SUPPLEMENTUM
LEXICORUM LATINORUM

SCRIPSIT

C. PAUCKER.

VOLUMEN PRIUS.
A.—L.

BEROLINI 1885.

S. CALVARY EIUSQUE SOCIUS.

Abactio: Hier. in Jerem. comm. I ad 5, 15 sqq. *abactionem pecorum*, *subuersionem urbium*, gloss.

abarticulamentum: S. Placit. medic. ex anim.: A (= Addenda Lexicis Lat.) p. 1 (r. Gg. h. e. recepit Georges Lex. ed. 7).

abblandiri: Hilar. Pict. in Psalm. 140, 6 *mulier* . . *abblandiens pellexit*, cf. c (= Meletemata lex. altera) p. 6.

abbreuiatio: Vulg., interpr. Orig. comm. in Matth. 45 *dierum tribulationis*, 41, — *abbreuiator* Isid. Hisp. Prooemior. in Vet. et Nou. Test. 89 *Marcus abbreuiator Matthaei*, cf. DV (= Forcellini Lexicon ed. De-Vit s. u.)

5 **abdicabilis** Verecund.: A. p. 1 *.

5* abdicatio: Sen. contr. II, 9, 6 *quid faciam adoptatus? loquar de filiis eius bene? de abdicatione? ego in domum uestram intrabo*, *tanquam ego uos eiecerim?*, ib. inf., c. I, 8, 6 al., al. Liu., deinde alii.

abhorrescere: Rufin. Orig. in Ep. ad Rom. comm. X, 6 *ut* . . *non spernant eos*, *abiciant*, *abhorrescant*, *si forte* . ., I, 19, Vulg.

abigare: Lucifer (De) non parc(endo in Deum delinquentibus) p. 940 (tomi XIII Patrolog. Lat. ed.) M(igne) *redi ad ecclesiam*, *a qua te per Arianos abigauit coluber ille refuga*, *qui uerterit Adam quoque et Eüam*, abigator gl., abigeare Cypr., abigeator etc. Cf. A.

abistinc: auct. Quer(oli com.) I, 2 p. 9 (ed. Peiper) *praemonueram de triente: caue abistinc.* Nouum est etiam **abinde** auct. de S. Helena 18 *abinde nauigare coeperunt*, ib. 20.

ablactatio: Hier. quaestt. hebr. in Genes. 21, 14, Vulg.

ableuare: Ambros. De bono mortis 5, 16 *et nos, dum in corpore sumus, usum mortis imitantes ableuemus animam nostram ex istius carnis cubili, et tanquam de isto exsurgamus sepulcro*, id. De fuga seculi 7, 38 *ableuare se a seculo, alleuare se a corpore* al., Egesipp. De bello Jud. (locos r. Gg).

10• **ablingere** Marc. Emp.: A (r. Gg).

10•• *abnegatio*: Arn., Hier. ep. 121, 13, Cassian incarn. Christi IV, 11, Hermae Pastor II, 8, III, sim. 9, 20 *de confessione aut de abnegatione.*

abnegator: Tert., interpr. anon. comm. in Iob II, p. 147 (Orig. opp. t. 16 ed.) Lomm(atzsch) *pro uindicta abnegatoris.*

abnutiuus: Paul. Dig., Diom. II p. 455 (t. I Gramm. Lat. ed.) Keil *duae abnutiuae unam confirmatiuam faciunt*, gloss.

abolefacere: Tert., Ambr. bon. mort. 5, 20 *si quis .. sepeliat atque abolefaciat iniquitates suas*, in Ps. 118 serm. 2, 3.

abominabilis: Quint. decl., Philastr., Hilar. in Ps. 52, 9, 10, Hier. in Is. I ad 1, 14 al., Vulg., [Rufin.] in Oseam comm. II ad 9, 10, anon. in Iob I p. 55, Aug. contra secund. resp. Iuliani III, 95 *o abominabilem et damnabilem uocem.*

15 *abominamentum*: S. S. interpr. uet., Tert., Rufin. Orig. in Leuit. hom. 5, 10, Oros. hist. II, 16 ex. al., Gaudent. Brix. serm. 4 *omnia abominamenta gentilium.*

aborsus, us: Tert., Non. (ed. Gerlach et Roth) p. 330b, Aug. serm. 97, 3 *conceptus est puer*: *forte nascitur*, *forte aborsum facit*, Rufin. Orig. in Cant(icum Canticorum) III p. 53 *seruare partus*, *ne in aborsum decidant*, in Exod. hom. 10, 2 al., Appul. (de medicam.) herb. 112 (113), 2 lemm., S. Placit. medic. ex animal. 1, 18, 19.

abortire: S. S. uet. Exod. et Vulg. Iob, Aug. in Ps. 129, 8 *non abortiret aliqua mulier*, Rufin. Orig. in Exod. h. 10, 2 (abortierit, abortiens), abortare Varr., S. S. uet. bis, Firm. m.

abrasio: incerti auct. De contemptu mundi (Patrolog. lat. ed. Migne tom. 40) 3 *capillorum minimam partem in capitibus retinent* (clerici), *ut per eorum abrasionem se minimam terrenorum sollicitudinem habere designent.*

abscessio: Cic. s., Tert. (locum recepit Gg), uet. interpr. Irenaei contra haer. IV, 41, 2 et 3, Rufin. Orig. in Num. h. 27, 12 *Nabau abscessio interpretatur*, .. *transit iam* (anima) *de seculo et abscedit*, inc. quu. ex utroq. Test. 102.

abscisio pr. i. castratio Hier. in Gal. III ad 5, 12, trnsl. Scrib., al. Ad Her., ut t. t. gramm. (apocope) Ter. Scaur. orthogr. p. 2251 Putsch, Prisc.

21 *absconsio*: Hier. nom. hebr. p. 23 al., Vulg., Chalcid. (locum rec. Gg); formam **absconditio** addidimus ex Aug. in Iob 7, recepitque Gg.

absentaneus: Thes. nou. latinit. (Classic. auctor. e Vatic. codd. edit. cur. A. Maio tom. VIII) p. 515.

absentiare (absentia): Petr. Chrysolog. (c. 405—50 p. C.) serm. 71 *Christi regnum prolongat et absentiat a nobis.* Formam 'absent*a*re' lexica agnoscunt (transit. Cod. Theod. XII, 1, 84), legiturque ea sane in Petr. Chrys. serm. dub. 4 in eisdem illis uerbis iteratis; at cf. exsentiare S(acra) S(criptura) uers. antiq. Marc. 3, 21 'quoniam exsentiat eos' (Rönsch Itala und Vulgata, Marb. u. Leipz. 1869, p. 192).

absida: locis ap. DV acc. [Fulg.] serm. 10 *cum gradus ascendimus absidae*, Aldh. carm. de aris 2, 1 al.

absidata: abs. C(orp.) I(nscrr. Lat. auct. acad. lit. Boruss. edit.) uol. III ps. I (III, 1), nr. 968 *L. Aelius Hylas . . eius signum numinis cum absidata ex uoto posuit*, — absidata porticus Vict. et Ruf. de region. urb. Romae, Cassiod., id. cauea.

*absolutio *pro* solutio trnsl. Hilar., Rufin. Orig. in Rom. V, 7 *absolutionem citam quaestionis*, III, 7, id. Orig. in Gen. h. 2, 1 (quaestiones proponentes . .) *etiam absolutiones earum . . requiramus* al., [Hier.] ad amic. aegr. II, 14, intpr. Iren. I, 19 *interrogat angelum absolutiones parabolarum, quasi non scientem*, II, 10, 1 ex., 27, 2 al., Macr., — absoluere pro soluere Vop. Car. 18 *a frenis domesticae pietatis suorum mortibus absolutus*, Rufin. Or. in Rom. III, 1 *quod intentatur* (i. obiectionem) *absoluere*, Sulp. Seu., Macr.; — *al.* absoluere q. sanare Cass. Fel. 78 p. 190 *aliud pessarium simplex . . uniuersas matricis indignationes quae fieri solent absoluet.*

absorptio: Hier. (?) in Ps. 140 '*absorpti sunt iuncti petrae iudices eorum*' . . *absorptio pro uictoria dicitur*, absorbitio Aug.

abstersio Vindician.: A.

*abstinentia *pro* abstentio, retentio Coel. Aur., ut acut. pass. II, 37, 214 sudoris (ib. sup.: sudor abstinetur), Cass. Fel. 51 p. 134 *ischuriam id est urinae abstinentiam*, sicut apud eosdem abstinere Coel. Aur. sudorem, uentrem, Cass. Fel. 42 p. 100 *abstinet* (omphacion) *uomitum*, 64 p. 157 (ter) al., quemadmodum etiam simplex tenere 32 p. 67 'quod possit putredinem inuadentem non solum tenere, uerum etiam purgare', Coel. Aur. ac. II, 18, 109: ut eorum frigore sanguinis fluor teneatur, cf. t. IV, 1, 10; cf. Can. Concil. sec. Araus. 1, 9 'diuini est muneris, cum pedes nostros a falsitate et iniustitia tenemus'; ceterum sim. tenere pro continere i. astringere Cels. IV, 26: id assumptum uentrem tenet, cf. I pr. p. 11 Daremb., al. pro cont. IV, 12: si ne id quidem tenuit (stomachus), sicut Coel. Aur. ac. II, 37, 215: si in toto non tenuerint (cibum).

abstractio: Cass. Fel. 36 p. 79 *ne abstractione uiolenti* (scarae) *emeatus emorroidis sequatur*, Dict., al. Boeth.

absurditas: Aug. epist. 89, 5 *illos uana sentientes* (de baptismo) *tanta absurditas sequitur, ut quo ab ea fugiant non inueniant* al., Iulian. ap. Aug. c. Iulian. IV, 3, 27, Claud. Mamert. De statu anim. (Lexx.), Fulgent. Rusp. Ad Monim. I, 21 *ubi statim illa consequetur absurditas, ut dicatur, quia Deus . . in se habuerit iniquitatis originem, si hominem a se factum ipse praedestinauerat pecca-*

torem, Cassiod. in psalm. 50, 6 al., Ferrand. ep. ad Fulgent. 4, Facund. Pro defens. trium capit. VIII, 4, alii; propr. Prisc.

abundabilis: Cassii Felicis de medicina ex graecis auctoribus liber translatus sub Artabure et Calepio coss. (a. 447) prim. ed. V. Rose (Lips. 1879) cap. 38 p. 84 *plethoricum corpus, quod nos latino sermone abundabile dicimus.*

accensor: Aug. in Euang. Ioann. tract. 23, 3 (r. Gg.) lucernae, gloss., *accensio* Hier. in Ezech. comm. XIV ad 45, 10 sqq. *lucernae*, Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. V, 11, Boeth., Cassiod. in ps. 24, 8 *mites sunt qui nulla furoris accensione turbantur*, Isid. quaestt. in Leuit. 8, 2 *ignis*, Beda.

acceptabiliter: intpr. Orig. in Matth. 105 *qui acceptabiliter deseruiunt Deo Patri*, compar. Aug. in ps. 67, 39; adi. S. S. uet., Tert., Lact., Hier. adu. Iouin. II, 6 *Deo acceptabilem continentiam* al., intpr. Orig. in Matth. 27, 89 *acceptabilior* al., an. in Iob I p. 15 al., all.

35 *acceptatio*: Tert., Theod. Prisc. medic. praesent. I, 32 *lactis*, Facund. defens. trium capitul. XII, 5 *quorum culpas si pro acceptatione personarum dissimulauerint sacerdotes*, Iunilii de partib. diu. leg. II, 15 *quam uocamus acceptationem siue uocationem? eam scilicet, qua Deus quosdam homines uel populos speciali gratiae beneficio sibi conciliare dignatur*, et ib. aliq., it. 24, 25 al.

accersio: Bachiar. ad Ianuar. 5 *si quem in hoc uitio tempus accersionis inuenerit;* — eadem prope significatione *accersire* (sc. in iudicium) pro arcessere Egesipp. Bell. Iud. I, 41, 8 *Archelaus suspectae in generum accersitus*

gratiae (et deriuatum inde *accersitor* id. I, 40, 12 *statuto Pherora suorum flagitiorum accersitore pariter ac teste*, quem loc. rec. Gg., V, 22, quod nunc etiam Amm. '29, 1, 44' legitur), eademque haec uerbi forma, quae etiam in uett. quibusdam codd. exstat (cf. Neue lat. Formenlehre II p. 416), habetur in S. S. (Rönsch Itala p. 284sq.), Ambr. de Ioseph 7, Innoc. pap. ep. 31, 4 *si accersiendus esset*, Rufin. hist. eccl. X, 11 (accersiens, accersiri), Coel. Aur. ac. II, 18, 104.

accidentia: Plin., Tert. (Rönsch op. c. p. 51), Th. Prisc. II, 5, Claud. Mamert. De statu animae I, 24, 2 *quaecunque illi uelle accidentia est, ipsum uero uelle substantia est,* inc. quu. ex utroq. Test. 125 *non per accidentiam, sed per substantiam*, Fulg. Virg. cont. p. 750 Stav.

accidia Plin. Valerian.: A.

accidiosus: (q. desidiosus, ab 'accidia', corr. ex 'acedia': A p. 2) Regula Benedicti (529 p. C.) 48 *ne forte inueniatur frater accidiosus, qui uacat otio aut fabulis, et non est intentus lectioni.* Cf. Rönsch op. cit. p. 126.

35· **acciduus:** Paulin. Nolan. epist. 17, 2 *moram accidua carnaliter aegritudo obtulit*, »id. carm. 20, 137«. Cf. occiduus carm. 34, 304, Ouid., Calp., deciduus Laber., Plin., prociduus Pl., succiduus Ou., Stat., Sid., inciduus Thes. nou. lat.

accinctio: Hier. quu. hebr. in Gen. 30, 10sq. al.

accinctus: Hilar. in ps. 64, 8 (potentiae) al., Hier. in Ezech. hom. 10 s. f. *ut . . in expeditionis accinctu manifestemus caritatem nostram quam habemus ad Deum*, Hier. (?) in Ps.

accommode: Rufin. intpr. Origen. De principiis I, 1, 7 *quasi apte accommodeque formatum ad hoc, ut . .*, Rusticus (sec. VI med.) Contra Acephalos p. 1219 t. 67 Migne *accommode ad nostram salutem suam pensans intentionem;* — adi. accommodus (= accommodatus HA p. 75) Verg., Stat., Solin. 45, 5, Arn. VII, 21, Lampr. Diadum. 5, 3, Firm. math. II, 10, Cod. Theod., Pall., alii.

accubitus, us Varr. fr., Stat., Paulin. Nol. epist. 13, 11 *uideo congregatos ita distincte per accubitus ordinari et profluis saturari cibis*, Vulg.

40 **acerrare:** Thes. nou. lat. p. 55.

40* acina pro acinus Catull., Coel. Aur. tard. IV, 3, 61, Cass. Fel. 35 p. 75.

acleta corr. pro athleta: inscr. sel. ed. Orelli 2588.

acora corr. (*ἀχώρ*) Theod. Prisc.: A, Dynamid. (class. auctt. ed. Mai. t. VII) I, 42 *acoras*, *quae puerorum capita nudant*, II, 90.

*acquiescere: c. dat. Suet., Vlp. Dig. XXIV, 3, 22, 6 *patri potius acquiescere* (i. consentire) *praetorem oportere dareque ei actionem*, id. ib. XXXVIII, 1, 7, 1 *Celsus obligari eum ait . ., et ego Celso acquiesco*, freq. Hier., ut in Luc. hom. 31 *uide ne statim loquenti acquiescas*, in Eccles. 2 p. 396 Vallars. *falsis dogmatibus*, intpr. Orig. in Matth. 93 *si sic placuerit Deo*, *acquiescite Deo.*

acredo: intpr. Ignat. ep. ad Polycarp. 2 *acredines embroche compesce* (*τοὺς παροξυσμοὺς ἐμβροχαῖς παῦε*), Th. Prisc., Pl. Val., Pall., Cass. Fel. 16 p. 23 *humorum*, 29 p. 49 al.

45 *acutule*: Aug., Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. I, 71.

adaeque: Plaut., recc., ut Solin. 52, 54, Amm. XVII, 13, 19, Victor persec. Vand. III, 15 *de spiritu adaeque sancto, quod adsit ubique, dicit propheta.*

adaequitare Amm.: A p. 1* sq.

adapertio: Hier. nom. hebr. p. 42 Vall. al., Vulg., Rufin. Orig. in Iesu Naue 8, 2 al., intpr. Iren.

adarmare: Facundi (c. 551) Pro defens. trium capitulor. IV, 2 *rhetoris confectionibus odibilem adarmauit linguam aduersus coelestes deos.*

49 **addictor:** Iulian. Pelag. ap. Aug. Contra secund. respons. Iuliani I, 48 *pande, quis est innocentium addictor.*

50 **addiuinare** interpr. Iren.: A p. 2*.

addormire: intpr. Barnab. ep. 4 *ne . . addormiamus in peccatis nostris*, Itin. Burdeg., Coel. Aur.

adductorium: S. S. uers. ant. Exod. 26, 36 ap. Aug. Quaestt. in Heptateuch. II, 177, 8 *et facies adductorium* (uers. Vulg.: tentorium in introitu tabernaculi) *de hyacintho et purpura et cocco torto et bysso torta, opus uariatoris,* Aug. ib. 19.

addulcare: Cass. Fel. 6 p. 13 *acredinem humoris* (lac) *addulcat uel obtundit*, 46 p. 119 (?); — cf. *obdulcare* Ambr., Vulg., Aug., Coel. Aur., Cass. Fel. 46 p. 119 *aliquid sorbile, quod humorem acrem . . ualeat obdulcare et crassificare et lenire*, 57 p. 146, 78 p. 190.

adeptio: Cic., Quint. V, 10, 33, Boeth. consol. philos. III, 3, ib. 10 aliq., Primas. in Ep. ad Hebr. 6 *ex-*

pletio est adeptio rerum quas nos consecuturos speramus, Ennod. uita Anton. Lirin. p. 427 Sirm. *perpetui luminis*, id. dict. 6.

54* **adescatio**: Ps.-Soran. quu. medic. (Anecdota graeco-latina ed. V. Rose II) 31 *diaetetica dicitur adescatio* (et est artificiosa uictus factitatio cett.) Cf. adescatus Coel. Aur. (cibis nutribilibus).

55 **adhaerentia**: Tert. adu. Marc. IV, 24 *puluerem iubet excuti in illos . . et adhaerentiam terrae eorum, nedum communicationis reliquae.*

adhaesio: Cic., App. s., Hier. ep. 78 mans. 9 *hoc nomen* (Dephca) *in libro hebraicorum nominum adhaesionem remissionemque transtulimus* al., Aug. in ps. 118 serm. 10, 2 al., Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. I, 94.

ad horam Anthimus De obseruat. cibor. instar aduerbii temp. usurpat (ital. *adora*) = nunc (tout à l'heure) 14 *qualiter* (lardum) *melius comedatur, ad horam expono: si assatum fuerit . .*, saepius tamen ita, ut sit q. pro tunc, i. modo (*allora*, *alors*), ut 25 *duo rustici sic ad horam captum turturem comederunt*, 60 *radices . . aptae sunt, tamen ut quinque aut amplius dies collectae macerentur; nam, si ad horam collectae fuerint, grauare solent*, 23, 51 al.

adhumeralis S. S. ap. Rufin.: A p. 2*.

58* **adiacentia**: Aug. De natura et grat. 51 *uoluntatis infirmitas, uel potius uoluntatis adiacentia et perfectionis indigentia.* Cf. inf. 5197.

adimpletor: Aug., Arn. iun. ps. 119 *ecclesiae . . dedicatorem et adimpletorem Dominum exspectabant.*

60 **adinferre**: Tert. adu. Marc. V, 9 s. f. *propter quod hunc psalmum et adintuli et ad meam sententiam defendi.*

adinspiratio interpr. Iren.: A p. 2*.

adintellegere Mar. Victorin.: ib.

adinuentio: Modestin. Dig., S. S. uet. et Vulg., Zen. I tr. 1, 3, Lucif., Hier. in Mich. II ad 6, 10 sqq. *non doctrina Dei, sed adinuentiones cordis illorum* al., intpr. Orig. in Matth. 134, anon. in Iob III p. 220, intpr. Iren., all.

adiocari: Petr. Chrysol. serm. 152 *arridebat paruulus occisori, gladio adiocabatur infantulus.*

65 *adipalis*: Arnob., Ambr. De Cain et Abel II, 6, 22 *illud pingue et tanquam adipale precationis genus.*

adipinus: Thes. nou. lat. p. 39 (*adipeus* Hier.)

aditio: Plaut. s. c. acc., Mar. Mercator intpr. Nestorii epist. 2, 1 *creberrimam aditionem apud imperatorem faciunt*, hereditatis ICti.

adiunctiue intpr. Iren.: A p. 2*.

adiuramentum: Vulg., Rufin. Orig. in Num. h. 13, 7 *aliud est, si mago . . adiuramentis quibusdam extorquente daemones . . desaeuiant.*

70 *adiuratio*: c. gen. App., Lact., abs. Fulgent. Ruspens. contra Fabian. fragm. 31 *quia illud quod dicitur 'per Dominum nostrum Iesum Christum' adiurationem existimas.*

adiuuamentum: Isid. de eccl. off. I, 18, 3 (r. Gg.) *etiamsi nulla sunt adiuuamenta mortuorum*, »gloss.«, et

adiuuatio Diom. I p. 391 K. (r. Gg.). Cf. iuuamen Boeth., Cassiod. Var. VII, 47 al., Acr. ad. Hor. Epod., iuuamentum Veg. uet., — iuuaturus Sall., Plin. ep., Theod. Prisc. Medic. praesent. II, 1, adiuuaturus Petron., iuuatus Theod. Prisc. I, 10 'praemundatis oculis, . . iuuatis ciborum continentia', II, chron. 19 bis, iuuauerunt id. II, chr. 17, adiuuaui S. S. uers. ant. et Dig., — et similia istis heteroclita, ut sunt discrepauit Aug. Contra Faust. Manich. XV, 1 ex., personasse Prud., alia.

adminicula, ae: Venant. Fort. uita Radegund. 19 *iubebat adminiculae, ut unde uel quanti essent pia cura requireret,* — i. q. ministra, ut est ib. inf.

administratus, us Thes. nou. lat. p. 410.

admiranter: Gregor. M. expos. in I Reg. III, 2, 5 *qui admiranter interrogant.*

*admiratio: *abus.* pro admirabilitas S. Ruf. breu. 17 *contra Persas ter cum summa admiratione* (i. e. laude) *conflixit,* cf. 25, App. herb. 5, 6 (herbae symphoniacae succum potui dato) *et cum summa admiratione sanabit.*

admollire (?): Anthimi De obseruat. cibor. (ed. Rose l. l.) 86 *si . . per dies aliquos admollierint* (pruna cruda).

admonitiuncula Cassian., Gild.: A.

adobrutio: Cass. Fel. 76 p. 187, 5 *arenae feruentis adobrutione, quam ammochosian uocant* (adobruere Col.)

adolere intr. Plaut., Arn. II, 59 *adolentia naribus aut tristia in odoribus semina.*

adopertio: Paulin. Nol. ep. 13, 10 *mors uera uirtu-*

tis adopertio est; nam . . uere dictum uides, mortem festinare hoc maerore, quo uirtus operiatur, et homo totus quasi quadam inferni uoragine, sic 'grauiore tristitia absorbeatur' (II. Cor. 2, 7).

adoptulus: Eutych. ars gramm. I p. 453 K. (nominum deriuationes uenientes a praesenti tempore verborum . .) *in ulus, bibo bibulus . ., queror querulus, adopto adoptulus.* Ergo non »Adoptivsöhnchen«. Videntur equidem aliqua etiam ab -are declinata esse in -ulus, ut fariolus s. hariolus (fariari), *laniolum, turbulus, turicremulum.*

adorabilis: App. s., Cassiod. in ps. 17, 12 *creaturis omnibus adorabilem.*

adorator: S. S. Io. (4, 23) uers. uet. et inde Tert. orat. et Cypr. orat. Dom. 2, Tert. al. et Cypr. l. l. 34, Hier. in Abac. I ad 2, 18.

adoratus, u: Hier. in Luc. hom. 14 *uocabulum Jesu gloriosum omni adoratu cultuque appellari*, Greg. M.

85 **adorinus**: Thes. nou. lat. p. 40.

adorsus part. perf. pro adortus Ambr., Eges., Rufin. apol. I, 10.

*adradere: *al.* Ambr. De Nabuthe 12, 52 (auaritia) *terram arradit, nihil sibi profuturam.*

adstipulatrix: [Fulgent.] serm. 10 *lux mihi adfuit testis, adfuit et natura astipulatrix, quae meum non esse filium proclamaret;* masc. astipulator uett.

*adstruere (aliquid, aliquid . . esse) synon. demonstrare, uel asserere, affirmare: Aur. Vict. Epit. de Caes. 20, 7 *astruentes illum nasci aut emori minime conuenisse,*

Lucifer De non conu. cum haeret. p. 776 t. XIII Migne *si propter carnis adulteria esse astruis haec dicta*, id. Pro Athanas II, p. 910 *astruens illum uirum iustum*, Zeno Veron. serm. I, 3, Ambr., Hier. ep. 133, 12 *defende quod locutus es et sententiarum tuarum acumina astrue eloquio subsequenti* al., Rufin Orig. in Rom. III, 7 *quo astruamus haec non de Mosis, sed de naturae lege conscripta* al., Mart. Cap. VI, 694, II, 113, Macrob. (Ian. uol. I p. XLIV), Leo M. ep. 31, 1 *nimis peruersa audet astruere*, 15, 12 *astruere quod . . sit*, Cassian. Collat. XXIII, 5 *ipsum Paulum . . nequaquam hoc implere potuisse confidenter astruimus*, Claud. Mam. an. I, 1 *diuersum protinus astruunt, etsi idem sentiant*, et ib. aliq., 3 *ut, quem dicis affici, astruas commutari*, et ib. infer., ib. 4, ib. 5, ib. 12, 1 in., II, 7, 3, III, 1, ib. 8, ib. 9, 3, ib. 14, 2, Sidon. ep. III, 6 *cuius disciplinae tunc fore astruxi liberam professionem, cum nil familiae debuisset*, IV, 3, VII, 9 *hoc solum astruo, quod . .* al., Faust. grat. Dei II, 2 in., Arnob. iun. De deo trino et uno I, 7 *dialecticum sophisma duas facies recipit: et ut uerum probetur quod astruitur, et non uerum ex aliqua parte arguatur*, II, 15 *doctrinam quae duas astruat substantias in uno Filio Dei exsistere*, Eust. Hexaem. III, 5 *nec exiget probationes per quas possumus astruere, super quid aquarum fuerit natura fundata*, VI, 11 (c. acc. et inf.), Vigil. Taps. Contra Arianos I, 4 *christianis dogmatibus, quibus astruitur unus et uerus esse Deus, qui uniuersa . . creauit*, Contra Varimad. I, 11, Gregor. epist. II, 10 (cf. Plin. H. Nat. XII, 41, 83, ubi codd. complures 'astruxerant', editur tamen 'asseuerant'). Eodem modo a s t r u c t i o Rufin. Orig. de principiis I, 8, 4 *pro quibus quasdam ex Scripturis commenticias afferre*

adstructiones solent, Aug., Cl. Mam. an. II, 7, 7 *in astructionem ueri*, III, 1, ib. 14, 2, Vita Hilarii Arelat. 4, Mart. Cap., et astructor Ven. Fort., cf. opposita his in hoc quoque genere significantiae destruere et destructio (iam Quint., cf. int. cett. Tert. adu. Val. 4 'quod tanto impendio absconditur, etiam solummodo demonstrare destruere est', Hier. ep. 112, 14 'non quo legem iuxta Manichaeum . . destruamus', 133, 13 al., id. ep. 112, 10 'destructorem legis', in Tit. 1, 12 sqq. 'Paulus idololatriae destructor' al.; cf. inf. 1379).

90 **adsuscipere**: C(orp.) I(nscrr. Lat.) uol. VI, 1, 2066 (actt. fratrr. Arual. a. 89) *ob uota adsuscipienda pro salute et reditu et uictoria imperatoris.*

aduerbialiter: Dosith. ars gramm. p. 34 K. *quae aduerbialiter quodammodo intelleguntur*, Charis., Diom., Prisc., schol. Bern. in Lucan. V, 696 al.

aduersarietas: auct. Praedestinati lib. III prolog. *per singula membrorum officia aduersarietatis eius arguentes astutias.*

aduersim Claud. Mamert. an.: A.

aduersitas: Plin., *(*opp.* prosperitas) Vulg., Hier. (?) in ps. 21 al., Aug., Sidon. epist. IV, 14 *Romanarum rerum*, Arnob. iun. in ps. 104 *a cunctis eas aduersitatibus liberauit*, Cassiod., Isid. sent. III, 3, 2, ib. 4, 3 al., al. Boeth. Introd. Syll. (at. p. 777 M. *per unamquamque propositionum aduersitatem uni semper uerum, alteri diuisere mendacium.*

95 *adulanter*: Aug. in ps. 78, 13 (r. Gg.), Fulg., Isid. sent. III, 46, 5 *adulanter decipiunt.*

adulatorius: Tac. Hier. (?) in ps. 49, Aug. c. sec. resp. Iul. VI, 20 *adulatorio praeconio laudis*, id. serm. a Maio rep. 4 s. f., Rufin. (loc. rec. Gg.), *adu.* Non. p. 29 b, Aug. gestt. Pelag. 6 in. al.

*adulterari: *trans.* Cassiod. (Epiph.) hist. eccl. tripart. XII, 4 *aliqui adulterati sunt hanc epistolam.*

adunatio: Cypr., Cassiod., Boeth. cons. philos. IV, 6, [Boeth.] c. Eutych. et Nestor 5 pluries.

adunatrix Chalcid.: A p. 3*.

100 **adunitio** intpr. Iren.: ib.

aduocator: Tert., Mar. Mercator Subnot. 8, 19.

adustio: Plin., Lact. inst. VII, 26 *descendet . . adustio magna super . . impios populos*, Hier. in Ezech. hom. 5 p. 927 *canceris . . simile peccatum, ut non ei sufficiat aut simplex acumen ferri aut sola ignis adustio*, Rufin. Orig. in Leuit. h. 8, 5, 8, [Rufin.] in Os. III ad 13, 14 sq., Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. VI, 36, Cassiod. in ps. 140, 2 *odoriferi pigmenti suauis adustio*, opp. perfrictio Coel. Aur. ac. III, 5, 48 *antecedentes causae . . iugis adustio et perfrictio uehemens*, Cass. Fel. 34 p. 72 *contingit* (tussis arida) *ex antecedenti perfrictione aut e contrario adustione*, 1 p. 2, 64 p. 156 al.

aediculum: Quer. II, 1 *recurre ad aediculum cito*, inscr.?

*aedificare: *eccl.* (ut et nos erbauen) saep. Hier., ut ep. 64, 5 *omne quod non aedificat audientes in periculum uertitur loquentium*, in Ezech. hom. 5 *cum magis id quaerere debeamus, quod aedificet, quod ad poeniten-*

tiam reuocet, Vulg. 1 Cor. 8, 1, it. Rufin., ut h. mon. 13 *multos monitis aedificans*, apol. II, 14, Arator. actt. apost. I, 437 *quae damnat iniquos*, *aedificat doctrina pios*, cf. Tert. Ad Scap. 4 *haec secta, quam tunc magis aedificari scias cum caedi uidetur* al.; — proinde *aedificatio* Tert. poenit. 5, cult. fem. I, 3 *legimus omnem scripturam aedificationi habilem diuinitus inspirari*, Hier. in Eccl. 10 p. 474 *cum lingua hominis ad benedicendum et ad aedificationem proximi sit creata*, adu. Rufin. III, 9 *quae est audientium aedificatio*, *duos senes inter se propter haereticos digladiari?*, ib. III, 16 al., Vulg., Rufin. apol. II, 37 al., [Rufin.] in Ioel 1, 13 sq., all.

105 *aequanimiter*: Tert., Ambr. off. ministr. I, 48, 237 al., Amm., Symm., Rufin. apol. I, 7, Hier. (?) in ps. 33 (ferre), Oros. hist. IV, 5, Sulp. Seu., Macr., Cassian. compar., schol. Luc. II, 92 *aequanimiter suos casus perpessi.*

aequiformis: S. S. Phil. 3, 21 ap. Victorin. ad l. l., Diom.

aequilibritas: Cic., Chalcid. Plat. Tim. 11.

aequilibrium: Sen., Colum. arb. 5, 2 *cum* (uitis) *undique uelut aequilibrio stabilita in se requiescit*, Gell., Solin.

aequipollentia: Thes. nou. lat. p. 5, 83 al.

110 **aequiportio:** Dionys. Exig. († c. 556) transl. Procli epist. de fide p. 410 t. 67 Migne *iustitiam* (dixerunt) *optimam aequiportionem.*

aequiuocatio: Boeth., Rustic. contra Acephalos p. 1195 (t. LXVII) Migne *ad conclusionem aequiuocatio posita, quae iam saepe est deprehensa*, p. 1235 C.

aequiuocatus: Rustic. c. Aceph. p. 1224 *quae dicuntur aequiuocata, eo quod solo nomine ac non etiam definitione participent, . . ut canis pictus et uerus* (p. 1228 aequiuoca).

aequiuoce: Boeth., Rustic. c. Aceph. p. 1196 *non quae aequiuoce, sed quae uniuoce dicuntur, conumerantur.*

113 **aestiuitas:** Venant. Miscell. III, carm. 12, 30 (r. Gg.) (ardua marmoreis suspenditur aula columnis,) *qua super aestiuitas cernit in amne rates.*

aestuatio: Cassiod. (Epiphan.) hist. trip. VII, 1 *milites in maxima(*m*) aestuatione(*m*) uenientes*, III, 8 et saep.

aeternabilis: Ambr. inst. uirg. 17, 114 *per illam aeternabilem crucem*, Cod. Theod. (Acc. fr.?).

116 *aeternaliter*: Zeno II, tr. 4, Aug. Ciu. Dei X, 15 *non temporaliter, sed, ut ita dicam, aeternaliter*, Aug. (?) Ad fratres in eremo serm. 17, Hier. (?) in Iob 37, Primas. (c. 550) Comm. in Ep. ad Hebr. c. 1 *qua* (omnipotentia) *aeternaliter ipse possidet omnia cum Patre*, ib. ad c. 10 al., Beda; adi. aeternalis habent quidem iam Tertull., S(acra) S(criptura) uers. ant. aliq(uoties), ut Leuit. 24, 9 ap. Rufin. intpr. Origen. in Leuit. hom. 13, 6, Ambr. in ps. 118, s. 12, 14, Hier. (?) in ps. 23, Rufin. Orig. princ. IV, 1, 28, alii, sed cf. Aug. Ad Oros. 5 'quamuis quidam interdum etiam aeternale audeant dicere, ne latinae linguae deesse uideatur ab eodem nomine (i. e. aeternus) deriuatio'.

aeterne: Capreol. Carth. epist. II, c. 2 *in coelis aeterne genitus.*

aethralis: Aldh. laud. uirginit. 7 *aethralis regni gloriam*, 33, carm. de laud. uirg. 867 *donec aethralem felix migraret in arcem* et saep.

affectatio: Val. Max. IX, 1, 3 *grauiorum operum negata affectatio*, Sen., cett.

120 affectator: Sen. dial. II, 19, 3 *sapientiae*, Quint., recc.

affectionalis: Aug. c. Iulian. VI, 18 *affectio est timere, affectionalis qualitas timidum esse; sicut aliud est iratus, aliud iracundus, aliud ebrius, aliud ebriosus: illae affectiones, istae affectionales sunt qualitates,* et aliq. idem et Iulian. l. l., Gelas. pap. ep. *illectus affectionali delectatione.*

affectuose: Seru., comp. intpr. Orig. in Matth. 9 *affectuosius accedentes ad uerbum*, sup. Sidon.

122* **affestinare:** Ps.-Soran. De pulsibus p. 278 Rose (r. Gg.) *ueloces* (pulsus) *sunt qui modico momento, quantum uelocitas affestinare uidetur, ita diastolen simul et systolen perficere possunt.*

affirmator: Vlp. Dig., Tert. an. 46 al., Minuc. Fel., Cypr. ep. 30 (ad Cypr.), 2, Aug. in ps. 85, 18.

affirmatus, u [Rufin.] comm. in Oseam. II ad 5, 3 *quid tali affirmatu indicatum uellet.*

125 **afflaticius:** auct. Hypognost. IV, 1 *a Marso, id est incantatore, inspectus afflaticius dicitur.*

afflictatio: Cic. Tusc., Tert., Cypr. ep. 59, 15 (nec utilis est pastor, qui ita morbidas et contactas oues gregi

2*

admiscet,) *ut gregem totum mali cohaerentis afflictatione contaminet*, Ambr. Iob et Dan. IV, 1, 1, Cod. Theod.

afflictorius: Thes. nou. lat. p. 236.

afrarins: C. I. VI, 2, 1620 *mercatores frumentari . . afrari*, — 'i. e. qui frumentum afferebant ex Africa'.

agellarius: Thes. nou. lat. p. 31.

130 **agercillus**: Thes. nou. lat. p. 31.

130* **agnellinus**: Anthim. 5 *carnes* (r. Gg.).

aggestio: Pall., Mart. Cap., Vict. Vit. persec. Vand. V, 17 *seruorum.*

aggrauatio: Hier. in Ezech. comm. VIII, ad 27, 25 *quae glorificatio fuit aggrauatio possidentis*, Aug., Arn. iun., Saluian., Greg. M. in I Reg. III, 4, 8.

*agitans *pass.* Cass. Fel. 32 p. 66 *ad dentes agitantes stringendos*, *ad dentes ex percussu agitantes*, agitatio dentium ib.

agnotinus: Diom. I p. 388 K. *ex quo* (sc. ex eo quod est agnosco) *declinauerunt agnotum . ., item agnotinum dixerunt;* — an potius hoc quidem declinatum ab eo quod est agnus, ut Caprotina (Iuno, Nonae Varr., Arn., Macr.) a capra?, cf. et inf. 276.

agricolanus: Thes. nou. lat. p. 50, gloss. all.

136 *agricolari*: Capit. Alb. 11, 7 (?), Aug. Gen. ad lit. VIII, 8 (loc. rec. Gg.) al., Rufin. Clem. Recogn. IX, 22 *apud Gelos mos est, ut mulieres agricolentur.*

alapizare: Anonym. (sec. V) de genealogiis patriar-

charum p. 535 t. LIX Migne (concubinam regis) *alapizantem regem de manu sinistra;* — alapare gl. Philox., Thes. nou. lat., alapari dep. Commod. Apol. 450, gloss. Plac. et Labb. Cf. latinizare Coel. Aur., puluerizare Veg. art. uet., singularizatus Cassiod., tibizare Fulg. Myth. III, 9, alia his similia.

albeditas: Thes. nou. lat. p. 22.

albidare: Thes. nou. lat. p. 22.

140 albidus: Vitr. II, 3, 1 *ex terra albida cretosa* (loc. non indicat Gg.) ante Ouid., cett.

albumen: Cass. Fel. 73 p. 177 *cum oui albumine tenui* al., Anthim. obs. cib. 36 *cauendum albumina ouorum dura facta*, 35 al. (Plin. 28, 18, 66 nunc expunct.). Ceterum Cass. Fel. saepius habet 'oui album', ut 29 p. 55, sed 31 p. 63 catachr. 'ouorum albugines'.

aleatrix: Ps. Cypr. aleat. 5 *aleatricem manum, quae se ipsa perdit et damnat* (-tor uett.).

alienator: Symmach. pap. (498—514) ep. 12 *donator, alienator ac uenditor* ante 'Cod. Iust.'.

aliqualiter: Pseudo-August. Ad fratres in eremo serm. 2 *quando* (mali) *discordant, tunc mundus aliqualiter tranquillatur*, serm. 6.

144 **allatio**: Ps. Hier. natiu. S. Mar. 8 *uirgas suas allaturos ad altare, et cuiuscunque post allationem uirgula florem germinasset, . . ipsum esse cui . .*

allator: Petr. Chrysol. serm. 121 *Abraham . . ipse allator prandii ad coquinam . . sollicitus addixit uxorem.*

allectorius Plin. Val.: A.

allegorizare: Tert., Hier. c. Ioann. Hierosol. 7 al., Aug. quaestt. (5 in. *cum res factae allegorizantur* al.

alleluiaticus: Aug., Cassiod. in ps. 115 pr. (gaudia) al.

alliator: C. I. VI, 1, 2545, — »i. e. alliamentorum confector«, sed Carpenter. ap. Du Cange gloss. med. et inf. latinit.: aliator s. alliator, qui mensuras et pondera ad archetypum adaequabat.

150 alligatio: Vitr. et Col. ss. ll., add. Hygin. (loc. r. Gg.), Aug. Ciu. D. XX, 8, 1 *diaboli*, quu. euang. II, 19 *uulnerum*, quu. in Matth. 12, 3 *fasciculorum* al., Hier. ep. 145, 1 '*solutus es, ne quaeras uxorem*', *id est alligationem*, intpr. Orig. in Matth. 10 p. 199 *onera grauia et alligationes*, Prosp. in ps. 146 ad u. 3 '*qui sanat contritos corde, et alligat contritiones eorum*' . . *per alligationes contritionum significatur diuersitas remediorum* . ., Primas. in Apocal. V ad c. 20.

allocutiuus Anecd. Heluet. gramm.: A.

allubescentia: Thes. nou. lat. p. 314 *i. obedientia*.

alluuium: Hier. (?) in ps. 106 *qui eam alluuio fecundarent*, Sid., Isid., gl.

almitudo: Thes. nou. lat. p. 52, cf. **almitas** Petr. gramm. excc. p. 164 Hagen, gloss.

55 **alphita** uel **aphita,** ae Marc. Emp., Theod. Prisc., Plin. Val.: A.

alt*arium*: locis ap. Neue FL I p. 556 indicatis

add. interim Hier. adu. Lucif. 5 altario . . super altarium, in Is. hom. 1, 4, ep. 52, 11 al., Concil. Carth. (a. 390) 2, epp. Lupi et Euphr. 2, Arn. iun. in ps. 67, Euagr. alterc. Theoph. et Sim. s. f., excc. Vales. de impp. 83, Ps. Cypr. ad Vigil. 9, sing. cler. 38 (altariis), Isid. ep. 1, 7 (sed ib. 11 altare). Cf. 1797.

alteritas: Mar. Victorin. adu. Arium I, 23, Boeth. freq., Beda, Th. nou. lat.

alterplicitas: Thes. nou. lat. p. 177, 291 al.

***alteruter**: instar pronominis reciproci recc., sed primo, ut uidetur, ita dumtaxat, ut alterutrum (q. contr. ex alter alterum) esset tanquam indeclinabile quoddam pro quouis fere casu: Hygin. »munit. castr. 43« *nec longe ab alterutrum*, S. S. »Io. 13, 14 ap. Rufin. Orig. in Iud. h. 8, 5« *et uos alterutrum pedes lauate* et ap. Cypr. testim III, 39 *et uos debetis alterutrum pedes lauare*, »Gal. 6, 2 ib. III, 9« et Hier. in Eph. II ad 4, 2, Hier. in Gal. III ad 6, 5 *in praesenti uita alterutrum auxilio simus*, ep. 123, 5 et saep., Vulg., ut Gen. 13, 11, Oros. hist. III, 23 *de eripiendis alterutrum regnis concurrere*, intpr. Orig. in Matth. 12 *omnes qui sub eo* (Deo) *sunt alterutrum sunt fratres*, 33 *haec alterutrum se sequuntur et non separantur ab inuicem, sermo mundus in anima et uita irreprehensibilis*, cf. 39, 63, intpr. anon. in Iob III p. 205 *haec ad alterutrum loquebantur* (sed al., et saep., inuicem); — dein abusione inualescente alteruter ita per omnes casus, uti sane iam Tert. »apol. 39« *uide . . ut pro alterutro mori sint parati: ipsi enim ad occidendum alterutrum paratiores erunt*, ib. »9«, et adi. (i. mutuus) pudic. 2 *alterutra oppositio*, fug. persec. 1 *diligentia*, et

sic Oros. I, 21 *ut uelut uicti se ab alterutro subtraherent*, III, 1, Aug. nuptt. et concup. I, 10 *coniuges, qui ab alterutro separati sunt*, ib. inf., Trin. VII, 4, 7 *amici cum relatiue ad alterutrum dicantur, possunt dici tres amici, quod inuicem sibi sunt*, VIII, 6, 9, c. Faust. XIII, 18 *libros propheticos et apostolicos . . alterutris uocibus sibimet concinentes*, all., saepissime autem Cassiod. (Epiphan.) hist. eccl. trip., ut I, 13 *debere nos . . alterutris, quae apud singulos aguntur, insinuare*, ib. 11, ib. 19 *nobis inter alterutros pro paruulis . . contendentibus causis*, et ib. aliq., II, 4 *quia pessimum . . uideretur, ut destructis hostibus . . sacerdotes alterutros iacularentur atque confunderent*, ib. inf., 7 bis, III, 10 *post haec ab alterutris discesserunt, illi quidem, ut . ., Alexander autem . .*, ib. inf., V, 10, 16, VI, 11, IX, 34 (lapides) *ingentes et alterutris illigati*, V, 34 pluries, VI, 29 et 30, VII, 9, 16, 23, IX, 12 et 19, X, 7, XI, 11 bis, XII, 6, adi. I, 11 *cum maxima diligentia* (monachi Aegyptii) *per successionem traditionis alterutrae curant uirtutes antiquorum memoriae tradere monachorum*, I, 19 *reuertimini ad alterutras amicitias*, II, 2 *age nunc imitantes diuinam clementiam in alterutrorum ueniam condonantes accusationes aboleamus alterutras* (al., q. uterque, I, 13 *multorum dierum iter est locorum medio positorum, quo degebat alteruter*). At in ceteris scriptis Cassiodorus nusquam, nisi egregie fallimur, istud admisit, sed uulgatiorem secutus est loquendi usum, ut e. c. Var. XII, 4 'quia cunctae dignitates inuicem sibi debent necessaria ministrare'.

159. **altescere**: Cassiod. Expos. in Psalter. ad ps. 91, 5 'nimis profundae factae sunt cogitationes Tuae' . . *dicendo 'nimis profundae' significat tanto plus hanc aestimationem*

altescere, quanto de ipsa potuerit aliquis sedule uehementiusque tractare.

159'' *altipetax*: Aug. (Gg.), unde fortasse Ps. Eucher. in Regg. comm. IV, 3.

160 **altiuagus**: Chalcid. in Tim. 75, Eustath. Hexaem. VII, 1 *litorei, altiuagi* (pisces), Sisebut. Anth. Lat. 483, 20 Riese *non illam* (lunam) *mulier detrahit altiuaga e specula.* Cf. A.

160* **amandula** (amygdala) Plin. Val.: A.

amarare: [Fulg.] sermon. praef. *amarat nimietas* (salis), *quod poterat saporari mensura*, amarans Anth. Lat.

amarescere: Pallad., Aug. in ps. 148, 10 *amarescat tibi uita praesens* al., Rufin. Orig. in Iesu Naue h. 14, 2 *Amorraei interpretantur amarescentes.*

amaricatio: S. S. uet. »Ps. 94, 9«, Primas. in Hebr. c. 3 *in exacerbatione, id est amaricatione, quando me ad amaritudinem prouocauerunt.*

amariter: Hier., Aug., anon. in Iob III p. 233 *conqueritur ita et amariter et miserabiliter . ., ut . .*

165 **amarizare** intr. Plin. Val.: A p. 3*.

amasiolus: Thes. nou. lat. p. 6.

amatricula: ib. p. 43.

amaxopodes: Vitr. X, 21, 3.

ambasiator *(ambassadeur)*: auct. de S. Hel. 43 *ambasiatores et nuntii imperatoris Rom.*, 45 al. Cf. Du Cange.

170 *ambidexter* (ἀμφιδέξιος): S. S. Iud. 3, 15 ap. Rufin., Rufin. Orig. in Iud. hom. 3, 5 '. . *uirum ambidextrum*' . . *utramque manum dextram habet, hoc est enim, quod dicitur ambidexter*, id. ib. inf. et s. 6 et hom. 4, 1, »Cassian. Coll. VI, 10«, Onom. lat. gr., Thes. nou. lat., Beda.

ambienter: Sidon., Cassiod. in ps. 62 *ubi misericordiam Domini expetit ambienter*, in 74, 8, Var. V, 2.

ambisinister Rufin.: A p. 3*.

amicabiliter: Hier. (?) ad amic. aegr. 1, 4 *medicinali flagello . . meritos amicabiliter castigari*, Iul. ep. Nou.

amicare: Stat., Verecund. in Cant. Debbor. 53, inscr.

175 **amictuare** (et circum-): Thes. nou. lat. p. 12.

amissibilis: Aug., Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Aug. VI, 18, *act.* Cassiod. an. 2 (constat animam in hoc mundo) . . *bonarum rerum esse amissibilem ac receptibilem.*

amoenare: Cypr. ad Donat. 1 *dum in arbores et in uites uidemus, oblectante prospectu oculos amoenamus* (non ep. 2, 1), postt.

amoenitudo: Thes. nou. lat. p. 7.

amorosus *(amoureux)*: Thes. nou. lat. p. 7.

180 **amplectibilis** Paulin. Diac.: A p. 17*.

amplexatio: Hier. in Abac. pr. *Abacuc interpretatur amplexus, siue, ut significantius uertamus in graecum, perilepsis, id est amplexatio*, Chalcid. in Tim. 194, Cassiod., Isid.

***ampliatio** *pr.* q. amplificatio Tert., Rufin. hist. eccl. X, 6, 19 *frumenti uel uini*, Aug. c. sec. resp. Iul. VI, 26 *miseriarum*, Iulian. ib., — et ita *ampliator* inscr. numm. Ant. P., »Aug.«, Petr. Chrysol. serm. 152 (populi).

amplificus: Fronto, S. S. Ps. 118, 96 ap. Ambr. in ps. 118 serm. 12, 45 *amplificum* (Vulg.: latum) *mandatum tuum ualde*, »Damas. carm. 42«.

ampullosus: Thes. nou. lat. p. 20.

185 *ampullula*: Sulp. Seu., uita Caesar. Arel. I, 4, 39 *ampullulam, in qua erat oleum*, Venant. uita Germ. 2.

***amputatio**: *trnsl.* Arnob. (loc. r. Gg.), Coel. Aur., Cass. Fel. 77 p. 187 uocis, 64 p. 157.

ana (ἀνά) Th. Prisc., Pl. Val., Philastr. haer., al.: A n. 84 p. 100; cf. *cata* ib. p. 101.

anachoretalis: Thes. nou. lat. p. 16.

anathemabilis: Arn. iun., auct. Praedest., ut III, 17.

anathemare: Aug. c. Faust. Manich. XX, 8 *anathemanda stultitia*, XXI, 9, serm. 101, 2 al., Bachiar. fid. 2 *si pro culpa unius totius prouinciae anathemanda generatio est*, auct. Praedest. III, 24 *anathemamus omnes qui dicunt, adiutorio Dei sublato posse hominem sine peccato esse, si uelit* . ., pro uulgatiori forma

191 *anathematizare*: S. S. Marc. uers. uet. et Vulg., Hilar. oper. histor. frgm. 2 p. 648 M. al., Hier., ut nom. hebr. p. 117 al., Sulp. Seu., Aug., all.

***ancon**: Aug. quu. in Heptat. II, 109 'facies duos anconiscos columnae' (Exod. 26, 17, ubi Vulg.: . . duae incastraturae fient) . . *anconiscos dicit, quos uulgo uoca-*

mus ancones, sicut sunt in columnis cellarum uinariarum, quibus incumbunt ligna quae cupas ferunt.

ancoratus Comp. Vitr.: A p. 4*, — **ancorare, ex-** Thes. nou. lat. p. 193 al.

anethatus: Apic., Plin. Val. II, 20 (aqua).

195 *anfractuosus*: Aug. c. Petil. III, 20, c. sec. resp. Iul. II, 28 al.

angarizare: Ps. Hier. indicul. de haer. 2 *Simonem Cyrenaeum, qui angarizatus crucem Illius sustulit* pro usitatiori *angariare* S. S., Vlp. Dig., Aug., all.

anglissare: Thes. nou. lat. p. 41.

anguillatio: Cosmogr. Iul. Caes. 45 *Nilus ibi congeminatur atque concurrens per anguillationem coronam faciens contortuosam . .*

angulare: Ambr., Ven. Misc. V, 6 (angularet).

200 angulariter: Boeth. geom. (locos r. Gg.), syll. categ. p. 800 D Migne al.

angulosus: Plin., Aug. (loc. r. Gg.), Oros. h. I, 2 *Corsica angulosa.*

angustiosus: Greg. M. in I Reg. V, 4, 9 *tristitiae angustiosum malum.*

anhelosus: Coel. Aur., Cass. Fel. 41 in. *asthmatici dicuntur latino sermone anhelosi uel suspiriosi.*

*animalis: *eccl.* ψυχικός Tert. de ieiun. adu. Psychicos 1 *agnosco animalem fidem studio carnis, qua tota constat, tam multiuorantiae quam multinubentiae pronam,* Vulg. 1 Cor. 2, 14, Hier. Did. spir. sanct. 31 *has disci-*

plinas . . Spiritus sanctus ministrat his qui animales esse desierint al., Rufin. Orig. princ. II, 8, 2 al.

205 animali*ter*: Mar. Victorin. adu. Arium III, 15, Aug., Salu., Cl. Mam. an. »I, 13 al.«.

animositas: S. S. Hebr. uet. et Vulg., Cypr. zel. et liu. 6 *animositate et liuore . . honoris inimicus*, Arn. III, 1 *linguae omnes . . ad fidem illius abrogandam consensionis unitae animositate conspirent*, Firm. math., Amm., Hier. in Is. hom. 2, 2 *sermones nostri amaritudine pleni sunt*, *ira*, *animositate*, Rufin. h. eccl. XI, 33, Aug. (ut uer. rel. 6, 10 *prauam opinionem pertinaci animositate defendere*, 53, 103, grat. Chr. 30 al.), Oros. hist. II, 17, intpr. Orig. in Matth. 124, Macr., Sidon., Cassiod. Var. II, 33 et 35, alii.

*annalia tempora *spec.* Jahreszeiten Cass. Fel. 66 *secundum annualia tempora* (pleuritis) *frequenter hieme et autumni fine contingit*, Coel. Aur. tard. III, 8, 110 *secundum annalia tempora*, *quae Graeci horas appellant, difficiles inquiunt curatione aestatis tempore laborantes.*

annexio: Terent. Scaur. (sub Hadr.) orthogr. p. 2249 Putsch. *scribendi ratio uitiatur per adiectionem, detractionem, immutationem, adnexionem*, id. ib. 2251 *per adnexionem, ut cum in uerbo nescio s literam priori syllabae iungunt* (nes-cio), Pall., al. Jul. Rufin.

annihilare, quod Hier. cum irrisione inter portenta uerborum refert, usurpant Cassiod. in ps. 109, 4, Iorn. hist. Goth. 29 *coeperunt eius* (Theodosii) *filii utramque rempublicam luxuriose uiuentes annihilare;* gl. Labb. Cf. H (h. e. De latin. Hieronymi, Berol. 1880 Calv.) p. 118, n. 37.

210 *annisus*, u Symm., Cassiod. in ps. 100, 2 *ut, quod oculis carnalibus non uidebat, uiuaciter conspiceret animae desiderantis annisu.*

anniuersalis: Aug. c. Faust. XIX, 6 *azymorum anniuersale ius*, XXXII, 3 *sacrum*, gloss. Labb.; — uulg(atius est) anniuersarius.

annositas: Aug., Cod. Theod., Arn. iun. confl. II, 1, in ps. 30.

annullatio: Hier. (cf. 209), inc. uisit. infirm. II, 5 *per quorum annullationem aeternam possidebis requiem*, Myth. Vat. III.

annumeratio: Hier. (loc. r. Gg.), Rufin. Orig. in Leuit. h. 3, 8 (aries) *sicli sancti adnumeratione mercandus*, anon. consult. Zacch. et Apoll. II, 2 *fidei substantiam non depressam humo regere, id est non inclusam cordis retinere secretis, sed notitiae cupientium prompta annumeratione mutuare ac uice fenoris multiplicare praecipimur*, Cod. Theod.

215 **annumerator**: Nou. 73, 6.

anteliminare: Hier. in Ezech. comm. XII ad 40, 5 sqq. *quod* (*αἰλάμ*) . . *Symmachus anteliminare interpretatus est.*

**anteloquium*: q. praefatio Symm., Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. V, 47 *ostendamus iam, quid his anteloquiis adiuuemur*, Mar. Merc. Nestor. epist. 1, 1 *quorsum hoc anteloquium?*

antelucare: auct. Quer. II, 4 *quoties est antelucandum* (i. e. ante lucem aliquid agendum), gloss.

antemurale: Hier. in Is. comm. VIII ad 26, 1 al., Vulg.

220 **antenouissimus**: q. paenultimus Maxim. Victorin. rat. metr. p. 218 K. *antenouissimus pes huius uersus.*

anterior: Amm., Cassian., Boeth., temp. Symm., Hier. (loc. r. Gg.), Sulp. Seu., Rufin. Orig. princ. I, 2, 10 *ne uideatur alicui anterior esse in Deo omnipotentis appellatio natiuitate sapientiae, per quam Pater uocatur* al., an. in Iob I p. 73, Prosper contra collat. 21, 3 *pro anteriorum scriptorum meritis,* adu. Sid., Cassiod. in ps. 33, 13.

anteritas: Thes. nou. lat. p. 34.

antesignator: C. I. VI, 1, 3561 *P. Aelius Macer antesignator trib.* (antesignanor. corr. Grut.).

anticipatio: graecum prolepsis interpret. Cic. et ut t. t. rhet. Iul. Ruf., usurp. Arnob. II, 4 *cum haec sit condicio futurorum, ut teneri et comprehendi nullius possint anticipationis attactu* (cf. VII, 4), »III, 13 anticipationibus itionum«, Hier. in Mtth. III ad 21, 18 *discipulorum animos signi anticipatione firmare.*

anxiari: App. s., S. S. uet. et Vulg., Tert. (?), Ambr. (?) serm. 37, 6 *anxiante Petro*, »Ambr. serm. 11, Arnob. iun.«, gloss.

225 **anxiositas**: Thes. nou. lat. p. 46, anxiosus Coel. Aur.

aperculus: Thes. nou. lat. p. 52 al.

*apertio: *transl.* i. reuelatio Hier. (?) ad amic. aegr. II, 13 *haec prophetat, quorum apertione pars eius temporis, quae usque ad finem superest, indigebat.*

apiata s(ubst.): Cass. Fel. 34 p. 73 *cum apiata calida*, 43 p. 109, — i. e. aqua apiata Th. Prisc., Cass. Fel. 59 p. 148.

apomeli Plin. Val.: A.

230 *apophlegmatizare*: Th. Prisc., Cass. Fel. 71 p. 171 *ptarmico medicamento . . nares sicut in lethargicis apophlegmatizabis*, 1 p. 6 al.

apostatare: S. S. Sirac., Cypr. »ep. 57, 3«, Aug. in ps. 140, 23.

apostatatus, us: Greg. M. in I Reg. V, 3, 20 *apostatatus sui poena feriuntur*.

apostatrix: Vulg. »Ezech 2, 3« et Hier. ad l. *apostatrices gentes*.

apostema, ae Isid.: A.

285 *apostolice*: Prosp. et Vinc. Lir. (Quicherat Add. Lex.), Primas. in 2 Thess. c. 2 *per hoc apostolice comprobantur*, Fulg. Rusp. ad Trasimund. I, 11.

*apparere: *c. inf.*, quemadmodum φαίνεσθαι c. inf. Amm. XXVII, 2, 5 *ut aequiperare Romani hostium multitudinem apparerent*, *inferiores numero*, al. c. inf. uett. Gg. s. u. I, B, 2.

*apparitio: *eccl.* i. apparentia (ἐπιφάνεια) Victorin. Petau. schol. in Apocalyps. ex c. 1, 16 *claritas quod dixit*, *apparitio illius fuit*, *qua locutus est hominibus facie ad faciem*, Hier. ep. 120, 3 *Domini*, Oros. VI, 20 *apparitionem siue manifestationem Dominici sacramenti*, Primas. in Hebr. 9, Fulgent. c. Fabian. fr. 29 *missio Spiritus Sancti collatio est inuisibilis muneris*, *non apparitio per-*

sonalis, quia nec ipsa missio localis intellegitur, Cassiod. in ps. 13 ex. al., (Epiph.) hist. trip. IX, 9 *apertissima apparitio Dei* al., Ps. Hier. de epiphan. sermo 1 *quod nos apparitionem uel ostensionem dicimus, Graeci ἐπιφάνειαν uocant*, Isid. »Or. VI, 18, 6« *epiphania graece, latine apparitio siue manifestatio uocatur.*

appellatiuus: Hier. in Mich. I pr. *appellatiua nomina uertuntur in propria* al., Charis., Ps. Asc., Prisc., al. Ambr., al. (ἐφετικός) Nou. Iustin. uers. uulg. 100 epil.

*appellator der Appellirende: Paul. Sent., Paulin. adu. Coelest. 4 *nihil agente appellatore superior est ille qui uicit.*

240 **appensorius:** Thes. nou. lat. p. 446; — **appensio:** Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. I, 74 (amplissimam esse nostri negotii dignitatem,) *ut ipsa rerum consideratio et appensio indicat, quas tuemur, ita etiam uester pauor*, id. ib. II, 140 et 141, VI, 16; — appensor Aug. (uerborum, appendere uerba Cic.)

appetibilis: App. dogm. Plat. II, 13, Hier. ep. 123, 2 *quam et nobilitas et forma et aetas et opes faciunt cunctis appetibilem*, Aug. serm. 66, 5, Macr., Coel. Aur., Boeth.

appetitorius: Dionys. Exig. Gregorii Nyss. de creat. hom. 31 *appetitoriam quandam uim eius rei quae deest, et expulsoriam eius quae superfluit corporibus inserens;* — *appetitor* Lampr., C. Theod., eccl., **appetitrix:** Aug. contin. 3 (continentia) *illius* (boni) *amatrix et appetitrix, huius* (mali) *uero et hostis et testis est, et decus appetens et dedecus fugiens* (appetitrix mss. Vat., — al. spectatrix).

*applaudere intr. c. dat.: App., *transl.* sibi applaudere Hier. in Is. comm. X ad 33, 13sqq. *philosophorum et oratorum mundi, qui applaudunt sibi in eruditione et eloquentia seculari*, in Soph. 1, 4sqq. *cum sacerdotibus, qui frustra sibi applaudunt in episcopali nomine .. et non in opere* al., uentri ep. 84, 6.

*appositio, ut cucurbitae, Cass. Fel. 67 p. 164, 77 p. 188 al., Coel. Aur.

245 *apprehensio*: Hier. in Ezech. comm. III ad 8, 3 *pars comprehenditur capillorum, quia totius apprehensionem capitis humana natura non patitur*, Macr., trnsl. i. catalepsis Coel. Aur. (et signif. diaet. pass. 55).

appretiare: Tert., Hier. in Zach. III ad 11, 14 al., Vulg., Rufin. in Symb. Apost. 20 *triginta argenteis audis eum appretiatum esse cupiditate proditoris.*

appretiatio: Mar. Mercat. Procli hom. s. 13.

*approbatio: p. al. Frontin. aquaed. 70 *approbatio nostra expeditissima est; erogat enim* (aquaeductus) *omnes* (quinarias: cf. aq. 25), *quas mensura deprendimus.*

approbator: Cic., Gell., Aug. in Galat. 12 al., Facund. c. Mocian. p. 861 (t. LXVII) Migne *condemnasse cum approbatoribus suis epistolam a Chalcedonensi concilio approbatam.*

250 *appropiare*: S. S. Ps. 54, 19 ap. Hilar. ad l. '*liberabit in pace animam meam ab his qui appropiant* (Vulg.: appropinquant) *mihi*', Hil. l. l. et s. 17 *non ministerio fidei appropians, sed irae Dei*, Lucif., Vulg., Hier., [Rufin.] in Os. II ad 5, 3, in Ioel 3, 4—8 al., Iulian. ap. Aug. c.

sec. resp. Iul. I, 138, intpr. Orig. in Matth. 20, 97 al., Sulp. Seu.

appropriare: anon. in Iob I p. 23 *singulis filiis appropriata mille*, Coel. Aur.

approximare: Tert., Cypr., Vulg., Hier. (?) in ps. 31, Rufin. Orig., in Cant. III p. 9, an. in Iob II p. 139 *cum talem noueris esse Iob, . . si audes, approxima, incipe, apprehende.*

appungere: Hier. quu. hebr. in Genes. 19, 35 *denique Hebraei, quod sequitur . ., appungunt semper quasi incredibile*, Vel. Long. orthogr. 2225 *pungit appungit;* part. appunctus Seru., Isid. habet Gg.

aptabilis: Gaudent. tr. 16 *nec aetate aptabilis, nec doctrina maturus*, interpr. Iren.

255 aquaeduct**us, i** (nisi uero -um, cf. aquaeductium gl.) Arnob. iun. confl. II, 24 *per cuniculos aquaeductorum.*

aquilonaris: Eucher. lib. formul. 3, — aquilonalis Cic. fr. (?), Vitr. (IX, 6, 3), »Grom. p. 334 Lm«, Adaman. locc. sanct. II, 12 'Chebron in campi latitudine sita ad aquilonalem plagam' et saep.

***aranea** (morbi genus = herpes): Cass. Fel. 25.

aratura: anon. in Iob I p. 81 *arabant ultimam araturam atque nouissimam exercentes culturam*, Thes. nou. lat. p. 19.

arborosus: Thes. nou. lat. p. 60.

260 **arbustulum:** Aug. De corrept. et grat. 14 *qui quolibet plantante . ., et quolibet in agris uel arbustulis operante dat incrementum, Deus.*

arbutetum: Thes. nou. lat. p. 24.

archidiacon corr. pro archidiaconus: Cass. (Epiph.) hist. trip. V, 48 *archidiaconem eius ecclesiae . . archidiacone eius manum tenente* al., Ven. Fort. (nom. sing.). Cf. suum diaconem hist. trip. VI, 23, et plura exempla huiusce abusionis, ut nom pl. diacones S. S. uet., all., subdiacones Cassiod., diaconibus S. S., Cypr., Rönsch Itala p. 262.

archidiaconatus, us Leo M. ep. 113, 1, Greg. M.

arctatio: Commodian. Instr. u. 619 Pitra. Cf. Od. Mueller. ad Varr. Ling. Lat. V, 6.

265 *ardue*: Hier. adu. Lucif. 15 *indubitata ad Deum fides ardue reperitur*, Greg. M.

argentalis: Cass. Fel. 17 p. 24 (creta), »ital. argentale«.

argentile s. Anecd. Helu. : A.

argestare: Thes. nou. lat. p. 39.

arguitio (ἐλεγμός) S. S. uet. Os. (Rönsch It. p. 513), »Ps. 37, 15« *non habens in ore suo argutiones* (Vulg.: redargutiones) al., Hilar. in ps. 118 lit. 3, 19 *ut, etsi digna arguitione habeamus, non tamen arguamur*, ib. inf. et al., Hier. in Eccl. 7 p. 438 *sapiens perfectus nulla argutione indiget, nulla calumnia conturbatur*, intpr. Iren. (arguitio); — arguitus intpr. Or. in Mtth. 49 p. 305, it. p. 306 (arguiturus Sall. fr.).

270 **argumentatio**: Cic., Sen. ep. 89, 9 plur., Plin., Quint., Mar. Victorin., Ambr. off. min. I, 29, all.

argumentator: Tert., Aug., Boeth. comm. in Aristot. interpr. ed. pr. I, 6 *sophistarum, quos fallaces argumentatores latine possumus dicere* al.

***argumentosus**: *pers.* Rufin. Orig. in Rom. VIII, 7 *qui perspicaces sunt et argumentosi in falsa sententia*, excc. ex Physiol. 18 *uulpes est animal dolosum et nimis fraudulentum et argumentosum*, Acr. ad Hor.

***argumentum**: *q.* nomen Nigid. ap. schol. Germ. p. 50 B. (et Ampel. 2, 3) *Samothraces . ., quorum argumentum nefas sit* (*est*) *enumerare* (*pronuntiare*) *praeter eos, qui ministeriis* (*initiis*) *praesunt*, cf. signum HA p. 149.

arietulus: Thes. nou. lat. p. 20.

275 **armifactura**: Nou. uers. uulg. 86, 1 *prospeximus armifacturae opus nullum priuatum operari, solos autem illos arma facere, qui in publicis deputati sunt armifactoriis*, ib. 3. Cf. armifactor Vict. Vit. persec. Vandal. I, 10.

arnotinus: Aldh. De septen. p. 221, cl. Gell. IV, 3, 3.

arquaticus: Dynam(idiorum libri: Class. auctt. ed. Mai t. VII) II, 121 (folia uerbenae) *arquaticis prosunt;* — arcuatus (-qu-) Varr., Cels.

arreptiuus: Hier. (?) in ps. 33 *pro qua causa adduxisti istum hominem arreptiuum et furibundum super me?* pro arrepticius Vulg., Aug.

arrugia: Cass. Fel. 28 *ad dolorem aurium. gesentera i. e. uermiculos de arrugia . . quos Graeci oniscos dicunt — nascuntur in humectis locis hominum tactum fugientes ita ut se in sphaerulas plicando conuertant* . ., 30 p. 61. Has bestiolas Marc. Emp. 283 B (cl. 275 G, 306 G), auribus et ipse remedio esse asserens, cutiones ait uocari atque in fossatis uel in stercoribus nasci (*ἐν ταῖς κοπρίαις* Galen.), eosdemque oniscos Coel. Aur. tard. I, 4 (de epileps.), 119 porcelliones uocari humectisque et aquosis locis nasci dicit: uidetur itaque arrugia hic non esse, ut apud Plin., cuniculus per montem actus, sed potius canaliculus quidam aquam uel quosuis fluores riuans, riuulus autem adhuc hisp. arroyo (in med. lat. arrogium), lomb. rogia dicitur.

280 **arteriosus**: Cass. Fel. 71 p. 171, *iuxta auriculam in ipsis arteriosis locis.*

***articulare** s.: Boeth. comm. in Ar. intpr. ed. prim. I, 3 *Graeci his per se dictis uerbis aliquotiens addunt articularia praepositiua, ut est τὸ τρέχειν, τοῦ τρ.* al., Prisc. pronomen articulare (hic).

articulosus: Plin., Quint. s., Cass. Fel. 23 p. 39 *contingit* (rheuma) *maxime in articulosis locis, ut in genu aut in cubito*, 24 p. 41, 27 p. 44.

***articulus**: t. t. gramm. (Artikel) Quint., Hier. Didym. spir. sanct. 3 *ubi dicit . . cum additamento articuli τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, hoc est hic Spiritus Sanctus* (ib. inf. *cum articulata uoce διὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον* . ., *et non simpliciter πνεῦμα ἅγιον*), 15 *sine articulo, qui in graeco sermone singularitatis significator est.*

artificalis: pro artificialis (Quint.) Consent. ars p. 377 K. (tempora . . naturalia appellantur praesens, praeteritum et futurum.) *sed praeteriti temporis distinctiones tres inueniuntur, una quam dicimus plusquamperfectam . ., alia . . quae est perfecta . ., tertia, quae imperfecta appellatur . ., et hae artificales dicuntur*, p. 344 al., Pompei. Anecd. Helu. p. 85 *omnia nomina aut naturalia sunt hoc est simplicia aut artificalia id est composita.* Cf. cognominata *homicidalis*, *homicidialis*, — *praesidalis*, *praesidialis* . .

285 **artifice**: Adaman. locc. sanct. I, 2 *in tribus locis parietis medii artifice fabricatis* h. e. fabre factis (adi. artificus DV gloss.).

artificialiter: Quint., »Chalcid.«, [Boeth.] c. Eutych. et Nestor. 1.

artuatim: Firmici, Hier (?) ad amic. aegr. II, 8.

asellio: auct. Praedest. I, 69 *cum aliquantis asellionibus Byzacenis;* — Asellio cognomen olim notum.

Asiacus: Ampel. 18, 18 *Asiacae prouinciae*, 47, 5 (gentes).

290 **aspersorium**: Thes. nou. lat. p. 547.

*aspicere: *al.* aliquem i. e. pertinere ad Rufin. Orig. in Rom. IV, 7 (quae de ipso scripta sunt) *non ipsum solum, sed et nos aspiciunt.*

*aspiratio: *transl.* Tert. apol. 22 (daemonum), Lact. inst II, 14 *magorum ars horum* (daemonum) *aspirationibus constat*, Amm., Hier. Didym. spir. sanct. 29

Spiritus Sancti al., Rufin. in Iud. 5, 1 *diuinae gratiae*, intpr. Iren., Cassiod.

assellatio: Cass. Fel. 48 p. 122 *sequitur patientes* (in dysenteria) *iugis assellatio inferioris uentris aliquando fellita, aliquando uiridis et sanguinolenta, aliquando mucillaginosa*, ib. pag. 127 *frequenti deiectione assellationis*, 50 p. 130, **assellatus,** us Theod. Prisc. (loc. r. Gg.), — ab assellari Th. Prisc. IV f. 312b al., Veg. u., uel assellare Th. Prisc. IV f. 315a, Veg. u., Cass. Fel. 51 p. 135 *cum nimie assellare desiderauerit* (cf. Du Cange s. u., et offerre A p. 56 sq.).

295 **assentiae** (assentationes): Thes. nou. lat. p. 56, gl. Plac.

*assertio: *transl.* Arn. »IV, 21« *o deorum assertio religiosa* al., It. Alex., Hier. in Zach. II ad 9, 13 *philosophorum omnis assertio atque argumenta gentilium destruentur*, adu. Rufin. II, 23 *nunc tuis assertionibus obuiasse sufficiat* al., Rufin. Orig. in Rom. IV, 8 *si haec assertionibus humana arte quaesitis defendas* al., Arnob. iun. in ps. 103 *per assertionem catholicam aduersus haereticos* et saep., Praedest. I, 16, 90, III, 14 al., — *sim.* transl. assertor Lact. (ueritatis), Zen. I, tr. 1, 3, saep. Hier. (sententiae, dogmatis), ut ep. 84, 8 *nouorum dogmatum*, adu. Iouin. I, 48 *Epicurus uoluptatis*, adu. Rufin. II, 15 *dicis te non esse defensorem neque assertorem Origenis* al., Rufin. Orig. in Rom. VI, 13 *ne non tam scientiae eius, quam sermonis, in quo non uult se peritum dici, assertores uideamur esse* al., Macr.

296 **assertrix:** Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. VI, 5 *uoluptatem sexuum tabem esse generis humani, assertricem iuris diabolici.*

assisa, sicut accessa (Seru.), q. accessus maris uel aestuum: Isid. De ordine creatur. 9, 7 *impossibile est ut* (mare) *non aliqua spatia deserat*, *quando per nostrarum terrarum solum exundat*, *sicut eadem loca a nobis recedens implet*, *ut nostra assisa ibi sit recessa*, *et nostra recessa ibi sit assisa*, ibid. 5 *ledonis assisa* . ., *malinae assisa.*

assistentia: inc. quaestt. ex utroque Testam. (t. 35 Migne) 115 *Dei nostri assistentia* (»Ms. Colbert: ducio«) *imploranda est ad tutelam.*

*associare: i. associare passus Stat., sed c. acc. *pers.* auct. de S. Hel. 16 *ipsam associantes coeperunt super ipsam plangere.*

300 **assolidare:** (Mar. Victorin.) De physicis 18 *quae ex uuido constituta supradicta ui assolidantur.*

assolitus Faust. Rheg.: A.

assonatio: Cassiod. in ps. 1, 1 *etymologia est oratio breuis*, *per certas assonationes ostendens*, *ex quo nomine id quod quaeritur uenerit*, id. in 135 praef. Cf. consonatio id. in ps. 72 p. 244 Garet 'instrumentorum musicorum consonatione', in 150, 5 al. (assonare Ouid., Pers., Cassiod. in ps. 102, 1, trans. Appul.).

assonus: Cassiod. in ps. 135 pr(aef.) *hoc imitati poetae assona carminum floscula condiderunt*, *supernarum uirtutum sonos ad mundana studia transferentes*, id. in 54, 26 *uerbis euangelii assona ueritate consensit*, it. in 68, 38. Cf. absonus, consonus, dissonus, — resonus p(oet).

assultatio: Dionys. Exig. Greg. creat. hom. 19 (sic auida porcorum edacitas occasiones auaritiae praestitit), *sic assultatio equi exordium superbiae facta est.*

305 astrifer: Lucan. Phars. IX, 5, dein cett., quos cit. Gg.

astrolapsus, us (corr., *ἀστρολάβον ὄργανον*) inc. exc. mathem. (Macrob. ed. Ian t. 1 p. 218sqq.) I, 8 *sumpto astrolapsu, qui secundum ambitum firmamenti in CCCLX gradus per circuitum diuiditur*, 31 al., exc. II, 3, uel **astrolapsum,** i schol. Macr. Comm. ad I, 20, 9 (male intellexit Gg.).

atramentarium: Hier. in Ezech. III ad 9, 2, Vulg., Caper, gl.

attabernalis: Thes. nou. lat. p. 3 et 77.

attaminatio: Aug c. Crescon. III, 56 (postulatio aduers. Felician. et Praetextat.) *deprauationis huius* (sc. haereseos Maximiani) *attaminatione fuscatus.*

310 *attestari: c. *dat. rei* anon. in Iob II p. 129 *non solis iustificationibus eius sunt attestati, sed et tolerantiae . . atque dilectionis . . plenitudini*, ib. sup., I p. 27, ib. p. 56, III p. 217 *uehementiae dolorum eius* al.; al. Cass. Fel. 46 p. 116 *contingit sanguinolentus minctus, attestante renium dolore*, quemadmodum freq. Coel. Aur., e. c. tard. IV, 5, 81.

attestatio: Treb. Poll., Theod. Prisc. II chr. 16 *attestatione manifesta cognoscimus* al., »Vulg. Gen. 43, 3«, Ambr., Aug. ep. 43, 14 *nulla documentorum attestationes*, in Gal. 11

Pauli attestatione et consensione al., Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. IV, 43 al., Macr., C. Theod.

attestator: Aug. serm. 288, 2 *ueritatis*, id. Bapt. VII, 41, 81 *et iste attestator est consuetudinis.*

attitulare: Rufin. Orig. in Leuit. hom. 16, 6 *Esaias . . sub uisione quam attitulauit quadrupedum in deserto*, id. Orig. in Cant. III p. 17 *isti psalmi, qui pro torcularibus attitulantur* al., Gennad. uir. ill., Cassiod. (Epiph.) hist. trip., trnsl. Beda.

attitulatio: Rufin. prol. ad Orig. in Cant. p. 290 *de attitulatione libelli ipsius, cur Canticum Canticorum superscriptus sit,* ib. p. 323 *attitulationibus librorum suorum*, p. 324 *de attitulatione ac superscriptione libri*, p. 326.

315 **attonsio:** [Rufin.] Comm. in Amos II, ad 7, 4 *multo maiorem esse calamitatem, quam immissa operetur exustio, omni illa, quam germinum afferebat attonsio.*

attrectabilis: De miracc. S. Steph. (c. sec. V in.) II, 2, 6 *quadam sibi uisibili et attrectabili manu os suum corrigi et compalpari persensit.*

attrectator: Hier. nom. hebr. p. 21 *Musi· attrectator siue palpator meus.*

attributio: Cic. ep. aliq. et inu., S. C. ap. Frontin. aq. 108 *uti usque eo maneret attributio aquarum*, App. mund., inscr.

auctorate: compar. Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. II, 19 *quod . . non suo sermone . ., sed Euangelii testimonio quasi auctoratius denegauit;* superl. id. ib. V, 30

euerberat eum praeceptor suus, *et in ius auctoratissime* (mss. auctorissime) *trahit.* Cf. inf. s. u. demersus.

320 **aucupalis**: Paul. Diac. epit. Fest., Hier. (?) ad amic. aegr. I, 8 *aues aucupali fraude captiuae.*

aucupalis: Vlp. Dig., Hier. in Ezech. hom. 11, 5 *audentes promittimus*, *quod non ualemus implere* et saep., Vulg., Rufin. Orig. in Iesu N. hom. 23, 3, comp. pA.

audibilis: Ambr., Th. Prisc. IV fol. 317a *dissipatae* (uoces) *difficilius audibiles sunt*, ib. f. 316b, Aug. de magistro 8 *illa uisibilia sunt*, *haec audibilia; cur enim et hoc nomen non admittas, si admisimus 'significabilia'* al., Boeth.

***audire**: q. intellegere Quint., Gell., saep. Hier., ut in Cant. tr. 1 p. 505 Vall. *qui audire Scripturas spiritualiter nouit* al. (cf. *subaudire* Vlp. Dig., Hier. saepe, ut in Ies. comm. IV ad 22, 20sq. '*locuti sunt ad te*', *ut subaudiatur* '*prophetae mei*', Rufin. Orig. in Rom. IV, 8 p. 290 L. al., [Rufin.] in Am. II ad 8, 11, Iulian ap. Aug. c. sec. resp. Iul. III, 177 al., Gramm., ut et Prisc. inst. XV, 1, 4, Boeth.), atque ita ***auditio** Hier. in Is. hom. 6, 3 *bifariam sciens sermonis auditionem*, . . *hoc est aliud eorum corporale, aliud spiritale*, *auditor, ut Hier. in Is. comm. II ad 3, 3 *dicendum*, *quod inter ceteras gratias spirituales etiam prudens auditor in ecclesia necessarius sit*, '*alii enim datur prophetia*, *alii discretio spirituum*' (1 Cor. 12, 10).

auen(i)care: Thes. nou. lat. p. 21.

325 a u e r s a r e: Hier. in Am. I ad 1, 5 *nonne* (debeo) *clementiae meae multum auersare ab eo?*

aufugare: Venant. Misc. II, 9, 22 *aufugantur crimina.*

augmentare: Firm. m., anon. in Iob III p. 234 *augmentari sibi annos*, 1 p. 25 *fructus terrae augmentati*, Nou. Valent., Boeth. Arist. Anal. post. I, 11 al., Fab. Claud. Gord. Fulgent. aet. mundi XI p. 141 *dum . . Cremera senatoriae mortis diffinitionibus augmentatur*, Cod. Iust., Verecund. in cant. Deuter. 6, Greg. M. ep. II, 31 ex.

augmentatio: Aug. in ps. 80, 8 *Ioseph interpretatur augmentatio*, anon. in Iob II p. 142 *gloriae*, Boeth., Cassiod. in ps. 87, 14 *expedit pro muneris augmentatione differri*, Reg. Bened. 2 *in augmentatione boni gregis.*

augmentator: Gaudent. serm. 17 *successores et augmentatores*, Cassiod.

330 a u g m e n t u m: Sen. suas. 1, 4, cett. (sed augumentum t. t. sacrif. iam Varro).

auianus: Thes. nou. lat. p. 57.

aulanus: ib. p. 23 et 48.

aulidus: Mart. Cap. IX, 305 *aulidae dulcedinis cantus insonuit* (uulgo: aulicae, at illud codd. optimi Bamberg. et Reichen., idemque affertur e Mart. l. l. Thes. nou. lat. p. 24).

aureosus: Cassiod. (?) in Cant. 5, 11 *elatae palmarum sunt rami productiores et excellentiores, interdum aureosi coloris, crispantes et semper ad excelsa tendentes;*

— aurosus Lampr., Pall., Veg. uet., Herm. Pastor I, 4, Eustath. Hexaem. VII, 6 'aurosam lanam maritimae nutriunt pinnae', Plin. Val. De re medica II, 37 'spumae argenti aurosae'.

335 *auricularis*: Plin. Val. IV, 18 *tumoribus auricularibus*, Isid. Or. XI, 1, 71, cod. Iust. (?).

auriginosus: Marc. Emp., Theod. Prisc. IV f. 312 b, gl.

aurilegium: Thes. nou. lat. p. 20.

aurorescere: Rufin. Clem. recogn. X, 53 *cum iam aurorescеret*, Arn. iun. confl. de Deo trino et uno I, 18 *aurorescente die* (Aldh. locum add. Gg.).

austrare: Thes. nou. lat. p. 41.

340 *auulsio: Cypr. (loc. r. Gg.), Paulin. Nol. ep. 13, 8 *pium est contristari de auulsione carorum*, intpr. Orig. in I Sam. hom. 1, 6; concr. spec. iam Plin.

auxiliatio: Non., Ambr. (loc. r. Gg.), Cassiod. in ps. 26, 4 *cum ualletur auxiliatione diuina*, Ps. Appul. remed. salut. p. XLI Sillig *sine auxiliatione* (γρ. auxilitatione) *medicorum*, — auxiliator pA, Amm., Aus., Paneg., Ambr. in ps. 61, 17, Hier. in Is. IV ad 10, 1 *Deum, qui uerus auxiliator est* al., Hier. (?) in ps. 75, Rufin. Orig. princ. III, 4. 6, [Rufin.] in Os. III ad 11, 5 sqq., intpr. Orig. in Matth. 33, an. in Iob II p. 197, Aug. serm. 352, 6, id. c. Acad. I, 9, 24, Ps. Cypr. XII abus. 6.

auxiliatorius: Thes. nou. lat. p. 36.

Bacchator: anon. Zacchaei christ. et Apollon. philos.

Consult. III, 8 *dum et falsoris prodentur insidiae, et breuitate temporis constringitur insania bacchatoris.*

bacellus: Hier. reg. Pachom. 81 (r. Gg.), bacillus Isid. pro uulg. bacillum.

345 *ballare*: Aug., Fulg. Ferrandi breuiar. canon. 188.

balsamaria herba Plin. Val. A.

baptizatio: Ambr., Adaman. locc. sanct. I, 1 *post talem Hierosolymitanam baptizationem.*

baptismum: S. S. uet. (Rönsch It. p. 270), Tert., Hier. c. Pelag I, 22, Gaudent. tr. 3 *post illud baptismum.*

barca: P. Nol., inscr. lat. Hisp. ed. Hübner n. 13 *edito barcarum certamine*, [Fulg.] serm 67 *remotum est omne naufragium, . . quia barcae subueniunt dulcium piscatorum, tuta sunt litora per apostolica retia*, Isid. (Or. XIX, 1, 19: barca est, quae cuncta nauis commercia ad litus portat), Aldh. de octo uitiis 364.

350 **bassus** (Bassus): Adamant. Martyr. de b et v p. 176 K. *bassus id est grassus in glossematibus repperi*, gloss. aut i. crassus, aut i. non altus, gl. Pap. i. curtus, humilis unde deriu. in med. lat. bassare (*baisser*) cett.

basilicarius s.: Isid. ep. 1, 14 *ad thesaurarium pertinet basilicarii et ostiarii ordinatio . . de candelis . . quidquid superest in basilicis, basilicarius per singulos menses huic deportat* . ., ib. 13, gloss.

batillum (pro uatillum, ut uidetur), quemadmodum et Hor. Sat. I, 5, 36 legi solet, habetur etiam Rufin. Orig.

in Num. hom. 9, 1 et S. S. Num. 16, 37sqq. l. l. (Vulg. turibula), gloss. (ut in glossis Trinummi »u. 492« batillum: turibulum).

beatificare: S. S. uet. et Vulg., Aug., anon. in Iob I p. 21 *iccirco apud Deum in infinita secula beatificatur*, intpr. Orig. in Matth. 18, Claud. Mam. an. I, 13, Iulian. uit. contempl. I, 9, [Isid.] coll. canon. 4 (conc. Gangr.) p. 32 Arev.

beatificator: Aug. in ps. 99, 3 *Deus noster, beatificator hominum.*

beatificus: App. s., Aug. (doctr. christ. I, 29 al.), Fulg. Rusp. de fide 31 *illius beatifici boni.*

beatitudo: Cic., — Petr. s., saepius App., interdum Lact., Paneg., dein freq. eccl. postt., ut u. c. Hier. persaepe, ueluti in Eccl. 11 p. 480 *beatitudine dignus*, 7 p. 439, c. Ioann. 31, plur. adu. Lucif. 22 *beatitudines, quas Dominus discipulis in monte . . delineauit, octo sunt* al., [Rufin.] in Os. III ad 12, 3sqq., Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. III, 114, intpr. Orig. in Matth. 62 al., anon. in Iob I p. 19, . .; *meton.* in allocutione episcopi, ut e. c. Hier. ep. 15 (ad Damasipp. pap.), 2 *beatitudini tuae communione consocior*, ib. 4 et 5, 20 (ad eund.), 6 al., all.

bellacitas: Thes. nou. lat. p. 63.

bellificare Theod. Prisc.: A.

belligerari: Hyg. f., Rufin. Orig. in Iesu N. h. 18, 3 *quia nouerat belligerari.*

360 **belligeratio:** Adaman. uit. Columb. I, 29 *ut eos a belligeratione separaret*, III, 14, — *belligerator* Vulg. Macc., Auien., Aug. Ciu. D. XVIII, 15, id. in ps. 131, 3, anon. in Iob I p. 9 *tanquam constantissimus belligerator* al., Ven. Fort.

belluinus: Gell., Iul. Val., Ambr. Hexaem. VI, 9, 54 *ut neque belluina uastitas horrori sit nec gracilitas tenuis infirmitati*, Rufin. Orig. in Num. h. 14, 2 *si belluinam duxeris uitam*, h. 25, 3, Aug., Prud.

benedicibilis: act. Ps. Aug. serm. 120, 6 *benedicibilis salutationis*.

benefactor: anon. in Iob I p. 18 *creator uniuersorum ac benefactor omnium* al., Eustath. Hexaem. III, 10, Cassiod. (Epiph.) hist. trip. VI, 1 *nec animum benefactoris placans*, IX, 25 al., Coripp.

beneficiosus: [Fulg.] serm. 53 *o miraculo referta beneficiosa uindicta*, Not. Tir.

365 *beneolentia*: Hier., Vigil. Taps. c. Eutych. III, 12.

beneplacitum: Hier. in Eph. I ad 1, 5 *εὐδοκίαν* .. *nos possumus dicere beneplacitum*, S. S. uet. et Vulg., Aug., Oros.

bestialis: Ambros. de philos. contra Plat. ap. Aug. c. Iul. II, 7, id. de Elia 16, 59 al., Aug. lib. arbitr. III, 69 *animarum bestialium*, id. Ciu. D. XVIII, 16 al., Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. VI, 38 *bestialem seditiosorum furorem*, Rufin. Orig. in Gen. hom. 1, 17, Prud., Sidon., *adu.* Aug. nuptt. et concup. I, 4 *isto bono* (nuptiarum) *male*

utitur qui bestialiter utitur, Salon. Vienn. expos. in Ecclesiast. p. 1001 (t. LIII) Migne *bestialiter et carnaliter*, *sicut iumenta et pecora*, *uiuunt*, ib. p. 1011 A.

bibitio: Eucher. homil. 9, intpr. Orig. comm. in Matth. 95 *bibitionem eius* (calicis) *effugiens*, Ps. Aug. serm. 294 (»Caesarii«), 8, »gloss.«; — bibitor Sid.; part. perf. bibitus Capitol., Aug. in Ioann. tr. 32, 4 'bibito isto liquore' (ebibitus id. Ciu. D. XXII, 6), [Hilar.] anon. in Iob p. 226, intpr. Iren., Pl. Val., C. Aur., ut tard. IV, 3, 60 'post bibitum lac', S. Placit. Medic. ex animal. 14, 13, Anthim. 75, 76, alii postt., bibiturus Vulg., Hier., Cassiod.

bicapitus: Cass. Fel. 35 p. 75 (uua) *dicephalos appellata uel bicapita.*

370 **biceps*: *al.* gladius Hier. in Is. comm. VIII ad 27, 1, Vulg., hamus Sidon.

bicornius: Cosmogr. Iul. Caes. 9 *fluuius Susas nascitur bicornius*, *efficitur unus*, *effluit in sinum Persicum* (bicornis p, Plin., postt.).

bicubitalis: App. herb. 67 *thyrso bicubitali* (id. 71 'ramis bicubitis'; Plin. XX, 94, 253 Ian. et Detl. 'bipedali').

biduanus: Egesipp. V, 24, 3 *post biduanum ieiunium*, Cassian., Alcim., Isid. reg. monach. 18, 3.

bifarie: Victorin. Petau. fabr. mundi p. 313 (t. V) M., Cassiod., — *bifarius* Arn. V, 35, Commod., Amm. XIX, 9, 4 *anxietate bifaria stringebatur* al., Zeno II tr. 55, Hier. in Is. hom. 6, 3, Isid. ord. creat. 8, 14.

375 **bilinguitas:** Cassiod. in psalt. praef. 15 *sine dolo bilinguitas.*

binatim: Facund. defens. IX, 1 *quanta possint in eius libris similia binatim ac singillatim posita reperiri.*

binio: Egesipp. V, 24, 3 *cum . . aluum purgarent, egesserant aliqui biniones aureos, quos absorbuerant, cum adornarent fugam* i. e. »numos duplicis pretii, maiores«, Isid., gl. Philox.

bipotens: Mar. Victorin. adu. Arium I, 32 *bipotens enim et gemini luminis.* Cf. 4483.

birrosus: Thes. nou. lat. p. 79.

380 *bissextīlis*: Iul. Honor. cosmogr. p. 72 Riese (Geogr. lat. min.) *bissextilis rationis inuentor*, Isid. rer. nat. 6, 4 *annus bissextilis est, in quo unius diei per quadriennium ex quadrantis ratione summa colligitur*, id. »Orig. VI, 17, 25«.

bistacia: Acr. ad Hor. Sat. I, 6, 106 *pera, quam dicunt bistaciam,* — ¿ an: bisacciam, ut est in gloss. (*bissac, besace*), bisaccium Petr.

bituminatus: Plin., Hier. quu. hebr. in Gen. 6, 14 *bituminata* (ligna), bituminare Ambr., Aug., gl.

biumbris: Eustath. Hexaem. VI, 8 *amphiscii id est biumbres*, »gloss.« (Quicherat). Cf. *ciliumbris* Boeth., *exumbris* gl. Isid.

blanditiēs: App., inc. Zacch. et Apoll. Consult. III, 10, Aug.

385 **blanditio;** anon. in Iob I p. 73 *quasi non propter sinceritatem, sed propter pecuniae blanditionem Deum coluerit.*

*blandus: Cass. Fel. 7 *sympasmate blando uteris*, 34 p. 74 *clystere* al., blande 28 p. 45 *lana molli cauernas blande obtrudes*, 32 p. 67 et saep. (sim. moderate 21 p. 34, 40 p 91, 75 p. 180), cf. Coel. Aur. t. I, 5, 155 *blando tactu*, ac. III, 3, 11 al.

blasphemator: Aug. contra aduersar. Leg. et Proph. I, 10, 13 *indoctis blasphematoribus literarum sacrarum*, ib. II, 2, 8, id. c. mendac. 5, anim. orig. II, 2, 4, in Ioann. tr. 11, 13, serm. 19, 4, 56, 10, 58, 4, 61, 10, 105, 8 et 10, 286, 6, 311, 11 et 15 et saep., Ps. Aug. serm. 101, 2, Hier. (?) ad amic. aegr. II, 10, 12, Pacian. ep. 3, 1, id. paraenes. ad poenit. 5, actt. S. Sebast. 21, 82 (deorum), Mar. Merc. apol. adu. Orient. p. 936 (t. XLVIII) Migne *quis adeo blasphemator est, ut . .?*

blasphemiter Mar. Victorin.: A p. 5*.

blasphemium: ad DV add. Praedest. III, 3.

390 *blateare: de uoce, quam emittunt cameli Anth. Lat. 730, 3 R. (blaterare P. Diac. ep. Fest.).

blattealis; Thes. nou. lat. p. 68.

blatteus: Vop., Cassiod. Var. V, 34 *modo ueneta, modo blattea,* VIII, 5, Isid. Or. XIX, 28, 8.

bletus; Dynam. I, 29, Pall. (blitus) et *bleta* Dyn. ib. p. 400 pro blitum (*βλίτον*).

bombosus: Aldh. laud. uirg. 20 (uox), id. carm. de uirg. 57 (b. fauce) al.

395 bonatus, us (?) Petr. 74 *dum bonatus ago, et nolo uideri leuis, ipse mihi asciam in crus impegi.* Cf. bonouiratus, us Sid. ep. VII, 9, et exempla figuratorum in -tus, us ab adi. caelibatus, primatus, reatus, summatus . ., et recc. egregiatus, maioratus, minoratus, prioratus, postumatus, proximatus, alia.

bouilis: adi. Hyg. f. 30 *stercus bouile*, bouile s. i. bubile Cat. fr., Veg. u.

branchiola: Thes. nou. lat. p. 66.

breuiatio: Aug. gestt. Pelag. 32, 57 al.

breuiculus: *subst.* = breuis subst. i. breuiarium, index Rufin. apol. II, 36 *accepto breuiculo, in quo militum nomina continentur*, Aug. retractt. II, 39 *huius operis titulus est*: *breuiculus collationis* (cum Donatistis), id. collat. c. Donat. praef., Codd. Theod. et Iust. in inscr. tituli 'de sententiis e breuiculo recitandis' (attamen e coni., cum in mss. sit 'e periculo'), Isid.

400 **brodium** (ital. brodo, Brühe): Gaud. tr. 2 p. 860 *sine brodio, id est iure carnium*, cf. Du Cange.

bromosus: Zen. II tr. 61 *bromosum latronis cruenti conuiuium*, Coel. Aur. (et sign. diaet. pass. 63 al.); gloss. 'bromum, sordem maris'.

brucosus: Adaman. locc. sanct. I, 21 *non enim brucosa* (bruchis scatens?), *sed herbosa et florida illius terrae qualitas;* eadem prope uerba e Bed. eccl. hist. Angl. cit. Quicherat.

brumosus: Isid. ord. creat. 6, 8 *nebulosi ac brumosi aeris*, thes. nou. lat.; cf. Löwe Prodr. corporis glossarior. lat. p. 80 sq.

bubulinus: Gargil. med. ex oler. et pom. 14 (fel), Marc. Empir. p. 283 C medulla, Veg. u., Cass. Fel. 80 p. 192 fel, Iun. Philos. descr. orb. 61, Anthim. 12, »Alex. Trall. 2, 241«.

405 **buccellago** Plin. Val: A.

bulimiacus Theod. Prisc.: A.

bullifer: Aldh. laud. uirginit. 9 (balteus).

*bullire: *trans.* Plin. Val. II, 28 *fenumgraecum bullies in aqua*, Th. Prisc. I, 5.

bursarius: Ps. Aug. ad fr. erem. serm. 28 *te* (Iudam) *bursarium fecit*, — a bursa (i. crumena) ib. s. 33 'bursam euacuare' (byrsa gloss.)

410 **bustifragus:** Thes. nou. lat. p. 73, cf. bustirapus Plaut.

Caballicare (-igare): Anthim. praef. p. 67 R. *si quis caballicando et in labore festinando amplius potum praesumpserit, commouendo se in equo uexabitur;* — caballicatio intpr. Alex. Trall. (Rose p. 99), caballatio Cod. Iust. Cf. Plin. mangon-ic-are, pastillicare, recc. flamm-ig-are, fumigare, humigare, manicare (mane), ouicare, tenebricare et sim. (gnarigare pr., albicare, nigricare, crispicare Gell., uariegare App., Aus.), et Zeitschr. f. vergl. Sprachf. N. F. VI p. 290.

cacabaceus: Tert, Zen. (loc. r. Gg.), Aug., Dynam. I, 7 *cacabacius panis calidus siccat, frigidus uero multo minus.*

cachecticus: Theod. Prisc. II, chr. 19 (Plin. XXXII, 39, 117 nunc legitur 'cachectis', a χαχέκτης).

cacologia: Gelas. adu. Andromachum in. *studio cacologiae, quae nesciunt, arguentes.*

415 **cadabundus**: Thes. nou. lat. p. 179 al.

*cadiuus: *al.* q. epilepticus Marc. Emp., Dynam. II, 61 *ipsa herba* (asterion) *medetur cadiuis.*

cadulus: Thes. nou. lat. p. 100 *cadula i. frusta ex adipe, quia particulatim cadunt.*

caecatio: inc. de uisit. infirmor. (t. 40 Migne) 8 *o exterminanda cordis caecatio*, gloss., — **caecator** P. Nol.

caecitare: Arnob. VI, 22 *mente anima lumine rationis iudicioque caecitatis* (cod.).

caementatus: Primasii (sec. VI med.) comm. in Ep. I ad Cor. c. 3 *ne . . uelut male caementati lapides de aedificatione Dei cadatis.*

calabrica: s. Plin. Val., Cass. Fel. 53 p. 138, *post defricationem adhibitam lana munda operire et molli ac tenui calabrica ligare.*

calaminus (χαλάμινος): intpr. Orig. in Matth. 125 uirga. Hinc insulae quaedam dictae uidentur esse Calaminae, quarum mentionem faciunt Varr., Plin., Mart. Cap.

calamtis: Dynam. II, 37 *calamtis genera sunt tria*, 38 *calamtis hoc est nepetae folia*, — pro calaminthe App. herb., cf. Macer XV.

calcabilis: auct. Zacch. et Apoll. Consult. II, 16 *de calcabili, ut ipse non renuis, limo*, Sidon., Greg. M.

425 *calcatio*: torcularis S. S. ap. Cypr. ep. »63, 7« et Cypr. ib., Victorin. Petauion. schol. in Apoc. ex c. 14, u. 19, 20.

calcatorium: Aug. in ps. 8, 2 *in calcatoria torculariorum*, Pall., Isid.

calcese: corr. pro carchesium (Mastkorb) schol. Lucan. V, 418 *quod nunc calcese dicunt* (ut hodieque Italiani, annotante Vsenero), *in quo trochleae, per quas funes currunt.*

calchantum: Plin. Val I, 32 al., pro chalcanthum Plin., Th. Prisc. I, 27.

calcitrosus: Petron. 39 *tunc calcitrosi nascuntur et bubulci et qui se ipsi pascunt*, Col., Dig.

430 *calculatio*: i. computatio Mar. Victorin. ars gramm. III p. 128 K. *unde et tribrachys pari calculatione admitti pes poterit duabus breuibus in unam* (longam) *coeuntibus*, Cassiod., Venant.

calculosus: Vitr. II, 3, 1 *non de arenoso neque calculoso luto . . sunt ducendi* (lateres), cett., al. (λιθιῶν) Vitr. VIII, 3, 19 *ex acidis . . etiam calculosos . . posse curari*, Cels., all.

caldare: Anthim. 76 (ut uas illi fictile sit) *et bene caldetur;* — excaldare Vulc. Gallic., Apic., Marc. Emp.

calefactorius: Th. Prisc., Pl. Val., Cass. Fel. 52 p. 136 (inf. 1632).

calidatio: [Aug.] Categor. decem 12 *calidatio et frigidatio; sic enim θερμότητα et ψυχρότητα placet dicere.*

435 calide: *propr.* Cass. Fel. 33 p. 69 *iugulos et thoracem . . embrocabis, in hieme calide, aestate frigide,* superl. Pelag., trnsl. Plaut.

calliculus: intpr. Ioann. (Chrysost.) serm. de consol. mort. (p. 1161 sq. t. 40 Migne) 6 *undique errorum calliculi sunt praeparati.*

callositas: Scrib., Tert., Veg. u., Coel. Aur., ut tard. II, 14, 212, Cass. Fel. 20 p. 30 (melius est fistulam ferro nudare . .) *et omnem callositatem occultam artificio manus uisibus pandere* (ib. sup. fistulae 'sunt ulcera pendiginosa et intrinsecus callosa), 78 p. 190 al. Cf. in 4889.

calthula (demin. e caltha) [Fulg.] serm. 69 (solent infantuli coronam sibi facere ex floribus rubentem) *et croceis calthulis innocua capita coronare;* al. calthula (ut genus uestimenti) Plaut.

calycularius: Coel. Aur. tard. pass. II, 13, 159 *aut herbae sideritis . . aut calyculariae . . aut semperuiuae,* IV, 3, 52 *aut herbae calyculariae* (γρ. caricariae) *uel semperuiuae;* — herba calycularis id. ib. II, 7, 102 'succum herbae calycularis, quam Graeci ἑλξίνην uocant', 13, 153, Plin. Val. I, 37, App. herb. (calycaris C. Aur. tard. IV, 3, 55).

440 *camelarius* (chamelier): ad DV s. u. Vict. Vit. I, 16, 48.

camomilla (e chamaemelon): Plin. Val. I, 38 *proserpinae herbae, quam alii camomillam dicunt*, I, 6, 34, II, 21, 38, III, 2, 1 *oleum camomillae* al., Macer uir. herb. u. 550 *anthemim . . quam chamaemelum nos uel chamomillam dicimus*, — unde est *camomillĭnus* pro chamaemelinus Plin. Val. II, 4 *oleum camomillinum* al., *camillĭnus* fragm. medic. ap. Mai. class. auctt. t. VII p. 459 oleum camillinum.

campago (a campagus, genere calciamenti): inscrr. temporum Sept. Seueri, Caracallae, Philippi, ut C. I. III, 1, 1377 *eq. alae Campagonum*, 1378 *ala I Hisp. Campag.*, 1380.

campanella Anecd. Helu.: A.

campulus: Greg. M., Adaman. uit. Columb. III, 20 *in occidentalem nostrae campulum insulae solus exire cupio*, locc. sanct. II, 13.

444 **cancellate**: schol. Bern. ad Verg. Georg. I, 98 *bene 'perrumpit' de obliqua aratione contra sulcum, ut rustici dicunt cancellate arare* (cancellatim Plin., Sid.).

445 **canceratio**: Lucifer De non conueniendo cum haereticis p. 779 t. XIII Migne *foetor cancerationis tuae.*

cancrosus (*chancreux*): Hier. (?) in ps. 133 *pedem cancrosum et putridum*, Placit. 11, 6 *uulnera*, 17, 21 *ulcera*; **cancerosus**: Cass. Fel. 32 p. 66 *cancerosa ulceratio gingiuarum, quam Graeci carcinoden uocant*, 79 p. 191 *carcinomata matricis id est cancerosa;* cf. *carcinosus* Marc. Emp. p. 258 C *ulcera carcinosa.*

candidatio: Aug. in psalm. 103 serm. 3, 15 *Libanus . . interpretatur*[1]) *candidatio . . uidetur autem candidatio esse seculi huius, modo nitentis . . in pompis suis*, Primas. in Apocalyps. I ad c. 1 *ideo* (aurichalco) *Libani* (eos comparauit), *quia electi, interpretatur enim* (sc. uox Libanon) *candidatio*, ac propemodum eadem Cassiod. (?) in Cant. 4, 8.

canicularium: gloss. Isid. 309 *canicularium, medium aestatis uel hiemis* (γρ. callicularium, em. Reines.).

canistrifer: C. I. III, 1, 686, u. 19 *canistriferae Naides.*

450 *canonizare*: Ambr., intpr. Orig. in Matth. 28 *in libris canonizatis*, ib. *nemo uti debet ad confirmationem dogmatum libris, qui sunt extra canonizatas scripturas.*

canosus: Vop., al. et abus. Cass. Fel. 2 p. 11 et 5 p. 12 *capilli.*

cantabrica (herba): Cels. V, 27, 10, Plin.

cantabries (a cantabrum q. furfur: pityriasis, Kleiengrind): Cass. Fel. 6 p. 13.

cantula (can-tula Singvogel?) Pl. Val.: A.

capabilis: pass. Hier. Didym. spir. sanct. 5 *capabilis, non capax* al., Aug., Cassian. inc. Chr. I, 5 *Deus capax, non capabilis est,* act. intpr. Iren., Cassiod.

---

1) Nimirum 'interpretatur' passiue, ut Ciu. D. XVI, 2 'Sem . . interpretatur nominatus', eodemque modo Tert. Ad Natt. I, 8 'christianum nomen de unctione interpretatur', Hier. in Abac. II, ad 3, 11 sqq. 'Iesus saluator interpretatur', et persaepe cum hi tum alii eccl., nec non alii recentioris aeui scriptores. Insolentius passiue imprecatus Aug. ep. 13, 2 'imprecato Deo', admirari Isid. Syn. II, 28 'praeexspectata res non admiratur, cum acciderit'. Cf. Neue Lat. Formenlehre uol. II, p. 292.

capacitas *transl.*: Rufin. Orig. in Cant. III p. 55 *ad cuius* (Trinitatis) *capacitatem . . nullus ascendit*, Aug. memoriae (subi.), formarum, cf. Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. I, 53, V, 57, al. (ius capiendi) ICti.

*capere: q. ualere (ut ἐνδέχεσθαι) *c. inf.* S. S. (Rönsch It. p. 351), ut 4 Esdr. 4, 27: (seculum) non capit portare, quae in futuris temporibus iustis repromissa sunt, Tert., ut: aestimari non capit, haec non capit aestimare, Gaudent. tr. 9 *ut uel ita conditorem suum intueri caperet mundus.*

capescere: Hier. (?) in ps. 72 *ad capescendam futuram beatitudinem*, unde est **recipiscere** Ven. Fort. u. Germ. 16 *hinc stupentes digiti uigorem pristinum recipiscunt.*

capillosus: Coel. Aur., Cass. Fel. 5 p. 12 *capillosis in locis . . desertio capillorum*, 6 p. 13, [Appul.] Polem. Physiogn. p. 145 *femora capillosa.*

460 *capitaneus*: inc. rat. limit. regund. »p. 362 Grom. ed. Lachm.«, al. Cassiod. in ps. 135 *in illis capitaneis uersibus* (h. e. tribus primis psalmi).

capitellum (quod latinum esse negat Varr.) Veg. u., Cass. Fel. 62 p. 155 *papaueris* al., trnsl. (columnae) Vulg., Aug. quaestt. in Heptat. II, 110 *bases non eas tantum uidetur dicere Scriptura, quibus columnae ab imo fulciuntur, sed etiam superiores, quae capitella nos dicimus*, Coripp., Isid.

*capitulum: *i.* libri alicuius caput uel locus circumscriptus, perioche Tert. aliq., Dig., Cypr. (Rönsch It. p. 328), saep. Hier., ut in Mich. 1 ad 3, 9 sq. *scelera, quae*

in hoc capitulo describuntur, II ad 6, 9 *in Hebraico alterius hoc capituli exordium est, apud LXX uero interpretes finis superioris*, ep. 52, 4 *per fines capitulorum singulorum acuta quaedam breuiterque conclusa*, in Ezech. I ad 1, 22 sqq. *multa et in hoc et in aliis capitulis ab eis praetermissa sunt*, ib. XIV ad 47, 21 sqq. *per hoc capitulum* (h. e. u. 21—23) *discimus* . ., in Naum ad 1 s. f., in Is. V ad 20, ep. 120, 11 . ., Vulg., Rufin. Orig. in Rom. V, 1 *ad explanationem totius capituli* (h. e. Rom. 5, u. 12—14), II, 13 al., Aug. gestt. Pelag. 11, 24 *ad haec praedicta capitula sufficienter et recte suffecit*, c. Adimant. 1 al., cf. et intpr. Orig. in Matth. 33 *de necessariis quibusque capitulis falluntur et seducuntur*, ib. inf. *quidam autem de publicis quidem et manifestis capitulis non dissentiunt.*

capreolinus Plin. Val.: A.

capticius (q. captiosus): Facund. defens. V, 2 *si quaeris cognoscere, quod non istis obscuris et capticiis adinuentionibus, sed sua sponte conspicuis et euidentibus documentis, quae uere facta est negatio, demonstretur, attende quaeso qualis fuerit* . .

465 *captiuare*: S. S. etiam uet. (Rönsch It. 164), Ambr., Hier. in Ierem. hom. 1 p. 745 *Satanae captiuanti animos*, . . *propter delicta nostra et nos captiuari* al., Aug., Rufin. Orig. princ. IV, 1, 23 *in quibus* (historiis) *descendere dicuntur in Aegyptum uel captiuari in Babyloniam*, intpr. Orig. in Matth. 132, Salu., postt., ut e. c. Verecund. in cant. Debbor. 24, 53, 55 . . et freq., Greg. hist. Franc. III, 3, ib. 21 al., — captiuatio Cassiod., Verecund., *captiuator* Aug. serm. 130, 2, pecc. orig. 40, s. 45 et 46 al., Verecund., [Fulg.] serm. 5 *nullus alligat captiuator*

extraneus, '*captiuatrix* Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. II, 11, Verecund.

465* **captorius**: Aug. c. Faust. XX, 17 (pastor ad capiendam bestiam) *pecus suum solet ponere in illa captoria tendicula, non membrum suum;* neutr. subst. Ps. Aug. serm. 205, 1 *ut, qui ante captorium iaciebat in salo, uerbi nunc retia spargat in mundo* (locos r. Gg.)

*captura: pA meton., *al.*, anon. in Iob I p. 74 *omnibus hominibus laqueos et capturas et tendiculas ponit.*

cap-ulare, capellare (unde *chapler*, *chaplar*, — cf. căpus s. capo, kappen) q. concidere, desecare Hier. in ps. 118 *tolle, capula, seca*, Anthim. 75 *bucellas capulatas et minutas*, 43 *assae ita ut capellentur partes*, »Legg. barb. utraque forma freq.« (cf. Hildebrand Gloss. lat., Goett. 1854, p. 45); — capul-are Mela, Colum.

carbonescere: Coel. Aur., Cass. Fel. 53 p. 138 *radices friges in oleo donec carbonescant mediocriter.*

carceralis: Prud., Cod. Th., Sedul. Op. Pasch. p. 630 M., Vict. Vit. pass. 4 *carcerali custodiae mancipari.*

470 *carcerare*: Gaud. tr. 18 p. 974 *carceratum fuisse*, Salu. (incarcerare Zen., Aug.).

carcereus: Prud., Cassiod. in ps. 118, 156 *carcereis nexibus tenebatur inclusus.*

cardinarius: Thes. nou. lat. p. 154.

caricula (carica): Hieron. in Amos III, ad 7, 14 sqq. *sycamina . . agrestes afferunt ficus, quae, si non uellicentur, amarissimas cariculas faciunt.*

caritatiuus: Alberici serm. in Scholasticam p. 944 t. 66 M. *ipsa opera magis ex adeptione alicuius temporalis quaestus, quam ex intentione prodeunt caritatiui affectus;* adu. Damas. ep. dub. 2, 6 *caritative pro Deo et fraterno amore cuncta peragere.* Cf. potestatiuus (4128), qualitatiuus Cassiod., Isid., uoluptatiuus Fronto, intempestatiuus Thes. nou. lat. intemperatus.

475 **carminale** s.: Adaman. uit. Columb. III, 32 *altisona carminalia et ualde suauia audiui . . cantica.*

carminare: Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. III, 118 *ut bimembrem bestiam fingeres, non quidem carminando, sed blasphemando*, Sidon.

carneus: Hier. saepe, ut c. Ioann. 29 *Elias carneus raptus est in coelum*, c. Pelag. II, 15 *qui toti carnei sumus*, in Ezech. comm. III ad 8, 1 *carneos sensus, qui terrena conspiciunt et necdum coelestia contemplantur*, in Cant. tr. 2 p. 526 al., Rufin. Orig. in ps. 38 hom. 2, 8 *quod, ut ita dicam, carnea efficiatur anima peccatoris* al.; Aug., Prud., Prosp.

*carnificare = »σαρκοῦν Galen.« Cass. Fel. 20 p. 31 *postquam uideris bene fuisse purgatam* (fistulae cauernam), *collyriis . . diligentissime carnificabis*, ib. inf. et 19 p. 29.

carnisumus: Eust. Hex. IX, 5 *belluis carnisumis.*

480 **carniuorax**: [Fulg.] serm. 22 *uermium carniuorax agmen;* — carniuorus Plin., Coripp.

carnositas: Cass. Fel. 32 p. 67 *cephalico medicamento ad carnositatem uteris, si forte minutam inueneris*, gloss.

carnulentia: Thes. nou. lat. p. 44.

cartilaginus: Plin. XI, 62, 165 *in marinis crustata et cartilagina primores* (dentes) *habere,* 50, 136 sq., 87, 215 al. Sic enim ubique codd., non 'cartilagineus', quod editur. Cf. ferruginus Lucr. pro ferrugineus, fraxinus Ou. (fraxina uirga) pro fraxineus.

cassare (*casser*): Rufin. Or. in Cant. III p. 66 *laqueos* (conterere), in Num. h. 20, 1 *cassatur et in irritum deducitur numerus, qui scriptus est,* Cod. Th., Sid., Cassiod., gloss. 'cassatur, castratur'.

castificatio: anon. in Iob I p. 40 *propter . . deuotam castificationem, quam habebat* (Iob) *circa illos* (filios), Ps. Aug. serm. 135, 1, Arn. iun.

castificus: Sen. tr. (pass.), P. Nol. (act.), C. I. III, 1, 6 *quae tibi castifico promisit munera cursu olim iussa Deo simplicitas facilis.*

castimonialis: s. (q. mulier sanctimonialis) Optat., Aug. in ps. 75, 16 *nescio quae castimonialis nubere uoluit,* adi. Pall.

castimonium: App. (plur.), Ambr. (?) serm. 48, 8 *praedicator castimonii,* gloss.

castoreum, uium, oleum, Curs. Fel 46.p.117,19.

castrensarius: C. I. VI, 1, 1739 *corpus pistorum magnariorum et castrensariorum.*

490 casual*iter*: auct. Zacch. et Apoll. cons. I, 18 p. 1085 C Migne, Sid., Fulg. M.

*casula: (genus uestimenti sacerdotalis: *chasuble*) Aug. Ciu. D. XXII, 8, 9 *quidam senex . . religiosus et*

pauper . . casulam perdiderat, et unde sibi emeret non habebat, uita Fulgent. 18 *casulam pretiosam uel superbi coloris nec ipse habuit nec monachos suos habere permisit; subtus casulam nigello uel lactinio pallio* (h. e. quod ex nigro et albo uariegatum esset) *circumdatus incessit*, Caes. Arel., »Isid. Or. XIX, 24: casula est uestis cucullata etc.«, *casulula* Venant.

cataplasmare: Th. Prisc. I, 8, 10, 24 al., Pl. Val. I, 50, III, 6 al., Veg. u., Vulg. Is., Coel. Aur., Cass. Fel. 42 p. 97 et saep.

cataplasmatio: uar. lect. Cass. Fel. 42 p. 99 *post dies cataplasmationis* (cod. Cant. et Par.) *expletos*, it. ib. 101 (cod. Cant.) pro cataplasmatis, ut scr. Rose.

catechizatio: intpr. Iren., Ioann. Diacon. epist. ad Senarium 2 *requiro a uobis, . . quid sibi habeat . . haec catechizatio.*

catenatio: *transl.* schol. Lucan. IX, 573 *omnia . . ex aeternitate quadam catenatione causarum implicata.*

catiliosus (catillosus?): Thes. nou. lat. p. 91 i. gulosus.

cauernare: Aug. quu. in Heptat. II, 177, 7 *ne columnae foraminibus cauernarentur, quo intrarent serae*, Coel. Aur., Cass. Fel. 32 p. 63 *ut dentes cauernentur* al.

cauma, ae corr. [Fulg.] serm. 46 *sub temporali cauma* (pro: caumate); — *caumaliter* Isid. ord. creat. 7, 9 *aeris natura utraque in se trahit, id est aquam uaporaliter de imis, et ignem caumaliter de supernis*, Beda.

*c a u s a: prorsus *i. morbus* Non. p. 299 (morbum a uitio prudentia ueterum sic uoluit separari, ut sit morbus cum accessu utique aut temporis aut contagii,) *uitium perpetua et insanabilis atque irreuocabilis causa*, et magis Pl. Val. II, 30 *medetur causis etiam matricis*, Th. Prisc. II, chr. 7 et saep., Veg. u., Coel. Aur., Cass. Fel. 42 p. 97 *alia cura stomachi ad causas supra scriptas* (h. e. ad stomachi passiones, spec. rheumatismum stomachi), *ut embrocismo curentur* al., — ac proinde c a u s a r i u s q. aeger, ut Marc. Emp. p. 295 D *denti causario* (et ita quidem iam Sen., Plin.), uel subst. Marc. Emp. p. 275 B *quemlibet oculorum causarium*, it. gen. neutr. 320 G *cetera quae sunt in lacertis et cubitis et digitis causaria;* sim. *c a u s a l i s* q. morbi causam afferens Ps. Cypr. sing. cler. 6 *causale est omne quod feminae est, et copulatio eius semper infesta est, . . insanabilem ingerit plagam* (ita recc. et *c a u s a t i o,* ut Cass. Fel. 48 in. *est dysenterica passio intestinorum causatio cum ulceratione*, 43 p. 108 *si in aegritudine fuerit splenis causatio*, 1 p. 2, 43 in., 67 p. 166 al., Pall.).

500 **causalitas**: inc. quu. ex utroq. Test. 122 (nihil plane differt in substantia, quia uerus Filius est); *differt autem in causalitatis gradu* (»Ms. Colb.: in causa uel gradu«), *quia omnis potentia a Patre in Filio est.*

*c a u s a r i: *q.* grauari uel accusare Hier. adu. Vigilant. 7 *causabantur quondam et apostoli, quod periret unguentum* (Matth. 26, 8 sq.), *sed Domini uoce correpti sunt*, in Ezech. comm. II ad 5, 8 sq. al., Rufin. Orig. in Exod. h. 7, 4 *cum de prosperitatibus aliorum . . causamur*, intpr. Orig. in Matth. 13 *qui Deum legis causantur, non intelle-*

gentes, quod et illa a . . benigno sunt dicta, [Rufin.] in Amos I ad 2, 1 sqq. *eos ita furuisse causatur, ut . . odium suum etiam circa eius funus ostenderint*, Oros. hist. II, 6, Saluian., — ac proinde et causatio *pro* accusatio Hier., ut in Abac. I ad 1, 5 *opus, quod tam grande erit et uestram omnem opprimet causationem*, Aug., anon. in Iob III p. 209 *eorum iniustam causationem confutauit*, Saluian. (al. causatio q. excusatio uel etiam recusatio e. c. Amm. XXIX, 6, 8 *addebat, quod, si . . Marcelliano deferretur potestas . ., munimentum absque ulla causatione consurgeret*, XXX, 6, 2 et saep., Aug., Cod. Theod. III, 5, 2, 2, all.; cuiusmodi quae notauimus de 'causari' habet Gg. s. u. II, a).

causos (*καῦσος*): Th. Prisc. II, 12 *quem morbum aliqui causon appellauerunt*, II, chr. 16, Ps. Soran. 113 *quid est causos? ardor uel incendium in febribus nimius et acutus cum siccitate nimia et cholerae reiectione . .*, ib. 87.

cautela: App., Dig., Minuc. Fel., Rufin. Orig. in Iud. h. 8, 4 al., Oros. h. II, 10.

cautelitas Ennod.: A.

cauteriare: Lucif., Hier. in Eph. III ad 5, 11 *cauteriatam habentes conscientiam* al., intpr. Iren., Pelagon., cauterizare Vindician. epist. p. 248 Steph., Veg. u.

*cedere *pro* concedere: Tert. idol. 17 *cedamus succedere alicui posse ut . .*, Egesipp. III, 22 *delicti gratiam cessit*, Arat. actt. I, 301 *qui mortua surgere cedit*, II, 104, 594, ad Florian. 24, cf. actt. I, 399, 490.

celebriter: August. De haeresibus 81 *Luciferianos*

a Lucifero episc. exortos et celebriter nominatos; — superl. celeberrime legebatur Suet. Tib. 52, ubi nunc 'creberrime' editur.

c e l l e r a r i u s: Reg. S. Bened. 31 *cellerarius monasterii eligetur de congregatione sapiens . . sobrius*, ib. 35, 36 al., Greg. M.

c e n s i t o r: Vlp. Dig., Lact. mort. persec. 23 al., Cassiod. Var. IX, 11 *ad Victorem et Witigisclum . ., Siciliae prouinciae censitores*, inscr.

510 **centennis** Gild. Sap.: A.

centenodius: Marc. Emp. p. 378 G *herbam centenodiam*, Dynam. II, 35 *polygonus hoc est sanguinaria siue spinatica hoc est centenodia.*

centipedium: Exc. de idiom. gener. p. 582 Keil. *centipedium σκολόπενδρά;* — al. centipeda.

centupliciter: Aug. in Ioann. tr. 119, 3 *habebat centupliciter plura quam dimiserat*, Ignat. ep. ad Mar. 4 uers. uet.

c e n t u p l i c a r e: Hier. quu. hebr. in Genes. 26, 12 *genus frugum quod centuplicauerat*, Vulg., part. perf. iam Plin.

c e n t u p l u s: Hier. in Matth. III ad 19, 29 sq. *isti centuplum recipient* al., Vulg., Aug., Rufin. h. eccl. XI, 2, all. Recc. sunt etiam quincu p l u s, septuplus (4963), decuplus (1228), milluplus (3421), multiplus.

cerasium: Tert. apol. 11 *qui* (Lucullus) *primus cerasia ex Ponto Italiae promulgauit*, ad natt. II, 16, Marc.

Emp. p. 286 D, gloss. cerasia, poma cerasi (ap. Gg. acc. Garg. Mart. »52 lemm.«, ed. Diocl.).

***cerebrum** = *κρανίον*: Plin. XI, 47, 131 *defluuium eorum* (pilorum) . . *in spadonibus non uisum, nec* . . *infra cerebrum aut infra uerticem aut circa tempora atque aures*, XXXII, 48, 138 *spongea frigida cerebro humefacto*, Iuuen. III, 269 (respice . ., quod spatium tectis sublimibus,) *unde cerebrum testa ferit, quoties* . . *fenestris uasa cadunt* . ., App. Met. IX, 40 *ubi* . . *militem* . . *in suam perniciem aduertit efferari, iamque inuersa uite de uastiore nodulo cerebrum suum diffindere*, Seren. Sammon. 25 *si nocuit cerebro uiolentia solis aperto,* cf. 130, Marc. Emp. p. 290 B *pollicem et medicinalem digitum a fronte usque ad cerebrum et inde usque ad ceruicem duces*, ib. A, ib. 291 A al., Th. Prisc. IV, f. 313ª extr. *de manu sinistra haurito aquam et supra cerebrum ter mittito* (= ἔγκρανον IV, f. 318ª s. f.), Pl. Val. I, 8 *pastillos in cerebro seu hemicraneo superligabis*, I, 1, IV, 52 (= ἔγκρανον I, 2), Vict. epit. 1, 15 *ut cerebri ualido incursu parietem pulsaret*, Hier. adu. Rufin. III, 38 *quia haereticorum cerebro lapidem illidimus*, id. uir. ill. 2 *fullonis fuste in cerebro persussus*, Sidon. ep. III, 13 *taceo cerebrum crebra uibice peraratum, quod parum amplius tegi constat capillis quam cicatricibus*, Greg. hist. Franc. II, 40 *bipennem cerebro eius illisit.* Cf. cerebellare Veg. u., Pelag.

*c e r n e r e *abs.* (non add.: cribro, per cribrum) i. cribrare Cass. Fel. 29 p. 57 *tundes, cernes et diligenter teres* et saep., Coel. Aur. ac. II, 37, 200.

cerio Th. Prisc.: A.

520 **ceriolarius**: C. I. III, 1, 2112sq. *Asidonius ceriolarius*, ceriolarium inscr.

cernulus (cernere): Hier. adu. Rufin. I, 17 *ad struendam mihi calumniam cernulus*, Thes. nou. lat. cernulus, ingeniosus, gl. Ampl. cernulus, ingeniosus, peruersus (aliud est homon. cernulus i. cernuus App., gl. Isid. in capite ruens).

cerofarium: De miracc. S. Steph. II, 2, 4 *duo cerofaria luminosa, pariter igne flammantia*, ib. inf., — ¿ ceroferarium (Forc. Lex. ed. De-Vit, — ceroferarius Isid. Or., id. eccl. off. II, 14, 1, gl.).

cerotarium (a cerotum, *κηρωτόν*): Th. Prisc. freq., ut I, 5, 8, 9, 10 . ., Plin. Val. II, 21, 26 (sed saepius cerotum, ut I, 10, II, 23), Coel. Aur., Cass. Fel. 74 *rasum cerotarium aridis commiscebis* al.

certatiue: Cassiod. (Epiph.) hist. trip., Facund. defens. X, 6 *non dogmatice dictum est, sed certatiue*, adi. iid.

certator: Gell. et App. s., Chromat. de VIII beatit. 2 *certatoribus in hoc stadio spirituali praemium proponit.*

certificare: S. S., intpr. Ignat. (DV), fragm. metr. Vind. 21 (t. VI p. 646 Keil) *stantque 'sacerdotes' epitritum certificantes*, auct. de S. Hel. 42 *de iis ad plenum certificatus.*

ceruicarium: Thes. nou. lat. p. 150.

ceruicosus: Commod., Hilar. in ps. 128, 8 *cum ceruicosum populum esse ad Deum arguit* (Vulg. Exod. 32, 9: quod populus iste durae ceruicis sit), gloss. Labb.

ceruulus: *propr.* Iouinian. ap. Hier. adu. Iouin. II, 5 *capreae, ceruùli, damulae,* N. Tir., al. Frontin.

580 **cessabundus:** Thes. nou. lat. p. 142.

*cessare *pro* desinere (*cesser*) Hier. in Is. XVII ad 60, 19 sq. *quando coelo terraque transeuntibus solis ac lunae cessabit officium,* in Ier. XI ad 31, 35 sq. *quando dicitur: in nouissimis diebus, ergo mundus esse cessabit, et alia fiet rerum dispositio,* in Ezech. II ad 7, 24, in Luc. hom. 37 *postquam ille coepit esse dominus, plures domini esse cessauerunt* al., Rufin. Orig. in Rom. III, 11 *paedagogi . . opus destruitur et cessat, cum ad perfectam aetatem uenerit paruulus,* apol. I, 8, princ. III, 5, 1 al., — atque ita cessatio Hier. in Galat. pr. *antiquae legis cessatio et nouae introductio,* in Mich. II ad 5, 7 sqq., Salu. auar. I, 8.

cessiosus: Thes. nou. lat. p. 142, gl. Isid.

de cetero i. in posterum, posthac Curt. »VIII, 3, 7«, Tert. apol. 2 *perturbatus, quid de cetero ageret,* id. pudic. 13 *ut . . nihil de postero sit comminatus, nihil de cetero allocutus,* ad Scapul. 3 ex. al., Paul. Dig., Cypr. ep. 55, 14, Lact., Hier. ep. 145, 1 *precor ut mihi occasionem tribuas saepius rescribendi, quo de cetero scribam audacius,* Rufin. Orig. in ps. 36 hom. 4, 2 *possibile est ut post peccatum resipiscat . . et de cetero non solum contineat se, uerum et satisfaciat Deo,* hist. eccl. X, 36, Gaud. tr. 13 *nisi uel de cetero opera pietatis arripiant,* Sidon., Cod. Iust., auct. de S. Hel. 13 *ut filiam nostram nunquam uiuam de cetero uideamus* al.; cf. ita de reliquo Tert. ad natt. I, 12,

Rufin. hist. monach. 2 p. 140 Vall. 'ut de reliquo nemo auderet coram ipso fallere' (de ceteris auct. de S. Hel. 28).

ad chors (e cohors) Varr. ap. Non., Vopisc., Aug. in ps. 49, 12 *in chorte mea* not. et Vel. Long. 2234 *chortes audimus uulgo, sed barbare dici.*

chrismarius: Ven. Fort. uita Germ. 47 *quo . . cum chrismariis suis diaconum direxit;* — chrismalis (missa): Forc. ed. De-Vit. Cf. 'anniuersalis'.

christiane: Hier. ep. 105, 4 *quia te pure et christiane diligere cupio*, Aug.

christianitas: Zeno, Hier. (?) in ps. 30 al., Hier. (?) ad amic. aegr. II, 8 *satiari delectatione harum cogitationum christianitas non potest*, Aug. de serm. mont. II, 12 *in professione christianitatis*, intpr. Orig. in Matth. 14 *ad christianitatem uenire*, 48 *qui prius non crediderunt christianitati annuntiatae* al., Cod. Theod., Salu., all. (Tert. christianismus, ut adu. Marc. V, 4 p. 284 Oehl.).

Christigenus: [Fulg.] serm. 52 *Christigeno exercitui*, ¿ Prud. 'Christigenam domum'. Cf. recc. in -genus (gignere): saxigenus Prud., ambigenus, aquigenus, fluctigenus, indigenus, limigenus, nubigenus, terrigenus Tert., Eust. Hexaem. VIII, 1, unigenus, alia, act. catuligenus Eust. VII, 2 'aliud genus est ouificorum et aliud catuligenorum', puerigenus Fulg. Myth. pr. p. 20 M., florigenus Anth.; — alia quaedam in -genus sunt denominatiua (genus, eris), ut multigenus Lucr. 'multigenis uariata figuris', quinquegenus Aus., similigenus (*ὁμοιότροπος*) Coel. Aur.

chrysolago (pro chrysolachanum) Pl. Val. II, 59.

540 *cibarium: s. *al.* Cass. Fel. 44 p. 511 *afronitri cibaria* (i. pastilli aphronitri) *numero XV* al.

cibatio: Solin., Coel. Aur., Cass. Fel. 50 p. 130 *uti . . debebis . . constrictiua cibatione.*

cibatorius: Thes. nou. lat. p. 123.

cibosus: ib.

cibulla Pl. Val.: A.

cicatricare: P. Diac. epit. Fest. cicatricem inducere, Marc. Emp. p. 264 C al., Cass. Fel. 48 p. 124 *hoc adiutorii genus . . ulcera cicatricat*, pass. Coel. Aur., Sid.

cicerculum (a cicer): Marc. Emp. p. 312 D *globulos cicerculi magnitudine*, N. Tir., — cicercula (a cicera) Col., Plin., all. (cicerculus (?), species sinopidis, Plin.).

cincinnosus: Thes. nou. lat. p. 105.

cinctorium: *gener.* Hier. Orig. in Ezech. hom. 6, 10 '*et praecinxi te bysso*'; *manifestius de hoc cinctorio apostolus loquitur* . . (Eph. 6, 14), id. in Zach. II ad 11, 14, in Ier. III ad 13, Vulg., all., spec. q. balteus gladii Mela.

*cingi: Plin. (ut IV, 22, 66 Delos 'cingitur V mil. passuum'), Ampel. 6, 22 (murus) *cingitur milia passuum triginta.*

550 *circinus (morbus ἕρπης) Plin. Val.: A. + cionis (κιονίς, id [illegible]), [illegible], Cass. Fel. 3[illegible] p. 75,12

circumadiacere: Aug. Trinit. XII, 15, 24 *quemadmodum oculus carnis uidet, quae in hac corporea luce circumadiacent.*

circumaedificare: Hier. in Ezech. comm. XI ad

39, 1 sqq. *ut omnem introitum et exitum haereticae prauitatis claudant et circumaedificent*, Vulg. Thren. »3, 7«.

circumambire: Hier. ep. 124, 5 *altera sphaera, quae hanc ipsam terram circumambit uertigine et dicitur coelum.*

circumamburere: Hilar. Trin. X, 45 *quaero, an circumamburi se flammis doluerint* (tres pueri: Dan. 3).

554* **circumcellionicus:** Aug. c. Petil. II, 92, 208 fortitudo (r. Gg.) al.

circumcire: Rufin. Orig. in ps. 36 hom. 3, 3 *cum uideris aliquem uitiis et passionibus agitatum circumcire et perturbare omnia.*

circumcisor: Mar. Mercat. Subnot. 8, 16.

circumclusio: Aethici q. f. cosmogr. 41 *non spatiorum mensuram, sed circumclusionum rationem secuti.*

circumcordialis: Tert., Vict. Tunun. poenit. 10 (secretum).

circumdatio: Hier. in Ezech. IX ad 28, 13 '*omnis lapis pretiosus operimentum tuum*' *siue colligatio tua et circumdatio*, Vulg., Aug. (loc. r. Gg.).

560 **circumfinire** intpr. Iren.: A p. 6*.

*circumflectere: Amm. XXVIII, 4, 30 *metam.*

circumflexio: Rufin. Orig. in Rom. II, 14 (quod sequitur minus quidem composite uidetur esse adiunctum . .) *tamen tali quadam circumflexione superioribus id aptare tentabimus*, Macr.

circumfluentia: Aug. lib. arb. III, 77 al., inc. de tripl. habitac. 4 *in circumfluentia corporalium bonorum.*

circumfossio: Aug. serm. 73, 3 *circumfossio arboris est humilitas poenitentis.*

circumfusio: locis ap. Gg. add. Hilar. in ps. 135, 11, Ambr. ep. 20, 3 (populorum).

circumgyratio: Dionys. Exig. Greg. creat. hom. c. 24* *corpus* (aethereum) *quod circulari circumgyratione moueatur* (circumgyrare Veg. uet. I, 26, Aldh. laud. uirg. 11, gyrare recc., gyratus iam Plin.)

circumincidere: Cass. Fel. 67 in. *morsum* (canis rabidi) *medicinali scalpello circumincides competenter;* **circumincisio** Coel. Aur. tard. II, 1, 11 (r. Gg.)

circuminspicere: Aug. Collat. cum Maximino p. 728 M. *qui superiorem non habet, a quo circuminspiciatur;* — circuminspectans auct. ad Herenn. IV, 50 et 55 (ut Kayser in edit. 1854 sec. mss. scripsit; uulgo tamen editur: circumspectans).

circumlustrare: Lucr., Sil. I, 298 *circumlustrauit anhelo muros saeuus equo*, Rufin. Orig. in Iesu Naue hom. 7, 6, Cod. Theod.

570 **circummundare:** S. S. Is. (6, 7) ap. intpr. Orig. in Is. hom. 6, 2 *circummundaui peccata tua* (Vulg. mundaui).

circumpergere: Aethic. cosmogr. 12 *fluuius Iordanes nascitur sub Libano monte, circumpergit ad lacum Tiberiadem;* — in fonte, h. e. in Iul. Honor. cosmogr. p. 31 Riese est: circuiens eum (Libanum) pergit in lacum Tib.

circumplexari: [Fulg.] serm 10 *acceptum puerum*

circumplexatur; — circumplecti uett., it. intens. amplexari; recc. complexare (inf. 783).

circumpositio: S. S. uet. Num. 16, 38 ap. Aug. quu. in Heptat. IV, 30 *tollite turibula aerea e medio exustorum, . . et fac ea laminas ductiles circumpositionem altari,* Ambr., Aug. l. l. et al., intpr. Orig. in Matth. 31 *quam* (scripturam) *qui construxerunt Moses uel prophetae circumpositione literarum et ordinatione dictorum aedificauerunt omnibus admirandam propter pulchritudinem lapidum id est electorum dictorum.*

circumquaque: Aug. ep. 120, 10 *solis fulgor per localia spatia circumquaque diffunditur*, ib. 7, id. quu. in Heptat. VII, 94 *area tota circumquaque sicca*, id. in ps. 84, 4 (inf. 2796), id. contra Arian. c. 34 al., auct. Hypognost. IV, 7, 13 al., Coripp. Iohann. III, 5, Eugipp. uit. Seuerin. 6 (ed. Sauppe) *cuius cruciatus intolerabilis circumquaque uicinis factus erat ipsa diuturnitate notissimus*, 12 *omnium circumquaque sationes integras admirans*, »auct. orig. gent. Rom. 17« *cetera oppida circumquaque*, at non Curt. VII, 5, 17 ‘circumquaque amnem’, ibi enim iampridem e librorum fide consensuque editorum ‘circum amnem’ legitur. Cf. Hand Tursell. II p. 73 sq.

circumsaeuire: Hilar. in Matth. 10, 13 *circumsaeuientibus et lupis et haereticis*, Greg. M.

*circumscriptio: *q.* determinatio, definitio Lact. inst. III, 9 *cuius* (sapientiae) *natura hoc modo determinanda est: . . quae circumscriptio illas omnes sententias excludit*, VII, 6, cf. circumscripte id. V, 9 et 14.

circumsessio: Cic. s., Hier. nom. hebr. p. 16 *Sabathacha, circumiens te siue circumsessio tua.*

circumspectator: auct. Quer. II, 4 *uiuat . . rimator circumforanus, circumspectator callidus;* — circumspectatrix Plaut.

circumspecte: Sen. dial. IX, 11, 2 *omnia . . faciet tam circumspecte*, compar. »benef. III, 14« al.

580 **circumspirare:** Priscian. De uentis p. 58 Rose (uentos) *aut quiescere flatu, aut circumspirantes in circuitu recipientium se locorum uideri ex altera positione impetum facere.*

circumsplendere Hilar. Pict.: **C** p. 7. = Hilar. Comm. in Matth. 17,2: toto claritatis suae habitu circumsplendet.

circumspumare: Lucif. Moriend. pro Dei Fil. p. 1014 M. *undis infestationum circumspumantibus*, Ps. Cypr. (laud. mart. 4).

circumstantia: *meton.* Tert., Hier. in Ezech. XII ad 40, 14 sqq. *quaedam propter ornatum posita, quae Symmachus interpretatur circumstantias, id est stantia quaedam et de terrae solo erecta in sublime*, transl. Quint., Gell., Tert., Aug. c. Crescent. IV, 16 *nec ex ipsa circumstantia lectionis quid sit intellegis*, id. c. duas epistt. Pelag. I, 11 al., Oros. h. I, 12 *me de tanta malorum seculi circumstantia praeterire plurima*, VII, 38 *sub hac necessitatis circumstantia* al., Boeth.

circumterminare: Mar. Victorin. adu. Arium I, 31 *ipse se ipsum circumterminauit*, Aug. c. Adimant. 28, 2 *non enim Deum forma corporea circumterminat*, intpr. Iren. (DV), Isid. (Quich.).

circumtundere: Aug. c. epist. Parmeniani I, 1 *uocibus circumtunsus euigilauit*, »S. S. ap. Tichon. septem reg. 4.«

circumuagari: Vitr. s., Adaman. locc. sanct. II, 19 (Iordanes) *plurima circumuagatus deserta Asfaleo suscipitur lacu.*

circumuentio: Arnob. V, 3 *uoluntarium sese circumuentionibus tradere*, Hermogen. Dig., Vulg. Eph. »4, 14« et Hier. ad l., Aug., Cod. Theod. XVI, 5, 49 *careant emolumentis, quae . . solebant . . fraude et circumuentione percipere*, Cod. Iust.

circumuentor: Lampr., inc. quu. ex utroque Test. 114 *illum mendacem et circumuentorem.*

588* **circumungere**: Coel. Aur. acut III, 3, 13 *oportet . . circumungere corpus aegrotantis oleo dulci.*

citatio: Hyg. mun. castr., Cod. Iust. edictorum, al., ut nos Citation, Cassiod. (Epiph.) hist. trip. V, 34 *quos post crebram citationem nolentes occurrere occiderunt.*

590 **citrinus** (pro citreus) Firm. m.: A.

clamatio: Philastr. haer. 155 (cum tanta immensitas Dei dicitur atque nuntiatur, duabus pennis, id est a Cherubim et Seraphim, lege atque prophetis canitur et praedicatur.) *Duarum etiam pennarum clamatio die noctuque, id est hic et in futuro, cordis quippe credulitas hominum atque oris confessio non desinens, inuenitur quotidie resonando*, Hier. (?) in ps. 119 expos. secund. 'ad Dominum cum tribularer clamaui, et exaudiuit me' . . *in uno uersu*

prior tribulatio, *clamatio*, *exauditio*, Coel. Aur. tard. I, 4, 114 *strepitus*, *clamatio*, *circulatus cursus*, IV, 8, 106, gloss., — clamator Cic., Gell., Hier. adu. Iouin. II, 37, Aug. (loc. r. Gg.).

clamorosus: Aug. De orat. p. 1115 t. 47 Migne *non clamorosa petitione*, *sed tacite et modeste inter ipsas pectoris latebras precatur*, Ps. Ambr. serm. 24, 4, — pro usitatiore clamosus (cf. A. n. 32).

clanculare: Aldh. epist. 3 *frusta talenti fenora subterraneis clanculantur obstructa sablonibus*, gloss. Isid.

clarificus: Paul. Nol. ep. 4, 1 (Aug. ep. 25) *lucem ueritatis a confusione tenebrarum splendore clarifici sermonis enubilas*, Ps. Aug. serm. 180, 3 *una erit euectio*, . . *sed iustis clarifica*, *et peccatoribus metuenda*, Aldh. carm. de uirg. 757.

clause: Aug. consens. euang. III, 1 *adhuc clause significauerat per testimonium Scripturae*, *ab eo se tradi qui manducaret eius panem.* Cf. inchoate inf. s. u., colligatius »doctr. christ.«, inculcate inf. s. u., praeuise s. u., suppresse s. u.

***clauulus, clauellus, clauiculus:** A.

claustrensis: Thes. nou. lat. p. 106.

clericalis: Hilar. op. hist. frgm. 2, 11 (dignitas), Sidon., Gelas. pap. (492—96) ep. 7, Alcim. Auit. ep. 66.

clibanicius: panis Isid., Dynam. I, 7 *focacius* (l. facatiuus) *uero ualde siccus est*, *quia in cineribus amittit*

humorem, *clibanicius* (l. clibanitiuus) *uera in testo*, — clibanites (κριβανίτης) panis Pl. Val. V, 30.

600 **clientare:** Thes. nou. lat. p. 60.

clientulus: Tac. dial., Hier. ep. 61, 3.

cloacinus: Aug. c. Faust. XX, 11 *ex cloacinis aquis* (Cloacina cognomentum Veneris uett.). Cf. (a local. appell.) cisterninus (aqua), marinus, orcinus, uicinus, Limentinus, — agrest-inus (lilia) Commod., coelestinus inscr., Nemestrinus.

clustellum: (a clustrum N. Tir. pro claustrum) Aldh. laud. uirg. 41 *arcarum clustella reserantur*, 36.

clysteriare: Dyn. II, 101 (cucurbitis) *in aqua coctis ischiaticos clysteriabis*, Pelag. (Gg.), — clysterizare Veg. u., C. Aur.

coaceruatio: transl. t. t. rhet. Cic., al. Gai., Ambr., Oros. h. VI, 18 *ut breuiter coaceruationem malorum explicem*, pr. Sen., Coel. Aur. ac. II, 31, 163 (corpusculorum), Chalcid., Isid.

coacte: i. per uim (gezwungen) Tert., Hier. ep. 52, 7 *non coacte, sed spontanee* (sec. 1 Petr. 5, 2), id. in Matth. I ad 10, 29 sqq. *quidam coacte duos passeres* (u. 29) *animam et corpus interpretantur* (h. e. interpretatione uiolentiore) al., sim., ut puto, Gell. »10, 11, 8« *coactius quid factum et festinantius* i. necessitate quadam urgente, — i. presse, ut fort. Gell. »19, 2, 2«, ac proinde i. breuiter Hier. ep. 46, 3 *ut coactius disseramus* al., Coel. Aur. ac.

II, 10, 75 *de aliis leuiter atque coacte nunc discretionem ponemus.*

coactile: s. Cass. Fel. 42 p. 98 *unum quactile tenue*, plur. Vlp. Dig., gloss., adi. ed. Diocl. centunclum quoactile, — *coactiliarius* Capitolin., s. Marc. Emp. p. 303 C, Cass. Fel. 42 p. 97 *facies duas embrocas laneas a quactiliario in modum sphaerae formatas*, inscr.

coactio: *al.* Nöthigung Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. VI, 8 *primum hominem . . coactionem ineuitabilem omnibus ex se oriundis intulisse peccandi*, an. in Iob II p. 171 *quod non ualuit poenae coactio*, *hoc nihilominus efficiet suasionis seductio.*

co-actio Mar. Victorin.: A.

610 coactus, u: abl. sing. per se Lucr., Cic., Caes., all., c. praep. Aug. Trin. XI, 3, 6 *a coactu cogitatio dicitur*, Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. III, 109 *sine aliquo coactu*, it. id. ib. V, 28, coactibus Mart. Cap. VIII, 814.

coactiuus (cogere): auct. Praedest. III, 14 *uniuersa seruitia coactiua noscuntur; Dei autem seruitia, nisi uoluntaria fuerint, stare non possunt;* — *coacticius* Cassian. Coll. XXIV, 26 *seruorum ministeria infida et coacticia derelinquens* al., Fulg. Rusp. quinq. quaestt. 36 *non coacticiae mortis, sed uoluntariae passionis.*

coadesse: Rustic. c. Aceph. p. 1218 *ubi coadesse et referre* (sc. est), *illi irrecusabiliter quantitas secundum naturam.*

coadimplere: Rustic. c. Aceph. p. 1205 *in Christo, qui coadimplet trinitatem*, ib. p. 1219 D.

coadiutor: inscr., Greg. M. in I Reg. IV, 5, 40 (magistrorum suorum), ib. 26.

coadiuuare: Hier., Aug. (?) ad fratrr. erem. 4 et 5 al., Rustic. c. Aceph. p. 1229 *illa uelut organa et coadiuuantia infirmitatem nostram.*

coadunare: Vlp. Dig. X, 4, 7, 2, Paul. Dig., Aur. Vict., Aug. serm. 143, 1, intpr. Orig. in Matth. 79 *nullo modo habens malitiae sordes quasi a scopis legis coadunatas atque prolectas*, intpr. Iren. V, 34, 3, Cod. Theod. I, 12, 2, Dict. ephem. IV, 13, Cod. Iust. VI, 23, 28, 1 al., — *coadunatio* Arn. iun. confl. II, 14 et 19, Cod. Iust.

coaedificatio: Aug. de Dulcitii quaestt. 4, 2 *qui pacem illius coaedificationis adamauerit*, id. in ps. 111, 1 *quisquis se ad opus huius coaedificationis et ad spem sanctae firmaeque compaginis tanquam lapidem uiuum ab huius mundi ruinosa labe conuertit* (cf. Eph. 2, 22), ib. 2, Victorin. in Ep. ad Eph. comm. I ad c. 3 in. *an ipse impleret coaedificationem per Euangelium.*

coaequalitas: Thes. nou. lat. p. 490, Dig.?

*coaequare: aliqu*em* ali*cui* Hier. ep. 21, 28 *indignantur sibi operarios undecimae horae coaequari*, Vulg., intpr. Orig. in Matth. 72 ex., — Hier. in. Ier. III ad 12, 5 *equis cursum tuum.*

620 **coaequatio:** Oros. c. Pelag. p. 602 Haverc. *iuxta hunc qui se iam comparat in coaequationem unici filii Dei.*

coaetaneus: App. et Tert. ss. ll., S. S. uers. uet. et Vulg., Hier. in Gal. I ad 1, 13 sq. al., Aug. Conf. I,

17, 27 *prae multis coaetaneis et conlcetoribus meis*, Gaudent. tr. 17 *cum coaetaneis suis,* Isid.

coaeternalis: Gennad. scrr. eccl. 14 *ostendit antiquitatem Filii Dei coaeternalem Patri fuisse*, 85, Ps. Hieron. Indicul. de haeres. 35; — c o a e t e r n u s Tert., Hier. c. Ioann. 8 al., Aug., Rufin. Orig. in Gen. h. 14, 3 al., [Rufin.] in Am. I ad 1, 3 sqq. *solio meo coaeterna iustitia* al., all.

coaeternitas: Zeno serm. II tr. 6, 4 *coaeternitatis omnipotentiaeque una substantia*, tr. 2, Aug. serm. 117, 10, 14 *tribuis illi pro coaeuitate coaeternitatem*, 126, 8, 10, in Ioann. tr. 36, 9, Ps. Aug. ad fratrr. in eremo s. 15, Mar. Merc. Nestor. serm. 7, 11, Cassiod. in ps. 80, 8 *aequali cum eo coaeternitate,* in 109, 3.

coaeuitas: Aug. serm. 117, 10, 14 (sup. nr. 623) et ib. sup.

c o a g u l a t i o: Plin., Isid. ord. creat. 6, 2 *niuium uel grandinum coagulationes*, trnsl. Hilar. op. hist. fr. 3, 20 *ex hac coagulatione atque ex perditorum congregatione*, Rufin. Recogn. »III, 4«, Vigil. Taps. c. Arian. II, 6.

c o a l i t u s (coalere): Tac. ann. XIII, 26 *coalitam libertate irreuerentiam*, XIV, 1, hist. IV, 55 (cf. tamen et ib. I, 21), Gell., App., Mar. Vict. (DV), Amm. XIV, 10, 4 *coalito more*, XVI, 7, 6 *Iulianum Asiaticis coalitum moribus ideoque leuem*, XX, 5, 2 *plus audire quam loqui decet militem actibus coalitum*, XXVII, 6, 8 *non rigido cultu ab incunabulis ipsis educatum, non tolerantia rerum eoalitum nec capacem adhuc Martii pulueris,* XXIX, 6, 11 *studio aedi-* [doch coalescere.

ficandi coalitus al., cf. et Hier. »adu. Iouin. I, 36« *receptacula uuluae ad suscipiendos et coalendos fetus condita.*

coalumna: Ps. Aug. serm. 294 (Caesarii), 6 *contra coalumnam et amicam suam ebrietatem loquentibus irascuntur.*

coamator: Aug. in ps. 33 serm. 2, 6 (quomodo illum amat?) *ut non inuideat coamatori suo*, in ps. 72, 33.

coamicire: Thes. nou. lat. p. 12 (in eod. comp. cum con- int. cett. coalbere p. 22, coanculare p. 38, coauxiliari p. 36, concribrare p. 133, confrondescere p. 227).

630 **coangustatio:** Hier. in Ezech. hom. 9, 1 *principium malorum omnium est multitudo, principium autem bonorum coangustatio et a turbis in singularitatem redactio;* — coangustare ita pr. iam uett., transl. Hier. in Ioel 3, 4 sqq. *qui populum Dei coangustant et tribulant et persequuntur* al., cf. intpr. Orig. in Matth. 54 *satis coangustati nescio si aliquid dicere potuerint*, et ita Rufin. Pamph. pro Orig. p. 368 L.

coangustus: i. coangustatus Cassiod. in ps. 118, 45 *peccatorum corda in bonitate coangusta sunt . . Deum mens coangusta, id est polluta, non recipit.*

coappellare: Rustic. c. Aceph. p. 1213 *coappellari Deum tanquam alterum cum altero.*

coaptabilis: Rustic. c. Aceph. p. 1225 *res coaptabilis quaternario numero.*

coaptare: Hier., ut in Is. X ad 32 *quae sequuntur eundem prope sensum continent et possunt haereticis coap-*

tari, in Eccl. 12 p. 488 *solem et lunam . . ad oculos, aures . . coaptant* et saep., Vulg., Rufin. Orig. in Leu. h. 7, 1 *ueteris instrumenti formas noui testamenti gestis et sermonibus coaptare* al. (sed saepius ille quidem usus ita simplici aptare, ut in Cant. II p. 392), Aug., Prud., Oros. h. VII, 26 *fortuitas temporum mutationes christianorum ultionibus coaptantem*, Boeth.

coaptatio: Hilar. in ps. 65, 1 *psalmus ex coaptatione, quam harmoniam nuncupant, organi comparatur*, Aug. Gen. ad lit. X, 21 al.

coarianus: Lucif. pro Athan. I p. 822 M. *per coarianos tuos*, p. 855.

coascendere: intpr. Orig. in Matth. 70 *tribus discipulis coascendentibus ei*, intpr. Iren.

coattestari: Aug. in Ep. ad Rom. expos. 18 *Spiritum sanctum manifestissimis coattestantibus signis antequam baptizaretur accepit.*

cochleaceus: Thes. nou. lat. p. 133 *i. quidam lapis marinus cochleis et arena concretus.*

*coctio: *meton.* Th. Prisc. I, 1 *de hac coctione frequenter loca lauabis*, Pl. Val. V, 25, Hier. in Agg. 2, 11 sqq. *panem aut quamlibet aliam coctionem*, in Ez. VIII ad 25, 12 sqq. al., Vulg., Coel. Aur. tard. IV, 3, 41 (abstr. P. Diac., Hier. reg. Pachom. 117 al., Coel. Aur., Cass. Fel. 36 p. 78 et 80 oris, i. e. aphtha, trnsl. — sc. uentralis — Vitr. VIII pr. 2, Plin.) Cf. DV.

640 *coctor: trnsl. i. decoctor Sen. Ben. II, 26 *huic in-* IV, 26, 3 cod. N.: coctori, die Ausgaben [illegible] Gertzianus decoctori. (Thes. noch coctori)

grato . . non magis dabit beneficium quam coctori pecuniam credit al., pr. Petr., pstt.

codia (κώδεια): Pl. Val. III, 8, Isid. Or. IV, 9, 4 *ex codia id est ex papauere*, **codium** Dynam. II, 56 *codii agrii hoc est papaueris agrestis.*

codicillarius: Cod. Theod., Cassiod. Var. VI, 16 *qui codicillariis illustratibus probantur ornari*, subst. inscr.

coelitus: App. (dogm. Plat. I, 12), Lact. (Buenem. ad inst. IV, 2, 6), Amm., Hier. u. Paul. 3 *coelitus inspiratus*, Rufin. saep., ut Orig. in Leuit. h. 7, 4 *rerum scientia coelitus docetur apostolus*, Oros. h. VII, 35 s. f., anon. in Iob I p. 88 *greges ouium tuarum coelitus combusti sunt*, Prud., all., abus. C. Theod.

coemittere intpr. Iren.: A p. 6*.

coemptor: App. s., Hil. in ps. 131, 11 *areae huius coemptorem*:

*coenare: *quem* Hier. in Is. hom. 2, 2 (ipse pollicetur se ex nostris coenaturum nobiscum esse,) *certum est autem quia et nos cum illo coenamus, si coenemus illum.*

coenulentia: Thes. nou. lat. p. 116 al.

coepulari: Ambr., intpr. in Matth. 79 *coepulans discipulis suis* al.

coertio corrept. e coercitio: Ambr. in ps. 1, 31 *cum digna coertione*, Philastr. haeres. 79 (Fabric. ad l.), cf. et Lact. epit. 61, 18, »Aug. ep. 48, 2« (an coercio?).

650 *coessentialis*: Mar. Mercat. p. 806 (tomi 48 Patrol. ed.) M. *consubstantiuus uel coessentialis id est ὁμοούσιος Patri*, Ps. Aug. serm. 243, 2, Gennad. eccl. dogm. 5, 85, Boeth., Isid., all.

coeuangelista: Hier. ad Philem. 8 sq. *iam non quasi a domino, sed quasi a conseruo et coeuangelista ignosceretur ei.*

coexcitare: S. S. Eph. 2, 6 Clar. et ap. Rufin. Orig. in Rom. V, 8 *coexcitauit nos Christo simulque fecit sedere in coelestibus* (Vulg.: corresuscitauit, et consedere fecit in coelestibus in Christo Iesu), Hilar. Trin. I, 13 al., Rufin. l. l. c. 9 *et simul coexcitatos.*

coexsistere: Mar. Victorin. adu. Ar. I, 33 *simul simplicitate coexsistens et unitione unum est*, 34, intpr. Iren. II, 25, 3 al., Cassiod. (Epiph.) hist. trip. I, 15 (quem locum habet et DV).

coexstinguere: Rustic. c. Aceph. p. 1213 *dicere oportebat, quia occisus esset homo, et non coexstinctus Deus.*

coexsulare Hilar. c p. 7. [illegible]

coexsultare: Paulin. Nol. ep. 14, 4 *ecclesia gaudio presbyteri coexsultans.*

coextendere: Mariae epist. ad Ignat. uers. uers. 5 *non coextendo me ipsam tantis uobis*, Mar. Merc. (DV).

cogitator: Appul. Polemon. Physiogn. p. 109 (Anecd. gr.-lat. ed. Rose I) *quemcunque perspexissent physiognomones . . habere proximum uultum . . nec proposita cogitatione cogitanti . . cogitatorem pronuntiabant*, p. 125 *magna-*

rum rerum cogitatorem atque perfectorem al., gloss. *βουλευτικός, λογιστικός,* — cogitator-ium Tert., Hier. Orig. in Ezech. hom. 13, 1 *circa animae regionem, ubi cogitatorium, ubi intellectuale consistit.*

cogitatus, us: App. s., Tert., Hier. ep. 22, 6, in Eccl. 7 p. 448 al., Rufin. Orig. in ps. 38 h. 2, 8, intpr. Orig. in Matth. 83 *quasi ex cogitatu quodam*, »Aug.«, Ps. Hier. uirginit. laus 12 *a nequitiae cogitatu pectus emunda.*

660 **cognationalis:** Adaman. u. Columb. I, 31 *mei cognationales amici*, II, 27 *quia* (misellula femina) *mihi est cognationalis*, *de meae matris parentela genitorem habens progenitum.*

cognatiuus: Nou. Iust. uers. uet. 85 pr. *legitimas et cognatiuuas successiones* (*τὰς* cognaticas *διαδοχάς*).

cognitrix: Chalcid. in Tim. comm. 50 (non: Tim. 51) *animam . . cognitricem rerum omnium, quae sunt tam intellegibiles quam sensiles.*

cognominalis: Aug. c. Petil. III, 16, 19 *sibi* (Petilianus) *propter aduocationem . . Paracleti nomen imponat, atque ob hoc se cognominalem Spiritus sancti non esse, sed fuisse deliret*, intpr. anon. in Iob III p. 229 *eodem nomine appellatur et cognominalis illi uocitatur, sed non idem ipse est, sed alius.*

cognominatio: Rufin. Pamph. pro Orig. p. 439 *ut salutare baptisma non aliter nisi . . Patris et Filii et Spiritus Sancti cognominatione compleatur* (cf. DV s. u. cognominatio).

cognoscenter: »S. S. Exod. 33, 13 ap. Tert. *ut c. uideam te*« et hinc Hier. adu. Pelag. III, 12, Phoebad. c. Arian. 17.

cognoscentia Mar. Victorin.: A.

cognoscibilis: S. S. uet., Hilar. in ps. 143, 8, Aug. (locos r. Gg.), intpr. Iren., Boeth.

cohabitare: Hilar. in ps. 14, 1 *quae uoluntas sit cohabitaturi cum Deo*, Hier. adu. Iouin. I, 7 al., Vulg., Aug., Rufin. Orig. in Iesu N. h. 17, 3, intpr. Orig. in Matth. 42 *cohabitans ei* al.

cohabitatio: Hilar. in Matth. 10, 6 *neue . . cohabitatione probrosae familiae polluantur* al., Hier. (?) in ps. 43 *propter cohabitationem mundanam*, Aug., »Hormisd. (sec. VI in.) ep. 15«; — *cohabitator* Hier. nom. hebr. p. 116, Aug, anon. in Iob I p. 8, postt., *cohabitatrix* S. S. ap. Aug., Hier. nom. hebr. p. 63.

cohaereticus: Lucif. de regib. apostat. p. 808 M. *cohaereticos tuos Arianos* al. (cf. DV), Hier. ep. 92, 5.

670 **cohereditas:** Hilar. in ps. 9, 4 *cohereditate sua dignos* al.

cohibitio: Lact., Aug. quu. euang. II, 19 *peccatorum*, Conf. II, 17, 25 *quasi fluentis immoderationis*, Eucher., Boeth. geom. (loc. r. Gg.).

coimaginare: Hilar. Trin. VIII, 48 *utrum infinitus Deus per . . imaginem coimaginari possit ad speciem*, id. synod. 15 al., inc. quu. ex utroq. Test. 106 *ut imago Dei esset homo, quia dono Dei coimaginari haberet Filio Dei*,

. . *coimaginati, ait* (Paulus Rom. 8, 29), *Filio Dei* (Vulg.: conformes imaginis Filii Sui).

coimplicitus: Tert. an. 17 *Plato in Timaeo irrationalem pronuntians sensualitatem et opinioni coimplicitam.*

coinfirmari intpr. Orig. in Matth.: A p. 7*.

675 **coinnascibilis** Hilar.: c p. 7.

coinquinabilis: Aug. Contra Fortunat. 1, 1 *summum errorem puto, Deum . . ex aliqua parte uiolabilem aut coinquinabilem aut corruptibilem credere*, ib. inf., c. Faust. XX, 9 al., »Prosper ex Manich. anath. 2«.

coinquinatio: Vulg., Sulp. Seu., Rufin. Orig. in Leuit. h. 5, 9, Aug. Acta cum Felice Manich. II, 16, anon. in Iob I p. 22 *non exorta est in iis praeuaricatio neque coinquinatio*, Ignat. ep. ad Philad. uers. uet. 6 al., Ps. Hier. laus uirginit. 7 *quae uel unius* (membri) *fuerit coinquinatione polluta.*

cointelligere: Facund. defens. IX, 5 *homo assumptus* (a Deo Verbo) *ex unitate personae eius accepit, ut . . in unius Filii appellatione cointelligeretur*, ib. inf.

colaphizator: Aug. c. Iulian. IV, 3, 28.

680 **colatorium**: uet. uers. Epiphanii de mensuris 23 *de masmaroth, quae colatoria* (*γρ.* ueculatoria) *dicimus; interdum uero et ithmoe eodem nomine uocitantur, quod eundem compleant usum* (Epiph.: *τὰ δὲ μασμαρὼθ λέγει τοὺς διυλιστῆρας, οὓς καὶ ἠθμοὺς καλοῦμεν κτλ.*), Dionys. Exig. creat. hom. 9 (ubi 31 excolatorium habetur), gl. Vat. *colatoria, liquatoria.*

*coliculus: *abs.* i. brassica (Kohl) Cass. Fel. 43 p. 108 al., Coel. Aur. tard. II, 7, 106 *olera constringentia, ut intyba, plantago, cauliculi.*

collaborare: Tert., Hier. c. Ioann. 38, intpr. Iren. III, 12, 9.

collactaneus: ICti, Hier., ut ep. 54, 13 *nec formosus collactaneus adhaereat lateri tuo*, Aug., inscr.

collaetari: Tert., Aug. conf. VIII, 2, 5 *cunctorum collaetantium*, id. de uirg. 29 *collaetando nobis*, »uers. Barnab. 2«, Isid. hist. Goth. 65 *pari cum patre solio*, id. de Machab. 2.

collamontius (collimontius?): C. I. III, 2 p. 961 (in tabella imprecationibus inscripta) *ibi te ordinauit* (angelus Gabriel) *ut siluestria loca collamontia opteneris* (obtineres).

collapsio: Firm. err. gent., [Rufin.] comm. in Amos II ad 6, 10 sqq. *utramque* (domum) *ruituram collapsione et scissione signauit.*

collarium: Prisc. inst. II, 50 *collarium, quod in collo est*, Aldh. laud. uirg. 25, gl. lat. gr. *περιτραχήλιον.*

collateralis: Thes. nou. lat. p. 150.

collatrix: Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. I, 53 *una tam remediorum collatrice quam munerum uirtute.*

690 collaudatio: Cic. et auct. ad Her. ss. ll., Vulg., Cassiod. in ps. 32, 12 *quos decet Domini collaudatio.* | Hilar. Tract. in Matth. 27, 8 (...)

collaudatrix: Aldh. de septenar. p. 216 Migne.

collector (colligere): [Rufin.] comm. in Amos II ad 8, 1—3 *collectores pomorum;* — collector (con, legere) Aug.

*collega transl., ut Cic.: Metrodorus . . Epicuri collega sapientiae, Th. Prisc. II, chr. 13 *quae huic passioni alii collegae proba esse fuerunt attestati.*

collegiatio: Ambr. fid. V, 46, 197 *non tamen collegiationes* (al. colligationes) . . *stellarum aut numerum nouit,* — part. collegiatus Cod. Theod. et Iust., inscr.

collibentia: Thes. nou. lat. p. 54; cf. adlubentia App., Thes. n. lat. p. 2 (residendi).

collibrare: Cat. r. r., *intr.* Rufin. Orig. in Gen. h. 2, 6 *quod in iis nequaquam uita et sermo collibret,* Cassian.

collibratio: Rufin. Orig. in Cant. II p. 397 *sol . . ea corpora, quibus a summo libramine insederit, infuscat et urit, ea uero, quae procul sunt et ab ista collibratione longius posita, conseruat in candore suo nec . . urit ea, sed illuminat.*

colliculus: App. s., Cassiod. in ps. 68, 37 *paruus omnino colliculus, sed nominis qualitate grandescens.*

collimitare: abs. Grom. (p. 343 Lm), c. dat. Amm., Paulin. bened. 8, 1 (sors Aser) *simul mari collimitauit,* collimitari *depon.* Solin., Aug. Gen. ad lit. III, 10 *superior pars aeris . . coelo, cui collimitatur, communi pace coniungitur.*

700 collineare transl.: Aug. in ps. 31 enarr. 2, 24 *cor tuum, quamdiu prauum est et distortum, non potest collineari rectitudini Dei.*

colliuiarium: Vitr. VIII, 7, 6 *in uentre* (fistulae aquiducae) *colliuiaria* (codd.) *sunt facienda, per quae uis spiritus relaxetur*, ubi ed. colluuiaria (gl. lat. gr. colluuiaria *ὀχετοί*).

*collusor, ut Cod. Iust. VII, 20, 2, Aug. catechiz. 16 *quos* (gladiatores) *si animaduerterint esse concordes, tunc . . tanquam collusores ut fustibus uerberentur exclamant.*

collutare: Vigil. Taps. c. Pallad. I p. 502 Migne *ideo Palladius conuentus in hac synodo deprehensibili se collutauit perfidia, quam se publice professus est tenere;* — collut-it-are Plt. Trin. 693.

collutio: Scrib. (dentium), Coel. Aur. oris, it. Cass. Fel. 32 p. 66, *meton.* (diaclysma) ib. p. 65.

combinare: S. S. uet. Ps. 140, 4 *non combinabo* (Vulg. communicabo) *cum electis eorum*, Diom. III p. 504, Zen. II, tr. 13, 5 *haec omnia combinata unius fructus rediguntur in summam*, Aug., ut et in ps. 140, 9 *electi impiorum, cum quibus non est combinandum, id est, cum quibus non est habenda societas*, Sid., gl. Labb., al. q. iterare Ps. Aug. serm. 303 (Caesar.), 7 *terra proscinditur, combinatur, tertiatur;* — combinatio Hilar. in ps. 140, 7 *unitas fidei est, at uero combinatio consortium factionis* al., Diom. l. l. *combinatis pedibus id est singulis combinationibus* (sc. dipodiis), gl.

combustio: Firm. m., Theod. Prisc. I, 2, Hier. in Am. II ad 4, 9 *πύρωσιν*, *quam nos combustionem possumus dicere*, id. Orig. in Ier. h. 13 *peccator . ., qui combustione purgatur*, ib. sup. al., Vulg., anon. in Iob I p. 16, Aug. quu. in Hept. IV, 33, Fulg. Rusp. c. Fastidios. 22 al.

combustura: Apic., Hier., ut in Mich. II ad 7, 8 sqq. *in uibice et cicatrice combusturae lepram solere generari*, Vulg. Leuit., postt.

comessor: Hier. in Naum 3, 13 sqq. (cf. comessurus in Ez. comm. IV ad 16, 10 al., Neue FL II p. 566), Isid. (?), — pro comesor Vlp. Dig., Tert., comestor Vulg. Sap.

comestio: anon. in Iob I p. 24, p. 80, III p. 224 al., Gaud. tr. 5 p. 873 M. *si . . cordis sui calcaneum praebeat comestioni serpentium*, Cassian. Coen. Inst. IV, 21 *cruda comestione, quae dicitur xerophagia*, Fulg. Rusp. c. Fastidios. 19, Fulg. M. I, 5 et 15, Cassiod. in ps. 37, 3, in 8, 11 al., Cass Fel. 1 p. 6 lactis, 61 p. 149. Cf. 1710.

710 *comitari: uiam alicuius Hier. ep. 148, 10 (ut iter Verg.), *cum aliquo* Rufin. hist. mon. 8 *duos dracones secum comitari iussit.*

*comitiare *pro* incomitiare Tert. pall. 5 *haec pro pallio interim, quantum nomine comitiasti.*

commaculatio: Aug. de unico bapt. 15 *sine ulla sui commaculatione*, Herm. Past. I, uis. 2, 2 *commaculationes nequitiae* (quem l. habet DV).

commaculator: [Rufin.] in Os. II ad 7, 3—7 *ipse rex commaculator illius dignitatis et sacrilegi fabricator erroris.*

commaerere Hilar.: c p. 8.

commagnificare: S. S. Rom. 8, 17 ap. Cypr. ad Fortun. 8.

com-manducare: intpr. Orig. in Matth. 82 *quem suscepit ad mensam communem et commanducauit ei.*

commanere: Rufin. Orig. in Cant. II p. 432 al., Aug., C. Th. VII, 8, 1 *inuitis senatoribus nostris in eorum domibus nullus hospitali iure commaneat*, Macr., Porph. ad Hor., C. Iust.

commanipularis (s.): Tac. (h. IV, 46), Oros. h. II, 19 *quorum cognati et commanipulares*, inscr., Gild. II (epist.), 1.

commassare: anon. in Iob II p. 145 *in puluerem commassari humore ulcerum, qui ex ipsis liquescentibus carnibus elicitur*, Verecund. in cant. Azariae 11 *panis ex multis granis commassatur: . . plurimorum corda in uno spiritu commassantur*, ib. 14, — immassare Isid.

720 commasticare: Pl. Val. (locos r. Gg.), Coel. Aur., Dynam. II, 35 *radices eius* (polygoni) *commasticatae dentium dolores tollunt*, II, 115 al.

commater (*commère*): Ps. Aug. ad fratrr. erem. serm. 36 *commatres procurare*, »Concil. Antisidor. (a. 586) c. 25«, Greg. M.

commeatio: Ennod., Cassiod. in ps. 85, 15 *ambulat significat uiuit, quia tempus istud uitae nostrae quadam commeatione peragitur.*

*commeatus: transl. q. mora ampliata, Frist Tert. ad natt. II, 2 *post aliquot deliberandi commeatus*, apol. 46, an. 30 *quia nec pariaseet commeatus hic uitae milliario tempori*, 35, poen. 6 *delinquendi*, adu. Prax. 1, adu. Marc. II, 10 al., Paulin. u. Ambr. (cit. Gg.).

commembris: Adaman. u. Col. II, 30 *nostris commembribus in periculo constitutis mente compati debemus fratribus*, ib. inf.; cf. Paul. Nol. 'commembrata in Domini corpore fidei compago'.

*commemorari *pro* act. S. S. Exod. 23, 13 ap. Tert. idol. 20 *nomen aliorum ne commemoremini*, »Aug. enarr. in ps. 54«, — eadem deponentiali forma i. recordari saep. in S. S., ut Gen. »42, 9« ap. Aug. 'commemoratus est somniorum', et ap. eccl. Rönsch p. 353, it. memorari c. gen., ut Celerin. ap. Cypr. ep. 21, 2: memoratus sum caritatis tuae (c. acc. ib. 1).

commemoratrix: Hier. in Is. hom. 5, 2 *in die dominica, quae passionis Christi commemoratrix est.*

commendaticiae: s. (sc. literae) August ap. Macr., Ennod. ep. VIII, 23 *Eleutherius in negotio suo . . ad amplitudinem uestram a me commendaticias sperauit.*

**commentator*: i. expositor uel interpretator Seru., Hier., ut adu. Rufin. I, 22 *commentatoris est officium multorum sententias ponere . .*, [Rufin.] in Ioel 1, 1 *quidam commentatores etymologias etiam nominum prosecuti sunt*, Sidon., Cod. Iust.

commentatrix: Aldh. septen. p. 216 M.

730 *commentum pro commentarium iam Colum., ut uidetur, VII, 5, 17 *Bolus Mendesius, cuius commenta, quae appellantur graece ὑπομνήματα.*

commigratio: Sen., Hier. Orig. in Ierem. h. 14 *dimisi Israel, et reliqui eum in commigrationem.*

commilitare: Flor. (part. pr.), Aug. (Gg.), Cassiod. in ps. 34, 12 *qui potestati diabolicae commilitant.*

comminanter; [Rufin.] in Am. II ad 7, 14 sq. *ea quae comminanter inieci debuisti non ut mea, sed Dei per me loquentis dicta suscipere.*

comminator: Tert., Aug. in ps. 57, 3 *non timebis comminatorem, si non amas adulatorem*, id. serm. 66, 7, [Rufin.] in Os. III ad 10, 11 sq.

comminax: [Rufin.] in Os. III ad 10, 5 sq. *ut, postquam comminax denuntiarat auctoritas . ., statim causam indignationis suo more subiecerit.*

comminister: Mar. Mercat. p. 804 t. 48 M. in inscr. epist. *religiosissimo et sanctissimo comministro Cyrillo Nestorius;* Cassiod. (Epiph.) Hist. tripart. I, 13, 14 et VII, 10 affert De-Vit.

comminutio: Hier. reg. Pachom. 159 *arenarum comminutio in litoribus*, in Is. XIV ad 51, 6 al., anon. in Iob I p. 94 *natorum supplicium atque comminutionem* al., Cl. Mam. an. (I, 17).

commissalia, um: [Isid.] Coll. Canon. 7 (conc. Laodic.), 55 *non oportet ministros altaris . . ex symbolis, quae uulgus commissalia appellat, conuiuia* (*ἀπὸ συμβολῶν συμπόσια*) *celebrare.*

*commissio: *propr. q.* commissura Ambr., Cassiod. (Epiphan.) hist. trip. IX, 34 *lapidum iuncturas et commissiones dissoluere.*

740 *commissor*: Ennod., Fab. Claud. Gordian. Fulgent. aetatt. mundi (N. Rhein. Mus. t. XXIII) XI p. 141 *ante in se nefas quam in commissoris sanguine uindicauit.*

commixtio, quod prim., ut uid., App. apol. 32 s. f. agnoscitur, abstr. Hier. in Is. XV ad 57, 1 *omnia referuntur ad Christum absque commixtione apostolorum* al., [Rufin.] in Ioel 2, 12 sqq., intpr. Orig. in Matth. 137 *qui neque uinum eius bibere uult propter fellis commixtionem*, all., concr. Arn. VII, 24 *salsamina, quae sunt una commixtio quadrinis copulata de frugibus*, Th. Prisc. I, 5 *commixtione loca fricabis*, Marc. Emp. 8 p. 265 C, Vulg. Num. (DV), ceterum et Non. p. 42 b.

commixtrix: Aug. nuptt. et concup. II, 13 *uis uoluptatis confectrix commixtrixque seminum*, Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. V, 11; — masc. (in -tor) non comparet.

commixtura: Cat. r. r. (dub.), Mar. Merc. Nestor. ep. 1, 5 *Dei commixtura nulla est cum homine.*

commixtus, us: Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. V, 17 *diuersitatem sexus ad hoc institutam, ut et commixtui pararetur et partui.*

commollire: Marc. Emp., anon. in Iob I p. 102 *cuncta comminuit, cuncta commolliuit, cuncta commiscuit*, N. Tir.

commonitio: Quint. bis, Hier. ep. 148, 13 *ad commonitionem praeceptorum Dei* al., Rufin. Orig. in Num. hom. 7, 1 et 22, 2 al., an. in Iob III p. 245, Cod. Theod. et Iust.

commonitorium: Amm., Symm., Hier. ep. 148, 14

ad compendiosum quoddam commonitorium illa tibi eligenda sententia est, Aug., Cod. Th., all., adi. et C. Iust., Gennad.

com-morari: Euagr. sent. ad uirgines p. 1187 M. *non commoreris secularibus* (sc. hominibus). Cf. 716.

commortificare: Nestorii epist. in Coelestini pap. epp. 6, c. 2 *deitatem commortificant carni* (mortificare S. S., Tert., Lucif., Ambr., Hier. in Is. XV ad 56, 3, Rufin. princ. I, 8, 4 al., intpr. Orig. in Matth. 94, alii).

750 *communicabilis*: Ambr., Boeth., *act.* Rufin. Orig. in Cant. II p. 401 L. *si, quod tribuit, et praebuit ita communicabili affectu et quasi cui aequitatem haberi inter homines placeat.*

communicare: intr. c. *dat.* Hier. Didym. spir. sanct 17 *Spiritui Sancto*, c. Ioann. 4 *monachorum, qui tibi in Palaestina non communicant* al., Vulg., Aug., Sulp. Seu., Liberat. 18 *quidam et aduersantium et communicantium ei.*

communicatiuus: Boëth., schol. Lucan. IX, 720 (natrix) *est . . ex his nominibus, quae communicatiua* (h. e. epicoena) *uocamus, ut est passer, aquila.*

communicator: S. S., Tert., Arn., Cassiod. (Epiph.) hist. trip. I, 14 ex., II, 12 al., Facund. epist. fid. cath. p. 868 M. *istis damnatoribus eorumque communicatoribus*, Liberat. breuiar. 18 *quia non sufficeret Petro confiteri communicatorem se esse ecclesiae catholicae*, ib. inf. p. 1029 M. al.

communicatorius: Hilar. (DV), Aug. ep. 43.

communificare (κοινοποιεῖν): Rustic. c. Aceph. p. 1224 *communificari tanquam super una persona, et diuidi tanquam super duabus naturis*, p. 1174 *euangelicas et apostolicas de Domino uoces scimus deiloquos uiros quasdam quidem communificantes, quasdam uero diuidentes*, quod Cyrilli Alexandrini dictum, de graeco translatum, p. 1193 rursus legitur, itemque paene eisdem uerbis Liberat. breuiar. 8.

commutabilitas: Aug. in ps. 109, 12 *fons lucis sine commutabilitate*, Ps. Eucher. (Quich.)

commutabiliter: Aug. Trinit. II, 8, 15 *quae c. sunt*, Boeth.

compactio: Cic. membrorum, Non. p. 46a, Claud. Mam. an. III, 9, 3 *quae ossium coitio quaeue compactio*, Ps. Soran. quu. med. 203 *maxillarum compactio uel concretio*, Isid. different. II, 46 *homo animal ex corpore animaque . . spirituali compactione formatum*, al. Vitr.

compaginatio: locis ap. DV et Gg. acc. Coel. Aur. sign. diaet. pass. (r. Gg.), inc. quu. ex utroq. Test. 106 *ante compaginationem mundi*, quu. ex uet. Test 2.

760 **compaginator** Anecd. Heluet.: A.

compalpare: Aug. c. Faust. XVIII, 1 al., Mirac. S. Steph. II, 2, 6 (sup. nr. 316).

comparator: (a comparare i. apparare, acquirere) Cypr. op. et eleem. 7 *comparatorem salutis aeternae*, q. emptor Paul. sent., C. Theod. III, 1, 2 al., C. Iust., inscr. (q. collator Iul. ep. Nou.)

comparticeps: S. S. uet. et Vulg. Eph., Lucif. Moriend. p. 1026.

comparticipatio: Hier. in Eph. II ad 3, 5 sqq. *ubi una comparticipatio est, uniuersa communia sunt;* — comparticipare Ambr., -ri depon. Arn. iun. (Quicherat s. u.).

compassum s. Pl. Val. A. 1, 37

compastoralis Eugipp.: A. Thesaurum praef

compati pr.: ad Rönsch It. (cit. Gg.) add. Hier. et adu. Iouin. II, 8 *cum tactus . . recordatione uitiorum cogat animam compati* al., an. in Iob I p. 6, intpr. in Matth. 45 *qui compatitur, cum passum fuerit membrum,* — Cass. Fel. 65 p. 158 *paralysis neruorum cum animi compatientis insensibilitate,* 46 p. 116, 52 p. 136.

compatrioticus: uita Caesarii (episc. Arelat. sec. VI.) I, 3, 21 *popularium seditione . . clamante, quod in traditionem ciuitatis aduersariis personam compatrioticam noctu destinasset antistes;* — patrioticus Cassiod., subst. Venant. »uit. S. Maurit. 8«, compatriota Myth. Vat. III, inscr., patriota Greg. M.

compensatiuus: Aug. contra mendac. 10, 23 *in omnibus actibus nostris maxime etiam bonos turbant compensatiua peccata, ita ut nec peccata existimentur, si habeant tales causas, propter quas fiant, et in quibus uideatur peccari potius, si non fiant,* ib. 9, 20 al., Cassiod. Var. VIII, 6 *expedit studio pietatis afflictam mentem compensatiuo remedio consolari,* id. ps. 130, 4, Victorin. (inc. aet.) in Cic. Rhet., Fortunat. art. rhet. (add. Gg.).

770 **compersonalis:** Rustic. c. Aceph. p. 1175 *compersonalis nec illi* (Patri) *nec nobis,* et aliq. ib.

compitensis: inscr. Orell. 3324 *municipes compitenses uicorum V.*

complacare: Tiro ap. Gell., [Fulg.] serm. 70 *sacrificium, unde meum complacem Dominum,* Cassiod. (Epiph.) hist. trip. VI, 1 *cogitare coepit, quemadmodum sibi populum complacaret.*

complacentia (*complaisance*): Hier. in Ierem. III ad 14, 10 *deserui eum et nulla est in illo mihi complacentia.* Cf. Ducange s. u.

complacitio: Hier. nom. hebr. p. 69 *complacitio siue placentia, quam significantius graece εὐδοκίαν* (LXX et NT) *uocant* al., — *complacere *abus.* (Gefallen haben) S. S. uet. Matth. 17, 5 *hic est Filius meus dilectus, in quo complacui* (Vulg. mihi bene complacui), q. consentire intpr. Orig. in Matth. 26 *ut accipiant . . Pharisaei populo complacente sanguinem prophetarum,* 92 *complacens dispositionibus Patris.*

complanatio: Paul. Nol. ep. 29, 2 *ita se in humilitatem debitam strinxit, et resipiscentis animae complanatione direxit, ut se foramini acus, hoc est uiae uerbi uel crucis, . . insereret;* — complanator apud App. Apol.

complantare: S. S. uet., Tert. resurr. carn. 47, Ambr., Aug., gl. lat. gr.

complasmare: Rustic. c. Aceph. p. 1208 *si quis dicat, tanquam in propheta secundum gratiam inoperatum, et non*

secundum substantiam coniunctum et complasmatum Verbum, ib. inf., p. 1213 *complasmari Deum carni*. Cf. A n. 58.

completio: Hier. in Gal. II ad 4, 21 *inter repromissionem et completionem*, in Abac. I ad 2, 5 sqq. *de completione auxilii Dei* al., Vulg., Aug., ICti postt.

completiuus: Mar. Victorin. adu. Ar. II, 2, Aug. in ps. 39, 12 *ablata sunt uerba promissiua, data sunt completiua*, ib. inf., Rustic. c. Aceph. p. 1224, Boeth., Cassiod. in ps. 22, 9 *bonorum omnium completiua perfectio*, in 118, 96, Prisc.

780 **completiue:** Rustic. c. Aceph. p. 1222 *id quod aeque ac similiter et completiue ad id, ut sit quidque, participatur a personis, substantia est.*

completorium: reg. Bened. (529 p. C.) 16, 17 al., Cassiod. in ps. 118, 164 *septem uices, quibus se monachorum pia deuotio consolatur, id est matutinis, tertia, sexta, nona, lucernaria, completoriis, nocturnis.*

complexabilis: Cassiod. in ps. 39, 15 *qui arenam maris et guttas pluuiarum stellarumque multitudinem complexabili qualitate cognoscit;* — complexibilis Chalcid. in Tim. 166, complectibilis Boeth.

complexare: Hier. c. Iouin. I, 3 *digitorum coniunctio quasi molli se complexans osculo et foederans* al., Vulg. Marc., Coripp. complexant, gl. lat. gr. complexo, περιπλέκω, — **complexatio** Ps. Eucher. in libros Reg. comm. III, 27 *sensus, quibus immobiliter complexationi ac dilectioni sui conditoris adhaerent.*

complexiuus: Gell. (lemm.), Diom. II p. 433 *coniunctio complexiua siue copulatiua que*, Soran. isag. (DV), cett. (Gg.).

complicitas: Thes. nou. lat. p. 453 (*complicité*).

comploratio: Liu., Val. Max. I, 8, ext. 11 *complorationi permixta fuit gratulatio*, Gell., Iustin., Hier. adu. Lucif. 14 *illam complorationem, quae a Domino de peccatoribus prolata est.*

compluere: *trans.* Solin. (complutus), Cypr. (pars compluetur), Hier. quu. hebr. in Gen. 45, 9 sq. *terram complutam* al., Aug.

complurimi: Gell. (?), Oros. h. IV, 14 *ibi . . iumenta complurima . . perierunt.*

compositorius: Eust. Hex. I, 9 *compositoriam uirtutem eius intellige.*

790 *compossessor*: Tert., Aug. in ps. 30 serm. 1, 14 *uicini tui, . . compossessoris tui*, gl.

compotatio: Cic. (uertens *συμπόσιον*), Aug. de Rustic. 4 *inter conuiuia et compotationes diurnas.*

comprehensare: Cl. Quadrig., Aldh. septen. aenigm. 14, u. 20 *grossas et graciles rerum comprenso figuras.*

comprehensibilitas: Dionys. Exig. creat. hom. 11 (habet DV), Fulg. Rusp. ad Trasim. II, 1 *cum ipsam rationalem creaturam plena suae comprehensibilitatis agnitio, creatori quidem comprehensibilis et finita, sibi tamen incomprehensibilis atque infinita, lassaret.*

compromissio (quod al. repromissio): Isid. De fide cathol. II, 1, 10 *Ieremias gentium compromissionem* (h. e. uocationem aliquando futuram) *sic ostendit* . . (Ier. 3, 17).

compromissiuus: Dosith. ars gramm. p. 51 K. '*et*' *coniunctio* . . *adnutatiua et compromissiua, ut* '*dic quibus in terris* — *et eris mihi magnus Apollo* — *Tris pateat* etc. (Verg. Buc. III, 104).

compropheta: Hier. in Ion. ad 1, 2 *uidens Ionas comprophetas suos mitti ad oues perditas domus Israel.*

comprouincialis: Zosim. pap. (417 p. C.) ep. 4, 2 *comprouinciales episcopi,* Simplic. pap. ep. 14, Sidon., Dion. Exig., Criscon. breu. canon. 149.

compsallere: Ps. Cypr. de XII abusiuis 11 *Esaias eidem indisciplinatae plebi* . . *dicens* . . (Isai. 1, 16), *et ad eandem psalmista consona uoce compsallit dicens* . . (Ps. 33, 15).

compugnantia: inc. auct. (sec. V) de uocat. omn. gent. I, 1 *de hac compugnantia opinionum,* ib. II, 28, Gennad., Isid.

800 **compugnatio:** Hier. in Ezech. comm. XI ad c. 38 *quarum* (haeresium) *inter se compugnatio nostra uictoria est.*

compulsio: Hermogen. Dig., auct. Zacch. et Apoll. consult. III, 7 *si compulsio transgressionum atrocitate et phantasiis plena sit obscura notione,* Cassiod., — *compulsor* Amm., Aug., Rufin. Orig. in Exod. h. 1, 5 bis, Pall., Cod. Theod.

compulsus, u Mar. Victorin. adu. Arium I, 45 *factura est, quod a compulsu exsilit et ex nihilo est,* et praeterea bis ibid., Auien. Arat. 1427 (App. Met. VIII, 5 expunctum, cf. Hildebr. ad l.).

compunctio: S. S. (Rönsch It. 70), Ambr., Hier. in Is. IX ad 29, 9 sqq., Rufin. Orig. in Rom. IX, 2 *compunctionem cordis accipere,* [Rufin.] in Os. I ad 4, 8 al., Sulp. Seu., — atque ita compungere S. S. (Rönsch 354), Lact., Hier. in Is. hom. 4, 3 *si quis sine sensu est iuxta interiorem hominem, cum peccator sit, non compungitur,* Rufin. h. mon. 9 p. 183, intpr. Iren., all.

computator: Sen., Aug. lib. arbitr. II, 20 (ratio et ueritas numeri omnibus ratiocinantibus praesto est,) *ut omnis eam computator sua quisque ratione et intelligentia conetur apprehendere,* id. Ciu. D. XII, 12, Petr. Chrysol.

computatorius: Thes. nou. lat. p. 450.

concadere: Sen., *al.* Coel. Aur. acut. II, 10, 77 (r. Gg.), id. sign. diaet. pass. 42 *uirium concadente substantia cum membrorum frigido torpore* (qui scriptor etiam praecadens, supercadere habet), Cass. Fel. 51 p. 132 *pulsus concadit.*

concado = concido. Cass. Fel. 51. p. 132, 1.

concalefactio: Aug. De ordine I, 24 *in pannos suos recidunt, quorum concalefactione tabificati scabiem uoluptatum aerumnosarum scalpunt libentius, quam ut . .*

concantare: [Fulg.] serm. 1 *Isaias sub uinea dilecta concantat, faciens sub palmitibus spinosis ecclesiam, quia puer natus est nobis, filius datus est nobis'* (Is. 9, 6).

con-captus Hilar.: o p. 8.

810 concauare: Ouid., Sen. apoc. 4, 3 F cett.

F ab hier steht ja concauare!! und die Stelle steht im Thes. 7. Dass concavare kein Druckfehler, zeigt der Ouid. [metam. 2,195], wo wirklich concavat

concausalis: Ps. Soran. quu. med. 51 (causarum quaedam dicuntur initiales, . .) *aliae uero concausales.*

conceptaculum: Plin., Frontin. aquaed. 22 *conceptacula id est piscinas,* Gell., postt.

*conceptio: *trnsl.* Aug. in ps. 36 serm. 1, 9 *uide quid pariat* (ira), *offoca prauam conceptionem.*

concertar*i* depon.: S. S., auct. Praedest. III, 24.

*concilium: *q.* pro conciliatio Tert. pall. 1 (et uobis habitus aliter olim tunicae fuere,) *et quidem in fama de subteminis studio et luminis concilio* (ut claui purpurei ne dissentirent inter se neu disparis essent luminis, uti expl., Salm., cf. poen. 8: cum putaueris recte conciliasse temperamenta colorum), ib. 4 *unde et nominis concilium* sc. Achilli e duabus nimirum uocibus, a priu. et *χεῖλος* (Salm.); concilium de concubitu praeeunte Lucr. Arn. II, 16 *corporalibus conciliis procreant.*

concinenter: Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. I, 77 *sin omnia concinenter* (fuisses locutus), III, 9, [Rufin.] in Am. II 9, 11 sq.

concinnatio: Tert. (loc. r. Gg.), Mar. Vict., Aus., Chalcid in Tim. 277, Ennod. ep. IV, 9 *epistolaris*, III, 21 al.

concipilare: pr, App. (?), Cl. Mam. an. II, 11 *fas tamen est multimodo ueritatis gaudio falsiloqui ceruiculam salubri concisione concipilare.*

concisio: ut t. t. rhet. Cic. s., pr. Hier. in Is. XIV ad 52, 1 *carnis* al., Vulg., Aug. quant. anim. 64 *in concisione quorundam corporum*, Cl. Mam. an. II, 11 (nr. 817), trnsl. Hier. Did. spir. snct. 13 *distribuens non per concisionis partes*, *sed per communionem*, q. apocope Prisc. p. 511 (tomi II) Herz.

concisor: S. S. Is. (10, 15) ap. Tichon. De VII regulis 7 '*numquid magnificabitur securis sine concisore?*' (Vulg. n. gloriabitur s. contra eum, qui secat in ea?), inc. quu. ex utroq. Test. 101 *lignorum concisores*, Coripp. (In laud. Iustin. min. IV, 22).

820 concitamentum: Sen., Rufin. Orig. princ. III, 1, 3 *incidentibus extrinsecus concitamentis.*

concitatus, us: Sidon., Primas. in Apoc. III ad c. 11 *terrae motus*, *strepitus*, *concitatus populorum.*

*conclusio: *q.* obstrusio Theod. Prisc. II chr. 20 *urinae*, Cass. Fel. 44 p. 110 *epatis.*

conclusiuncula: Cic., Aug. soliloq. I, 1, 1 *quod inuenis*, *paucis conclusiunculis breuiter collige.*

concoenare: Mar. Merc. Cyrilli incarn. Vnig. 24 *nemo sibi conuenire dicitur neque concoenare;* — concoenatio Cic., concoena masc. (pro concoenator) gl. *σύνδειπνος*.

concolere: Rustic. c. Aceph. p. 1229 *nec templum nec altaria deo ab antiquis coadorabantur et concolebantur.*

concolligere: S. S. uet. (Rönsch It. p. 207), intpr. Orig. in Matth. 73 *concolligens malefacta eorum in breue* (A p. 7*).

*concordare: *trans.* Hier. ad Iouin. I, 48 *qui se et uxorum et ancillam tres in una domo concordare non potuit*, Aug., al., c. acc. Dig.

concorporalis: S. S., Hier. in Eph. II ad 3, 5 sqq. *concorporales illud significat, ut, quemadmodum in uno corpore plura sunt membra, u. c. oculi, manus . ., sic hi qui in Christo credidere in uno sint ecclesiae corpore conglobati*, subst. Amm., Prosp. c. collator. 1 *nostri concorporales et comparticipes.*

concorporatio: Tert., Hilar. in Matth. 6, 1 *ergo et concorporationem* (uar. lect.: incorporationem) *Verbi Dei et passionis mysterium et uirtutem resurrectionis non promiscue tractare nos conuenit.*

830 *concrematio*: Hilar. in Matth. 2, 4 *infructuosarum arborum*, id. Trin. V, 21 *sine concrematione rubi*, Aug. quu. in Heptat. IV, 33 '*et cremabunt eam in conspectu eius*' (Num. 19, 5): *puto quia concrematio ad signum pertinet resurrectionis; natura est quippe ignis, ut in superna moueatur* . ., Aug. (?) ad fratrr. erem. serm. 26, Fulg. M., Primas. in Hebr. 10 *nidore carnium et concrematione animalium.*

concrepatio: Arn., Cassiod. in ps. 17, 5 (undarum minacium).

concrepitare: Prud., Venant. u. Germ. 64 *multa concrepitans, ut loqui solet calamitas.*

*concretio = τὸ concrescere uel concreuisse cum aliquo Cic. »Tusc. I, 27, 66«: mens segregata ab omni concretione mortali (si dicere uult: a concretione cum cor-

pore mortali), Tert. et Ambr. aliq., Hier. in Eph. II ad 4, 23 sq. *sensus ab omni macula sordidae concretionis alienus*, Aug. Ciu. D. XV, 8, 1 *ambarum societatum discretio concretioque* al., Chalcid. (Gg.).

concrucifigere: S. S. Gal. 2, 19 ap. Rufin. (ubi Vulg.: Christo confixus sum cruci), Rufin. Or. in Rom. V, 4 al., Sidon., gl.

concuba: Innoc. pap. (401—17) ep. 37, 6, Isid. et all. ap. DV.

concubinula: auct. Quer. I, 2 p. 18 *psaltrias et concubinulas.*

conculcatio: S. S. (Rönsch It. p. 70), Ambr. in Luc. X, 28 (totius corporis), Hier. in Is. VII ad 22, 4 sqq. *dies iudicii . . et conculcationiz* al., Aug. in ps. 55, 4 *nec deficiet in ista conculcatione sciens, quem inuocet*, Rufin. in Iesu N. 21, 1, intpr. in Matth. 38 *in conculcationem pedum suorum*, Cod. Iust.

*concurrere: Coel. Aur. ac. II, 37, 204 *si . . alia concurrentia* (uertens symptomata) *fuerint leuigata*, ib. 27, 143, 32, 166 (cf. nr. 840), saepius tamen eadem in re uerbo ‘sequi’ usus, ut tard. II, 7, 94 *sequitur eos, qui coryza uexantur, grauedo narium et frontis*, itemque freq. c. dat., ut ac. II, 17, 102 *uomicosis uel collectione laborantibus . . sputa sequentur*, it. Cass. Fel. 40 p. 90 *sequitur laborantes* (phthisicos dicens) *totius corporis defluxio, febricula . .*, 39 p. 85, 42 p. 96 et saep., — item Coel. consequi, ut ac. II, 1, 1 *uocatur lethargus a consequenti passioni obliuione*, 16, 97 . ., prosequi ac. II, 10, 59 al.

Ceterum symptoma uertit idem scriptor etiam in accidens, ut tard. IV, 2, 14 *symptoma . ., quod nos accidens dicere poterimus*, Cass. Fel. 46 inscr. *quae a Graecis symptomata appellantur, nos uero accidentia dicere poterimus.*

concursator: Liu., Amm. XVIII, 8, 8 *sparsim disiecti hosti concursatori miscemur.*

840 concursio: Cic., Gell., Vulg. (Gg.), Dionys. Exig. Gregor. Nyss. creat. hom. 1 *oppositorum mixtura atque concursio*, ib. 28, *al.* (q. symptoma, cf. nr. 838) Ps. Soran. quu. med. 397 *de concursionibus id est symptomatibus.*

840* *concussor*: Tert., Ennod. paneg. Theoder. p. 301 Sirm. (Par. 1611) *quasi orbis concussor.*

condegere: Garg. Mart. De arb. pomif. 2, 6 (ne tenero germini noceant flatus herbarum) *neue densitas condegentium solis atque aurae nutrimenta praecludat.*

condelectari: S. S. Rom. (legi Dei), Aug., intpr. in Matth. 117 *si . . non retulisset pecunias condelectatus in eis.*

condemnabilis: Rufin. Orig. in Rom. IX, 42 *illi, in quibus discernit* (cf. Rom. 14, 23) *et putat non licere, condemnabilis usus est*, Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. VI, 14 *ausu condemnabili*, Pall.

condescendibilis: Gelas. ep. 1 *consequenter adnectis, condescendibilem et optima dispositione reuocare posse concordiam . .* (lege quae subsequuntur apud ipsum).

condescensio: Hilar. frgm. op. hist., Philostr. haer. 93 (Christi) *bonitas et condescensio fragilitatis humanae,*

Rustic. c. Aceph. p. 1176 *condescensio non perfectam affert laetitiam, tanquam quae non propter id quod principaliter quaeritur proprie fiat, sed propter infirmorum fragilitatem*, Dionys. Exig., Ps. Eucher. in Reg. II, 4, Greg. M. ep. I, 25 (condescendere Ambr., Cassian. Coll. XVI, 23, Gelas. ep. 1, Cassiod., Greg. l. l.).

condescensorie: Rustic. c. Aceph. 1176 *dispensatiue et condescensorie propter pacem dictum est a . . Cyrillo in epistula ad Ioannem 'consubstantialis nobis secundum humanitatem'*, ib. inf. *alioqui manifestum est, quoniam condescensorie dictum est, ut lucraretur Orientales* al.; — adi. non comparet, nec magis primitiuum (in -sor).

condescensus, us Nou. uers. uet. 43 *nostram clementiam et condescensum, quem propter ipsius salutem habebamus.*

condesperatus: Lucif. De non parcendo p. 972 *angelus Dei producens apostolos ex Iudaeorum condesperatorum tuorum carcere.*

condextraneus: Thes. nou. lat. p. 156.

850 *condicionalis*: subst. i. e. »seruus certae condicioni mancipatus« Tert. »idol. 12«: sed condicionalis eram: nemo duobus dominis seruire potest, Aug. c. Faust. XXII, 55 *ut etiam per hanc condicionalem* (Zelpham ancillam: Gen. 30, 9) *libera illa uxor Iacob laborans filios heredes regni suscipiat*, Cod. Theod., ut VIII, 1, 3, 5; — adi. App. (?) dogm. Plat. III p. 263 Hild. *altera* (propositionum species) *substitutiua uel condicionalis, . . ut si aias: qui regnat, si sapit, beatus est*, Tert., ICti, Dosith. gramm. p. 419, Seru., Boeth., adu. Dig., Aug. c. Faust. VI, 5.

*condictum: *subst. al.* q. conuentus Adaman. u. Col. III, 20 *post angelicum condictum* (i. conuentum cum angelis) *reuersus ad monasterium*, ib. inf. *locus illius angelici condicti*, — al. condictum s. syn. pactum Gell., App., Chalcid. ex condicto, Vulg. Gen.

condigestorius: Cass. Fel. 42 p. 97 *est namque tonoticon et sympepticon medicamentum, id est confortatorium et condigestorium.*

condimentarium subst.: Schol. Iuu. III, 293 *'sectile porrum', folia porri siue condimentaria;* — condimentarius s. Tert., adi. Plin.

condiscumbere: Aug. serm. 99, 3 *inuitator ille cum suis condiscumbentibus.*

condĭtio (condere): *propr.* Schöpfung, Gründung Tert. et S. S. ap. eund., Hier. c. Pelag. I, 2, II, 30 al., Rufin. Orig. princ. I pr. 4 *a prima creatura et conditione mundi*, intpr. Iren., Prud., Oros. h. II, 2 *a primo anno Procae . . usque ad conditionem urbis . . anni LXIV*, *meton.* etiam Hier. Didym. spir. snct. 16 (Spiritus Sanctus) *nusquam conditionibus* (i. creaturis) *connumeratus est;* — condĭtor quoque *i.* creator freq. eccl., ut Hier. adu. Iouin. II, 6 *uenerari conditorem nostrum*, c. Pelag. II, 24 et 25 al., Rufin. in Num. h. 14, 2 al., an. in Iob III p. 235 *conditor coeli ac terrae*, Chalcid. Tim. 14.

conditorius **adi.** Marc. Emp.: A.

condoctor: Mar. Victorin. adu. Ar. I, 28, Aug. c. Iulian. II, 3, 7.

conducibiliter: Aug. lib. arbitr. III, 23 *cum aeger aqua frigida conducibiliter delectatur*, Rufin. Orig. in Rom. III, 1 p. 169.

conductus, us Coel. Aur. abl. sing. »ac. II, 15, 95« (superciliorum, *al.* nom. ib. II, 9, 43 *conductus corporis atque raptus* i. spasmus, ut conductio id. saep., etiam sign. diaet. pass. 32 sq., 35 sq., 99 al.

860 *confamulus*: Paulin. Nol. ep. 24, 3 *tuorum confamulus uernularum*, 19, 1, Ennod., Cassiod. in ps. 121, 5 al.

confari: Cassiod. in ps. 29, 13 '*confitebor*' . ., *quasi confabor, id est cum sanctis aeterna Te uoce laudabo.*

confatio: Cassiod. in ps. 74, 1 *confiteri est, sicut saepe diximus, multorum confatione aliquid profiteri*, in 99, 1.

*confectio *meton.*: Marc. Emp. 35 p. 404 A *de his tunsis cribratis remissisque facies unam confectionem*, Pall., Coel. Aur. tard. IV, 3, 57 al., Cass. Fel. 9 p. 17 *etiam et cicatrices nigras . . haec confectio ad unitatem coloris cogit et conficitur sic . .*

confectus, us: Aug. in ps. 147, 24 *propter confectum tunicae futurae.*

confermentare: Tert., Rustic. c. Aceph. p. 1203 M. *non dixit, Deo quidem confuso, homine uero confermentato.*

conferuere: Hor. conferbuit, Vitr. VII, 14, 1 *uiolam coicientes in uas cum aqua conferuere faciunt ad ignem* (ita codd., Rose conferuefaciunt, sed cf. II, 6, 4: efficit ea coire celeriterque soliditatis percipere uirtutem), Cels., postt.

*conficere: *q. pr.* i. facere ut aliqua sint una Cass. Fel. 45 p. 113 *omnium quatuor paria pondera conficies et dabis . . in potione uini tepefacti* al. Cf. concoquere exemplo Lucr. et Plin. i. coquere simul (ut est Cass. Fel. 66 p. 161) uel simul in uno (ut est 75 p. 182) 40 p. 92 *lac asininum . . cum capitibus porrorum concoctum* al., Coel. Aur. ac. II, 12, 82 *fomento ex aqua salsa concoctis sulfure et bitumine*, tard. IV, 3, 47, ib. 8, 126 et 7.

confictura: Tert. idol. 8 *sine idoli confictura.*

configuratio: Tert., Aug. quantit. anim. 38 *machinamentum* (neruorum) *configuratio quaedam corporis coaptat, temperatio modificat ualetudinis, confirmat exercitationis industria.*

870 *confirmatiue*: Tert., Cassiod. in ps. 86, 5 *sequitur 'et homo factus est in ea', quod iam confirmatiue legendum est*, in 96, 1, Prisc., Isid. eccl. off. II, 11, 3; adi. Gramm., Ambr., Hier. (?) in Iob 33 *probabiliter et confirmatiuo modo*, schol. Iuu.

*confiscare: aliquem Suet., Dig. XXVII, 3, 9, 6, Cassiod. (Epiph.) hist. trip. VI, 7 *confiscatis patrimonia sua restituit* al.

confisio: Cic. s., Hilar. in ps. 124, 7.

confixio: Hier. in Ezech. comm. II ad 7, 23 *καθήλωσιν id est confixionem*, Aug., Cassian. (loc. r. Gg.), Coel. Aur., Cass. Fel. 77 p. 187 *dentium.*

confixura: Greg. in I Reg. III, 4, 3 *dum spinae confixuram sentit.*

conflatio meton.: Vulg. Ierem., Hier. in Abac. I ad 2, 18 *conflationi suae* (i. idolo a se conflato, idolo conflatili) *curuare ceruicem.*

conflatura: Firm. m., Hier. in Abac. I ad 2, 18 *sculpturam possumus in lapidibus et in marmoribus accipere, conflatura uero in his metallis intellegitur, quae solui possunt atque conflari.*

conflere: Hier. adu. Lucifer. 5 (sacerdos pro laico effert oblationem suam . . atque ita eum qui traditus fuerat Satanae in interitum . . indicta in populum oratione altario reconciliat,) *nec prius unum membrum restituit sanitati, quam omnia simul membra confleuerint, facile quippe ignoscit filio pater, cum mater* (i. e. ecclesia) *pro uisceribus suis deprecatur.*

*conflictatio: syn. contributatio Cypr., Victric. laud. sanctor. 12 *fides . . in his tot conflictationibus . . reddit uicem Christo moriendo pro ipso.*

confluiturus: Hier. (?) in ps. 3 (ad Neue FL II p. 562 sq.).

880 **confluxus,** u: Cassian. Coll. XII, 9 *confluxu interni humoris.*

confoederare: Tert. apol. 2 *ad confoederandam disciplinam* (Christi) »i. e. quasi foedere ὁμοθυμαδόν sanciendam«, cett. qs. cit. lexx., add. Rufin. h. mon. 1 p. 123 *ut . . fratres . . per orationem sibi inuicem confoederentur.*

confoederatio: Firm. m., Hier., Rufin. apol. II, 1 *a confoederatione periurii planiore uia ad manifestatio-*

nem ueritatis incedam, II, 42, Aug. (l. r. Gg.), nuptialis Aug. bon. coniug. 7 al., coniugalis Fulg. Rusp. ep. 1, 7.

confoedustare: Thes. nou. lat. p. 402.

conformabilis Hilar. c p. 8. Tract. in psalm 129, 4.

conformitas: Thes. nou. lat. p. 217, — *conformis* S. S. Rom. (c. gen.) et Phil. (c. dat.), Hilar. in ps. 135, 5 al., Ambr., Aug. nuptt. et concup. II, 27, 46 *haec forma non omni ex parte conformis est*, Leo M. serm. 29 ex., Sidon.

confortare: S. S. uet., Gargil. pom., Cypr., Lact., Hier., ut in Is. X ad 35, 7 *ut eos suo confortaret aspectu* et saep., intpr. in Mtth. 63 al., anon. in Iob III p. 215, all. eccl., Cass. Fel. 29 p. 53 *debilitatem oculorum* al.

confortatio: Hier. in Zach. II ad 8, 13 sqq. (confortentur manus uestrae . .) *causa confortationis Domini promissio est.*

confortator: Aug. serm. 264, 2 *confortatorem et consolatorem et protectorem hominum.*

confortatorius: Cass. Fel. 42 p. 97 (sup. 852) et 101, 43 p. 108.

890 *confouere*: post Afran. fr. quasi nouic. App. s., saep. Hier., ut ep. 108, 27 *manu stomachum*, 60, 5 *ad confouendum dolorem suum*, in Is. XVI ad 59, 5 sq., Vulg., Aug., ut c. Iul. III, 15, 29, Iulian. ap. Aug. l. l., [Rufin.] in Os. I ad 3 *statim, quibus confoueat sauciatos, laeta subiecit*, Prud., Cod. Theod., inscr.

confractio: S. S. et. uet., Hilar. in ps. 2, 38 et 41, Hier. (l. r. Gg.), Aug. cons. euang. I, 16, 24 (simulacrorum) al., inc. quu. e uet. Test. 8 (tabularum), Cassiod. et in ps. 2, 9.

confragositas Chalcid. A.

confrequentatio: S. S. uet. Ps. in confrequentationibus, [Rufin.] in Os. I ad 3 s. f. *in confrequentatione cornua circumdet altaris reddens Deo uota;* — confrequentare Col. (dub.), Iul. Val. (DV), Hilar. in ps. 137, 4 *ad confrequentandam hanc ciuitatem*, Prud., inscr.

confricatio: Th. Prisc. I, 16 *frequenti confricatione curantur*, Aug. in Iob (r. Gg.) al.

confrictio: Coel. Aur. tard. III, 2, 16 *dentium confrictio siue concubitus.*

confugi*turus*: Aug. c. sec. resp. Iul. VI, 9 (fugiturus notum erat).

confusibilis: Aug. (?), Faust. ep. 9 *uel confusibilem uel, Deo tribuente, laudabilem totius uitae historiam*, Paschasii spir. sanct. II, 13, *-iter* Paschas. ib. I, 2 *duos eum habere patres confusibiliter fatebuntur*, — *in-confusibilis* Vulg. (operarius), Fulg., adu. Cl. Mam. an. et Cassiod. (locos r. Gg.), Fulg. (DV).

confusor: Aug. in ps. 32 serm. 2, 5 *propter quosdam iniquos discretores et turbulentos confusores.*

confutatio: auct. ad Herenn., Hier. ep. 68, 2 *haereticorum*, Hier. (?) in ps. 94, Rufin. Orig. in Rom. III, 6 al., anon. in Iob I p. 57 sq., Cassian. Inc. Chr. I, 2, Cl. Mam. an. III, 9 *in confutationem sui* al.

900 *congelare intr. trnsl.: Cic. ep. (congelasse), Aug. ord. I, 30 *in torporem inertiae congelabitis;* — congelascere Gell., Amm., Ambr. spir. snct. III, 4, 21 *tanquam congelascentibus fluctibus in medio mari* al., Aug. Gen. ad lit. III, 4, 6 al., Macr., gl.;

congelescere: Ps. Aug. serm. 57, 1 *ut in nobis* . *uerbum Dei peccatorum frigore congelescat*, Cassiod. in ps. 147, 6, Verecund. in cant. Ion. 8. Cf. *gelescere* (inf. 2147), gelascere, *corporascere* (inf. 1094), *corporescere* (Quich.), — gemmascere (gemmare) Plin., gemmescere (gemma) id., — *herbascere* gl. *βοτανοῦσθαι*, herbescere Cic., — labascere, -sci, *labescere* Rufin. Orig. in Rom. IX, 32 labescentibus quotidie diebus', *labisci* Diom., — *maturascere* (inf. 3353), maturescere, — *pauperascere*, *pauperescere*, — purpurascere, *purpurescere* (inf. 4464), — de-sudascere Plaut., consudascere Col., *desudescere* (inf. 1380*, sed adsudescere iam Varr.), — contenebrascere, *tenebrescere* et comp., ut *contenebrescere* Hier. in Eccl. 12 p. 485 'in die qua . . et prophetae, qui de coelis solebant uisionum suarum lumen accipere, contenebrescent', impers. Vulg. Ierem., — tenerascere Lucr., tenerescere pA.

*congemere: trans., ut Lucr., Val. Fl., Hier. ep. 130, 3 *quem Roma congemuit.*

congeminatio: Plaut., Cassian. Collat. XXI, 32, Cassiod. in ps. 23, 11 *quod apud Graecos dicitur anadiplosis*, *apud Latinos congeminatio dictionis*, in 24, 2, in 121, 3.

congeminus: Aug. in ps. 77, 9 *sic Esau congemino suo . . Iacob* (praelatus est), *sic Phares . . congeminum suum etiam nascendo praecessit* (Gen. 38, 27 sqq.).

congemiscere: Tert., Hier. in Is. XIV ad 51, 6 *unde et omnis creatura congemiscit* al., Aug., Cod. Th., al. an. in Iob II p. 180 *compassa infantiae eorum atque infirmitati, congemiscens languoribus atque gemitibus eorum.*

*congenerare: *al.* Aug. c. sec. resp. Iul. VI, 20 *mala cum quibus nascuntur homines, quae congenerari hominibus in paradisi felicitate non possent, profecto, nisi de paradiso exisset natura uitiata, nunc eis congenerata non essent,* Coel. Aur.

**congentilis*: Aug. c. Faust. Manich. XIII, 15 *qui suos congentiles populos idola colenda docere ausi sunt,* id quod accipiendum esse = coidololatras (ut loquitur Lucif. de reg. apost. p. 808 M.) pergimus non dubitare; congentiles = γεννῆται inscr.

congermanitas: Thes. nou. lat. p. 481.

congloriari: Isid. ord. creat. 15, 1 *cui dum sancti compatiuntur, simul congloriabuntur,* Ps. Cassiod. amicit.

conglutinatio: Cic., Diom. II p. 442 K. *episynaliphe est conglutinatio duarum syllabarum in unam syllabam,* Aug. in ps. 68 serm. 1, 3 *consortium quoddam animae et corporis et quandam in his duobus familiaritatem conglutinationis atque compaginis,* Hier. (?) in Iob 38, Coel. Aur. tard. II, 12, 140, Consent.

910 congratulatio: Val. Max., Donat. uit. Verg., Hier. in Is. XI ad 39, 1 *post tantam uictoriam et congratulationem regni potentissimi* (gen. subi.) *cor illius* (Ezechiae) *eleuatum est.*

congregatim: Prud., Aug. (?) adu. quinq. haer. 2, 3 *reges non singillatim, sed congregatim superauit.*

*congressio: *i.* conflictus, syn. proelium Iustin., Lact. inst. III, 12, 4 *cum in aliquam congressionem certamenque uenerit*, Amm. XIV, 2, 8, Hier. in Am. II ad 4, 1, adu. Iouin. I, 6 al., anon. in Iob I p. 75 *ante proelium et congressionem superatus.*

congrue: Paul. sent., Symm., Hier. in Os. I ad 5, 6 sq. al., [Rufin.] in Ioel 2, 4 sqq. *in cunctis fere . . temporibus, ubi his prophetae exclamationibus congrue utamur, offendimus*, Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. I, 85, Mart. Cap., Cod. Theod.

coniacere: Cypr. ep. 4, 3 *coniacentium duorum turpis . . dormitio*, Petr. Chrysol. serm. »30 bis« (habet et DV), id. s. 93, Myth. Vat. II.

coniecturaliter: Grom., Sid., Prisc. praeex. 6, 16 *post coniecturaliter praeteritam uitam crimineris a praesentibus.*

coniudicare: Petr. Chrysol. serm. 65 *coniudicat Patri.*

coniugabilis Chalcid. Tim. 17 A.

coniugaliter: Iul. Val. I, 10 *agebat cum muliere coniugaliter*, Aug. c. Iul. V, 10, 41 al.

*coniugatus (*sc.* nuptiis): Aug., ut c. Iul. III, 13 *honesti coniugati*, 24, 54, Leo M. ep. 167, Fulg. Rusp. ep. 1, 8 *coniugatus si fornicetur damnabiliter peccat.*

920 **coniugius** pro coniugium: C. I. V, 1, 3996 *coniugius hic ille iacet castissimae famae, quibus non in se* (u. inf.

2858) *licuit bis denos uiuerent annos*, — »ut collegius legitur similiaque«.

coniunctionalis: Thes. nou. lat. p. 281.

connaturalis Mar. Victorin.: A, Boeth.

connaturatio: Cass. Fel. 26 p. 42 *duritias . . musculosis membranis connaturatione infixas, quod Graeci cata synfysin uocant*, Isid. (Quich.).

conniuolus: Isid. gloss. 469.

connumeratio: Mar. Merc. excrpt. Theod. Mops, 5, 2 *quando alterum alteri indifferens creditur, iuxta quod duorum uocabulum connumerationemque sortitur*, Prisc., — *connumerare* ICti, Arn., Amm., Hier. Did. spir. snct. 16 (sup. nr. 855), ep. 36, 15 *Samuel propheta connumeratus Moysi* al., intpr. in Matth. 79, an. in Iob I p. 12 *ut nomina nostra . . cum iustis connumerentur* al., all.

connuncupare: Hilar. de synod. 33 *non admittit uno atque eodem nomine potestas connuncupata dissimilitudinem potestatis*, id. Trin. VI, 50 al., Mar. Merc. Subnot. 8, 9 *connumerauit et connuncupauit et paruulos*, id. Cyrill. apol. adu. Orient. p. 952 sq. M. al., [Isid.] coll. canon. 10 (conc. Eph.) p. 84 Areu. *connuncupatur Deus*.

*conquadrare *intrans.*: Aug. c. epist. Parmen. II, 10, 20 *haec si eo modo intellegenda sunt, quo ab istis intelleguntur, nec nobis nec ipsis conquadrat ratio ueritatis*, Sidon.

conquaestio: Gelas. ep. 3 *apud Graecos de Domini nostri incarnatione nata conquaestio est*, — cf. conquaestor Varr. ling. lat. VI, 79 codd.

conquassatio: Cic. s., Cass. Fel. 51 p. 132 *quotiens intrinsecus in ipsis uitalibus membris . . conquassatio aut diruptio fuerit facta.*

980 **conquaternare:** Vict. Petau. schol. in Apoc. ex c. 14, u. 19 sq. *quaternitas est conquaternata . .* (eadem uerba hinc haud dubie mutuatum Primasium in Apoc. cit. DV), gloss.

conscensio: Cic. s., Hier. nom. hebr. p. 44 *Marala, amara conscensio.*

conscensus: Sulp. Seu., auct. Zacch. et Apoll. cons. II, 14 *se post eius* (Spiritus) *aduentum suumque conscensum* (i. ascensum sc. in coelum) *nobiscum futurum promittens.*

conscissio: Aug., intpr. Orig. in Matth. 140 *ueli.*

conscissura: Aug. in ps. 49, 9 *retia rupta significabant conscissiones et conscissuras haereticorum et schismaticorum.*

conscotinus (*σκοτεινός*): Lucif. non parc. p. 972 et 990, alludens per antiphrasin ad Photini Ariani nomen.

*conscriptor: *spec.* i. *συγγραφεύς* i. e. *καταλογάδην συγγρ.* intpr. Iren. II, 14, 4 *poetae et conscriptores affirmant* (r. Gg.), et item = *συγγρ.* Cassiod. (Epiph.) hist. trip. I, 3 *Clemens et Egesippus . . Africanusque conscriptor* (sc. historiarum), ib. *conscriptorem omnia decet ueritati postponere*, et aliq. in eod. cap., V, 45 *Ephrem, conscriptor egregius apud Syros*, II, 11 (sim. conscriptio ib. I, 3: ut autem nullus ignoratione rerum accuset mendacem esse conscriptionem', ut Arnob. rerum gestarum uel rerum conscriptiones).

*conscriptum: *s.* Facund. ep. fid. cath. p. 870 M

si quis defendit impium Theodorum et impia eius conscripta, et ib. inf.

consectatio: Cic. et Plin. ss. ll., Hilar. in Matth. 4, 28 (humanae laudis), Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. IV, 55 *hanc ecclesiarum contaminationem, quam de Manichaei consectatione uomuisti*, [Rufin.] in Os. I ad 1, 2 sqq. *errorum infeetione et haeresis consectatione*, ib. ad 2, 5—7.

consectatus, us: [Rufin.] in Os. I ad 2, 5—7 *ista impudens mulier consectatui flagitiorum faciem utilitatis obtendit*, id. ib. ad u. 14—17 *consectatu idolorum*, ad 3, 1—5 *consectatu libidinis*, inc. de assumpt. B. Virg. 7 *ut . . ab eius . . non recesserit consectatu.*

940 **consecutor** Firm. m.: A.

consedere: S. S. (ut Eph. 2, 6 ap. Hier.), Aug. collat. c. Maxim. p. 736 al.

consegregatus Potam.: A p. 7*.

consempiternus: auct. Zacch. et Apoll. I, 25 *nee consempiterna maiestati illius aestimanda, quae ut aeterna sint ipse facturus est*, Leo M. serm. 46, 3, Mar. Merc. blasph. Nestor. p. 916 al., Dion. Exig., [Fulg.] serm. 52 *Filii et Spiritus Sancti cum Patre omnipotente consimilis et consempiterna potestas*, Greg. Tur.

*consentaneus: pers. q. consentiens Chromat. (in Eu. Matth.) tr. 8, 3 *qui nos cupit sibi esse consentaneos*, Cassiod. (Epiph.) hist. trip. V, 25 *Vrsacius eiusque consentanei.*

consentienter: Boeth., Cassiod. in ps. 47, 4 *conuenienter ac consentienter dixerunt . .*

*consentire: Coel. Aur. tard. III, 8, 111 *colum* (pati), *sed consentire iecur*, II, 13, 152, V, 3, 58 al., atque ita consensus tard. II, 4, 83 *consensus superiorum partium* (capitis et cerebri) *necessario sequitur* (detractionem dentis), 7, 94, III, 4, 57 et 65. Cf. 838, 964.

*consequentia: etiam, ut nos Consequenz (interdum, ut Analogie) dicimus, ueluti Hier. in Gal. I ad 2, 14 *debet ostendere, qua consequentia hoc Paulus in altero reprehendat, quod ipse commisit,* ep. 96, 6 *cuius est consequentiae perpetuitatem regni discipulis polliceri . . et ipsum carere, quod aliis tribuit?* al., Rufin. Or. in Rom. I, 16 al. (intpr. in Matth. 49 *secundum consequentiam huiusmodi solis intellegenda est etiam luna*, sim. fort. 35).

*consequi: sup. nr. 838.

consessio: Hier. in Sophon. 1, 4 sqq. *sancto pauperi ne standi quidem inter cateruas potentium et consessiones eorum tribuitur locus.*

950 *considerator*: ad DV s. u. add. Boeth. in Arist. interpr. ed. sec. I p. 398 M.

*consignare: aliquem *sc.* signo crucis Hier. uit. Hilar. 14 *singulorum lectulos et ardentia membra consignans inuocauit Iesum*, Rufin. hist. mon. 9 p. 165 *in nomine Christi consignans memet ipsum;* cf. DV s. u. 6, qui affert locos, ubi consignare est i. confirmare sacramento chrismatis, et sic consignatio habet Arn. iun. in ps. 104 *omnes qui crediderunt . . uenientes ad consignationem non inuenitur in tribubus eorum infirmus.*

consiliatorium: Thes. nou. lat. p. 110.

consiliatrix: App., anon. in Iob II p. 188 *uxorem esse oportebat omnium bonorum consiliatricem atque suffragatricem*, Hier. (?) in Iob (loc. r. Gg.), Ps. Ambr. serm. 27, 2.

consimilare: anon. in Iob I p. 86 *quem . . fulguris igni consimilans*, II p. 131 al., Aug., Primas. in Apoc. V ad 21 *aurum mundum uitro mundo consimilat,* inc. auct. de promiss. et praedict. Dei IV, 6 *ei se consimilans*, Iust. in Cant. Canticor. 7, n. 157, Fulg. M., cf. assimilare, ut u. c. Vulg. Cant. 7, 7 *statura tua assimilata est palmae*, et Ps. 48, 13, ubi Vulg.: similis factus est, uers. ap. Aug. anim. orig. IV, 2 habet: *assimilatus*, — similare Vulg. Hebr., Chalcid. in Tim. 161 *quae his similantur*, [Aug.] serm. II ad catech. 2 *comparatus es iumentis insipientibus et similatus es illis*, Primas. in Apoc. I ad 4 *quam* (ecclesiam) *similauit aquilae*, gl., cf. Diom. I p. 365.

consimiliter: Gell., Arn. II, 16 *et nos spiritum consimiliter* (sc. ac uos) *ducimus*, I, 37 al., Vigil. ep.

consipere: Gell. (inc. an priores), consipuit [Rufin.] in Os. II ad 7, 9 *nec . . post experimenta consipuit* (sapui Neue FL II, 491 sq.).

consociatus adi.: Cic. ep. superl., compar. Aug. serm. 71, 28 *quia per linguas consociatior est societas generis humani.*

consocius: Rufin. apol. I, 23 *etiam ibi* (Hieronymum) *consocium et concordem . . in his quae arguit approbo*, Fulg. M., subst. Firm. m., Cod. Iust., auct. de S. Hel. 3 al.

consodalis: Greg. ep. XIV, 16 *Augustino consodali nostro*, ib. inf.

960 *consolamen*: Hier. »ep. 62« (?), Hier. (?) ad am. aegr. I, 1 *alieni consolaminis leuaminibus non indigere.*

consolatium: Thes. nou. lat. p. 154.

consolatrix: Aug. in ps. 55, 20 *suam reliquerat adiutricem, non mariti consolatricem*, Cassiod. in ps. 5 concl. (-tor Cic., Sen., et saep. eccl., ut Hier. ep. 39, 2 al., Rufin. princ. II, 7, 4, all.).

consolidare: Vitr., Dig., Hier. in Ezech. XI ad 34 *isti quod infirmum est non confortant siue consolidant* al., Vulg. (s. S. S. uet.).

consoluere: Cass. Fel. 28 p. 47 *omnium quatuor paria pondera in uno consolues*, 17 p. 25 al., consolutus et Coel. Aur.

consonanter: Vitr. superl., Rufin. Orig. in Num. h. 26, 2 *harmonia chordarum consonanter aptata* al., Rustic. c. Aceph. p. 1189, Cassiod. in ps. 58 *Iesum Christum confiteri consonanter omnes instruimur et docemur*, Verecund. in cant. Abac. 27, Ps. Soran. quu. med. 20 *in se commixta . . tamen consonanter.*

consonantia: Vitr., Hier. ep. 21, 29 *συμφωνία consonantia exprimitur in latino*, Cens. q. f. frgm., Chalc., Boeth., Prisc., trnsl. Gell., Tert., Hier. ep. 96, 17 *mundi pulcherrimam in diuersitate consonantiam* al., Rufin. Orig. princ. II, 1, 2. *ad unius mundi consonantiam*, anon. in Iob II p. 172.

consonatio: uid. 302.

consone: App., Rufin. Orig. in Rom. III, 8 *audi, quomodo et Ioannes consone de hoc sensu loquatur.*

conspectabilis: Ps. Cypr. or. 1, 1 *Pater .. soli Filio conspectabilis*, — *conspicabilis* Hilar. in Matth. 17, 2 *ut et humanis corporibus decreta esse resurrectionis gloria doceretur, cum quando Moyses conspicabilis astitisset*, id. Trin. I, 4 *creaturarum corporeas conspicabilesque formas in elementis terrenis et coelestibus adorabant* al., Phoebad., Hier. in Os. I ad 2, 14, Rufin. Orig. princ. IV, 1, 27, Aug. pecc. orig. 23, 27 *mundi huius conspicabilis*, in Iob 1, 1, Prud., Sulp. Seu., Sidon.

conspectare: [Fulg.] serm. 1 *pater ille sub scala conspectat Dominum non scalae incubantem, sed de terra nascentem* (cf. 969).

conspersio: Rufin. Clem. recogn. III, 55 *populum conspersione sanguinis consecrare*, Pall., Cass. Fel. 45 p. 114 *centeres omnia et adiecto passo competenti ueluti conspersione in unum rediges*, Isid. sent. III, 5, 25 *secundum humoris conspersionem*, ib. 26 (cf. Coel. Aur. t. IV, 8, 121: polline lupini consperso decoctione absinthii al.); meton., ut significet ipsam massam farinae conspersione humoris coactam (*φύραμα* gl.) S. S., Tert. adu. Valent. 31 al., atque ita *consparsio* id. »adu. Marc. IV, 24«, Leo ep. 26, 1 ant. uers. *corpus .. non nostrae substantiae neque humanae consparsionis.* Nimirum sequior potissimum lingua *a* (uel diphthongum) radicalem amat reseruare in uerbis cum praepositione compositis (cons*a*crare, ob*au*dire) deriuatisque inde nominibus (detractatio, obaudientia), cf. Schuchardt Vocalism. des Vulgärlat. I, 36, Corssen Krit. Nachtr. z. lat. Formenl. p. 51 sq. Exempla, quae ipse collegeram, e Mél. gr. rom. de l'Ac. de St. Ptbg. t. III p. 411 huc transferre placuit: aspargere Ampel. 8, 16, Apic. VIII,

399, 400 al., Marc. Emp. p. 405 A (asperges ib. 409 B), conspargere Pl. Val. I, 1, Marc. Emp. p. 404 B, 408 C et saep., Aethic. Ister (qui et decadere, collaedi h. g. alia habet, Wuttke in Proleg. p. CXI), circumspargere Apic. VIII, 406, dispargere Vitr. VIII, 2, 2, Tert. adu. Marc. II, 10 al., exspargere inf. 1876, superspargere Pl. Val. I, 56, II, 11, 18, 54 al. (sed superspergere legitur ap. eund. III, 33, Solin., Arn., superadspergere Pl. Val. III, 12 all.), — impartiens Cass. Coll. XXI, 6, — praecanere Tert. (et Plin. XXIX, 21, 69), praecarpere Macr., praefacere Veg. mil. III. 6 (saltem in alterius classis —ε— codd.), defrangere S. Plac. med. ex anim. 2, 12, refrangere Aug. Conf. III, 4, 8, reiactare Pl. Val. IV, 42, consatus Solin. 9, 18 (consatio Tert. ad natt. II, 11 pro consitio), contangere Comm. apol. 556, contractare Cypr. ep. 65, 3; — circumclaudere Coel. Aur., acclaudere Cod. Theod., incausans Amm. XXII, 11, 5.

*conspectus: plur. Arat. actt. I, 257 *summi in conspectibus Domini*, II, 799.

conspicacitas: Thes. nou. lat. p. 523 al., — **conspicax** ib.

conspiranter: superl. Aug. quu. in Hept. VI, 18 *nec istos tam cito deleuisset, nisi conspirantissime contrairent.*

conspiratus med.: Suet., Tert. spect. 10 *duo ista daemonia conspirata et coniurata inter se sunt ebrietatis et libidinis* al.

conspissare: Col. VII, 8, 4 ut conspissetur, Compend. Vitruu. 30 conspissabis, Ps. Soran. quu. med. 185 conspissatur; part. perf. Col., Plin.

conspututum s.: Cassiod. in ps. 68, 11 *flagella, consputa, quae . . perpessus est,* — pro consputatio Isid.

constabularius: Thes. nou. lat. p. 511.

978* **Constantiensis:** S. Ruf. breu. 27 *uerum Singarena* (sc. pugna) *praesente Constantio, et iterum Singarena, Constantiensi quoque* (h. e. in qua ipsa quoque Constantius praesens fuit), *et cum Amida capta est, graue sub eo principe res p. uulnus accepit.* Cf. 3542 et Caesariensis (Caesar) Tac.

consternanter: anon. in Iob II p. 197 *numquid consternanter tulisti requiem et gloriam?*

980 *constipatio*: Iul. Val. III, 15 *eorum constipatione custodior*, Vopisc., Amm., Nazar. pan., Hier. in Ez. VII pr. *occidentalium fuga et sanctorum locorum constipatio* al., Rufin. Orig. in Num. 27, 12. Aug. serm. 137, 2 *in aliqua constipatione hominum quando tibi aliquis pedem calcat*, in ps. 32 serm. 2, 9 al., Chalcid. in Tim. 47.

constitutiuus Mar. Vict.: A, Boeth.

constricte: Hier. in Ezech. XIII ad 44, 17 sqq. *non eos uiolenter, arcte atque constricte instar uinctorum esse cingendos*, compar. Aug.

constrictiuus: Garg. Mart. med. ex pom. 11 *sorba et praecocia poma eorum uiscida et constrictiua sunt*, ib. 9, Cass. Fel. 50 (sup. nr. 541), — constrictio Scrib. (l. r. Gg.), Th. Pr. II, 1 (uentris) al., Rufin. Orig. in Cant. II p. 416 L. *redimicula dicit constrictiones uel connexiones monilium*, Aug., Pall., Coel. Aur. tard. I, 1, 48 al.

constructor: Greg. M. dial. IV, 37.

constupere: Iuuenc., Oros. h. I pr., Euther. ep. ad Xyst. pap.

constupratio: Iulian. ap. Aug. et Sulp. Seu. ep. dub. (locos r. Gg.), trnsl. Fulg. Rusp. remiss. peccat. I, 16 *nisi perfidas ac peruersas cogitationes adulterina diabolicae constuprationis seminatione conciperent*, Ps. Hier. laus uirginit. 9 *animae.*

consubstantialitas: Cassiod. (Epiph.) hist. trip., Rustic. c. Aceph. p. 1230 *tres naturas* . ., *ut tamen earum consubstantialitas salua sit* et saep. al.

consubstantialiter: Greg. M., Isid. hist. Goth. 53.

consubstantiatus Mar. Vict.: A.

consuete: Hilar., Amm., Cass. Fel. 1 p. 2 *quam consuete emicranion dicunt*, 36 p. 78 al., Cassiod. (Epiph.) hist. trip. VII, 16 *uespertino consuete ministerio celebrato*, ib. inf., X, 28, XII, 2.

990 *consuetudinarius*: Th. Prisc. IV f. 317 b *cibi iter* al., Sulp. Seu., Bachiar. fid. 7, Salu. gub. D. III, 83, VI, 192, Sidon., Ps. Aug. serm. 294 (Caesar.), 7 *ad potum consuetudinarium*, Cassiod. Var. IX, 10 *quidquid a nobis supra consuetudinariam functionem augmenti nomine uel petebatur uel constat exactum, liberalitas nostra concedit* al., all.

consularicius: Nou. Iust. uers. uet. 8, 2 *quas consularicias* (administrationes) *uocant.* Cf. *quinqueuiralicius*, cathedralicius, compitalicius, natalicius, *nuptalicius* (nuptia-

9*

licius?), riualicius Fest., *sigillaricius*, *sponsalicius*, uenalicius.

consularitas: et Hier. (?) ad am. aegr. II, 10 *dum praefecturas consularitatesque mercentur*, *quas potestates et mors amittit et successor excludit.*

consulentia: Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. V, 15 *pertingit ad negationem potentiae reprehensio consulentiae*, [Rufin.] in Oseam I ad 2, 3 *per hunc prophetam Dominus noster consulentiae suae pandit affectum*, III ad 13, 9 sqq., in Ioel 1, 5, in Am. I ad 5, 18 sqq., II ad 9, 7 *me . . non tamen alias gentes a mea consulentia repulisse.*

consummate: Hilar. in ps. 118 l. 11, 5 *consummate sanctus*, Hier. Did. spir. snct 8 *qui Spiritum Sanctum consummate acceperint*, Aug. Gen. ad lit. VI, 11, 19.

*consummatio: freq. eccl., sed non tam more priorum (pA inde a Sen. rh. suas. 6, 21, contr. IX, 26, 2) i. perfectio (quanquam ita quoque, ut Hier. c. Pelag. pr. 'cum ad consummationis culmen ascenderint', Vulg. Eph. »4, 12« al.), quam *syn.* finis, exitus, ut Tert. or. 5 (inf. 4419), Hier. in Is. IX ad 29, 1 *usque ad consummationem temporis gentium*, adu. Iou. II, 24 *dies iudicii in consummatione promittitur*, c. Pelag. II, 14 *de die et hora consummationis ultimae et angelos ignorare* al., Vulg. (sed et S. S. uet. »Mtth. 2, 15«: usque ad consummationem Herodis, ubi Vulg.: usq. ad obitum), Rufin. Orig. in Leu. h. 13, 2 *usque ad consummationem seculi* al., it. an. in Iob II p. 167, ib. I p. 23 *in tempore consummationis*, intpr. Orig. in Matth. 37 *mundi* al., — atque ita consummare, ut Hier. in Is. VI ad 16, 6 sqq. *consummato Antichristo et*

parente eius diabolo . . praeparandum esse solium in misericordia.

consummatorius: Eust. Hexaem. II, 3 (ignis, aqua, aer) *utpote mundi consummatoria simul sine dubio processerunt*, III, 10, IV, 5.

consummatrix: intpr. Iren., Ambr. (?) in Rom. ad 7, 24 sq. *salutis*, -tor Tert., Cypr. laps. 7, S. S. Hebr. (Rönsch p. 56), Bonif. pap. II ep. 1 *auctor consummatorque fidei.*

consumptio: Ad Her. (?), Cic. s., Vulg., Aug. in Ioann. tr. 41, 12 *quae est perfectio boni, nisi consumptio et finis mali?* al., Cass. Fel. 40 p. 90 *uirium*, Primas. in 1 Cor. 15 *aliter dicitur finis, qui pertinet ad consummationem, aliter, qui pertinet ad consumptionem.*

consumptorius: Cassiod. in ps. 65, 10 *iste ignis non consumptorius, sed purgatorius est* (consumptor Cic., all.).

1000 consurrectio: Cic. ep. s. et har. resp., Hier. nom. hebr. p. 117 *tecti in priora* al.

consutilis: S. S. uet., Hier. in Eph. II ad 4, 28 *tunica ecclesiae . . nulla ex parte consutilis* al., intpr. Orig. in Mtth. 128.

consutio: Hier. in Ezech. hom. 3, 4 *disrumpit consutiones nequissimas*, Ps. Soran. quu. medic. 233 *consutio iuncturam . . et conglutinationem futuram pollicetur*, 245 (s. u. discoriatio).

contaminate: inc. quu. ex utroq. Test. 126 *si quis . . turpiter et contaminate uersetur.*

contaminatio: S. S. uet. et Vulg., ICti, Arn., Hier. in Is. VII ad 23, 8 sq. al., Rufin. Orig. in Rom. IX, 42 *omni suspicione contaminationis* al., [Rufin.] in Os. II ad 4, 15 *contaminationem quoque fratris quasi lucrum aliquod expetiuit*, Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. I, 31 al., Aug. c. Iul. III, 26, 64, Obseq.

1005 **contaxare:** inc. de unit. Trinit. p. 1207 t. 42 M. *quod* (Spiritus) *Trinitati contaxatur*, *quod nouit*, *capit et regit omnia*, . . *quod apostolos eligit.*

contectio: Aug. c. Iulian. II, 6, 16 (s. u. succinctio).

**contemnere*: c. *inf. act.* q. recusare, omittere App. apol. 91, Tert. pat. 5 *quid primum fuerit ille angelus perditionis*, *malus an impatiens*, *contemno quaerere*, Spart. Hadr. 21, 14, Zen. II, tr. 74 *quod eius statuam adorare contempserint*, id. tr. 76, Hier. ep. 147, 3 *audire*, c. Ioann. 39 *respondere,* Cassiod. (Epiph.) hist. trip. XI, 15, Greg. hist. Franc. IV, 14 *quod tributa contemnerent reddere.*

contemperamentum interpr. Iren.: A p. 8*.

contemperatio: Aug. quant. anim. 59 al., Mar. Merc. Nestor. ep. 1, 3 et 2, 3, — *contemperare* App., Apic., M. Emp. 309 C *puluis collectus ex melle et bene contemperatus* al., Veg. u., Aug. Trin. XI, 2, 3 al., Cl. Mam. an. I, 14, Mar. Merc. Nestor. serm. 8, 2, Dracont., Boeth., Anthim.

1010 *contemplabilis*: pass. Hilar. Trin. VIII, 48 *corpoream et contemplabilem imaginem*, Hier. in Is. XVII ad 63, 4 sq. *nec oculis contemplabilis*, Chalcid. in Tim. 134 *nec inuisibiles semper*, *sed interdum contemplabiles*, 235

(non: Tim. 135 et 237), Cl. Mam. an. I, 14, II, 4, 2 al., al. Amm.

contemplatus part.: *pass.* Amm., Rufin. Pamph. pro Orig. 3 in. *fide . . inuisibilibus contemplatis.*

contemporalis: Tert., Hier. Eus. pr. in chron. *Semiramim et Abraam contemporales fuisse*, Mar. Mercat. Nestor. serm. 12, 12 *et deitatem carni contemporalem non audens facere.*

contemptibiliter: Aug. doctr. christ. IV, 28 *quia non c. uiuit* al.

contemptuosus: Thes. nou. lat. p. 588.

1015 **contenaneus:** Gennad. catal. 80 *sacramentorum non paruum uolumen . . supplicandi Deo et contestandi beneficia Eius soliditate sui contenaneum.*

contenebrare: S. S. uers. ant. (et Vulg.), Tert., Aug. in ps. 57, 22 *quid intersit inter contenebratum oculum cordis et oculum illuminatum cordis* al.

contenebratio: Aug. serm. 16 ex. *dies bonos sine contenebratione*, Prosp. in ps.

contenebrescere: uid. 901.

contenebricare: S. S. Lament. 2, 1 ap. intpr. Orig. in Matth. 8 *quomodo contenebricauit* (Vulg. obtexit caligine) *Dominus in ira Sua filiam Sion?*, *intr.* Ioel 2, 10 ap. eund. 48 *sol et luna contenebricabunt* (Vulg. obtenebrati sunt), III Reg. 18, 45 ap. Lucif., atque ita intr. simplex tenebricare S. S. locis a Rönsch It. p. 159 allatis.

1020 contentiose: Quint. decl., Hier. ep. 106, 55 *si contentiose uerba scrutamur et syllabas*, adu. Lucif. 7 et saep., Vulg., Rufin. Orig. in ps. 36 hom. 3, 3 *dum contentiosius agimus* al., Aug.

contestatorius: Leo ep. 23, 1 *ut contestatorios libellos in Constantinopolitana urbe proponeret* (exempl. gr. διὰ μαρτυρίας λιβέλλους ἐν τῇ K. προθεῖναι), fragm. iur. civ. ed. Mai. »p. 41«.

contextio: Auson. perioch. Iliad. prooem. 4, Veg. m., Aug., Egesipp. IV, 7 *non ex contextione sermonis, sed ex serie negotiorum*, [Rufin.] in Ioel 2, 30 sq. *operis tota contextio*, inc. de promiss. et praedictt. Dei II, 22, 45 (capillorum), Macr.

*contiguus: pass. Verg., Arn. II, 30 *quod contiguum non est et ab legibus dissolutionis amotum est* (,licet . . ambiatur flammis . ., illibatum necesse est permaneat), ib. 15, Chalcid.

continuanter: Aug. Gen. ad lit. IX, 15 s. f. al., uers. Ignat. ep. ad Polyc. 3 *continuanter curre.*

continuatim: i. continue, continuate, non »sogleich darauf«, quod Gg. temere retinuit locis, quos ipse apposuit, siue non intellectis seu ne inspectis quidem: Charis. II »p. 209« *nesciens, quia, ut continuo statim est, continuatim frequentatiuum*, Aug. Gen. ad lit. V, 10, 85 *non continuatim, sed maculatim colorata uestis*, doctr. chr. »IV, 7, 20« 'et nihil patiebantur super contritione Ioseph' (Am. 6, 6), *siue continuatim dicatur, ut unum sit membrum* (ein Satz), *siue decentius suspendatur 'et nihil patiebantur', et post hanc distinctionem inferatur 'super contritione*

Ioseph', Oros. hist. IV, 5 *ecce continuatim quae et quanta numeramus accidisse annis singulis*, [Iul. Rufinian.] schem. lex. 8, Boeth. (ueluti »in Arist. Categ. 2 p. 207 M«: partes .. sibi perpetue continuatimque coniunctae sunt), Ven. Fort. uit. Germ. 38 *quem sanctus continuatim per triduum sacro liniens oleo*, Adaman. locc. sanct. I, 1, alii, gloss. *συνημμένως*, *συνεχῶς*, continuatim.

continuitas: Varr., Cassiod. in ps. 1, 2 *est et alibi praedicata ista continuitas.*

contionabulum: Thes. nou. lat. p. 114 et 143.

contionator: Cic., Fronto, Hier. adu. Iouin. I, 4, in Eccl. 1 p. 383 al., Aug. (loc. r. Gg.), Mar. Merc. Subnot. 8, 26; — contionari quem q. praedicare Tert. resurr. carn 39 *apostolis negotium fuit . . Dei in Christo contionandi.*

contonare pers.: Hier. ep. 14, 6 *diuinis Euangelium uocibus contonat: Non potestis duobus dominis seruire,* impers. Plaut.

1030 contortio: pr. Ad Her., al. Coel. Aur. tard. III, 1, 28 spinae, trnsl. Cic., Aug.

contortuosus: uid. nr. 198.

contradere: S. S. uet., [Rufin.] in Os. I ad 2, 14 sqq. *uinitores ingentis botri gratiam nobis in mysteriis contradentes*, III ad 10, 11 sq., in Ioel 2, 32 et 3, 4 sqq., Paulin. bened. 11, 2 *perfectioribus solidum doctrinae cibum*, Cassiod. Var. »V, 6« al., (Epiphan.) hist. trip. IX, 20 et saep., Greg. M. (unicum uerbum con-trans- praefixum). Cf. Rönsch It. p. 207.

contradictiuncula: Aug. cons. euang. I, 8, 13 et 30, 46, Vigil. Taps. contra Eutychet. V, 7 *ad eorum inanes contradictiunculas . . ueritatis malleo obterendas.*

contradistare Chalcid.: A.

contraire: Arn., Hil., Hier. saep., ut adu. Lucif. 24 *qui sententiae suae contraierant*, in Is. XVIII pr. *multorum ueterum uidebimur opinionibus contraire*, Vulg., Rufin. Orig. in Num. h. 14, 2 p. 160 L., Cassian. inc. Dom. VII, 5.

contramilitare S. S. ap. Hilar.: c p. 9.

contrariari Theod. Prisc.: A.

contrarietas: Tert. adu. Marc. II, 21 *sic et in ceteris contrarietates praeceptorum ei exprobras*, 29 *mundus . . ex contrarietatibus elementorum summa tamen ratione modulatus* al., Arn. II, 57, Firm. m. III, 6, 2 *uariis contrarietatibus impediri* et 4, ib. 14, 11, V, 3 al., Seru., Hier. in Eccl. 3 p. 407, Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. V, 60 *quod ipsa sui contrarietate dissoluitur*, [Rufin.] in Ioel 2, 24 sq., intpr. in Mtth. 38, an. in Iob I p. 101, Cassian. Collat. XIV, 3, Macr., Coel. Aur. tard. I, 5, 163, Cass. Fel. 17 p. 24 *malignae* (parotides) *contrarietate supradictarum* (bonarum) *intelleguntur*, Chalc. in Tim. 284, 323, Boeth. diuis. p. 884 M. *maxime contrarietas in differentiis ponenda est*, Cassiod. in ps. 34, 7 al., Prisc. inst. XIV, 3, 24, Isid. ep. 6, 6, quu. in Exod. 54, 3, alii.

contrauenire: Aug., Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. I, 98 *nequaquam eorum dogmatibus contrauenires*, Arn. iun. confl. I, 2 (r. Gg.).

1040 contrectatio: Cic., Dig., Aug. in ps. 50, 6 *coniugis alienae.*

contribulatio: S. S. Isai. (ap. Tert.) et Os. (pro contritio Vulg.), Lact., Aug. in ps. 103 serm. 4, 18 (cordis tui), in 120, 1 *ab humilitate contribulationis*, Nicet. de psalmod. bono »1«, — atque ita contribulare freq. eccl., ut S. S. uet. (et Vulg.), Tert. adu. Iud. 5, Hier. in Is. XIV ad 53, 10 sq. *afferre sacrificium placens Deo, spiritum contribulatum* al., sed aliud est.

con-tribulari i. e. cum aliquo: intpr. Orig. in Matth. 73 '*cum ipso sum in tribulatione*' (Ps. 91, 15), *hoc est contribulor ei.*

contribulitas: Thes. nou. lat. p. 481, — *contribulis* S. S., Ambr., Hier., Rufin. bened. I, 1, an. in Iob III p. 219, postt.

contributarius: Nou. uers. uet. 133, et 8 (possessio).

contristatio: Tert., Hilar. in ps. 41, 8 *fieri non potest, ut proiciens animam suam in mortem non aliqua contristatione turbetur*, Hier. in Is. XVIII ad 66, 15 sq., Cassiod. in ps. 68, 22 *hic non istam contristationem fidelium debemus accipere*, Cassiod. (Epiph.) hist. trip. II, 11.

contuibilis: Cassiod. in ps. 147, 2 *contuibilem Deum*, ib. ad u. 3 *contuibilem Deitatem.*

*contuitus: Sehkraft Hier. in Abd. 1, 2 sqq. *aquila tanti contuitus esse dicitur, ut, cum super maria feratur nec humanis poteat obtutibus, de tanta sublimitate pisciculos natare uideat.*

contulus (contus): Adaman. uit. Col. II, 25.

contumiosus: Thes. nou. lat. p. 288.

1050 conturbator: Mart., Quint. decl. trib. Mar., Eges. IV, 4, 1 *conturbator in otio, desertor in periculo*, Facund. defens. trium capitul. IV, 1, XII, 5.

*contusio: Contusion Scrib., Coel. Aur. tard. I, 4, 61, gl.

conuasare: Terent., Hier. u. Hilar. 34 *conuasatis quae ei missa detulerat nesciente illo profectus est*, trnsl. Sid.

conuectare: Verg. bis, Tac. s., Iul. Val., Eges. (l. r. Gg.), Rufin. Basil. tract. 4, 1 *grauiora supplicia coaceruat et conuectat ingratis*, id. Clem. Recogn. VII, 6, C. Th., Coripp. Iohann. VI, 238.

conuelare: Gell., Sulp. Seu. ep. dub. (l. r. Gg.), [Fulg.] serm. 1 *quam susceperat in imagine sub tentorio conuelante.*

conuentare: Tert. an. 54 *qua ratione discipulae ad magistras conuentabunt tanto discrimine inuicem absentes?*, Solin.

*conuentio *pr. et gener.*: an. in Iob I p. 39 *ex noctis requie exsurgentes ante omne opus uel uerbum, ante omne colloquium uel conuentionem* (cum homine quopiam) *primitias resurrectionis nostrae Deo exhibeamus in orationibus*, Cod. Th., Boeth.

conuentionalis: Dig., *al.* Cassiod. Var. VII, 39 *tuitionem tibi nostri nominis quasi ualidissimam turrem*

contra inciuiles impetus et conuentionalia detrimenta nostra concedit auctoritas.

conuenustare: Hier. (?) ad amic. aegr. II, 4 *amoenissimum praedium et urbanis conuenustatum et rusticis consitum*, Chalc. in Tim. 318, M. Cap., Sid.

*conuersatio: *al.* Lebenswandel (*ἀναστροφή*), Lebensweise S. S., ut Phil. 3, 20 *nostra conuersatio in coelis est* (et ap. Cypr. mort. 22), Tert. ad natt. I, 10 *de reliqua conuersationis humanae dispositione*, cor. 8 *nec apud seculum . . nec in conuersationibus Christi*, uirg. uel. 1, praescr. haer. 41 *non omittam . . conuersationis haereticae descriptionem, quam futilis, quam terrena . . sit* et saep., Cypr. zel. et liu. 10 *qui in Christi lumine tenebras nocturnae conuersationis euasimus*, 14 *dum ad ueteris hominis conuersationem reuoluimur*, ep. 52, 2 *qui ecclesiasticam disciplinam nec actus sui conuersatione nec morum pace tenuerunt* al., Firm. m. III, 1 *prima origo mundi inculta fuit et horrida et agresti conuersatione effera*, ib. inf., 3 *ut semper laboriosis conuersationibus atterantur opprimanturque* al., Vict. epit. 18, 3 *ad humanae conuersationis exemplum per laboris genera uniuersa ad summa prouectus* (nisi forte mauis hic accipere i. conuersio, commutatio), Hier. ep. 148, 8 *qui aliud professione, aliud conuersatione testantur*, in Luc. h. 21 *praepara uiam Domino per conuersationem bonam*, in Matth. comm. II ad 14, 14 *relinquentes pristinas conuersationes et uarietates dogmatum*, ep. 100, 10 *qui ieiunia id est conuersationem angelicam imitantur*, u. Hilar. 14 *fundator et eruditor huius* (sc. monachicae) *conuersationis* et saepe, Rufin. Orig. in Rom. I, 18 al., intpr. Orig. in Matth. 10 *quoram non est con-*

uersatio imitanda, 14 *qui mala conuersatione suadent exemplum peccandi in populo*, Cassian. coll. XIX, 14 *humanae conuersationis uitia*, atque ita freq. eccl.

1060 **conuerse:** Boeth. comm. in Arist. interpr. ed. prim. II, 13 p. 273, — *conuersim* Firm. m., M. Cap., Boeth. Arist. Top. I, 4.

conuersia Anecd. Heluet.: A.

*conuersio *eccl.*: Hilar. in ps. 119, 2 *ipsa conuersio deprecandi maxima pars ac spes est salutis*, exsertius Hier. c. Pelag. III, 6 *dans ei potestatem conuersionis et poenitentiae*, adu. Rufin. III, 12 *non damnationem tuam quaerimus, sed conuersionem* al., Aug., Rufin. Orig. in Num. 24, 2 *intra nos est conuersionis facultas* al., Oros. hist. VII, 41, intpr. Orig. in Matth. 122 *initium conuersionis ad Deum*, anon. in Iob II p. 132, Salu., Alcim. Auit. (qs. cit. DV).

conuersor: Aug. in ps. 84, 8 (ad u. 7) *cum uocat te* (Deus ad Se), *conuertit te; cum conuertit te, sanat te; cum sauauerit te, uidebis conuersorem tuum, cui dicitur 'et plebs Tua laetabitur in Te'.*

conuertibilis: Tert. an. 21 *conuertibilem negant naturam* al., Hier. Did. spir. snct. 5, 13 al., Rufin. h. eccl. X, 6 al., Prud., postt., — *conuersibilis* App. dogm. Plat. III p. 267 *conuersibiles propositiones* et 268 Hild., Chalcid. in Tim. 306, Aug. mus.

conuiciosus: Aug. c. sec. resp. Iul. I, 11 *conuiciare quantum potes; quis enim conuiciosus hoc non potest?*, Rufin. Orig. in ps. 38 h. 2, 2 *mendax . . et conuiciosus*,

gloss. Hildebr.; — adu. *conuiciose* Aug. serm. 126, 8 *qui hodie conuiciose clamat, heri libenter audiebat*, c. Petil. III, 15, 18.

conuictio (unde *conuiction*): Hier. in Os. I ad 3, 3 *ἐλεγμοῦ id est conuictionis*, Aug. c. sec. resp. Iul. V, 27 *ut non uerborum meorum conuictione, sed librorum tuorum multitudine gaudeas* al., Xyst. pap. III »ep. 4«.

conuictiuus: Prisc. praeexerc. 2, 6 *conuictiua figura est, qua arguentes utimur*, ib. 7.

conuigescere: Arat. actt. I, 257 *ac sospite gressu conuiguere pedes* (l. conuixere, — cf. S. S. Actt. 3, 7 sq.).

conuiuatio: Ps. Cypr. sing. cler. (26), Cassiod. in ps. 22, 6 *beata conuiuatio, epulatio felix*, in 136, 7.

conuiuatorium: Thes. nou. lat. p. 598 *quod etiam conuiuorium dicitur.*

conuiuiolum: Ps. Aug. serm. 173 (Caesarii), 3.

conuocatio: Cic. p. red. in sen., Aug. in ps. 81, 1 *siue quod inter congregationem, unde Synagoga, et conuocationem, unde Ecclesia nomen accepit, distet aliquid*, Euagr. Alterc. Theoph. et Simon. s. f. *Domine, si quidem dignus sum tua conuocatione, confirma me*, Isid.

conuocator: Aug. serm. 95, 6 *conuiuii conuocator.*

conuolutus, us Gild.: A.

conuulsio: spec. i. spasmus Scrib., Plin., Cassian. Coll. XXI, 22, *pr. et gen.* Hier. in Eccl. 10 p. 472 *saepis maceriaeque conuulsio*, cf. Eccl. 10, 8 'qui dissipat se-

pem', [Rufin] in Ioel 2, 30sq. (partem munitionum conuellere Hirt.).

coodibilis: Tert., Victric. laud. sanct. 10 *haec* (fides) *per odia seculi exhibet Domino coodibiles, haec in carceribus confouet confessores.*

cooperatrix: uers. Ignat. ep. ad Philad. 4, Rufin. (DV), Beda (Quich.), — *cooperator* S. S., Ambr., Hier. in Ier. II ad 10, 11 *qui cooperatores sunt Christi*, adu. Rufin. III, 28 al., P. Nol., anon. in Iob III p. 223.

cooperte: Hier. nom. hebr. p. 65 *Thaphnes: cooperte signum, quod significantius graece σύσσημον* (signum ex condicto) *dicitur.*

coopertura: Rufin. Orig. princ. IV, 1, 6 *superpositam literae eius* (legis) *uelamen abstraxit, et omnia quae coopertura uerbi bona tegebantur uniuersis in se credentibus reserauit* (coopertio intpr. Iren., Philastr. haer. 155: DV).

1080 **coopifex:** Paulin. Nol. ep. 21, 3 *coomnipotentem et coopificem Patri Filium*, Mar. Merc. excc. Nestor. coll. alt. 19 *coopificem Dei.*

coordinare: Thes. nou. lat. p. 117, — coordinatio Boeth.

coornare: Arnob. iun. de Deo trino II, 14 *Athanasius, qui Alexandrinae ecclesiae episcopatum annis XLVI coornauit*, Boeth.

***copula:** pro copulata (uel copulatus) h. e. coniux Cassiod. Var. I, 37 *feris insitum est copulam suam extrema concertatione defendere* (. . uidemus tauros feminas suas

cornuali concertatione defendere . ., et inf.: ita pro copulatis sibi animas ponunt), II, 10 *a tempore, quo iugalem copulam animo uitiata dereliquit* (sc. Agapita nomine quaedam), ib. 14, V, 33; — cf. copula pro copulatio i. e. coniunctio matrimonialis Cod. Theod., Nou. Val., C. Iust.

copulabilis: Aug. mus. IV, 32 *cum sibi copulantur qui inter se sunt copulabiles pedes*, II, 26.

copulatiuus: Aug. locut. in Heptat. II ad Exod. 35, 28 (coniunctio), Charis., M. Cap., Prisc., Cod. Iust., Isid. (DV).

1085* **corcillum:** Petron. 75 *corcillum est quod homines facit* (cf. Quint. X, 7, 15: pectus est quod disertos facit).

cordatio: Faust. ep. 3 p. 842 A t. LVIII Migne *hoc potius aestimandum est, quod* (anima), *si quando sibi aliquid imaginatur, magis cum suis intra semet ipsam motibus occupatur, et, si quid illud est quod aspicere videtur, magis ei in cordationis speculo describitur.*

cornipedus: Dracont. carm. (ed. Duhn) VII, u. 81 (acer equus,) *orbita cornipedo sequitur quem ducta uolatu.*

cornupeta: S. S. uet. (Tolet.) et Vulg. Exod., Hier. in Ezech. XI ad 34, Rufin. Orig. princ. I, 8, 4, Aug. in ps. 54, 22 *congregatio taurorum, id est superborum cornupetarum* (l. r. Gg.), gloss.

coronalis: App. s., Cassiod. in ps. 93, 14 (nunc asserit non esse repellendum,) *quem propter coronale praemium paruo tempore commemorat esse fatigatum.*

1090 **coronatio:** Aug. Ciu. Dei VII, 27, 2 *coronatione uirilium pudendorum*, *mercede stuprorum* (r. Gg.), »gl. Cyr. *παστός*, *ἐπὶ νύμφης*, coronatio, thalamus«.

coronator: Aug. in ps. 134, 11 al., [Fulg.] serm. 17 *donec suum cerneret coronatorem*, ib. inf., s. 70 *aderat patientiae coronator*, ib. inf.

corporalis: *trnsl. et s.* Cl. Mam. an. II, 11 s. f. *aut corporales istos de animae incorporalitate conuincis*, 12, 1 et saep.

corporalitas: Tert., Hilar. in Matth. 3, 14 *natiuitatem Domini nostri . . et corporalitatem et passionem*, Cl. Mam. an. III, 11, 2 al., Cassiod. an. 2 p. 629 Garet, Boeth.

corporascere: Aug. Gen. ad lit. II, 13 (globus aeris) *exhalationibus humidis corporascit*, Cl. Mam. an.

corporatio: Tert. (carn. Chr. 4 'si neque ut impossibilem neque ut periculosam Deo repudias corporatiotionem' h. e. incorporationem, incarnationem), Hilar., Hier. (?) in ps. 33 *quae de auribus*, *oculis ac de uultis dicuntur*, *non ad corporationem* (hic quidem abus. i. corporalitatem) *Deitatis . . referenda sunt* al., Mart. Cap., Cl. Mam. an. II, 3, 5 (homo) *in corporationem irrationabilium protoplasti lapsus peccato*, Isid. lib. num. 3, 8 *binarius numerus . . parilitatis corporatio.*

corporealis: Augustin. Anth. Lat. 789 Riese, u. 18 *tempus habet*, *uiuit cum corporealis et ipse* (inf.: cum non corporeus erit, . . neque tempus habet), ib. u. 39 *corporealem massam.*

*corpus: *i.* contextus conscriptionis (opp. annotatio marginalis) Hier. ep. 106, 46 *miror, quomodo a latere annotationem nostram nescio quis temerarius scribendam in corpore putauerit . . unde, si quid pro studio a latere additum est, non debet poni in corpore.*

*corpusculum: prorsus *i.* corpus Hier., ut in Eccl. 6 p. 434 *quod . . nihil aliud quaerat, nisi quomodo possit organum sui corpusculi sustentare . . quod nullam utilitatem anima ex refectione corpusculi capiat*, adu. Vigilant. 4, et ita saep. (sane cum contemptu quodam corporeae naturae), Rufin. h. mon. 10, — Adaman. locc. sanctt. II, 13 *de eodem sepulcro quomodo . . sanctum corpusculum eius sit sublatum* Cf. ap. Adaman. uit. Col. II, 20 *post aliquantum dieculacum interuallum.*

corrationaliter Mar. Vict.: A; adi. non comparet, corrationalitas Aug.

1100 correctio: *al.* Hier. ep. 121, 7 *de erroribus . . et de uitiis . . transitum ad correctionem atque uirtutes*, Vulg., [Rufin.] in Os. I ad 2, 14 sqq. *correctionem, quae esset plena, signauit*, Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. II, 92.

correcumbere: Tert., Aug. serm. 307, 1 extr.

correferre: Mar. Merc. expos. fid. Theod. 6 *correfertur* (nisi scribend.: coeffertur) *tam nuncupatione quam honore et Filii et Domini;* — correlatio Beda (Quich. s. u.).

corregionalis: Aug., Mar. Merc. Subnot. 4, 2.

correptor: S. S. Hebr. (12, 9) ap. Vigil. Taps. c. Varimad. III, 5 *homines quidem nostrae carnis habebamus*

correptores (Vulg. eruditores), Aug. serm. 82, 7, 10 *si solus nosti qui peccauit in te, et eum uis coram omnibus arguere, non es correptor, sed proditor,* Hier. (?) ad amic. aegr. II, 9 *tanquam correptores morum.*

1105 **correquiescere:** Aug. quu. euang. I, 8 *cum non inuenerit, in quibus delectationibus correquiescat,* intpr. Ignat. ep. ad Mar. Cassob. 4 *uobiscum*, »Actt. S. Bonif. mart. n. 13«.

corresurgere: Hilar. in Matth. 10, 25 *in qua* (cruce) *compatimur, . . consepelimur, corresurgimus,* »Rufin. bened. patriarch. I, 6«, Primas. in Ep. ad Rom. c. 6 *si complantati non sumus, nec corresurgemus.*

corrigi**um** Marc. Emp.: A.

corroboratio: S. S. »2 Petr. 3, 17 ap. Aug.« ʽne decidatis . . a corroboratione uestra' (Vulg. firmitate), Cypr. op. et eleem. 16 *ad corroborationem fidei,* Hier. (?) in ps. 30 *in Te spes est corroborationis meae,* Victor Tunon. poenit. 3 *cum adhuc non sentias corroborationis effectum,* gloss. ἰσχυροποίησις.

corrogatus, us: Ps. Aug. serm. 261 (Caesarii), 1 *corrogatum corrogare, ut populi orationibus adiutus spinas peccatorum possit euellere,* — corrogatio Vulg.

1110 corru*iturus*: Hier. in Mich. I ad 3, 9 sqq. *Ierusalem uelut aceruus lapidum corruitura,* in Dan. 12, 11 (ruiturus Kuehn. gramm. lat. ampl. I p. 495).

corruptibilitas: Tert., Nouat., Ambr. Abrah. II, 11, 85, Rufin. Orig. in Cant. II p. 383 al., Aug. Trin. IV,

3, 5 *corruptibilitas, per quam fit et animae a corpore abscessus*, Ciu. D. XIII, 20 al., Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. VI, 40.

corruptilis: Primas. in Ep. I ad Cor. 15 *corpus corruptile in gloriae resurget augmentum*, N. Tir.; — usitatius erat corruptibilis, et ipsum recc.

corruptiuus: pass. S. S. 1 Cor. 15, 53 ap. Tert. et Hilar., eund. locum resp. Cypr. mortalit. 8 et Hier. in Eph. III ad 5, 29 (in Vulg. tamen: hoc corruptibile), Hier. ep. 119, 5 *corruptiua sunt corpora, quae carent anima, et tamen non sunt mortalia* al., act. Coel. Aur. tard. II, 1, 55 *adhibet purgatiua medicamina, . . cum sint haec corruptiuae uirtutis.*

corruptrix: Cic. ep., Tert. an. 51 *corruptrices materias*, Amm.

corticosus: Plin. (et Solin.), Aug. in ps. 30 serm. 2, 6 *lignum . . adhuc nodosum . . et corticosum, quod doletur, ascietur*, Cass. Fel. 15 in. *corticosas squamulas in cute.*

costatus (costum): Garg. Mart. med. ed. Rose 61 lemm. *De uino costato faciendo.*

counare: Max. Emp. p. 381 A *fila in se counata*, Cass. Fel. 29 p. 56 *ut sibi bene counentur*, Coel. Aur. acut. III, 5, 60 *seruandus . . est supradictorum counatus atque coaceruatus usus;* — *adunare* Iustin., Tert. pud. 5, Cypr., Lact., Lucif., Hier. (?) in ps. 15 *cum adunatum fuerit corpus ecclesiae* al., Vulg., intpr. Iren., Pall., Cassiod.,

Cod. Iust., *coadunare* sup. 616, *subadunare* inf. 5159, *exunare* Alc. Auit., *subunare* inf. 5411.

counire: Mar. Victorin. adu. Arium I, 50 *tres potestates couniens*, Ps. Hier. assumpt. B. Virg. 13, Vigil. Taps. c. Arian. »II, 25 et 41«; — **counitio** Mar. Vict. adu. Ar. I, 50 aliq., 57 (unitio inf. 5908).

coxale: Hier. in Zachar. III, ad 11, 14 '*et praecidi uirgam meam secundam*, *quae appellabatur funiculus*', *quae . . sic mihi haerebat*, *ut in Ieremia perizoma et cinctorium atque lumbare*, *siue*, *ut consueto uerbo utar*, *coxale sit appellata,* gl. Isid.

1120 *crapulatio*: Petr. Chrysol. serm. 13 *crapulationi deditis ebriis*, Cassiod. an.

crapulatus: Vulg., Rufin. (l. r. Gg.), [Fulg.] serm. 75.

crassescere: pA, Cass. Fel. 8 p. 15 *ut* (sucus cucumeribus expressus) *bene crassescat*, *transit.* 48 p. 124 *hoc adiutorii genus reuma crassescit*, *acredinem temperat.*

crassificare: Coel. Aur., etiam sign. diaet. pass. 146, Cass. Fel. 46 p. 119.

crassitas: App., et [Appul.] Physiogn. p. 133 Rose *cum crassitate labiorum* (unus cod. crassitudine).

crassulentus: Thes. nou. lat. p. 101.

craxator: Adaman. locc. sanct. III, 6 *pro me eorundem craxatore*, charaxator Thes. n. lat., — *charaxare*: *caraxare*, *craxare* i. scribere Greg. M., Greg. Tur., Aldh. laud. virg. 45 ex. al., Adaman. u. Col. III, 1 *quae . . suis caraxatae locis inferius clarebunt*, I praef. alt.

quae . . cognoui . . sine ulla ambiguitate caraxaturum sc. me, locc. sanct. II, 1 *craxanda sunt*, I, 10 *quam nunc caraxamus* (γρ. craxamus) *narrationem* al., gloss.

creabilis: App. s., Hier. Did. spir. snct. 12, Aug., Gaudent. tr. 18 *ei se largiturum possessionem creabilium pollicetur, per quem creata esse omnia non ignorant.*

creatio: *eccl.* Hier. ep. 140, 6 *creatio* (significat) *eius qui prius non erat conditionis exordium* al., [Rufin.] in Am. I ad 5, 7 sq. *uniuersorum Dominus iure creationis*, intpr. in Matth. 69 *quidquid habuerit quis ex naturali creatione.*

*creatura: *abstr.* i. creatio Hier. ep. 140, 2 *creaturam mundi . ., conditionem hominis*, in Is. XVIII ad 65, 20 *gaudii aeternam creaturam*, an. in Iob III p. 228 *non diem Dei, non . . creaturae Dei.*

1180 *credulitas: *eccl.* non, ut uett. fere, credendi quaedam facilitas, sed i. creditio (gl.) uel quasi dixeris credentia (quod eruas e *credenza*, *créance*, quod est etiam i. *croyance*) Cypr. ep. 77 (ad Cypr.) *sic . . facis . . de seculo homines ad credulitatem accedere*, Arnob. II, 12 *inaudita uis rerum . . ad unius credulitatis assensum concurrere gentes . . fecit*, 6, 8, 34 al., Zen. I tr. 1, 1 *Abraham placuit Deo credulitate sine lege*, Hier. in Philem. ad 10, 4 sqq. *una atque eadem credulitas in Moysen refertur et in Deum, ut populus qui credebat in Dominum aeque credidisse dicatur in seruum*, id. Or. in Ezech. h. 5, 3 *multo nobis utilius fuerat diuino non credidisse sermoni, quam post credulitatem adhuc rursum ad peccata conuerti, quae ante commisimus* al., Rufin., ut Orig. in

Rom. IV, 5 *qui .. Abrahami fidei credulitatis merito iungerentur* al., [Rufin.] in Os. I ad 1, 2 sqq., Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. II, 154, Zacch. et Apoll. Consult. II, 16 al., Petr. Chrysol. serm. 60 *sermo creat auditum, auditus concipit fidem, credulitatem parturit fides, confessionem credulitas nutrit* (cf. Ep. ad Rom. 10, 17), 61, 63 al., Salu. gnb. D. III, 7 al., Liberat. breuiar. 22 *fidei meae credulitas*, Cassiod. in ps. 8, 11 *in Domini credulitate permansit,* in 117, 24 *quam suauia uerba sancta nobis probatur eructare credulitas*, in 12, 7, in 25, 3, in 134, 2 al.

crematio: Plin. s., S. S. Leuit. 6, 9 ap. Rufin. in Leu. h. 4, 6 *holocaustum in crematione sua erit super altare tota nocte*, Prud.

crementum: locis lexx. addi possunt Coel. Aur. salut. praecc. 51, Drac. carm. VI, 101, id. satisf. 237 *luna crescente fretum crementa resumit*, Arat. actt. apost. I, 199 (cl. Barth ad l.), II, 842, Cassiod. (Epiph.) hist. trip. X, 20.

cremialis: A (add.: oleum gremiale et Anthim. 67, 78); — ad cremium Gg. add. Hier. in Os. III ad 10, 7 *φρύγανον id est cremium, aridas scilicet herbas siccaque uirgulta, quae camino et incendio praeparabantur.*

*crepare: *meton.* (*crever*) Vulg. »A. Ap. 1, 18«, Aug., Vict. Vit. pers. Vand. I, 14 *nerui ut fila aranearum crepabant,* Fulg. M., et sic **crepatio** Th. Prisc. II, chr. 9 (A), Ps. Soran. quu. med. 247 *quid est fractura? decisio uel crepatio ossis.*

crepere: Eutych. ars II p. 486 K., excrepit Arn. iun. in ps. 140; — hinc *crepulus* Auien. ora mar. 571

uasti gurgitis crepulas aquas, id. Arat. 325, 991, Aug. c. sec. resp. Iul. I, 119 (r. Gg.), Sidon., gl. Plac.

crepitatus: [Rufin.] in Ioel 2, 4–11 *sonitum ei crepitatui, quem in stipula solet ignis efficere, comparando.*

cribellare: Apic., Marc. Emp. p. 263 F, Th. Prisc. I, 4, 9 . . (cribrare IV f. 312b), Pall., Cass. Fel. 6 s. f. *contusa atque cribellata.*

criminalis: Arcad. (sec. IV) Dig., intpr. Orig. in Matth. 119 *exhibitus ad criminale iudicium*, Ps. Hier. scient. diu. leg. 5 *cr. peccata et maiora*, Cod. Theod. et Iust., Primas. in Ep ad Rom. c. 5 (peccata); — *criminaliter* Vlp. Dig. s. (DV), Primas. in 1 Cor. c. 10 *si peccauerint criminaliter*, Cassiod. Var. VIII, 24 (et DV), Iul. ep. Nou.

crinescere: Thes nou. lat. p. 124.

1140 *crinis: *trnsl.* cosmogr. Iul. Caes. 24 *ex ipso fluminali circulo* (Danubii) *septem crines fluminum procedunt infundentes se in Pontum*, 25 *per crines supradictos intrant Pontum.*

1140* *crispare: *intr.* Drac. carm. VIII (Duhn), 352 *uenabula cernens uenantis crispare manu*, 412 al. Cf. 2009, 2068, 3207, 4989.

crocatum s.: Cass. Fel. 35 p. 77 *confectio crocati faciens ad faucium tumores.*

cruciatio: Vulg. Sap., Aug., Isid. sent. I, 28, 4 *illic et miseria est propter cruciationem dolorum et tenebrae propter lucis auersionem.*

crucicola: Euagr. (sec. V) alterc. Theophili Christ. et Simon. Iud. in. *crucicola signifer, Christianae legis te profiteris esse auctorem.* Cf. agricola, amnicola p, Apenninicola Verg., coelicola (i. coelum incolens) p, (i. coeli cultor) Cod. Th. et Iust., Gradiuicola Sil., latebricola Plaut., Marticola Ou., monticola id., Neptunicola Sil., plebicola, Poplicola, ruricola p, sacricola Tac., postt., seruulicola Plaut., siluicola p, terricola Lucil., postt., uiticola Sil., undicola Varr., Auien.; — recc. Christicola Prud., corrupticola Liberat. breuiar. 19 'alios quidem fecerunt Corrupticolas appellari, alios, nimirum incorruptibilis (corporis Christi) assertores, phantasiastas', ib. 20, deicola inf. 1271, daemonicola Aug., Delphicola Aus., dumicola Auien., flucticola Sid., fonticola Aug. mus., lignicola inf. 2197, limicola Aus., multicola inf. 3500, Nilicola inf. 3579, nocticola Prud., paludicola Sid., paradisicola Prud., regnicola Aug., rusticola inf. 4792, saxicola Paulin. Nol., Tibricola Prud., uentricola Aug., uericola Tert., Vesticola inf. 5842.

crucifixio: Hier. in Gal. III ad 5, 24 *carnis Dominicae*, Prosp., Auit.

crucifixor: Aug. in ps. 58 serm. 1, 15 *expauerunt crucifixores Christi*, in ps. 73, 5, P. Nol., Ps. Aug. serm. 215, 3, [Fulg.] serm. 43, Verecund.

crudaster: Anthim. 21 (ficatum incisum . .) *ungatur de oleo . ., et sic in subtiles carbones assetur, ita ut crudastrum sit, et calens ipsum manducent.* Cf. alicastrum, Antoniaster, apiastrum (apiastellum App. herb., — apiastra Seru.), calamister et -strum, caluaster gl., canaster gl. *μιξοπόλιος*, catulaster s. catlaster gl. *βούπαις*, clargaster

(= clericulus, cf. Cang. Gloss. med. et inf. Lat.), claudaster gl., falcastrum Is. Orig. XX, 14, 5, filiaster gl. *θυγατριδοῦς*, formastrum opus gl. Philox., fornaster Titin. ap. Fest. (*γρ.* formaster), fuluaster App. h., Fuluiaster, grauastellus Plaut., lotaster Grat., mancaster gl. Hild., mentastrum, miniastrum N. Tir., nigellastrum gloss. Dief., nouellaster Marc. Emp., ocimastrum gl. Dief., oleaster, palliastrum App. (ut Met. I, 6: scissili palliastro semiamictus), parasitaster Ter., patraster (q. socer) inscr., petalaster (furfur) gl. Dief., philosophaster (uid. inf. 4020), pinaster Plin. (pinastellus App. h.), porcaster »Aldh.«, porcastrum App. h., pueraster gl. *ἀντίπαις*, pullaster gl. *πῶλος* et pullastra Varr. (subicienda oua '*potius uetulis* — sc. gallinis — *quam pullastris*'), rapistrum, recaluaster Vulg., salicastrum (uitis in salictis crescens) Plin., siliquastrum id., surdaster. De hoc genere uid. L. Schwabe De deminutiuis graec. et lat., Gissae 1859, p. 71—73.

crudelescere: Ps. Aug. serm. 55, 1 *ne . . disciplina durior ipsa sui austeritate crudelescat.*

cruentatio: Tert. (altaris), al. anon. in Iob I p. 101 *ut ostenderet . . cruentationem atque animum suum homicidalem*, [Fulg.] serm. 46 *passionis cruentatione.*

cubatio: Varr. L. L., intpr. Orig. in Matth. 28 p. 243 L. *sicut in deserto uulpes faciunt in iis foueas et serpentes . . cubationes*, Coel. Aur.

1150 cubaturus: Cass. Fel. 33 *cubaturis id est euntibus dormitum*, 66 p. 163 al.; cf. incubaturus Tert., excubaturus Sid. afferentem Neue FL II p. 586, de cubaui . . eund. p. 578.

cubicularis: Cic., Val. Max. (r. Gg.), Plin., Mart., Tert. an. 25, postt.

cubitatio Rufin.: A p. 8*.

cubitura: Plaut. fr., Dynam. I, 49 *aliud papauer . . minoris est rigoris, quod paulatim cubitura decoxit.*

cubula: Arn. VII, 24 (genus libi).

cucumeracius: Th. Prisc. II, 3 *oleo ueteri uel cucumeracio*, ib. 12, Plin. Val. III, 13 (oleum).

cuiusmodicunque: Cic. pro Cluent. 6, 17 codd. plurr., Aug. Gen. ad lit. 3, 10 *etiam ipsam materiam, cuiusmodicunque sit, non possumus dicere non ab eo factam.*

culpabilis (*coupable*): App. dogm. Plat. II, 15 in. *culpabilium uirorum*, ib. 19 al., Tert., Cypr. cath. eccl. unit. 21 al., Nouat. cib. Iud. 3, Arn., Hier. ep. 148, 5 *ibi fecisse, hic non fecisse culpabile est* al., Rufin. Orig. in Rom. II, 13 al., [anon. in Iob I p. 7, intpr. Orig. in Matth. 25, all.

culte: Ouid. Fast. V, 668 *loqui*, cett.

*cultura: (dei) Tert. apol. 16, carn. Chr. 4, Minuc. Fel., Lact. (Arn. ita cultio VI, 9 plur. al.), Commod., Lampr. Heliogab. 3, 5, Hier. ep. 78 mans. 1 ex., Rufin. Orig. in Num. 17, 1 *daemonum*, [Rufin.] in Os. II ad 8, 5 sq., Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. I, 48, intpr. Orig. in Matth. 63 *idolorum*, 123 *a Iudaicae culturae doctoribus* al., anon. in Iob I p. 16 *Dei* al., Sulp. Seu., Cod. Theod., Greg. hist. Franc. VIII, 15.

c u m p r i m e: Quadrig. ap. Gell., Cass. Fel. 57 p. 145 *oportet cumprime aegrotum perunctum lauare calidiori lauacro.*

1160 **cumulanter:** [Rufin.] in Os. II ad 7, 9 *cumulanter, non apparuisse canitiem, sed defloruisse et effusam esse commendat.*

cunctamen: Auien. Arat. 135, Paulin. Nol.

c u n c t a t i o r: Suet. (Caes. 60), App. (Flor. 18), Ambr. in Luc. VI, 56 *pudore cunctatior.*

c u n c t i p o t e n s: Prud., Aug. (?) Specul. 16, hymn. Ambr. 81, 37.

c u n e a t i m: Caes. et App. ss. ll., Amm. XXVII, 1, 1 *cuneatim egressa multitudo uagabatur*, XXX, 1, 5.

c u n e u s: de quouis agmine uel globo militum etiam non cuneato dici uidetur Capit. Pert. 11, 1 'trecenti de castris armati ad imperatorias aedes cuneo facto milites uenere' (cl. ib. s. 4: subito globus ille in Palatium perueuit neque arceri potuit), Paneg V, 16 'ut . . cum ueteribus illius coniurationis auctoribus et mercenariis cuneis barbarorum tanti apparatus oblitus irruerit', ib. 12 'occupata legione Romana, interclusis aliquot peregrinorum militum cuneis, contractis ad delectum mercatoribus Gallicanis', cf. Holzmann ad Tac. Germ. 6, 7.

c u r s i o: Varr., Aug. doctr. christ. II, 30 *uel quarum* (artium) *omnis effectus est actio, sicut saltationum et cursionum et luctaminum.*

c u r u a t u r a: etiam Hygin. P. Astr. III, 39 al.

curuitas: Non. p. 20b tecta in curuitatem formata, 33b, Macr.

custodiarius adi. Rufin. (casa): A p. 8*sq.

1170 ***custodire**: trnsl. q. seruare Sen. contr. II, 15, 7 (pudicitiam), dein pA et freq. recc.

1170* **custoditor:** Ps. Hier. uincul. Petri 4 *mandatorum Christi custoditor assiduus.*

cyclamen (corr. e κυκλάμινος): Marc. Emp. p. 292 B *cyclaminis succus*, 296 G et saep., Plin. Val. I, 29 *herba cyclaminis trita* al., Cass. Fel. 1 p. 6 *cyclaminis herbae radicis*, App. herb. 17 *herba cyclamen*, S. Placit. 4, 18; — genuinas formas, cyclaminus et cyclaminum, refert Plin. (et Scrib. 7, 8), reseruaruntque etiam Coel. Aur. tard. II, 1, 37 *cyclamini herbae*, Isid. Or. XVII, 9, 89, ipsique Marc. al., ut p. 257 C, 382 F, et, ut uidetur, Pl. Val. II, 21 (ubi γρ. cyclamnium). Cf. A.

***cyclicus** t. t. med. Hier., Th. Prisc.: A p. 9*.

cygninus: Thes. nou. lat. p. 2 et 86.

cymbalaria (herba): Dynam. II, 79 *cyclamini id est cymbalariae sucus;* — cymbalaris App. herb. Cf. 'anniuersalis'.

cyprĭnus = cypreus, cupreus et Pl. Val. I, 18 (acus, pyxis).

Dactylosus: Isid. Or. XVII, 9, 48 (paeoniam herbam) *quidam . . uocant . . dactylosam a similitudine digitorum.* Cf. 334, 394, fermentosus Th. Prisc. et fur-

culosus App. h. (r. Gg.), piscosus Non. p. 82b 'hippocampi a flexu caudarum, quae piscosae sunt'. Cf. A.

*dactylus: i. fructus palmae (Dattel) Plin. XIII, 19, 46 *suum genus* (sc. inter poma palmarum) *dactylis, praelonga gracilitate curuatis interim* (l. r. Gg.), Ed. Diocl., Apic., Pall., Cass. Fel. 42 p. 101 *dactylos nicolaos numero quinque* al. (saepius tamen palmulas dicens, ut 48 p. 125 simul et palmulas . . exossabis et . . coques', exemplo Coelii et superiorum), Isid. Or. XVII, 7, 1.

damnabilitas: auct. Praedestin. III, 25 *damnabilitas eius eo usque peruenit ut* . ., auct. Hypognost. V, 7, 11 *aliquos . . in omni scelere et damnabilitate . . perdurasse*, gloss.; — *damnabilis* Treb. Poll., Firm. m., Rufin. apol. II, 32, id. Orig. in Cant. III p. 6, anon. in Iob I p. 57 *non ante Dei faciem ueniunt illi damnabiles, sed consilia . . eorum* al., *damnabiliter* Aug. saepe, ut e. c. contra Crescon. II, 11 *numquid sic etiam christianum et fidem laudabiliter, ac non potius damnabiliter ponerent?* (int. ut posuerunt episcopatus officium), c. Faust. XX, 9 . ., Fulg. Rusp. serm. 10, 6 *ita fiet, ut in te remaneas d. uictus, si fueris tuae uoluntatis uitio deprauatus*, id. ep. 1, 8 et ib. 10, Primas. in Apoc. IV ad 16, »Potam. ep. ad Athanas.« (comp. damnabilius Sen. ap. Aug. Ciu. D. »VI, 10« dubitamus utrum sit Senecae).

damnificare: S. S. Deut. ap. Aug. (eum centum siclis), Aug. s. 336, 4 *ambo damnificati sunt, . . uenditor et emptor*, in ps. 118 s. 31, 2 *qui regem nostrum detrimento militum eius* (martyrum) *sunt damnificare moliti, ab illo sunt insuper acquisiti* (sc. christiani facti), quu. in Hept. V, 33, Julian. epit. Nou. (decem libras damnifica-

bitur, quod unusquisque damnificatus est), Cassiod. (Epiph.) h. trip. (pecuniis), Greg. M. (aliter laesi aut damnificati), gloss.

1180 *damula*: App., Vulg., Iouin. ap. Hier. adu. Iouin II, 5, Rufin. Or. in Cant. III p. 56 *quomodo capreae uel damulae comparetur*, N. Tir.

danistarius: C. I. III, 2 p. 951 (in tabula cerata) *inter Cassium Frontinum et Iulium Alexandrum societas danistariae conuenit.*

datrix: Mar. Merc. Nestor. c. Pelag. tr. 2, 6, — dator Plaut., s. Verg, — Arn., Hier. in Os. ad II, 9 *ut, qui ex copia datorem non senserunt, sentiant ex penuria* al., intpr. Or. in Matth. 79 *Mosen legis datorem*, intpr. Iren., Aug.

dealbatio: Hier. in Ezech. VIII ad 27, 4 sq. *Libanus interpretatur candor siue dealbatio* al., Rufin. Or. in Num. 27, 12, Aug., Isid. quu. in Gen. 25, 8 *peccatorum*, 26, 2; — dealbator inscr. Pompei. 222, Cod. Iust., gloss.

dealitas: Hilar., »Arian. serm. frgm. 13 t. XIII p. 618 M.«, Lucif. non parc. p. 996 *quia una sit dealitas in Patre et Filio* al., Arnob. iun. de Deo trino II, 23 *in una dealitate duas substantias distinguo*, ib. 12 (male pro deitas uel diuinitas).

deambulacrum: Mamert. grat. act. ad Iul., Hier. in Ezech. XII ad 40, 44 sqq. *ut sacerdotes habeant deambulacra latissima*, Vulg. Reg., Eucher. laud. eremi 32; idem est per meton. deambulatio Ez. 42, 4 et Hier. ad l.

deasclatio (deascellatio): Ps. Soran. quu. med. 219.

deauratio: Greg. M. in I Reg. III, 4, 5, thes. nou. lat. p. 20, — deaurare Tert., Hier. ep. 150, 14 *earum* (columnarum) *deaurent capita*, Rufin. Or. in Exod. 9, 4, Aug., C. Theod.

debacchatio: auct. Quer. I, 2 *conuentus et debacchationes et ioca friuola non quaero*, II, 4 p. 40, Saluian.

debellatorius: Thes. nou. lat. p. 63, — debellator p, Tert., Hier. in Cant. tr. 2 p. 528 *ceruus serpentum inimicus ac debellator*, Vulg., postt.

1190 *debere: in circumscriptione coniunctiui postulatiui Greg. M. ep. I, 44 *praecipimus*, *ut . . debeant accipi* pro: accipiantur, I, 28 *suggestionem me apud dominos fecisse, ut . . Anastasium transmittere debuissent*, X, 45 al., auct. de S. Hel. 12, cf. Carpent. ap. Du Cange s. u. (huc uergere quadamtenus uidetur Capit. Maximin. 22 *Maximiniani milites iactasse dicuntur Apollinem contra se pugnasse debere*, müsse wohl . . haben); — *al.* debendus q. part. *praes.* Ennod. ep. I, 16 *salutationem debendam restituens precor . .*, II, 5 et saep.

debiliter: Pacuu., Aug. Regul. p. 516 M *debiliter ualet.*

debite: Gaudent. praef. ad Beniu. p. 837 *bonorum operum meritis debite ad . . regnum coelorum prouectos*, Vict. Vit. persec. Vand. III, 21 *in quem credere iubeor, ei etiam debite supplicabo.*

debriare: Aug. debriatus (cf. Du Cange s. u.), Cassiod. in ps. 35, 9 '*inebriabuntur ab ubertate domus tuae*,

. . *quoniam apud te est fons uitae* . .' *debriat etenim nos uita potabili, cum bonae conuersationis studium de sacris praedicationibus hauserimus*, Beda.

debullire Rufin.: A p. 9*.

decada: Hier. in Zach. I ad 1, 8 sqq. *septem decadarum numerus*, in Ez. XII ad 41, 8 sqq., Rufin., intpr. Iren.

decaluare: Veg. u. (II, 48, 3: locum . . psilothro decaluas), Hier. (decaluatus), Vulg., Isid. alleg. 81, — *decaluatio* Hier., uita Fulg. Rusp. 11.

decamyrum Marc. Emp. 35 A.

decanissa: Thes. nou. lat. p. 167 i. decani uxor, cf. ib. *equitissa* p. 185, *leuitissa* p. 306, et fratrissa Isid., sacerdotissa schol. Luc.

decantatio: S. S. uet. s. (Rönsch p. 71), Hier. (uertens ἀδολεσχία), »Cassian., Gennad., Cassiod.« (DV), [Fulg.] serm. 68 *unde eculeis appositi cum ungulis sulcarentur, aporiati decantationibus laborem faciebant cum pudore tortoribus.*

1200 **decapillare** (*décheveler*): auct. de S. Hel. 21 *se decapillare incipiens.*

decarminare: Cassiod. in ps. 130, 3. 4 *sed hic ordo nobis uerborum faciendus est, ut uersus huius decarminata contextio ipsa se magis exponere uideatur*: *si non humiliter sentiebam, sicut ablactatus super matrem, sed exaltaui animam meam* (textus ipse, quem exponere praesumpsit C., non demutato uel decarminato ordine uerborum, sic habet: si non humiliter sentiebam, sed exaltaui animam

meam, sicut ablactatus super matrem suam, — in uers. Vulg.: . . sicut ablactatus est super matre sua); — simpl. *carminare* (carmen) Sidon.

deceptio: S. S. uet. s. et Vulg., Hier. in Abac. I ad 2, 5 sqq. *diabolus omnium gentium deceptione laetatur* al., Rufin. Orig. in Iud. h. 4, 1 al., intpr. Orig. in Matth. 117, Aug., Mart. Cap., Cod. Th. et Iust.

deceptiosus: Rufin. Orig. princ. II, 4, 3 *nec deceptiosa quaedam sophismata*, Ennod., Cassiod. in ps. 9, 29 *persecutio Antichristi erit . . deceptiosa miraculis*, in 15, 4, Greg. M.

deceptiuus Firm. m. A, postt.

deceptorius: Aug., Hier. (?) in Iob 24 *deceptoria persuasione diripiunt greges dominicos*, Leo serm. 36, 4 uoluptas, Mar. Merc., Ps. Cypr. sing. cler. 44, all., — deceptor Sen. tr., Lact., Aus., Hier. Didym. spir. suct. 60, Rufin. h. mon. 19 p. 183, Aug. serm. 130, 2 al., Isid. sent. II, 30, 5, all., *deceptrix* Lact., Rufin. h. mon. 10 p. 168, Aug. serm. 182, 7 *haereses deceptrices*, Alc. Auit., Cassiod. in ps. 61, 8 *deceptrice mutabilitate fallaces*.

decerptor: Aug. c. sec. resp. Iul. I, 16 (sic hoc non fecisti, ille fecit qui de libris tuis ea, quae comiti Valerio putauit mittenda esse, decerpsit;) *quod eum non credens ego fecisse mendaciter, auctori tribui, quod decerptori debui*, ib. 23; — decerptio Non. p. 127a (ed. Gerlach et Roth), Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. VI, 23 (pomorum).

decertator: Ambr. in ps. 36, 11 *noli esse contentiosus et decertator in zelo*, Cassiod. (Epiph.) h. trip. (VI,

16 al.), Nou. uers. ant. 107, 3 al., — decertatio Cic. s., C. Th., Quer. V, 4, Cassiod. (Epiph.) h. trip. IV, 8.

decibilis: Rustic. c. Aceph. p. 1173 *quod decibilius . . euenire non poterat*, Liberat., Isid.

deciformis: intpr. Iren. II, 15, 3 *quia Pleroma ipsorum, cuius imaginem creaturam esse dicunt, octiforme et deciforme et duodeciforme est.* Ad haec tria, quae hic tantum sunt inuenta, cf. *ambiformiter* Arn., biformis p pA, *milleformis*· Aug. quant. anim. 72 'ludendi ac iocandi causa milleformes simulationes', id. Ciu. D. (l. r. Gg.) al., Prud., *quadriformis* (4492), semiformis Col., *septiformis* Hilar. in Matth. 12, 23 'quae in eo multiformis illa Dei sapientia septiformi gloria collocauit', Optat. »schism. Donat. VI, 3« septiformis ecclesia, Aug., Gaud. »serm. 3« igneus ille Spiritus septiformis, all. eccl. freq., triformis p, *uniformis*, *aequiformis* (sup. 106), multiformis, *omniformis* App., Aug. C. D. X, 11 'natura fallax omniforme multimodum', Prud., Sid. (in carm.), *pluriformis*, *primiformis* Mar. Victorin., *caniformis* Prud., *serpentiformis* intpr. Iren., tauriformis Hor., *uersiformis* Tert., *conformis* (sup. 885 b), deformis, *eformis* N. Tir., informis, transformis Ouid.

1210 *decimatio*: Capit., gener. Vulg., Aug. quu. in Heptat. V, 18 *decimationes omnium fructuum*, 28, id. Gen. ad lit. X, 20, 35, Cassian.

decipula: Hier. spir. snct. 59 *eorum fraudulentas decipulas conteramus* (r. Gg.), ep. 84, 5 al., Vulg., Rufin. Orig. in Cant. III p. 65, Mart. Cap., Sid. (-um Laeu., App.).

decipulosus: Thes. nou. lat. p. 179.

declamatiuncula: Gell., Hier. in Os. I ad 2, 16 et 17 *oratoriis declamatiunculis ludere,* Mar. Merc. Subnot. 3, 2, Sid.

1213 **declamatrix:** Aldh. septen. p. 216.

declaratio: Cic. ep., App. dogm. Plat. III, Hilar. in ps. 118 l. 22, 3 *ut, cum rerum dictarum sit percepta cognitio, tum agnitionis ipsius declaratio consequatur.*

*declinatio: *medic.* q. remissio (uel, ut Coel. Aur. tard. I, 1, 7, 13 al. loquitur, dimissio) sc. passionis opp. accessus (ap. Marc. et accentus), augmentum Marc. Emp. p. 405 E *hoc medicamen in accentu placat dolores et in declinatione confirmat sanitatem*, Th. Prisc. II, 5, Coel. Aur. tard. III, 5, 71 *si declinationis tempus permiserit*, II, 5, 87 et 89, III, 6, 84 et 8, 101 al., acut. II, 19, 124 al., Cass. Fel. 29 p. 48 *declinatione facta* (opp. 'in augmento') al., cf. Th. Prisc. II, chr. 16 *declinantibus doloribus*, Coel. Aur. tard. II, 7, 106 *declinante passione* al.

decoctio: meton. i. decoctum Th. Prisc. I, 5 *ex ea decoctione fricentur*, 7, 10 . . (plur. II, 3), Pl. Val. I, 61 (r. Gg.), V, 25, Coel. Aur. tard. I, 4, 37 *bibere hyssopi decoctionem*, II, 1, 25, IV, 1, 4, ib. 8, 128 et saep., Cass. Fel. 48 p. 122 *decoctio potui data*, 6 p. 14, 10 p. 18 et passim, App. herb., Ven. u. Radeg. 15; abstr. q. digestio Cssd., Isid. (l. r. Gg.), q. consumptio, dilapidatio Cod. et Nou. Theod., Cssd.

decolligare: Rufin. Orig. in ps. 36 h. 1, 2 *Aegyptii . . decolligauerunt axes suos, et cito fugerunt sub aqua.*

decoloratio: Cic., Aug. un. bapt. 15 *quasi innocentia Caeciliani* (iudicio absoluti) *iudicis decoloratione fuscetur*, Coel. Aur. tard. II, 1, 9, Gelas. ep. 9, 9 et 15 al.

decolorate: comp. Aug. De duab. anim. 2, 2 *quanto decoloratius uiuat peccatrix anima* (decolorati corruptique mores id. ep.).

1220 *decoratio*: Eust. Hexaem. I, 1 *conueniens exordium de mundi compositione narraturus assumpsit decorationem gestorum operum*, ib. 6 *Verbum, quod decorationem omnium, quae uidentur, effecit*, VII, 1 *ut equis etiam familiaris decoratio redderetur*, Dionys. Exig. »de creat. 19«.

decoriare: Tert., anon. in Iob II p. 145 *exteriore corio decoriatus*, Pall., Cass. Fel. 9 *amygdalarum amararum decoriatarum* al., Isid. ort. et obit. patr. 133 *uiuens decoriatur.*

decoriatorius: Cass. Fel. 13 p. 20 *medicamento decoriatorio, quod Graeci ecdorion uocant.*

decorosus: Ambr., anon. in Iob II p. 166 *quid gloriosius aut decorosius gloria atque forma humana?*, Ps. Aug. (l. r. Gg.), intpr. Polycarp. ep. ad Philipp.

decorticare: Plin., Vulg. Ioel 1, 7 et Hier. ad l., id. quu. hebr. in Gen. 30, 32 sq. *tres uirgas ex parte decorticans* al., Ps. Asc. ad Cic. diuin. in Caec. 3 *ligna delibrata id est decorticata* (delibrare Caes., Col.).

1224* **decrassare:** Hier. (?) in Iob c. 15 p. 1051 *non longum tempus erit, quo uita eius in diuitiis facinorum decrassetur.*

decrementum: Gell., App. bis, Hier. Orig. in Luc. hom. 8 *si . . nec augmentum, nec decrementum recipere potest*, Aug.

decrustare: Ven. uit. Germ. 77 *cum saxa frigus decrustaret, et aquas in crustam uerteret;* — crustare Plin., all, concrustatus Amm., incrustare Varr., Hor., postt.

decubare: Fab. Pict. ap. Gell., Ven. Fort. Misc. III, 4 *me . . litorali diutius in margine decubante.*

decuplus: Vulg. Dan. et Hier. in Dan. 2, 15, Boeth., Aldh. septen. p. 176 *decupla schematum species* al.

decussus, u Plin. XI, 62, 163 *decidere eum* (aculeum) *rursusque recrescere facilem decussu.* Nimirum supina quae dictitant nihil aliud sunt nisi casus nominum.

1230 *dedecoratio*: Tert., Rufin. Orig. in Rom. II, 13 p. 137.

dedecorosus: Vict. epit., Hier., Rufin. Orig. in Rom. IX, 32 al., Oros. h. III, 23 *dedecorosissima proditione*, Cod. Th., Primas.

dedecorus: Sen. ep. 90, 26 *dedecoros corporis motus*, Tac. bis (e Plaut Bacch. 1201 nunc expulsum).

*dedicare: *al.* (non rem, sed actum aliquem) q. instituere, inaugurare Hier., ut adu. Iouin. II, 15 *ex parte ieiunium dedicatum est*, ib. inf. *et ipse Dominus baptisma suum XL dierum ieiunio dedicauit.*

dedicatio: Cic. dom. 39, 103 (DV habet), Liu., Sen. dial. X, 20, 5, all. pA et recc.

dedicator: Tert., Petr. Chrysol. serm. 96 *Cain . . in exitum fraternum mortis dignus exstitit dedicator*, Arn. iun. in ps. 119.

deditor: Tert. orat. 11 (habet DV, at non Gg.*).

---

*) Sicut int. cett. *absedere*, *defamator* Steph. ad Bonif. pap. II libell. I p. 35 t. 65 M., *defoliare*, *degustator*, *deificatio*, *deiloquus* Rustic. (sup. 755), Liberat., *deipartrix* Rustic., *demessio* Capreol. ep. 2, 1, *deorbitare* Lucif., *deprehensibilis* Vigil. Taps. c. Pallad. I p. 502 M *deprehensibili se collutauit perfidia* al., *desculpere* Tert., *despectatio* Oros. c. Pelag. p. 605, *desperaliter* Paulin. bened. 6, *desubitare* Firm. m. III, 4, 6, *deterioratio* Acr. ad Hor., *detuitio* Chalc. in Tim. 237 al., *deuictor* hist. trip., inscr., *deuiabilis* Chalc. Tim. 25, *diamygdalon* Pl. Val., *dignificare*: inf. 1459, *disertulus* Mar. Merc., *disiectio* Coel. Aur., *eluctatio* Lact., 25 *emanator* Cassiod., *emunitas*, *enuntiator* Aug. quu. in Hept. II, 17, inscr., *equistrator*, *erector* (1692), *eremiticus* (1693), *essentitas* Mar. Vict., *exarguere* Verecund., *excelsitudo* Verecund., *exordialis* Gennad., *expulsorius* Dionys. Exig., *extemporaneus* Rufin. Orig. in Leu. h. 8, 5, gl., *figuralis* (inf. 1984), *figuratim* intpr. Iren., *flagitiare* Isid. diff. I, 230, *fundate* Vigil. Taps., *fusitrix* (inf. 2130), *generamen* (nr. 2153), *generatiuus* Boeth., Dion. Exig., *germinabilis* Dionys. cr. hom. 8, Isid., *glebaticus* Perpet. Turon. testam., *glebositas* Potam., *gratifice* Rufin. h. mon. 1 p. 123 V., *gratuite*, *heredificare* intpr. Iren., 50 *homousionista* (-anista?) Vigil. Taps., *homuncionita* Philastr., Aug., Mar. Merc., al., *honorabilitas* Facund., *illustratus*, us Cassiod., *imbutio* Cassian., gl., *immaculate* uet. intpr. Ignat., Rustic. c. Aceph. p. 1185 C al., Ven. Fort. (Quich.), *immanescere* Vigil. Taps., *immedicabiliter* Hilar., *immediabiliter* Rustic., *immensibilis* Philastr., *immixtio* Gennad. uir. ill. 82, *impariliter* Aug., *impatibiliter* Mar. Merc., *imperagratus* Gild., *implastrare* Victor. ap. Fulg. Rusp., *importabiliter* Cassiod., Vict. Tunon., *impoenitibilis* Primas., *improficuus* Rustic. c. Aceph., *impuderatus* Lucif., *impulsatrix* Verecund., *incaducus* Rustic. c. Aceph., *incarceratus* Zen., Aug, *incarnaliter* Mar. Victorin., *incoinquinabilitas* Fulg. Rusp., *inconculcabilis* id., 75 *inconstabilitas* intpr. Iren., *inconsubstantialis* Rustic., *inconsummabilis* Eucher., *inconsummate* Eugypp., *inconuulsibilis* Rustic., *incrassescere* Rufin., *increabilis* Mar. Merc., *increpatiuus*, *incrispare* Tert. idol. 8 (sec. codd.), *indecibilitas* intpr. Iren., *indecernere* Garg. Mart., *indeflexibilis* Cassian., *indeminutus* (2636), *indirumpibilis* Rustic., *indiruptus* Cassian. (coll. XXIV, 18 et saep.), Fulg. Rusp., Verecund., *indiscernibilis* Mar. Victorin., *indiscissibilis* Rustic., *indiscusse*, *indormitabilis* (2683), *induratio* (2695), *ineuincibilis* hist. trip., *inexcessibiliter* Rustic., *inexinanibilis* Mar. Merc., *inexqui*

dedolatio: Ps. Soran. quu. medic. 246 *anatresis id est pertusio et perforatio ossis decisi, desecatio, derasio aut dedolatio.*

---

situs (2720), *inexscrutabilis* (2721), 100 *infrenabilis* Chalc., *ingenerabilis* Mar. Vict., *ingraminatus* Vict. Vit., *inintelligentia*, *ininitiabilis* (2801), *initiabilis* Vigil. Taps., *initialiter* Aug., Fulg. Rusp., *innigrare* S. S. uet., S. Placit., *innumerosus* (2823), *inobauditio* S. S. ap. Pacian., *inobsecrabilis* Pacian., *inofficiositas* Salu., Ruric, Alc. Auit., Valerian., *insolatio* Plin. XXI, 49, 84, *insignanter* Primas., *inspiramen* (2896), *insubditus* Zen., *insubstantialis* Candid., Mar. Vict., *insubstantiatus* Mar. Vict, *insultus* (2926), *intaminate*, *integraliter*, *intelligentialis* et *intelligentialitas* Mar. Victorin.; *intelligentitas* id., *interannuntiare* Liberat., 125 *interficies* Chalcid., *interpretabiliter* Dionys. Exig., *inundantia* Verecund., add. »S. S. uet. Luc. 6, 48« (ubi Vulg. inundatio), *irrecusabiliter* Rustic. c. Aceph. p. 1218, 1247 et 1251, *irremissus* (3059), *irretractabiliter* Facund., *irreuolubilis* Oros., *laboratus*, u Venant., *lassabundus* Rufin., *linguositas* Rustic., *loculatus* al. Potam., *logium* Rufin., intpr. Iren., Isid., *luminalis* Candid., *luminatio* (3260), *martyrialis* (3339), *memorabiliter* (3383), *mersio* (3407), *ministratus*, u (3428), *missorium* (3446), *munerator* (3520), *mustuosus* Cassiod., *mutilitas* Dion. Exig., *napa* (3540), *naricornus* Verec., *nascibilitas* Gennad., 150 *naufragabilis* Caes. Arel., *nebulare* (3552), *neruicus* pro neruiceus uel neruinus, et al. (gl.) i. fortis, *nepotatus* pass. Pacian., *nominabilis* (3587), *noxietas* Gaud., *nundina* s. sing., obosculari Petr., *obsurdare* Aug., *obturbatio* Rufin., *occupator* (3681), *omnicognoscentia*, *omniexsistentia*, *omniintelligentia*, *omniuiuentia*: Mar. Victorin., *operabilis* intpr. Iren., *oppugnantia* Dionys. Exig., *pactuari* excc. de impp., *panicoctarius* Petr. Chrysol., *panificare* (3776), *panificus* Petr. Chrysol. (habet Gg., sed e gloss., dissimulato auctore), *participator* imp. Iustinian. ap. Agapet. pap. ep , et *-rix*, *pauperascere* Fulg. Rusp., *pedibulum* (3843), 175 *pedunculus* (3844), *perapertus* Chrysol., *perceptus*, u Cl. Mam. an., *perdamnare* (3873), *perdecipere* Chrysol., *perdeflere* Chrysol., *perfucare* Chrysol., *permonere* (3926), *perpenetrare* Chromat., *perquisitio* (3958), *perprocliuis* Chrysol., *persecurus* Chrysol., *petralis* Cassiod., *phantasmari* intpr. Iren., *pigmentalis* Facund., *planare* Petr. Chrysol., Sedul., Coripp., *plenarie* (4072b), **poetare transl.* Lucif., *pomulum* (4101), *potentificare* Mar. Vict., Candid. Arian., *praeaccipere* Cassiod., *praecausa* Cand., Mar. Vict., *praeconfundere* Chalcid., *praeclarere* (4155), *praeconialiter* Cassiod., 200 *praeconspicabilis* Cassiod., *praeconuincere* in Xysti pap. epp., *praedemonstrare* Rustic., *praedestinator*, *praeeuangelizare* intpr. Iren., *praeexercere* intpr. Iren , *praeexsistentia*

defaecatio: Tert., Hier. nom. hebr. p. 38, Pacian. (l. r. Gg.); — *defaecare *transl.* Plaut., Ambr., Hier. ep. 121, 10, Rufin. h. mon. pr. *ab omni malitiae cogitatione defaecatos* al., Aug., Sidon.

defatiscere act. pro defetisci: Ps. Aug. serm. 192, 3 *defatiscente fide defatiscit et semita.*

---

et *praeexsistere* (4184), *praeexsistentialis* Mar. Vict., *praedefinire* (4168), *praefinitiue* intpr. Iren., *praeformatio* (4196), *praeiactitare* Cassiod., *praeintellegere* Mar. Vict., Rufin., Boeth. et *praeintellegentia* Mar. Vict., *praemagnus* Boeth., *praenotatio* (4227), *praenubere* (4228), *praeordinatio* (4233), *praepollentia* Aug., *praeprincipalis* Mar. Vict., *praeprincipium* Cand., Mar. Vict., *praeregnare* excc. de impp., *praesignatio* (4260), *praespeculari* depon. Rustic. (part. perf. pass. Amm.), 225 *praesubsistere* Rustic., *praesumptrix* Petr. Chrysol., *praetitulatio* (4285 b), *praetumere* Cassiod. in ps. et (Epiph.) hist. trip., *praeuaricatorius* (4294), *praeuentio* (4296), *presbyteralis* (4307), *primitiualis* Rufin., *primitiuatus*, us (4312), *primogenitus*, us inc. geneal. patriarch., *principator* (4306), *procliuium* (4329), *prolator* (4365), *prolitare* Zeno, *promulgatrix* Gelas., *proprietarius adi.* Cassiod., *propriificare* Rustic., *propriificatio* id., *prouector* (4422), *pseudocastus* Praedest., *pseudochristianus* Lucif., Aug., *psiathus* Vigil. Diac., Dionys. Exig., *psoalgicus* Th. Prisc., *puerarius* (4438), *pullulamentum* Petr. Chrysol., Dionys. Exig., *quadragesimalis* (4484), *rabidosus* Lucif., *reaedificatio* Marcellin. chron., *recaptiuatus* intpr. Iren., *recompaginare* Hier. (?) ad am. aegr. II, 7 'in proprium suum corpus . . articulatim recompaginandum', *reconciliatrix* Cassiod., *reconfirmare* Primas., *reconstruere* Cassiod., Iorn., *reconuertere* Facund., *recrastinatio* (4569), *refiguratio* Eust. Hex., *registoria* Caesar., *reignire* Rufin., *reinterpretari* (4618), *relaxatorius* (4628), *relectio* (4629), *renascibilitas* (4655) *repensio* (4669), *repensor* (4670), *replasmare* intpr. Iren., Vigil. Taps., *replasmatio* Vigil. Taps., *repropitiatio* Rufin., *repropitiator* id., *repropitiatorium* id., *reptibilis* (4683), 275 *repudiabilis* Gelas., *reserabilis* Cassiod., *reseratio* (4697), *resigillare* Verecund., *resolidare* (4700), *restructio*, *resultator* Cssd., *reuelamen* Zen., *reuersus*, u Mar. Vict. gramm., *reuiuefacere* Mar. Vict., *reuiuiscentia* id., *rhythmizari* intpr. Iren., *roborabiliter* Greg. Tur., *roboramentum* Gelas. pap., *sacerdotaliter* (4800), *saluamentum* Venant, *sapidulus* (in 4831), *sarcitector* Isid. or. XIX, 19, 2, *sarsorius* (cf. 4836), *scholarius* (4867), *scissibilis* Th. Prisc IV f. 316 a, *scrutinare* (4888), *sedecennitas* (4900) [quorum quidem quatuor esse apud Gg. ed. 7 nunc animaduertimus, at multum tamen ἐνδεῖ τοῦ τελέου].

defectibilis: Aug. serm. 362, 11 *cum portamus istam defectibilem infirmitatem, cui etsi cibus nunquam desit . . non tamen efficit, ut mors non sit futura.*

1240 **defensabiliter** (defensibiliter?): Cassiod. in ps. 79, 12 *maceria . . quae solet uineas defensabiliter circuire;* — adi. defensabilis exstat iam apud Ambr., defensibilis tamen legitur apud Cassiod. de anim. 2.

defensor: Ter. Andr. 813 al., Afran. fr. 323 R., Cic., cett.

deferuĕre: Stat. Theb. III, 314 *tunc me sanguineo late deferuere campo . . uidebis*, cf. efferuĕre id. VII, 795 al., feruĕre Neue FL II p. 422. Deest illud ap. Gg., sed habet Neue l. l.

deficax: Facund. defens. tr. capit. V, 2.

deficienter: i. elliptice Hier. in Is. hom. 7, 4 '*non gens ad deum suum*' (ex Is. 8, 19). *Deficienter autem dicitur non gens ad deum suum exquiritur.*

definienter: Aug. in Ioann. tr. 14, 8 (si nondum accepisti testimonium eius:) *accipe, et signas, . . definienter agnoscis, quia Deus uerus est.* Cf. s. uu. conspiranter, dissonanter, interroganter, reluctanter, renitenter, et alia huiusmodi Augustiniana, ut continuanter Gen. ad lit. IX, 15 s. f. al., doctitanter »Gen. ad lit. imperf. 6« (doctitare gloss.), inconuenienter, inhianter inf. 2787, inobedienter, nescienter, omnipotenter, praefidentius, praetereunter ep. 9, 4 al., proficienter (4352). Cf. ad nr. 5944.

definitior: Mar. Vict. adu. Arium I, 49.

*definitiuus: *transl.* (bestimmt, entscheidend) Tert., Rufin. Pamph. pro Orig. p. 295 *haec quasi definitiua pronuntiare sententia*, Cod. Th. I, 10, 3, Nou. Theod., C. Iust., Prisc.

deflammatio: Ps. Soran. quu. medic. 245 (cauterismo subiacere) *incensionem et deflammationem et cetera his similia.*

*deflectere: *al.* Aug. in ps. 140, 25 (si interrogetis bene Graecos, negant graecum esse pascha.) *sonat ibi quidem πάσχειν, id est pati, sed non solet sic deflecti: passio enim πάθος graece dicitur, non pascha.*

1250 *deflexio*: Nazar. pan., Ambr. Abr. II, 7, 39 (morum) al., Aug. cons. euang. II, 4, 10 *Iechonias, a quo facta est quaedam in extraneas gentes deflexio, quando in Babyloniam transmigratum est*, ib. inf., Macr., Coel. Aur. ac. III, 9, 99, Chalcid., — deflexus, us Val. Max., Hilar. in ps. 118 lit. 3, 17 al., Ambr.

deflorare: q. delibare Hier. ep. 130, 19 *quidquid dici poterat, in illis opusculis defloratum est*, Cassian., Cassiod. inst. diu. (l. r. Gg.) al., Primas. in Apoc. pr. *etiam a Tichonio certa, quae sano congruunt sensui, deflorani, . . importuna reseruans*, it. inf., — atque ita defloratio Tert., Cassiod. (Epiph.) hist. trip. XII, 5 (r. Gg.) (Cyrillus Alexandrinus) *episcopus deflorationes quasdam* (i. excerpta) *librorum Nestorii faciebat, eum turbare uolens*, quae prope totidem uerbis leguntur ap. Liberat. breu. 5 (al. deflorare Amm., Ambr., all., -tio Ambr.).

defloratiuncula: Ps. Aug. Specul. 33 *non temeritate praesumptionis, sed auiditate tui desiderii huic defloratiun-*

culae operam dedi, ut breue et manuale uerbum mecum de te semper haberam, ex cuius lectione, quoties tepefio, in tuum reaccendar amorem.

deflorator: Hier. (?) ad amic. aegr. ep. II, 5 uirginitatis.

defluxio: pr. Firm. m. III, 7, 8 *gonorrhoeam id est defluxionem seminis*, Coel. Aur. saep., ut tard. II, 14, 218 humoris, I, 4, 127 *purgatiua medicamina . . defluxionem corporis facient*, ac. II, 10, 63 al., Cass. Fel. 4 in. *capillorum*, 40 p. 90, trnsl. q. emanatio Aug. ad Oros. 2 *quoniam* (animam) *particulam uel defluxionem Eius non esse constat*, al. (astron.) Firm. m. IV pr. p. 84 (r. Gg.) *coniunctiones* (lunae) *ac defluxiones* (cf. IV, 19 in.: quas uocant Graeci *συναφείας* uel *ἀποῤῥοίας*), IV, 9 in., 19 med., cf. IV pr. p. 85 'quibus (stellis luna) se coniungat, et a quibus defluat uel recedat'.

defoedare: [Fulg.] serm. 69 *noli defoedare coronam meam*, serm. 67.

defoliare: Dosith. ars gr. p. 64 *defolio ἀποφυλλίζω*, Eutych. ars p. 450, gloss.

deformatio (*μόρφωσις* . .): Vitr., Hygin. P. A., S. S. 2 Tim. 3, 5 ap. Cypr. unit. cath. 16 *habentes deformationem religionis* (Vulg.: speciem quidem pietatis), Firm. m., Rufin. Orig. princ. I, 2, 2 *in hac sapientiae subsistentia omnis uirtus ac deformatio futurae inerat creaturae*, II, 11, 4, M. Cap., Iul. Ruf. sch. dian.

defricatio: Coel. Aur., Cass. Fel. 53 *post defricationem adhibitam lana munda operire*, 55 p. 144 *defricationibus ceromaticis.*

**defunctio* i. mors: Vulg. Sirac., intpr. Iren., Facund. c. Mocian. p. 860 *ut post CXX suae defunctionis annos damnaretur*, all.

defurere: Eges., Hier. in Gal. III ad 5, 17 *contra se inuicem defurentes seque mordentes.*

1261 **degenerositas:** Greg. M. in I Reg. IV, 4, 25 *superna luce splendent et nihil degenerositatis habent.*

degradatio: Aug. c. Crescon. III, 48 (r. Gg.) *presbyteri . . facinus sola degradatione punire*, IV, 11 al., Greg. M., Thes. nou. lat. (cf. DV); — *degradare* ita (degradiren) Hilar., Aug. serm. 355, 6 *si quem hoc facientem degradare uoluero*, Bened. reg.

degustatio: Tert. (l. r. Gg.), Vlp. Dig., Petr. Chrysol. serm. 98, inscr.

degustator: Cassian., De miracc. S. Steph. II, 3, 1 *ut degustator haustum uasis merum applicuit iudicio labiorum.*

dehabere: Hier., Arn. iun. De Deo trino I, 9 (r. Gg.) *unusquisque lapis uerus ita est, ut nihil dehabeat, quo possit alius uerior existimari*, ib. c. 16.

dehonestas: Hilar. Trin. XI, 6 *neque formam serui usurparent ad formae Dei dehonestatem*, Acro (l. r. Gg.).

dehonestatio: Tert., Hilar. in ps. 143, 4, Bachiar. ad Ianuar. 13 *ulciscetur nos milites suos, quibus in dehonestatione sua fecit ista inimicus.*

dehonorare: Rufin. Orig. in Rom. II, 5 *dehonorasti iustitiam* (i. honorem debitum ei non reddidisti), Oros.,

Cod. Th., Salu., Cl. Mam. an., — *dehonoratio* Greg. M. (Quich.), Isid. ep. 4, 6 *dehonoratio nominis siue dignitatis*, Adaman. locc. sanct. III, 5.

dehortatorius: Tert., Hier. in Ezech. hom. 7, 10 *qui dehortatoriis a fornicatione indigent sermonibus.*

1270 **deicida:** Petr. Chrysol. serm. 172 *Iudaeos haec* (inuidia) *fecit esse deicidas; deicidas diximus, non quo peruenit, sed quo facinus hoc tetendit,* »Placid. gloss.«

deicola: Hier. c. Ioann. Hierosol. 38 *iste est*, *quem . . ut uerbum exprimamus e uerbo* (*θεοσεβής*), *deicolam possumus dicere*, Martin. Dumiens. formula honest. uit. 1.

*deiectio: pr. spec. (alui, uel abs.) Cels. I pr. p. 11 Daremb., c. 3 p. 18, II, 1 . . ., Scrib. 90, 142 . ., Sen.; trnsl. *abus.* Hier. in Luc. h. 8 *mansuetudinis sectantem deiectionisque uirtutem.*

deificare: Rufin. Orig. in Leuit. h. 3, 5, Aug., intpr. in Matth. 33 *deificauit quam susceperat humanam naturam*, Cassiod.

deificatio: Nestor. in Coelestin. pap. epp. 6, 2 *blasphemant ipso uerbo deificationis*, Mar. Merc. (DV).

**deificus* pass.: S. S. Prou. »2, 17«: *et testamentum deificum* (Aug. Spec.: t. diuinum) *oblita est*, Cypr. sententt. episc. 8 *ex scripturis deificis*, ep. 52, 2, 75, 7, Aug. patient. 17 *illa* (patientia) *terrena est, ista coelestis*, . . *illa diabolica*, *ista deifica*, an. in Iob II p. 129, Innoc. pap. I ep. 2, 2 *disciplinam deificam populum erudire debemus*, Reg. Bened. prol. *apertis oculis nostris ad deificum lumen*, Coel. Aur. Cf. pass. largificus Pacuu. (grando mixta

imbri largifico . . cadit), *modificus* Aus. (cui breuia mela modifica recino), regificus Verg. (luxus), Val. FL., Ambr., *serenificus* inscr. metr. (coelum), *stellificus* (DV), uastificus Cic. p. belua (cf. sup. 285), etiam pass. et magnificus, laetificus (hist. trip. VIII, 1 hilarior et uultu laetifico).

Deipassianus: Marcellin. Com. Chron. ad a. 512 *Deipassianorum quaternitas*, Rustic. c. Aceph. p. 1215 *qui Deum passibilem dicunt, Deipassiani uocantur.* Cf. traducianus inf. 5695.

deitare: Rustic. c. Aceph. p. 1201 *Deo inhumanato, homine uero deitato, uel qualitercumque quis nominat*, it. p. 1192 A, 1203 AC al.

deitas: Arn. »I, 28«: a quo ipsam deitatem, ut ita dicam, sortitos esse se sentiunt, Hilar. in Matth. 16, 4, Hier. in Eph. II ad 4, 5 sq. *absit, ut non sit in dominatione deitas uel in deitate dominatio*, id. Did. spir. snct. 18, 29 al., Rufin. apol. I, 4, II, 47, id. Or. in Rom. III, 8 al., Aug. »C. D. VII, 1 in.«: hanc diuinitatem uel, ut sic dixerim, deitatem, nam et hoc uerbo uti iam nostros non piget, ut de graeco expressius transferant id quod illi *θεότητα* appellant, Prud., anon. in Iob I p. 52 *deitatis in se accessum non sustinens* al., Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. I, 38 al., Arnob. iun. confl. I, 18 et saep., Praedest. I, 26 al., all.

delauatio: Theod. Prisc. III, 5 (r. Gg.) *post matricis delauationem*, »gloss. gr. lat.«, — uerbum Th. Prisc. — delauatus I, 32 *non delauatis prioribus* (delotus IV f. 314a), delauabis I, 1 et 4 —, Apic. VIII, c. 7 *porcellum*

praeduratum liquamine delauas, Cass. Fel. 19 p. 29, cf. praelauatus Th. Pr. I, 27.

1280 delectabil*iter*: Gell., Rufin. Orig. in Num. h. 27, 12, Aug. Ciu. D. XIX, 1, 2, doctr. chr. IV, 11, 26, compar. id., an. in Iob III p. 233 *diem natiuitatis suae delectabiliter celebrare student*, Cl. Mam. an. I 23 (r. Gg) *agitur anima . . et delectabiliter et poenaliter*, intpr. Ignat. (adiectiui not. superl. Herm. Past. III, 9, 1 *aspectum delectabilissimum*).

*delectare *al.*: an. in Iob III p. 233 *carnalem hanc solam delectantes uitam* (dilectantes?) *ac sola terrena . . respicientes.*

*delectatio *q.* irritatio c. gen.: Coel. Aur., Cass. Fel. 46 p. 117 *subito urinae egerendae delectationem patiuntur.*

delectatiuncula: plur. Gell., *sing.* Ps. Cypr. dupl. mart. 35 *ob breuem carnis delectatiunculam.*

delegator: Cassiod., Nou. Iust. uers. uulg. 126, 1 al.

delenificus: pr., Fronto, Aus., Symm. ep. III, 6 *tua delenifica et suada facundia* al., Ennod. ep. VII, 12, VIII, 1 et saep.

- *deleticius*: Vlp. Dig., inc. (sec. V) contra Fulgent. Donatist. 12 *habes Victorem . . quatuor euangelia ueluti deleticia comburentem.*

deliberare (*délivrer*): Tert. adu. Marc. II, 19 *ad deliberandas animas eorum de morte*, IV, 21 *decem mensium cruciatu deliberatus*, adu. Valent. 29, cf. Du Cange s. u.

delicatissime: Hier. ep. 118, 7 *a matre educatus.*

deliciari: S. S. uet. s. (Rönsch It. p. 155), Rufin. Orig. in ps. 36 hom. 2, 6 κατατρυφήσουσιν, *id est deliciabuntur magis, quam delectabuntur . . iste deliciatur uel delectatur in multitudine pacis*, id. in Num. h. 21, 1, in Cant. III p. 29 *deliciari uolentibus* al., Petr. Chrysol. serm. 16 *deliciantur foetore*, Ruric., Alcim. Auit., Venant., gloss.

1290 *deliciose*: Aug. »serm. 66 ed. Mai., n. 3«, intpr. Orig. in Matth. 61 *large et deliciose nutriti*, Anthim. obseru. cibor. 24 *ad uiros deliciose uiuentes et diuersa ciborum sumentes; adi.* Ambr., Aug., ut Gen. c. Manich. II, 9 in. *quoniam in nemoribus deliciosa quies hominum esse solet*, Gen. ad lit. VIII, 10 *positus est homo in paradiso, ut operaretur eundem paradisum . . per agriculturam non laboriosam, sed deliciosam* al., M. Cap., Salu. auar. II, 6 *diuitem non uult, quam deliciosam esse non patitur*, Petr. Chrysol. serm. 54 *ut adulescentiae labores senectus deliciosa compenset*, Sedul., Cassiod., Ven. Misc. III, 14, 11, all.

delictor: Cypr., Commod. »instr. 53«, Hier. adu. Pelag. III, 18, Aug. c. du. epistt. Pelag. IV, 8, 23 *si etiam grauissimis delictoribus, . . cum postea crediderint, remissa peccatorum datur*, c. Iul. I, 3 6 al., Ps. Aug. serm. 103 s. f. *lex peccati . ., quam primus delictor excepit.*

delimare: Plin., Marc. Emp. p. 254 A, Isid. eccl. off. I, 37, 3.

delineatio: Tert., Hier. nom. loc. hebr. p. 123 *facta ueteris Iudaeae delineatione ac diuisis tribuum sortibus*,

atque in his ut in picturae delineatione metropolis Ierusalem et templi insculpta imagine.

delinitio: Meliton. Clau. IV, 11, 2, Nou. Iust. uers. uulg. 107, 3.

deliquatitudo (deliquatus): Cassiod. in ps. 67, 3 *quoniam in iudicio Dei a facie Ipsius sic dispereunt peccatores, quemadmodum cerae deliquatitudo proximo igne consumitur.* Cf. u e t t. beatitudo Cic. et postt.; partitudo Plaut. Aul., postt., sanctitudo pr(isc.), — r e c c. directitudo Cassiod. (inf. 1482), disertitudo inf. 1510, promptitudo, rectitudo, praeterea syncopata (uidelicet -ti- ante inclinamentum, quod est -tudo, eliminata): assuetudo, consuetudo, desuetudo, mansuetudo, sollicitudo, r e c c. dissuetudo, insuetudo, inquietudo, quietudo.

d e l i r a m e n t u m: Plaut., Plin. II, 5, 17, Fronto, S. S. Luc. »24, 11«, Lact. ir. 10 al., Ambr., Eges. V, 22 *deliramento quodam senectutis*, Hier. adu. Rufin. III, 22 *absit ut . . in ecclesiastica disputatione anilium iurgiorum deliramenta compingam*, ib. 32, adu. Vigil. 13 *muliercularum deliramenta*, in Matth. III ad 22, 24 sqq. et saep., Sulp. Seu., Prud.

delubricare: Eust. Hexaem. III, 4 *fluitans aqua semperque ad inferiora delubricans;* — inlubricans App., lubricare transit. Iuuen. et postt., cf. inf. 3239.

d e l u e r e: Gell. (nunc add. Gg.), Aug. c. sec. resp. Iul. IV, 118 *cur eorum, quos prudentes uiros dicis et catholicos sacerdotes, te dicta defendere atque deluere . . mentiris, si et ipsa dissiliunt fulminibus tuis? si autem*

defenduntur atque deluuntur, et ob hoc manent integra, ipsis tu potius fulminaris . . nam quod ait Ambrosius . ., si falsum esse dicis, oppugnas ergo prudentium uirorum . . dicta, non defendis ac deluis . ., Iulian. l. c. 105, Agroec.

delusio: Arnob., intpr. Orig. in Matth. 125 *ut uideatur illa delusio eorum* (daemonum) *potius fuisse quam hominum* (resp. Matth. 27, 29; deludebant eum, ubi Vulg.: illudebant ei), Dion. Exig. (DV), inc. schem. dian. (Gg.)

1300 **demarcescere:** Hier. (?) in psalm. 89 (herba quae uiret ac floret . .) *ad uesperam quasi demarcescit et decidit.*

demersus: adi. Rufin. Orig. in Cant. III p. 10 Lomm. *qui . . demersiora scrutantur*, Coel. Aur. acut. II, 32, 165 (pulsus) *sui comparatione demersior.* Participiorum perf. pass. instar nominum attributiuorum per comparationis gradus motionis exempla recc. hoc loco addimus haec: armatior Aug. ep. 73 s. f. (superl. »Sen. Benef. V, 4«), auctoratior Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. IV, 111 'dictiunculas protulisti, quibus si aliquid auctoratius potuisses offendere, ab his procul dubio temperasses' (cf. sup. s. u. auctorate), contextior Oros. h. I, 21 *contextiora illorum temporum mala*, definitior sup. 1246, *delicatissime* 1288, *desiderantissime* inf. 1360, *inconuenientissime* inf. 2587, eliquatior inf. 1640, eneruatior Diom. III p. 514, Boeth., exercitior Coel. Aur. tard. I, 4, 99, c. P. Diac. ep. Festi p. 81 M., expurgatior inf. nr. 1857, feneratior Ambr. De paradiso 8, 41, impressior App. Polem. Physiogn. p. 106 Rose (Anecd. I), it. p. 141, incensior inf. 2514,

inculcatius 2611, lucubratissimus s. u. 'lucubratus', obstrictius s. u. obstricte, peccantior 3833, radicatior 4523, perpensior Ambr. in Luc. II, 1, segregatior Rufin. inf. 1857, separatior Ambr. De Elia 17, 91, superabundantius inf. 5465, tornatior inf. 5680.

deminutiue: Suet. fr., Non. p. 11 b, Hier. in Ezech. comm. IV ad 16, 12 *non rotas . ., sed rotulas deminutiue* al., P. Diac. ep. Fest., all. pstt. ap. Gg. (adi. Tert., Non. p. 12 b, Diom., Veg. m., pstt.).

demollire: schol. Pers. (l. r. Gg.), Greg. M. ep. XII, 33 *nulla te rerum desideria, nulli terrores . . a reuersionis tuae feruore demolliant.*

demonstrabilis: Boeth. Arist. anal. post. I, 8 *quaecunque demonstrabilia esse accipit, ipse non demonstrans,* ib. inf., 18 al.

demonstrator: Cic., Col., Tert. (apol. 23 Aesculapius medicinarum d.), Ambr. off. min. I, 1 *beatitudinis adipiscendae,* Hier. c. Ioann. 9 *Isaias uirginis demonstrator,* Isid. sent. II, 11, 11 *iustitiae.*

demonstratrix: Hier., Tichon. sept. regul. 3.

demoratio: Hilar. in ps. 138, 23 *loca humanae demorationis,* S. S. Vulg. Prouerb., »Aug.«

demorosus: Thes. nou. lat. p. 180 *mora plenus.*

demorsus, us: Thes. nou. lat. p. 278

1810 demptio: Varr. L. L., Non. p. 127 a, S. S. uet. Exod. ap. Aug. quu. in Heptat. II, 168 et al. ap. eund. (ibi me-

ton. = *ἀφαίρεμα*), Hier. adu. Iouin. II, 11 *idcirco esse necessariam demptionem, ut rursum habeant in quae possint crescere*, Rufin. Orig. in Leuit. hom. 5, 12.

demundinare: gloss. Isid. 523 *demundinat, omnibus notum facit.* Sed Löwe Prodr. p. 381 e gloss. denundinat, it. Hildebrand Gloss. lat. Paris. p. 98.

demutabilis: Tert. adu. Hermog. 39, Hilar. in ps. 52, 11 *et affectu demutabiles sumus et tempore* al., Prud.

demutatio: Cic. rep. s., Tert., ut adu. Marc. IV, 1 *demutatio ueniens ex innouatione*, res. carn. 55 aliq. al., Hilar. in ps. 128, 9 *in poenalem corporis sensum amissa resurrectionis demutatione redeuntes,* in 51, 23 *humanarum demutationum et motuum uitia*, ib. 22, in ps. 2, 18 et 41, in 52, 8, 11, 12 et freq., Hier. c. Ioann. 31, Hier. (?) in Iob 15, intpr. Iren.

denegatio: Philastr. (DV), intpr. Orig. in Matth. 45 *dicens denegationem non esse denegationem*, ib. 88 *ut . . in denegationem non cadam*, ib. inf., 114, Eust. Hexaem. VI, 10 *caloris*, Gild.

denominatio: *q.* nominatio Euanth. p. 5 Reiff. *inest . . denominatio ciuium, de quibus libere describebatur* (r. Gg.), C. Th., Boeth., Nou. Iust. uers. uulg. 30, 2, al. i. metonymia iam auct. ad Her.; *al.* Vel. Long. orth. 2228 P. *quod aliae quoque denominationes* (ab eo q. e. manus) *per eandem literam* (i) *exeant, ut cum manicas, maniculam* (dicimus).

*denotare: sc. cum ignominia Suet., Tert., ICti, Hier. c. Ioann. 23 *tunc nos calumniae denotabis;* — ita

denotabilis Dosith. p. 55 (r. Gg.) *denotabilis persona* (*ὑβρισμένον κατεστιγμένον πρόσωπον*).

densescere: Paulin. Petrocor., »Greg. in Iob«, Aldh. de VIII uitiis 280 *inde praua seges gliribus densescit acerbis.*

denuntiatus, us: [Rufin.] in Amos II ad 7, 4 *huic quoque denuntiatui audet obsistere.*

deoperire: Plin. (? l. r. Gg.), Marc. Emp. (l. r. Gg.), Ambr., Hier. (?) ad am. aegr. ep. II, 20 *mors mentitae beatitudinis deoperta uelamine*, Ian. Nepot., Isid. quu. in Leuit. II, 16 *deoperto capite.*

1320 *depălare*: Cassiod. (Epiph.) hist. trip. III, 2 *accusauerunt Symeonem, tanquam amicus esset Caesari Romanorum, eique Persarum negotia depalaret*, Ps. Cypr. de Sina et Sion 11 (r. Gg.), Fulg. myth., ut III, 6 *desiderii flammam in pectore absconsam depalat.*

depastio: Plin., Cassiod. in ps. 79, 13 *ut gentem et ciuitatem quasi herbarum pabula terribili depastione consumerent.*

deperegre: Expos. tot. mundi 55.

deplanare: Non., Lact., Ambr., Veg. u., adde Cassiod. an. 6 s. f.

deplorabilis (*déplorable,* sed act.): Eges. B. Iud. V, 53, 1 in. *epilogum quendam claudendo operi deplorabilem more rhetorico non praetermisimus.*

deploratio: Sen., Tert., Ambr. in ps. 37, 1, id. poen. II, 10, 93.

deplorator: Aug. serm. 83, 5 *uterque ueniae deplorator et impetrator* (implorator? — quod nec ipsum lexica agnoscunt).

depluere: Tibull., Tert. »adu. Valent. 29«, Cassiod. in ps. 104, 40 *coturnices in modum imbris densissimi depluebant.*

*deponere: aliquem herabsteigen machen Hier. adu. Vigil. 4 *quos Pompeius edomita Hispania . . de Pyrenaei iugis deposuit, et in unum oppidum congregauit*, ep. 147, 6 *iam tibi et scalae, per quas deponeres miseram, parabantur*, Rufin. hist. eccl. XI, 9 *ut sedentem Basilium de doctoris cathedra deponeret ac secum ad monasterium perduceret*, transl. einen absetzen Firm. m. III, 6, 7 *ex administrationibus suis cum dignitatis iactura deponuntur*, Hier. adu. Lucif. 19 (interrogo istos nimium religiosos, quid de confessoribus agendum putauerint.) *depositis, inquient, ueteribus episcopis nouos ordinassent*, ib. inf., id. in Ezech. h. 10, 1 *qui, . . siue digne siue indigne depositi sunt, Deo iudicium derelinquunt*, Aug., Leo M., Fulg. Ferrandi breu. canon. 66 depositus episcopus, 98 *ut presbyter, si uxorem duxerit, deponatur* — ita depositio Firm. m. III, 15, 8 *ipsius a statu solito depositionem*, Hier. in Ez. h. 10, 1 *quicunque dolore depositionis suae congregant populos ad schisma faciendum* — ; aliquid: ablegen machen Cass. Fel. 72 p. 173 *si uenter abstinuerit, balanis iniectis depones* (cf. depositio uentris 51 p. 132 et sq.), Coel. Aur. tard. V, 4, 64, sinken machen, schwächen Cass. Fel. 47 p. 121 *uires patientis depositas erigere*, 42 p. 102, 64 p. 157 al. (senken Lampr. Alex. 54 *deponite dexteras contra hostem erigendas*); depositus i. mortuus iam uett. (Gg. s. u. II, B),

atque ita depositio i. decessus, mors Cassian. Coll. XIX, 1 (r. Gg.) *priores abbatis anniuersaria depositio sollemniter celebrabatur.*

depopulator: Caecil. com., Cic., Cypr., Hier. in Is. V ad 16, 3 sq. al., Vulg., Rufin. h. eccl. X, 28 *ille iunior filius, paternae depopulator substantiae.*

1330 *depositiuus*: pass. Cassiod., act. Diom. I p. 337 *ex hac forma sunt* (sc. eorum quae nominantur uerba neutra) *et illa uerba in quibus nec agentis nec patientis significatio plene dinoscitur . ., ut sedeo sudo dormio iaceo sto algeo sitio esurio . nescis enim agat quis an patiatur. quae quidam . . absolutiua* (absolute = intransitive) *appellant, non nulli depositiua nominant,* nimirum non quasi »ungewisse«, sed eo fere sensu, quo uerba dicuntur deponentia, utpote quae deposuerint alterutram fermam, haec quidem passiuam, illa actiuam.

deprauatio: Cic. saep., Sen. s., adde Lact. ira 15 *hinc exstitit in hominibus naturae suae deprauatio.*

deprauator: intpr. Iren. (habet DV), Petr. Chrysol. serm. 96 *ut . . de doctore deprauator exsisteret*, Gelas. pap. ep. 6, Greg M. (Quich.), Thes. n. lat.

deprecatio *pro* precatio: Hier., ut ep. 122, 1 *quod ignotus ad ignotum audeo scribere, Hedybiae fecit deprecatio*, c. Pelag. I, 5, an. in Iob I p. 39 *in matutinis deprecationibus*, sicuti et deprecari saep. recc. magis, ut Hier. ep. 47, 2 *quod Paula me est deprecata ut facerem, sponte facio*, in Mtth. III ad 17, 18 al, Rufin. Orig. in Leu. h. 13, 1 *ad haec dignoscenda concedi nobis gratiam Domini deprecemur* et saep.

deprecatiuus: Mart. Cap., Boeth. in Arist. interpr. ed. sec. I p. 396 M., Prisc. inst. VIII, 103 *quod* (imperatiuus modus) *pro optatiuo ponitur uel deprecatiuo*, Fortunat., Isid.

deprecatrix: Tert., Aug. bon. coniug. 10 *delicti*.

depressor Gild.: A.

depublicare: Thes. nou. lat. p. 459.

depunctio: Ps.-Soran. quu. medic. 245 (s. u. discoriatio).

*depurgare: *praegn.* (abführen) Cass. Fel. 32 p. 65 *hoc adiumenti genus . . humores superfluos qui dolorem praestant depurgat*, 21 p. 33, 46 p. 115, 53 p. 139, 57 p. 146, 65 p. 159 al., trnsl. Coel. Aur., ut tard. »V, 10, 114« *uehementi tussicula uiribus depurgatis* i. exhaustis (reg. depurgare Cass. Fel. 6 uentrem, 21 p. 33: si — aegrotantes — per uomitum depurgentur, Coel. Aur. »ac. II, 110«: eas partes, ex quibus sputa feruntur, depurgat). Cf. 4455.

1840 deputare: pr. Modestin. Dig., Hier. adu. Iouin. II, 36 *pro magna sapientia deputas, si plures porci post te currant*, q. imputare Tert., Hier. in Matth. II ad 12, 25 *Pharisaei opera Dei principi daemoniorum deputabant*, c. Ioann. 9 *tibi ueritatem, illi mendacium deputare* al. (de alio usu al.).

derasio: Macr. Emp. p. 251 F *capitis*, Ps. Soran. quu. med. 246.

derelictio: Cic. s., »Aug.«, intpr. Orig. in Mtth. 135 *ut derelictio Israel fieret gentium salus*.

derelictor: Hier. (?) in ps. 88 *derelictores legis*, *iudiciorum oblitores.*

derisio: Arn., Lact., anon. in Iob II p. 191 *quae . . Samson . . in derisionem atque in mortem tradidit* al., Petr. Chrysol. serm. 27.

derisorius: Dig., Cassiod. in ps. 101, 9 *ut*, *qui apertis terroribus non cedunt*, *derisoria magis increpatione flectantur.*

derisus, us: Sen. rh. (l. habet DV), Val. Max. I, 5, ext. 1 *derisus gratia*, Phaedr., cett.

deriuatiuus: Charis. II p. 154 (l. r. Gg.), Diom. I p. 323 al. (nomina), Cssd., Paschas. spir. snct. 1, 4, Prisc.

derogator: Tert. adu. Marc. IV, 29 *quasi derogator creatoris*, Sidon., Liberat., — derogatio Ad Her., Cic. fr., Tert. adu. Marc. V, 4, Rufin. Orig. in ps. 38 h. 2, 6 *derogationum uel . . probrorum tela*, in Leuit. h. 9, 7 al.

desaeuire: p, Sen., Suet., Hier. saep., ut in Abac. II ad 3, 2 *rapida daemonum aduersus nos procella desaeuit.*

1350 desaltare: Suet., Tert. adu. Marc. III, 11 p. 136 O., Ps. Cypr.

desanguinare: Cass. Fel. 46 p. 116 *eruptionem uenae . .*, *qua loca quae patiuntur desanguinentur*, — sanguinari ib. 29 *easdem asperitates* (palpebrarum i. e. trachomata) *fricabis donec sanguinentur* (cf. A p. 76 et DV s. u.).

descriptionalis: Paulin. bened. patr. 6, 1 (historialiter praenuntiatur . . de Dan, principem futurum Israeli,) *et per modum descriptionalem*, *qualis futurus sit*, *designa-*

tur (Samson namque his uerbis — Gen. 49, 16-18 — praefiguratur . .), Cassiod. in ps. 79, 13 *per quartam speciem descriptionis, quae graece hypographice, latine descriptionalis appellatur* al.

descriptiuncula: Sen. rh., Adaman. locc. sanct. I, 22.

desecatio: Cassiod. in ps. 130 praef. *ramorum desecationibus*, in 149, 7 *unus ensis, sed duas desecationes habet*, Ps.-Soran. quu. med. 246; — desectio Col., Hilar. Trin. V, 37 'non per desectionem aut deriuationem ex Deo Deus est', Saluian., Cassian.; cf. exsectio uett., exsecatio Cassiod., — resectio Col., resecatio Salu. et Valerian. (sec. V uterque) inf. s. u. (secaturus iam Col., praesecatus App., resecatus Eumen.).

desertio: Arr. Menand. (sec. III in.) et Modest. Dig., Aug. c. duas epp. Pelag. IV, 6, 15, Cod. Theod., schol. Luc. V, 261 (militiae), Coel. Aur. tard. II, 1, 7 (r. Gg.) *nutrimenti* (atrophia), abus. i. desolatio auct. Zacch. et Apoll. cons. III, 8 *qui* (diabolus), . . *quod implendum Euangelia praedixerunt, agere orbis desertione iam coeperit.*

deseruitio: S. S. Macc., intpr. Orig. in Matth. 105 *deseruitionis Iudaicae*, intpr. Iren.

desiccatio: Cass. Fel. 33 p. 70 *ad desiccationem humorum*, it. 41 p. 95, — desiccare Plaut. s., Seren. Samm., Frontin. controu. agr. II »Grom. p. 40«, Cass. Fel. 33 p. 69 *humida desiccantur*, 29 p. 52, 32 p. 66, App. h.

desiccatiuus: Dyn. II, 25 *cyminum uirtutem habet calidam et desiccatiuam*, Macer Florid.

desiccatorius: Cass. Fel. 8 p. 16 *desiccatoria sympasmata*, 31 in., 43 p. 108, 76 p. 184 et 187.

1360 *desideranter*: Hier. (?) in psalm. 37 *desideranter expeto medicum*, Cassiod. inst. diu. 32 al., Ven. uit. Hilar. I, 13, comp. iam Fronto, superl. Ven. Misc. X, 3.

desiderator: »S. S. uet. Num. 11, 34« (DV), Faust. grat. Dei 17 *attracti in gratia perseuerare desideratore uocante noluerunt.*

desideriosus (?) an. in Iob I p. 36 (potationes faciebant, sed non propter ebriositatem, . .) *neque pro desideriosis* (desidiosis?) *iocis, neque pro impudicis colloquiis atque obscoenis.*

desidiose: Lucr., Nou. Iust. uers. uulg. 25, 3 *traditis d. utentem.*

desipiscere: Hier. nom. hebr. p. 42 *desipiscens populus*, N. Tir., Thes. nou. lat. p. 3.

desociare Sedul.: A.

desolatio: Hilar. in ps. 58, 7 *templi desolatio et ciuitatis euersio* al., Ambr. in ps. 118 serm. 10, 2, Hier. in Is. VII ad 23, 15 sqq. *post desolationem terrae Aegypti* al., Vulg., Oros. h. I, 9 *in Aethiopia pestes plurimas . . paene usque ad desolationem exaestuauisse* al., postt., ut Salu., Cssd., Isid.

desolator: Hier. in Amos III, ad 7, 4 sqq. '*cum carbonibus desolatoriis*' (Ps. 119, 4): *de his altaris carbonibus desolator carbo duorum Testamentorum forcipe prenditur, et Isaiae labia purgat, ut possit uerbum Domini*

prophetare, Hier. (?) in ps. 119 et 140 ex., inc. de uisit. infirm. 8 *quid huic consolatori uel potius desolatori respondendum sit*, *si forte requiras*, »Aug. serm. 115 n. 5 ed. Mai.: astutia desolatoris uel fraudatoris« (quem locum unum habet De-Vit s. u.).

despectio: Cic. fr., Hier. nom. hebr. p. 38 *despectio siue contemptus eius* al., Vulg. Ps. 122, 4 (et Iul. ap. Aug.), Coel. Aur. (l. r. Gg.), Ps. Eucher. in Reg. comm. I, 8 *de despectione et temeritate multati sunt*, Isid. sent. I, 14, 6 *unde nobis consuluit*, *inde despectionem tulit*; — *despector* Tert., Ps. Hier. uer. circumcis. 10 *carnalis naturae*, Xyst. pap., *-rix* Tert.

despectiuus: Thes. nou. lat. p. 524.

1360 *desperabilis*: Hier. in Ier. III ad 17, 9, Vulg., [Rufin.] in Os. III ad 13, 9 sqq. *si aliquem desperabili calamitate oppressum uiderimus*, Primas. in Hebr. 3.

despicabilis: Ambr., Amm., Pacian. (DV), Sulp. Seu. Mart. 9, 3 *hominem uultu despicabilem*, Hier. (?) ad am. aegr. ep. II, 10 (haec est gloria sanctorum Dei,) *haec in hoc seculo despicabilis militia*, Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. V, 1 *et fortitudo*, *nisi optimis per scientiam admota rebus est*, *in despicabilem enumpit insaniam*, Salu. auar. III, 9, Cassian. Inc. VI, 2, Sidon.

despicare (spicare): Rufin. h. eccl. XI, 24 *necatis paruulis despicatisque ab fibrarum inspectionem uirginibus*, Pelagon., cf. inspicare Verg.

*despicere: *c. inf.* Faust. epist. 1 p. 840 B (t. 58) Migne, Greg. h. Franc. X, 25 *quod ab iis adorari despiceretur*. Cf. sup. 1007.

despicientia: Cic., Ambr. off. ministr. I, 50, 246 *ad despicientiam opum informatus atque institutus* al.

desponsatio: Tert., Vulg. (DV), Aug. serm. 105, 4 (r. Gg.) *desponsationis initium fides*, id. nuptt. et concup. I, 11, Petr. Chrysol. serm. 148 al.

desponsio: *i.* desponsatio Hier. adu. Iouin. I, 3 *in hac desponsione Christi* (resp. 2 Cor. 11, 2: despondi uos uni uiro . .), gloss. lat. gr. desponsio *κατεγγύη*, al. Coel. Aur.

despumare: Verg., Cels. III, 6 mel despumatum (habet sane DV), Scrib. 50 al., cett., — * trans. *figur.* Hier. adu. Iouin. I, 33 *sera pudicitia post despumatas corporis uoluptates* (sim. intr. Sen., ut et Hier. ep. 69, 9 *uenter mero aestuans cito despumat in libidines*).

destitutio: Cic. bis, Suet. s. (»rariss.« Freund), Ambr. in ps. 118 serm. 10, 2 *cuius* (Hierusalem) *praecessit desolatio ac destitutio, ut postea sequeretur confessio*, id. ib. serm. 14, 16 *inopia facultatum, destitutio filiorum, tolerantia uulnerum* (agitur de Iob), offic. ministr. I, 47, 229 *perturbatio tollit constantiam, destitutio prodit ignauiam, accusat pigritiam.*

destructio: pr. Suet., Frontin. strat. III, 6 lemm., Hier. in Is. 2 ad 1, 13 *templi* al., [Rufin.] in Am. I ad 3, 13 sq., trnsl. (cf. sup. 89) Quint., Hier. in Eph. II ad 4, 29 *sermo malus . . ad destructionem eorum qui audiunt* al., intpr. Orig. in Matth. 28 *ad destructionem ueritatis scripturarum nostrarum*, Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. I, 104 *dogmatis tui.*

1380 d e s u d a t i o: Scribon. 243, Firm. m., m e t o n. M. Cap., ut d e s u d a r e Claud. (cf. N. Rhein. Mus. XXXV p. 596 sq.), Hier. adu. Iouin. I, 23 *qui sine laboris praemio desudauerunt* al., Rufin. ap. II, 38 *multa iam nobis opuscula desudata sunt*, id. Orig. in Iesu Naue h. 1, 6 *aduersum quas* (contrarias potestates) *nobis agones desudantur* al., postt.

1380* **desudescere:** Compend. Vitruu. 22 *umidi parietes cum picturis ornantur desudescent, et operi obligatus color elui non potest* (r. Gg.).

desuspicere: Eust. Hex. VI, 1 *si quando sub serenitate nocturna ineffabilem siderum pulchritudinem desuspexisti.*

detabescere Rufin.: A p. 10*.

d e t e n t a r e: Ps. Ambr. serm. 39, 3 *quos ab ingressu ecclesiae patrimonii sollicitudo detentat*, Cod. Theod., Ven. Fort.

detersio: Coel. Aur. tard. II, 14, 203 (ob purgationem sordis . . foeni graeci decoctus succus, . .) *habet enim uirtutem foeni graeci semen mitissimae detersionis.*

*d e t e r m i n a r e: trnsl. q. definire (definiren) Tert. an. 43 *superest, si forte cum Stoicis resolutionem sensualis uigoris somnum determinemus*, 52, cf. (ubi magis est q. praescribere) pud. 18 *debuerat quae damnauerat proinde determinasse, quonam usque . . damnasset, si temporali . . et non perpetua seueritate damnasset*, cor. 3 al.

*d e t e r m i n a t i o: *al.* Cass. Fel. 61 p. 152 *dies critici quibus per sudorem prospera aegrotis determinatio febrium siue discussio fieri solet.*

detestabilitas: Eust. Hex. VIII, 1 *eorum detestabilitas nota subinde est.*

detestator: Tert., Aug. in Ioann. Ep. ad Parth. tract. 1, 11 *daemoniorum et idolorum*, Cassiod.

*detractio *transl.* q. obtrectatio: Hier. ep. 52, 14 *parce a detractione linguae* (resp. Vulg. Sap. »1, 11«), 125, 19 *si detractionibus tuis alium uulneres*, adu. Rufin. III, 27 al., intpr. Orig. in Matth. 27 *crucifigunt per detractionem uerborum suorum*, Sulp. Seu., Aug. serm. 353, 1 *quid est detractio, nisi mordacior quam ueracior reprehensio?*, all. (ita detractatio Cypr. ep. 59, 19, Cassian. Coll. IX, 3: detractationes, uaniloquia seu multiloquia, scurrilitates quoque similiter amputanda). Eodem modo:

1390 detractor: Tac., S. S. uet. et Vulg., Hier. ep. 52, 14 *discat detractor, dum te uidet non libenter audire, non facile detrahere*, in Eccl. 10 p. 474 *serpens et detractor aequales sunt* et saep., Rufin. Orig. in Exod. h. 3, 2, Aug. coni. adult. I, 16 *christianae fidei detractores* al., Fulg. Ferrand. ad Regin. Comit. 18 *non immerito reuocatur superbus detractor ab elatione iudicandi, cum dicitur ei: noli esse multum iustus* (Eccl. 7, 17). Ita detractator Tert., Aus., all.

detractorius: Ps. Aug. ad fratrr. erem. s. 3 *inflammat linguae mobilitas in adolescentia ad iocosa, . . sed in senili aetate ad detractoria.*

*detruncare *transl.*: Hier. adu. Rufin. III, 5 *possent detruncari mala et bona pro his reponi*, ib. I, 7.

d e t r u n c a t i o: Plin., Tert., Aug. c. sec. resp. Iul. VI, 18 (r. Gg.) *amittit naturale incolumitatis bonum, et sumit irreparabile detruncationis malum*, Cassiod. Var. VII, 13, *detruncatione membrorum*, Primas. in Apoc. II ad 5 *uitiorum.*

d e t u m e s c e r e: Petr., Stat., Aug. in ps. 29 enarr. 2, 7 *tanquam reddens exsufflationem, qua detumesceret, Non haberes, inquit, in me potestatem, nisi* . . (Io. 29, 10 sq.) al.

d e t u r p a r e: Plin., Suet. (rariss. Freund), Hier. in Ezech. comm. IV ad 16, 11 *caluitio deturpatae*, adu. Rufin. I, 31 *quae contra me loquens propositum tuum deturpasti* al.

deuastatio: anon. in Iob I p. 90 *homicidii et sanguinis, deuastationis quoque*, gloss.

*d e u e n i r e (*deuenir*): Anthim. 81 *elixet caseum* . . *et omnino, quomodo lapis,* . . *sic deuenit*, 11, 12, 34, 35, 70 (cf. uenire Coel. Aur. tard. II, 1, 35).

deuersio: Ps. 19, 7 ap. Tert. adu. Marc. IV, 11 *a summo coeli profectio Eius et deuersio* (Vulg. occursus) *Eius usque ad summum eius.*

deuiator: Ps. Aug. ad fratrr. erem. 29 *puritatis*, — deuiatio Cassian.

1399a *d e u i n c t i o*: Tert., Ennod. ep. VIII, 12 (inf. 1470).

1400 **deuolutio:** Rufin. Orig. princ. II, 8, 4 *decessus ipse mentis ac deuolutio uidetur mihi quod non aequalis omnium sentiendus sit* . ., *et aliquas mentes seruare aliquid prioris uigoris.*

deuoratio: Tert., Eges. B. Iud. V, 2, Hier. Orig. in Ezech. hom. 4, 7 *aiunt Iudaei, si quando lupi homines deuorauerint, . . istiusmodi deuorationes ex Dei indignatione descendere* al., Vulg., Rufin. Orig. in Num. h. 14, 4, Cassian. Coen. Inst. V, 22 . ., — *deuorator* S. S. uet. (et Vulg.), Tert., Hier. in Os. II ad 7, 8 sqq., Acr. ad Hor. S. II, 3, 166.

deuoratorius: Tert., Eust. Hex. III, 5 *contraria sibimet atque alternae substantiae deuoratoria*, -ium s. Ambr.

*deuotio *eccl.*: Lact., Lampr., Rufin. h. eccl. X, 10 al., [Rufin.] in Os. II ad 4, 15 *sicque deuotionis non tam mutatio quam quaedam facta uideretur adiectio* al., Iulian. ap. Aug. II, 222, Paulin. uita Ambr. 13, auct. Zacch. et Apoll. cons. II, 7, III, 8 s. f. al., intpr. Orig. in Matth. 92 *manifestans in oratione suam deuotionem*, anon. in Iob I p. 27 al., Chromat. tr. 11, 3 *ad omne deuotionis opus impigros*, 12, 5 et saep., all.; — ita deuotus *abs.* i. pius an. in Iob II p. 152 *talis, qualis omnes homines, sed deuotior, atque studiosior circa eleemosynas*, *deuote* Lact., an. in Iob I p. 75 *deuote mihi gratias agunt* al., all.

dextrale subst.: S. S. Is. (3) ap. Cypr. hab. uirg. (13) et al. Vulg., Cassiod. (Epiph.) hist. trip. X, 20 *praedam circa mulierum ornamenta faciebant, zonas aureas, dextralia, monilia, lauatoria . . auferentes*, Fulg.

diacalaminthes: Plin. Val. IV, 22 (antidotum) *quod hodieque diacalaminthes a medicis praedicatur*, Dynam. II, 38 *ex ea* (nepeta) *fit antidotum, quod diacalamtis dicitur* (sic *calamtis* pro calaminthe ib. *calamtis hoc est nepetae folia*, 37).

diacanthes: Pl. Val. I, 63 *trociscus diacanthes ad haemoptoicos.*

diacardamum: Coel. Aur. tard. III, 4 (de iecorosis et lienosis), 55 *conuenit . . diaoriganum et diacardamum uel diathapsias et diasbestum.*

diacastoreum: Pl. Val. II, 30 *enema ad colum quod uocatur diacastoreum.*

diacentaureum: id. ib. III, 8, 115 (cf. Amman ad l.).

1410 **diacerason:** Pl. Val. IV, 50 (fit ex cerasis) *diaceraseon, quod omnibus notum est.*

diachrisma: Pl. Val. I, 50 *de diachrismate calido oportet ungere.*

diacitrium: Th. Prisc. IV f. 312a *acopum*, Pl. Val. III, 14 *unguentum* (*διακιτρίον* Sim. Seth).

diacopon: Marc. Emp. p. 277 B *collyrium, quod graeco uocabulo diacopon appellatur.*

diagentiana: Pl. Val. II, 17 *antidotum diagentianae: recipe gentianae unciam unam* . . (gentiana sc. herba Cels., all.).

diaherpyllum: Th. Prisc. IV, f. 312a, C Aur. tard. III, 5, 77 *trochiscos ex herpyllo uel feniculo confectos uel ex aristolochia, quos diaherpyllum uel* (= et) *diamarathrum et diaristolochian appellant.*

diahyssopum: Coel. Aur. tard. III, 8, 114 *medicamen quod appellamus d.*

diaiteon: (διὰ ἰτεῶν Galen., Aet.) Coel. Aur. tard. »II, 13, 170« (emplastrum), ib. 3, 69 (r. Gg.) *medicamine quod appellatur diaiteo, quod est siccatiuae uirtutis*, III, 8, 115.

dialoes: Marc. Emp. (p. 280 H) collyrium, Coel. Aur. tard. III, 1, 10, IV, 8, 124, Cass. Fel. 1 p. 3.

dialthaeon: Th. Prisc. II, chr. 16 *epithema ex dialtheon et mastiche et nardino cerotario* (ad stomachi defectum), et sic scribendum pro diatheon ib. 18 *malagmata ut dial*l*theon .. et cetera xerantica* et 9, nam Nic. Myreps. antidotar. III, 49 unguentum dialthaeae utile esse ad resolutos asserit (Th. Prisc. IV f. 312a ex. scriptum habetur graecis literis τὸ διαλθαῖον, uerum aliter atque ap. Myreps. praecipitur confectum, non abhibita malua siluestri i. e. althaea).

1420 **diamarathrum:** u. diaherpyllum.

dianitrum: C. Aur. tard. III, 8, 113 *quod appellatur d., ex fico atque nitro et absinthio confectum.*

diaoriganum: id. ib. III, 4, 55 (s. u. diacardamum), 8, 115.

diapeganon: Pl. Val. II, 34 *epithema pleureticum diapeganon* (γρ. diapecanum), IV, 3, Coel. Aur. tard. III, 8, 149 *utitur diapegano, quod ex ruta* (πήγανον) *conficitur* (r. Gg.).

diapipereon: Coel. Aur. t. II, 14, 212, III, 4, 59 *diadyoinpipereon* (IV, 3, 76 *diatrionpipereon*).

diaprasion: (διὰ πρασίου) Th. Prisc. II, chr. 8.

diarhodinon: Pl. Val. III, 45 *uteris diarodino*, diarhodon inscr., Cass. Fel. 29.

diaristolochia: u. diaherpyllum.

diar(rh)oos: Coel. Aur. t. II, 13, 159 *illud medicamen, quod libris celerum passionum memorauimus, de cardiacis scribentes* (ac. II, 37, 201), *et appellauimus diarhoos*, 4, 85, III, 2, 30 (*διὰ τοῦ ῥοῦ* Gal.).

diasbestum: id. ib. III, 4, 55.

1430 **diascor***(o)***don:** Pl. Val. II, 30 *confectio diascordi . .*, *iniectio diascordi ad colum* (in confectionem uenit allium).

d i a s t e a t o n (*διαστέατον*): Marc. Emp. p. 320 A *medicamentum quod d. dicitur*, cf. ib. C (de adipe diuersa factum), Th. Prisc. II, chr. 9 (ubi scr. diasteacon).

diatheriacon: Th. Prisc. II, 8 *dabo* (hydrophobico).

diomphacion: Coel. Aur. tard. II, 4, 85 *ungendae gingiuae . . item . . diarhoos* (medicamine) *et diomphacion* (¿ *δι' ὀμφακίων*) *et oenanthio* (scribendum puto: diomphacion uel dioenanthes, cf. Alex. Trall. VII, 14, VIII, 7 al.).

d i a l i s: Otacil. uel Cic. ioc. ap. Macr., inscr., gloss. Isid. 540 *diale*, *diurnum*, *meridiale*, cf. Hildebr. Gloss. p. 115.

diarrholcus Th. Prisc.: A.

*d i c t a t i o **meton.** (cf. 936): Hier. in Ez. VIII pr. *quid aliis prosit in prophetas nostra dictatio* (i. e. scripta nostra commentaria), *Dei iudicii est*, Ennod. ep. III, 31,

Cassiod. Var. XI praef. *duos libellos dictationum mearum de praefecturae actione subiunxi* (, ut, qui decem libris — I-X – ore regio sum locutus, ex persona propria non haberer incognitus), fort. et Paul. Dig. »29, 1, 4« (cit. DV).

*dictator **propr.** is qui dictat (literas): Hier. c. Ioann. 38 *haec ipsa apologia Isidoro praesente et multum collaborante dictata est, ut idem esset et dictator et baiulus literarum.*

dictoaudientia: S. S. ap. Rufin. (e I Sam.) et Pacian., intpr. Iren., Ps. Cypr. de Sina et Sion 6 *qui ex dictoaudientia per credulitatis fidem conuersus est ad Christum.*

dictor: Hier. c. Pelag. II, 5 *tam inuolutus dictor est,* Aug. doctr. christ. IV, 15, 32, ib. 26, 56 al.

1440 *didrachm***a, ae** Hilar. et Vulg. Macc. »II, 4, 19«: c p. 10.

diductio: Cic., Sen., Caper 2241 P. *si maiestas scribis, -stas in diductione uocis esse debet, non -tas.*

die inter diem i. alternis diebus: Cass. Fel. 71 p. 170 *epithymi decoctionem diurnis diebus* (i. diem ex die, in dies singulos: inf. 1564) *ieiunis dabis aut die inter diem,* 56 p. 144 *hemitritaeo laborantes sic intellegis: die inter diem accessionem patiuntur,* 57 p. 145, 58 p. 147.

diffamatio: Aug., Facund. def. tr. capit. VIII, 2 *ex mala diffamatione uenerabilium nominum.*

differenter: Solin., Hier. Orig. in Ierem. h. 5 *haec differenter et uarie in Scripturis dicuntur,* Aug. serm. 100, 1.

***diffidentia**: *oppos.* fides (s. eccl.) S. S. Vulg. Eph. 2, 2 *qui* (princeps potestatis huius) *operatur in filios diffidentiae,* Hier. in Eccl. 10 p. 470, Hier. (?) in Iob 15 p. 1049, Ps. Hier. ad Tyras. consolat. 6 *sicut non potest fides nosse quod doleat, sic diffidentia sola doloribus inuenitur ancilla* (p. a.: sola in omnibus incredulitas maeret), ib. 5 bis.

diffinitiuus: Macr. diff., Boeth. diffin. p. 893 M., sicuti diffinitio pro definitio usurpabat sequior latinitas, e. c. Boeth. diffin. passim, diuis. p. 883 al.

diffluentia: August. serm. IX, 15 (rec. Gg.) *imaginem Dei corrumpis in te per fornicationes et per diffluentias libidinis.*

diffugare: Aug. in ps. 41, 10 *nebulis diffugatis,* Marcellin. Com. Chron. ad ann. 484 *exsulatis diffugatisque plus quam CDXXXIV orthodoxorum episcopis;* — cf. aufugare Ven. Misc. II, 9, 22 ‘aufugantur crimina’, defugare Th. Prisc., effugare inf. s. u. effugatio.

diffugus: Thes. nou. lat. p. 222.

1450 **diffusio**: Sen. (trnsl.), Arnob. (habet et DV, r. Gg.), Eges. IV, 27 *maris* (r. Gg.), Hier. (?) in ps. 44 *gratiae,* Aug. saep., ut in ps. 67, 36 *caritatis in corde,* id. Gen. ad lit. V, 23, 44 *ramorum,* in ps. 44, 4 *maris,* Oros. hist. V, 1 *septentrionis copiositas, meridiana diffusio,* »Prosp. in Ps.«, M. Cap., Coel. Aur. tard I, 5, 153 *animi laxationem siue diffusionem,* Cass. Fel. 76 p. 181 *humoris,* plur. ib. p. 186.

diffusitrix: Fab. Claud. Gordiani Fulgentii De aetatibus mundi X p. 139 *Atlanteas Niliaci liquoris diffusitrices cataractas intrepidus spectat;* — fusitrix inf. 2130, *diffusor* inscr., Petilian. ap. Aug. c. Petil. 92, 202 ex.

• *digamia* i. e. coniugium post mortem coniugis initum cum altero (non quod nos Bigamie uocamus): Hier. adu. Iouin. I, 47 *cum mulieres . . necdum elato funere prioris uiri memoriter digamiae praecepta decantent*, ib. 49 s. f. et saep.

**digestibilis pass.*: Theod. Prisc. I, 32, II, 10 al., Coel. Aur. tard. (Gg.), id. salut. praecc. 46, Cass. Fel. 55 *utendum . . et piscibus digestibilibus molliorem carnem habentibus*, »Oribas«.

*digestio *al.* (non cibi, sed morbi): Cass. Fel. 55 p. 142 *postquam aegritudo pepsin fecerit id est digestionem*, cf. 58 'postquam pepsin fecerit aegritudo (febrim tertianam dicens), id est post IV periodos siue accessiones, quas Graeci episemasias uocant'; — digestionem cibi, sed distinguens a concoctione, dicit Cels. pr. p. 7 D.

digestus, us: Stat., Tert. an. 10 (quod modicis — h. e. paruis — animalibus sine necessariis membris nihilominus uiuere instruxerit,) *saluo etiam . . esu sine denticulis et digestu sine alueis*, Ambr. in ps. 118 serm. 12, 8, carm. de Iona (Cypr. ed. Hartel ps. III) p. 301 *resoluta putri corpora digestu*, Macr.

digladiari, Cic. peculiare, habent et Hier. adu. Rufin. I, 11 al., Oros. h. III, 23 *Neoptolemus et Eumenes cruentissimo inter se proelio digladiati sunt* (digladiabile discidium Prud.).

dignanter: Vop., It. Alex. sup., Symm., Ambr., Hier. in Ion. 2, 6 *animà, quam cum corpore pro salute nostra dignanter assumpsit*, ep. 66, 13, Rufin. Orig. in Rom. IV, 5, Aug. nuptt. et conc. II, 2 ex. al., Petr. Chrysol. serm. 18 in., Sidon. ep. VII, 16, Ennod. ep. VII, 20 al., Laurent. hom. 1 *dignanter ignosce* al., Cassiod. in ps. 41, 2 *quando nos in iudicio suo dignanter inspexerit*, id. Var. I, 20, VIII, 5 al., Greg. M. in I Reg. III, 4, 18, cf. dignantissimus Salu.

*dignatio *meton.* in allocut.: Hier. ep. 102 (ad Aug. episc.), 1 *ego simpliciter fateor dignationi tuae* (ib. sup.: beatitudinis tuae literae, — Aug. ep. 101 — inter Hier. — ad illum scripserat: dilectioni tuae, . . caritati tuae), ib. 105 (it. ad Aug.), 2 al., Aug. (cit. DV).

dignificare: intpr. Orig. in Matth. 82 *cibum spiritualem et dominicam coenam, quibus dignificatus fuerat a Christo*, ib. 111, intpr. Ignat. aliq. (cit. DV).

1460 dignitosus: Petr., Aldh. laud. uirg. 54 *dignitosam innocentiae palmam*, gl. Labb. (ad figuram cf. calamit -osus, recc. amaritosus, egestosus et -tuosus, tempestuosus, uoluptuosus).

dignoscentia: Iul. Val., Aug. freq., ut Ciu. D. XIV, 17 (r. Gg.), doctr. chr. 20 (boni et mali), c. aduers. Leg. et proph. I, 21 al., »Tichon. sept. reg. 3«, Cassiod. in ps. 30, 20 *dignoscentiae uirtute praedixit.*

diiudicatio: Cic. s., Aug. in Gal. 37 *iam ista carnalia spirituali diiudicatione contemno*, id. Conf. XIII, 18, 22 *in abdito diiudicationis Tuae.*

dilaceratio: Arn., Vulg., Aug. c. epist. Manich. 30, 33 *dilacerationes et uastationes*, Oros. h. III, 12 *Phocenses . . infandae dilacerationi dedit*, VI, 12, VII, 22 al., C. Theod.

dilapidatorius: Thes. nou. lat. p. 479.

dilapsus, us: Eucher. formul. spirit. intell. 4 *torrens persecutionis incursus uel mortis dilapsus* (dilapsio Aug.).

*dilatare: *transl.* Hier. (?) in ps. 4 *in tribulatione mea dilatasti mihi.*

dilatatio: Vitr. IX, 8, 1 Rose *nobis . . sunt rationes . . explicandae menstruae dierum breuitatis itemque dilatationis* (codd. Gud. depalatationes; cf. IX, 9, 13), Tert., Hier. in Ezech. X ad 31 in. *in dilatatione arbustorum suorum*, Vulg. Prou., Aug. serm. 358, 3 *post ecclesiae declarationem et toto mundo dilatationem*, 225, 3, in Hept. II, 107 *quoniam ista dilatatio* (Ps. 17, 37) *per gratiam fit Dei, . . non per nos ipsos* al., Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. VI, 29 *extra formidinem famis possessionum dilatatione* al., [Rufin.] in Ioel 2, 1 sq., Oros. hist. VI, 14, intpr. Orig. in I Sam. h. 1, 10 s. f., Cass. Fel. 29 p. 57 *pupulae.*

dilectio: Tert. (apol. 39 et saep. al.), Cypr. ep. 12, 1 al., Quint. decl. trib. Mar., Hier. saepe, ut in Gal. III ad 5, 22 *dilectio non quaerit quae sua sunt*, *sed quae aliena* (e S. S. 1 Cor. 13, ubi est caritas), I ad 3, 6, in Tit. 1, 1, ep. 98, 24 . ., Vulg., Rufin. Orig. in Cant. III p. 22 al., intpr. Orig. in Matth. 4 *de Dei dilectione et proximi*, ib. 2 s. f., 10 p. 198 L. al., anon. in Iob p. 22,

141 al., Aug. in ps. 32 serm. 1, 6 al., Salu. ep. 4, Sidon. ep. VI, 1 *de apotheca dilectionis altissimae sectandae nobis humilitatis propinare mensuram*, III, 2, 3 in., V, 9, 11 . ., Cl. Mam. an. I, 24, 2 et ib. S. S. 1 Io. 4, 8 *Deus dilectio est* (Vulg. charitas), Ennod. dict. 9 al., et freq. eccl. (etiam meton. in titul., ut u. c. Hier. ep. 5 ad Florentium monach., 1 *mihi . . dilectionis tuae scripta perlata sunt* al.), — *dilectus*, us = dilectio Non. p. 219a *honos*, *dilectus*, *amor*, Paul. »sent. II, 20, 1«, Chalcid., *dilector* App., Tert., Aug. in ps. 76, 7 *dilectores mundi*, Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. IV, 22 *dilectoribus seculi*.

dilemmatus: Rufini Palaestini De fide 53 *cum . . acceperint a nobis responsum 'procreauit'* (Deus Filium), *statim adiciunt interrogationem huiusmodi, quam Graeci dilemmatam uocant* (Ms. dilemmatum), Mar. Merc. Subnot. 6, 5.

1470 *diligentia: *q.* dilectio Symm., Ennod. ep. VIII, 12 *qua te deuinctione teneam, qua diligentia complectar, ex animi tui potes qualitate colligere*, III, 24 in., 29, 31 *fuci similis concinnatio, quae candorem imitata diligentiae uerbositate qua tegitur innotescit*, 32, IV, 7, 32 al.; *al.* Coel. Aur. tard. I pr. 3 *Soranus plenissime cunctarum* (chronicarum passionum) *diligentiam tradidit* i. e. curationum (sed 'ob diligentiam curationis' saep. Cass. Fel., ut 42 p. 102, 76 p. 182 . .).

dilucidare: Tert. adu. Iud. 1, Zen. Ver., Hier. in Ion. pr. *ut, quae obscura sunt, breuiter aperteque dilucidet* al., Tichon. sept. reg. pr. *obscura dilucidabuntur*, Vigil. Taps. trinit. I p. 244 (t. LXII) Migne *breuiter dilucidabo*, inc. quu. ex N. Test. II, 52 *omnis quaestio, ut dilucidari*

possit, ad originem reuocanda est, Primas. in Apoc. II, 7, Cassiod. in ps. 87, 13 al., Agapet. pap. I ep. 2 (in fid. conf. Iustiniani); — cf. *lucidare* Petr. Chrysol. serm. 112 *obscura*, Alc. Auit., Cassiod. inst. diuin. 7 *Ioannem Augustinus copiosa et insigni expositione lucidauit* al., gloss.), *elucidare* Vulg., intpr. Iren., Primas. in Hebr. 9 *de his singulis, quomodo et qualiter essent ordinata, superius elucidatum est.*

dilutio: Hier. c. Ioann. 5 *qui . . in dilutione criminum aliquid praetermittit, quidquid tacuerit, confitetur.*

*dimensio: *praegn.* i. distributio Veg. m., Rufin. h. eccl. XI, 23 *dimensionem frumenti, quo famis tempore subuenit Aegyptiis.*

dimensor: Iul. Honor. cosmogr. p. 72 (Geogr. lat. min. ed.) Riese *omnis orbis terrae a dimensoribus peragratus est.*

dimidiare: Tert., Hier. quu. hebr. in Gen. 33, 1, Vulg., »Paulin. bened.«, Petr. Chrysol. serm. 36 in. *maluimus dimidiare tractatum;* sed part. perf. dimidiatus iam uett.

dimidietas: Bachiar. ad Ianuar. 13, »Chalcid.«, Pomp. gramm., Boeth. Arist. Anal. pr. I, 26 (r. Gg.).

*dimissio *q.* remissio: peccatorum Aug. in Rom. expos. inch. 23 al., *al.* quod et lenimentum opp. accessio uel superpositio (morbi) Coel. Aur., Cass. Fel. 77 p. 187 *ita ut omnia quae in accessione senserint dimissionis tempore recordentur* al., atque ita idem *dimissorius* 57 p. 146 *anetica die id est dimissoria* (al. Modest. Dig.).

dimissor: Tert. (peccatorum), Aug. serm. 99, 4 (debitorum), 5 (mendacii), in Io. Ep. ad Parth. tr. 2, 8 (iniquitatum nostrarum).

dinumerabilis: Cassiod. in ps. 150 concl. *qui arenam maris, . . creaturarum omnium naturas dinumerabili quantitate complectitur.*

1480 **dinumerator:** Aug. in ps. 55, 10 *aucupes uerborum, dinumeratores paene syllabarum*; — dinumeratio Cic., Quint., App., Dig., all. recc., ut et Rufin. Orig. in Num. h. 21, 1 'ne aliquid etiam de secunda dinumeratione diceremus', [Rufin.] in Os. II ad 7, 13 sqq.

dipsychus: Herm. Past. cod. Palat. 150 (Patr. apost. opp. ed. Dressel) II, 10, 2 *quando ille qui dipsychus est aliquem actum explicare uult*, (et) *exciderit ab eius affectu propter uitium dipsychiae suae*, *tristitia in illum intrat*, ib. 11 (δίψυχος N. T. Iac., Philo); **dipsychia** et ib. 9 *haesitatio, quae et dipsychia est, in nulla re sibi confidit*, . . *tu itaque serui fidei et dipsychia abstine*, ib. 10, 1 (διψυχία eccl.).

directitudo: Cassiod. in ps. 101, 30 *intende*, *quare sit positum 'dirigetur'; scilicet quoniam, quae ibi suscepta fuerint, in aeterna directitudine collocantur, ubi nihil prauum, nihil potest esse distortum.* Cf. sup. ad u. deliquatitudo.

director intpr. Iren.: A p. 10*.

directorius: Rufin. Orig. in Cant. I p. 359 *regulam quandam directam ponamus esse aequitatem*, . . *si quid in*

nobis iniquitatis est, *hanc adhibentes et superducentes directoriam mandatorum Dei*, directorium s. Cod. Theod.

diremptio: Val. Max., Aug. lib. arb. III, 70 *diremptionem se fugere unitatemque appetere*, id. de fide et operib. 16, 28, c. Petilian. I, 25, 27, Ciu. D. XIII, 2 al., schol. Lucan. V, 767.

*dirigere q. mittere: aliquem Iul. Val., Hier. ep. 134, 2 *Firmum ob rem earum Rauennam dereximus* al., Oros. IV, 6 *Amilcarem ad perscrutandos Alexandri actus direxerunt* (Iustin. 21, 6, quem sequitur Oros.: mittunt ad speculandos eius animos), Querol. V, 3 *Mandrogerontem ad te direxi*, all., aliquid (alicui) Iul. Val. (Gg.), Vict. epit., Hier. adu. Rufin. III, 16 *nec* (me) *istiusmodi unquam literas direxisse*, reg. Pachom. pr. *libros a Siluano mihi directos* al., [Rufin.] in Os. III ad 10, 5 sqq. *uitulos pro uectigalibus Assyrio fuisse directos*, Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. I, 18 epistulam, Sidon., Ruric. ep. II, 63, all.

1486• **diriuatiuus:** schol. Bern. ad Verg. Georg. I, 18 *Tegeaee*, *diriuatiuum a Tegeo* (sic) *oppido Arcadiae* pro *deriuatiuus* Charis., Prisc., Cassiod., ut *deriuare* [Serg.] in Donat.

diruptio: Sen., Cass. Fel. 51 (sup. nr. 929), Dionys. Exig. creat. hom. 14 *disruptionem diuulsionemque partium.*

dirutio: intpr. Orig. in Matth. 59 *per ipsam dirutionem fur ingressus diripit eam* (animam), schol. Luc., inscr.

discalceare: Hier. nom. hebr. p. 111 *discalcians*, ep. 121, 4 *discalciemus nos pelle literae nudisque pedibus ascendentes montem dicamus* . ., Isid. quu. in Exod. 7, 4

discalceari iubetur, in Iud. 9, 6 *discalcearetur*, Diom. »I p. 378« *facit . . calcio disculcio*, — ceterum discalceatus Suet., Veg. m., Vulg., Hier. nom. hebr. p. 55 al.

1490 *discentia*: Tert. uertens Plat., quem resp. Hier. adu. Rufin. III, 40 *discentias reminiscentias esse.*

discernibilis: Mar. Victorin. adu. Arium I, 49, Candid. gen. diu. 4, Aug.

discerptorius: Thes. n. lat. p. 122.

discessor: Adamani s. Adamnani De uita S. Columbae I, 6 *quod . . monachum . . discessorem . . nauigio susceperit.*

discifer: Aldh. laud. uirginit. 37.

discinctibilis: Coel. Aur. signif. diaet. pass. 40 *quomodo discernis critice sudantem, hoc est discinctibili sudore, qui est necessarius, — ab eo qui diaphoresi soluitur?;* — »cod. distinctibilis«, quod et uerum esse puto, graeci *κριτικός* interpretamentum.

disciplinabiliter: Cassiod. in psalt. praef. 4 *chordarum fila disciplinabiliter plectro percussa*, in ps. 150, 4, hist. trip. I, 11; *adi.* id. in ps. 4, 4, in 150, 4 al., Dionys. Exig. creat hom. 31 *per hanc artificiosam atque disciplinabilem formationem consertum animae demonstrat effectum* (natura humana), Isid.

discipulatus, us: Tert., Rufin. Orig. princ. II, 4, 2 al., [Rufin.] in Am. I ad 5, 13 *ut . . discipulatui colla subducant*, intpr. in Matth. 142 *fructus discipulatus sui reddi-*

dit . . in multis, Aug. serm. 234, 2 . ., »Paulin. bened.«, Cassian., Primas. in Apoc. I ad c. 1 *discipulatum subire*, Cassiod.

7* **discisio:** Diom. II p. 442 *diaeresis est discisio* (ita Keil) *syllabae* unius *in duas* diuisae.

discissio: Hilar. trin., Aug. ep. 33, 2, 82, 8 al., Oros. h. VII, 42 (unitas per uniuersam Africam ecclesiae catholicae reddita est,) *et corpus Christi, quod nos sumus, redintegrata discissione sanatum est*, [Rufin.] in Os. II ad 4, 15 *qui noluisti seruare concordiam, susceptam semel discissionem teneto*, Cassian. Inc. III, 7 al.

discooperire (*découvrir*): S. S. uet. (Rönsch p. 207 sq.) et Vulg., Hier. in Is. XVI ad 57, 9 *quod clam adulterum susceperit et discooperuerit pallium, imo dilatauerit stratum suum* al.

1500 *discordiose*: Aug. bapt. III, 15, 20, Facund. defens. X, 2 *quod crudeliter et discordiose fecerunt*, »Dionys. uit. Pachom. 45«; adi. Sall., Cypr. unit. cath. 12 extr., Hier. ep. 144, 3 *discordiosa contentio*, Aug. uer. rel. 3 *dicitur discordiosis* . . (Matth. 5, 44), bapt. IV, 18, 25, de agone 29 al., Sidon.

discoriatio: Ps. Soran. quu. medic. 245 (operationes chirurgiae . . generales sunt . .) *discoriatio*, *subcoriatio*, *depunctio*, *consutio*, *curatio*, *subcuratio*, *impunctio* . . (discorio ἀποδέρω gloss.).

discrepabilis: Cassiod. in ps. 100, 1 *si hae duae res discrepabili sibi uarietate dissentiant* (discrepatio Liu., Aug., Rufin. Orig. in Rom. VI, 1).

discrete: Primas. in Hebr. ad 2 *et Ipse et nos ex uno Deo patre sumus, licet discrete* al., Prisc., — *discretim* App., Hilar. in ps. 138, 23, Amm., Carm. in Gen.

discretio: S. S. uet. (Rönsch p. 72, et. Vulg.), Tert. apol. 41 al., Dig., Nouat. trin. 29, Lact., Auien. Arat. 31, 300, Ambr. off. I, 45, 219 (et quod decet honestum est, et quod honestum est decet,) *ut magis in sermone distinctio sit, quam in uirtute discretio*, et saep., Amm., Pall., Hier. adu. Lucif. 22 *palearum et frumenti* al., Rufin., ut hist. mon. 13 *spirituum*, princ. I, 3, 6 *boni uel mali*, [Rufin.] in Os. II ad 6, 1—3 *magna est in ipsa supplicandi professione discretio*, I ad 4, 8 al., Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. I, 95 al., Aug. in Io. Ep. ad Parth. tr. 5, 7 al., Oros. h. IV, 12, VII, 39, Chalc., Macr., Coel. Aur. tard. V, 2, 27 al, Cass. Fel. 29 p. 48 *cum discretione adhibere*, Cod. Theod., Cod. Iust., Prisc., Maxim. Victorin. ars gramm. p. 188 K. *discretio quid est? confusarum significationum perplana significatio.*

discriminatio: Diom. I p. 320 (r. Gg.) *nomen est, quo deus et homo propria dumtaxat discriminatione enuntiatur, cum dicitur ille Iupiter, . . hic Brutus*, ib. inf., Aug. in Io. tr. 22, 5, Consent. p. 380 K, Rufinian.

discubitus, us: Val. Max., S. S. uet. (et Vulg.), ut Marc. 12, 39 *primos discubitus (πρωτοκλισίας) in coenis*, quo resp. intpr. Iren. III, 14, 3 *primos discubitus non appetere* et intpr. Orig. in Mtth. 10, Petr. Chrysol. serm. 66 *pro molli discubitu sustine tormentorum dura* (Beischlaf nusquam significat).

discursor: Ps. Aug. ad fratrr. erem. serm. 5 *uos discursores ciuitatis;* — discursator Amm. XXI, 7, 4, XXIX, 4, 7 al.

*discussio *transl.*: Hier., Aug. c. Petil. II, 83, 184 *cuius quaestionis discussione neglecta*, Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. III, 23 *quale sit hoc*, *uel leui discussione uideamus*, Bachiar. fid. 2 *nos . . non ex discussione*, *sed ex inspectione condemnant*, Macr., ut discutere S. S. uet. (cit. DV), Tert., Hier. c. Pelag. II, 20 *uoluntas Dei non discutienda*, *sed cum gratiarum actione patienda est*, in Ez. h. 5, 1 al., Rufin. Orig. in Rom. II, 5 *quia de gloria*, *ut potuimus*, *discussimus* al., Macr., Chalc., Cass. coll. IV, 20; — *al.* discussio medic. i. crisis Cass. Fel. 61 (sup. n. 1386), 30 p. 60 (si in initio aegritudinis sanguinis fluor fuerit factus . .) *bonam discussionem ostendit* (Coel. Aur. t. V, 7, 84 'seminis discussio' non significat eiaculatio, sed q. turbatio, disiectio).

discussor trnsl.: gener. Rufin. Symb. 4, intpr. in Matth. 20 *cautum esse discussorem in rebus minimis*, Paulin. Nol. ep. 32, 24, Petr. Chrysol. serm. 58 *ne improbus quod dilaceret discussor inueniat*, 126 in. al., Cassian. coll. XVII, 17 (r. Gg.), Ennod. ep. IV, 13 *Deus*, *discussor sensuum*, Arator. actt. II, 841 *meriti*, spec. (Gg.: b) Symm., Cod. Theod., all.

1510 *disertitudo*: Hier. (et ep. 119, 1), Aug. in ps. 36 serm. 3, 6, Dionys. Exig. ep. ad Eugip. *enisus sum disertitudinem eius sequi*, Cassiod. in ps. 106, 38 *nulla . . disertitudine gloriosos*, in 48, 6, Var. IX, 25 *d. dictorum* al.

disertiuus: Prisc. inst. XVI, 1, 1 (coniunctio).

disiunctiue: Hier. in Is. hom. 2, 1 *in profundum et in excelsum non disiunctiue esse dictum.*

disparatio: Vitr. s. (an bis?), Amm., Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. IV, 122 *disparatio inter te et Iouinianum.*

disparilitas: Varr., Gell., App. dogm. Plat. II, 4 *non solum disparilitatem, sed etiam inconcinnitatem*, Aug. c. serm. Arian. c. 33 *in creaturae disparilitate et infirmitate*, id. Ciu. D. XI, 10, 2 al., Macr., Chalcid.

disparitas: Thes. nou. lat. p. 423.

disparuisse (*disparaître*): Cassiod. in ps. 106, 29 (r. Gg.) *tempestas illa saeuissima . . in auras iussa disparuit*, (Epiph.) hist. trip. VI, 1 *daemones repente disparuerunt*, ib. VII, 39, IX, 48, XI, 14, XII, 9, Beda, Thes. n. lat.: pareo componitur dispareo, appareo.

dispectio: Tert., Consent. barb. et metapl. p. 396 *dicunt, quia non secutura casuum dispectione statim repudietur, cum quis dicat quadrigam aut luces, barbarismum eum fecisse.*

dispector: Tert., Boeth. geom. p. 401 Friedl. *sophismatis.*

dispectus, us: Sen., Plin. XXXIV, 3, 7 *nullo munditiarum dispectu.*

1520 dispendiosus (*dispendieux*): Colum., Nazar., S. Ruf breu. 29 *condicionibus dispendiosis Romanae rei p. impositis, ut . . Nisibis redderetur*, Cod. Theod., Cassian. coll. XIX, 14 *nihil dispendiosius iracundis, nec pretiosius animi tranquillitate* al., Cassiod., Greg. M. ep. I, 2, gloss. *ἐπιζήμιος.*

*dispensatio *eccl.* transl. i. oeconomia, prouida rerum uel actuum dispositio, ut et de hominibus consulte ac prudenter uel etiam callide propositum persequentibus, magis autem de diuina pro genere humano consulentia dicatur, significetque adeo interdum id prope, quod gratia uel dignatio dicitur: Tert. adu. Prax. 2 *unicum Deum credimus, sub hac tamen dispensatione, quam οἰκονομίαν dicimus, ut unici Dei sit et filius . ., qui ex ipso processerit, per quem omnia facta sunt,* ib. 4 *uide ne tu monarchiam destruas, qui dispositionem et dispensationem eius euertis,* adu. Marc. V, 18 *dispensatio sacramenti occulti ab aeuis in Deo,* Hier. in Eph. I ad 1, 9 *dispensatio plenitudinis temporum, ut statuto tempore omnia compleantur,* in Ezech. hom. 1, 2 *non tam iram esse iram Dei quam necessariam dispensationem* (meton.), in Gal. I ad 2, 11 sqq. *Paulus noua bellator uetus usus est arte pugnandi, ut dispensationem Petri, qua Iudaeos saluari cupiebat* (ritus eorum reseruando), *noua ipse contradictionis dispensatione corrigeret et resisteret ei in faciem* (ib. inf. 'ut hypocrisis obseruandae legis, quae nocebat eis, qui ex gentibus crediderant, correptionis hypocrisi emendaretur . . utilem uero simulationem et assumendam in tempore Iehu regis nos doceat exemplum . .', cf. ep. 121, 6: si iniquitas bene dispensata uertitur in iustitiam), in Luc. h. 27 *ad dispensationem remissionemque peccatorum,* in Ierem. III ad 17, 9 sq., ep. 98, 6 *in dispensatione hominis, quam pro salute nostra Filius Dei dignatus est assumere* (cf. ep. 84, 3 *alter eorum* — Apollinaris — *dimidiatam Christi introduxit oeconomiam*) al., Rufin. apol. I, 43 *si Origenes aliquid de diuinae dispensationis secretioribus suspicatus est,* h. eccl. XI, 20 *Apollinaris . . asserens solum corpus, non etiam animam,*

a Domino in dispensatione susceptum, id. Clem. Recogn. VIII, 25 *ne uiderentur haec naturae quodam ordine et non dispensatione fieri conditoris*, ib. sup., ib. IX, 7 al., [Rufin.] in Am. I ad 4, 11 *misericordias Domini, quas in omnibus suis dispensationibus commendare non desinit*, in Os. I ad 1, 8 al., Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. IV, 80, ib. 128, intpr. Orig. in Mtth. 137 al., Mar. Merc. praef. ad Euther. p. 1086, id. Cyrill. inc. unig. 13, Primas. in Apoc. V ad 21 *quorum* (procerum) *illa gens dispensatione ac ducatu mirabiliter regebatur*, Cassiod. in ps. 34 s. f. *consideremus Dominum per totum psalmum quanta nobis dispensatione loqui dignatus est*, in 5, 15, in ps. 9 diuis. (cl. in 19, 12), in 19 s. f., in 21 diuis. al., all. Perinde: *dispensatiue* Hier. (DV), Aug. ep. 19, 21 al., Rustic. c. Aceph. p. 1195 *Cyrillus . . nunquam dispensatiue in tantam impietatem caderet, ut ex apostolico testimonio probare tentaret, quod . .*, p. 1214 *dispensatiue complasmari dicitur carni* al., Facund. defens. IX, 3 *non . . Petrus deum denegabat Christum, cum Iudaeis loquens* (A. Ap. 2, 22) *de diuinitate eius dispensatiue taceret, quam uel leui auditu illi ferre non possent*, Greg. M. in I Reg. V, 2, 40 *quia id ipsum dispensatiue, id est propter aliud, faciunt* al.; *adi.* Aug. ep. 82, 24 *utrum uerum scripserit, an forte nescio qua dispensatiua falsitate mentitus sit* al., Cassiod. dial. atque inde Isid. Or. II, 24 (habet DV);

dispensatorius: Hier. ep. 112, 4 *asseris reprehensionem apostolicam non fuisse dispensatoriam, sed ueram* al., [Rufin.] in Am. I ad 1, 3 sqq., Aug. ep. 82, 4 *quibus cum praemisisset 'quae autem scribo uobis, ecce coram Deo, quia non mentior'* (Gal. 1, 20), *non tamen ueraciter scribebat, sed nescio qua dispensatoria simulatione fallebat*,

Cassian. Coll. XIII, 19 *factum oeconomicum seu dispensatorium,* Mar. Merc. intpr. Cyrill. apol. adu. Orient. p. 966 M. *ideo recte propter proprietatem dispensatoriam carnis passiones Ipsius esse dicimus*, p. 984 B et al., Dionys. Exig. (uulg. sch. Cruq. in Hor. panis dispensatorius, — cf. et Tert. an. 43: ut dispensatio ciborum (i. digestio) per somnum non facile procederet . .); — *dispensatorie* Hier. in Philem. u. 10 sq. *ut Philemon ille prudenter et dispensatorie tantum in praefatione laudatus non auderet negare, ne suis laudibus uideretur indignus*, ib. ad 22 *non dispensatorie*, *sed uere* al., [Rufin.] in Os. III ad 11, 1, Mar. Merc. Cyr. apol. adu. Orient. p. 966 *hominem factum esse dispensatorie unigenitum Dei Filium*, Dionys. Exig. Cyrill. ep. synod. p. 17 (t. 67) M., Cassiod. in ps. 16 s. f., Acr. ad Hor. S. I, 10, 13 (r. Gg.) *consulto id est sponte et dispensatorie extenuat uires suas;*

dispensatrix: Ambr. off. ministr. I, 12, 40 *dispensatricis misericordiae*, Hier., »Dionys. cr. hom. 14«, inscr.

dispersor: Ps. Aug. de symb. ad catech. serm. 1, 5, 12 *non glorietur dispersor*, Facund. defens. XII, 3 *dissipator et mysteriorum Dei dispersor*, Greg. M., — dispersio Tert., Veg. m., Hier. in Ezech. II ad 5 in. *populus . . gladio, captiuitati ac dispersioni traditur* al., Rufin. Orig. princ. I, 6, 4 al., an. in Iob I p. 61 *a turre contumaciae atque dispersione* (Cic.?).

dispersorius: Thes. nou. lat. p. 479.

dispertitio: Tert., Aug. Gen. ad lit. V, 10 *unus fons . . per omnes dispertitiones suas ascendens de terra et irrigans omnem faciem terrae.*

dispositor: Sen., Tert. resurr. carn. 48 (?), Lact., Hilar., Firm. m. III, 15, 29 *publicarum religionum dispositores,* Hier. (?) in ps. 49 *unum ueteris nouique Testamenti esse dispositorem*, Ven. Misc. VII, 16, 26, Coripp.

dispositus, u: Tac. s., Coripp. laud. Iust. Aug. min. I, 138 *cum . . regeres diuina palatia patris . ., dispositu iam Caesar eras.*

1530 *disputatiuus*: Cassiod. (Epiph.) h. tr., Anecd. Helu. p. 161 *oratio . . disputatiua in dialogis, relatiua in historiis.*

disputator: Cic. off. et Val. Max. ss. ll. (rariss. Freund), Ambr. Hexaem. IV, 4, 14 *disputatores eorum, quae sua sunt, nesciunt, quomodo aliena nouerunt?*, Hier. c. Ioann. 8 et 35, adu. Iouin. II, 21 al., Aug. c. Cresc. Don. I, 14 *sicut grammaticus a ueteribus latine dictus est literator, ita graece dialecticus multo usitatius et tolerabilius latine dicitur disputator*, id. c. Iul. I, 4 *ut in nos uelut artifex disputator insilias*, mendac. 10 et saep., Victr. laud. sanct. 11, Ennod. ep. IX, 28, Hilarion. mund. durat. (DV).

disseminator: Ambr. in ps. 36, 49 *luxuriae magistri, disseminatores incontinentiae*, gloss. Hildebr., *disseminatio* App., Tert., Hier., Victr. laud. sanct. 9 *ipsos sibi inferre propria disseminatione iacturam.*

*disserere c. acc. trans.: aliquid Tac. libertatis bona . ., Hier. saep., ut adu. Rufin. I, 20 *Alexandrum Aristotelis uolumina disserentem*, in Cant. tr. 2 p. 528 *si potuero Dei disserere sermonem*, adu. Iouin. I, 13 *Gregorius uirginitatem et nuptias disserens* al., Iul. ap. Aug. c.

sec. resp. Iul. I, 113, *aliquem* [Rufin.] in Ioel 1, 4 *ipso quem disserimus propheta;* — sim. dissertio Gell., Hier., ut in Eccl. 3 p. 408 *latiorem super his dissertionem lectoris ingenio derelinquens* al. (locos et Gg.), Rufin. Orig. in Num. h. 13, 3 in., princ. I, 5, 1 al., Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. IV, 69, intpr. Orig. in I Sam. h. 1, 9 (r. Gg.) *aliquantulum innouatis dissertionibus explanare*, Fulg. M. (l. r. Gg.).

dissidium: Ambr., Hier. adu. Iouin. I, 11, Rufin. Orig. princ. II, 1, 2 *ne tam immensum mundi opus dissidiis solueretur animorum.*

dissignator: Aug. morr. Manich. 13, 30 (electus uester tribus signaculis praedicatus, si quotidie ita uiuat, ut . ., . . reprehendi potest,) *damnari autem tanquam signaculi dissignator omnino non potest; si autem . . frusto pernae . . labra unxerit, solutor signaculi et gehennae illico destinatus . . iudicabitur*, cf. 16, 51 (corruptor signaculi); — dissignare Arnob. I, 63 (dissignatio VII, 9) Aug. Ciu. D. (XV, 16, 2), c. Faust. Manich. XXV, 1, cf. Eugraph. ad Ter. Adelph. I, 2, 7; scripturae autem dissignator loco eius q. l. designator ap. Plaut., Hor. all. non acquiescimus.

dissimulanter: Cic., Ouid. A. Am. I, 488 et Her. XIX, 130, Liu., Val. Max. V, 7 ext. 1 al., Suet. Tib. 21 al., Plin. ep. s., Amm. XXVIII, 5, 6, all. recc.

*dissimulare praegn. (unbeachtet lassen Quint., Tac.) recc. i. negligere, omittere: *aliquid* Veg. mil. I, 28 *ita cura exercitii militaris primo negligentius agi, postea dissimulari, ad postremum olim in obliuionem perducta*

cognoscitur, III, 26 *nunquam ad illius arbitrium aliquid facere aut dissimulare debemus*, ib. 11, Veg. u. (Gg.), Sulp. Seu. chron. I, 13, 3, Ian. Nepot. II lemm. *qui religionem dissimulauerint uel de contemptu obseruantiae* (sed etiam '*ab aliqua re*': Tert. ad Scap. 4 *quanti praesides . . dissimulauerunt ab huiusmodi causis*, Aug.); *seq. infin.* Claudian. in Rufin. II, 164 *si dissimulas nostrae succurrere morti*, Hier. c. Ioann. 18, Rufin. Orig. in Rom. V, 1 p. 319 L., id. Pamph. pro Orig. p. 330, Sidon. ep. II, 12 *dabis ueniam quod inuitanti tibi in piscationem comes uenire dissimulo*, VII, 9, IX, 9 p. 262 Sirm., 11 p. 269, Leo M. ep. I, 5 ex. *austeriorem dissimulant adhibere medicinam,* Eucher. ep. paraen. ad Valerian. p. 722 C (t. 50) Migne, Ps. Aug. serm. 298, 3 *dulce iugum Christi dissimulant humeris suis imponere*, Greg. hist. Franc. III, 7 *quod mihi pollicitus est fefellit, et omnino haec adimplere dissimulat*, VI, 15. Proinde:

*dissimulatio q. omissio, negligentia: Veg. mil. II, 3 ex. *fortissima dispositio reparetur armorum et emendetur dissimulatio praecedentum,* I, 7 et 8 et 18 (quem l. habet Gg.), Veg. u. IV pr. 1 *dispendia ex dissimulatione uenientia* et ib. 3, Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. I, 38 *nunc indicta eorum* (sacrificiorum de pecoribus) *dissimulatio ita seruit iustitiae, ut tunc oblatio seruiebat*, Cassian. Coll. XVIII, 14; p. al. (das Ignoriren) Tert. adu. Marc. V, 5 p. 287 O., Vict. Caes. 41, 20 *quas res* (olei frumentique praebitiones) *superiores Seueri imperio gratantes ciui obtulerant, uerteratque gratiam muneris in perniciem posterorum dissimulatio* (h. e., puto, dissimulabant se scire sponte id oblatum fuisse).

dissipabilis: Cic., Lact. ir. 10, Chalcid. Tim. 13 al.

1540 *dissipator*: Hier. in Is. VII ad 19, 5 sqq. al., Aug. in Io. tr. 11, 13 (r. Gg.) *dissipatores ecclesiae* al., Aug (?) uer. et fals. poen. 1 *haec* (poenitentia) *dissipatorem filium ad patrem reduxit*, Prud., Facund. def. XII, 3 (sup. 1585).

dissitus: App., Arn. IV, 30 *si credas de his* (diis) *ea quae sint longe ab eorum dissita distantiaque natura.*

dissonanter: Aug. Genes. ad lit. IV, 33 *de quo creatore scriptura ista narrauit, quod sex diebus consummauerit omnia opera sua, de illo alibi non utique dissonanter scriptum est, quod creauerit omnia simul* (Eccl. 18, 1).

dissonantia: Hier. ep. 112, 22 *propter unius uerbi dissonantiam*, in Mtth. III ad 18, 8 sq. al., Aug. cons. euang. III, 7, 30 *quasi ad ostendendam dissonantiam sanctorum Euangelistarum*, Cl. Mam. an. I, 21, 2, 4, Boeth.

distensio: Marc. Emp. p. 273 F *cum rubore et distensione oculi*, Aug. serm. 243, 4 *diuersa distensio* (neruorum citharae) *diuersos edit sonos*, 255, 6, Trin. V, 1, 2 (r. Gg.), Laurent. hom. 1 p. 94 (t. 66) M., Cass. Fel. 42 p. 99 *facit ad praecordiorum distensiones*, 64 in., 76 p. 182, Boeth. arithm. II, 44, Acr. ad Hor. S. I, 2, 118 *tentigine, distensione nerui*, — **distentio** Cels., Scrib., Hier. in Eccl. p. 392 *uerbum Anian . . περισπασμόν transtulerunt, quod in distentionem Latinus interpres expressit, eo quod in uarias sollicitudines mens hominis distenta lanietur*, ib. p. 407 al., Aug. in ps. 44, 4 *aeris*, Coel. Aur. tard. I, 4, 66 *corporis*, ac. III, 6, 61, 63 al., Cass. Fel. 51 p. 131, Cassian. Coll. XXIV, 1 *nullis prospiciendi uictus disten-*

tionibus occupandos, ib. 11, 13 al. Cf. intensio Scrib., Sen. nat. quu. VII, 1, 3, Ambr. in ps. 118 serm. 22, 23 (praecepta medicinae) *ab omni intensione meditationis abducunt*, Hier. in Zach. I ad 1, 7, intentio uulg., — *extensio* recc. (inf. 1897), extentio Vitr., Th. Pr., Coel. Aur., — *praetensio* Th. n. lat., *praetentio* (*prétention*) ap. Du Cange, — *protensio* App. dogm. Plat. III (interpretatus gr. protasis), Hilar., Hier., Cassian. coll. XXI, 26 (r. Gg.), Boeth. geom., Ennod. u. Epiph. p. 413, — attentio uett., — tensio Vitr., Scrib., Hyg. mun. castr., Veg. u., Th. Prisc. II, 10, Pl. Val., Coel. Aur., Cass. Fel. 18 p. 26, 34 p. 72 et saep., *tentio* Prisc.

distentare: Hier. in Is. XV ad 54, 2 sq. *ut dilatet tentorium suum pellesque distentet.*

distillare: Sen. (DV), Hier. c. Ioann. 30 *in ista carne, . . quae nunc prae dolore distillat.*

distinctibilis: uid. discinctibilis.

distinctim: Cassian. Coen. Inst. II, 11 (psalmos) *duabus uel tribus intercisionibus . . diuisos distinctim particulatimque cousummant*, Iuuenc. Exod. ed. Pitra (DV).

1548* **distorsio:** Aug. in ps. 66, 7 *merito prauitatis et distorsionis et peruersitatis suae iudicem uenientem timebant;* — distortio Cic., Aug. (l. r. Gg.) cf. porro *torsio* (locc. ap. Gg.), tortio inf. s. u., — *extorsio* Hier., — contortio uett., *intortio* Arn., Aug., *obtortio* Fulg. exp. serm. ant.

*distrahere: q. diuendere pA et recc., ut et Cassian. Coen. Inst. IV, 29 al., *trnsl.* Rufin. Orig. in Rom. II, 13 *cui* (diabolo) *distracti fueramus peccatis nostris* al.

1550 *distributor*: »App. s.«, Firm. m., Hier. ep. 108, 13 (r. Gg.), Aug. diuers. quaestt. 53, 2 *meritorum et personarum iustissimus distributor*, Petr. Chrysol. serm. 30 *gratiae*, Cassiod. Var. IX, 25 (l. r. Gg.), XII, 20, Ps. Eucher. in Reg. libros comm. III, 27.

districtio Strenge: Ambr., Cassian. coll. I, 7 al., »Vinc. Lirin. 12«, Ennod. u. Ant. p. 424 Sirm. *misericordia est circa facinorosos seruata districtio*, ep. III, 24 al., Cassiod., ut Var. VIII, 27 *seueritas publica, sicut ab innocentibus uacat, ita necesse est ut in sceleratis operam suae districtionis impendat*, V, 5 *excedentium improbam praesumptionem tali te praecipimus districtione resecare, ut* . ., 32 *ut* . . *maritali districtione redarguas* . ., *et legibus noueris resecari posse, quod te oportuerat domestica districtione corrigere* al., Montan. epist. 1, 4 *grauiorem ecclesiasticae districtionis sustinere censuram*, 2, 4 *districtio iudicis* (cf. ep. 2, 2: districtiori increpatione), intpr. uet. ad Cod. Theod., Iul. epit. Nouell. Cf. et Oehler ad Tert. idolol. 5.

districtus, u (der District) Nou. uers. uet. 42, 3 *hunc de hac regia urbe et eius districtu* (*τῆς αὐτῆς περιοικίδος*) *abicit* (r. Gg.).

diuersio: Nou. uers. uulg. 74, 1 *ad concupiscentiam diuersio* (*ἡ εἰς ἐπιθυμίαν ἐκτροπή*).

diuexus: Aug., Muscio gynaec. I, 66 a *in diuexum adducere huc atque illuc*, 118 *monocoetio duobus in diuexum pedibus fulto* al.

diuinaculum: S. S. Num. 22, 7 cod. Ashburnh. et ap. Rufin. Orig. in N. h. 13, 6 *et diuinacula in manibus eorum* (Vulg. habentes diuinationis pretium in manibus).

diuinator: Firm. m., Aug. de catechiz. rud. 7 *quarumlibet artium uanarum et malarum diuinatoribus*, ib. 25, 48, Cassiod. (Epiph.) hist. trip. II, 20 *diuinatoris Apollinis* (diuinatrix iam Tert.).

diuinatorium: Thes. nou. lat. p. 164.

*diuinitas *concr.*: Tertull. saep., ut adu. Marc. II, 1 *unicam et perfectam diuinitatem*, II, 29 *una erat substantia diuinitatibus*, I, 5 al., Firm. m. III, 3 *sacrilega contra diuinitatem uerba iactantes*, ib. 6, 8 *diuinitatis alicuius prudentia*, et 3 (locos r. Gg.), Amm. XXVII, 7, 6 *diuinitati acceptos*, Quer. V, 2 *consiliumne senis nostri an diuinitatis*, »Ps. Asc. ad Cic. diuin. in Caec. 13, 41«.

diuisibilis: Tert., Hilar. in Matth. 9, 7 *non enim diuisibilis et comprehensibilis erat Deus, ut corpore clauderetur* al., Hier. Didym. spir. snct. 13, Rufin. pro Orig. p. 362 al., Boeth.

diuisibiliter: Felix papa (483—92) ep. 3 *si deus est qui diuisibiliter et substantialiter est mortuus;* Greg. M. auctorem praetulit Gg.

1560 **diuisiosus** (diuisio): Thes. nou. lat. p. 170. Cf. ambitiosus (in-), captiosus, contentiosus, dictiosus Varr., factiosus, religiosus (in-), seditiosus, superstitiosus, suspiciosus, recc. actiosus (-uosus uett.), affectiosus (et -uosus),

cessiosus, deceptiosus, intentiosus, maledictiosus, opiniosus, praesumptiosus (-uosus).

diuisor: spec. Cic., Suet., *gener.* App., Eutr., Hier. ep. 52, 3 *ab eo quod parietem diuiserat duos ante populos separantem diuisoris . . sortitus nomen* al., Rufin. Orig. in Gen. h. 1, 2, [Rufin.] in Ioel 3, 1 sqq. *agrorum suorum acerbissimos diuisores*, t. t. arithm. Boeth.

diuisorium: Th. nou. lat. p. 176.

*diuisura: Pall., Coel. Aur., Cass. Fel. 18 *pridie chirurgia curandum a coena et uino abstinebis, et lucescente die diuisuram dabis.*

**diurnis diebus*: i. per singulos dies, quotidie Cass. Fel. 67 p. 164 *poscam diurnis diebus per dies numero XL bibendam dabis*, 42 p. 102, 55 p. 144 et saep., Coel. Aur. »t. I, 3, 58«: alternis diebus cibus dandus, illa uero adiutoria diurnis erunt diebus adhibenda al. (noctibus diurnis »ac. II, 228«, quotidianis diebus »ac. II, 10, 62«, Cassian. Coen. Inst. IV, 24). Cf. 1442.

diuulsio: Sen., Hier., Rufin. Orig. princ. II, 10, 5 *animae dissolutio atque diuulsio.*

docibilis: S. S. uet. (et Vulg.), Cypr. ep. 74, 10 *docibilis ille est qui est ad discendi patientiam lenis et mitis* al., Ambr., Boeth. Arist. Anal. pr. II, 25, Prisc.

docibilitas: Isid. sent. III, 14, 2 *collatio docibilitatem facit* (. . quod enim obscurum aut dubium est, conferendo cito perspicitur), gloss.

doctificus: add., si tanti est, Ven. Misc. III, 30, 21.

doctisonus: Sidon., Arat. actt. II, 446 *profari doctisonis modis* (id. doctiloquus II, 318 et h. g. alia).

1570 **doctrinatus** Cat. leon.: A p. 10*.

*dogma *syn.* *religio (ut nos Religion): Hier. adu. Iouin. I, 42 *Buddam principem dogmatis eorum* al., Rufin. Orig. princ. IV, 1, 1 *auctoris Christianorum religionis et dogmatis*, intpr. Orig. in Matth. 33 p. 252, Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. IV, 13 et saep.

dolator: Adaman. locc. sanct. I, 4 *dolatores siue excisores*, gloss. *πελεκητής*.

dolositas: S. S. uet. et Vulg. (Rönsch 52), Aug. c. aduers. Leg. et proph. II, 42 *uersipelli dolositate* al., Hier. (?) ad am. aegr. ep. II, 6 *nec dolositate damnatur*, 7, Cassian. Collat. XXIII, 12, Greg. h. Fr. VIII, 14.

domabilis: Hor. s., Ouid., Aug. c. sec. resp. Iul. IV, 7 *domabilem dico carnem*.

domicellus (*damigello*, *damoiseau*) et **-la** Thes. nou. lat. (l. r. Gg.).

*dominatio meton.: Tac., Flor., *eccl.* S. S. ap. Tert. adu. Marc. V, 19, Ambr., Hier., ut ep. 98, 12 *quod Principatus, Potestates, Fortitudines, Thronos ac Dominationes non ab initio in hoc conditas refert, sed post creationem sui aliquo honore dignas factas* al., Vulg., Rufin. Orig. princ. I pr. 2 *de Dominationibus uel de Virtutibus sanctis* al., all.

domnina: demin. (it. *donnina*) Inscr. Hispan. Lat. ed. Hübner n. 1836 (tit. sepulcr.) *S. Iunia Prima domnina an. XVIII.*

dormitatio: S. S. uet. (ut Ps. 131, 4 ap. Hilar. in ps. 118 l. 4, 7, Aug., al.) et Vulg., Hier. in Gal. I ad 2, 16 *non dormire cum uiro dormitatione mulieris* al., Aug. in ps. 131, 8 al., Arn. iun.

*dormitio trnsl. i. mors: S. S. (Rönsch 312), Tert. resurr. carn. 24 *de quorum* (sanctorum) *dormitione minus maerenda docens*, an. 55 al., Hier. reg. Pachom. 1 al., Aug., Paulin. bened. patr. 3, 4, inscr. (cf. Hier. adu. Rufin. III, 21 *Siricii iam in Domino dormientis*).

*dormitorium (sc. cubiculum Plin.) *al.* (uehiculi genus): Hier. in Is. XVIII ad 66, 22 *ubi posuere LXX umbracula, quae nos dormitoria interpretari possumus uel basternas, alii uoce consona transtulerunt φορεῖα, quae nos uarii generis interpretamur uehicula.*

drachmalis: Cass. Fel. 71 p. 171 trociscus, it. p. 172.

dragantum (corr. e tragacantha Plin. uel -thum Cels., all.): Th. Prisc. II, chr. 9, 16 . ., Pl. Val. I, 47, 50 . ., Coel. Aur. tard. II, 1, 38, 6, 92 al., Dynam. II, 20.

dualitas: Hier., ut in Ezech. III ad 11, 2 sqq. *ut a iudaica dualitate in unionem nos reuocet fidei christianae*, Rufin. Clem. Recogn. (l. habet DV), Boeth. Ar. Anal. post. I, 1 al., Rustic. c. Aceph. p. 1185 *quod male utatur substantiarum dualitate Nestorius*, Cssd., intpr. Iren.

dubietas: Amm., Eutr., Gaud. tr. 8, auct. Zacch. et Apoll. consult. I, 37 *mentem dubietatibus emundari*, Cl. Mam. an. I, 11 (r. Gg.), II, 2, 1, Ps. Hier. scient. diu. leg. 9 *alierum longam dubietatem languidumque teporem*,

Cassiod. in Ps. 33, 20 (r. Gg.), Var. VII, 40, Pomp. comm p. 202 *nec habet aliquam dubietatem.*

dubitabilis: pass. Ouid., Am. I, 49 *hoc est . . dubitabile quod asseras facere*, Boeth. Cons. Phil. (r. Gg.), diuis. p. 889 M.

dubitatiue: Tert., Primas. in Hebr. 7 *non dubitatiue loquitur, sed affirmatiue;* adi. Tert., Dosith. p. 423, all.

ductitare: Plaut., Hier. ep. 50, 4, inc. promiss. et praedictt. Dei I, 37 *expulsi Hebraei per eremum ductitantur.*

ductrix: Dar. Phryg. 36 (Neoptolemus) *Amazonum ductricem Penthesileam obtruncat*, Aldh. de VIII uitiis 128 (ductrix pugnae).

dulcificare: Hilar. Pict., Petr. Chrysol. serm. dub. 6 *oratio . . ieiunium dulcificat.*

1590 **dulcisapa** (q. caroenum, ut uidetur): Aldhelm. laud. uirginit. 60 *quantum distat d. a merulento temeto*, gl. Dief. (cf. Is. Or. XX, 3, 15); — dulcisapus Thes. nou. lat. 'quod dulce sapit', gl. Dief.

dulcisonus: Firm. m. VIII, 25 *dulcisonis uocibus*, Ps. Aug. serm. 120, 5 *carmina*, 194, 2, Valerian. hom. 10, 5 *dulcisoni cantus auditu* al., Sid., Cassiod.

dulcorare: Ambr. »inst. uirg. 5, 34«, Hier. ep. 120 pr. *ut mare mortuum dulcorarent* (hic et al. resp. Exod. 15, 25), in Os. pr. al., Hier. (?) in ps. 76, Vulg. Prou., Pl. Val., Fulg., — dulcor (*douceur*) Tert., Vulg. Sirac., Hier. ep. 108, 12 al., Cass. Fel. 29 *cum dulcore et modico*

rosaceo. Cf. de uerbis deriuatis ab -or finitis abstr. Z. f. vergl. Spchf. N. F. VI p. 293.

duodeciformis: uid. 1209. und deciformis (p. 164)
duodecimostylus, Interp. Iren. 4, 21, 3 duodecimostylum firmamentum ecclesiae (A. p. 10*)

duplicitas: Tert. adu. Marc. V, 11 *scimus quosdam sensus ambiguitatem pati posse de sono pronuntiationis aut de modo distinctionis, cum duplicitas earum intercedit*, Lact., Hier. (?) in ps. 35 cordis, anon. in Iob I p. 15 *non erat in illo duplicitas*, »Aug.«, Primas. in Apoc. III ad c. 8.

duricors: Fulg. Rusp. uerit. praedestin. et grat. 11 *illos quos Christus duricordes uidebat* (et DV), Verecund. In cant. Deuteron. 1 *populum duricordem*, ib. 32 *duricordes, Dominum nescientes*, Isid. fid. cath. I, 1, 1 *Iudaei* . . *duricordes*, *prophetis ueteribus increduli*, *nouis obstrusi*, Adaman. locc. sanct. III, 5 *quidam stolidus et duricors homo* (duricordia Tert.).

duritas: Cic., Coel. Aur. tard. III, 8, 98 *hydropem ex duritate iecoris* al.

Effectorius: Aug. immort. anim. 14 *illa effectoria uis uacare non potest, quin id quod ab ea factum est tueatur*, ib. 15, de Gen. ad lit. op. impf. 4, 16.

ebriositas: Cic., Aug. in ps. 75, 3 (r. Gg.) *punit ille ebriosum, tu laudas ebriositatem*, serm. 252, 12, plur. ib. 4, sanct. uirg. 53 al., an. in Iob I p. 36, Muscio gynaec. I, 90.

*ebullire *intr. trnsl.*: App., Hier. adu. Iouin. I, 3 *carnem ebullire in libidinem*, Rufin. h. eccl. X, 33 *tetri serpentes de cauernis terrae ebullientes*, Aug.

15*

1600 **ecclesiastice:** intpr. Orig. in Matth. 47 *qui ecclesiastice docent uerbum, prophetae sunt Christi.*

ecclesiola Ruric.: A, Alc. Auit.

edom*a*tus: Hier. (?) in ps. 118 p. 445 Vall., Aug. (domatus Petron., S. S.: Rönsch It. p. 295).

*educatio: Cass. Fel. 39 p. 89 *ad sanguinis supernae educationis reiactationem*, it. p. 86 (ducatio Tert., intpr. Iren.).

eductio: Cat. fr., Lact., Hier. in Os. I ad 2, 15 *in solitudinem*, in Is. hom. 6, 1, Pall.; — *eductor* Cassian. Inc. V, 9 *eductorem ex Aegypto Israeliticae plebis*; al. i. educator Fronto.

effabilis: App., Amm. XVI, 10, 15 *per giganteos contextus* (structurae) *circumferens mentem nec relatu effabiles nec rursus mortalibus appetendos.*

effatio: Mar. Victorin. in Ephes. 1, u. 21-23, Seru., Cassiod. in Psalt. pr. 15 (r. Gg.) al.

effatus, us: Tert., Hier. in Matth. I ad 1 in.

effectio: Cic., Hyg. P. Astr. IV, 3 *ad circuli effectionem*, Lact. ir. 10, Hilar. in ps. 142, 3, Aug. Gen. ad lit. op. impfct. 16, 56 *non separatim fuisse dictionem et separatim effectionem, sed utrumque simul* al., Isid. diff. II, 96 *dum sunt utraque* (anima et animus) *unum, uaria sumpsere uocabula pro diuersitate effectionum;* — effector Cic., Nouat. Trinit. 29 (Spiritus) *sanctitatis effector*, Ambr. in ps. 1, 9 *silentii* al., Hier. Did. spir. sct. 4, Aug. Ciu. D. XII, 9, 2 *rerum creatarum*, serm. 187, 1 *coeli et*

terrae, 192, 1, Candid. gener. diu. 11, effectrix Cic., Hier. l. l., Aug. Ciu. D. XII, 9, 2 (r. Gg.), Phoebad. de Fil. diuinit. 2.

effectiuus: Quint., Aug. c. serm. Arian. 12 (r. Gg.) *ut manum Dei . . secundum effectiuam uirtutem . . cogitemus*, Mar. Merc. Nestor. blasph. p. 929 M. *prolatiuum et potestatis effectiuum Verbum*, Aggen. et Simplic. Grom., Boeth., Prisc.

1610 efferus: p, Sen. ep. 88, 7 *monstra effera et humano cruore gaudentia*, id. clem. I, 17, 4, Mela, Lucan. VI, 780, postt.

effetare: Cassiod., inc. unit. Trinit. p. 1210 M.

efficiabilis: Faust. ep. 3 p. 840 B t. LVIII Migne *unde* (Deus) *pro efficiabili eius circa humanum genus dignatione seruos amicos ac filios nominare non despicit;* — nisi forte scribendum efficabilis, ut scriptum est interpr. Iren. III, 11, 8 (adu. ib. II, 17, 2); nam et efficantia apud Faust. serm. 3 legitur (cf. Thes. n. lat. p. 1: efficati speciminis femina); cf. et capabilis et incapabilis eccl., perspicabilis Amm., Aug. (pro perspicibilis Vitr.), inaspicabilis gl.

efficientia: Cic., Lact., Hilar. in ps. 131, 24 *lege non per uirtutem spiritalis efficientiae, sed per finem obseruantiae eius emortua*, id. Trin. III, 18 *per inenarrabilium gestorum suorum inenarrabilem efficientiam* al., Hier. ep. 120, 12 *sunt qui ex anima tantum et corpore subsistere hominem disserentes, spiritum in eo tertium non substantiam uelint intellegere, sed efficientiam, per quam et mens in nobis et sensus et cogitatio et animus appellantur, et*

utique non sunt tot substantiae, quot nomina al., [Rufin.] in Ioel 2, 3, Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. I, 67 al., anon. in Iob I p. 58 et *plur.* II p. 201 *cum omnibus efficientiis suis* (mortis), Boeth.

effigiare: ad DV s. u. add. Tert. an. 9 *omne effigiatum compositum et structile affirmat* (Plato), ib. 22.

efflatio: Hier. ep. 65, 5 *ructus proprie dicitur . . concoctarum escarum in uentum efflatio* al.; — efflatus Sen., Non. p. 211 a *uehemens efflatus.*

effluentia: Mar. Victorin. adu. Ar. I, 1, Candid. Arian. (l. habet DV).

effluus: Auien. Arat. 1554, 1729 al., perieg. 37, 58, 156, 1311 al., or. mar. 674.

effragrare: Ven. u. Germ. 75 *cum . . sinceritate dogmatis pectora plebis cogeret diuinis effragrare pigmentis.*

effrenate: posit. Cic., Amm. XIX. 12, 18 *exsultare maestis casibus effrenate non decet*, comp. iid.

1620 effrenatio: Cic. s., Paulin. bened. I, 9 *effrenationem illius populi mente considerans*, Boeth. (l. r. Gg.), Ennod. ep. VII, 25.

effugare: Auien., Hier., Vulg., Rufin. Orig. in Iesu N. hom. 16, 3 *aduersarias potestates ex ea* (terra) *effugauit*, id. h. eccl. XI, 22 et saep., an. in Iob I p. 90, intpr. Iren., Cssd. (Epiph.) h. trip., all.

effugatio: anon. in Iob III p. 238 *mortis diem celebramus utpote omnium dolorum depositionem atque omnium*

tentationum effugationem, Adaman. uit. Columb. III, 12, gloss. Cyr.

effulgenter Mar. Vict.: A.

effulgentia Mar. Vict., Cand. Ar.: A.

effulsio Mar. Vict., Chalcid. saep.: A.

effusor: Aug., Ennod. dict. 18.

effutilis Anecd. Heluet.: A.

*egerere *abs.* (sc. aquas): cosmogr. Iul. Caes. 24 *Theriodes fluuius egerit in mare Caspium,* 20 al., ib.

egestio Oceani, 33 *fluminum.*

egraminatus: Vict. Vit. persec. Vand. I, 11 *ager.*

1630 **egregietas:** Thes. nou. lat. p. 254.

eiectatio: Ps.-Soran. quu. med. 39 *fracturis ossium et eiectationibus articulorum.*

eiectorius: Cass. Fel. 52 p. 136 *utrarumque* (podagrae differentiarum) *sanatio ista est*, *in calidiori refrigeratiua*, *in frigidiori calefactoria et eiectoria*, *quam Graeci diaforeticam uocant.*

eiusmodi: q. talis abs. Col. VII, 12, 6 *ut*, *cum emendi* (canes) *potestas fuerit*, *eiusmodi (τοὺς τοιούτους) probemus*, quemadmodum postt. uix quisquam saepius quam Tertullianus, u. c. pudic. 20 *qua die uisus fuerit in eiusmodi color uiuus*, test. anim. 6 *uanus es*, *si huic linguae soli aut graecae . . reputabis eiusmodi.* Item et ille et alii postt. freq. huiusmodi, ut Tert. orat. 12 *huius-*

modi . . superstitioni deputentur (cf. Oehler ad bapt. 12), Hier. c. Ioann. 3 *haec et huiusmodi loquentur inimici tui*, ep. 117, 4 *nec possum cum huiusmodi uiuere*, intpr. in Matth. 61 *si non se abstinuerint ab huiusmodi*, 82 al., an. in Iob I p. 44 *huiusmodi cum non erudiunt neque corripiunt filios suos* . ., huiuscemodi Hier. in Ezech. VI ad 18, 5 sqq. *quod . . ne uescendum quidem cum huiuscemodi sit*, adu. Iouin. I, 48 al., istiusmodi, ut Hier. ep. 65, 2 *haec et istiusmodi perstrinxi breuiter*, . . Legimus etiam noue

eiuscemodi: Tert. an. 53, Hier. ep. 82, 6 *e seruo clericum factum criminatur, cum et ipse nonnullos eiuscemodi clericos habeat*, cum *huiusdemmodi* habeat Cl. Mam. an. II, 9, 4 *inter has huiusdemquemodi quisquilias.*

elaboratio: auct. ad Herenn., Firm. m. (l. r. Gg.), Hier. ep. 34, 2.

elanguere: Tert. an. 53 *actu elanguens, non statu*, elanguisse Liu., Tac., all.

*elatio: uocis *al.* Hier. nom. hebr. p. 3 (non statim, ubicunque ex a litera . . ponuntur nomina, aestimandum est, ipsam solam esse quae ponitur — sc. in hebraeo —. Nam interdum ex ain, saepe ex he, nonnunquam ex heth literis . . habent exordium . .) *sed quia apud nos non est uocum* (i. e. uocalium, cf. ep. 36, 13) *tanta diuersitas, simplici sumus elatione contenti* (i. per unam omnes efferimus uocalem); *al.* Charis. I p. 42 *unam appellationem* (e. c. poema), *ex qua elationem genitiuus pluralis duplicem habeat* (poematum, poematorum; cf. efferre, ut Charis. I p. 72, 30 al., Diom. I p. 433 'graeca uerba graecis

accentibus efferimus' al.); — *trnsl.* = ὕβρις S. S. Macc., Arn., Ambr., Hier. (?) in ps. 28 *conteret elationes eius* al., [Rufin.] in Os. III ad 12, 3-6 *spiritum humilitatis, non elationis assumpsit*, an. in Iob I p. 34 al.

*elementum: spec. Himmelskörper Lact., Hier., ut e. c. in Is. XIII ad 50, 2 '*Ponam coelum aeneum et terram ferream*' (Deuter. 28, 23): *non quod elementorum natura mutetur* . ., intpr. Orig. in Matth. 134 *super omnem terram Iudaeam* (tenebras esse factas), *ut non omne elementum terrae intellegamus*, [Rufin.] in Am. I ad 5, 1 sq. *factor elementorum* al.

*eleuatio *propr.*: Tert. praescr. haer. 42 *si iacentibus eleuationem operentur*, Hier. in Ezech. VI ad 20, 6 *manus*, in Dan. 10, 5 *oculorum*, in Zach. III ad 12, 1 sqq. *ponderis* al., Vulg., Aug. in ps. 58 serm. 2, 1 *non celeritate animalium, non eleuatione pennarum.*

39* **elicitor** (elicio): Ruric. ep. I, 3 *te elicitorem et formatorem lapillorum nobilium.*

1640 **eliquatus** adi.: Mar. Merc. Subnot. in uerba Iuliani 9, 4 *probabiliora et eliquatiora sensa doctrinae.*

eliquus (eliquare?): Thes. nou. lat. p. 311.

elisor: Gelas. ep. 9 ex. *sui* . . *erit unusquisque pontificum ordinis et honoris elisor, si* . . *ecclesiae totius audituі haec putauerit supprimenda*, Cassiod. in ps. 80, 1 *non adiutor, sed elisor.*

elixare: Apic., Th. Prisc. IV f. 314b *pernae elixatae*, Pl. Val. III, 8, Aug. morr. Manich. 16, 46 *elixati*

cardui, Cass. Fel. 39 *oryzam elixatam*, 61 p. 150, Pomp. p. 239 K, Muscio gynaec. II, 13 *oua et palmulas ibi elixamus* al., Anthim. 14 *elixatum lardum . . sed bene debet elixari*, id. 54, 81, 83, gloss.

elongatio: auct. Praedest. III, 9 s. f., Boeth.

*eloquium: *q.* effatum, Ausspruch Tert. oraculi, Hier. in Ioel 3, 4 *eloquia scripturarum et νοήματα id est sententias*, id. adu. Rufin. III, 1 *Saluatoris eloquium dicentis . .* (Marc. 9, 41) al., Rufin. h. eccl. X, 14 *diuinum illud eloquium* (Ps. 26, 3) al., intpr. Orig. in Matth. 15 *altitudinem diuinorum eloquiorum*, anon. in Iob II p. 181 *cum prouocantur uerbis atque admonentur eloquiis.*

elucidare: uid. 1471.

elucubratio: Hier. (?) ad am. aegr. ep. II, 17 *sine alicuius labore elucubrationis*, Ennod. dict. 12 (mundae nitorem familiae seruando obscenam prosapiem peregrina luce perfunditis. Deo proxima res est uestro infusa beneficio,) *dum per cursus elucubrationis traditae, ne optimi degenerent, et ut mali degenerent, salua stemmatum ueritate praestatur.*

eludificari: Porphyr. ad Hor. ep. II, 2, 215 *ne . . ob hoc delirum senem iuuenes eludificentur habeantque derisui.*

] Mag. ludificentur

elusio: intpr. Iren. II, 31, 2 *per magicas elusiones et uniuersa fraude*, gl. lat. gr. elusio, ἐμπαιγμός.

1650 **emadescere** Th. Prisc.: A.

emanatio: Vulg. Sap., Hilar. synod. 20 *per emanationem aut aliquam passionem . . ab incorporali Patre in-*

corporalem Filium subsistentem al., q. emissio, ut id. Trin. III, 17, uel deriuatio, ut ib. V, 37 (in nr. 1354) al.

embrocare (ἐμβροχή, embrocha Th. Prisc.): Cass. Fel. 1 p. 5 *his concoctis caput embrocabis*, ib. p. 4, 33 p. 69, 42 p. 98, 63 p. 156, 65 p. 169, 71 p. 170 al.

emeatus (?): Cass. Fel. 36 p. 79 *ne abstractione uiolenti* (scarae) *emeatus emorroidis sequatur;* — emeare Amm., N. Tir.

emendabilis: Liu. et Sen. ss. ll., Gaudent. sermonum praef. ad Beniu. p. 840 M. *de emendabilibus* sc. peccatis.

*emendare praegn. q. sanare: Plin., Scrib. 51, Theod. Prisc. IV f. 311 (ulcera), Plin. Val. I, 6 (alopecias) et saep., M. Emp. 287 E dolorem, 290 C *polypon emendat herba proserpinalis*, 285 G *caepae sucus grauiter audientes emendat*, 358 G calculosos al., Placit. 3, 4 suspiriosos, 4, 11 faciem perustam, App. herb. 40, 3 dolorem, 88, 5 epiphoras, Cass. Fel. 2 p. 11 *psilotro emendabis caput*, 74 p. 178. Alia huiusmodi ad significationem medicinalem apud postt. potissimum translata sunt castigare Marc. Emp. 300 F distillationem, depurgare sup. 1399 (nam purgare sic iam uett. uid. inf. s. u.), *mundare* Th. Prisc. II chr. 10 *quibus reliquiae causarum possint mundari facilius*, Hier. in Ier. I ad 1, 9 *qui iniquitates auferat et mundet peccata* al., Arator actt I, 476 *tactu nocentia mundans*, Placit. 10, 2 *si faciem fricauerit*, *plagas mundabit*, emundare Hier. in Abac. II ad 3, 11 sqq. *cum lepra ipsius fuerit emundata*, emaculare Plin., Ps. Hier. uer. circumcis. 4 *leprosi hominis sordes emaculans*, absoluere sup. 26, liberare Th. Prisc. I, 6 *singula ac-*

cidentia propriis suis purgationibus liberantur, cf. I, 10, Pl. Val. I, 2, II, 17, Coel. Aur. acut. pass. II, 37, 91 *multos* (cardiacos) *iuxta sententiam Sorani liberari uidemus.*

F = Const. sap. 18, 1: emendicati capilli (Orib. Eup. VIII).

emendicare: Sen. dial. II, 18, 1☞ Suet., Tert., Hier. ep. 143, 2 *exceptis uerbis tinnulis atque emendicatis nihil aliud loquitur*, Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. III, 88, Cod. Theod.

emigratio: Vlp. Dig., Adaman. u. Col. III, 27 *diem meae de mundo emigrationis*, ib. 26.

57* *eminenter*: Aug. in ps. 95, 1 *regno . . euidenter atque eminenter accepto;* compar. id., Amm., Sidon.

emollescere: Rufin. Orig. in Ps. 36 hom. 5, 7 *quae in carnis uoluptatibus emollescit* (DV et Gg. locum indicant perperam), gloss.

emphyteuticalis: Nou. Iust. uers. uulg. 116, 11 *emphyteuticalium instrumentorum*, emphyteuticarius Cod. Theod. et Iust.

1660 emunctio: Quint., Coel. Aur. tard. II, 7, 94 *emunctio humoris tenuissimi primo, tum crassi atque uiridis.*

*emundare: sup. in 1655.

emundatio: S. S. uet. (et Vulg.), Tert., Hilar. in ps. 53, 3, Hier. in Ier. I ad 4, 3 sq. *Symmachus* (uertens Ier. l. l.) . . *circumcisionem emundationem et praeputia uitium intellegens*, Rufin. Orig. in Leuit. h. 7, 4 et 8, 10, Ps. Hier. in Iob 42, Leo serm. 50, 1, Petr. Chrysol. serm. 57 *labiorum*, Isid. sent. I, 22, 7, id. quu. in Leuit. 15, 2 al., all.

emundator: Hilar. in ps. 118 lit. 16, 1 *uniuersis doctor et emundator et iudex.*

enarratu: Plin. II, 95, 206 *enarratu difficiliora.*

encenium corr. ex exenium pro xenium (inf. 1798) i. munus (Du Cange): auct. de S. Hel. 15 *imperatrix filiae tradidit priuate nonnulla encenia de auro ac nobilissimis gemmis sumptuosissime composita,* 30 *extrahens illud sumptuosum encenium,* 31.

encolpizare: Theod. Prisc. IV f. 311a (mulier) *encolpizatur pigmentis* et ib. aliq. Cass. Fel. 78 s. f. *sic in uno commixtis et tepefactis encolpizabis per corneum metrenchyten appellatum*, Muscio gynaec. II, 44 al.; *encolpismus* Th. Prisc. III, 7 *encolpismis imminere conuenit ex croco hypocistide* etc., III, 5 bis, III, 2, Cass. Fel. l. l. p. sup. Cf. sinapismus Th. Prisc. II, 3, chr. 1, 2 . ., Coel. Aur., catheterismus Coel. Aur. (curatio per catheterem), dropacismus id., helleborismus id., *ἐγκαθισμός* Theoph. Nonn., et inf. 2138.

encryphias (*ἐγκρυφίας ἄρτος*): Ps. Aug. serm. 3, 2 *conspergitur similago, fiunt encryphiae,* 5, 1 '*fac subcinericios panes*' (Genes. 18, 6), *quod graece encryphias dicitur, occultos uidelicet et absconditos indicans panes.*

energia: Mar. Vict. adu. Ar. IV, 22, Hier., Rufin. »princ. III, 3, 4« (indicat enim et DV) *humana anima recipere potest diuersas energias id est inoperationes spirituum diuersorum malorum ac bonorum* al.

eneruis: Sen. contr. I pr. 4, Sen. ep. 92, 8, dial. VII, 7, 3 al., cett.

1670 *eneruiter*: Aug. c. Faust. XXII, 50 *non eneruiter blandus*, »Eugypp. Thes. 23«, Aldh. laud. uirg. 53 al.

enixio: intpr. Iren. (Rönsch It. p. 80), miracc. S. Steph. II, 2, 2 *nondum recuperatae uires post laborem periculosae enixionis suae alterum itineris subire laborem minime permittebant.*

ennoematicus: Cassiod. in ps. 5, 6 *ennoematicae definitionis hanc esse uirtutem, ut negando quod non est hoc quod intendit declarare uideatur*, ib. inf. (ἐννοηματικός Iustin. Martyr).

enodis: Verg., Vitr. II, 9, 7, Ou., Plin. XVI, 17, 39 al., cett.

enthecatus: Fulg. M., Fab. Claud. Gord. Fulg. aet. mundi X p. 138 *Babylonicum regnum . . tot triumphis ac totius orbis uictoriis enthecatum.*

enudatio: Ambr. Noe 29, 112 *si enudationem eius* (animae) *discusserimus . . haec enim enudatio uelut ebriae mentis, ut nesciat quod delinquat;* enudare Cassiod., e. c. h. trip. II, 24.

enuntiatrix: Quint. II, 15, 21 (r. Gg.), Prud., Innoc. pap. ep. 8, 1 *malorum enuntiatrix fama*, Ennod. ep. IV, 17 *enuntiatrix lingua penetralium.*

enuntiatus, u: Mar. Vict. ars gramm. I, 7 (non 8) p. 38 *hae* (mutae consonantes liquidis consociatae) *sub uno enuntiatu coniunctae communem syllabam, diuisae autem longam efficient.*

enutritio: Hier. in Matth. IV, ad 24, 19 *initia habent fidei, ut enutritione indigeant magistrorum.*

enutritorius: intpr. Orig. in Matth. 22 *ut cor nostrum sensibus mundis potatoriis et enutritoriis impleatur.*

1680 **ephemerida:** Aug. in ps. 40, 3 *inspectores ephemeridarum et . . obseruatores temporum et dierum.* Cf. sup. 23 et 1195, aliaque recc. ex -ας vel -ις, δος corrupta in -da, ut *ascarida* (ἀσκαρίς) Coel. Aur., Isid. Or. »XII, 5, 13«, *cantharida* Isid. Or. XII, 5, 5, Greg. Tur., *collyrida* Vulg., Ambr. (collyris), *hebdomada* Gell., Cens., Tert. adu. Iud. »8, 11«, Hier. ep. 100, 17 *hebdomadae dominicae passionis* (incipient) *sexta decima mensis Pharmuthi*, id. reg. Pachom. prf. 2 *in hebdomadarum ministerio sibi succedant per ordinem*, ib. 5 al., an. in Iob III p. 214 al., Aug. pecc. orig. 31, id. ep. 55, 23, Cass. Fel. 76 p. 184 abl. pl., 61 p. 152, Cassiod. Var. V, 10, 11, all., *heroida* Fulg. m., *Hellada* Vulg. Macc., Cassiod. h. trip.: inf. 2264, Vict. Vit. pers. Vand. I, 17, *lampada* S. S. uet., Treb. Gall. 8, Iul. Val., Hier. nom. hebr. p. 112 *lampadarum* al., all., *lepida* Coel. Aur. tard. III, 8, 138, »Pelag.«, *parotida* (parotis Plin.) Th. Prisc. I, 9, Isid. Or. IV, 8, 2 *parotidae sunt duritiae . . in aurium uicinitate*, pyramida Chalcid. in Tim. 20, Cl. Mam. an. I, 25, 2, Boeth. Cf. praeterea alia nomina graeca metaplasmata in -a, ut Amazona Hyg., Tert., Iorn. hist. Get. 5, *coenoteta* Coel. Aur., Eleusina Fronto, Iustin., all. (et Hier. adu. Iouin. II, 14), *lichena* (λειχήν) Pl. Val. II, 56 (r. Gg.) *lichena appellatur, quod uulgo mentagram appellant*, *meninga* (μῆνιγξ) Th. Prisc. II, chr. 9 *cum ex meningae*

partibus sanguis eruperit, *qui uapore quodam cum saltu uenarum*, *cum sudore et dolore totius capitis publicatur*, ib. *cibi calefacientes miningam prohibendi sunt*, II, 2 bis, ib. 3 (locos r. Gg.), gl. Plac. 'meninga in cerebro membrana quaedam uel pars cerebri', *Sirena*, *styraca* Pl. Val. I, 11 (vel styrace Marc. Emp. carm. u. 48), — et de huiusmodi Neue FL I p. 324 sq., Rönsch It. p. 258 sq.

Ephesinus: Simplic. pap. ep. 7 *concilium* (Ἐφεσίνη NT Apoc.).

episcopalis: Amm. (Gg. ed. 7), Hier. adu. Iouin. I, 34 *electio*, in Mich. I ad 2, 9 sq. al., Rufin. h. eccl. X, 1 al., Aug. gestt. Pelag. 6, 19 *in episcopali iudicio*, id. ep. 44, 5, haeres. 88 et saep., Prud., Leo ep. 14, 4, auct. Praedest. I, 46, Sidon., all. eccl. postt.

episcopatus, us: Tert., Cypr. ep. 55, 9, Hier. adu. Iouin. I, 34 al., Vulg., Rufin. h. eccl. X, 5 al.

episcopium: Aug. (l. add. Gg. 7), Ps. Cypr. de XII abus. 10 *ad gradum episcopii ueniens* al., Greg. M., thes. n. lat. episcopium, episcopatus; al. est *episcopium* (ἐπισκοπεῖον) Cassiod. (Epiph.) hist. trip. VIII, 1 *ex itinere fatigatos ad episcopium duxit*, *et apposita mensa pauit.*

epistolicus: ap. Gell., Hier. ep. 32, 1 *epistolicae confabulationis.*

epulator: Ambr., Aug. in ps. 144, 9 *ille auidissimus epulator.*

*eques: 'pro equo' Non. p. 73 b apponens Verg. Georg. III (u. 116) et Enn. Ann. (237), cf. quos cit. DV, praeterea ita Minuc. Oct. 7 (r. Gg.) *testis est Curtius*, *qui*

equitis sui uel mole uel honore hiatum profundae uoraginis coaequauit, et saepe Greg. hist. Franc., ueluti III, 15 *audiunt pedibulum equitum currentium* et ib. aliq., 18 *ascensis equitibus*, ib. 28 . ., IX, 35 al.

equitalis: Thes. nou. lat. p. 12 (turma).

equitatio: Plin., S. S. Abac. 3, 9 iuxta LXX ap. Hier. ad l. *ascendens super equos tuos, et equitatio tua salus* (Vulg. quadrigae tuae saluatio).

1690 *eradicatio*: Tert., Hier. in Am. I ad 1, 6 sqq. al., Aug. Ciu. D. XIX, 23, 5 *ne inobedientes eradicatio consequatur;* — eradicare pr, Lampr., Hier. in Is. IV ad 3, 3 al., Cassian. Coll. V, 8.

erectio: Vitr., Amm., Hier. in Abac. I ad 2, 5 sqq. *in . . ceruicis erectione*, Vulg., Aug. in Io. tr. 40, 8 *celsitudinem, erectionem, nullam defectionem, aeternam stabilitatem*, Ennod.

erector: Mar. Victorin. gener. diu. uerbi 26 *liberatorem ac sanctificatorem animae, et totius corporis redemptorem et erectorem*, Aug. c. Petil. I, 10, 11 *erectores altaris*, inscrr.

eremiticus: Cassian., Faust. ep. 7.

eremizare: Cass. Fel. 51 p. 135 *eremizato folle uentum inflabis.*

ereptio: Cic., Tert. idol. 2 *in animae ereptione.*

ericinus (ericius): Aug. c. Faust. XXX, 1 *leporina et hericina carne*, ib. XXXII, 3, et, ut nunc uidetur, Plin. Val. V, 33, ubi γρ. hysicini (pedes), cf. A p. 35. De carne

ericii (uid. nr. subseq.) uel erinacei (irenacei) Plin. Hist. Nat. XXX, 21, 65.

ericius: propr. Varr. fr., Ambr. Hexaem. VI, 4, 20 *echinus iste terrenus, quem uulgo ericium uocant*, Hier. in Abac. II ad 3, 17 al., Vulg, Cassiod. in ps. 103, 18 '*refugium erinaciis' . . erinacius est quem uocamus ericium*, Isid., gl. Labb. De forma erinaceus . . cf. Gg., cui contulimus locos Pl. Val. et Arn. iun.

erogator: Tert., Aug. in ps. 38, 5 *in illum finem, quo dicturus est bono erogatori 'intra in gaudium domini tui'* (Matth. 25, 21), serm. 340, 4 al., Cod. Iust.

errollus Euagr.: A p. 18*.

1700 erroneus: Sen. ben. VI, 11, 2 (r. Gg.) *dum uagus atque erroneus uernaculis congregatur et ludit*, Col. (dub.), App. s., Hier. adu. Iouin. II, 23 *oues erroneas*, in Zacch. II ad 10, 1 *spiritibus erroneis* al., an. in Iob II p. 183 '*et ego uaga', ueluti erronea*, Nicet. explan. Symb. 4 *sicut quidam erronei haeretici dicunt*, Cassiod. in ps. 70, 24, hist. trip. VII, 35 *daemon quidam erroneus persuasit* (Valenti) *ut* . ., VI, 36, ib. 44, XII, 9 al.

erubescentia: Tert., »App. fr.« (?), Aug. in ps. 30 enarr. 2, 5, Aug. (?) ad fratrr. erem. serm. 26 *abscondit se* . ., *quod erat signum doloris et erubescentiae.*

eructatio* **transl.: Hilar. in ps. 41, 12 *omnes eructationes iudiciorum Dei per uoces prophetarum inuenimus sonuisse.* Nimirum etiam uerba eructari i. proferri eccl. plerique omnes dictitant, e. c. Hier. ep. 65, 7, iuxta uete-

rem S. S. translatorem ἐρεύγεσθαι, ἐξερεύγεσθαι ita interpretatum, ueluti »Ps. 44, 2«: eructuauit cor meum uerbum bonum.

eruditor: S. S. uet. Hebr. et Vulg. Sir., Tert., Hier. u. Hilar. 14, Rufin. Orig. in Exod. h. 11, 2 *Deus eruditor infantium* al., Aug. c. Iul. II, 16, 34 *eruditor uester Pelagius.*

*eruditus c. gen.: Hygin. P. A. II, 6 *omnium artium*, Hier.

*eruptio *medic.*: Cels. VII, 3 *sanguinis,* Scrib. 83, Plin., Th. Prisc. I, 20 *sin . . plus excreuerit acrior eruptio* (uulneris sponte nati ex importuno humore), Coel. Aur. t. V, 10, 102 (uomicarum) *eruptiones aliquae ad thoracis inania fiunt*, Cass. Fel. 46 p. 116 *uenae.*

erutor: S. S uers. uet. Ps. 69, 6 ap. Aug. in ps. 69, n. 8 *adiutor et erutor* (Vulg. liberator) *meus es Tu, Domine* . ., et Aug. ib. *Tu adiutor et erutor: indigeo auxilio, adiuua; implicatus sum, erue; nemo enim eruet de implicationibus nisi Tu*, Ps. 143, 2 ap. Aug. ad l.

escosus: Th. nou. lat. p. 139.

essentia = *οὐσία* tentatum Ciceroni, dein Flauio Fabiano (Sen. ep. »58«, 6, Quint. II, 14, 2: haec interpretatio non minus dura est, quam illa Flauii essentia atque entia, III, 6, 23) recc. usurpare non amplius dubitant, ut Tert. adu. Val. 29 *argumenta naturae atque essentiae* (*γρ.* sententiae), Arnob. II, 70 *et esse res caepit et nonnulla in essentia* (cod. essetiam) *constituta*, Hier. ep. 120, 10 *unus solis calor secundum essentias subiacentes alia lique-*

facit, alia indurat, id. ep. 15, 4, id. Did. spir. snct. 4 al., Aug. uer. rel. 31 *ibi esse primam uitam et primam essentiam, ubi est prima sapientia*, ib. 14, anim. orig. II, 5, 9, Macr. saep., Sidon., (Pelag.?) in Ep. ad Rom. 4 *ab essentiarum Domino.*

essentialis (essentiel): Fulg. Rusp. ad Trasimund. II, 4 *hic essentialis natura monstratur* al., Isid., th. nou. lat., *essentialiter* Aug., Mar. Merc. (DV), Cl. Mam. an. I, 3, Facund. defens. IX, 2 in., Fulg. l. l. 3, Isid. sent. I, 15, 2 *unum essentialiter sunt;* — **essentialitas** Mar. Vict.: A.

1710 **estus** part. perf. ab edere: S. Plac. 11, 4 *iecur si estum fuerit, idem dabit remedium*, comestus ib. 11, 4, Aug. Specul. ad Exod. 22 *comestum a bestia,* Anthim. 92 *dactuli . . solent facere . . capitis dolorem, si satis comesti fuerint* et saep., cf. Diom. I p. 362 sq. *part. praet. esus, unde et comesus dicimus, . . non comestus, ut uulgus existimat* (cf. p. 387), at ita complures iam antiquitus locuti sunt, u. locos ap. Gg., qui recepit praeter unum etiam illos a nobis collatos.

esuccatio: Cass. Fel. 33 p. 71 *arteriacam sub lingua continendam dabis, et cum defluxerit paulatim sub ipsa esucatione transuorandam dabis;* — exsuccare 34 s. f. ‘paulatim exucando transuorent’, Th. Prisc. II, chr. 16 ‘cum exsuccata fuerint’, Coel. Aur., Cassiod., sed iam Vitr., ut uidetur.

esurienter: App., Zen. tr. 38 *quod . . esurienter accipite.*

esuries: Tert. adu. Prax. 16 *sitim et esuriem passum*, Hier. saep., ut adu. Iouin. II, 17, Sid., auct. orig. gent. Rom.

etiam et: Cass. Fel. 39 p. 88 *etiam et potiones aptissimas dabis, quae ualeant uenas conglutinare*, 42 p. 99 *est etiam et spleneticis diaphoreticum medicamentum*, 16 p. 23, 19 p. 29 ter, 20 p. 31 et saepiss. (cumulatiore etiam pleonasmo: etiam simul et 23 p. 39, nec non etiam et 71 p. 170 al.), Coel. Aur. ac. II, 9, 54 *dat etiam et radices masticandas* al. (etiam quoque t. III, 4, 66), anon. in Iob II p. 182 *qui etiam et impias cogitationes seminauit in anima illius*, Anthim. 3 al., »Fulg. m. I, 2«; — et etiam, ut Rufin. Pamph. pro Orig. 5 p. 386, Cass. Fel. 1 p. 9, Placit. 31, 19 *uini hemina et etiam hemina olei*, 16, 23, iam Cic. aliique uett., cf. Hand Tursell. II p. 522 sq. (etiamque Vitr. freq., ut III pr. 2 *Teleas Atheniensis, Chion Corinthius . . etiamque alii plures*, III, 2, 11 *etiamque angulares columnae crassiores faciendae sunt*, III, 1 (1), 8, IV, 2, 4, V pr. 3, V, 3, 2, 5, 8, VII, 3, 3, VIII, 2, 1, 3, 9, 4, 1 al.).

*euacuare aliquem: (clystere) Coel. Aur., Cass. Fel. 22 p. 38 *clystere euacuandus*, 63 p. 155; — *euacuatio* ita Cass. Fel. 23, al. Tert., Hier. Orig. in Ierem. h. 5 p. 799 Vall., Ps. Cypr. sing. cler. 39 (r. Gg.), Coel. Aur. (l. r. Gg.), Mar. Merc. c. Pelag. tr. 2, 7.

euangelizator: Tert., Hier. in Tit. 3, 14 *euangelizatoribus Christi.*

euaporare: Gell., Tert. scorp. 5 *tormentis tormenta discutere, supplicia suppliciis euaporare*, Solin. (l. r. Gg.),

Chalc. (add. id.), -- euaporatio pr. et Coel Aur. t. I, 4, 90, *trnsl.* Cassian. Coll. IX, 27 lacrimarum, Cassiod. in ps. 118, 171 *euaporatio ista de imis mentibus uenit.*

euasio: Vulg. Iudith, intpr. Orig. in Matth. 100 *timens, ne forte . . ipse ei fieret causa euasionis.*

euectus, us: Varr., Plin., Greg. hist. Franc. III, 3 *euectu nauali.*

1720 *euentilare: *transl.* Hier. in Luc. h. 29 *Scripturae sensum diligenter euentilans,* in Eph. III ad 5, 14 *omnes editiones ueterum Scripturarum ipsaque Hebraeorum uolumina diligenter euentilans nunquam hoc scriptum reperi,* c. Ioann. 8 al. i. discutere trnsl. (in 1508) uel potius excutere, ut Hier. in Abd. 1, 1 'longum est si uoluero cunctas Scripturas excutere et proferre in medium super montem Seir'.

euersio, uid. euersor ex Augustin. conf. III, 3, 6.

*euersor *trnsl.* q. prodigus, dilapidator: ICti (Gai. ep. inst., C. Theod.), Aug. in ps. 38, 5 '*proiiciatur in tenebras exteriores*' (Matth. 25, 30) . . *seruus, non euersor ad perdendum, sed piger ad erogandum* al., *al.* Conf. III, 3, 6 *remotus ab euersionibus, quas faciebant euersores* (*hoc enim nomen scaeuum et diabolicum uelut insigne urbanitatis est*) . . *a quorum factis abhorrebam, hoc est ab euersionibus, quibus proterue insectabantur ignotorum uerecundiam, quam perturbarent gratis illudendo atque inde pascendo maleuolas laetitias suas.*

*euidentia *trnsl.*: Aug. in ps. 54, 20 *quomodo in haeresi permanebit ad tantam euidentiam sanctae Catholicae . .?*, cons. euang. I, 31, 48.

*euigilare q. expergisci: Suet., Plin. min., Stat., Hier. in Eccl. 12 p. 490 *quoad . . ad leuem sonitum euigilet* al., Vulg., Rufin. h. mon. 1 p. 123 al.

euigilatio: Aug., Isid. c. Iud. I, 53, 2 *quod . . euigilatio resurrectio* (est).

eunuchizare: S. S. uet. indeque Hier., Criscon. breu. canon. 23-26.

euocator: Cic. s., Tert. an. 53 *angeli euocatoris animarum*, [Rufin.] in Am. II ad 7, 1-3 *quasi exstantis iam creaturae euocator.*

euolatio: Hier. (?) in ps. 54 *non ab alio sumam* (*γρ.* summam) *euolationem euadendae mortis*, *nisi a me ipso; potestatem habeo ponendi animam meam*, *et potestatem habeo iterum sumendi eam.*

eupatorium: Pl. Val. II, 17 et saep., App. h. (Diosc.), eupatoria Plin.

euulsio: Cic. s., Vulg. Ier. 12, 17 (r. Gg.) et Hier. ad l., Pl. Val. (l. r. Gg.), Coel. Aur. ac. III, 8, 83.

1730 *exabundare*: Chromat. in Eu. Matth. tract. 14, 1 *in tantum caritas Dei exabundauit*, *ut* . ., Salu., Vinc. Lir., Arn. iun.

exacerbatio: Victorin. Petauion. schol. in Apocal. ex cap. 13, 13 *aspernationem Dei et exacerbationem Daniel ante praedixerat*, Hier. ep. 106, 67 *legite Ezechiel*, *et inuenietis παραπικρασμός irritationem et exacerbationem semper expressum*, Chromat. beatit. 2, Salu., Ps. Cypr. Sina et Sion (r. Gg.), Salu. gub. D. IV, 34, Rufinian. sch. dian.

exacinare: excc. ex Physiol. 10 (erinaceus) *ascendit per uitem et exacinat eam, ita ut cadant omnes acini in terram.*

exactrix: Aug., Ennod. ep. III, 30.

exacuminare: aliquid Adaman. u. Col. II, 25.

exaggeratius adu.: Aug. c. epist. Manich. 34, 38 *ut .. magnum malum esse clamaret, tanto scilicet exaggeratius quanto timidius* (nisi scr. exaggerantius); — exaggeratus *superl.* Cassiod. in ps. 22, 9 *desinens in exaggeratissimam summitatem*, comp. Gell.

exaggeratorie intpr. Orig. in Matth.: A p. 11*.

exagitatio: Th. Prisc. II, 1 *initiis omnium exagitationum, sub quacunque sorte causarum aduenientium*, Egesipp. bell. Iud. V, 53, 1 *nec ulla eam* (animam nostram) *curarum humanarum sollicitet exagitatio*, »Aug. serm. 121, n. 4 ed. Mai.«, Acr. ad Hor. S. II, 3, 208 (mentis), Cass. Fel. 55 p. 141 *post exagitationem frigoris accessio febrium* (cf. exagitare ib. 76 p. 182), Muscio Gynaec. I, 47, gloss.

exalapare: Aug. in ps. 49, 6 *non adhuc exalapandus et flagellandus* (alapare gl., alapari dep. Commod.).

exalbidus: Plin., Tert. res. carn. 55 *manus .. ad instar emortuae exsanguis et exalbida*, Rufin. (l. r. Gg.).

1740 *exaltatio*: Tert., Cypr., Th. Prisc. IV f. 317 b, Hier. chron. Eus. p. 38 *exaltationes siderum*, ep. 65, 9 *forma serui passionis iniuria est, et exaltatio nominisque donatio ad Patrem redit*, in Ezech. IX ad 30, 1 sqq. *iactantia et exaltationes* al., Vulg., Rufin. Orig. in Iesu N. h. 4, 2,

intpr. Orig. in Matth. 10 *humilitatem*, *quae est prima exaltationis occasio apud Deum* al., Paulin. Nol. ep. 12, 5 et 21, 1, Chalcid. in Tim. 58 (non: Tim. 59), freq. eccl. (aeque exaltare, ut Hier. Did. spir. snct. 51 'Ipse est dextera Patris, per quem saluat et exaltat' al.).

exaltatiue: Cassiod. in ps. 9, 33 *nunc exaltatiue propheta se conuertit ad quintam* (partem).

exaltator: Aug. serm. 207, 1 *uendi redemptorem, humiliari exaltatorem*, *occidi suscitatorem*, Aldh. (uid. uoc. subseq.).

exaltatrix: Aldhelm. De septenario col. 216 t. 89 Migne . . *declamator declamatrix*, . . *exaltator exaltatrix* . .

examaricare: anon. in Iob II p. 137 *ipsis doloribus examaricati atque exaggerati amariores . . et peiores efficiuntur* al., intpr. Orig. in Matth. 114 *examaricans in poenitentia fletum suum;* — amaricare S. S. uers. uet. et Vulg., Aug. (amaricatio sup. 163), inamaricare S. S. (Rönsch p. 193), Aug.

*examinatio *transl.*: Dig., Cypr. ep. 11, 5 (r. Gg.) al., Arn. VII, 30, Veg. m., Rufin. Orig. in Rom. IX, 41 *tanta futurae examinationis indago*, X, 35 *ex quibus* (diuinis literis) *solis huiusmodi examinationis agnoscenda discretio est*, Gaud. tr. 17, M. Cap.

examinatrix: Aug. De sancta uirginit. 46 *si examinatrix desit tentatio* (examinator Tert., Aug., intpr. Iren., Cassiod.).

examussim: pr (uid. Hand s. u.), App. aliq., Diom. praef. *examussim normatam orationis integritatem*, Hier. ep. 32, 1 *regnorum libris examussim recensitis.*

exanhelare Hier. (?) in Iob: A p. 11*.

exanimitas: Thes. nou. lat. p. 17.

1750 *exaperire*: Aug., Cassiod. in ps. 36, 6 *fulgor Dei operum nostrorum qualitates exaperit.*

exaporiari: S. S. uers. uet. 2 Cor. 4, 8 ap. Rufin. Orig. in Rom. prf. *aporiamur, sed non exaporiamur* (Vulg. non destituimur), quae respiciens Rufin. Orig. in Cant. p. 305 *nec aporiati exaporiantur, nec deiecti pereunt* (cf. A n. 58).

exaratio: Porph. ad Hor. epod. 2, 63 *quantum utilitatis exaratione agro contulerint* al., M. Cap., Sid.

**exardere trans.*: Hier. (?) in ps. 105 *nunc eos deuorat terra et exardet ignis, qui . . recedunt a mandatis Dei.*

exarmatio: Ps. Cypr. sing. cler. 39 *armatura uirium et exarmatio fluxurarum.*

*exasperatio *transl.*: Tert., Hier. in Ezech. I ad 2, 7 sq. *exasperationem siue irritationem* al., Greg. M.

exauditio: Hier. nom. hebr. p. 16, id. in Os. I ad 2, 20 sqq., Vulg., Hier. (?) in ps. 5 al., Aug. in ps. 68, 2, 1 *noli differre exauditionem, in tanta tribulatione sum*, in Iob 9 al., Rufin. Orig. in Iesu N. hom. 14, 2, Cassiod. in ps. 33, 15, in 60, 2, — *exauditor* Vulg. Eccl., Aug. in

ps. 4, 2 *compellare exauditorem suum,* in 38, 3 al., Ven. Misc. IV c. 5, 94 al.

exauriculare: auct. Quer. II, 4 *oenophorum exauriculatum et sordidum.*

excaecatio: Aug. c. Faust. XXI, 9 (r. Gg.) *in opere malo id est excaecatione infidelium,* c. sec. resp. Iul. II, 115, quu. in Matth. 14, 2 al., gloss.

1758* **excalceatio:** intpr. Orig. in 1 Sam. h. 1, 6 *excalceatio hoc est calceamenti resolutio.*

excallatorius: Cass. Fel. 20 p. 31 *medicamento ectylotico id est excallatorio.* Cf. obcallatus Sen., Cass. Fel. 7 p. 14, incallare Veg. u.

1760 **excandidare:** Ps. Aug. serm. 246, 4 (sol) *et excandidat et denigrat.*

excantator: Hier. comm. in Ioel prol. *excantator uenenatorum morsuum.*

excerptorius: Thes. nou. lat. p. 122.

excessio: Hier. Orig. in Ierem. hom. 13 ex. *ut ante excessionis diem, si fieri potest, peccatorum sordibus emundati cum sanctis ualeamus assumi,* »Lact. ad Stat. Theb. IV, 599«.

*excessus *transl.*: Hier. quu. hebr. in Gen. 2, 21 *pro ecstasi id est mentis excessu,* in Os. II ad 5, 8 sq. al., Vulg., Aug. (Gg.), Cassian. Coll. XIX, 4 (r. Gg.), ib. inf. et 5 al.; al. Uebertreibung (*excès*) Cass. Coll. II, 16 *per excessum continentiae debilitatum quemque ad illum sta-*

tum reuocari necesse est, in quo neglegens quisque per incuriam detinetur al.

excidiosus: Thes. nou. lat. p. 202.

excisio: Cic. dom. et har. resp., al. Vitr., Hier. in Is. VII ad 22, 15 sqq. *quod in excisione sepulcri non debeas laborare*, Pall.

excisor: Eges. B. Iud. V, 11, 2 (r. Gg.) *maiorem arietem excisorem urbium Iudaei appellauerunt*, Adaman. locc. sanct. I, 4 *ferramentorum uestigia, quibus dolatores siue excisores in eodem sunt usi opere*, gl. Philox. (excisorius Cels.).

excitatio: Arn., Eges. II, 10, 4 (r. Gg.) *ut agnoscerent excitationes tubarum et repressiones*, Petr. Chrys. s. 115 *lex . . ad frugem mortis ipsum caespitem humanae carnis sua excitatione perducit* (cf. Ep. ad Rom. 7, 5), Chalcid. in Tim. 165 (non: Tim. 167): maxima uitiorum excitatio.

excitator: Egesipp. B. Iud. II, 10, 4 *belli* (r. Gg.), III, 5, 3, IV, 7, Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. I, 50 *cinerum* (r. Gg.), Prud. s.

1770 **excitatorius:** inc. de uisit. infirm. II, 3 *exteriora signa pigritantis etiam fidei aliquando excitatoria*, Aug. (add. Gg.).

excitatrix: intpr. Orig. in Matth. 44 *qui accendentes et excitatrices seminis escas, in quantum ualet, euitat.*

excitor: Egesipp. III, 26 s. f. *tanquam belli excitores et perturbatores concordiae*, schol. Iuu. IV, 1; — excitus, u App. (DV).

exclamitare: Hier. ep. 39, 5 *ululas et exclamitas et . . quantum in te est, tui semper homicida es.*

exclusarius: Thes. nou. lat. p. 148 ianitor.

*exclusio *al.*: Th. Prisc. IV f. 313b *ouorum* (excludere ita Cic., Hyg. f., Quint., excludi — *éclore* — Col., Suet.), Muscio gynaec. II, 47 *seminis*, Coel. Aur. t. IV, 8, 106 *fluor uentris sine lumbricorum exclusione* al. (l. l. 108: excluduntur nunc per uentrem, nunc per stomachum atque os uel nares), Cass. Fel. 72 *pueris dormientibus masticatio efficitur cum modica linguae exclusione, similiter ut illi qui post nimiam operationem resumunt*, 46 p. 115 *stranguria id est urinae paulatim per guttas exclusio*, 48 p. 122 *aliquando etiam et longaonis exclusio contingit*, it. p. 127, cf. p. 122 sup.: (intestinorum causatio cum ulceratione,) ex qua excluditur egestio sanguinolenta uel fellita, 46 p. 116: dolor fieri solet initio urinae excludendae aut in fine explicandae, 76 p. 182: excludet uel inaniet per uesicam aquosum humorem; — al. exclusio *transl.* Vlp. Dig., Hier. in Is. XVIII ad 66, 18 sq. *oris exclusio, ut omnem excludentes blasphemiam loquamur quae bona sunt* al.

exclusorium subst. i. abortiuum (sc. medicamentum) Th. Prisc.: A, — *exclusor* Aug. in ps. 54, 23 al.

**excoctio*: Quer. V, 4 p. 59 *unam unciam apoziae* (apozematis) *hoc est excoctionis contemplatione concedimus*, Paulin. bened. patr. 11, 1, Cod. Theod. et Iust.

excogitatio: Cic., Arn. VI, 3, Ambr. de uirginit. 16, 100, Hier. in Os. III ad 13, 1 *simile ueritati dogma, quod nihil est aliud nisi excogitatio prauitatis humanae,*

(Aug.,) intpr. Iren. I, 3, 4, Dionys. Exig. Greg. creat. hom. 9, Cassiod. Var. I, 17 *munitio efficitur praeualida, si diutina fuerit excogitatione roborata.*

excolens **pass.**: Thes. nou. lat. p. 95 (excolentiores cibi), 202 'excolentissimus i. purus, deliciosus'. Eodem modo, hoc est passiue, cum alia *-ns* terminata participia recc., tum inprimis amans (cf. *amant*), desiderans, nec non et reuerens usurpauerunt, superlatiue potissimum et in allocutionibus maxime, cuius loquendi usus quae in promptu habebam exempla infra apposui: »Fronto ep. ad Marc. Caes. I, 6 *magister optatissime, amice desiderantissime*, II, 5 *uale, desiderantissime homo et tuo Vero carissime*, V, 40 *uale, domine dulcissime, desiderantissime*, ad Ver. imp. (II) 4«; Cypr. ep. 4 ex. *frater . . desiderantissime*; 5, 2; 12 ex.; 78, 3, et saep.; Capitolin. Albin. 7, 3 *fratri amantissimo et desiderantissimo*, ib. 6 *mi unanime, mi carissime, mi amantissime* et al. scrr. hist. Aug.; Lactant. »inst. IV, 21, 4«; Amm. Marc. XV, 8, 12 *amantissime mihi omnium frater*; S. S. uers. uet. et Vulg., ut »Gen. 22, 2 ap. Ambr. *accipe filium tuum amantissimum, quem dilexisti*, Amos 5, 11 Vulg. *uineas plantabitis amantissimas*, Is. 44, 9 Vulg. *amantissima eorum non proderunt eis*, cf. Os. 9, 16 Vulg., Phil. 4, 1 uers. uet. *fratres mei dilectissimi et desiderantissimi*«; Hieron. in Ier. II ad 11, 15 sq. *dilectum et amantissimum uocat populum*, ep. 113 inscr. *dilectissimo atque amantissimo fratri*, ep. 121, 2, in Am. II ad 5, 11 sqq.; Rufin. bened. II pr.; Augustin. coni. adult. II, 16 *amantissime frater*; »Sulp. Seu. dial. I, 1, 2 *complexi hominem amantissimum exosculatique genua . . eius*«;

Cod. Theod.: const. Theod. II de Theod. Cod. auct. 8 *Florenti, parens carissime et amantissime*, impp. Valens et Valent. in Consult. uet. ICti 9, 1; inscrr.: Or. 946 *S. Vario Marcello* (qui fuit pater Heliogabali) . . *marito et patri amantissimo* (*τῷ προσφιλεστάτῳ ἀνδρὶ καὶ γλυκυτάτῳ πατρί*), 4644 *coniugi . . amantissimae desiderantissimae*, Or.-Henz. 7146 *patrono optimo suis amantissimo*, inscr. Smetii f. CIV n. 7, Rénier inscr. de l'Alg. n. 1537 *coniugi desiderantissimae*, ib. n. 494, Grut. 344 *patri reuerentissimo;* Mar. Mercat. Subnot. 4, 4 *qua nihil honestius inter reuerentissimas matronas inuenias*; Cassiod. in ps. 56 in. *labore finito in loco desiderantissimo conquiescis*, hist. trip. II, 12 *Deo amantissimi principis nostri*, Var. VII, 24 *reuerentissimum te omnibus facis, si quod de nomine tuo creditur et in moribus sentiatur*, in ps. 107 in. *psalmi . . reuerentissima subtilitate profundi sunt;* Facund. defens. IV, 2 *dilectissime et amantissime*, V, 2 *reuerentissimi episcopi dixerunt* et saep. ib. et al. Ceterum ita iam uett. animans, euidens, recc. aduerbia, ut sunt abominanter, ueluti Cod. Theod. III. 12, 1 *si quis filiam fratris faciendam crediderit abominanter uxorem*, Cassiod., impatienter Th. Prisc. I, 10 *oculis impatienter dolentibus*, optanter Thes. nou. lat. p. 400 'optate, optatim, desideranter, optato'. Cf. et sup. 133, inf. 1779, 5912.

1780 *excolare*: S. S., Hier. in Am. II ad 5, 8 sqq. *aquas maris aethereo calore excolat et eliquat in dulcem pluuiarum saporem*, Rufin., Pall.

excommunicare: Hilar. op. hist. frgm. 11, 4 *Auxentium et Vrsacium . . excommunicatos habemus secundum literas uestras*, Hier., intpr. Orig. in Matth. 14 *quando*

sine . . ratione, non propter peccata quae faciunt, excommunicant quosdam, Hist. trip. et Primas. cit. DV.

excommunicatio: Hier. adu. Rufin. II, 21 *post excommunicationem Hilarii* al., Aug. fid. et opp. 2, 3 et 19, 34 al., gestt. collat. Carth.

excrepare: Arnob. iun. in ps. 74 (r. Gg.); cf. excrepit id. in ps. 140 (crepere agnoscit Eutych. ars II p. 486 K.).

excretio (excrescere) Zacch. et Apoll. consult.: A p. 18 *.

excruciatio: Hier. Orig. in Ierem. hom. 9 p. 825 V., Aug., Cassiod. in ps. 20, 9 *poenali excruciatione torquendi.*

excruciator: Aug. c. Gaudent. I, 21 *non tibi uideatur excruciator cordis leuior esse quam corporis.*

excubator: Vigil. Trident. ep. 2, 3 (Sisinnius) *factus est, cuius* (ecclesiae) *erat conditor, excubator* (h. e. diaconus factus erat), ib. c. 11 *ad sanctorum cineres excubator*, pro usitatiori forma excubitor, cf. *incubator* (et incubatio), et parili uariantia *cubator*, cubitor, — *accubator, accubitor*, — *concubator, concubitor.*

excubialis: Sidon. ep. VIII, 6 *si quid inter excubiales curas, utpote in castris, uacabis.*

excubitus, us: Bell. Hisp., Firm. m. III, 14, 1 *proprio excubitu*, Veg. mil. II, 19 al.

1790 *excurrere *trnsl.*: Paul. Dig., Veg. m., Hier. quu. hebr. in Gen. 5, 3 *ducentorum et quod excurrit annorum.*

excussio: Hier. nom. hebr. p. 71 *excussio*, *quam Graeci ἔκκρουμα uocant* al., Vulg., Chalcid. Tim. 27, Coel. Aur. (l. r. Gg.).

excussor: S. S. Ps. 126, 6 (4), Cassiod. in l. l. *excussores dicimus prophetas* . ., in u. 7 *excussorum filii*, *id est apostoli*, in u. 8 et concl., inscr. (cit. DV).

*excutere: uid. 1720.

excussus, u: Prud. (?), Coel. Aur. tard. V, 4, 71, id. signif. 54 *palpitantibus membris excussu creberrimo*, *cum conuertantur*, *uultu atque oculis contortis*.

exedriola: Adaman. uit. Col. III, 23.

exemplare: S. S. ap. Aug., Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. III, 40 *ad exemplandam confirmandamque iudicii sui aequitatem*, postt.

exemplarium: Dig. (Procul. XXXI, 47, Vlp. XXIX, 3, 10, sed exemplar id. XXXVII, 11, 1, 5), Tert. idol. 5 *non ad derogationem legis suae*, *sed ad exemplarium causae suae*, adu. Hermog. 38 ex., adu. Marc. I, 16 exemplariis al., Arn., Hier. adu. Heluid. 16 exemplariorum al., Adamant. Martyr. de b et v p. 166 K exemplariis, all.

exenia (c. prosth. pro xenia): Aug. in ps. 25 enarr. 2, 13 *munera non solum pecunia est*, . . *non solum exenia* (»omnes mss.«) *sunt*, »P. Diac. uita Greg. 24«. Cf. exempla ap. Rönsch It. p. 467, ut e S. S. uers. uet. estatio pro statio, Estephanus (Estienne), iscientia, inscr. Afr. ismaragdus (émeraude); cf. et Lachmann. ad Lucr. IV, 283, Corssen Ausspr. Vocalism. u. Betonung der latein. Sprache[2] t. II, p. 286—8.

exercitator: Plin., Cassiod. (Epiph.) hist. trip. II, 24 *exercitatorem pietatis et castitatis egregium*, inscr.

exercitatorius: Aug. epist. 26, 2 *sapientia, quos primo alligauerit et exercitatoriis quibusdam laboribus edomuerit, soluit postea, liberatisque sese donat ad fruendum,* »inscr.« (exercitorius Tert., Gai., Dig.).

1800* *exercitus medicin. i. operans, acer, destrictus: Coel. Aur., Muscio gynaec. II, 38 *deinde subiungimus . . frictionem etiam exercitam*, 1, 14 *et exercitioribus pessariis uti possumus*, 21 p. 99, adu. II, 88 *ita ut exercitius doleat*, 35 (duritia) *digitis exercitius pressa*, I, 44 *exercitius partes fricare*, II, 93 *quam* (disciplinam) *in chirurgumenis exercitius habes ordinatam* al.

exfatigatio: Greg. ep. IX, 65 *in rusticorum uestrorum depraedationibus atque per hoc exfatigationibus* (sic »nonnulli codd., in aliis: exfugationibus«) *deprehensi.*

exfilare (cf. 1989): Cassiod. in ps. 38, 13 *a quibusdam uermibus sericum dicitur exfilari*, cf. P. Diac. Fest. p. 83; — exfibulare Prud., exfoliare Apic. IV, 129, exfornicari S. S. Ep. Iud. 7, exfigurare et exfretare gloss., exfundare pr.

exfunctus i. defunctus: C. I. III, 1, 3166a *L. Crepereio nepoti exfuncto.*

exhaustorius: Aldh. Septen. p. 214 M. *rota putei exhaustoria antlia uocatur.*

exhibitor: Non., Arn., Aug. in ps. 36 serm. 1, 7 *promissorem adhuc tenes, exhibitorem adhuc exspectas*, in 44, 2 *aurem accommodent promissori, credant exhibitori.*

exhilaratio: Hier. in Abac. I ad 2, 5 sqq. *mentis exhilaratio uertitur in ruinam*, Aug. in ps. 103 s. 3, 13 al.

exhonorare: S. S. uet. (et Vulg.), Lucif. pro Athan. I p. 833 M., Aug., auct. Zacch. et Apoll. cons. II, 11 *ut . . diuinitatis maiestatem aut interpretationibus diuidant aut gradibus exhonorent*, intpr. Iren., Salu.

exhonoratio: Aug. serm. 96, 3 (r. Gg.) al., Arn. iun. de Deo trino II, 17, Facund. def. XI, 7 *a Iudaeis exhonoratio, detractiones, iniuriae.*

exhortator: Tert. (fug. pers. 14 paracletus . . deductor omnium ueritatum, exhortator omnium tolerantiarum), Cypr. ep. 31 (ad Cypr.), 1, Aug. c. Gaudent. I, 7 *ad bonum opus exhortatorem*, serm. 105, 9, — *exhortatorius* Hier., Aug. gestt. Pelag. 6, 19 libros al., Cassian. Coen. Inst. XI, 15.

1810 exhortatus *pass.* et Tert. bapt. 18 (cf. Gg.).

eximietas: Symm., Ambr., Aug. (DV), Cassian. Coll. I, 23 *super discretionis eximietate, quae inter cunctas uirtutes . . primatum tenet, pauca disserere.*

exinanitas (q. al. exinanitio): Marius Mercator (Augustini aeuo suppar) intpr. Cyrill. apol. adu. Orient. p. 949 t. XLVIII M. *omnia propter exinanitatem uoluntarius nostri causa sustinuit*, ib. p. 959 A (bis), 962 B, 963 B, id. eiusd. apol. adu. Theodoret. p. 985 *exinanitas Dei Verbi . . est agere aliquid uel dicere humanorum propter conuentionem dispensatoriam carnis*, ib. p. a., 987 A, 988 B, 996 B, 997 C, id. eiusd. incarn. Vnigen. 12 s. f., 26 al.

exinanitio: Plin.. Hilar. Pict., Rufin. Orig. princ. I, 2, 8 *exinaniens se . . per ipsam sui exinanitionem studet nobis deitatis plenitudinem demonstrare*, Mar. Merc. ep. 3 synod. Cyrill. p. 15 sq. *cum se propter nos ad exinanitionem spontaneam misericorditer inclinaret, quam ob causam dignos exinanitione sermones effugerit?* al., Prosp. in ps. 136, u. 7, Fulg. Rusp. de fide 20 *neque enim aliud fuit illa summi Dei exinanitio, nisi formae seruilis, id est humanae naturae, acceptio*, id. quinq. quaestt. 32, all., — atque ita **exinanire** freq. eccl., u. c. Hier. adu. Rufin. II, 12 *se exinaniuit formam serui accipiens* al., Vulg., Rufin. l. l. et princ. IV, 1, 32 *in eam plenitudinem, unde se exinaniuerat* al. (al. exinanire, h. e. pr. spec., Plin., Cass. Fel.: uid. s. u. subinanire).

exitialiter: Aug. (?), Cassiod. in ps. 34, 27 *precatur, ut mala sua potius salutariter tristes defleant, quam se exitialiter implesse congaudeant*, »auct. hist. Datian. 14«.

exitio: Plaut. s., Hilar. Trin VI, 31 *post exitionem a Deo* al., inc. quu. ex N. Test. 91 *probatum est Christum a Deo exiisse . ., ut per hanc exitionem Filium istum Dei credere non esset ambiguum*, ib. 97 p. 2293 t. 35 Migne.

ex nunc: S. S. uet. Luc., Amm., auct. de Hel. 44, *ex tunc*: S. S. uet. Mtth. et Vulg. Is., intpr. Orig. in Matth. 134 p. 57 *ex tunc omnis illa gens tenebris est repleta*, Alcim., Hel. 38.

exoccupare: Petr. Chrysol. serm. 65 in. *exoneremus animos, abiciamus curas, exoccupemus sensus*, »Sarisb.«

exoperatus pass. intpr. Orig. in Matth.: A p. 12*.

exoratiuus: Cassiod. in ps. 17, 32 '*Deus meus*', *aggressus est dicere nescio quid exoratiuum*, *et subiunxit ei exitum inopinatum*: '*impolluta uia Eius*'.

1820 *exoratrix*: Pacian. poenit. 10, Saluian.

exorbitatio: Tert., Aug. c. Iul. IV, 16, 83 *quid nobis obicis uanas exorbitationes tuas?* (r. Gg.), Mar. Merc. Subnot. prf. 13 *exorbitationes illius a catholica ueritate*, Chalcid. Tim. 4 et 14.

exordinatio (i. deiectio de ordine, ordinati depositio): Reg. Bened. 65 *hinc suscitantur inuidiae*, *rixae*, *detractiones*, *aemulationes*, *dissensiones*, *exordinationes;* cf. inf. 'quod si neque sic correxerit, tunc deiiciatur de ordine praepositurae'.

exornator: Cic. s., Chalcid. in Tim. 129 (non: Tim. 130).

exorsor: App. dogm. Plat. I, 5 Hildebr. *rerumque omnium exorsor* (*γρ.* extortor), nisi uero magis placet Lips. exorditor, aeque incognitum adhuc.

exos: Lucr., Arnob. IV, 8 *si exos genus humanum uelut quidam uermiculi nasceremur.* Cf. alia uocabula Lucretiana apud eundem, ut sunt circumcaesura, formatura, augmen, momen, uermina, um, formamentum, differitas, maximitas, pestilitas (Arn. VII, 43), auersabilis, genitabilis, insensilis (s. u.), morbidus q. morbifer (Arn. VII, 17 odores), propritim (ap. Arn. propriatim scrib.), nominitare (Arn. VII, 46).

expalmare: Aug. in ps. 56, 13 *colaphis percussum*, *expalmatum manibus*, gloss. gr. lat. '*ῥαπίζω* expalmo, alapo', gl. Isid. et Thes. nou. lat.

expansio: Hier. in Ezech. V ad 16, 27 *manus Dei*, Hier. (?) in Iob 15 *in elatione siue expansione manus*, Arn. iun. in ps. 35 (r. Gg.), Coel. Aur.

expensa s.: Dig., Claudian., Quer. II, 4 *quis tantam expensam praestare possit libero?*, ib. sup. *expensas rationesque totas propria perscribit manu.*

expergefactio: Aug. in ps. 3, 5 al., intpr. Iren.

1830 **experimentare** (*expérimenter*) Marc. Emp., Th. Prisc., Pl. Val.: A (et gloss.).

expetenter: Maxim. Taurin. serm. 56 *quam expetenter eius.*

expetitor: Symm., an. in Iob I p. 25 *non erant ita auri expetitores, sicut sumus omnes nos*; — expetitio Arn. V, 28 cod.

expiabilis: Iul. Val. (?), Rufin. Orig. in Leuit. h. 8, 5.

expiator: Tert., Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. IV, 108 *libidinum.*

expiatus, u: Tert., [Rufin.] in Oseam II ad 9, 4 *nec de expiatu aliquid sperare culparum*, Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. VI, 17 *doloris et internae aegritudinis expiatu.*

expilare: Cic., Sall. Iug. 31, Liu., Sen. dial. VI, 7, 2, Petr. 22 (hab. DV), Dig., — expilatio Cic., App. s., Sulp. Seu. ep. 3, 1.

explanator: Cic., Hier. in Is. VIII ad 27, 1 al., Aug. c. Secundin. 10 *nullo explanatore desiderato*, Rufin. praef. ad Orig. princ. III *absurdum est . . ea, quae . . de*

Deo . . dicuntur . ., sine magistro et explanatore putare aliquem posse se discere al., Arn. iun. in ps. 71.

expletio: Cic. s., Hier. ep. 98, 8 *dictorum potentiam expletione rerum probans*, Vulg., Rufin. Orig. in Rom. V, 8 p. 383 (r. Gg.) *expletio ueterum, non inchoatio nouorum*, princ. III, 6, 1, Aug. serm. 345, 4 (r. Gg.) al., Chalcid. in Tim. 251, Primas. in Hebr. 6 (sup. nr. 54) al.

expletiuus et Diom. I p. 415.

1840 explicabilis: Mela I, 9, Plin., Tert. carn. Chr. 16 *noli constringere explicabilem sensum*, Arn. I, 16, Aug. c. Iulian. V, 3, 10 *siue alio quocunque uel explicabili uel inexplicabili modo*, Boeth. (r. Gg.), all.

exploratiue: Adaman. uit. Col. III, 1 *de his quae . . ex quadam parte sunt manifestatae, hoc est extrinsecus et exploratiue* (adi. non comparet).

expolitor: Aug. in ps. 85, 12 *adducant fabros argentarios, aurifices, expolitores, sculptores, faciant deos.*

*exponere: *pro* deponere (uid. Rönsch It. p. 364 sq., cf. et Bünem. ad Lact., cit. Gg., et Ballerin. ad Zen. II tr. 14, 1) transl. S. S. uet. Eph. ueterem hominem, Tert. opera, non substantiam carnis, Arn. fletum . ., Lact. infantiam, all., propr. Tert. pallium, Ambr. terrenum corpus, Sulp. Seu. uestem, coronam, Dracont. carm. VII, 73 Duhn *ut uacat expositis post proelia miles ab armis*, atque ita expositio Tert. »pall. 5« indumenti, cf. Th. Prisc. II, 9 (r. Gg.) *uentris expositione compescitur* (leuis uentris dolor), id. II, 10 *expositis scybalis;* — al. exponere i. expla-

nare e. c. Hier. in Ez. XI ad 37, 1 sqq. *quod istum locum aliter exponentes resurrectionem negare uideamur.*

*expositio *i.* explanatio: Hier. in Ezech. h. 13, 3 *difficilis est huius loci expositio*, in Mich. I ad 1, 10 sqq. al., Vulg. Sap., Rufin. Orig. in Rom. IV, 5 p. 267 L. al., Cassiod.

expositor: Quint. decl. (min.), Firm. m., Aug. c. Petil. II, 14 prophetarum, serm. 32, 18 et 85, 1 et 128, 8 (r. Gg.) et al., Eust. Hexaem. I, 2, Arn. iun. in ps. 105 *ita liquet psalmus hic in historia, ut penitus et expositor necessarius non sit*, Cassiod.

*expresse q. diserte ac plane: Amm. XIX, 12, 4 *supplicationibus expresse conceptis*, Ambros. de Noe 34, 126 (genus terrae) *arenosum et puluerulentum, imo, ut expressius dicam, puluis* al., Aug. in ps. 49, 9 (r. Gg.), *Matthias est expresse nominatus in Actt. Apost.* al., Rufin. apol. I, 5 s. f., Cod. Iust.

*expressio: *abus.* q. *ἐνάργεια* Ambr., Aug. cons. euang. I, 31, 48 *quid contra hanc euidentiam expressionemque rerum et praedictarum et impletarum dici potest?*, Acr. ad Hor. AP 320 (r. Gg.) *quod fabula opportunitate personarum inductarum et expressione morum . . placet;* — al. meton. exempla sunt Hier. ep. 125, 6 *uuarum expressionibus*, Cass. Fel. 16 p. 23 *myrobaloni piesmatos id est expressionis.*

expressor: Tert. (ueritatis), Auien. (stili), Aug. in ps. 54, 22 *unde dicuntur et in arte argentaria exclusores, id est ex quadam confusione massae formae expressores.*

exprobrabilis: pass. Vulg., Euagr. sent. ad uirg. p. 1185 *exprobrabilem uitam*, p. 1188 *ut non exprobrabilis fias* al., Ven. Fort.

1850 *exprobrare aliquem: Euagr. sent. ad uirg. p. 1188 *non exprobrabis sororem tuam edentem, et in abstinentia tua non exalteris.*

exprobrator: Sen. rh. (l. r. Gg.), L. Sen., Ambr. in Luc. VIII, 72 (misericordiae), Prosp. exp. in Ps. 118 ad u. 42 (r. Gg.) *etsi ipsi exprobratores non uerbum exprobrent, quod eos latet.*

*expugnare *transl.*: Tert. adu. Val. 4 *ad expugnandam conuersus ueritatem*, cf. apol. 24, Lact., Hier. in Gal. I ad 1, 4 *tradidit se sapientia, ut insipientiam expugnaret*, id. uir. ill. 1 *ad expugnandum Simonem magum Romam pergit*, Coel. Aur. ac. I, 8, 56 *eos qui . . dixerunt, ita expugnamus* i. refellimus, atque ita *expugnabilis q. refutabilis id. t. III, 8, 125 *sunt haec omnia* (Erasistrati . . argumenta) *facile expugnabilia* et 130 (locos r. Gg.).

expulsio: Cic. aliq., Lact. inst. V, 6 *iustitiae*, Eges. B. Iud. IV, 30, 31, Rufin. Orig. in Leuit. h. 8 s. f., Aug. in Ioann. tr. 52, 6 *hanc a suis redemptis diaboli expulsionem* al.

expultrix: Cic. s. (atque inde App. mund. et Lact.: Gg.), Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. III, 71 *quorum scelerum uim non solum expultricem innocentiae naturalis, uerum etiam deinceps per totam uitam in uitia uniuersa coactricem.*

expunctrix: Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. I, 37 *haec augusta uirtus, expunctrix uniuscuiusque meritorum*

al.; — *expunctor* ta id. ib. I, 122, [Rufin.] in Am. I ad 5, 1 sq. *o Israel, quis sit meritorum tuorum expunctor, inspicito*, cf. ib. ad u. 9 'ille, qui est uniuersorum creator, merita quaeque pergit expungere'.

expurgatio: Plaut., Rufin. Orig. in Leu. h. 8, 10 *in expurgatione peccatorum,* Aug. c. Iul. I, 5, 15, Oros. err. Priscill. et Origenist. 3 *fideli pristinorum expurgatione.*

expurgatus **adi.**: Rufin. Orig. de princc. I, 1, 7 *si* (mens) *expurgatior et segregatior sit a materia corporali.*

exquisitio: Vulg. Sap., al. Arn. iun. in ps. 103 *agant sibi philosophi infructuosas exquisitiones*, Cassiod. in ps. 23, 3 *figura exetasmos, id est exquisitio*, id. in 130, 4 *in istis exquisitionibus prauis et infelici doctrina turgentibus exaltari non decet animam*, Diom. (Gg.), al. Cod. Iust.

exsalare: Marc. Emp. p. 381 E *butyri exsalati*, 404 D i. expertem salis facere, quod genus significationis in uerborum cum 'ex' compositione cum alias comparet, tum ap. recc. in examurcare, excarnatus Zen. I tr. 12, 8, effaecatus, egranatus Pl. Val., exhonorare (nr. 1807), eluminare, exodoratus, exungulare.

1860 **exsanguescere:** Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. VI, 14 (mens humana) *obruitur grandine timoris et doloris procellis, atque ad omnia exsanguescens dubia compos sui non sinitur manere consilii.*

exscreatio: Plin., Cass. Fel. 33 in. *tussis . . cum abundanti exscreatione aut humectatione*, 39 p. 86, Cassian.

exsculptio: Aug. in Ioann. tr. 1, 9 *cum . . fabricam illam ad exsculptionem perfectionemque perduxeris.*

exsecrabilitas: App., Cassian. Inc. VII, 18 dicti, Arn. iun. in ps. 81.

exsecrabiliter: App. »M. II, 2« (codd., uix recte), an. in Iob II p. 160 *cum istis nefandis doloribus exsecrabiliter scateret*, »Nou. Anthem. 1, 3«, comp. Aug.

exsecrator: Tert., Hier. (?) in ps. 134 *arborem infructuosam habent secum exsecratores Dei*, Aug.

exsecratus, us: [Rufin.] Comm. in Ioel ad 2, u. 15-17 *ne hos . . nunc profanis nationibus exsecratui fieri despectuique patiaris.*

exsectio: Cic., Arn., Aug. ench. 89, al. Chalcid. in Tim. 244 'qui . . artus humani corporis facta membrorum exsectione rimati sunt', ib. inf.

exsecutorius: Aug. c. Petil. III, 25, 29 *quidquid uel iudiciaria uel exsecutoria potestate . . fecerunt.*

exsecutrix: Gelas. ep. 13 *etiamsi nulla synodus praecessisset, cuius apostolica sedes recte fieret exsecutrix*, et id. al. (exsecutor pA).

1870 exsensus adi.: Laeu. ap. Gell., Greg. Tur. hist. Franc. IV, 39 et saep, exsens*is* Thes. nou. lat. p. 196.

exsequenter Mar. Vict.: A.

exsistentia: Mar. Vict. gener. diu. uerbi 2, ib. 8 (qs l. cit. et DV), 13 al., id. adu. Ar. I, 53, III, 8 et passim, id. in Ep. ad Philipp. 2, 6 sqq., Candid. Arian. generat. diu. 1, 2 (inf. 1874), Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. V, 8 *munus dicit piorum exsistentiam filiorum* (resp. Aug. nuptt. et concup. II, 25: munus piorum propagatio

est fecunda filiorum) al., Cl. Mam. an. III, 10, 2 *non ex rerum scientia est creatoris scientia, sed exsistentia rerum ex notitia creatoris*, Chalcid. in Tim. 283 *praesumpta eorum exsistentia contemplatione possibilitatis*, Cassiod. Var. I, 10, Ferrand. ep. ad Anatol. 4 *caro Christi . . a Maria causam nouae exsistentiae naturaliter adsecuta.*

exsistentialis: Mar. Vict. adu. Ar. III, 18, Cand. Arian. gen. diu. 2 potentia exsistentiali (DV), Cassiod. (Epiph.) hist. trip. »V, 39«; *exsistentialiter* Mar. Vict. adu. Ar. I, 50 *non ut Pater inexsistentialiter unum, qui est secundum potentiam exsistentialiter unum*, III, 15 (qm l. et DV).

exsistentialitas: Mar. Vict. gen. diu. uerbi 7, adu. Ar. I, 29, 30, III, 7, Cand. Ar. gen. diu. 1 *nulla neque substantia neque substantialitas, . . neque exsistentia neque exsistentialitas . . ante Deum esse fuit*, ib. 2 (et DV) *exsistentia iam in eo est, ut sit iam esse ei, at uero exsistentialitas potentia est, ut possit esse quod nondum est*, ib. 3.

1875* **exsolanus:** Thes. nou. lat. p. 201.

*exsors q. eximius, extraordinarius: Verg. »Aen. V, 534«, Hier. adu. Lucif. 9 *cui* (summo sacerdoti) *si non exsors quaedam et ab omnibus eminens detur potestas, tot in ecclesia efficientur schismata, quot sacerdotes.*

exspargere (cf. sup. 971): Lucr., Dynamid. II, 100 (radix asphodeli) *combusta alopecias exspargit* (spargere tumores ib. 90, discutere impetigines ib. 91).

exspiratio: Cic. s., Hier. ep. 108, 28 animae, Coel. Aur. t. I, 1, 14 stercorum.

exspoliatio: S. S. Col. 2, 11 ap. Cypr. testim. I, 8 (it. Vulg.), Hier. adu. Iouin. I, 38 *circumcisione manufacta in exspoliationem corporis carnis* al., Rufin. Orig. in Rom. X, 8, Aug. serm. 231, 2 al., Primas. in Ep. ad Gal. ad c. 5 *membri*, Isid. quu. in Leuit. 17, 3 et al., — *exspoliator* Ambr. in Rom. ad 7, 24, Eges., Ps. Aug. (r. Gg.), Salu.

*exspoliatus *q.* excoriatus: Coel. Aur. t. II, 13, 176 (amygdalae).

1879* exspuitio: Plin., intpr. Orig. in Matth. 113 *quia non sustineret exspuitionis opprobrium.*

1880 exstantia: Col., Coel. Aur. tard. I, 5, 152 *uenarum* al., id. sign. diaet. pass. 109, Cass. Fel. 75 p. 179 *subalbidam et laxam exstantiam*, ib. p. 180 *inflationis*, 77 p. 187 *thoracis*, 7 p. 14 *ionthi paruulas exstantias ostendentes*, 17 p. 24 al., Muscio gynaec. II, 82 al., **al.* i. exsistentia, substantia Vigil. Taps. unit. Trinit. 8 *ad exstantiam filii potestas paterna non sufficit?*, id. c. Eutyph. I, 5 *exstantiam sui per sui abolitionem amittens.*

exstinctor: Cic., Iustin., Lact. inst. III, 18, Aug. Ciu. D. XVI, 4 al., Ennod. apol. synod. p. 336.

exstinguibilis: Lact., Rufin. Orig. in Iud. h. 1, 1, Aug. serm. 117, 9.

exstirpator: Aug. in Ioann. Epist. ad Parthos tr. 2, 8 *exstirpatorem siluae*, it. in ps. 95, 6, Reg. Bened. 31 *neque prodigus sit aut exstirpator substantiae monasterii*, — *exstirpatrix* Caesarii Reg. ad uirgines recapit. 20 *neque*

prodiga sit exstirpatrix substantiae monasterii, sed omnia mensurate faciat; — exstirpatio Colum.

exstrangulare Hier. (?) in Iob: A p. 12*.

exstructe: Tert. cult. fem. II, 11 *quae uobis causae extructius* (cod. Agob., et ita edd. Rig., Oehl.) *prodeundi . .?*

exsudatio: Coel. Aur., Cass. Fel. 39 (fluor sanguinis) *secundum esudationem uenarum.*

exsufflatio: Hier. in Malach. 1, 10 sqq. *exsufflastis uestra sacrificia, id est exsufflatione mea digna fecistis,* Aug. c. sec. resp. Iul. III, 182 *parate uos in facies uestras easdem exsufflationes dignissime excipere, quae in ecclesia . . et maioribus adhibentur et paruulis; talibus quippe exsufflationibus exsufflandi estis, qualibus . .*, ib. 199 *in paruulorum mundatione et exsufflatione*, Coelestin. pap. ep. 21, 12, Gennad. eccles. dogm. 31 *non prius fontem uitae adeant, quam exorcismis et exsufflationibus clericorum spiritus ab eis immundus abigatur;* — *exsufflare* S. S., Tert. (aras despuet et exsufflabit), Hier. l. l., Aug. (infantes, al.), Sulp. Seu. (uerbum parum latinum esse confessus), all. eccl., Coel. Aur., Pelag. Cf. 2919 sq.

exsufflator: Aug. in Ioann. tract. 11, 13 *aduersus exsufflatores Christi, aduersus blasphematores baptismi.*

exsuffocare intpr. Orig. in Matth.: A p. 12*.

1890 **exsulanus:** Thes. nou. lat. p. 191.

*exsulare trans.: Hyg. f. 26 *tunc iterum exsulatur* (Medea, — h. e. Athenis eicitur, ut antea Corintho), Lact., Dict. ephem. V (non IV), 4, Fulg. m., Vict. Vit. pers.

Vand. II, 5 *fratrem exsulauit* (cf. Muncker »ad Hyg. l. l.« et ad Fulg. m. III, 6); — hinc est *exsulator* Petr. Chrys. s. 123 (et DV) 'Dominus primi hominis i. e. contumacis serui exsulator'.

exsultant*er*: Cypr. ep. 60 (non 61), *fidei ac uirtutis uestrae testimonia gloriosa . . sic exultanter accepimus ut* . ., 51, 1 (r. Gg.), comp. Plin. ep.

exsultatio: Cic. har. resp., Liu., pA, *freq.* eccl., ut e. c. Hier. in Is. XVIII ad 65, 13 sq. *prae exsultatione cordis*, XVII ad 60, 15 sq. al., Rufin. h. eccl. X, 35 al., [Rufin.] in Os. I ad 1, 10 sq. al., an. in Iob I p. 78 al., Sulp. Seu. ep. 3, 19 *sancta de illius gloria* al.

exsultatiuus: Cassiod. in ps. 37 diuis. *post haec prouenit, quae semper poenitentibus datur, exsultatiua conclusio.*

exsurrectio: Vulg. Esdr., Cass. Fel. 72 *exsurrectio sine ratione et pulsus inaequalis.*

extaediari: anon. in Iob III p. 232 *loquebatur . . quasi extaediatus et molestiam passus atque anxius pro uehementioribus passionibus;* — taediari S. S. uers. ant., intpr. Iren. (locos Rönsch p. 158), intpr. Orig. in Matth. 90 (act. taediare Lampr., part. taedians Tert., Ambr., Veg. uet.)

extensio: locis ap. Gg. add. Hier. ep. 36, 16 manuum, in Abac. I ad 2, 5 sqq. colli al., [Rufin.] in Os. III ad 13, 14 sq. finium, Aug. in Iob 7 al., Coel. Aur. et sign. diaet. pass. 101.

*extensus (de uocali): Hier. nom. loc. hebr. p. 134 *Ar . ., quod a LXX interpretibus per extensam uocalem*

Er (*Ἤρ*) *dicitur*, p. 255 *hucusque per o breuem literam legimus*, *exin per extensum elementum* (*ω*) al. (ut id. extensio »in Tit. 3, 9«).

extergifacium: Thes. nou. lat. p. 201.

1900 **exterminabilis:** Cassiod. (Epiph.) hist. trip. IX, 15 *et non uaniloquia et exterminabiles quaestiones ab isto audire patiamini clericos uestros aut plebem;* — *inexterminabilis* S. S. Sap. 2, 23 'quoniam Deus creauit hominem inexterminabilem', Aug. pecc. orig. 4 al., »Claud. Mam. an.«

exterminatio trnsl.: Ps. Soran. quu. med. 200 (phrenesis est . .) *cum mentis exterminatione et . . cum impedimento uel defectu intelligentiae*, al. (prope i. q. *extermination*) S. S. (Rönsch p. 74), Aug. enchir. 14 *nihil est aliud corruptio quam boni exterminatio*, an. in Iob I p. 85 (noli temet ipsum seducere, o Iob, . .) *non ex hominibus est circumuentio, sed ex Deo est ista exterminatio*, Cassian. Coll. IV, 6 *gentium*, auct. de S. Hel. 6 *Graecia ad exterminationem redacta fere fuit;* ita et exterminator S. S. Apoc. (*Ἀπολλύων*) et 1 Cor. (et Vulg.), Hier. adu. Helu. 10 *qui tunc* (Exod. 12, 29) *ab exterminatore fuerant interempti* al., Aug., item

exterminium: S. S. et Barn. ep. (Rönsch p. 29), Tert. (exterminii ciuitatis Hierusalem i. e. uastationis eius), al. Aug. conf. II, 4, 9 (r. Gg.) *turpis anima et dissiliens a firmamento tuo in exterminium.*

extimare (extimus): Tert. cor. 5 *gustum in ore conclusit, . . contactum in manibus extimauit* (cf. Z. f. vgl. Spchf. N. F. VI p. 272, n. 47), atque inde

extimatio: Tert. cult. fem. II, 9 *nos destinati a Deo ante mundum in extimatione temporali* (cf. poenit. 2 *quam* — gratiam — *in extremitatibus temporum per spiritum suum uniuerso orbi illuminaturus esset*).

extollentia: Vulg. Sirac., Cypr., Hier. (?) in ps. 67 *summitatem extollentiae eorum, qui perdurant in peccatis*, intpr. Iren., uers. uet. Ignat. ep. ad Trall 7 *inflatilem . . extollentiam*, Arn. iun. in ps. 146 *in sua extollentia gloriari*, Martin. Dum. form. hon. uit. 7 *in quascunque extollentias dictorum et actorum . . festinam.*

*extraneus *transl.*: intpr. Orig. in Matth. 33 *omne uerbum, quod a ueritate extraneum est.*

extraordinarie: Hier. in Eph. I, ad 2, 13 *ut eum semper, quem diligebat, etiam superflue et extraordinarie nominaret*, al. in Naum 3, 8 sqq. *porro quod praetermisimus 'et non est finis fugae tuae' uidetur extraordinarie* (h. e. extra ordinem sermonis, per hyperbaton) *in alieno loco insertum* al.

exuberantia: Gell. lemm., Cassian. Coll. XXIV, 13 *quaestum, ex quo mihi . ., quod ad sustentationem senectutis accresceret, quotidiana exuberantia conferebat*, II, 23 al., Salu. gub. D. VI, 190, Laurent. hom. 2 *rerum.*

exuberatio: Th. Prisc. (l. r. Gg.), auct. Zacch. et Apoll. consult. I, 35 *ut in comessationem exuberatio* (gaudiorum) *uertatur*, Boeth. arithm. I, 29, Adaman. locc. sanct. I, 1 *continuatim fluminalis exuberatio cessat.*

1910 **Fabricabilis:** Aug. Gen. ad lit. op. impf. 4, 15 *ut Spiritum operantem, aquam uero unde operaretur intelle-*

gamus, *id est materiam fabricabilem*, et inf. *materia informis*, *materia fabricabilis*, gl. Philox. *ἐργάσιμος*.

fabricamentum: Primas. in Ep. ad Hebr. c. 5 *quasi fabricamenta.*

fabricatorius: Aug. Ciu. D. XII, 25 *si potentiam suam*, *ut ita dicam*, *fabricatoriam rebus subtrahat* (Deus), id. de Gen. ad lit. op. impf. 4, 16.

fabricatrix: Lact., Aug. c. Secundin. 15 *temporalis pulchritudo . . insinuat . . Dei sapientiam . . fabricatricem ac moderatricem suam*, Cl. Mam. epist. ad Sapaud.

fabrilitas: Eustath. Hexaem. I, 7 *in artibus factricibus . . manifestum est opus earum*, *sicut fabrilitatis et architecturae et texturae.*

fabulose: Col. IX, 2, 2 *quae Hyginus fabulose tradita de originibus apum non intermisit*, Petr., Plin., Amm.

fabulositas: Plin., al. intpr. Orig. in Matth. 46 *secundum Marcionis doctrinam . . aut Basilidis longam fabulositatem* (cf. 'Iudaicas fabulas, quas illi *δευτερώσεις* appellant' Hier. in Ez. XI ad 36, 1 sqq. et sim. apud eum).

1916* **facia** Anecd. Helu.: A (r. Gg.).

facinorose: Aug. quu. 76, 1 *etiamsi . . facinorose flagitioseque uiuerent*, *saluos se esse posse per fidem*, c. sec. resp. Iul. V, 64; adi. Cic., pstt.

1917* facticius *spec.*: Charis. I p. 59 K. *facticia dicuntur* (uocabula), *quae non ex se*, *sed ex aliis nascuntur; uitale*

enim a uita . . deriuatum est, Martyr. ap. Cassiod., al. Prisc.

*f a c t o r *g e n e r.* (siue cuiusuis rei quilibet siue rerum uniuersarum Deus): Tert. adu. Hermog. 20 *factor id et Deus, et facta id est omnia* al., Dig., Lact. (inst. IX, 1 al.), Pall. (doliorum), Hier. in Eccl. 11 p. 482 *Dei, qui factor est omnium,* ep. 98, 18 et saep., Vulg., Rufin. Orig. princ. I, 8, 1 al., [Rufin.] in Am. I ad 5, 1 sq. *elementorum,* anon. in Iob I p. 7 *boni factores et perfecti*, p. 61 *omnium horum* (malorum), Aug. c. Iul. I, 5, 17 *ut* (corpus) *domus sui factoris esse mereretur* al., Salu., gub. D. IV, 110, Cl. Mam. an. I, 11, Coripp.

factrix Eust. Hex. I, 7: sup. 1914.

1920 f a c t u r a: abstr. Plin., Hier. Did. spir. sanct. 13 *dicentes in eo, quod omnia per Verbum a Deo facta sunt, etiam significari Spiritus Sancti facturam*, an. in Iob I p. 5 *de factura coeli* al.; meton. Gell., i. creatura Tert. adu. Marc. V, 17 *homo factura creatoris est* al., Hier. ep. 98, 14 al., Vulg., Rufin. Orig. in Gen. h. 1, 12 *magna ista Dei factura homo* al., Phoebad. Fil. diu. 3, Prud., intpr. Iren.

f a l s a t o r: Hier., Aug. serm. 84, 1 (r. Gg.) *inueni te falsatorem,* id. c. Faust. XVI, 8.

f a l s i t a s: Arn. I, 56, ib. 57 al., Lact., Amm., Hier. in Ezech. IV ad 13, 17 sqq. *falsitate dogmatum suorum*, adu. Rufin. II, 18 et saep., Rufin. Orig. in Iesu N. hom. 5, 2 al., [Rufin.] in Os. II ad 8, 11 sqq., Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. I, 16, IV, 47 al., an. in Iob II p. 137, intpr. Orig. in Mtth. 33, Macr., Coel. Aur., Salu. gnb. D. IV,

109, 123, ep. 9, Cl. Mam. an. I, 3, II, 1 et 9, 1, III, 15 al., Isid., omnino freq. eccl. postt.

falsor: auct. Zacch. et Apoll. consult. III, 8 (sup. nr. 343).

famelicare: Ps. Aug. ad fratrr. erem. serm. 10 *non famelicas, sed reficis.* Cf. lubric-are (delubricare), musicari, publicare, rusticari, uaricare, et Z. f. vgl. Spchf. N. F. VI p. 272 n. 48.

famen: Isid. ord. creat. 2, 2 *mystico famine*, »Ven. Fort.«, Aldh. carm. de uirg. 931 *si fingam famina falsa*, 675 *diserto famine fretus*, 729, 738 al., inscr., gl. Labb. φάτις, βάξις.

famescere: Alc. Auit., Ps. Aug. ad fratrr. erem. 27 *peccator semper famescit.*

famidus: Ps. Hier. ad quend. in seculo poenit. 1 *canis famidus*, Drepan. Vulfino uers. 41 *ceu si quis . . famido gratas uertat ab ore dapes**).

---

*) Adiectiuorum -idus terminatorum exempla in promptu habemus haec (omissis quibusdam dubiis): *abhorride.* acidus Plaut., all. aemidus pr (gl. tumidus). albidus Vitr., Ou., pA. algidus pr, Ctll., recc. aridus. auidus. *aulidus.* calidus (caldus). 10 callidus. candidus. crudus. cupidus. dilabidus Plin. dilucidus. *dolidus.* egelidus p, pA. eiuncidus Varr., Plin. *elanguidus.* 20 *elucidus* Cypr. ep. 44, 1. eualidus Cic. p., Plin. euanidus Vitr., Ou., pA. exalbidus Plin. expallidus Suet. *expauidus* Gell. *exsucidus* (exsucare) Tert. extumidus Varr. *famidus* (*famescere*). feruidus. 30 flaccidus Lucr., pA. *flammidus* App. flauidus Plin. floridus. fluidus p, Liu., pA, fluuidus p, Sen. foetidus. fordus Varr., Fest. epit. p. 83 M., Ou., Col. formidus (formus θερμός) Cato ap. Fest. ep. fracidus pr. 40 frigidus. fulgidus p, recc. *fuluidus.* fumidus p, Plin. *fungidus* gl. gelidus. grauidus (grauescere). *heluidus* s. *elbidus*

famigerabilis: Varr. (?), App. Met. quater (e. c. X, 17), Zen. II tr. 74 *rem omni uirtutum exemplo famigerabilem*, 15, 1.

Isid. herbidus Varr., all. hispidus p, Plin. [50] horridus. humidus. *imbridus. immadidus* (immadescere). in-callidus. in-cupidus pr. in-lepidus pr, Plin. min., recc. in-pauidus p, pA. in-placidus p. *in-sipidus.* [60] in-solidus Ou. *insubidus. in-sucidus.* in-trepidus Ou., Liu., all. in-turbidus Tac. in-ualidus Ou., Liu., all. labidus (labi) Vitr. languidus. laridus pr, recc., lardum Ou., pA. lepidus (cf. 3, 12, 49, 68, 70, 74, 88, 151, 177, 182). [70] limpidus p, Vitr., pA. liquidus. liuidus p, pA. lucidus et Cic. (adu.). luridus p, pA. madidus. marcidus p, Vitr., pA. *micidus.* morbidus Lucr., Varr., all. mucidus pr, pA. [80] murcidus pr, recc. *muscidus. ninguidus.* nitidus. *nubidus. obluridus.* obstupidus pr. olidus p, pA. paedidus pr. pallidus Varr., p, pA. pauidus p, Liu, pA. [91] per-aridus pr, Col. *per-calidus.* percandidus Cels. per-crudus Vitr. per-cupidus. per-frigidus. per-horridus Liu. per-lepide pr. *per-lippidus.* [100] per-liquidus Cels. perlucidus. per-pallidus Cels. *per-tepidus.* per-translucidus Plin. *per-turbidus. per-ualidus.* placidus. prae-calidus Tac. prae-cupidus Suet. [110] prae-feruidus pr, Liu., pA. prae-frigidus p, pA. *prae-fulgidus.* prae-grauidus Stat. (?). prae-lucidus Plin. *prae-rancidus* ap. Gell. prae-rapidus Liu., pA. *prae-rigidus. prae-solidus. prae-stupidus.* [120] *prae-timidus.* prae-torridus Calp. prae-trepidus pA. *prae-tumidus.* prae-ualidus p, Liu., pA. *protumidus* (*protumere) App. putidus. putridus. rabidus Ad Her., p, pA. rancidus p, pA (cf. 165). [130] rapidus. *raucid(ulus* Hier.). rauidus Col. retorridus Varr., pA. rigidus. roridus Prop., App. roscidus Varr., p, pA u. rosidus p. rubidus pr, Suet. *sapidus.* [140] *scabidus. scabridus. semi-aridus.* semi-crudus Col. semi-madidus Col. *semi-trepidus* App. solidus. sordidus. splendidus. *spumidus* App. [150] squalidus. stolidus et Cic. stupidus. *suauidus. subidus.* sub-acidus pr, Plin. sub-albidus pA. sub-candidus Plin. sub-crudus Cato, Cels. *sub-frigidus.* [160] *sub-horridus.* sub-humidus Cels. sub-liuidus Cels. *sub-lucidus.* sub-pallidus Cels. sub-rancidus. *sub-tabidus.* sucidus (sugere) Plaut., all. sudus (se-udus) et Cic. tabidus p, Liu., pA. [170] tepidus Varr., p, pA. timidus. torpidus Liu., recc. torridus. *toruidus.* translucidus pA. *tremidus.* trepidus Sall., p, Liu., all. tumidus. turbidus. [180] turgidus. ualidus. uapidus pA. uepallidus Hor. *uigidus. uiridus. uiscidus.* uiuidus p, Liu., pA. uuidus Plaut., all., contr. udus p, Vitr., pA; — 188 uoces, quarum apud

familiola: Hier., Adaman. uit. Col. II, 25.

1930 **famulare**: intr. i. famulari Stat. Silu. III, 1, 40 *nec famulare timens*, Diom., *trans.* Tert.

famulatio: Hier. (?) de cereo pasch. 3, Petr. Chrysol. s. 114 *melior est deuota famulatio quam uaga et praesumpta libertas*, Cassiod. in ps. 73, 14 *cum eos a diaboli famulatione diuiserit*, id. Var. IX, 24 et XI, 37 (r. Gg.)

farinatus: Hier. nom. hebr. p. 8.

fascinator: Hier. in Gal. I ad 3, 1, unde Primas. in eund. l., gl., — fascinatio Plin., Gell., Vulg. Sap., Aug. (locos r. Gg.), an. in Iob III p. 220 *non fascinationes praeualent quicquam, sed hominum incontinentia.*

fasciolare: Cass. Fel. 67 p. 164 *cataplasmabis et fasciolabis*, ut fasciare id. 34 *molli lana loca tutabis et fasciabis*, it. 38 p. 85 et saep., quod uerbum habent Mart. (part. pf.), Capit. (-ri), Vulg. Ez. (it.).

fastidiositas: Thes. nou. lat. p. 233; ib. p. 245 **fastuositas.**

fastigiare: Sen. contr. I, 6, 4 *fastigiatis supra tectis auro puro fulgens praelucet Capitolium*, Plin. XIX, 24, 70 Detl. *cucurbita omni modo fastigiatur* et XVIII, 10, 52

Ciceronem inueniuntur (diductis literis conspicuae) 44, in pr censenda uidentur 12, recc. sunt 48 (plus 1/4); — praepositionata sunt 62 (prae- 17, per- 15, sub- 12, in- priu. 11); denominatiua, ut uidentur, 18 (recc. 12), ab adi. 9 (ut 80, 42 . .), totidem a subst. (ut 48, 52 . .); originationis incognitae 11 (ad 69); cetera (praepositionatorum quoque longe maior pars) deriuata a uerbis, in his 18 a uerbis praepositionatis, ut 85, 133, 175 . .

(r. Gg.; al. tamen fastigare, ut XXIV, 118, 178), Mart. Cap. »IX, 944« fastigiatur Kopp., Eyssh., Isid. (add. Gg.).

*fatidicus *pass.*: Coripp. Ioann. V, 164 *fatidicum dum quaerit iter,* ut ueridicus Plin.

fatigator: Aug. serm. 48, 6 ex. *tenete me debitorem, ne diu habeatis fatigatorem, sed pro uiribus meis adiutorem.*

fatua*tus*: Hier. ep. 51, 6 *nec contemnunt res fatuatas;* fatuari dep. Sen.

1940 **fatuitare:** Arn. I, 65 *in suis erroribus fatuitantem relinquite uolutari.*

fauillatim Verecund.: A p. 13*.

Faunigena: Ouid. Met. XIV, 449 *Faunigenaeque domo potitur nataque Latini,* Sil.

fauorabilis: Sen. rh. exc. contr. III, 1, 3, Vell., cett.

fauorare: Ps. Aug. ad fratrr. erem. serm. 5 *fauoratus a sancto . . episcopo Valerio,* serm. 4, serm. 21.

fauorosus: Thes. nou. lat. p. 224.

fecundare: Verg. Georg. »IV, 291« dub., Sil. »XIV, 130«: et Cereri placitos fecundat sanguine campos, Stat. Theb. IV, 751, Solin. 7, 4, Vopisc., Claud., Hier. adu. Iouin. I, 30, [Rufin.] in Os. III ad 14, 9 fecundare steriles, Aug., S. Ruf. 20, Pall., Sidon. ep. VII, 15 *uere propriam terram fecundabitis, si ecclesiam plus colatis,* IX, 7, Arat. actt. II, 866 *Dominus plantaria uestra fecundare ualet,* all.

fecundator: Iul. ap. Aug. c. Iul. VI, 8, 23 *fecundatorem mulierum*, it. c. sec. resp. Iul. I, 66.

feliculus (felix): Tert. adu. Valent. 7.

fellineus: Coel. Aur. tard. IV, 7, 92 (r. Gg.), Verecund. in cant. Deuteron. 32 *haereses uniuersae botrum unum amaritudinis faciunt coeuntibus in se uuis fellineo liquore uexatis* pro felleus, cf. eboreus, eburnus, eburneus, — siliceus, *silicineus*, — uiteus, *uitineus*, h. g. alia.

1950 *fellitus*: locis lexx. add. Cass. Fel. 48 egestio, 42 p. 96 al.

feminilis: Pompei. comm. p. 165 K. *feminile sedile monile.*

1951* *femoralis* Hier. (?) uer. circumcis. 19 *gladius femoralis*, ib. 22; de femoralia plur. s. uid. lexx.

feneratio: et recc., ut Lact. inst. VI, 12, Lucif.

fenestrare: Varr., Vitr. part. pf., Plin., Ven. uit. Alb. 20 *cuius uirtute potuisset paries fenestrari.*

fenoreus: Thes. nou. lat. p. 233.

fenůgraecum: Th. Prisc. II, 9 *succus fenograeci*, II chr. 12 al., Pl. Val. I, 18 *cum fenugraeco . .*, *item fenugraecum*, 58 al., Coel. Aur. ac. III, 3, 16 et 8, 78 *fenugraeci* (semen), sed id. t. II, 14, 203 feni graeci, ut fenum graecum (τῆλις) Cat., Cels., all.

fēralis: saep. non est pr. q. funebris (ut est Fĕralia Ou. Fast.), sed q. θηριώδης, crudelis, immanis, apud recc. u. c. Hier. (?) ad am. aegr. I, 8 *ferales ac barbaras*

uoluptates al., intpr. Orig in Matth. 82 *de hominibus feralibus et ualde malis*, ib. 14 *cum . . ferali audacia*, Oros. »arb. lib. 30«: quid hac praesumptione feralius?, id. hist. VII, 21 *ad persequendos christianos feralia edicta.*

fermentatio: Tert. adu. Marc. IV, 30 (fermento comparauit illud — i. e. regnum Dei —, non azymis, quae familiariora sunt creatori . .) *fermentationem quoque congruere dicens regno creatoris, quia . . furnus gehennae sequatur*, Liberat. Breuiar. causae Nestorian. 8 *fermentationem aut commixtionem naturarum*, Rustic. c. Aceph. p. 1203.

fermentatrix: Spicil. Solesm. III p. 451.

feruenter: Cael. ap. Cic. ep., Aug. in ps. 65, 24 *multi . . in nouitate suae conuersionis feruenter orant, postea languide, postea frigide* al., comp. Aug., sup. Cael. ap. Cic.

1960 *feruere praegn. *c. inf.*: Claud., Arat. actt. II, 96 *obscuris radios infundere feruens mentibus*, quemadmodum e. c. calere Tert. scorp. 1 *calentes et ipsi offendere, figere, accidere*, ardere c. inf. Verg. Aen. II, 105 'ardemus scitari et quaerere causas' al., saeuire Ou. Met. I, 200 'manus impia saeuit Romanum exstinguere nomen'.

feruiditas: Thes. nou. lat. p. 222.

feruura: Tert. scorp. 5 *dominus sustentata feruura delicti, donec tempore medicina temperaretur, paulatim remedia composuit, omnes fidei disciplinas*, Muscio gynaec. I, 59 *dolorem qui de feruura uenit*, II, 90 et saepe, gloss. *φλεγμονή*. Cf. Z. f. österr. Gymn. 1875 p. 897.

festinantia: Paulin. Nol. ep. 11, 10 *pascha nostrum, quod expediti ac praecincti . . nec depositis a manu baculis, id est operibus, quibus nitimur, nunquam remissis, cum omni festinantia edere praecipimur, quia 'tempus breue est'*, »actt. S. S. Tarachi et socc. n. 10«.

festinus: int. uett. (praeter Sall. hist. inc. libr. 10) p, — Paneg. s., Amm. s., Hier. ep. 117, 7 *celat festina, quod nolens detexerat* al., Rufin. h. eccl. XI, 5 *quo, mulier infelix, properas tam festina?* et saep., Cod. Theod. VII, 1, 7, XVI, 5, 53, all. postt.

festiualis: Thes. nou. lat. p. 234.

festiuare: Ambr. (Rönsch It. p. 170), intpr. Orig. in Matth. 79 *ut ueniens illuc festiuet cum discipulis suis*, gloss.

*festiuitas *meton.* i. festum: Lampr., Hier. in Is. II ad 3, 3 *Pentecostes celeberrima festiuitas*, reg. Pachom. pr. 7 et saep., Rufin. Orig. in Num. 23, 3 al., [Rufin.] in Os. II ad 9, 5 sq. *festiuitatis dominicae diem* al., an. in Iob I p. 38, intpr. Orig. in Matth. 52 s. f. *est aliqua secundum legem et tubarum festiuitas, neomenia septimi mensis* al., Cod. Th., Salu. gub. D. VI, 184, can. conc. sec. Araus. 1, 25 *qui nobiscum ad praefatam festiuitatem conuenerunt*, Greg. h. Fr. V, 48 *ueniens ad festiuitatem sancti Martini*, V, 6.

festiue: compar. Hier. ep. 31, 2 *festus est dies . . festiuius est solito condiendus.*

fetare trans.: Aug., Isid. in Gen. 29, 17 *a non agnoscente fetatur.*

1970 fetificus: Plin. (IX, 74, 160, non 161) humorem fetificum, Solin. 2, 47 tempus.

fetosus: S. S. uet. 1 Sam., Hier. in Abac. I ad 1, 1 *oues eorum fetosas* (e Ps. 143, 13 Vulg.), adu. Iouin. I, 19 (et al.) *Liam deformem atque fetosam . ., Rachel uero pulchram et diu sterilem*, etiam in Gal. II ad 4, 27 (ed. Vall.) al.

fibulatorium s. S. S. uet.: A p. 13*.

***ficatum** significatione dilatata quoduis iecur, etiam hominis (foie, cf. Diez Roman. Wörterbuch uol. I^{3} p. 174): Coel. Aur. signif. diaet. pass. 93 *ex quibus* (sc. signis apprehendis) *eos, quibus ex iecore, hoc est ficato, sanguis proicitur?*

ficitas: Nou. corn., *al.* Cass. Fel. 29 *sycosin, quam nos ficitatem dicimus.*

ficta q. pro fixio = fixura (ital. *fitta*) »dolor acutior, quasi aculeo defixo«: Greg. Tur. miracc. S. Mart. III, 10 *subitaneus* (dolor) *tanquam clauus affligens, atque ita fictam grauissimam dabat*, id. hist. Franc. V, 5, et (cit. Du Cange) uita S. Eligii II, 23.

ficticie: anon. in Iob I p. 15 *iusti . . non plane, sed ficticie;* — adi. Plin., Vlp. frgm. s., Mar. Merc. Nestor. tractatt. c. Pelag. p. 210 M. *ficticiam adumbrat imaginem.*

*fictor trnsl.: Verg. fandi, i. simulator intpr. Matth. 24 *simulatores castitatis et uirginitatis fictores.*

fictorius: Chalc. in Tim. 327 *quod in pictoria et item fictoria* (sc. arte) *fieri uidemus*, Thes. nou. lat. p. 208.

ficulnetum: Thes. nou. lat. p. 231.

1980 fidentia: Cic., Tert. apol. 23 s. f.

fiducialitas: Th. nou. lat. p. 206.

fiducialiter: S. S. (et Vulg.) saep., Ambr., Hier., ut in Gal. I ad 1, 17, intpr. Orig. in Matth. 59 *dominus domus fiducialiter per ianuam quando uult ingreditur in eam*, 40, 133, Aug., Cassian. Coll. II, 13, id. Inc. V, 5 al., Oros. h. VII, 35 *fiducialiter arma corripuit solus sciens se esse non solum*, ib. 2, all. eccl., adi. Oros.

*figere *trnsl.* (q. pangere) pacem cum aliquo: Ampel. 39, 1 *Tatius . . interuentu Sabinarum pacem cum Romulo fixit.*

figuralis: Rufin. in Gen. h. 3, 5 *circumcisionem aurium allegoricam dicitis et figuralem*, in Leuit. h. 1, 4 *sacramentum baptismi sub figurali praedicatione denuntians*, Cassian., — *adu.* Tert., Hier. in Naum 1, 4 *recte in Niniue mundus figuraliter intellegitur* al., Rufin. Orig. in Rom. II, 13 p. 240, in Leuit. h. 2, 2 et saep., intpr. Orig. in Matth. 48, intpr. Iren., Sid., Boeth.

*figurare: *al.* (uerba) Hier. nom. hebr. p. 96 *si femininum nomen figuratur a lilio*, ib. p. 102 *Macedo figuratum nomen ab eo quod hebraice legitur Meccedem* al. (ita figuratio, affigurare Gell.); *al.* figuratus q. fictus, simulatus Hier. adu. Rufin. I, 30 *det unum, quem figurata laude perstrinxerim*, ep. 81, 2 al., schol. Cic.

figuratiuus: Cassiod. Var. et hist. trip., Primas. in Hebr. c. 9 p. 745 *necesse erat talibus sacrificiis typicis*

et aspersionibus figuratiuis, quae uera praefigurabant, in lege uti (qui ita habet figuraticius ib. c. 10 'quatenus a figuraticiis transirent ad ueritatem'), »inc. de serm. Dom. 2, 2 p. 646 t. 13 Migne«.

figuratrix: App. Polem. Physiogn. p. 105 *figuratricem corporis animam esse;* — *figurator* Arn., Ps.-Tert. adu. Marc. I, u. 39 *ipse figurator, renouator corporis ipse.*

figuratus, u: Diom. II p. 446 *paronomasia . ., cum praecedenti nomini aut uerbum aut nomen annectitur ex eodem figuratu, ut fugam fugit* cett. (r. Gg.).

filare (*filer*): Arn. iun. confl. II, 22 *lana cum netur aut filatur,* Venant., gloss.

1990 **filialitas** Candid. Arian.: A (cf. 1184).

filiatio: Mar. Vict. adu. Ar. I, 24, Mar. Merc. Nestor. serm. 11, 2 *filiationis unitatem seruamus in deitatis humanitatisque natura,* serm. 2 aliq. al., Cassiod. hist. trip., Primas. in Hebr. ad 7 al.

filietas: Mar. Vict. gener. diu. uerbi 30 al., Hier. (filieitatem), Mar. Merc. Cyrill. apol. adu. Theodoret. p. 976 M. *filietatis ὁμωνυμίᾳ honoratum,* p. 980 C, id. Cyr. incarn. unig. 13, Cassiod. h. tr.

finalitas = terminatio (uocabuli) Seru., Eutych., »gramm. inc. p. 129 et 159 Endl.«, Aldh. Septen. p. 223 *ad ostendendam primae declinationis in ablatiuo finalitatem, ubi semper a producitur;* idem sonans *extremitas Gell., Diom. I p. 330, Phoc. p. 421 K *unum femininum hac extremitate* (-ox) . . *haec celox,* Prisc.

finaliter: Ven. Fort. uita Maurilii 25 *ut autem finaliter dicatur*, *indicibilia Maurilii multa sunt opera*, auct. de S. Hel. 9 *uictus finaliter precibus*, 10, »Ps. Cassiod. amic.« (qui flocci faciendus est); — adi. finalis Aug., ut Ciu. D. VIII, 8, Don., Macr., ICti, Sid.

finitiuus: Quint. (status), Diom. (modus), *al.* Mar. Victorin. ars gramm. I, 3 (r. Gg.) *finitiuae literae masculinorum nominum sunt septem*: *alnorsx*, *ut Sylla*, *sal* . ., M. Cap. »III, 240«, all.

firmamen: Ouid., Sen. Herc. fur. 1258 *unicum lapsae domus firmamen.*

*firmamentum (coeli): Hier. ep. 124, 11 *firmamentum id est coelum*, in Ezech. I ad 1, 2 *apertos coelos non diuisione firmamenti*, *sed fide credentis intellege* al., Vulg., Rufin., ut in symb. apost. 4 (nec putes, quod te statim de terra ascendere suadeam super coelos,) *sed prius te* . . *ad istud firmamentum*, *quod oculis uidetur*, *educam*, an. in Iob I p. 3, Aug.

firmatio: Nou. uers. uulg. 111, 3 *circa personarum firmationem.*

firmatorium: Thes. nou. lat. p. 207.

2000 *firmatrix*: Coripp., Laurent. hom. 2 *dextera mea Deo sacrata*, . . *firmatrix cordis.*

fissura: Cels. VII, 12, 1 *nonnunquam eo* (osse) *laeso fissura fit*, *quae eradi debet* al., Scrib. 223, Col., Plin.

*fistulatus *al.*: Arn., Hier. ep. 130, 16 *cum hoc quasi scorpionis ictu simplices quosque percusserint*, *et*

fistulato uulnere locum sibi fecerint, uenena diffundunt al., Sid.

fistulosus: Vitr. VIII, 7, 12 *per interuenia fistulosa terrae,* Sen. Nat. Quu. III, 25 *saxa . . aquosa et fistulosa, qualia sunt quae duratus humor efficit,* Col., Plin., cancer Cat. r. r.

fixe: Aug. compar., Cassiod. in ps. 2 pr. *ueraciter fixeque credere,* id. Var. II, 16 (qm l. et DV) al.

fixio: Hier. in Ezech. h. 1, 5 *tabernaculorum,* Aug. c. Faust. Manich. XXXII, 7 (r. Gg.) *crucis mysticam fixionem,* intpr. Iren. I, 5, 4 et II, 12, 7 (et DV), gloss. πῆξις, καθήλωσις (cf. 1144); — *fixura* (plerumque: clauorum) S. S. (et Vulg.), Tert., Hier. in Luc. h. 17 al., Rufin. Pamph. pro Orig. p. 368, all.

flabilis: Cic. s., Arn. II, 49 (puluisculi), VI, 16?, Aug. anim. orig. III, 4, 4 *flabile alimentum* (aer quem spiramus et respiramus), ib. 5 *spiritum flabilem,* et Gen. ad lit. III, 7, 9 *in aura flabili* (locos r. Gg.), Prud.

flabulosus: gl. Isid. 727 *flabri, flabulosi, uentosi, perfecti* (sic).

flaccor (flaccere): Cass. Fel. 42 p. 103 *sin cum morsu et flaccore stomachi singultus fuerit natus.*

*flagellare *abs.*: Dracont. carm. X (Duhn), 483 (Furiae) *anguibus horrendis per regia tecta flagellant.*

2010 *flagellatio*: Tert., Adaman. locc. sanct. III, 4 *post flagellationem solutus e uinculis.*

flagitiositas: Thes. nou. lat. p. 233.

flammescere: Lucr., Ambr. hymn. 21, 7, Ps. Eucher. (l. r. Gg.).

flammipotens: Dracont. carm. VI (Duhn), 5 (Cupido), id. carm. de Deo (r. Gg.) Scaeuola (Arnob. III, 21 cod. et nouissimi editores flammis potens). Cf. uett. poett. armipotens (etiam Drac. Satisf. 200 et 299), bellipotens, ignipotens, pennipotens, sagittipotens, sapientipotens, Plaut. coelipotens, multipotens, salsipotens, uīripotens (uĭripotens Dig.), — recc. christipotens, ensipotens, herbipotens, lauripotens, membripotens (3381), plectripotens, adde astripotens Thes. nou. lat. p. 22 (et cf. sup. 378). Haud pauca praeterea composita cum participiis praes. (aliis quam -potens) adiectiua iam antiquiores affigurauerunt poetae, ueluti Ennius dixit (primus, ad nos quidem) altitonans, altiuolans, signitenens, idemque, ut uidetur, ueliuolans, Naeuius arcitenens, Attius magnisonans, — adde Lucr. aedituens, frugiferens, omniciens (uel omnituens), omniparens, Catull. suaueolens, Laber. blandiloquens, Varr. stellimicans, Cic. anguitenens et (in ep.) breuiloquens. Recc. sunt talia: cunctiparens Prudent., frugiparens Ven., gaudiuigens inscr., ignicomans et luciparens Auien., mellipluens Aus., munditenens Tert. (et S. S. Eph. ap. ipsum), omnitenens Tert., omnimedens P. Nol., omnipollens Prud., aequidistans Grom. et M. Cap. Nomina substantiua, inclinata a talibus, siue exstantibus, siue non comparentibus, haec collegeram: blandiloquentia Enn., stultiloquentia Plaut., superbiloquentia p. trag. inc., tolutiloquentia Nou., uaniloquentia Plaut., beneficentia, beneuolentia (beneuolens Plaut.), breuiloquentia, magnificentia, magniloquentia, maleuolentia

(maleuolens Plaut., Terent.), munificentia, suauiloquentia Cic., — graueolentia Plin., maleficentia Plin., Lact., Chalc. in Tim. 286, — recc. aequisonantia, armipotentia, beneolentia, benefragrantia, dictoaudientia, indictoaudientia, falsidicentia, mirificentia, multiloquentia, multinubentia, multiuorantia, omnicognoscentia, omniexsistentia, omnifluentia, omniintelligentia, omnipotentia, omniuidentia, omniuiuentia, paruipendentia, sibiplacentia, suaueolentia, subtililoquentia, ueridicentia.

flammiuomus: Iuuenc., M. Cap. (ap. Gg.), Arator actt. II, 531 (sol), Coripp., Venant. excid. Thuring. I, 15, Aldh. carm. de uirg. 1763 *Aetna torrida flammiuomis trudebat sulfura riuis.*

flatare: Arn., Aug. ep. 56, 21 *ad ignem amoris nutriendum et flatandum quodammodo*, id. Conf. VII, 6, 8, gloss. Placid.

flauescere: p, Sen. ep. 121, 15 *cum flauescit* (herba) . . *et spica eius induruit*, Plin., Capit. Ver. 10, 7, Amm. XX, 11, 27, Hier. in Is. VIII ad 25, 13 sqq., Vulg.

flebilitas: Thes. nou. lat. p. 227.

flectura: Acr. ad Hor. carm. I, 25, 10 *angiportum alii dicunt uicum sine exitu quasi in loco deserto et sine conuentu, ubi flectura esset, alii uicum angustum et flexuosum in modum anguis* (sic scribendum cum uet. ed. Rom., mss. fletura, flexura). Cf. 1962.

flictare: Arn. IV, 24 *miseriarum* . ., *quibus genus* . . *flictatur* (sic cod.) *humanum.* Reiff. cum S. 'afflictatur'.

2020 *flocculus*: Tert. ad natt. I, 5 *alicuius nubeculae flocculo* (r. Gg.), auct. de magistr. Rom., Cass. Fel. 62 *opium floculo inclusum*, 82 ex.

floricomus: Aus., Auien. Arat. 1000 *floricomo uere* et 1762 (r. Gg.), Anth. Lat. (DV), Venant. Mart. II, 445 *arbor . . floricomis foliis . . gaudens.*

floscula, ae: [Fulg.] serm. 6 *uideant unam flosculam capitis mei*,

flosculum: Cassiod. in ps. 135 pr. (sup. nr. 303).

fluctiuagus: ad Stat. et (DV) Sedul. (V, 395) locos quos addidimus Coripp. laud. Iust. min. et Ven. Misc. r. Gg., praeter quos accedunt Auien. Arat. 664 *aspera nautis tunc sunt fluctiuagis*, Arator actt. II, 1088 *fluctiuagae puppi.*

fluctuabundus: ad Gg. s. u. praeter locos qs. r. Cypr. et [Rufin.] in Os. add. Hier. in Ezech. hom. 3, 1 *uagus, fluctuabundus, circumlatus omni uento doctrinae.*

fluctuatio: Liu., Val. Max. (r. Gg.), Sen., Vulg. Sir. al., Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. II, 102 *eam fluctuationem, quam perpeteris, ut in iisdem paene uersibus quod dixeris neges, quod negaueris asseueres*, Fulg. m.

fluentia: Candid. Arian. gener. diu. 4, Amm., Coel. Aur. diaet. pass. (r. Gg.).

fluescere: Aug. in ps. 29 enarr. 2, 7, serm. ed. Mai. 1 al., an. in Iob I p. 62 *ego multiplicaui, tu uero fluescis.*

fluminalis: Coel. Aur. et salut. praec. 39, Inn. Philos.

2030 **fluxio:** Ps. Soran. quu. med. 197 *ex strictura fluxionis et complexionis*, 215 et 216 *capillorum*, Isid. diff. I p. 7 Areu. (r. Gg.) *congregatio sordium, quae fit a fluxione multa;* — fluctio Plin.

fluxuosus: Ven. u. Germ. 45 *uenarum fluxuosi riuuli suscitantur, neruorum imbecillis stupor excutitur*, Hier. (?) in ps. 104 *inter fluxuosas* (γρ. fluctuosas) *huius mundi felicitates.*

focacius: Dynam. I, 7 *focacius* (γρ. focatiuus, — sc. panis) *ualde siccus est, quia in cineribus amittit humorem, clibanicius* (γρ. clibanitiuus) *uero in testo*, Isid.

foculare, is: Aldhelm. laud. uirginit. 38 *cum tamen cocturam aut assaturam alimentorum in focularibus praeparatam ad edulium refutaret.*

*focus q. ignis (it. *fuoco,* hisp. *fuego* et lusit. *fogo*, prou. *fuec*, francogall. *feu* etc.): praeeunte si forte Propert. »V, 5, 10«: *Cacus . . per tria partitos qui dabat ora focos* saep. recc., ut facere focum (*faire feu*) Spart. Pesc. 10 *ut tota in expeditione nemo focum faceret, ne unquam recens coctum cibum sumerent*, Hier. reg. Pachom. 120 al., excc. e Physiol. 4 *faciunt sibi focum super arenam, quasi super terram*, schol. Iuu. III, 214 (r. Gg.) *nec focum in domo nostra fieri patimur, quod et lugentes obseruare solent* et VII, 21 (it.) *fac focum et comburе*, praeterea Vulc. Auid. Cass. 4, 3, Marc. Emp. 21 p. 340 A *sine foco coxerunt, sine dentibus comederunt*, Hier. l. l. 23 *nec succen-*

detur focus, antequam . ., Ven. u. Radeg. 23 *ligna supportans brachiis focum flatibus et forcipibus admonens*, ib. 24 *flatu focum uiuificans*, Anthim. praef. p. 67 *ustulant se foco in stomacho et uentre*, 3 *sic coquat lento foco agitando ipsam ollam frequenter manibus*, 35 *sic coquentur lento foco, aut in carbonibus paulatim calefiant;* cf. et Isid. Or. XVI, 4, 5, *hunc* (pyriten uulgarem) *uulgus focarem petram uocat, quem* Marc. Emp. p. 394 F *lapidem ignarium* (in media graecitate *ἰστία* — h. e. *ἑστία* — pro *πῦρ* loquebantur: Ducange Gl. Graec. app. p. 86, Pott Z. f. Alterth. Wiss. 1853 col. 498).

foederatio: Hier. ep. 117, 2 *mater et filia* . ., *uincula naturae, secunda post Deum foederatio*, Rufin. Orig. princ. IV, 1, 31 (anima) *Verbo Dei immaculata foederatione coniuncta*, [Rufin.] in Os. I ad 2, 18 sqq., Cassiod., — foederatus uett., foeder*are* Tert. res. carn. 63 (-uit), pall. 2 (-ant), Hier., ut ep. 84, 4, et cett., quos cit.

foedosus: Thes. nou. lat. p. 244.

foeterosus (corr. e foetorosus?): Zen. Ver. II tr. 31 *hominem istum ueterem foeterosis suis cum pannis abicite*, id. I tr. 15, 6 (A et DV).

foetescere: Pl. Val. I, 10, Isid.

foetosus Th. Prisc. (r. Gg.): A.

2039* **foetulentia:** Ps. Hier. uer. circumcis. 5 *carnis*, gloss.

2040 *folium (*φύλλον* uel *μαλάβαθρον*, rar. *φ. μαλαβάθρου*, unde conficiebatur foliatum): Cass. Fel. 45 p. 113 'folii barbarici id est malobathri', 36 p. 80 f. optimi al., Pl.

Val. I, 46, II, 17, 30 et saep., Claud. in Eutr. I, 226, Anthim. 13, inscrr.

folligena: Anth. Lat. 742, 63 (e coni.), Aldh. Septen. p. 223 M.

fomentatio: Vlp. Dig., Firm. m. II, 28, Th. Prisc. I, 19 *post fomentationem olei calidi*, 27, Coel. Aur. ac. II, 9, 51 (r. Gg.) et saep., Cass. Fel. 1 p. 5 al., Muscio gynaec. I, 73 *olei calidi*, — fomentare Veg. u., Coel. Aur., Cass. Fel. 29 p. 51 *decoques in aqua et fomentabis* et saep.

fonticulus: Hor., Vitr. VIII, 3, 11 et 23, cett.

*fontigen***us**: masc. C. I. VI, 1, 554 *ripae uiridis renouantibus inclyta Nymphis numine fontigeno*, — fontigena abs. Ser. Samm. 602 (herba quae et saxifraga), fontigenae abs. et f. uirgines (Nymphae) Mart. Cap.

forasticus: Aldh. Septen. col. 167 M. *seeulares et forasticae philosophorum disciplinae*, gl. Placid.

forensis (a: foris, non a: forum) i. externus: App. (ap. Gg.), Ambr., ut Hex. III, 3, 13 *una aquarum iugisque et continua congregatio est, sed diuersi sinus maris, ut quidam de scriptoribus forensibus* (i. extraneis) *ait*, VI, 9, 58 (et DV) *frons . . quae signis forensibus internam exprimat uoluntatem* et saep. (Rönsch p. 338 sq.), Eges. (ib.), Theod. Prisc. IV f. 312 b *ulceribus omnibus forensibus impositum prodest* (ceterum et uett. interdum sim., oppos. ei q. e. domesticus, ut f. uestitus Liu.).

forinsecus: (opp. intrinsecus) Col., Plin. (XIII, 42, 122), »Lact.«, Th. Prisc. I, 14 *saccellus calidus . . forinsecus adhibitus*, Diom. I p. 321 K., 'Amm., Pall., Hier.,

ut in Cant. tr. 1 p. 509 *forinsecus remanent*, »Vulg. aliq., Aug.« (Rönsch It. p. 230), Rufin. Orig. in ps. 36 h. 2, 6 *non solum forinsecus, sed etiam intrinsecus in pace est,* Oros. h. II, 13 *superfusa forinsecus bella*, Cassian. Coen. Inst. V, 11 al., Sidon. ep. I, 9 *erga expediendas forinsecus ambientum necessitates* et saep., Cassiod. in ps. 107, 15 *laeti, quamuis forinsecus affligantur; al.* q. foras App., Solin. (1, 120), Hier. in Ezech. XIV ad 47, 1 sqq. *cum me duxisset per portam forinsecus ad uiam*, ep. 98, 20 al., Oros. h. II, 4 *uirtutes forinsecus emicantes*, Coel. Aur. tard. II, 1, 7 *labium superius paralysi uitiatum inuertitur forinsecus.* Cf. altrinsecus (de quo al.), utrinsecus (auct. Aetn. 505), antisecus gloss. Cyr., postsecus Isid. Or., gl., circumsecus App., insecus gl., intrinsecus, extrinsecus.

*foris *praep.* (*hors*): S. S. (et Vulg.) Apoc. (atrium quod est foris templum) et Cassiod. (c. abl.): Rönsch It. p. 398 (c. gen. S. S. uet. Mtth.: ib.), Vict. Vit. persec. Vand. I, 12 *foris ciuitatem pelli*, ib. 5, 16, IV, 3, 15, ib. 16 c. abl. *foris ciuitate fame et nuditate laborantes*, Reg. Bened. 3 *neque praesumat quisquam cum abbate suo proterue uel foris monasterium contendere*, ib. 43 *si foris oratorio* (u. lect. oratorium) *remaneant*, 67 *quaecunque foris monasterium uiderit.*

formabilis: Aug. lib. arb. II, 45, 46 al., Prud., Chalcid. in Tim. 201 *eorundem* (minorum corpusculorum) *similium* (*ὁμοιομερῶν*) *inter se conglobationem formabilem*, ut Anaxagoras, Cl. Mam. an. III, 6, 2 al.

2050 **formabilitas:** Aug. Gen. ad lit. V, 4 *in principio fecit Deus coelum et terram secundum materiae quandam, ut ita dicam, formabilitatem.*

formatilis Chalcid.: A. Chalcid. 225 hr. formabilem animam esse; vgl. 203.

formatrix: Tert., Aug. c. Acad. III, 37 *quasi formatricem illarum partium* (i. e. philosophiae, ethicen ac physicen dicens) *iudicemque dialecticam* al., Cl. Mam. an. I, 26 *formatrici formae*, Coripp. Iust. min. II, 16; — formator pA, Amm., Aug. lib. arb. III, 60 (r. Gg.) *formator et ordinator rerum omnium*, c. Faust. XX, 14, nat. boni I, 18 al., Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. VI, 14 *hominum* (Deus), alii, formatio Vitr. (II pr. 3 al.), Sen., Philastr., Aug. c. Faust. XVI, 32 al.

formensis: Nou. Valent. 5, 1, 4. Adiectiuorum a nominibus appellatiuis declinatorum in -ensis exempla sunt uett. algensis Plin., amanuensis pA, amnensis Fest. epit., atriensis, calculensis Plin., canaliensis id., castrensis, circensis, dialutensis Plin., fretensis, hortensis Col. (hortensius Plin.), leuidensis, lutensis Plin., nemorensis, oleastrensis Plin. XXXIV, 49, 164 (oleastrense sc. genus nigri plumbi), palmensis Plin., piscinensis, pratensis, salinensis inscr. Pomp., spiniensis, stagnensis Plin., taeniensis Plin. (Pliniana 9 = 0, 4).

formicabilis: Coel. Aur. et sign. diaet. pass. 148, *formicalis* id. et l. l. 38.

formidabil**iter:** Adam. uit. Col. II, 21.

formidator: Aug. serm. 23, 18 *amatorem te uoluit esse boni, non formidatorem mali.*

*formula *spec.* (demin. e forma i. nummus formatus Lampr.): auct. Quer. II, 4 *has saltem distingui non*

oportet tam gemellas formulas: quid tam simile quam solidus solido est?

fornicator (πόρνος): S. S., Tert., Hier. adu. Iouin. I, 8 *quasi non et fornicatoribus per poenitentiam fores aperiantur ecclesiae, quodque his est maius, incestis*, in Eph. II ad 3, 20 sq. al., Aug. serm. 224, 2, 231, 4 al., Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. V, 23; *fornicatrix* S. S. uet. (pro meretrix Vulg.), Aug. c. Faust. XXXII, 4 *illa ne audire uos uelle credo . ., prophetas dormire cum fornicatricibus,* Laurent. hom. 1, Isid., — ita fornicatio S. S. saep., Tert., Hier., ut in Ier. I ad 3 aliq., Rufin., ut h. mon. 11, [Rufin.] in Os. I ad 4, 9 sq. *neque, cum fornicationem audis* (u. 10), *usurpationem modicam corporalis illius uoluptatis existimes*, Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. III, 177, *fornicari* (et *-re*) S. S., Tert., Hier., ut in Is. XVI ad 57, 9 *ut . . haberes studium fornicandi*, Rufin., ut h. mon. 14, [Rufin.] l. l., atque inde et fornicarius S. S., Tert., intpr. Orig. in Matth. 42 *si autem non fugiat eum, fornicarius est et pollutus sicut Esau*, Isid., -ia S. S., Hier. in Ier. I ad 3, 2 al.

fossarius: Hier. (?) sept. ord. eccl. p. 160 Vall. *primus in clericis fossariorum ordo est*, Aldh. Septen. p. 216 M. *uespellones, id est fossarii, qui corpora humant*, gl. Isid., inscr.

2060 **fossibilis:** Arn. II, 17 *in fossibilibus foueis tutamina sibimet et cubilia praeparare.*

fotor: Aug. serm. 23, 3 *nutritor et fotor*, — *fotio* gl.

fractilis: Thes. nou. lat. p. 22.

fractor: Aug. c. Secundin. 19 *nec ideo non est fragile lignum, si nullus fractor accedat*, Sidon., *fractio* S. S. Act., Firm. m., Hier. c. Ioann. 26 al., Aug.

fraglare: Dracont. carm. (ed. Duhn) X, 287 *mirata . ., subito quod sparsus ubique ambrosius sic fraglet odor*, ib. 119, gloss. Hildebr. 'fraglantes, bene olentes', — pro fragrare.

fragorosus: Thes. nou. lat. pr. 1 al.

fragrantia: Val. Max., Ambr., Hier. ep. 98, 18 *conuersationis beneolentis* al., Vulg., Rufin. Orig. princ. II, 6, 6.

*framea *abus.* pro gladius uel certe spatha: S. S. uet. Ps. 149, 6 *et frameae bis acutae* (Vulg. gladii ancipites), »Vulg. Ps. 16, 13 al.«, Aug. in Ps. 149, 12 *framea appellatur, quam uulgo spatham dicunt: . . ipsae* (h. e. eaedem res) *autem frameae, ipsae et romphaeae, ipsae etiam spathae appellantur* (unde sua Isid. orig. »18, 6, 3« habet) al.

*frangere intr.: Drac. carm. VIII (Duhn), 330 *temperet inuidia, frangat dolor, ira quiescat.*

frangibilis: Thes. nou. lat. p. 22.

2070 fraterne: Cic. ep., Hier. ep. 58, 5 *quia fraterne interrogas.*

fraternitas: Tac. s., Quint. decl. »16, 4«, Tert. apol. 39, praescr. haer. 20, uirg. uel. 2, Lact. inst. V, 22 al., Rufin. Orig. in Rom. IX, 24 *caritate fraternitatis inuicem diligentes*, an. in Iob I p. 35 *filiorum Iob imitari . . illam . . Deo dilectam fraternitatem*, Mar. Merc. excc Nestor.

coll. II, 6, Sidon. ep. III, 1, Dionys. Bocli ep. de fide extr.; *c o l l e c t.* Tert. pud. 13 *ad exorandam fraternitatem*, scorp. 8, Cypr. ep. 15, 2 *quando decipiatur fraternitas nostra a quibusdam uestrum*, ep. 14, 4, ep. 51, 1 et saep., uita Cypr. 5 *obsederat fores copiosa fraternitas*, S. S. Vulg. »1 Petr. 5, 9«, Mar. Merc. Nestor. serm. 12, 31 *non ergo in fratres fraternitas irruat*, Liberat. Breu., all.; *m e t o n.* in alloc. (pro: frater) »Pelag. pap. ep. 14 (Sapaudo)«, Greg. M. ep. X, 33 *quae a fraternitate tua* (i. e. te, fratre meo) *una cum Ruffino . . statuta sunt*, 36, 42 s. f., 29 (ad Constantium episc.) *uestra* (i. tua) *fraternitas bene fecit pro informatione nostra scribere quod audiuit*, 26 et saepiss.

f r a t r i c i d i u m: Tert., Hier., intpr. Iren., inc. quu. de N. Test. 90, Salu., Fab. Fulg. aet. mundi p. 140 *ut fratricidii cruore sancita magnificae urbis uerecundentur principia*, [Fulg.] serm. 76 (fratricida Cic., Nep., Aug. Ciu. D. XV, 8, 1).

fraudifer: auct. Hypogn. IV, 1 *fraudifero flatu uenenosa et mortifera libido inflixa est* (protoplasto); — *fraudiger* [Cypr.] carm. de Genesi (114).

f r a u d u l e n t e r: Cat. fr., Col. s. (comp. Plin.), Ambr. (Gg.), Hier. ep. 121, 6 al., Vulg., Sulp. Seu. dial. I, 6, 2 *ab haereticis fr. inserta,* an. in Iob II p. 171 *fraudulenter per eam illi persuadeam*, Iustin. instit. iur. (Gg.).

f r a u d u l e n t i a: S. S. (et Vulg.) Ier., Hilar. in Matth. 4, 23 *lex poenam posuerat periurio, ut fraudulentiam mentientium sacramenti religio contineret*, ib. 22, 7, id. Trin. I, 25 *sextus liber omnem haereticae assertionis fraudulen-*

tiam pandit al., Ambr. (Gg.), Hier. ep. 84, 6 *si uelim haereticorum fraudulentias prodere*, adu. Rufin. III, 8 (it. plur.) al., Ps. Hier. scient. diu. leg. 4 s. f.

frenatio: Aug. c. Iul. V, 7, 25 *libidinis expugnatione, oppressione, frenatione et ad nihil illicitum permissione.*

frendescere: [Fulg.] serm. 11 *alia* (h. e. altera) *crudelitate frendescens doloris*, N. Tir.

frendor: Tert., Lucif. (DV), Veg. u., [Fulg.] serm. 11 *furor uesanis frendoribus intumescit.*

*frequentare intrans.: Coel. Aur. ac. II, 13, 89 *frequentat haec passio in masculis magis quam in feminis,* 10, 63, III, 15, 124 et sq., 19, 192, tard. I, 4, 72 et 90, II, 1, 8, V, 2, 29 al., Cass. Fel. 71 *nascitur* (epilepsia) *omni tempore, sed plus uerno frequentare manifestum est*

2080 frequentatio: Cic. et Ad Her. (t. t. rhet.), gener. App. (r. Gg.), Aug. (r. Gg.), Iorn. hist. Goth. 42 *in agro Venetum Ambuleio, ubi Mincius omnis commeantium frequentatione transitur*, Cassiod.

frequentator: Tert., App. dub., Seru. centim., Adaman. locc. sanct. I, 13 *sanctorum locorum sedulus* al.

frequentatus, us: Hier. (?) ad am. aegr. ep. I, 1 *frequentatu corporalis accessus*, ep. II, 18 *orationum tuarum frequentatus*, [Rufin.] in Os. III ad 10, 7 sq. *quorum* (delubrorum) *frequentatu consueuerat* (Samaria) *me asperare.*

fricamentum: Th. Prisc. II, 7 *unguentis uel fricamentis*, ib. 10, ib. chr. 13 *tunc fricamentis exercitiisque competentibus opus est*, 21, Coel. Aur.

fricator: Coel. Aur. et salut. praec. 36.

fricticula (!) Hier. adu. Iouin. I, 40 *cum . . ad balneas quoque ac fricticulas* (frictiunculas?) *et popinas se conferat.*

frictio: Cels. I, 3 p. 17 Dar., V, 26, 28, VIII, 11 et saepe, Arn. VII, 32, Muscio gynaec. II, 14 *frictione totius corporis.*

frictura (frigere) Anthim. 14 *frixum lardum . . satis nocet . . nam illa frictura penitus non expedit*, *frixura* Hier. »in Am. III ad 7, 7« *illa sartago*, *quam legimus in Ezechiele* (4, 3), *in qua populi obsidione uallati frixura* (trnsl. q. pressura) *significatur*, Greg. M. reg. past. 21 *per sartaginem frixura mentis signatur* et ib. inf., Ven. Fort. i. frixorium, sed e coni.; — frictura (fricare) habetur in interpolamento App. Met. X, 21, quod in cod. Laurent. altero (φ Eyss.) »in margine inferiore a manu seculi XIV additum est«.

frigidare: Coel. Aur. et salut. praec. 36, 38.

frigidatio: [Aug.] Categ. 12 (sup. nr. 434).

2090 *frigide *propr.*: Cass. Fel. 33 (sup. nr. 435).

frigorosus: schol. Iuu., Compend. Vitr. 2, 4 . .

-frigui (per-, re-) a frigescere pro -frixi: Marc. Emp. p. 409 A (r. Gg.) *cum refriguerit*, Veg. u. III, 4, 17, Plin. Val. II, 15, 29, 30, 37, Aug. bapt. VI, 3, 8 (refriguisse) al., frgm. medic. (Class. auctt. ed. Mai. t. VII) p. 459 *cum refriguerit*, Pl. Val. I, 75 (r. Gg.) *perfriguerit.*

friuole: Hier. in Mich. II, ad 7, 8 sq. *aliqui friuole mentiuntur*, »Symm. pap. ep. 1«

frondifer: Naeu. fr., Lucr., Sen. tr., Hier. in Ezech. hom. 11, 1.

frontispicium (*frontispice*): inc. auct. (sec. V) De promiss. et praedictionib. Dei ps. III, 38 *titulus aeneis literis in frontispicio templi conscriptus 'Aurelius pontifex dedicauit'*; Thes. nou. lat. 'frontispicium, frontis inspectio' (hunc citant Quich. et De-Vit). Ad figuram cf. auspicium, extispicium, haruspicium.

frontose: Aldh. ep. 3 extr. *si quippiam . . garrula frontose conuincitur pagina prompsisse;* — adi. Aug. c. epist. Parm. II, 15, 33, in ps. 68 s. 1, 12 al.

fructificantia: anon. in Iob I p. 25 *olim . . uiua atque crescentia cupiebant homines pecora atque agriculturam pro uictus fructificantia.*

fructificatio: Tert., Seru., Rufin. Orig. in Iesu Naue hom. 21, 2 et 22, 4, Aug., Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. V, 21 *quod* (Matth. 12, 33) *nobis iure suffragatum est, ut doceremus naturam quoque atque coniugia de fructificationis suae qualitate censenda*, intpr. Iren., Dionys. Greg. creat. hom. 21.

fructuose: Aug. serm. 359, 7 (r. Gg.) *fructuose uicti sunt* al., Cassian. Coll. XXIII, 21, Fulg. Rusp. remiss. pecc. II, 22 *nunc fructuose poenitentia geritur*, Isid.

2100 *fructuositas*: Philastr. haer. 132 (et DV), Gaudent. tr. 18 p. 977, Thes. nou. lat. p. 210.

fruitio: Hilar. (?) in Galat. 27 al., Hier. in Philem. ad u. 20 *ne putes illam fruitionem dici, qua nos saepe nostri inter nos praesentia delectamur*, uers. Ignat. ep. ad Smyrn. 6 *spes fruitionis futurorum bonorum*, Rustic. c. Aceph. p. 1251 *non huius mundi diuitias, . . non seculi fruitiones*, actt. S. Ignat., Greg. M. in I Reg. II, 4, 18 al., thes. n. lat. l. l.

frumentalis: Cassiod. in ps. 34, 21 *non in leuibus paleis, sed in frumentalibus granis;* — frumentarius uett.

frustratorie: Leo ep. 23, 2 *nec frustratorie loquens*, — adi. Tert., aliique postt.

frutescere: Ambr. uirginit. 9, 53 al. pro fruticescere Plin.

fucatio: (Euod. Vzalens.) Contra Manich. de fide 38 *exornans eam . . lenociniis et fucationibus*, Ennod., Acr. ad Hor. (l. r. Gg.).

fucinare (fucus): gl. Isid. 750 *fucinat* (γρ. fuginat), *adulando impedit, laudando decipit.*

fugator: Tert., [Fulg.] serm. 59 *fugiat fugator, timeat persecutor.*

fulgerare pro fulgurare: Stat. Theb. IV, 777 *solet . . Icarii quamuis iuba fulgeret astri, ire tamen*, — fulgerator inscr. Cf. frigerare a frigus, -oris, pignerare . ., Z. f. vgl. Spchf. N. F. VI p. 270 n. 42.

fulgoreus: Cassiod. in ps. 117 s. f. *recordemur hunc psalmum non incassum uelut fulgoreis coloribus esse contextum*, — fulgureus M. Cap. (nubes).

2110 fulguralis: Cic. (libri), Adaman. u. Col. III, 24 *lux.*

fuliginosus: Prud., Hier. (?) in ps. 50 *fuliginosum ebenum in crystalli fulgorem conuertere.*

fulix (pro fulica): Cic. p, Auien. Arat. 1675 *cum parua fulix trepido petit arua uolatu.*

fumicosus: Thes. nou. lat. p. 241.

fumidare: Thes. nou. lat. p. 241.

fumigatio: Marc. Emp. p. 395 D, Pl. Val. III, 7 *ferulam accensam naribus admoueto fumigatione facta, si repente aeger hunc morbum* (h. e. lethargiam) *inciderit*, Coel. Aur. tard. I, 4, 122.

fumositas: Thes. nou. lat. p. 211.

functorius: Thes. nou. lat. p. 244.

*fundamentum q. fundatio: Sen. contr. II, 9, 17 *fundamentis urbis abusque in haec tempora.*

fundamentalis: Hier. (?) in Iob 38 *hic lapis angularis Christus . ., ipse est enim non solum fundamentalis, sed et angularis*, Aug. »serm. 337, 4«, *adu.* Sidon.

2020 fundatio: Vitr., S. S. ap. Lucif., Hilar. Trin. XI, 37 *ne creatio et fundatio fidem diuinae natiuitatis offenderet, sequitur 'Prius quam terram faceret, . . genuit me'* (Prou. 8, 25) al., intpr. Orig. in Matth. 111 *fundationem quandam* (Gegründetsein) *et firmitatem regalem significat sessio filii hominis* (Matth. 26, 64), Chalcid. in Tim. 274, Cassiod. (Epiph.) hist. trip. IV, 9 (ecclesiae cuiusdam in urbe An-

tiochia); — fundator Verg., Arn., Lact., Claud. B. Get. 600, Hier. u. Hilar. 14 (in 1059), inscr.

*fundere: *abs.* Cosmogr. Iul. Caes. 7 (brachia Oxi) *fundunt in flumen magnum, qui appellatur Ganges* (in all. effundunt, — al. se infundere, ut 9, se diffundere, ut 12, sed et abs. diffundit 10, infundere 24). Cf. 1628, et 1140*.

funeraticus: C. I. III, 2 p. 925 (in tab. cerata Dacica) *modo neque funeraticis sufficerent* (at ib. inf.: conferre funeraticia siue munera), it. p. 927, pro *funeraticius* Dig., chronogr. Momms. 646, 38, inscr. Cf. acinaticus Plin. Val., acinaticius Dig., Pall., — empticus Venant., empticius Varr., — erraticus uett., erraticius Fronto, — granaticius (inf. 2211), granaticus (ib.), — multaticus inscr., multaticius Liu., — mutuaticus Gell., mutuaticius gloss., — uenaticus Plaut., Cic., uenaticius Amm.

funestare: Cic., Iuu. s., Solin. 15, 13 *nefandis funestantur inter se cibis*, Tert. res. carn. 11 et 12, Cod. Theod., Vict. Tunon. poenit. 15 al.

furialiter: locis lexx. add. De miracc. S. Steph. II, 5, 1 *uiso quem furialiter quaerebat.*

furiositas: Ps. Aug. ad fratrr. erem. serm. 36 *nihil turpius in pastore furiositate.*

fuscatio: Rufin. Orig. in Cant. II p. 376 *pro nigredine uel fuscatione sua*, gloss.

fuscatorius: Thes. nou. lat. p. 213 (fuscator Lucan.).

fuscosus: Thes. nou. lat. p. 214.

fusio: Cic., Vitr., Vlp. Dig., Amm. XX, 11, 26 radiorum fusione, Ambr., Aug. c. Faust. XIX, 22, Chalcid., Cod. Theod.

2130 ***fusor** (q. effusor uel infusor) et **fusitrix**: S. S. Eccl. (2, 8) ap. Rufin. in Cant. I p. 335 *uini fusores et uini fusitrices*, Hier. in Eccl. (formam femininam fatens latinum non recipere sermonem); fusor sic et Rufin. ipse l. l. *ministri quidam, qui uini fusores appellantur*, ib. p. 336, f. aquae Anth. Lat. 615, 6; al. fusor (metalli alicuius) C. Iust. Cf. 1451.

fustigare: Cod. Theod., Vict. Vit. pers. Vand. II, 16 *multos fustigauit*, gloss.

fututor, -trix: inscr. Pomp. 1503 al., 2204 *fututris* (graecis literis), 2248 corr. futor, Mart. || Gurt. VII

Gallicaris chronogr. Momms.: A.

galnapis (genus uestis stratoriae): Isid. reg. monach. 13, 1 (cf. Grialium ad l.), Orig. XIX, 26, 2, »Caesar. Arel. Test., gloss.«.

gannatura: Aldh. laud. uirginit. 47 *cum calumniae gannatura* (γρ. gannitura) *prolatum*, ib. 51 *subsannantis gannaturae ludibrium*, ib. 56, id. Septen. col. 171 t. 89 Migne al.

gargaridiare (pro gargarizare): Varr. ap. Non., de uirt. herb. 62 p. 143 (Anecd. gr. lat. ed. Rose II) semen sinapis *tritum cum melle et aceto . . caput purgat gargaridiatum.* Cf. baptidiata inscr. (459 p. C.), catomidiare

Petr., Spart., iudaidiare Commod., paregoridiare (ad 3783).

g a r g a r i s m a: Marc. Emp. p. 300 D, 304 G, Th. Prisc. I, 10 al., Pl. Val. I, 50, Cassian. Coen. Inst. III, 2, Coel. Aur. tard. II, 8, 116 *gargarismatibus utendum*, 7, 108.

gargarismus: Coel. Aur. tard. II, 7, 99 *tum gargarismum damus calidum mulsum*, 6, 92; 13, 154.

g a r r u l a r e: intpr. Orig. in Matth. 38 *quaecunque alia garrulant*, Fulg. m.

2140 g a u a t a u. gabata (genus lancis): Mart. (ut »XI, 31, 18« sic implet găbătas parapsidesque), Ennod., Ven. Misc. XI, 10, 3 (r. Gg.) *carnea dona tumens argentea gauata* (‒ ⏑ ⏑) *perfert*, Isid. Or. (XX, 4, 11) *quasi cauata*, Anthim. 34 *quod desuper iuscello facto in gauata componatur . . et sic gauata ponitur in carbones*, gloss.

gaudenter: Ps. Aug. ad fratrr. erem. serm. 10 *ad mortem g. perrexerunt*, 26, Adaman. uita Columb. I, 16, II, 30, id. De locis sanct. II, 28, III, 4.

gazetum: Thes. nou. lat. p. 263 al.

g a z o p h y l a c i u m: S. S. Io. 8, 20 et Luc. »21«, Marc. »12«, quo resp. Cypr. op. et eleem. 15 *in gazophylacium duo . . minuta mittentem* et Hier., Aug. in ps. 63, id. serm. 356, 13 . ., Leo serm. 57, 3 *pretium mitti in gazophylacium noluistis*, Eucher. instr. II, 3 et 15, Possid. uit. Aug. 24, Isid. (cf. Rosweyd. ad Paulin. Nol. not. 177 t. LXI Migne).

gehennalis: Aug. anim. orig. III, 6, 8 *supplicio gehennalis ignis ardere*, Ps. Aug. ad fratrr. erem. serm. 68,

Fulg. Rusp. Ad Trasim. III, 34 *aeterno . . gehennalis tormenti supplicio* al.

gelatio: Scrib., Plin., Frontin. aquaed. 123 (non 23) *non minus, quam sol, acrior gelatio praecipit materiam.*

gelela (hisp. *gelea*): Cass. Fel. 73 *coloquintidis, quam uulgus gelelam uocat,* Pap. gloss.

gelescere: Tert. scorp. 1 *sanguis animi gelescit* (cod. Agob.), gelascere Plin. Cf. sup. 901.

geliditas: Thes. nou. lat. p. 258.

gemellarium: Aug. in ps. 80, 1 (fit in torculari conculcatio tribulatio pondus:) *et in his oleum eliquatur occulte in gemellarium, amurca publice per plateas currit,* ib. inf., ib. 11, 17 al., — gemellar Col., adi. gemellaris »Itin. Burdegal.« (De-Vit.).

2150 **gemibilis:** Hier. in Ezech. II ad 5, 15 *et erit στεναχτή id est gemibilis.*

*generabilis act.: Plin., Coel. Aur. salut. praec. 29 *semen generabile.*

generalitas: Hilar. in ps. 52, 13 *generalitas sententiae*, Don. ad Ter., Seru., Symm., Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. II, 135 *generalitas unius partis locum excludit alterius,* IV, 121, V, 15, all.

generamen: S. S. ap. Lucif., Aldh. carm. de uirg. 133 al., gl.

generatio: *trnsl.* (uel generalius) Coel. Aur. passionis, Boeth. comm. in Arist. interpr. ed. prim. 14 *genera-*

tio semper ex oppositis est: quotiens enim aliquid fit album, non fit ex dulci etc., *sed ex non albo*, ib. inf. *generationes dico esse quae fiunt ex his quae id quod fiunt non fuerunt* al., — *meton.* Ambr., Hier., ut in Is. XIII ad 48, 12 sq. *quod cunctis retro generationibus fuerat ignotum*, Vulg.

genesiacus pro genethliacus: Eust. Hexaem. VI, 5 *repertores genesiacae rationis . . in angustum temporis redegere mensuram, ut . . magna sit inter genesim genesimque distantia*, ib. 7 *genesiaca uis et decretio fatalis.* De aliis -iacus finitis graecanicis, quae graeco tamen deficiuntur exemplo, ut daemoniacus Lact., Salu. gub. Dei VII, 257, all., al. disseruimus (ut A n. 66), sed inueniuntur eodem inclinatu a latinis quoque uocibus deriuata, ut, quod Laberius lusit, ebriacus, ut apiacus Cato, *comitiacus* Cass. Var. VI, 13, VII, 30, *columniacus*, *miliacus* (milium) Coel. Aur., *Saturniacus* (inf. 4840), *stiriacus* Solin. (*obryziacus* Cod. Theod. i. *obryzatus* Cod. Iust., cf. et iliacus: 1341).

genicula, ae (a genu, pro geniculum) Adaman. uit. Col. I, 29.

gentilicus: Aug. (?) Alterc. Eccl. et Synag. p. 1135 t. 42 Migne *Dei legibus aliena, quae gentilico more uiuebas;* cf. sputatil-icus et sim. A n. 47.

*gentilis: eius, qua et graeca positione ethnicus dicebatur, significationis *ecctes.* exempla sunt Tert. cult. fem. II, 4 *ex illa scelerata in nos opinione gentilium* al., Zen. II, tr. 22 *gentiles homines . ., in quibus adhuc erant opera terrena* al., saep. Hier., ut in Zach. II ad 8, 11 sq. *siue ille Iudaeus sit siue haereticus siue gentilis*, ep. 148, 8

qui sub christiano nomine gentilem uitam agunt, in Ier. IV ad 22, 24 sqq. *Sexti Pythagorei hominis gentilissimi*, Vulg. (DV), Rufin. h. mon. 9 *hic primo gentilis fuit*, h. eccl. X, 6 *ex conuersatione gentili* al., [Rufin.] in Ioel 3, 4-8 gentiles literae, ib. ad u. 17 sq. *impugnationem . . Iudaeorum pariter gentiliumque perpessa* (ecclesia), Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. II, 155 al., intpr. Orig. in Matth. 39 *christianos culparunt gentiles* al., Prud., . . Sedul. carm. pasch. I, 1 (poetae), Arat. actt. I, 867 (stirps), II, 138 al., adde C. Th. XVI, 5, 46 (409 p. C.) *Iudaei atque gentiles, quos uulgo paganos appellant*, ib. 63 (425 p. C.) *superstitionesque gentilium*. Perinde

2160 ***gentilitas**: Lact., Hier. ep. 65, 16 *ueteris gentilitatis et idololatriae errore contempto*, 107, 2 *solitudinem patitur et in urbe gentilitas, dii quondam nationum cum bubonibus et noctuis in solis culminibus remanserunt* al., Vulg., Rufin. Orig. in Iesu N. hom. 20, 5 al., Oros. h. I, 16 *caeca gentilitas*.

gera corr. ex hiera: uid. inf. 2269.

germanior: Hier. Did. spir. snct. 7 *per germaniorem, ut ita dicam, et pleniorem trinitatis assumptionem*. Cf. 1968, et latin*ius* ab adu. Hier. in Is. VIII ad 26, 7 sqq. *rectitudines, quas Graeci uocant εὐθύτητας, et nos aequitates latinius possumus appellare*.

***germinare** c. acc. effect. (Plin., ut capillum) *trnsl.*: Hier. in Is. XVII ad 61, 10 sq. *Dominus germinabit iustitiam atque laetitiam coram cunctis gentibus*, c. Ioann. 26, Vulg., Rufin. h. eccl. XI, 9 (Cappadocia) *aliquid laetius Gregorium nobis cum Basilio germinauit*, cf. ossium germinatio Hier. in Is. XVIII ad 66, 13 sq.

gerronaceus (gerro): Thes. nou. lat. p. 262 i. nugatorius, *gerroneus* ib. p. 3 et 625.

gestator: Plin. ep. (al. Mart.), Rufin. Orig. in Leuit. hom. 5, 8 *aquae.*

gestatorius adi.: sella Suet., Vulg. Macc. (Gg.), Coel. Aur. tard. I, 5, 162, Ennod. (DV).

*gesticulatio *al.* q. gestatio Cassiod. in ps. 32, 17 *tanquam si equinis gesticulationibus peruehantur.*

gesticulus demin.: Tert., Non. p. 22 a *gestire . . dictum a gesticulis facilioribus.*

geusia (joue?) Marc. Emp.: Add. p. 32.

2170 **gibbositas:** Thes. nou. lat. p. 260 al.

gibbosus: Firm. m. III, 5, 6 et 6, 8 (r. Gg.), IV, 4, VIII, 19, 20, 26, 27, 28, Vig. Taps. trin. (DV), Isid. quu. in Leuit. 13, 3 (r. Gg.) a gibbus (Iuu.) pro gibberosus a gibber.

gillo (gello, gelo: Du Cange, uas refrigeratorium): locis lexx. acc. Cass. Fel. 42 p. 98 *oleum mittes in gillone*, ib. inf.

girba i. mortarium: Cass. Fel. 33 p. 70 *simul omnia in girba mittes, et in unitatem ut sibi bene misceantur tundendo coges*, 31 p. 63, 72 p. 174.

gladioia pro gladiolus (herba xiphium) Plin. Val.: A. Ad formam cf. Quint. inst. I, 6, 42.

glandulosus (glandula): Col., Cass. Fel. 60 *quotiens glandulosa praeter aliqua ulcera fuerint ipsa inguina*, 18 p. 26 al.

glarare Plin. Val.: A.

glareosus et Plin. XXII, 64, 133 (r. Gg.), XVII, 4, 31.

glariger: Aldh. laud. uirginit. 29 *in glarigeris sablonum litoribus.*

glatire: Suet. fr., Anth. Lat. 730, 6 *quod glatit catulus*, glattitare Anth. »762, 60«.

2180 glaucinus: Mart. et Dig. neutr. plur. s., adi. Pl. Val. III, 12 (oleum).

glaucire: App. Polem. Physiogn. p. 164 *qui glauciunt aliquatenus ut oues;* — glaucitare carm. de Philomela (glaucitat et catulus).

glaucitas: Thes. nou. lat. p. 21 et 263.

gliteus: Thes. nou. lat. p. 264 *terrenus* a glis, itis gloss. Isid. 797 humus tenax.

globatio: Cerealis Castell. c. Maximin. Arian. 20 *Deus spiritus est, non caro, . . intellectus est, non globatio, . . internum lumen est, non materies circumfusa;* — conglobatio Sen., Tac., pstt.

glomeratim: Cypr. ep. 5, 2 (r. Gg.) *non glomeratim, nec per multitudinem simul iunctam*, Diom., Macr.

gloriabundus: Gell., Lact., Hier. in Eccl. 8 p. 449 *quid boni homini dederit Deus, quasi gloriabundus enumerat*, in Zach. I ad 2, 6 sqq. al.

glorianter: Ps. Aug. ad fratrr. erem. s. 4 *quae glorianter . . sic uulnerata . . ducebatur ad carcerem.*

gloriatio: Cic. fin. bis, Hilar. in ps. 2, 25 al., Hier. in Ezech. VII ad 24, 15 sqq. *coronam gloriationis* al.,

Vulg., Rufin. Orig. in Rom. X, 12 *uera gloriatio ad Deum non est nisi illa, quae est in Christo Iesu*, an. in Iob I p. 63, Ang. spir. et lit. 10 *gloriationem uitiosam de superbia uenientem* al., intpr. Ignat., Valerian. hom. 7, 2 *inanis*, 11, 3, Sid. ep. I, 7.

glorificare: S. S. (et Vulg.), Tert., Hilar., Hier. Did. spir. snct. 33, Rufin. Orig. princ. I, 2, 10, intpr. in Matth. 10 p. 200, Prud., Prosp. Aq., all.

2190 *glorificatio*: Mar. Vict., Hilar., Hier. in Ezech. VIII ad 27, 25 *quae glorificatio fuit aggrauatio possidentis* al., Aug., intpr. Orig. in Matth. 113, all.

glorificatorius: Eust. Hexaem. IV, 7 *uocibus glorificatoriis ad Deum fusis.*

gloriositas: Thes. nou. lat. p. 257.

glumulum (gluma: cf. A n. 18): Aldhelm. laud. uirginit. 19 *granigera spicarum glumula germinantes.*

glutinatio (uulneris): Cels., Coel. Aur. tard. II, 9, 117 *sunt quae conuentum siue glutinationem uulnerum impediant . . causae*, ib. 12, 141 sq. (r. Gg.), 13, 171 al., — glutinare Cels., Sen. NQ VI, 26, 2, Plin.

glutinatorius: Th. Prisc. diaet., Cass. Fel. 39 *colleticam uirtutem id est glutinatoriam*, Pelag., gl.

glutinosus: Cels. II, 4, III, 21 . ., Scrib. 23, 94 . ., Col., Plin. XXII, 66, 136 al., App. s., Amm. XX, 11, 25 *luti glutinosa mollities*, Coel. Aur. ac. III, 3, 18 *humorem si glutinosum uiderimus factum*, Cass. Fel. 34 p. 73 *flegma*, ib. inf., 41 p. 96.

glutitio: Ps. Soran. quu. medic. 59 *quid est catapo-sis? gluttitio cibi . .*

glutus: Th. Prisc. IV f. 313a (r. Gg.) *mittis mellis cochleria duo et aceti glutum*, Dynam. II, 94 *post acceptam potionem oportet mulsae sorbere glutos* (γρ. gluttios) *III et gargarizare*, al. (q. glutitio?) Pers. (gluto sorbere saliuam), Aug. (Gg.).

glycy Pl. Val.: A.

2200 gobio (piscis): Col. VIII, 17, 14 (non 12) *exiguusque gobio*, Plin. IX, s. 83, 175 (r. Gg.), cett.

gorgoneum: Vitr. IX, 6, 2 *Perseus . . laeua . . tenet Gorgonēum.*

gracilentus: Enn. fr., Gell., Amm. XXI, 16, 16 *spadonum gracilentis uocibus.*

gracula: auct. Quer. IV, 2 *si recinenti ac monenti credidissem graculae*, gloss., trnsl. Salu. (uestra Palladia, uestra gracula, uestra domnula).

gradalis: Diom., Cassiod. in ps. 150 concl. *de quindecim psalmis gradalibus* h. e. 119 sqq. (alii: graduum, ut Aug. in 119, 1), in 125 s. f. *septimus iste gradalium*, in 131 s. f.

gradatio: Vitr., trnsl. i. climax Ad Her., Cic., all., *al.* Aug. in ps. 109, 5 (aetatum).

Graecensis: C. I. VI, 1, 656 *pauimentum Graecense*, pro: Graeciense.

graecissatio: schol. Pers. I, 99 (r. Gg.) *carmina poetarum illius temporis plena graecissationibus nullum habere intellectum, quae tamen cum nescio qua modulatione resonent* (ut: Mimalloneis) cl. ad 95 'robur carminis leuitate euirauimus linguae intermiscendo graecas glosulas'.

graecitas: Hilar. in ps. 2, 38 *graecitatis proprietas*, in 54, 8 et saep., Cod. Theod.

graminosus: Col., Vict. Vit. pers. Vand. V, 17 *cespes*.

2210 **granata** pro granatum sc. malum (ital. *granata*): Cass. Fel. 20 *corii granatae siccae*, 82 p. 194 al.

granaticius: Cass. Fel. 47 p. 121 *cum uino melino id est granaticio*, 64 p. 157 (ubi legitur *granatico*: cf. sup. ad u. funeraticus, al. granaticum Greg. M.).

grandaeuitas: pr, Arn. iun. in ps. 134.

grandisonus: Sedul., Cassiod. Var. IV, 50 *grandisono fremitu*, in ps. 45, 3 al.

granditudo: Greg. M. in I Reg. V, 2, 27.

graniger: Aldh. laud. uirg. 19 (s. u. glumulum), ib. 28 *granigeris spicis;* — granifer Ouid.

grassatio: Plin., Commod., Aus., Zen. Ver. II tr. 18, 1, Possid. u. Aug. 28 *ferocissimam hostium grassationem et uastationem*, gl.

grassatrix: Aldh. laud. uirginit. 26 *parcarum grassatrix non ulli parcentum atrocitas*.

gratanter (fere gr. accipere): scrr. hist. Aug., Lucif., Amm., Symm., Vict. epit. 12, 3 *exceptus*, Hier. in Ezech. h. 3, 3 *cum aliquis . . loquitur quae gratanter accipiant*, Rufin. Orig. in Rom. X, 9, intpr. Orig. in Matth. 113 *ut ea gratanter excipiamus*, Sulp. Seu., Cod. Th., Sid. ep. VI, 2 *gr. habitura*, Facund. def. tr. cap. X, 2 *gr. accipere*, Cassiod. inst. diu. 23 *conuiuiis gratanter intererat*, id. Var. VI, 3 al., inscr., gratantissime Ps. Hier. natiu. S. Mar. 10.

gratificentia: anon. in Iob I p. 122 *solus super omnes . . immobilis gratificentiae et tolerantiae scuto se circumdans*; — cf. *ingratificentia* inf. s. u., et cetera generis eiusdem, ut beneficentia, maleficentia Plin., Lact., Chalc. in Tim. 286, magnificentia, munificentia, *honorificentia* (qua de uoce cf. Rönsch p. 50), *mirificentia*.

2220 **gratificus* i. gratias agens uel referens: P. Nol., Eust. Hex. IX, 3, Cassiod. (Epiph.) hist. trip. IV, 36 *gratificas orationes offerte Deo*.

gratuitas: Tert. cult. fem. II, 8 *an et nobis quaedam respectu obeundae gratuitatis* (uulgo 'grauitatis' ed.) *propter metum debitum Deo detrahuntur?* (ita cod. Agob., tenetque et explicat Rigalt.).

gratuite Cassiod.: uid. inf. 3951.

gratulanter: Rufin. h. mon. 9 *ille cum gratulanter, quae sibi offerebantur, audisset*, Gaud., actt. S. Bonif., Verecund. in cant. Azar. 20 *intolerabilia gratulanter amplecti*.

gratulator: Cic. fin. »loco spur.«, Mart. s., Aug. in Ioann. Ep. ad Parth. tr. 8, 9 *illum fecisti gratulatorem de*

fame interfecta, hunc fecisti imitatorem de exemplo proposito.

gratulatorius: Iul. Val., Capit. (epistula), Aug. ep. 58, 2 *literae*, serm. 193, 1 *festa uox et gratulatoria.*

grauabilis: (act.) Coel. Aur., Cass. Fel. 1 p. 3 *austri capitis grauabiles.*

grauamen: intpr. Orig. in Matth. 95 *grauamen impositum* (oculis), Cassiod., Cod. Iust.

*grauare *aliquem* in aliquo q. accusare: auct. Quer. IV, 1 *cur ita suspicaris? numquidnam in aliquo nos grauas?*

grauatim: Lucr., Liu., Solin. 1, 76.

2230 *grauatio*: Coel. Aur. et salut. praecc. 52, sign. diaet. pass. 24, 62, 99 al.

grauitudo: Vitr., Apic., Hier. in Is. hom. 6, 6 *aurium* al., Coel. Aur. diaet. pass., Isid., N. Tir.

*gregarius *abs.* (sc. miles): Lact. m. pers. 37, 5, Amm. XXVII, 9, 4 *indeflexa saeuitia punientem gregariorum errata, parcentem potioribus*, XXVIII, 3, 1.

gregiculus: Aug. ep. 93, 49 (tam late uastat haec pestilentia animas, ut multum mirer,) *si non etiam uestrum gregiculum penetrauit.*

gressutus: [Aug.] Categ. 7 *animal gressutum, uolatile, aquatile*, ib. 9 s. f., gloss. Hildebr. p. 158 'gressutus, pedester', Thes. nou. lat. Cf. cinctutus, — astutus, cornutus, belutus (beluae similis P. Diac.).

grosse: comp. Aug. De duab. anim. 11, 15 *malui grossius quam scrupulosius definire.*

grossescere: Aldh. laud. uirg. 22, Beda.

grossus adi. q. crassus: locis lexx., ut ed. Diocl., Vulg., Sulp. Seu., Aug., Cassiod., add. Marc. Emp. p. 263 C *aristolochiae grossae*, Pl. Val. I, 38, 55 (cit. et Rönsch), II, 17 (grossior) al., Cassian. Coen. Inst. I, 23, Cass. Fel. 35 *si* (uua) *grossa uel uastior fuerit, ut robustitate sua* (Stärke i. Dicke) *faucium impleat partes*, App. h. 126, 1, schol. Iuu.

gruinus Marc. Emp., Pl. Val.: A.

gubernatio: Cic., Sen. ep. 87, 17, Nouat. de Trin. 29, Lact. epit. 68 al., Vulg., [Rufin.] in Am. I ad 5, 1 sq., Aug. in ps. 122, 10 al., Oros h. VII, 1, Cod. Iust. V, 30, 5 al., Nou. 113, 1 al. Ceterum 'de gubernatione Dei' inscripti sunt libri octo Saluiani Massil., qui etiam 'de praesenti iudicio' (Gennad.) uel 'de prouidentia' praetitulabantur.

2240 **gubernatiuus:** Nou. uers. uulg. 99 pr. *sapientia.*

gubernatorius: intpr. Orig. in Matth. 12 *qui didicit gubernatoriam artem.*

guerra: »schol. Lucan.«, auct. de S. Hel. 6 *magna guerrarum commotio inter imperatorem Romanum et imperatorem Constantinopolitanum;* cf. Diez Roman. Wörterb. I[3], p. 231.

gufio: Cass. Fel. 33 p. 71 *carbones de gufione uitis facies.* De significatione non liquet.

gulositas: Ps. Aug. ad fratrr. erem. serm. 31 *gulositati per abstinentiam occurrere*, Greg. in I Reg. V, 1, 4.

*gurges ritu poet. pro omni aquarum fluctu (etiam mari) et Hier. ep. 100, 15 *rabiem immitescentium gurgitum portus prohibent* al., Vulg.

gurgitare: Cassiod. in ps. 35, 8 *uino nimio gurgitati mentis oppressione torpescunt;* — in-gurgitare iam uett., ut et aliorum uerborum denominatiuorum, quae praepositionata tantum agnoscit antiquitas, formae simplices apud recc. demum emergunt, u. c. feminare, herbans, heredilare, maciare, nucleare, oculare, riuare, sanguinare, tabutare, albare, altare, dulcare, ebriare, foedare, nigrare, summare, tristare.

gustabilis: Ambr., uers. uet. Ignat. ep. ad Trall. 6, Boeth. (DV).

guttositas: Thes. nou. lat. p. 602, — **guttosus** ib. p. 255, **guttur**(i)**nosus** p. 252.

gynaecia (sc. medicina) Th. Prisc.: \\A. praef. fol. 308, b.

2250 *gyrouagus*: Reg. Bened. 1 *quartum genus est monachorum, quod nominatur gyrouagum, qui . . per diuersas prouincias ternis aut quaternis diebus per diuersorum cellas hospitantur, semper uagi*, »Sarisb.« Cf. areniuagus Lucan., *igniuagus* M. Cap., Coripp. Iohann. IV, 24 (equos sc. Phoebi), it. VI, 371 al., *ludiuagus* inf. 3256, *lustriuagus* (3266), multiuagus ppA, Plin., App., Ven. Mart. III, 432 'murmure multiuago completur cella beati', remiuagus Varr. sat Men., ueneriuagus id. ib., uulgiuagus Lucr., aliaque A p. 4 ad 'altiuagus'.

Haesitanter: Aug. serm. 117, 10 *intelligebas primo titubanter atque haesitanter; intelligis postea certius et clarius*, »gloss. mscr.«

habitatiuncula: Hier. in Abd. 1, 4 sq.

habitatrix: Iul. Val. (l. r. Gg.), Auson., Hier. in Eph. I ad 1, 4 *cum habitatricibus suis* al., Vulg., Rufin. apol. I, 26, Aug. (locos Gg.).

*habitudo *al.* (h. e. non iam exterior): App., Coel. Aur. (DV), corporis mala (cachexia) Cass. Fel. 32 p. 66, 75 p. 179 (plur.) al., cf. p. 179 *et sub difficili temperantia corporis, quam Graeci dyscrasian uocant.*

halatio: Cassiod. in ps. 37, 12 sq. *de uxore sua dicit* (Iob. 19, 17): *halitum meum exhorruit uxor mea. Quid, rogo, extraneorum fastidia, dum halationes eius uxoris caritas sustinere non posset?;* — inhalatio id. anim. 10 'cum suauissimis inhalationibus condiuntur', halatus, us M. Cap., inhalatus, us App.

hamiger: auct. Quer. I, 1 *opportune amigerum hic tridentem uideo.*

harpagare: Plaut., Vict. Vit. pers. Vand. V, 18 s. f. *ut et animas perderet et substantiam harpagaret.*

hastella (ab hastula, astula u. assula): Cass. Fel. 32 *taedae pinguis hastellas minutatim incisas*, Adaman. locc. sanct. II, 11.

hastiliarius: C. I. VI, 1, 3226, cf. ib. 3192.

2260 *hauritorium*: S. S. uet. Io. (Rönsch p. 34), Aug., Gaudent. tr. 16 *ego hauritorium uerbi non habens aquam uiuam sitientibus uobis interim ministrare non possum* (et DV), Aldh. laud. uirg. 9, gl., adi. gl. Isid.

hebdomada: uid. in 1680.

hebetatio: Sen., Plin., Oros. h. IV, 23 *christianis temporibus imputant hebetationem ac rubiginem suam.*

hebetudo: Hier. ep. 147, 3 *cordis*, Aug., Gaud. »tr. 8«, Macr., Coel. Aur. t. IV, 7, 99 al., gl.

Helladicus: Plin., M. Cap. (ap. Gg.), saep. Cassiod. (Epiph.) hist. trip., ut I 4 (r. Gg.) *neque . . Helladici uel Macedones et Illyrici licenter in religione durabant propter Constantinum, qui princeps erat in his partibus Romanorum*, IV, 39 (r. Gg.) *Helladicae ciuitates Illyrici*, VI, 21 *qui Helladicam explanauere prudentiam*, XII, 2 *Xenophon in primo libro Helladicorum.* Proinde in eisdem libris Hellas IX, 38 *tota Hellade* uel Hellada VI, 1 *discurrens uniuersam Helladam.*

*herbarius adi.: C. I. III, 1, 3498 *Siluano herbario* (cf. ib. 3500: Siluano siluestri, 3501 al.).

herinus q. hesternus Plin. Val.: A. p. 34

herodio (ἐρωδιός): Hier. in Zach. I ad 5, 9 sqq., S. S. Vulg.

hibernum *s.* (inuerno, hiuer): locis ap. Gg. add. Tert. adu. Marc. I, 1, — Cass. Fel. 24 p. 41 *in hiberno*, 33 p. 70 al. (ib. uerno 66 p. 160 al.).

hiera (antidotum quoddam): Scrib., Theod. Prisc. II, chr. 1 *aliqui hieram adhibuerunt, quam alii picram appellauerunt*, ib. 4 *danda hiera*, 6 al., Coel. Aur. tard. IV, 8, 124 *illa hiera quae dialoes appellatur*, I, 4, 117. Eadem corr. *gera* Plin. Val. II, 28 (g. Tyria)ter, 45, gera pro hiera, confectio medicinalis Pap., gerebotane (hiera botane) in gloss. Diefenbach (Suppl. lexici Du Cange, Fcf. 1857) s. u., girapigra s. gerapigra (*ἱερὰ πικρά*) Du Cange s. u.

2270 **hilarescere**: Varr. ap. Non., Aug. in ps. 62, 16 (r. Gg.) *hilaresco in bonis operibus, quia semper super me est uelamen pennarum tuarum* al., Primas. in Hebr. c. 1 *sanctorum conscientia . . magis ac magis hilarescit.*

***hinnulus** *al.* (*νεβρός*): Ambr., Hier. in Ezech. IV ad 16, 4 sq. *duo hinnuli gemini capreae*, Rufin. Orig. in Cant. III p. 56.

hircigena: Anth. Lat. 682 'de Pane pastore' (Ouidio tributum), u. 2 (r. Gg.) *Cinyphie, hircigena, pernix, caudite, petulce* (in codd. hirpigena). Cf. alienigena Cic., all., amnigena Val. Fl., anguigena Ou., *antigena* gl. ante genitus, Appenninigena Ou., aurigena id., Baetigena Sil., bignae pr (i. e. bigenae), *Caucasigena*, [10] *Christigena*, *Coeligena* Aus., *diuigena*, *domigena*, *Dodonigena*, draconigena Ou., *duodenigena* (-as menses Anth. 197, 3 e corr. Heins.), Faunigena Sil., *flammigena*, *fluctigena*, [20] Graiugena Pacuu., all. p (¿ Graecigena Aug. Ciu. D. XVIII, 18 s. f.), Ianigena Ou., ignigena id., indigena, *Maiugena*, Martigena Ou., *montigena* gl, *Musigena*, *Niligena*, [30] nubigena Verg., all. p, *Nymphigena*, Nysigena Catull., Phoebigena Verg., rurigena Ou., *Saturnigena*, Soligena Val. Fl., terrigena, Troiugena,

Tyrrhigena uel Tybrigena Rut. Namat., [40] *uerbigena*, unigena (et Cic.), — uett. 22 (uel 23), Ouidiana 7 (uel 8). Scilicet non admisimus nisi quae certo in casu recto -gena finita uiderentur, nec posse deriuata esse a -genus, a, um (ut potest esse e. c. serpentigenis Ou., et est profecto monstrigenis . . fluctibus' Auien.).

hirquicomans: auct. Quer. II, 3 p. 32 *noctiuagas celeres capripedes hirquicomantes*, poetae alicuius uersum, ut uidetur, intexens.

hirsuticosus: Thes. nou. lat. p. 276.

historialis: Aug. Ciu. D. X, 32 (r. Gg.) *nondum in suam notitiam eandem uiam historiali cognitione perlatam*, Rufin. Orig. in Gen. hom. 7, 5 intellegentia, h. 17, 7 *quod de historiali Iuda interpretari nulla mihi ratio uidetur posse permittere*, id. Orig. princ. IV, 1, 12, 16 al., intpr. Orig. in Matth. 27 *historiales narrationes*, Sidon., Boeth., Isid. alleg. 21; *historialiter* Philastr. haer. 107 *septuaginta anni captiuitatis populi . . etsi historialiter accipiuntur . ., tamen hoc etiam spiritualiter intellegendum est*, Paulin. bened. (DV), an. in Iob I p. 60 *non poterant haec historialiter scribi . . aliter . ., nisi ut personae recitarentur quasi ad inuicem respondentes*, Salon. exp. in Eccles. p. 1007 (t. LIII) M., »Ps. Eucher., Isid. off. eccl.« (Quich.), id. prooem. 63 et saepe, schol. Bern. et Verg. Buc. (praefert Gg.).

historice: Plin. ep., saep. Hier., Aug., ut Ciu. D. XVII, 3, 2 al. (opp. allegorice . .).

historiola Gild.: A.

hiulcatio: Cl. Sacerd. ars gramm. I p. 454 K (r. Gg.) *hiulcatio est, si finiatur in uocalem oratio et excipiatur a uocali, quod facit hiare dictionem, ut 'insulae Ionio in magno'.*

holochrysus adi. Marc. Emp.: A.

2280 **holosericatus:** Aug. in ps. 85, 3 *et holosericatis et pannosis.*

holouitreus: Actt. S. Sebast. 16, 54 (cubiculum), »Primas. in Hebr. 10«, gloss.

homicidalis: anon. in Iob I p. 101 (nr. 1148), Aug. serm. »8, 7« (nunc Gg.); — *homicidialis* intpr. Iren., intpr. Orig. in Matth. 25, cuiusmodi uariantiae exempla sunt etiam *praesidalis* et *praesidialis*, parricidalis et *-ialis*.

homicidium: Sen. contr. I, 2, 4, 6 . ., cett.

homileticus: Hier., Rufin. prol. ad Orig. in Num. p. 10 L. (stilus).

homonyme: Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. I, 48 *scimus homonyme usurpari nomen hoc* (deus) *posse: 'sunt quippe dii multi . ., nobis tamen unus est Deus'* (I Cor. 8, 5); adi. Quint. (neutr. subst.), Rufin. Orig. in ps. 36 hom. 4 *quid necesse est enarrare per singula, quomodo interior homo exterioris hominis homonymis appellationibus nominetur? Arma exterior homo et interior habet* etc., Prisc., Consent.

homullulus: Prisc., Aldh. Septen. p. 224 M.

honorabilis: Cic. s., Amm. s., Hier. in Is. XII ad 43, 1 sqq., Vulg., Aug.

honorificabilis: Adaman. locc. sanct. III, 3 *honorificabilibus lignis* (Dominicae crucis), — *honorificare* S. S. (et Vulg.), Lact., Aug., Sulp. Seu., intpr. Orig. in Matth. 95 *nec enim fuerit adhuc honorificatus*, an. in Iob I p. 36 *ut . . honorificarent secum Dominum.*

honorificentia: scrr. hist. Aug., Arnob. III, 3, Ambr., Symm., Hier. ep. 148 (dub.), 30 *debitam honorificentiam uiro exhibe*, Vulg., Rufin. Orig. in Cant. III p. 22 *maiori cum honorificentia matri deferenda est dilectio* al., Aug. serm. in circumcis. p. 1135, all.

2290 *horcista* corr. pro orchesta (non »orchestra«): Cassiod. Var. IV, 51 *his sunt additae horcistarum* (pantomimos dicens) *loquacissimae manus* (. . silentium clamosum, expositio tacita, . . ostendens homines posse etiam sine oris affatu suum uelle declarare); cf. orcistra Isid. Or. »XVIII, 43« (ubi tamen et Areual. et Otto: orchestra).

horribilitas: Greg. in I Reg. III, 5, 9, thes. nou. lat. p. 270.

horriditas: Thes. nou. lat. p. 270.

horripilatio: Vulg. Sirac., Cass. Fel. 21 p. 33 (empyici) *inprimis dolores sentiunt cum horripilatione* (γρ. oripilatione), ib. p. inf. (cf. Du Cange).

hortatiue: Porph. ad Hor. Epod. 16, 24 (non, ut corrigere nos sibi uisus male Gg., 23) *hoc iam hortatiue dicitur.*

ed. Meyer 16,23.

hortinus: Cass. Fel. 45 p. 113 *cucumeris hortini*, 29 p. 56 uiolae, ib. p. 58 feniculi, 49 p. 129, 62 p. 155 al., — Hortinus a Horta Verg. (hortensis Cass. Fel. 75 p. 182 pastinaca).

hortulanus s.: S. S. uet. (s. et Vulg.), App., Tert., Hier. ep. 65, 1 al., Macr., inscr.

*hospitale s.: Vitr. hospitalia (sc. quae sunt in aedibus priuatis), *i.* publicum xenodochium Paul. Diac. uita S. Greg. 29 *quos per xenodochia seu diaconias uel hospitalia stipendiis alendos ecclesiasticis ordinauerat*, gloss. *κατάλυμα.*

hospitiarius s.: Thes. nou. lat. p. 272.

hospitiolum: Vlp. Dig., Hier. (ut et in Is. XVI ad 58, 6 sq. *ut, si tuam* (domum) *non habes, inducas in hospitiolum, quod uel mercede conductum uel beneficio possides*, cf. H p. 46), Adaman. uit. Col. III, 2 *ab ecclesia ad hospitiolum reuertens* al.

2300 *hostilitas*: testibus quos cit. Quich. et DV auctoratior et praeter Siricium antiquior est Sidon. ep. V, 3 *tempore hostilitatis.*

*humanitas *meton.*: App., Minuc., Arn., Hier. ep. 55, 5 *humanitatem hoc loco dicimus non mansuetudinem et clementiam* (Menschlichkeit), *sed omne hominum genus* (die Menschheit).

humaniter: pr, Cic., Ianuar. Nepot. 9, 3.

humatio: Cic., Plin. XXII, 4, 8 *ipsa humo et humatione etiam cedere.*

humecta corrept., ut uid., ex humectatio Th. Prisc.: A.

humectatio: Coel. Aur. (etiam salut. praec. 42), Cass. Fel. 18 *modica humectatio sudoris*, 33 p. 68 al., Cassiod., Isid., Muscio gynaec. I, 58.

humerale: Paul. Dig., Vulg. Leu. (: de super humerale imposuit, sc. pontifici), Hier. in Ezech. XII ad 41, 1 al. (al. *superhumerale*), Rufin. Orig. in Exod. h. 9, 4 *accipiat humerale gemmatum* al.

humerosus (humor): [Fulg.] serm. 9 *exsiccauit de illa* (naue confracta) *humerosam sentinam.* In procliui est corrigere: hum*o*rosam (*humorosus* Coel. Aur. acut. II, 10, 66 'humorosis corporibus', id. signif. diaet. pass. 99, Cass. Fel. 46 p. 117, App. herb. 5 'in humorosis locis', Anthim. 62 al.), at cf. foeterosus (nr. 2037), facinerosus.

humerosus (humerus): Colum. de re rust. III, 10, 5 *non debet ultimum flagellum* (caput uitis, ut est ib. 5, 1) *quasi fecundum obseruari, . . sed id sarmentum, quod media uite situm . . hic surculus translatus rarius degenerat, cum ex deteriore statu meliorem sortitur . . itaque custodiemus, ut a praedictis locis* (h. e. a mediis), *quos humerosos* (i. e. non summos, sed depressiores, submedios) *rustici uocant*), semina legamus, tamen quae*

*) Cf. Colum. VIII, 8, 7 *genus accipitris, tinnunculum uocant rustici*, IX, 4, 2 *nostratis cunilae, quam satureiam rustici uocant*, II, 4, 8 (liras rustici uocant . .), VIII, 5, 4 *glocientibus: sic enim appellant rustici aues eas quae uolunt incubare*, VI, 5, 3 *radiculam,*

attulisse fructum antea animaduerterimus; nam si fetu uacua sint, quamuis laudabilem partem uitis nihil censemus ad feracitatem conferre malleolo. Cf. Colum. de arbor. 3, 1 'semina . . optima habentur a lumbis (uitium), secunda ab humeris, tertia summa in uite lecta', ib. 20, 1, Plin. XVII, 24, 105 'Vergilius a cacumine inseri uetat, certumque est, ab humeris arborum orientem aestiuom spectantibus surculos petendos'.

humerulus: Hier. in Ezech. XII ad 41, 23 sqq., Vulg.

2310 **humiditas** (*humidité*): Eust. Hexaem. IV, 5 *aqua . . gemina illis qualitate coniungitur, . . per frigiditatem terrae, per humiditatem aeri,* Thes. nou. lat. p. 266.

2310* humifer: Cic. p, Hier. (?) uer. circumcis. 14 *humifero esu, melleo tenuiter sudore saturatur.*

humiliare: Tert., S. S. Esdr. (?) ap. Lact. inst. IV, 18, 22, Ambr., Hier. ep. 130, 12 *si humiliaueris te sub potenti manu Dei* et saepe, Vulg., Rufin. Origin. princ. II, 9, 3 al., an. in Iob I p. 67, Sid. ep. I, 11, *humilare* S. S. uet., Coripp., *humilitare* Amm. XXIX, 2, 15 et XXX, 4, 2 (r. Gg.), »Aug.«, Cass. coll. VI, 9, schol. Cic.

humiliatio: Tert., Hier. adu. Iouin. II, 15 al., Hier. (?) in Iob 161, Vulg., Rufin. Orig. in Rom. V, 4, id. eiusd. in Iud. h. 3, 1, intpr. Orig. in Matth. 10, Aug. sanct. uirg. 19

---

quam pastores consiliginem uocant, VII, 5, 21 *mentigo, quam pastores ostiginem uocant,* VII, 9, 7 *degeneris arundinis, quam uulgus cannam uocat,* VIII, 2, 4 *Medicum, quod ab imperito uulgo litera mutata Melicum appellatur* (cf. Varr. r. rust. III, 9, 19) al.

quasi Susannae bonum Mariae sit humiliatio, serm. 363, 2 al., Cassian. Coll. VII, 29, 31, all. et gloss.

*humilitas (Demuth): Tert. cult. fem. II, 3 *exaltatio non congruit professoribus humilitatis ex praescriptis Dei*, ib. 9, Lact., Vulg., Sulp. Seu. Mart. 2, 7 al., all.

humorosus: uid. 2307.

hydri Plin. Val.: A.

*hydrops **transl.**: Cl. Mam. an. III, 7 (r. Gg.) *postquam hydrops superbiae tumuit*, Sidon. ep. IX, 9 (it.) *quaenam est cuiquam peritiae ceruix tanta, quiue hydrops, ut . .?*

hymnidicus: Faustin. presb. (sec. IV p. med.) »Trin. 4«, Coelestin, pap. (423-32) ep. 25, 16 *quos hymnidici nostri* (i. e. psalmistae) *prosequitur manifesta sententia*, Cassiod in Psalt. praef. s. f. *exsultationibus hymnidicis totam gloriam Sanctae Trinitatis concelebrant*, in ps. 60 s. f., in 67, 5 al., Greg. M. (cf. Ducange).

hymnificus: Adaman. locc. sanct. I, 10 *hymnificas laudes Christo referunt.*

hymnista: Aldh. laud. uirginit. 18 *dulcem melodiam hymnista modulaturus.*

2820 *hymnizare*: Aug. in ps. 33 serm. 2, 22 *nonne illi in ignibus hymnizabant . .?*, intpr. Iren., Thes. nou. lat.

hyperbolice: Hier. in Is. II ad 5 (non 6), 25 et saep., cf. DV.

Ibicinus (ibex) Pl. Val. (r. Gg.): A.

iactabundus: Gell., Hier. Orig. in Ezech. hom. 8, 3 *incedunt iactabundi super diuitiis eius*, id. Orig. in Ierem. hom. 7.

iactant*er*: Tac. (sed compar.), Amm., Hier. ep. 112, 11, Aug. c. Iul. V, 9 *arma tua obtusa iactanter uentilas* al., Cassian. Coll. XXII, 7, Ennod. uita Epiph. p. 365.

iactanticulus: Aug., an. in Iob I p. 62 *omnes magniloqui, iactanticuli*, schol. Iuu.

2325* iactitare: Liu., Tert. adu. Marc. I, 9 al., Iul. Val., Hier. in Ez. IX ad 29, 3 sqq. *quod fluuios et riuos Nili a se factos iactitet*, X ad 33, 23 sqq. et saep., Sulp. Seu.

ianitor: Plaut. Asin. 390 al., Afran. 392 ante Cic. et cett.

*ibidem: temp. Verg. »G. III, 500« (an »ebendabei«?), Tert. saep., ut carn. Chr. 7 *uel retro cognitos uel tunc ibidem compertos*, an. 25 *ferrum ignitum et ibidem frigidae immersum*, 19, apol. 2 *ne compulsus negare non ex fide negarit et absolutus ibidem post tribunal de uestra rideat aemulatione iterum Christianus?*, 23 p. 215, adu. Valent. 3 et 7 al. Cf. Hand Turs. III p. 170 (et 165, II, 1), Oehl. ad Tert. fug. in persec. 1.

ictuare: Thes. nou. lat. p. 287.

identitas: Candid. Ar. ep. ad Mar. Vict. 2 (et DV) *habere ex ipso identitatem naturae*, Mar. Victorin. adu. Arium I, 59 al., Vigil. Taps. Trinit. X p. 273 (t. LXII) M. *propter identitatem Deitatis*, Felix papa ep. 3, Rustic. (DV), Boeth.

2330 *idoneitas*: Aug. serm., Hier. (?) ad am. aegr. ep. I, 7 *quae transscendat idoneitatem nostrae uirtutis*, Cassian. Coll. III, 15 *minus latine, sed expressius . . 'idoneitas nostra ex Deo est'*, Boeth. Arist. Anal. pr. I, 32.

ieiunare: S. S., Philastr., Th. Prisc. IV f. 313a, Hier. ep. 84, 9 et saepe, Aug., Cass. Fel. 58 p. 147 *ut die qua accessionem patiuntur ieiunent, et die anetica recipiant* (sc. cibum), Sidon., all.

ignarius adi.: lapis Marc. Emp. (p. 394 F), Hier. (?) in ps. 96 *lapis qui uulgo uocatur ignarius . . si cum alio lapide collisus fuerit, medius ignis excutitur*, ib. sup.; gloss. Isid. (ed. Areu.) legitur igniarius, et ita igniarium s. Plin., gl. Labb.

ignire: uerbi finiti exempla praeter ea quae sunt ap. DV (Rufini, Prud., Oros., Chalc., postt.) habemus S. S. uet. »Ps. 65, 10 et 19«, Cypr. ad Fortun. 11 (igniri), Rufin. et Orig. in Rom. VI, 3 (igniuit), Aug. (ap. Gg.: ignisti, igniuit).

ignitosus: Adaman. locc. sanct. III, 6 (montem) *nocte ignitosum, die uero fumosum.*

igniuagus: uid. nr. 2250.

igniuomus: Coripp. Ioann. VI, 23 *Africus igniuomus terras exurere flabris incipit*, Venant. (?) resurr. Dom., gl. (Ven. carm. cit. Gg.).

*ignominiosus person.: Petr. 116 *inter ignominiosos latitat*, Quint., Tac., Suet., pstt.

ignorabilis: Plaut., Cic., Gell., App. ss. ll. (App. et adu.), Tert. adu. Marc. III, 6, Hilar. Trin. II, 7 *usque adeo non est ignorabilis* (diuina generatio Filii), *id est non ignoratur, unde sit* al., Boeth.

ignoranter: Cypr., Vulg. Sirac., Rufin. Orig. in Leuit. h. 9, 9 *qui ignoranter homicidium commiserunt* al., Aug. c. sec. resp. Iul. VI, 9 *Manichaeo te ignoranter quidem, sed instanter tamen . . suffragari*, c. Faust. XIV, 10 in., c. duas. epistt. Pelag. III, 3, 5 al.

2840 *ignoscentia*: Gell., Tert. poen. 7 *clausa ignoscentiae ianua*, intpr. Iren.

iliacus (cf. A p. 36) et Cass. Fel. 51 p. 134 (passio), id. 51 p. 131 *ilio*, 46 p. 116 *iliorum* (cod. Par.).

iligineus: auct. Quer. II, 1 *domus . . iligineis foribus*, — iligneus Cat., Col.

illaedere (in -laedere): Dracont. carm. de Deo II, 172 (Africus interea motus uirtute iubentis) *illaesurus* (i. non laesurus) *adest nulla comitante procella.* Cf. indecere Plin. min., *inoboedire* S. S. ap. Tert. (inobaud.), Hilar., Ambr., intpr. Iren., *inquiescere* Hilar., trans. inc. idiom. cas. p. 569 K (et DV), et inf. 2561.

illaedibilis: Isid. ord. creat 10, 9 *corpus immortale et inuulnerabile et illaedibile*, — *illaesibilis* Tert., Lact.

illapsus, us: Col., Sil. III, 463 (non 363), Ambr., Cassian. inc. Chr. II, 6, Ps. Hier. assumpt. B. Virg. 5 *coelestis plane imber in uirgineum uellus placido se infudit illapsu.*

illaqueatio: Isid. ep. 6, 3 (in dubiis etiam praeceptis . . oboediendum est . ., nisi ex manifesta praelati infamatione in praecepto iuste possit haeresis suspicio prouenire.) *De similibus quoque illaqueationibus idem uidetur.*

**illatio*: spec. (ut uectigalis, tributi, uel sacrificantium) »S. S. uet. Exod.« (DV), Valer. imp. ap. Vop. Aur. 9 (r. Gg.) *illationes prouinciarum*, Nouat. cib. Iudaeor. 2 *diuinae legis congruens et spiritalis illatio*, Arn. IV, 30 (r. Gg.) *cultus uerus in pectore est . . nec quidquam prodest illatio sanguinis* (i. e. hostiae), Hier. in Ezech. VIII ad 27, 21, Cod. Theod. XI, 1, 2 *tributorum* (r. Gg.) al., Cassiod. Var., hist. trip. IX, 32, trnsl. Aug., [Rufin.] in Os. I ad 2, 14 sqq. *prosperorum*, ad 4, 14 *calamitatis ultimae.*

illaudandus: Ps. Tert. adu. Marc. III, u. 181 (habet DV; at non, ut Gg., Tert. adu. Marc. III, 6), Cassiod. Var. VIII, 20 *bonorum omnium breuis est definitio, uitare quae fecit, quoniam uere illaudanda sunt, quae suo iudicio comprobauit.* Cf. 2438, 2528, 2470*, 3067*.

illectamentum: App. apol. (102 al.), Cl. Mam. an. II, 7, 6.

2350 **illectio:** Cassiod. in ps. 120, 8 *ne . . blandimentorum illectione seducantur;* — illectatio Gell. (cf. A n. 68).

illibatio (in -libatio): Hier. (?) ad amic. aegr. ep. II, 5 *Maria . . cuius pudoris illibatio conceptum uteri sine damno uirginitatis expressit*, an. in Iob I p. 111 '*orauit ad Dominum*' *sensus illibationem, mentis integritatem, ani-*

mae sanitatem. Eiusdemmodi sunt *im-memoratio* Vulg., *impalpebratio* Coel. Aur., *imparatio* (stomachi) Marc. Emp., *imperfectio* Rufin. in Cant. II p. 419 *imperfectionem et infirmitatem*, Aug. in Gal. 12 al., *imperturbatio* Hier. (uertens *ἀπάθεια*), *incircumcisio* Hier. (2525), *incircumscriptio* Hilar., *incoadunatio* Arn. iun. (2536), [10] *incognitio* Isid. (2540), *incompositio* IV Esdr. uers. antiquioris, *inconcussio* act. S. Ignat., *inconnexio* Iul. Rufinian. (intpr. *ἀσύνδετον*), *inconsideratio* scrr. sec V (s. u.), *inconstabilitio* Vulg. IV Esdr., *inconsummatio* Tert., *incorruptio* S. S., . . (2603), *incriminatio* Tert., *indefinitio* Nou. (2632), [20] *indemnatio* gl. Cyr. i. indemnitas, *indeterminatio* Mar. Vict., *indeuotio* Ambr., Salu., Cod. et Nou. Iust., Alcim., *indigestio* Gargil. (?), Veg. u., Hier., all. (2657), *indisciplinatio* S. S. ap. Hier., postt. (2660), *indiscretio* Hier., Rufin. Orig. in Gen. h. 17, 5 *stupore tantae Patris et Filii unitatis atque indiscretionis attonitus* al., Coripp., *indissolutio* gl., *indiuisio* Boeth., Isid., *ineruditio* Vulg. Sirac., *ingratificatio* an. in Iob (2778), [30] *iniustificatio* intpr. Ignat., *inobauditio* S. S. Col. 2, 14 ap. Pacian. baptism. 7 (habet DV), *inordinatio* App., . . (2841), *insemitatio* gl (*ἀνοδία*), *insensatio* intpr. Iren., *intemperatio* S. S. uet. »Esth. 13, 14«: in intemperatione, *inuisio* Boeth., *irrecogitatio* Tert., *irreligio* App., — praeuio — an praedeuio? — Cicerone, qui singulis locis immoderatio (exemplo abusos recc. uid. inf. s. u.) et (nulli, quod adhuc sciam, complacitum) infinitio scripsit, adde auct. ad Her. inapparatio. Cf. iniussu, *inuocatu* Fronton., incultus Sall., Liu. (per incultum ac neglegentiam), et in -tor, -rix *in- tentator* Vulg., Aug., et prorsus barbare *insatiatrix* Ven. pro insatiata, *inuictrix* inscr. pro inuicta, — praeterea alia quaedam cum in-

priu. composita substantiua rara in suo quaeque genere, ut insatietas Plaut., *imbonitas* Tert. (non comparente nimirum imbonus, *innatiuitas* inf. 2813, *impoenitudo*: 2440, — *innotitia* Vitr. III pr. 3 (r. Gg.) 'si propter innotitiam artis uirtutes obscurantur', Gell. (*impigritia* Non., Ambr. fort. est ab impiger, *inabstinentia* Ennod. potest esse deductum ab inabstinens, quod in gloss. habetur), — *incautela* (2510), *indisciplina* Boeth., inquies Plin., Gell., Tert., *indigeries* (2655), et, quamuis antiquitus usitatum, intemperies. Cf. et 2626*.

illicenter Innoc. pap. epist.: A p. 18*.

illicitatio: Cassian. Coll. V, 6 *ipsa illicitatio et figura tentationum,* 4 *sine cuiusdam materiae illicitatione* (locos r. Gg.), — illectatio Gell., illectare Ambr., Aug., Ps. Tert. carm. adu. Marc., all.

illicite: Dig., Tert., Hier. in Is. XVIII ad 66, 2 sq. *quae trucidantur illicite*, Aug. doctr. chr. II, 26 *utilia sunt nec discuntur illicite* al., intpr. Orig. in Matth. 110, an. in Iob I p. 7, 60 al., Chromat. tr. 10, 1 *populo illicite uiuenti*, all.

illigatio: Arn., M. Cap., Cassiod. in ps. 146, 3 *ossa fracta . . linteorum illigatione constringunt.*

illinimentum: Coel. Aur., Cass. Fel. 35 p. 76 *ori conueniens*, 37 p. 82; — uerbi formae illin*i*re Vitr. VIII, 7, 8 *coagmenta . . calce uiua . . illinienda* testimonium est antiquius iis locis, quibus acquiescit Neue FL II, p. 417, Cels., Col., Tert., et iis, qui accedunt ap. Gg. e Rönsch It. p. 285, S. S. Gen. ap. Ambr., Veg. u., Sulp. Seu., ex

A n. 72, Pl. Val. I, 1 (ubi habetur: illinitus, illini, illiniuntur), Theod. Prisc., uel aliunde.

illisio: Diom. II p. 420 *tinnitus est fabricatae materiae illisio tenui sono auditionem acuens*, Hier. ep. 98, 13 al., Coel. Aur. (Gg.), Fulg. (DV).

illucidare Victorin.: A p. 41.

illuminatio: Tert., Ambr, Hier. in Ez. h. 11, 1 *si quando illuminatione indiguimus scientiae Dei, nunc . . necessarie indigemus* al., Vulg., Rufin. Orig. in Num. h. 21, 1 al., an. in Iob I p. 17 *in . . illuminatione Spiritus sancti* al., intpr. Orig. in Mtth. 45 p. 294 L. al., intpr. Iren., Macr., inscr.

illuminatrix: Hier. nom. hebr. 21 et 92, Isid. Or., — *illuminator* Tert., Lact., Vulg. Prou., Aug. c. Maximin. I, 4 et 5 al.

2360 illusio: q. derisio, insultatio Cic. et Quint. (dumtaxat ut t. t. rhet. i. χλευασμός, ironia), Vulg. (Sirac., et al.), Hier. in Is. X ad 33, 2 sq. *omnis gentium multitudo . . praedae atque illusioni uictoribus fuit* al., Leo M. serm. 57, 3 *inter multiplicatas illusiones nocte transacta uinctum praesidi tradiderunt*, 61, 2, 70, 3 et saep., Sedul. op. pasch. V p. 722 M.; — [b] *q.* deceptio, phantasia, sensuum mendacium Ps. 37, 8 ap. Ambros. in ps. 37, 33 (cf. Aug. »uer. zel. 34, 64« uerba ap. Gg.) et Cl. Mam. an. I, 24, 1 *haec est illa illusio, quam qui intellegit dolet . . et cum propheta plangit ac dicit 'tota die contristatus ingrediebar, quoniam anima mea* (Vulg. lumbi mei) *completa est illusionibus'; sed istiusmodi illusiones in memoria patitur anima, ex qua*

nihil phantasiarum reuentilare ac proferre possit, nisi easdem a formis corporum per corporeos sensus hausisset (cf. p. a.: anima . . per sensus corporis fallaciarum affecta ludibriis), an. in Iob III p. 222 *incantationes . ., diuinationes quoque atque maleficia* (h. e. magicae artes) . ., *quae sunt daemonum seruitutes et daemonum illusiones*, Cassian. Coll. XXIV, 18 et saep., sic quoque Leo M. ep. 15, 4 *per quandam illusionem ostentata uideri uolunt, quae uera non fuerint*, it. Vigil. Taps. c. Eutych. I, 3 *quibusdam illusionum praestigiis*, Ps. Eucher. comm. in Regg. lib. I, 29 *aliquam imaginariam illusionem fallacia daemonum factam*, it. ib. inf. *aliquod phantasma et imaginariam illusionem diaboli machinationibus factam*, alii eccl.

illusor: Tert., Hier. in Is. II ad 3, 4 *Thalulim, quos LXX et Theodotio illusores interpretati sunt*, ad u. 5 *iuuenes . . et illusores Domini* al., Vulg., Aug., all.

**illusorius* q. fallax, deceptiosus (cf. *illusio b): Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. V, 25 *Traducianos non esse aliud quam Manichaeos, distinctionem autem inter uos illusoriam quidem non fide uestra, sed imperitia contigisse;* al. Ambr., Aug. cons. euang. III, 13, 46.

illustrabilis: Cassiod. in ps. 118 p. 397 Gar. *diuisiones illustrabiles.*

illustratio: Quint., »Vulg. 2 Thess.«, Timas. et Iac. ep. ap. Aug. gestt. Pelag. 24 *ista tam perspicuae ueritatis illustratio*, Chalcid. Tim. 10, in Tim. 107 al., — *illustrator* Lact., Hier. quu. hebr. in Gen. pr. *Tullius latinae linguae illustrator*, ep. 22, 36 (r. Gg.), Aug. Conf. VIII, 5 *ueritatis*, X, 31 (r. Gg.), XII, 16, 23 al., inscr.

illustria, ae: schol. Lucan. V, 207 *hic Brutus . . parentum imitatus illustriam*, ad VI, 420 *qui paternae non responderet illustriae* (r. Gg.).

illuuio: Hier. in Ioel 2, 1 sqq. *inundatione maris aut illuuione fluminum.*

imaginabilis: Candid. gener. diu. 6 *differt imago ab imaginabili* multo uidelicet ante Boeth.

imaginaliter: Aug. cur. mort. 12 (uidere qm) al. Multa sunt peculiaria Augustino declinata ab adiectiuis aduerbia, quorum exempla uid. nr. 595, 1245, 5024, praeterea: acutule, adulatorie, anniuersarie c. Faust. XXXII, 12 *ea anniuersarie in ecclesia celebrantur, quae . .* al., conuiciose (1065), gratulatorie, impariliter in Hept. II, 177, 3, informiter bon. coni. 20 al., interfectorie (2972), procellose, — conglobatim, alia.

imaginare: locis lexx. add. Rufin. h. mon. 29 *quae unicuique imaginata per daemones uiderat.*

imaguncula: Suet., Hier. ep. 78 m. 36 p. 491 V. *Selmona interpretatur imaguncula.*

2870 **imbecillosus:** Aug. uer. relig. 15 *corpus hominis . . post peccatum factum est imbecillosum et morti destinatum.* Cf. 334, 2460, 2823, 3209, 3232, 3481, 3853, rabidosus Lucif. pro Athanas. I p. 865 M. 'rapaces canes rabidosos'.

imbenignus: Hier. in Eccl. 3 p. 409 *lex rigida imbenigna non parcens peccantem interficit.*

imbridus: Solin., Pall., an. in Iob II p. 175 (non hilari uultu neque laeto adspectu), *sed tristi, imbrido, nubilo, flenti.*

imbrilis: Coel. Aur. De salutarib. praeceptis (Rose Anecd. gr.-lat. II) 39 *dulcia fontana uel imbrilia, fluminalia uel palustria,* Cass. Fel. 29 p. 53 aqua, ib. inf. et p. 54, — atque ita forsitan scribendum pro imbrialis etiam Coel. Aur. tard. »II, 13, 167« al.

imitatiuus: Dosith. p. 57 K (r. Gg.) et eadem Diom., Vinc. Lirin. p. 298 ed. Brem. *non simulatoria* (persona hominis), *sed uera, non imitatiua, sed substantiua.*

imitatorius: Aug. c. Iul. VI, 24 *nec originale secundum Catholicos, nec imitatorium secundum Pelagianos intelligendum esse peccatum* (r. Gg.), »serm. 57 ed. Mai.«.

immaculabilis: Aus., Aug. in ps. 140, 10 *si . . Deus . . immaculabilis, si impenetrabilis* al.

immarcescibilis: S. S. 1 Petr. (et Vulg.), Tert., Hier. adu. Iouin. I, 39 al., P. Nol., an. in Iob II p. 152, Ps. Hier. assumpt. B. Virg 4 *secura de sua immarcescibili gloria.*

immaterialis: Ambr. in ps. 118 serm. 10, 15 '*accepit Deus puluerem de terra, et plasmauit hominem*' (Gen. 2, 7): *ubi puluis, ibi plasmatio, ubi autem non puluis, ibi non terra, non materia, sed incorporeum, . . ibi non materia, sed immateriale,* Hier. Orig. in Ezech. h. 14, 2 *extramundanas res et incorporeas et, ut ita dicam, immateriales.* Cf. *materialis* Tert. adu. Valent. 17 *trinitas generum . ., unum materiale . ., aliud animale . ., tertium spi-*

ritale al., Ambr. de Elia 3, 5 *non omnis esca materialis, nec omnis cibus corporalis; est cibus mentis, quo epulantur animae* al., Rufin. Orig. in Rom. VII, 4 *de hac materiali et corruptibili corporis substantia*, id. prol. ad Cant. p. 300 *nihil terrenum, nihil materiale, nihil corruptibile diligit*, Hier. (?) ad am. aegr. ep. II, 8 *ne materiale uel corruptibile ac fluxum aliquid exerceri in coelestibus opinaremur*, Aug. bon. coniug. 20, Paschas. spir. snct. (DV), Dionys. Exig. cr. hom. 13 *hoc materiale nostrae substantiae*, ib. *materialis uita*, Chalcid. in Tim. 219 al., a d u. Mar. Vict., Sid., Greg. M. in I Reg. I, 3, 9 (scientiam) *suis patribus diuinitus inspiratam, sibi autem materialiter exhibitam.*

2380 immedicabilis: Verg., Ou., Sil., Hilar. in ps. 13, 3 *morbum immedicabili morte grassantem; a d u.* Hilar., Nou. uers. uulg. 25, 2 (aegrotare).

immedicatus App., Hilar.: c p. 11.

immeditatus pass.: App., Adamant. Martyr. de b et v p. 194 *hanc partem immeditatam relinquere;* adu. Gell.

immendare (opp. emendare): Aug. Contra mendac. 3, 6 (quos non emendamus, quibus mendum, quo uerum tegendum existimant, non auferimus,) *sed nos potius immendamur, cum per tale mendum eos quaerimus, nec inuenimus, quemadmodum eis conuersis credere ualeamus, quibus peruersis mentiti sumus.*

immensitas: Cic. ND, Arn. I, 46 *reuelata nominis* (Christi) *immensitate*, Rufin. Clem. Recogn. II, 62 *de immensitate lucis*, ib. 66, III, 7, 14, VIII, 60 (Dei), id. Orig. princ. II. 6, 5, id. Orig. in Rom. X, 43 al., Cassian. Coll.

XIII, 13 al., Eust. Hex. IV, 1, Fulg. Rusp. ad Monim. II, 6 et saep., Cassiod. in ps. 5, 15 *gaudiorum*, in 35, 1 al., all.

immensuratus: Salu., Martin. Dum. form. honest. uit. 6, 3.

immisericorditer: Terent., Aug. lib. arb. III, 28 (r. Gg.) *quia . . immisericorditer superbeque uixerunt*, an. in Iob I p. 81, Cassiod. in ps. 118, 87, — immisericors Acc. fr., Cic. s., Gell., Ambr., Hier. in Gal. III ad 6, 3, Vulg., an. in Iob I p. 7 *ab immisericordibus uehementes sustinetis* dolores.

immissio: Cic. sen., Vlp. Dig., Hier. in Ezech. V ad 16, 27 *extensio et immissio . . manus* al., Rufin. Orig. princ. III, 3, 4 *diaboli immissione prouocatus*, an. in Iob I p. 98 *non ex creatoris immissione*, Aug. in Io. tr. 55, 4 *per immissionem diabolicam*, in ps. 77, 28, Coel. Aur. ac. III, 4, 38 *in tanto tumore, in quo digitorum immissio improba* (i. molesta) *esse perspicitur* al.

immissor: Eucher. instr. (DV), Greg. M. (Quich.), Isid. sent. III, 5, 7 *diabolus est non immissor, sed incentor potius uitiorum*.

immitescere: Hier. ep. 100, 15 (in nr. 2245).

2390 *immobiliter*: Aug. Conf. XII, 20, 29 (r. Gg.) *qui Moysen . . in spiritu ueritatis locutum esse immobiliter credunt*, Prosp., Cass. Fel. 45 *si immobiliter se habeat aegrotus*, Chalc. in Tim. 76, Iul. uit. contempl., Pomp. gramm., Cassiod. in ps. 99 concl. (r. Gg.), all.

immoderatio: c. gen. Cic. s., Ambr., Eges. B. Iud. V, 7 *pugnandi*, Hier. in Eccl. 10 p. 579 *immoderatione linguae*, Aug. (Gg.). Fulg. Rusp. ep. 1, 4 *ex immoderatione libidinis;* abs. Arn. VII, 44 *fastidium ne immoderatione pariatur*, Firm. m. (DV), Rufin. princ. III, 2, 3 *alia esse, quibus ad nimietatem quandam immoderationemque prouocemur*, Aug. mus.

2391* *immolaticius*: S. S. 1 Cor. ap. Aug. et in mss., Aug. (Gg.), Fulg. Rusp. c. Fabian. frgm. 12 *cum uellet Corinthios a comessatione immolaticiae carnis arcere*, Cassiod., gl. *εἰδωλοθυσία*, immolaticium.

*immolatio **concr.**: Hier. in Ezech. hom. 7, 10 *esus immolationum*, Aug. ep. 36, 30 *coena paschalis*, *qua coena incipiebat azymum et ouis immolatio manducari.*

immorandus (q. ab immorare): Cass. Fel. 30 p. 61 *cucurbitam plurimo tempore immorandam.*

2393* **immoratus,** u: [Rufin.] in Am. I ad 5, 1 sq. *donec* (nebulae) *immoratu eiusdem uaporis* (i. e. solaris) *aut comdrimantur aut siccentur.*

immortaliter: Cic. ep. s., Aug. c. sec. resp. Iul. II, 76 *mors atque mortalitas non erit immortaliter uiuentibus nobis.*

immundare: Dracont. carm. (ed. Duhn) VIII, 589 *plangit, et albentes immundat puluere canos.*

immunde: Obseq., Ps. Ambr. serm. 29, 2 (uiuere).

immunire: Tac. s., Dosith. p. 63 *immunio ἐντειχίζω.*

immutabilitas: Cic. s., Hier. Didym. spir. sanct. 12 et 38, Aug. serm. 117, 9, Cassian. coll. XXIII, 3 *beatitudinem aeternitatis uel immutabilitatis*, Nestor. ep. in Coelestini pap. epp. 7, 2, Boeth. Vtrum Pater . . p. 166 Peiper.

immutabiliter: App. mund., Cels. Dig., Aug. c. sec. resp. Iul. III, 94 *immutabiliter malum*, Cassian. Coll. XXI, 16 *immutabiliter semperque bonum*.

2400 **impactio:** Hier. in Matth. II ad 15, 12 *σκῶλον et scandalum nos offendiculum uel ruinam et impactionem pedis possumus dicere* (cf. c. Pelag. II, 15), *impactus*, u Chalcid. in Tim. 255 *radii uisualis impactu in solidam speculi superficiem.*

impalpabilis: Tichonius Afer (sec. IV ex.) de VII regulis reg. 1 *potestas res est impalpabilis, lapis uero corpus palpabile,* Arnob. iun. de Deo trino II, 7 *in quo . . impassibilis passibilis fieret, impalpabilis palpabilis fieret,* Leo M. serm. 30, 6, »uers. uet. Ignat. ad Polycarp. 31«, Beda.

imparcenter: anon. in Iob I p. 76 (manus diaboli) *imparcenter cuncta perdit,* ib. p. 81 et 90, II p. 191 *Dalila, quae . . Samson in derisionem atque in mortem imparcenter tradidit,* III p. 225.

imparilitas: Gell. et Sinn. Capito ap. eund., Aug. Trin. IV s. f. *non propter inaequalitatem uel imparilitatem uel dissimilitudinem substantiae,* Leo M. serm. 27, 1, Fulg. Rusp. (DV), Cassiod. an. 5 *imparilitate partium.*

imparticipatus Mar. Victorin.: A.

impartilis: Mar. Vict. adu. Ar. I, 49 *impartile undique, sine figura*, Cl. Mam. an. III, 5, 2 (r. Gg.) *pars Dei nulla est, quia impartilis non habet partem*, — impertilis Aug. mus., partilis Mar. Vict. l. c., Aug., Cl. Mam. an. I, 18, 3 (r. Gg.), Coel. Aur., all. (adu. partiliter Arn., Firm. m. persaepe, ut II, 18, 22, 26, III, 2, 4 . . ., all.).

impassibilitas: Hilar., Hier., Rufin. Orig. in Ps. 38 hom. 1, 5 *an . . per impassibilitatem neque sensus doloris ullatenus recipit . . ?*, intpr. Iren., Mar. Merc. Cyrill. apol. adu. Orient. p. 965 al., Vigil. Taps. Trinit. X p. 272 M., Fulg. Rusp. quinq. quaestt. 17, alii.

impassibiliter: Mar. Vict., Ambr. fid. I, 10, 67 *impassibiliter generat Pater*, Rufin. Orig. in Ps. 37 hom. 2, 3, Aug. collat. c. Maxim. p. 730 M. *si nostra anima incorruptibiliter generat et impassibiliter, nullam sentiens deminutionem*, Cassiod., — *impassibilis* Tert., Nouat., Lact., Hier. ep. 100, 10 *impassibilis diuinitatis permanens maiestate* al., Rufin. in Symb. 5 al., intpr. Orig. in Matth. 73 al., alii.

impassionabilis: Iulius episc. ap. Leon. M. ep. 21 *impassionabilis deitatis et passionabilis carnis;* adu. impassionabiliter iam Mar. Vict. adu. Ar. I, 32 (quem l. habet DV).

2410 **impatefactus:** Aug. (?) Specul. 27 *impatefactam nobis Tuae maiestatis speciem.*

impatienter *pass.*: uid. 1779.

impeccabilis: Gell., Pelag. ap. Aug. gestt. Pelag. 30 *non dixi, quoniam recipit natura hominis, ut impeccabilis sit.*

2412* *impeccantia*: Hier. in Ier. VI ad 31, 38 sqq. *de tua uirtute et impeccantia gloriaris* al., Cassian. Coll. XXIII, 7 *ἀναμαρτησίας id est impeccantiae*, ib. 20 et 21.

*impendio appositum uerbis: Laeu. ap. Gell., App., Solin., Hier., ut ep. 5, 1 *impendio exposcens, ne* . ., Amm. XXX, 2, 1 *quem sociare sibi impendio conabatur* al., Cl. Mam. an. I, 2 *id impendio molientem.*

impenetrabiliter: Greg. M. in Cant. 8, 12 *ad resistendum aduersariis impenetrabiliter roboratur.*

imperatrix: Cic. s., Ambr., i. uxor imperatoris auct. de S. Hel. 11, 13 al.

impercussus: Ou., Hier. in Am. I ad 3, 1 sq. *ne quid impercussum remaneat.*

impermissus: Hor. s., auct. de S. Hel. 15 *si* . . *deceptionem impermissam confinxissent.*

impermutabilis: Aug. Trin. IX, 6, 11 (aeternitas), Oros. c. Pelag. p. 618, frgm. Censorino adscr., adu. Rustic. c. Aceph. p. 1203 (habet DV).

imperscrutabilis: Hilar. Trin. XI, 47 *inuestigabile et imperscrutabile ipse totus profundum est*, Fulgent. Rusp. ad Monim. II, 8 in., id. praedest. et grat. 18 al., Rustic., hist. trip.

imperscrutatus: Nou. uers. uulg. 13 pr. *nihil imperscrutatum relinquentibus.*

2420 *impersonaliter*: locis lexx. add. intpr. Orig. in Matth. 75 *impersonaliter posuit*: *tradetur.*

imperspicabilis: Hilar. in ps. 129, 1 *profunda imperspicabilis iudicii decreta*, ib. inf., in ps. 9, 2 al., Ambr., Cassiod. an.

impertitio: Arn., Hilar. in ps. 145, 5 (sapientiae), Aug. in Ioann. tr. 74, 2 (Spiritus sancti), id. Gen. ad lit. V, 9, Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. VI, 20 (Deus) *illustrat eum impertitione colloquii*, id. ib. V, 9 (r. Gg.).

imperturbabilis: Aug. Trin. IX, 6, 11 aeternitas, ep. 248, 2 (correxit Gg. mendum typothetae) al., Oros. c. Pelag. p. 618 Hau., Fulg. Rusp.

2423* impetere: Varr., ppA, Solin. 52, 40, Ps. Quint. decl. trib. Mar. 5 *oportet ut obiectum crimen uel impetiti prodat confessio, uel inuicta manifestent indicia*, Amm., Sulp. Seu. dial. I, 6, 2 *quae* (fraus haeretica) *in quibusdam locis non timuisset impetere euangelicam ueritatem*, Gelas. ep. 15 *de qualibet haeresi fuerant impetiti*, Sidon., Cassiod.

impetratio: Cic. ep. s. (plur.), Don. ad Ter., Hier. adu. Iouin. II, 30 *cernis, quod . ., si pro maioribus* (sc. peccatis deprecemur), *difficilis impetratio sit*, Aug. conf. XII, 1, 1 *longior est petitio quam impetratio*, id. serm. mont. H, 10 (r. Gg.), Cod. Theod. et Iust., Cassiod. in ps. 101, 3 *de impetratione securus est*, Ennod. ep. VIII, 37 al.

impetuosus (*impétieux*): Pind. Theb., Firm. m. (r. Gg.), an. in Iob III p. 225 *postquam in ualidis impetuosi nequissimi inundationibus non est submensus*.

**impinguare* intr.: Apic., Cass. Fel. 29 p. 54 *cum* (commixtio) *impinguauerit* (h. e. inspissatum erit), *illines frontem*.

impinguatio: Eucher. instr. I, 1 (et DV), [Rufin.] in Os. I ad 2, 11 *post satietatem et impinguationem calcitrauit*, thes. nou. lat.

impinguescere: Hier. in Is. XVI ad 58, 10 *impinguescent, ut pristinam crassitudinem recipiant*, thes. nou. lat.

impinguis: Egesipp. III, 26, 2 *Capharnaum, quam Nili fluminis uenam . . quidam aestimauerunt, non solum quia impinguis arua opimat . .*, — ab impinguare trans. i. pinguem reddere eccl. Cf. festinis Titin., praecluis (praecluere) M. Cap., rebellis, — ad-clinis (de-, in-, pro-, reclinis), corrugis (corrugare), depilis (depilare), percernis inscr.

2430 **implantare** intpr. Orig. in Matth.: A p. 14*.

implaudere: Hier. ad Rufin. III, 43 *nolui mordere mordentem nec uicem talionis implodere* i. infligere.

implebilis: pass. Cassian. Inc. I, 5 et Arn. iun. confl. de Deo II, 8 (et DV) *implens, non implebilis*, eademque uerba et Vigil. Taps. trinit. X p. 280, act. Coel. Aur. (cf. DV).

implementum: Th. Prisc. IV f. 317 a (r. Gg.) *ut post implementum uasculorum sanguis excludatur*, Coel. Aur. et salut. praec. 31 (interdiano somno ad implementum solitae quantitatis utendum), gloss.

implicamentum: Aug., Iulian. uit. contempl. I, 13, 1, Isid. quu. in Gen. 31, 51 *praedicatores euangelii, ueloci saltu exsilientes . ., transscendunt implicamenta seculi huius.*

implicatio: Cic., Don. ad Ter., Aug. in ps. 69, 8, Possid. u. Aug. 24 *deuitans implicationem sui animi, quem semper liberum habere uolebat ab omni molestia temporali*, Iul. Rufin.

implicitare freq.: Dracont. carm. de Deo II, 293 (r. Gg.) *impatiens armata manus cur tela propinquis Implicitant* (Plin. ep. IX, 33 nunc expunctum).

implumis: post p (et Ouid. Met. VI, 716) Plin., Ambr., Hier. in Mich. I ad 1, 16 *aquila certo tempore amittit pilos et remanet implumis.*

impoenitendus: App., S. S. 2 Cor. 7, 10 ap. Aug. serm. 154, 2 *in salutem impoenitendam* (Vulg. stabilem), Cassiod. Var. I, 30 (habet DV).

impoenitens: Hier., Vulg., Rufin. in Rom. II, 4 *cor impoenitens*, an. in Iob II p. 155 al., Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. V, 64, Paulin. bened. 6, 2.

2440 **impoenitudo:** Greg. in I Reg. V, 2, 40 *ad reprobi cordis impoenitudinem lapsos.*

impolite: Cic., Aug. c. Cresc. IV, 2 *liceat nobis sine inuidia non usquequaque impolite contra errores hominum disputare* al.

impollutus: Sall. fr., Tac., Sol., Hilar. in ps. 14, 6, Ambr., Cassian. Coll. XIV, 14, Ps. Hier. assumpt. B. Virg. 7.

importabilis: Tert., Ambr. in Rom. ad 6, 19, Hier. in Ier. IV ad 23, 33 sqq. *plenum ponderis ac laboris et importabile* al., intpr. Orig. in Matth. 10 p. 199, Ps. Aug.

serm. 90, 6, Ferrand. ad Regin. com. 2 *importabilem sarcinam super humeros debiles ponis*, Cassiod.

importuositas: Adaman. locc. sanct. II, 30 *de illius importuositate urbis uel portuensi difficultate.*

impositio: Varr., manus Cypr. ep. 16, 2 et saepe, Hier. c. Lucif. 7, Vulg., Aug. serm. 99, 10 (r. Gg.), 11 al., all. eccl.

impositiuus: Plin., Prisc. inst. XII, 1, 6 *hoc pronomen* (ipse) *ἐπιταγματικόν*, *hoc est impositiuum uel subiunctiuum, uocant Graeci.*

impossibilis: Quint., — App. (iam sexies), Tert. bapt. 2 al., Vlp. Dig., Lact. inst. III, 22, 11, Amm., Hier. ep. 79, 3 *quomodo*, *quod apud hominem impossibile est, apud Deum possibile fiat*, et saepe, intpr. Orig. in Matth. 33 p. 253 al., an. in Iob II p. 152 *impossibilis* (es) *ad opprimendum* al., Rufin. in Symb. 11 et saep., [Rufin.] in Am. II ad 9, 2 sqq. *ab impossibilibus exempla collegit* al., Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. IV, 103 al., Aug. c. sec. resp. Iul. VI, 29 (impossibilior) al., Macr., Coel. Aur. ac. III, 5, 57, t. I, 4, 73 al., Cass. Fel. 65 p. 158, omnino freq. recc., act. i. impotens Vulg. Sap. (Rönsch p. 332).

impossibilitas: App. s., Tert., Hier. ep. 148, 15 *impossibilitate mandatorum premi* al., Rufin. Orig. in Rom. VI, 12 *inepta quaedam commentantur*, *quibus impossibilitatem legis sarcire uideantur* al., Cassian. Incarn. VII, 3 (plur.), ib. 4, Salu. auar. I, 8, Petr. Chrysol. serm. 51 al., all.

impostor: Vlp. Dig., Hier., ut et ep. 117, 8, Rufin. Orig. in Ps. 36 h. 3, 12 *perleue est uobis dicere de seruis Dei, ille . . seculum diligit, ille autem impostor est,* Paulin. Nol. (DV); — *impostura* Cornel. ap. Cypr. »ep. 49«, Vlp. Dig. s., Treb., coll. legg. Mos. et Rom. »15, 2«, Aug., Arn. iun. in ps. 71 et 118.

2450 *impraegnare (imprégner)*: Aug. c. Faust. Manich. XV, 5 *sacrilegis uanitatibus*, Ps. Aug. serm. 121, 3 *uirgo auribus impraegnabatur*, 195, 5, 6, auct. Hypognost. V, 6, 11 *impraegnata a diabolo haeresis uestra*, Myth. Vat. II (cf. DV).

impraemeditatus: pass. M. Cap. (uisio), act. inc. uisit. infirm. II, 1 *quod impraemeditatus dictaueram.*

impraescius: inc. quu. ex uet. Test. 46 (homo) *per id, quod impraescius est, uarius et mutabilis est*, ex utroq. Test. 104, Ambr. (?) comm. in Ep. ad Rom. ad 3, 24.

impraescrutabilis: auct. de S. Hel. 29 *Eius consilii altitudo.*

ad impraesentiarum Gg. s. u. add. Hieronymi potissimum exempla e permultis haec: in Is. I ad 1, 7 *regionem eorum impraesentiarum alieni deuorant, et usque ad finem mundi perseuerabit uastitas Iudaeorum*, nom. loc. hebr. p. 130 *quercus Abraam et mausoleum eius impraesentiarum* (i. etiamnunc) *cernitur*, adu. Rufin. III, 10, adu. Iouin. II, 24, in Ier. I ad 4, 19 sq. *μαιμάσσει, quod uerbum usque impraesentiarum quid significet ignoro*, in Ezech. VIII ad 27, 15 sq., Didym. spir. snct. 59 *cum impraesentiarum* (i. e. in hoc loco, Amos 4, 12) *spiritus*

nomen uentum sonet (i. significet), — Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. III, 46 et saep., Cl. Mam. an. III, 13.

impraestrictus: [Fulg.] serm. 53 *Verbum Deum . . intrepido mentis obtutu impraestricta acie contemplantem.*

impraetermisse: Possid. uita Augustini 31 *uerbum Dei usque ad ipsam suam extremam aegritudinem impraetermisse alacriter ac fortiter . . in ecclesia praedicauit.*

impraeuaricabilis: Ignat. ep. ad Eph. uers. uet. 20 *obedientes episcopo et presbyterio impraeuaricabili sensu* (*ἀπερισπάστῳ διανοίᾳ*), »S. S. uet. Hebr. 10, 23« (DV).

*imprecari aliq*uem* (i. precari): App., Solin. 1, 11 *Myiagrum deum dicitur imprecatus*, Hier. adu. Heluid. 2 *Deus est imprecandus*, *ut* . ., in Is. XIV pr. al., atque ita imprecatio Hier. in Is. IX pr. *Dei poscamus auxilium et psalmistae imprecatione dicamus*: *dissipa gentes, quae bella uolunt* (Ps. 67, 31) al.

improbatio: Cic. et auct. ad Her., Aug. in Io. tr. 90, 2 *improbatio uitiorum uirtutumque probatio*, Primas. in I Cor. 14.

2460 **improbosus** Ps. Cypr.: A.

improducibilis: Hieron. intpr. Orig. in Ierem. hom. 3, 1 *duo contraria sunt adamanti isti*, *malleus et incus improducibilis*, — quae tamen incus ib. inf. dicitur *producibilis*, h. e. in qua confiat opus productile, cuiusmodi est tuba productilis S. S. Vulg., Hier. l. l. ʻnecessarius est malleus, ut tuba productilis fiat', et aliq. ib.

improprie: Plin., Gell., Rufin. Orig. princ. III, 5, 4 *καταβολὴν mundi, . . quod latine improprie constitutionem mundi interpretati sunt,* intpr. Iren., [Aug.] Categ. 16.

improprietas: Gell., Rufin. prol. in Cant. p. 308 *uerborum dictorumque rationes proprietatesque et improprietates,* gl. *ἀκυρολογία.*

improsperitas: Rufin. Orig. in Exod. hom. 7, 4 (et DV), Chalc. Tim. 18 (improsper Tac., Gell., Chalc. Tim. 2, in Tim. 5 al., sch. Cic.).

2464* improuidus *pass.*: Eust. Hexaem. I, 3 *non infecta esse uel improuida, quae uidentur, opineris.*

impudefactus: Montan. (sec. VI in.) ep. 1, 7 *impudefactus adulter;* — pudefactus Gell.

2465* **impudendus**: Cassian. Coll. XX, 9 *etiamsi consensum impudendae respuat uoluptatis.*

impugnamentum: Greg. in I Reg. IV, 4, 6 *qui ea corda, quae spiritalia impugnamenta deuicerant, ad exercenda opera pietatis excitant,* V, 1, 11 (sc. carnis).

impugnatio: Cic. ep. s., Cypr. habit. uirg. 14 al., Firm. m. II, 15 et 16, Hier. in Is. VII ad 22, 7 sq. al., Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. IV, 103 *cum sit contrarium necessitas et uoluntas, ita ut . . mutua se impugnatione consumant* al., Cassian. Coen. Inst. VI, 4, Ennod. ep. VI, 3 *aduersus omnem quae ex inuidia nascitur impugnationem . . seruandam esse constantiam,* ib. 9 *multis impugnationibus praegrauati* al.

impugnator: Cypr. ep. 59, 18, dein all., quos DV et Gg. citant, add. Fel. pap. III ep. 6.

impulsare: S. S. uet. (cit. DV), Ps. Cypr. sing. cler. 41 *cum adhuc concupiscentia nulla pectus impulsat*, Greg. Tur., quibus testimoniis contemptis Gg. solo contentus est gloss. Plac.

2470 impulsio: Cic., Quint., Arn., Don. ad Ter., Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. II, 88, Ennod. ep. V, 14 *saeuientis procellae impulsione.*

impunctio: Ps.-Soran. quu. medic. 245 (uid. 1501).

impurare: Isid. Diff. I, 230 *flagitiare est impurare* (Sen. ep. 87, 16 ed. Haase 'inspurcauit'), — impuratus Plaut., Ter., all.

impuritas: Cic., Capit., Ambr., Hier. in Is. XVI ad 57, 1 sq. *isti* (haeretici) *uocant eos quos deceperunt ad . . simulacra dogmatum suorum . ., uoluptates illis pollicentes siue celantes impuritates suas*, Vulg., Rufin. Orig. in Rom. II, 13 p. 133 al., Cassian. Coll. XII, 6 al., Saluian.

imputatio: Callistr. (sec. III) Dig., Hier. (?) ad am. aegr. ep. II, 15 '*quousque*' *imputatio est prolixioris aetatis*, Cassiod. in ps. 70, 7 *neglegendae sunt humanae imputationes*, *quando diuinae nobis probantur fauere uirtutes*, in 76, 20 al., id. Var. V, 27 *qui nostrae maluit imputationis uulnera declinare.*

imputatiue (imputare): Cassiod. in ps. 4, 6 '*multi dicunt, quis ostendit nobis bona?*' *. . hoc imputatiue legen-*

dum est, quasi dicant: promittitur nobis, quod penitus non uidemus . .; adi. Tert.

inacceptibilis: Vigil. Taps. Trinit. XII, p. 317 *inacceptibile est, ut corporalem uenerantes Deum non in Spiritu et in Filio adorent;* — acceptibilis non comparet, sed acceptabilis (sup. nr. 34).

inaccessibilitas: Aug. coll. c. Maxim. p. 732 M. *incorruptibilitatem et inaccessibilitatem utique a Patre accepit,* Ps. Hier. uinc. Petri 10, Arn. iun., — *inaccessibilis* S. S. uet. (et Vulg.), Tert., Nouat., Ambr., Paneg. s., Hier. in Ez. I ad 3, 12 al., an. in Iob I p. 52 bis.

inadibilis: Fortunat. Manich. ap. Aug. c. Fortun. 1, 3 (r. Gg.) *quod . . sit Deus . . inadibilis, intenibilis, impassibilis,* (Euod.) c. Manich. de fide 18, Sid., Cassiod. (Epiph.) h. trip.

2480 *inadulteratus*: intpr. Iren., Nou. uers. uulg. 47, 1.

inaequatus: Tibull., Tert. spect. 22 *inaequata ista miscentium.*

inaestimabiliter: Rufin. Orig. princ. I, 1, 5, Ps. Aug. serm. 108 ex. *in futuro inaestimabiliter remunerabimini,* Mar. Merc. Cyrill. inc. Vnig. 26 *immittit ipsam* (animam) *inaestimabiliter in corpus, et cum ipso etiam nascitur,* id. blasph. Nestor. p. 923 B al., Rustic. c. Aceph. p. 1185 C (adi. uett.)

inalienabilis: [Isid.] Coll. canon. (conc. Nicaen.) p. 16 Ar. *regnum sempiternum . ., inalienabile.*

inalligare: Marc. Emp. 34 p. 398 E *tamdiu inalligata, quamdiu* (i. donec) *eas* (uerrucas) *excutiat.*

inambiguus: Alberici Diac. serm. in Scholast. p. 946 t. 66 M. *certi et inambigui*, ib. p. 948 B.

inamissibilis: Aug., Prosper contra collator. 9, Leo serm. 87, 2, al.

inamplexibilis: Cassiod. in ps. 17, 13 *quia loco inamplexibilis est; — amplectibilis* Paulin. Diac. (sup. nr. 180), sed et complexibilis Chalcid. praebet (u. sup. 782), cum Boethius habeat complectibilis.

inanimans: Firm. m., Hier. in Ezech. XIII ad 44, 29 sq. *primitiua sunt animantium et inanimantium quae prima nascuntur.*

inanimatus: Hier. in Dan. 3 in. *ut . . res inanimata adoretur ut deus* al., an. in Iob I p. 49 *inanimatae stellae*, p. 58, 78, 99, III p. 221 al., Eustath Hex. VI, 1 *animantium inanimatorumque*, Boeth.

2490 *inanire: *praegn.* Cass. Fel. 76 p. 182 *inaniet per uesicam aquosum humorem.*

2490* in-aratus: p, Pelag. ad Demetriad. 28 *inaratum diu campum . . scidisse se gaudet.*

inarctare: Aug. c. epist. Manich. 25, 27 *ne ipsa Dei natura . . inarctetur*, ib. 28.

inarmare: Ven. Fort. uita Leobini 7 *coelestibus armis, orationibus uidelicet, se inarmans.*

inarticulatus: Arnob., Coel. Aur. sign. diaet. pass. 54 *uocis inarticulato sonitu*, ib. 86, Prisc., »Serg. in Donat.« Lact. ad Stat. Theb.

inattingibilis: Isid. Sent. II, 7, 5 *inattingibilem diuinam iustitiam.*

inaudibilis: propr. Censor., al. q. inauditus Aug. (?) ad fratrr. erem. s. 47 *o quam inaudibile* (q. incredibile) *malum!*

inaurire et *-ri*: S. S. Ps. 54, 1 ap. Hilar. in l. l. *inaurire Deus orationem meam* (Vulg. exaudi), Hilar. ib. s. 3 *postulare, ut orationem suam Deus inauriat . . non omnium meriti est, ut quod audit et inauriat, auditum quidem eius orantis uoce penetrante, sed dignationem eorum quae audiantur inauriendi sola orationis innocentia promerente*, ib. 4, al. Lact.

inauulsibilis: Nou. uers. uulg. 68 pr. (*ἀναφαίρετος*).

incalluisse: schol. Pers. III, 31 *ob pinguedinem incalluisse hunc;* — apud quosnam 'eccl.' Gg. inuenerit incallescere, nescimus.

incandescere: Ouid., Frontin. aq. 123 *eam partem aestatis, quae nimiis caloribus incandescit,* — perf. incandui et alii, quod *trans.* adhibet Ps. Hier. assumpt. B. Virg. 14 *quam totam incanduerat diuinus amor.*

2500 *incandidare*: Firm. err. gent., Cass. Fel. 32 p. 66 nigros dentes.

incantator: S. S. uet. Leu. 20, 27 ap. Aug. quu. in Hept. III, 77 et al. (Rönsch p. 57), Tert., Firm. m.

VIII, 26, Ambr. Hex. IV, 8, 33, Hier. ep. 96, 16 '*magos et incantatores* al., Vulg., Aug. in Hept. l. l. et II, 22 sqq. al., an. in Iob III p. 219, Isid., schol. Verg., all., — *incantatio* Tert., Firm., Hier. in Is. II ad 3, 3 *omnis sermo apostoli contra serpentes et aspides incantatio est*, Vulg.

incantatrix: Ps. Cypr. dupl. mart. 35 *ad incantatricum remedia confugit.*

incapabilitas: Aug. c. Maximin. I, 9, 2 *ecce incapabilitatem habet Pater, quae non est tua.* Cf. inf. (2867) insensualitas, aliaque Augustiniana in -tas: corrationalitas, ineffabilitas inf. 2699, mendositas c. Faust. XXXII, 16 'nonnullae codicum mendositates', nat. et grat. 61 al. (Cassiod. Inst. Diu. 4, ib. 15), nugacitas catech. 16, c. sec. resp. Iul. V, 15 al. ([Fulg.] serm. 54 ex.)

incapacitas: Philastr. (A), Rufin. Orig. in Leu. h. 4, 1 *secundum incapacitatem audientium;* — *incapax* Hier., Rufin. Orig. in Cant. I p. 330 al., [Rufin.] in Ioel 3, 9 sqq. *quasi magni certaminis incapaces*, Aug., Prud., Paulin. Nol., Mar. Merc., Salu.

incaptus: Hier. in Ezech. XIV ad 47, 6 sqq. *et nihil remansit incaptum.*

incarnare: »Amor.« (DV non indicato loco), Rufin. Orig. in Ps. 38 h. 2, 8 *qui animas nostras incarnauimus uel incrassauimus*, intpr. Orig. in Matth. 96 *anima non potens semper sufferre labores quasi creata et incarnata*, Aug. s. 118, 16, intpr. Iren., Cl. Mam. an., Cassian., Salu., Fulg. Rusp., Petr. Diac., Cassiod. (Epiph.), quorum locos indicabit DV.

incarnatio: Hilar., Ambr., Hier. adu. Iou. II, 30 *Christi*, in Is. III ad 9, 6 *ab incarnationis tempore in sempiternum* al., Rufin. Orig. in Rom. VII, 6 al., [Rufin.] in Os. III ad 14, 10 al., Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. I, 67 al., intpr. Iren., Cassian., Fulg. Rusp.

incarneus: Victorin. ad Iustin. Manich. 15 *ex incarneo caro.*

incastigatus: Hor., [Rufin.] in Am. I ad 3, 1 sq., Hier. (?) uer. circumcis. 18, Ferreoli reg. ad monach. pr. *quidquid ineptum lectio incastigata protulerit.*

2510 *incautela*: an. in Iob II p. 200 *uerba aliquando . . inconsideranter proferuntur ex incautela*, Salu., Facund. defens. X, 2 (hab. DV) *per incautelam et negligentiam uerbi.*

incendiosus: Coel. Aur., ut et ac. III, 4, 46 *siquidem sint incendiosae* (sc. species eae, quas admisceri iubet medicamini Heraclides) al., Cass. Fel. 61 p. 149 *febris*, 28 p. 45 *si incendiosus fuerit doloris sensus* al., App. h., Fulg. m.

incensare (*encenser*): »S. S. uet. Exod. 40, 25 *et incensauit in ea incensum compositionis* (Vulg. adoleuit super eo incensum aromatum) et ib. u. 5 Wirc.« (Rönsch p. 516), thes. nou. lat. et all. gloss.

incensio: Cic., App. Ascl. 41 (non 40), Arn., Vulg., Aug. serm. 138, 2, Coel. Aur. tard. I, 4, 122 *incensiones siue fumigationes.*

incens*ior*: Porph. ad Hor. S. I, 2, 120 sq. *incensioris libidinis* (non Claudian.).

incensorius: Cass. Fel. 13 p. 20 *causticae et septicae uirtutis id est incensoriae et putrificatoriae.*

incentiue: Ven. Fort. uit. Leob. 10 *una de puellarum collegio incentiue impulsa petulantiae aestu.*

incentiu*um*: s. Tert. pall. 4, »pass. Cypr. 7«, Arn. IV, 33, cett., e. c. Hier. in Ezech. IV ad 16, 10 *libidinis*, id. Did. spir. snct. 60 *per cogitationes et incentiua uitiorum* al., Rufin. Orig. princ. III, 2, 2; [Rufin.] in Am. II ad 6, 3 sqq. *incentiua luxuriae,* Sidon. ep. VI, 1.

incentor: Auien., Amm., Hier. in Matth. II ad 15, 19 sq. *malarum cogitationum*, Vulg. Macc., Rufin. in Iesu N. h. 1, 6 al., Paul. Nol., Oros. h. VI, 11 *rebellionis* al.

2518* *inceptiuus* Don. ad Ter., Diom.: A (r. Gg.), add. Caper 2240 P. *inceptiua* (sunt) *sordescit acescit.*

incessabilis: S. S. uet. (et Vulg.), Cypr., Ambr., Hier. ep. 121, 9 dolor, 16, 2 al., Rufin. Orig. in Ps. 37 h. 1 ex. al., Aug. in ps. 39, 1 *per angustias multiformes et incessabiles tentationes*, Oros. h. II, 4 *incessabilia certamina*, ib. 13, IV, 12 et saep., M. Cap., Coel. Aur., Cass. Fel. 35 *sanguinis fluxus; adu.* Hier., Rufin. h. mon. 12, Aug. in ps. 93, 23, Oros., M. Cap., all.

2520 *incessanter*: anon. in Iob 2 p. 49 *quae* (beneficia) *ille incessanter impertit filiis hominum* al., intpr. Orig. in Matth. 45, uers. Polycarp. ep., Cassian. Coll. VII, 3 al., Flauian. ap. Leon. M. ep. 22 *lacrimis quas incessanter fundo*, Eust. Hex. II, 8, Sidon., Sedul. Op. Pasch. III p. 654 M., Fel. pap. III ep. 1, Sidon. ep. VIII, 11, Rustic. c Aceph. p. 1209 M., Cassiod., Cod. Iust., Greg. in I Reg.

III, 4, 17 al., Isid. quu. in Deuter. 21, 2, Gild., — *incessans* an. in Iob II p. 131 *incessanti nequitia*, Cassiod., Greg. M.

incestator: Zen. Ver. II tr. 40 (et DV), Aug. c. Faust. Man. XXII, 98 *nurus suae nefarius incestator*, id. unit. eccl. 9 al., Primas. in Ep. ad Rom. 1 (pagani) *de incestatoribus diis suis deberent erubescere.*

incestuosus: Hilar. in ps. 130, 3 *incestuosis et parricidalibus filiis parcit*, Firm. m. VIII, 30 *filios incestuoso coitu conquisitos* (hunc l. r. Gg. add. Greg. M.), — ab incestus, us Cic. bis et 'plerique ueterum' (i. e. nonnulli uett.) sec. Gell., Hier. in Is. VI ad 15 al.

inchoatio: S. S. Gen. 1, 16 ap. Aug. de Gen. contra Manich. I, 14, 20 *fecit Deus . . luminare maius inchoationem diei, et luminare minus in inchoationem noctis* (quae resp. Hier. chron. Eus. p. 35, at Vulg.: ut praeesset diei, . . nocti) et »Hebr. 6, 1«, Hilar. in ps. 118, l. 10, 6 al., Rufin. Orig. in Rom. V, 8, intpr. Orig. in Matth. 63 *post inchoationem christianitatis*, Aug. freq., Leo serm. 33, 5, Q. Iul. Hilar. de die paschae 6, Sidon. ep. IV, 22, Boeth. arithm. II, 6 al., Ennod. ep. VIII, 3 al., Isid. quu. in Gen. c. 1, 16, in Deuter. 4, 1.

inchoator: Aug. Gen. ad lit. I, 4, 28 *ab omnium rerum non solum formatarum, sed etiam formabilium inchoatore Deo atque creatore*, Prud., inc. quu. ex nouo Test. part. alt. 29 *inchoator nouae praedicationis.*

incircumcisio: Hier. in Ierem. II ad 9, 26 *omnis domus Israel incircumcisa est corde, non carne, quae incircumcisio ducit ad mortem.*

incircumscriptus: Tert. adu. Hermog. 38 *corporaliter immensam et incircumscriptam*, Hilar., Ambr. spir. sanct. I, 7, 82 *incircumscriptus . . et infinitus Spiritus sanctus* al., Hier., ut Didym. spir. snct. 6, Oros. VI, 18 *ne latius incircumscripta caedes ageretur*, Prud.

incircumspectus: Oros. h. II, 6 s. f., Cassian. Coll. XII, 2 *per incuriam incircumspectae mentis* (locos r. Gg.); — **adu.** Cassian. Coll. IV, 3 *incircumspecte nosmet ipsos et remissius exhibentes . .*

incircumueniendus: Nou. uers. uulg. 111, 3 *cautas et incircumueniendas rei p. leges.*

incitator: Fronto eloq. p. 146 Naber Tert. ad natt. II, 3, Cypr. ep. 20, 3 (r. Gg.), Amm., Eges. I, 40, 10, Hier. ep. 118, 7 (?), Aug. (?) de uera et falsa poenit. 5, 11 *mali* (i. e. ad malum).

2530 *inclamatio*: Tert., Cassian. Coll. XIV, 7 *cum reuerentissima nominis illius inclamatione*, Nou. vers. uulg. 6, 2.

inclangere: Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. VI, 28 *fit ut . . retecta sententia Manichaei nobis carmen inclangas;* — reclangere Amm.

in-clinabilis: anon. in Iob I p. 104 *Iob . . in omnibus inclinabilis atque immobilis permansit* (at p. 133: indeclinabilem fidem eius et immobilem firmitatem); — inclina-bilis Sen.

inclusor: Hier., Vulg., al. Aug. Ciu. D. XII, 26 *deos istos . . esse inclusores alligatoresque nostris ergastulis aerumnosis et grauissimis uinculis.*

inclusorius: Thes. nou. lat. p. 107.

in-coactus: Sen., Cassiod. Var. XI, 3 *quod generaliter debeo, incoactus exsoluo.*

incoadunatio: Arnob. iun. De Deo trino II, 14 *sacris literis fidem facientes, quod sit naturaliter Deus et incoadunatione sua cum carne conuenerit.*

in-coctus: »Fab. Pict. ap. Gell.«, Plaut., Th. Prisc. I, 15 *oua recentia incocta.*

incoercitus: Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. IV, 41 (r. Gg.) *in pecoribus incoercitos dimisit affectus.*

incogitabilis *pass.*: Amm., fragm. iur. Vatic. 75 ex. (r. Gg.), M. Cap., Cl. Mam. an. I, 3 *miro atque incogitabili modo;* act. Plaut., Lact.

2540 **incognitio:** Isid. Diff. I, 216 *phantasma rerum incognitio cognitarum.*

incognoscibilis: Mar. Vict., Candid. Arian., Hilar. in ps. 143, 8 (quod enim meritum hominis est, ut ei se cognoscibilem Deus praestet,) *ut incognoscibilis natura cognitioni nostrae sese ipsa submittat?*, intpr. Iren., inc. uocat. gent., adu. Mar. Vict. (DV).

incoinquinabilis: Aug. c. Fortunat. 1, 1 *Deum esse . . inuiolabilem et incoinquinabilem* al., (Euod.) c. Manich. fid. 1, ib. 18 al., Fulg. Rusp. ad Trasim. I, 5 (et DV) *incoinquinabilem sapientiae statum*, ib. sup., Ferrand. (A p. 14*).

*incoinquinabil*iter: Aug. de natura boni 44 *potentia diuinitatis sine ullo nexu incoinquinabiliter, inuiolabili-*

ter, incorruptibiliter omnibus rebus administrandis regendisque praesentem.

incoinquinatus: Ambr., Egesipp. B. Iud. I, 31, 3, Vulg. Sap., Aug. coll. c. Maxim. p. 726, id. Gen. ad lit. X, 17, 31, anon. in Iob I p. 25 *diuitias . . incoinquinatas, incontaminatas*, ib. p. 36 al.

incolare: Tert. res. carn. 26 s. f. *proinde et in paradisum restitutio carni uidebitur repromissa, quae eum incolare et custodire sortita est.*

incolatus, us: S. S., inscr. temp. Hadr., Tert., Modestin. Dig., Ambr. in Luc. VI, 75 (plur.) al., Hier. nom. hebr. p. 80, ep. 106, 3 al., [Rufin.] in Am. II ad 9, 15 *ut ab earum* (terrarum) *incolatu arceantur*, Cod. Theod. XII, 1, 46 *si ciuico nomine aut uinculo incolatus oppidanea necessitas eum detinet obligatum*, ib. 52 al.

in-colatus Plin. Val.: A (r. Gg.).

incomma, ae: Veg. m. I, 5 (r. Gg.) *proceritatem tironum ad incommam scio semper exactam* corr. pro incomma, atis (*ἔγκομμα*), ut est ap. Hier. Ceterum attulit illud iam Rönsch p. 254.

incomminutus: anon. in Iob II p. 137 *ut fundamentum immobilis, tanquam adamas incomminutus*, p. 157.

2548* **incommixtus:** Eust. Hexaem. II, 7 *incommixtam naturam illarum* (lucis et tenebrarum).

**incommodans pass.*: Rufin. hist. monach. 1 p. 123 *non permittebat ad se incommodantes deferri, sed benedicens oleum dabat, ex quo peruncti sani fierent*, atque ita

*incommodus id. ib. 11 p. 169 *ad uisitandos fratres incommodos*, Ampel. 2 *carcinus .. incommodiorem faciebat eum* (Herculem) *quam ipsa excetra.*

2549* incommoditas *incommodité*: (Unpässlichkeit): »Egesipp.«, Felic. pap. III ep. 2 *decessoris mei studium, longa incommoditate faciente, haec crebrius iterare non potuit.*

2550 **incommonitus:** Hier. in Ezech. hom. 1, 8 *nec longo tempore incommonitum populum dereliquit*, Leo ep. 157, 4 *quod incommonitus facere debuisti.*

incommunicabilis: Vulg. Sap., Aug. in Ioann. tr. 79 ex. *ut incommunicabile nomen inconcessae diuinitatis inuaderet*, Rufin., Chalcid. Tim. 25 *estne aliquis ignis scorsum positus et incommunicabilis?* (*ἄρ' ἔστι τι πῦρ αὐτὸ ἐφ' ἑαυτοῦ ..;*), in Tim. 3, Boeth., Fulg. Rusp. ad Trasim. III, 4, Ferrand. ep. ad Seuer. 9 *proprietate incommunicabili*, Pasch. spir. sanct. II, 6, Dionys. Exig. Greg. cr. hom. 9, [Isid.] coll. can. 6 (conc. Antioch.), 17 *si episcopus .. non suscipiat ministerium sacerdotii .., hunc incommunicabilem esse debere* (q. excommunicatum), ib. 7, 9.

incommutabilitas: Aug., Dionys. Exig. Greg. cr. hom. 1, Boeth. Vtrum Pater p. 165 P., Primas. in I Tim. c. 6, Fulg. Rusp. quinq. quu. 28 et al.

incommutabiliter: Aug., Fulg. c. Fastid. 14 *cui proprium naturaliter est incommutabiliter atque indeficienter uiuere* al., Cassiod. in ps. 23, 6 *qui incommutabiliter damnare potuisset.*

incomparabilitas: Aug. collat. c. Maxim. p. 729 *de cuius incomparabilitate*, uers. uet. Ignat. ep. ad Trall. 5 *omnipotentis Dei incomparabilitatem* (*τὸ ἀπαράθετον*).

incompassibilis: Tert. »adu. Prax. 29« atque inde Phoebad. c. Arian. 19 *si impassibilis Deus* (Tert.: Pater), *utique et incompassibilis.*

incompellabilis: Rufin. (DV), Eust. Hexaem. II, 5.

incompetenter: Diom. I p. 386 *passiua declinatio* (τοῦ fero) *non incompetenter analogiae declinatur*, Rufin. Orig. in Num. h. 25, 1 *nomen scandali a nonnullis incompetenter praesumitur*, id. Clem. Recogn. III, 23 *si ignoras, quod absurde et incompetenter interroges*, ib. inf. al., Cod. Theod., Nou. Val., Cassiod.; *adi.* Th. Prisc., Cassian. Coll. I, 20 *immoderatis incompetentibusque ieiuniis.*

incompos: Appul. Polemon. Physiogn. p. 125 *incompotem mentis hominem.*

incomprehensibiliter: c p. 11, cf. Quich. et DV s. u., add. Rufin. Orig. princ. IV, 1, 7.

2560 *incomprensus*: Lact., Prud., Maxim. Taur. serm. 48.

2560* **inconceptus:** Phoebad. c. Arian. 9 *huius natiuitas ideo inenarrabilis nuntiatur, quia per ipsam inconceptus est, sed perfectus ex Deo Patre Filius Deus est.*

in-conciliare: Paulin. Nol. ep. 24, 9 *qui per oboedientiam pietatis suae reconciliauit Patri mundum, quem inconciliauerat primi parentis inoboedientia,* cf. in-conciliatus Boeth. (DV).

inconcusse: Hier. in Is. h. 7, 2 *credimus in Eo inconcusse et firme, uiuentes iuxta quod docti sumus*, Aug., Cod. Iust. (non Theod.) »XI, 61, 6«.

*inconditus *pers.*: Hier. adu. Vigilant. 3 *est imperitus . . et sermone inconditus.*

inconfidens: Greg. M. in psalm. poenit. 2, 15.

inconfuse: Mar. Merc. blasph. Nestor. p. 914 B al., Vigil. Taps. c. Eutych. IV, 19 *Verbum carni unitum . . inconfuse hominem factum*, V, 25, Agapet. pap. I ep. 1 (in fid. confess. Iustiniani) *Filium unigenitum in duabus naturis inconfuse incommutabiliter inseparabiliter agnoscendum*, Cassiod. in ps. 16 (2640), »Facund. def. IX, 7«, — inconfusus Sen., Claud., an. in Iob II p. 131 *ab inconfuso confusus.*

incongrue: Seru., Hier. in Ezech. h. 4, 8 al., Rufin. Orig. in Leu. h. 14, 4 *quae ignorantibus sensum Scripturarum inconsequenter dicta uidentur et incongrue*, Aug., Macr., M. Cap., Sid. ep. IV, 14, — *incongruus* App. dogm. Plat. III, Symm., Veg. m., Hier. Did. spir. snct. 62 *de his nominibus nostris et incongruis uocabulis,* ep. 74, 3 *ne cui uideatur incongruum, si meretrices dicantur synagaga et ecclesia* al., Rufin. Orig. princ. II, 3, 6, intpr. in Matth. 103, Oros. h. III, 4, an. in Iob I p. 107, Chalcid., Boeth., alii.

incongruenter: Tert., Nouat. Trin. 1 *liber esse debuerat, ne incongruenter Dei imago seruiret*, Aug. Conf. XIII, 3, 4, Cassian. Coll. I, 21; — adi. Plin. min., Tert. adu. Marc. IV, 15 al., Lact., all.

inconiunctus: Ps. Hier. assumpt. B. Virg. 13 *naturam singularem et inconiunctam*, Boeth.

inconnexus: Mar. Vict. (asynarteta i. e. inconnexa), Auson., Boeth. comm. in Arist. intpr. ed. prim. I, 8 *talis iuncturae, quae res sibimet inconnexas copulat.*

2570 *inconsequens*: Diom. II p. 455 *discrepantes et inconsequentes inter se dictiones,* Hier. adu. Rufin. II, 15 *inconsequens textus ipse uerborum* al., Rufin. Orig. princ. IV, 1, 17 *praecipitur exterminari omne . . non . . circumcisum, quod ualde inconsequens est, cum oporteret . . iuberi ut parentes punirentur, qui filios . . non circumciderunt,* [Rufin.] in Am. II ad 6, 2, Coel. Aur., Prisc., Ps. Ascon.,

inconsequenter: Hier. in Gal. III ad 5, 13 *sed quo . ., si sic intellegantur, ut resonant, inconsequenter et abrupte repugnare inter se . . uideantur,* Rufin. Orig. in Leu. h. 14, 4 (sup. 2566), Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. II, 105 *conuinco secundum dogma tuum inconsequenter Apostolum pronuntiare* (Rom. 5, 16) '*gratia autem ex multis delictis in iustificationem*', *qui dixerat* '*ex uno peccato iudicium in condemnationem*', Coel. Aur.

inconsideranter: locis lexx. add. an. in Iob II p. 200 (sup. 2510).

inconsideratio: Salu., Arn. iun. in ps. 148 *utinam . . non inconsiderationis nostrae soporaremur grauedine.*

inconsiderato: *adu.* Tert. praescr. haer. 1 *uane et inconsiderato* (cod. Agob.) *plerique hoc ipso scandalizantur, quod tantum haereses ualeant.*

inconsolabilis: Ouid., Amm., Ambr., Eges. II, 9 (r. Gg.), Hier. in Eccl. 4 p. 418 (dolor).

inconsonans: Rufin. bened. II, 9, 2, Aug. c. Faust. XXXIII, 3 (r. Gg.) *scripturas tam inconsonantes et uarias*, Chalc. Tim. 20, Pomp. gramm., Boeth., — adu. intpr. Iren. (consonanter sup. 965).

inconsonantia: Rufin. Clem. Recogn. II, 34 *quod si consonantia prophetam non facit*, *multo magis nec inconsonantia*, anon. in Iob I p. 101 *ut suam inconsonantiam atque aduersus inuicem contrarietatem ostenderent*, Prisc.

inconsonus: Boeth. mus., Vigil. Taps. c. Eutych. II, 1; *adu.* Verecund. in cont. Deuter. 22 (habet DV).

inconstruere: [Fulg.] serm. 11 *pulchrius caelabatur inconstructa parietibus moles*, — uerbi in-con-praefixi exemplum unicum.

inconsubstantiuus: Vigil. Taps. Trinit. VII, p. 266 *ubi ait 'Verbo Domini'*, *non sonum uocis inconsubstantiuum esse accipias*, . . *cuius tantum in phantasia auditus est resonantis*, *sed factus nullus;* — consubstantiuus Tert.

2580 **inconsumptibilis:** Cassiod. in ps. 127, 2 *inconsumptibili perennitate seruatur;* — consumptibilis id. an. (c. 3), intpr. Iren.

inconsumptus: Ouid., Stat. Silu. IV, 6, 5.

incontaminabilis: Tert., Rufin. Orig. in Exod. h. 8, 4 *conuersatio ita pura et incontaminabilis*, *ut templum Dei esse mereatur*, id. Orig. in Gen. h. 5, 1, postt.

incontemplabilis: Tert., Petr. Chrysol. serm. 69 *Deus uultu incontemplabilis*.

incontiguus: Arn., Mar. Merc. Cyrill. inc. unig. 33 *licet* (anima) *incontigua sit et simplex.*

incontrectabilis: Aug. c. sec. resp. Iul. VI, 22 *uis nescio quae inuisibilis et incontrectabilis secretis naturalibus insita est*, *ubi iura propaginis naturalia delitescunt*, id. serm. 214, 7, Vigil. Taps. c. Eutych. IV, 22 *inuisibilis semper et incontrectabilis permanet* (contrectabilis Tert., Lact., Auson., Prud., contractabiliter Lucr. IV, 658).

incontritus: Hier. Orig. in Ierem. hom. 3, 1 (s. u. inconuincibilis).

inconuenienter: Rufin. Orig. in Rom. III, 8 *nec inconuenienter uidebitur de ea dictum*, *quod* . . al., Aug., Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. III, 90 *inconuenientissime*, intpr. Orig. in Matth. 27, M. Cl. Sacerd. I p. 453 K., Chalcid., Boeth., Greg. in I Reg. III, 4, 21 al., Isid. quu. in Deuter. 9, 2 *si quid inconuenienter ex diuerso genere uel religione in uita cuiusque contexitur* et saep.

inconuenientia (inconvenance): Tert., Aug. morr. eccl. 8, 11 *quis* . . *non uideat per inconuenientiam temperationis haec laedere*, *ac rursus per conuenientiam non laedere,* ib. inf. bis, ib. 12, 13, quaestt. 59, 1 al., Macr. diff., Fulg. Rusp. (DV).

inconuentus: Nouell. Val., Crisc. breu. can. 281 *de his*, *qui in plebes*, *quas ad se putant pertinere*, *inconuentis his*, *a quibus tenentur*, *irruerint.*

2590 *inconuertibilis*: Tert., Hier. Did. spir. sanct. 5, 12 al., Rufin. Orig. princ. I, 2, 4 al., Aug. c. sec. resp. Iul. V, 42 *Deus*, *cuius solius est inconuertibilis incommu-*

tabilisque natura, id. in Iob 7 al., Paulin. u. Ambr., Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. V, 25 *inconuertibilem esse malitiam* al., Facund. defens. VI, 4 *diuinitas*, all., — inconuersibilis Aug. (inf. in 2951).

inconuertibilitas: Hier. Did. spir. sanct. 5 (Spiritus) *eandem habens inconuertibilitatem*, Rufin. Orig. princ. II, 6, 6 *quae* (anima) *inconuertibilitatem ex uerbi Dei unitate indesinenter ignita possedit*, id. Pamph. pro Orig. p. 336 L. *quod eadem sit inconuertibilitas Spiritus sancti, quae Patris et Filii*, Rustic. c. Aceph. p. 1248 (et DV), ib. p. 1249, Cassiod. (Epiph.) hist. trip.

inconuertibiliter: Hier. Did. spir. sanct. 7, Rufin. Orig. princ. II, 6, 5, Leo ep. 102, Eutych. ap. eund. ep. 21, Mar. Merc. Cyrill. apol. adu. Theod. p. 974 D al., Vigil. Taps. c. Eutych. IV, 4 *inconuertibiliter perfectus homo*, ib. 8 et 19, V, 25, Rustic. c. Aceph. p. 1235 *una subsistentia* (est) *inseparabiliter indiuise inconuertibiliter*, »Dionys. cr. hom. 28«.

inconuincibilis: Hier. Orig. in Ierem. hom. 3, 1 *incontritus et inconuincibilis permanens*, Iustin. Nou. uers. uulg. 44, 1 (conuincibilis Isid.).

incorporabilis: Tert., auct. Zacch. et Apoll. cons. II, 15 *nec enim incorporabilis diuinitas, sed corpus affixum est* (sc. cruci), Max. Taur., Boeth.

incorporalitas: Tert., Aug. Ciu. D. X, 11 *si corpore et incorporalitate dii a daemonibus distinguuntur*, Macr., Boeth., Isid. ord. creat. 15, 9.

incorporare: locis ap. Gg. addimus Aug. in Iob 39 *ecclesiae credituros* al., Cl. Mam. an. II, 3, 2 *animam.*

in-corporatus Cl. Mam. an.: A.

incorporeus: praetentatum a quibusdam teste Gellio ad graecum *ἀσώματος* exprimendum usurpant recc., ut Hier. Did. spir. snct. 62 *de incorporeis et inuisibilibus* al., Rufin. Orig. princ. I pr. 8 *ἀσωμάτου id est incorporei*, h. mon. 1 p. 133 Vall. al., anon. in Iob I p. 9 al., Macr., M. Cap., Cl. Mam. an. saep. Rarius et apud recc. dumtaxat in- priu. praefixa est adiectiuis -eus finitis, ut incarneus (2508), impuluereus Gell.

incorreptibilis: Isid. Sent. III, 5, 34 *ob incorreptibilem iniquitatem.* ¿ An incorrectibilem, cl. III, 44, 3.

2599* **incorreptus:** Greg. in I Reg. II, 4, 20 (peccata).

2600 **incorrigibiliter:** Isid. Sent. III, 2, 6 *inc. delinquentes;* — *adi.* Greg. M., Is. Sent. III, 46, 4.

incorruptibilis: S. S., Tert., Lact., Firm. m. V pr., Hier. in Is. XI ad 40, 6 sqq. *incorruptibile corpus accipiens* al., Rufin. Orig. princ. II, 3, 2 al., an. in Iob I p. 12, all., *adu.* Aug., Max. Taur., an. in Iob I p. 54 *incorruptibiliter* (ut spiritus) *aerem pertransiens et pelagus.*

incorruptibilitas: S. S. (duos locos Rönsch p. 217), Tert., Lucif., Rufin., Aug. Trin. IV, 18, 24 ex., Sulp. Seu., Cl. Mam. an. I, 3, 17 *diuinitatis*, all.

incorruptio: S. S., Tert., Cypr. mort. 8, Hilar. Trin. III, 16 al., Ambr., Hier. c. Pelag. II, 25 al., Rufin. Orig. in Cant. III p. 8 al., an. in Iob III p. 224 *in incorruptionem suscipietur spiritus* al., Aug. serm. 19, 5 al., all. eccl.

incrassare (*engraisser*): S. S., Tert., Ambr., Hier. in Mich. I ad 3, 1 *satiauerunt se carnibus et incrassati sunt* et saep., Rufin. Orig. in Ps. 38 h. 2, 8 al., Aug., ut Conf. VII, 1, 2 *ego incrassatus corde.*

**incredulitas eccl.*: (quemadm. 1130) Tert. adu. Marc. I, 12 *incredulitatis reos*, Zen. I tr. 1, 1 *Iudaeorum populus displicuit Deo incredulitate*, Hier. ep. 36, 16 *Christus Iudaeorum incredulitate compulsus proficiscitur in Galilaeam*, c. Pelag. II, 14 *Marcus scribit* (c. 6) *de Domino: et non poterat ibi ne unam quidem facere uirtutem . ., et admirabatur propter incredulitatem eorum: Dominus dicitur non potuisse in Nazareth ne unam quidem facere uirtutem, et infidelitatis alienae stupore retinetur* al., Rufin. Or. in Rom. II, 14 *horum incredulitas non euacuat fidem Dei* (p. inf.: quia infidelitas eorum fidem Dei non euacuat) al., intpr. Orig. in Matth. 27, Paulin. Nol. (DV), Oros. hist. VII, 39, all., quemadmodum et adi. incredulus, ut Tert. res. carn. 36 *uirtutis Dei incredulos* al., Hier. in Is. V ad 22, 10 *quia semper Dei praeceptis increduli fuerint*, Vulg. (incredulus *pass.* Gell., Rufin. Orig. princ. I, 3, 1 *quamuis satis hoc mirum et incredulum* — i. incredibile — *uideatur iis, qui . .*).

increpatio: Tert., Don. ad Ter., Hier. in Is. XIII ad 50, 2 *ad increpationem Domini desertum fit mare*, in Ezech. V ad 16, 52 *subiacere increpationi* al., Vulg. Sap., Rufin. h. mon. 1 p. 135 al., [Rufin.] in Am. I ad 1, 11 sq. al., intpr. Orig. in Matth. 72, anon. in Iob I p. 5 al., Aug.

increpatiuus: Hier. (?) in Iob 38 in. *sermone terribili et increpatiuo*, intpr. Iren., auct. Praedest. III, 14 *uerba increpatiuo modo legenda* (hab. DV), — *adu.* Aug.

in Io. tr. 37, 3 *homines de his rebus quas certas habent aliquando increpatiue dubitant, id est uerbum dubitationis ponunt, cum corde non dubitent . . apostolus . . qui dicit 'puto' dubitare uidetur, sed ille increpabat, non dubitabat*, Acr. ad Hor. ep. II, 2, 154, Sidon., Cassiod. in ps. 54, 13 *hic et sequens uersus increpatiue legendi sunt* al.

increpator: Aug. (locum nunc attulit Gg.), Cassiod. in ps. 140, 6 *uir sanctus non in ira corripit, sed per dilectionem increpator accedit*, Acr. ad Hor. AP 174, gloss. (*increpatorius* Sid., [Fulg.] serm. 7 *illorum uoces increpatorias*, hist. trip. X, 4 *homiliam increpatoriam fecit aduersus eum*).

increpundia: neutr. pl. Fab. Claud. Gord. Fulgent. aet. mund. XI in. *ecce paruum adhuc ex increpundiis Roma subrigit uerticem*, — pro consueto crepundia.

2610 *incrispatio*: Aug., Primas. in Apoc. V ad 22 *capillorum incrispationibus*.

inculcate: comp. Aug. c. Iul. V, 16, 63 *audi . ., quod eorum sensibus inculcatius intimetur, quos fallere affectas* al.

in-culpabilis: Solin., Hilar. in ps. 52, 9, Auien., Rufin. Orig. princ. III, 5, 5 ex., Prud., all. eccl. saep.

in-culpabiliter: Rufin., Aug., Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. III, 87 *fit hoc inculpabiliter*, Liberat. breu. 11, Cassiod.

inculpate: Zen., Ambr., Hier., Aug. c. mendac. 3, 5 *quando id inculpate fieri . . didicerit*, Dion. Exig., inscr.

incunctabile CHAR dig. 22,5,21,1

in-cunctabundus: auct. Zacch. et Apoll. consult. I, 18 *Abraham . . incunctabundus domum patriam propinquosque per uocationem Dei . . reliquit.* Apud scriptores quidem aliud exemplum adiectiui uerb. in -bundus cum in- priu. compositi nondum inueni, cum sane Thes. nou. lat. praebeat impudibundus (p. 242 frontosus, impudibundus).

incunctanter: Vlp. Dig., Cypr. mortal. 24 *incunctanter et libenter ad Dominum ipso uocante ueniamus*, ep. 73, 23 al., Lact., Hier. in Is. XII ad 43, 1 sqq., Sulp. Seu. dial. I, 13, 7, Oros. h. VII, 34 al., Mart. Cap., C. Th. XVI, 5, 58, 6 al.

incurabilis: Zen. II tr. 43, 2 *auaritiam, quae est incurabilis cancer*, Th. Prisc. et Coel. Aur. (locos r. Gg.), Cass. Fel. 29 (platycoriasis) *omnino incurabilis nuntiatur*, 8 p. 15, 46 p. 116 al., Cassian. Coll. XVIII, 17, Cassiod. (Epiph.) hist. trip., gloss. (curabilis Iuu., Coel. Aur. t. II, 12, 137 al.).

incurabiliter: inscr. Pomp. 3034 c (r. Gg.)

incursatio: Cypr. ad Demetr. 18 malorum, Non. (laruarum).

2620 **incursibilis:** Nou. uers. uulg. 30, 8 *ut nulli tales pecuniae collectiones ingressibiles et incursibiles facile fiant* (*ὥστε μηδενὶ τὰς τοιαύτας ἀργυρολογίας βατάς τε καὶ ἐπιδρόμους ῥᾳδίως γίνεσθαι*).

incuruatio: locis lexx. addi potest Cassian. Coll. XXI, 26 genuum al., [Fulg.] serm. 24 *inclinatio Christi incuruatio est superbiae Antichristi.*

incuruitas Chalcid. in Tim.: A.

indagabilis: act. Cassiod. in ps. 145, 1 (r. Gg.) *uirtus animae . . quae causas . . creaturarum indagabili ratione perquirit*, in 148 concl., in 150 concl. al., Boeth. geom., »Grom. p. 394«, Isid.

inde est, quod . . Sen. rh. contr. IV pr. 2 *inde est, quod Labienus . . dicit*, Sen. dial. VI, 23, 2 (r. Gg.) *inde est, quod Plato clamat, sapientis animum totum in mortem prominere*, Plin. ep. (VII, 5, 1), Solin. 27, 27, id. 30, 2 (cf. 53, 27: unde est, ut), Quint. decl. 4, 14 (cl. Quint. Inst. VI, 1, 42, VIII, 6, 51), Capit. Macr. 3, 6, Vop. Prob. 1, 2, Paneg. V (Eum.), 20 *omnia, principes, uestra sunt . . et inde est, quod consulere singulis aequaliter licet, cum uniuersa teneatis*, IX (inc.), 23, XII (Pacat.), 9, Arnob. II, 31, et freq. postt., u. c. Rufin. Orig. in Rom. II, 7 *inde est, quod et in hoc loco subiungit . .*, in Iesu N. 15, 3 p. 134, Ruric. ep. II, 15.

indebitus: Verg., Ou., Dig. (indebitum s.), Tert. adu. Marc. I, 23, Hier. in Dan. 9, 24 *Herodes indebitum arripuit regnum* al., Oros. VII, 27 *cupidos praedae indebitae*, Cod. Theod., Coel. Aur. t. IV, 9, 131.

indeclinabiliter: Rufin. Orig. princ. II, 6, 6 *quod . . indeclinabiliter motus ac gestus corporis suscipit et gerit*, id. eiusd. in Iesu N. h. 4, 2, in Ps. 36 h. 5, 4, Aug., Cassian. Coll. XXIV, 24 al., Chalcid., Max. Taur.

2626 **indecor:** subst. (?) Ambr. (?) in Susann. laps. 8, 34 *quantumuis laborem et indecorem subire contende, dummodo ab aeternalibus poenis libereris*, nisi tamen mauis pro adiectiuo accipere.

indecorosus: anon. in Iob II p. 150 *quid hoc indecorosius atque illicitius?*, — decorosus Ambr., all. (sup. 1223). Cf. *in-actuosus*, *inaquosus*, *inartificiosus*, *incopiosus* Tert., *indisciplinosus* (De-Vit s. u., adu. S. S. Sirac. Rönsch. p. 230), *inflexuosus*, *infrontuosus* Th. Thes., infructuosus pA et postt., ingloriosus Pl. ep., Arn. iun., intpr. Iren., *inherbosus* inf. 2786, inofficiosus, inspeciosus Petr., *instudiosus* App., irreligiosus Liu., postt.

indefatigatus: Sen., Fab. Claud. Gord. Fulgent. aet. mundi XI p. 142 *fatigato tot triumphis mundo ipse* (Caesar) *tantum indefatigatus ciuili sanguini non pepercit.*

indeficienter: Hilar. in ps. 118 l. 13, 2 *quod facit, indeficienter exercet*, Aug., Ps. Aug. serm. II ad catech. 13, an. in Iob I p. 23, Fulg. Rusp. c. Fastidios. 14 (in 2552), id. c. Fabian. fr. 6 al., uers. Polycarp. ep. ad Phil., — *indeficiens* S. S. (Rönsch p. 225 sq.), Tert., Lact., Ambr., Rufin. Orig. in Gen. h. 16, 3, an. in Iob I p. 121 *in futuro seculo illo infinito atque indeficienti*, Oros. apol. p. 605 *indeficienti usque in finem uigore.*

2630 **indeficientia:** Facund. defens. IV, 2 *tua ad Deum postulatio capsaci nostro indeficientiam ex paruo praestat.*

indefinite: Gell., Hilar. Pict., intpr. Orig. in Matth. 59 p. 339, Aug. Conf. XI, 26, 33 *quid metior . . et dico aut indefinite 'longius est hoc tempus quam illud', aut etiam definite 'duplum est hoc ad illud'?*, Agg. Vrb., M. Cap., Boeth., — *indefinitus* Gell., App. dogm. Plat. III p. 263 (propositio), unde mutuatus M. Cap. »IV, 396«, id. al., Chalcid.

indefinitio: Nou. uers. uulg. 103 pr. *existimauimus oportere antiquam indefinitionem* (*ἀοριστίαν*) *definire.*

indefloratus: Hier. (?) ad am. aegr. ep. II, 5 *indefloratae uirginis* (cf. 1253).

indelebilis: Ouid., Lact. (nunc add. ap. Gg.), Hier. in Ier. III ad 17, 1 (peccatum), Gaud. tr. 2 (et DV) *redemptionis nostrae indelebilem memoriam teneamus*, Adaman. locc. sanct. III, 4 *indelebilis in pauimento permanet idem equinus cruor.*

indeliberanter: anon. in Iob II p. 126 *melius est, ut congrediar, quam ante secundam luctationem indeliberanter fugiam; . . forsitan in secunda congressione uictoria ad me reuertetur.*

indeminutus: Zen. II tr. 13 (et DV), Petr. Diac. incarn. et grat. 3: A.

indemniter: Nou. uers. uulg. 29, 3 *circumibit indemniter ciuitates, ut neque ipse, neque eius assessor aliquid lucretur* (adi. Sen., Dig.).

indemonstrabilis: App. dogm. Plat. III, Boeth. Arist. Anal. post. I, 2, 3, 7, 19 al.

indemutabilis: Tert., Hilar. in ps. 52, 12 *bonus solus per naturam indemutabilem suam semper Deus*, ib. 11 al., Zeno, Cassian. Coen. Inst. VIII, 4 al., Ennod. Cf. 1312, 2641.

2640 *indemutabiliter*: Mar. Merc., Ennod., Cassiod. in ps. 16 s. f. *uidemus, quia duae naturae . . inconfuse atque indemutabiliter inuicem sibi conuenerint.*

indemutatus: Hilar., Fulg. adu. Pint. 10 *imago indemutata inuisibilis Dei, qui est Filius a Patre genitus.*

indeprehensibilis: (unbemerkbar, unbegreiflich) Quint. decl., auct. Zacch. et Apoll. cons. I, 26 *intellectibus nostris . . indeprehensibilem rationem*, inscr.

indesecabilis Hilar. Pict.: c p. 11.

indesignatus: Victor. Tunun. De poenit. 8 (ubi propheta quod proposuerat explicuit), *fert ille* (Dauid. rex) *indesignatam in se sub ueritate sententiam.* Cf. in-de-cernere Gargil. Mart.

indesinens: S. S. 2 Petr. Tolet., Cypr. op. et eleem. 26 *haec indesinentium operum magnanimitate redimantur*, Rufin. h. eccl. XI, 7, id. Orig. in Gen. h. 7, 6, id. eiusd. in Cant. II p. 434 *aquis indesinentibus nutriri* al., an. in Iob I p. 73 *in indesinenti laetitia*, Cassian. Coll. III, 7 *per indesinentem diuinarum meditationem Scripturarum* al., Ennod.

indesinenter: S. S. Hebr. (et Vulg.), Cypr., Lucif., Hier. c. Ioann. 11 al., Rufin. Orig. princ. II, 6, 6 p. 193 al., Aug., Oros., an. in Iob I in. *sicut coeli luminaria . . cunctis indesinenter . . fulgent* . ., ib. p. 47, 73 al., Sid. ep. I, 8 al, Ennod. ep. VI, 23 al., Greg. in I Reg. V, 4, 68 al.

indeterminate: Boeth., Rustic. c. Aceph. p. 1217 *quia non simpliciter de Deo fuerit sermo, sed indeterminate*, Dionys. Exig.

indeuotus: Rufin. Orig. in Exod. h. 13, 3 *sic indeuotus, sic infidelis uixisti, ut* . . al, Ps. Hier. scient. diu.

leg. 5 *quam damnationem excepturos credimus esse indeuotos, cum tantam exprobrationem deuotus exceperit?*, Cassian. Coll. XIX, 3 *melius est deuotum in minoribus quam indeuotum in maioribus professionibus inueniri*, Alcim., Cassiod., Cod. Iust.

2650 *indicabilis*: act. Coel. Aur., **pass.** Cassiod. in ps. 148, 3 *sensibiles et indicabiles substantias.*

in-dicibilis: Hier. Orig. in Is. hom. 7, 1 *qui* (Paulus) . . *audiuit indicibilia uerba* (2 Cor. 12, 4), Maxim. Taur., Ven. u. Maur. 25, Adaman. Columb. II, 30 (quasdam ante non uisas paene indicibiles patitur horrificas perturbationes).

*indifferenter **al.**: q. absque dilatione Aug. serm. 351, 4 *negotio suo, cum tu maiore occupatus es, indifferenter flagitat subueniri*, uita Fulg. Rusp. 13, Greg. M. ep. I, 20 *tu ad nostram audientiam indifferenter occurer.*

indifferentia: Gell., Quint. decl., Tert. adu. Marc. V, 19, Hilar. synod. 36 (nominis), 41 (naturae), Mar. Vict., Hier. Did. spir. snct. 19, ib. 25 al., intpr. Iren., Vict. Vit. pers. Vand. III, 19 *quae uox demonstrat indifferentiam Trinitatis.*

indifficulter: Aug. Ciu D. X, 15 (r. Gg.) *incunctanter atque indifficulter*, Cl. Mam. an., Fel. pap. III ep. 2 ex. plane barbare comp. indifficultius Verecund., cit. DV).

indigeries: Marc. Emp. p. 385 F *ad cruditatem atque indigeriem depellendam*, 324 E, Petr. Chrysol. serm. 121 *diues uariis crapulatus ferculis indigeriem suam ructabat ad coelum*, Anthim. 66 (pisum crudum) *facit infla-*

tiones graues et indigeries malas, Bened. reg. 39 (quo unico testimonio innititur DV), — digeries Macr., Cod. Theod., egeries Solin., Paul. Nol., Sid. ep. VIII, 11, intergeries gloss., congeries iam uett.

indigestibilis: Th. Prisc. med. praes. I, 9, id. diaet., Aug. Gen. ad lit. X, 13, 24, Coel. Aur., Dynam. II, 3 *ulpicium indigestibile est*, Muscio gynaec. I, 86.

indigestio: Gargil., Ambr. de Elia II, 39 *in intimis puerorum uisceribus uermes ex cibi indigestione nascuntur*, Veg. u., Hier., Aug. serm. 28, 2 (r. Gg.), Coel. Aur. (Rönsch p. 221), Cass. Fel. 51 p. 132 *ex antecedenti maiorum ciborum indigestione*, 41 p. 94, 44 p. 109 *cum* (epatica) *passio creuerit, indigestio frequenter nascitur*, 60 p. 148 *ex indigestionibus* al., schol. Pers. III, 99 (r. Gg.), sch. Iuu.

indignanter: Arn., Amm., accipere Rufin. apol. II, 29, Aug. diuin. daem. 6 *sic indignanter accipitur, quod aliqua etiam talia daemones audiant et praedicant*, audire id. adu. Iud. 8, 11 et 10, 15, [Rufin.] in Ioel 2, 4, 11 *indignanter exclama* al.

*indignatio: ut t. t. med. *noue* i. inflammatio (ut Cels., Plin.) adhibiti exempla Th. Prisc., Plin. Val. uide A p. 40, quibus add. Rufin. Orig. in Rom. II, 6 *ut . . huius* (uulneris) *tumor et distentio indignatio uulneris appelletur*, Coel. Aur. tard. III, 8, 128 al., Cass. Fel. 78 *uniuersas matricis indignationes, quae fieri solent, absoluet*, — atque ita indignari Th. Prisc.: A, Coel. Aur.

2660 *indisciplinatio*: S. S. Os. 7, 16 ap. Hier. in Is. XVIII ad 65, 6 sq. *cadent propter indisciplinationem linguae eorum* (Vulg. a furore linguae suae), Pass. S. Sereni,

Possid. uita Aug., Max. Taur., Dionys. Exig., Cassiod., Primas., Greg. M. ep. III, 2, Nou. uers. uulg. 26, 2 al.

indisciplinatus: S. S., Cypr., Aug., an. in Iob II p. 198 *ab impiis atque indisciplinatis hominibus*, Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. I, 27, Hier. (?) ad uirg. in exsil. missam 2 *indisciplinata festinatione*, Cassian. Coen. Inst. II, 10, id. Coll. VII, 19 *in rebus indisciplinatis.*

indiscretio: Hier., Rufin. bened. I, 2 ex., id. Orig. in Gen. h. 17, 5 *Patris et Filii unitatis atque indiscretionis* (non: Unbilligkeit).

indiscussus: Rufin. in Orig. in Rom. II, 6 *et hoc . . indiscussum non omittamus*, ib. 7 s. f., id. Pamph. pro Orig. p. 362 al., intpr. Orig. in Matth. 27 *si nec Abel nomen indiscussum debemus relinquere* al., Aug. ad Oros. 2, Cassian. Coen. Inst. I, 3, Cl. Mam. an. III, 1 *quae ex opusculo huius . . supersunt indiscussa*, II, 7, 6 al., Cassiod., adu. Aug. (DV), Mar. Merc. excc. Nestor. coll. II, 21 'indiscusse nolo faueatis'.

indispertibilis: Mar. Merc. Cyrill. incarn. unigen. 25 *incorporeus et indispertibilis* (disparitibilis Tert.).

indisposite: Sen., Aug. Conf. X, 11 *ea, quae passim atque indisposite memoria continebat, cogitando quasi colligere.*

indissecabilis: Paschas. spir. sanct. II, 4 ante »Isid.«

indissimilis: Varr. L. L. dub., Hilar. Trin. VII, 5 *indiscretae et indissimilis in Patre et Filio naturae . .*

unionem al., Hier., Rufin. Orig. princ. II, 3, 4 *indissimiles sibi ac per omnia pares,* intpr. Iren., Cassiod. (Epiph.) hist. trip. II, 7.

indissimulabilis: (unverkennbar, unabweislich) Gell., Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. I, 1 *a quo sum hactenus munere uaria et indissimulabili necessitate suspensus*, ib. 98 (cf. sup. nr. 1537).

indissimulanter: Faust. ap. Aug c. Faust. XVI, 1 (locum indic. Gg.) *cum Iesum esse filium Dei exserte indissimulanterque confiterentur* (cf. gl. Plac.: exserte, indissimulanter atque ostentabiliter), Leo M. ep. 122 *crebrius principi dignare suggerere, ut indissimulanter Aegyptios iubeat admoneri ne . .*, 16, 7, Dionys. Exig.

2670 *indissociabilis*: Lact., Hier. Did. spir. sanct. 40 *indissociabilis atque indiscreta Trinitatis substantia*, Rufin. Orig. princ. II, 5, 3 (p. inf.), — *indissociabiliter* Rufin. l. l. *si indissociabiliter inhaeret uel malo iniustitia uel iniustitiae malum, sine dubio et bonus indissociabilis erit iusto et iustus bono*, ib. 6, 3 et fort. al., an. in Iob I p. 48 *indesinenter atque indissociabiliter adstant in conspectu Dei*, Cl. Mam. an.

indissociatus: anon. in Iob I p. 23 (septem Iob filii) *tanquam septem dies indiuisi et tanquam hebdomada indissociati*, ib. inf., III p. 214 (assederunt ei . .) *indiuulsi inseparati atque indissociati.*

indissolubilis: Cic. uniu., Plin., Lact., Amm., Hier., intpr. Orig. in Matth. 134 *quaestionis aut difficilis aut forte et indissolubilis*, Bachiar. ad Ianuar. 1, Chalcid.

indiuidue: Boeth., Cassiod. in ps. 88, 8 *tibi ueritas tua indiuidue semper inest.*

indiuiduum s. = ἄτομον Cic., all., *al.* (ut nos Individuum) Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. V, 24 *species . ., quibus indiuidua concluduntur.*

indiuisibilis: Tert., Diom. II p. 421 (et DV), Hier. Did. spir. snct. 9 *impassibilis et indiuisibilis atque immutabilis est*, Isid.

indiuisiue: anon. in Iob III p. 236 *sicut corpus et anima idem sunt indiscrete atque indiuisiue* (diuisiuus Boeth.).

indiuulsus: Paulin. Nol. ep. 8, 1, Aug. (add. Gg.), an. in Iob III p. 214 (in 2671), Macr., Paulin. Petricord. uita Mart. p. 1021 (t. 61) Migne.

indocibilitas Rufin.: A p. 15*, — *indocibilis* Ambr., Rufin. Orig. in Rom. VIII, 5 *imperitos quosque et indocibiles homines*, intpr. Iren., Cassiod., gl. Philox.

indocilitas App. »dogm. Plat. II, 4«: prudentiam indocilitas impugnat (u. l. indocibilitas), Philastr., intpr. Orig. in Matth. 15 *per suam indocilitatem et iniustitiam.*

2680 *indoloria*, ae Hier. in Eph. II ad 4, 17 sqq. *nam et quidam philosophorum ἀναλγησίαν id est indoloriam praedicauit*, Aug., Sidon.

indomabilis: Plaut. Cas., Hier. in Ier. III ad 23, 29 sqq. *corda dura et instar silicis indomabilia* al., Vulg., Hier. (?) in Iob 41 *incus*, Aug. (Gg.), Ps. Aug. serm. 22, 4, Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. IV, 6 *indomabilem te eam*

(concupiscentiam) *sentire*, an. in Iob II p. 157, Fulg. Verg. cont., Cassiod., Myth. Vatic. II.

indomitabilis: Victor. Tununens. poenit. 30 *incendio indomitabili.*

indormitabilis: Faustin. libell. prec., Dionys. Exig. creat. hom. 12 (et DV) *et mentis et ignis indormitabilis substantia*, id. epist. Procli de fide p. 412 M., Rustic. c. Aceph. p. 1251.

indubie: locis ap. DV add. auct. Zacch. et Apoll. consult. I, 36 *indubie . . omnibus prompta succurrit.*

indubitabiliter: Arn., Seru., Vigil. pap., Pomp. comm. p. 273 '*ad*' *praepositio est indubitabiliter*, Ven. u. Albini pr. 2, Misc. X, 3 s. f., — adi. Quint., Stat., Vlp. Dig., Arn. II, 60 al., Patric., Salu.

indubitanter: Vlp. Dig., Tert. adu. Prax. 21, Charis. I p. 67 sq., Hier. in Is. V ad 21, 13 sq. *ut, quae sit Cedar, indubitanter intellegas*, Aug., intpr. Orig. in Matth. 27 *scito indubitanter, quod . .*, Mar. Merc.

indubitatus: Sen. dial. VI, 20, 4, cett. (Gg.), recc. Vlp. Dig., Tert. adu. Marc. I, 9.

inducticius: Aug. de duab. anim. 12, 18 *nescio quas illas inducticias* (animas), gloss.

*inductio: intpr. Orig. in Matth. 39 *manere in primo apostolicae traditionis et ecclesiasticae inductionis proposito.*

2690 inductor: Plaut., *al.* Aug. Ciu. D. XVIII, 39 (r. Gg.) *γραμματοεισαγωγεῖς*, *qui latine dici possunt literarum in-*

ductores, *al.* i. illex Isid. Diff. I, 317 *illicem cum duobus l significat inductorem, ilicem* . ., gl. Labb. ἐμβιβαστής.

inductrix: App. s., Mart. Cap. V, 514.

indulcare: Vulg. Sirac., Tert., Hier. in Is. h. 2, 2 *ut indulcentur fauces meae.*

indultor: Tert., Ps. Hier. indic. haeres. 4, Petr. Chrysol. serm. 58 (et DV) *quod tota benignitate largissimus promittit indultor*, Laur. hom. 2 (et DV), Ven. uit. Mart. IV, 578 *criminis*, it. Isid. uir. ill. 8 (r. Gg.).

indultus, u: Sid., Cassiod. Var. XI, 14 *indultu regali*, Ennod. uit. Epiph. p. 400 *indultu clementiae tuae.*

induratio: Philastr., Rufin., Aug. grat. et lib. arb. 20, 41 Pharaonis, Faust. grat. Dei I, 18 *apostolus* . . *non Deo, sed homini culpam indurationis cordis ascribit* (in eod. cap. ter obduratio legitur, sed etiam uerba indurare et obdurare promiscue posuit Faust. II, 1), Isid. sent. II, 19, 5 *peccatorum poena ipsa uocatur induratio ueniens de diuina iustitia;* — indurare trnsl. ita u. c. et Cassian. Coen. Inst. II, 16 *cor eius magis magisque faciet indurari.*

industrios*us*: Cassiod., Iunior Philos. 17 *fortes uiros et ualde industriosos in bellis*, at adu. iam Cat. fr. et alii illis multo anteriores.

indutor: Aug. c. Faust. VIII extr. *talium fabularum sordidus sartor aut mendicus indutor* (indutor-ius Paul. Sent. III, 7).

inebriatio: Hilar. in ps. 64, 16 *terrae* . . *inebriatio et fluminis plenitudo*, Aug. Ciu. Dei XVI, 1 *eiusdem Noe*

et uineae plantatio et ex eius fructu inebriatio; — inebriator Tert.

ineffabilitas: Aug. serm. 117, 4, 126, 4, 7, c. serm. Arian. 19 al., Cassiod. (Epiph.) hist. trip. I, 19 *quae pro his friuolis quaestionibus inter alterutros* (uid. sup. 160) *disputata sunt, . . manere intra sensum debent, mentis ineffabilitate seruata,* Dionys. Exig. Procl. ep. de fide p. 415 D Migne.

2700 *ineffabiliter*: Hier. in Ioel 2, 12 sqq. *ineffabiliter clementem,* Rufin. in Symb. 9 al., Aug., — adi. Plin., App., Hier. ep. 96, 3 al., Rufin. in Num. h. 17, 4 *ineffabiliora et incomprehensibiliora,* Aug., Fulg. m.

ineliquatus: Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. I, 27 (quae si eius personae sunt, quam uenerari necesse est, defendantur explanationibus diuinae congruentibus aequitati; sin autem non metuendo sunt auctore prolata), *etiam ineliquata pellantur.* Vocem habet Gg., sed perperam ipsi tribuit Augustino.

inemigrabilis: anon. in Iob II p. 128 *immobilis et inexcitabilis et inemigrabilis atque simplex in iisdem semper iugiter permanens Deus* (emigrare trans. Titin. fr., Tert., Vulg., Aug.).

ineptare: Thes. nou. lat. p. 37 i. infatuare.

inerratum: Boeth. arithm. praef. *eo magis inerrato opus esse intellegebam* (r. Gg.).

ineuentilatus: Thes. nou. lat. p. 203.

ineuitabiliter: Aug. quant. anim. 37 al., Oros. h. VI, 5 *cum quaeque ciuitas tantis concursibus media ineuitabiliter periclitabatur*, Cassian. Coll. XII, 8 al., Boeth., Primas. in Apoc. IV ad 14 al., Rustic. c. Aceph. p. 1172; adi. Ou., pA, Hier. in Matth. II ad 12, 33, Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. V, 28 *ineuitabili naturalium coactu* (euitabilis Ou. et Sen. ss. ll., Oros. h. I, 10).

inexaminatus: Firm. m., M. Cap., Chalcid. Tim. 25, in Tim. 339.

inexcitabilis: Sen. (somnus), an. in Iob II p. 128 *immobilis et inexcitabilis*.

inexcruciatus: Egesipp. V, 22 in. *ne Matthian quidem, quo auctore in urbem receptus est, inexcruciatum* [= ἀβασάνιστον Ioseph. b. Iud. V, 13, 1] *necauit*.

2710 *inexcusabiliter*: Aug. in ps. 73, 3 *si illi inexcusabiliter terrenis inhaeserunt*, Cassian. Collat. XXI, 29, Alc. Auit., Facund., Greg. M.; adi. post p Vlp. Dig., Ambr., Cassian. Coll. XXI, 5 *inexcusabile etiam recusantibus Moyses pondus apponit*, all.

inexercitus: Tert. apol. 47 *Epicurei* (sc. asseuerant deum) *otiosum et inexercitum et, ut ita dixerim, neminem humanis rebus* al., Macr., Coel. Aur.

inexitiabilis: Egesipp. IV, 14 *confugiendi uotum habebant, sed qua uia inexitiabile* [ἀναιμωτί Ioseph. b. Iud. IV, 7, 3] *id sibi foret, non reperiebant*.

inexoratus: Arn., Aug. c. Cresc. Donat. III, 46, 50 (r. Gg.) *cum ille coeptus feruidus atque inexoratus instaret*.

*inexpeditus: Liu. (?), Tert. adu. Marc. I, 9, Arnob. bis.

inexperibilis: intpr. Orig. in Matth. 55 *unumquodque eorum quae praefinit non ab inexperibili praefinit* (. . praefiniuit quidem consummationem facere mundi, non autem et tempora . . praefiniuit, quae posuit in sua potestate, ut si uoluerit ea augere, . . augeat ea . .).

inexplebiliter: Iulian. uit. contempl., Dionys. Exig. (DV), Cassiod. in ps. 67 *de coelestibus deliciis inexplebiliter farciuntur*, inc. uisit. infirm. II, 7 *commodis praesentibus . . inexplebiliter inhiat.*

inexplorabilis: Ignat. ep. ad Trall. (uers. uet.) 7 *uitam uestram inexplorabilem apponite omnibus hominibus*, an. in Iob II p. 201.

inexploratus: Liu., Sen. benef. VI, 30 *dum uindicat inexplorata pro certis*, ib. VII, 2, 6, Plin. s., postt. (ut quos cit. DV).

inexpressus: schol. Luc. III, 415 (r. Gg.) *inexpressa et incerta.*

inexpurgatus: Greg. in I Reg. V, 4, 33 *in inculto et inexpurgato corde.*

2720 *inexquisitus*: Hilar. in ps. 118 l. 12, 14, *inexquisita et inuestigabilia Dei iudicia*, Cassian. Inc. Chr. VII, 28 *o mira et inexquisita compago! qui erat fit, et creator creatur*, Mar. Merc., Fulg. Rusp.

inexscrutabilis: S. S. Rom. 11, 33 ap. Cypr. testim. III, 59 *quam inexscrutabilia* (Vulg. incomprehensibilia) *sunt iudicia Eius*, Hilar.

in-exsistens: Mar. Vict. adu. Ar. I, 50 *secundum suimetipsius inexsistentem exsistentiam; inexsistens* Boeth.

inexsistentiabiliter: Mar. Vict. adu. Ar. I, 50 (nr. 1873).

inexsolubiliter: Cass. Coll. XVII, 5 *nisi nos .. etiam autoritate seniorum nostrorum sciremus inexsolubiliter colligandos;* — adi. Ambros.

inexspectatus: Cic., Ouid., Val. Max. V, 10, ext. 3, Sen. ep. 91, 3 al., Frontin. strat. III, 9, 7 al.

inexterminabilis: uid. 1900.

inextricabiliter: App. s., Cassian. Coll. I, 20 *huiusmodi laqueis inextricabiliter irretitum*, Aldh. epist. 1; — adi. Varr. fr., Verg., Plin., Sil., App. Met. VI, 14 *inextricabilis periculi mole prorsus obruta* (Psyche), 10 al., Hier. in Is. III ad 7, 21 sqq.

inexustus: Egesipp. V, 42, 2 (aedificia) *si inexusta reseruarentur.*

infabricatus: Verg., Aug. c. epist. Manich. 31, 34 *de bonis quibusdam, sed non summis et infabricatis, sicut est Deus*, id. uer. relig. 11, 21 al., Ennod. ep. V, 19.

2730 **infallibiliter:** act. Aug. praedest. sanct. 15, 2 *illa infallibiliter facta hominis a Deo Verbo susceptio*; — adi. Beda.

infamatio: Non., Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. II, 15 *delicta uoluntatis imputare naturae et infamatione seminum morum petulantiam uindicare*, IV, 56 al., Facund., Isid. ep. 6, 3 *ex manifesta praelati infamatione.*

infamator: Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. IV, 108 *diuinae aequitatis infamator*, Cassian. Coll. XVIII, 15, Gennad. uir. ill. 24 (qm l. et DV).

infamium: Ennod. u. Epiph. p. 390 *homo in perfugarum infamio notitia ueteri pollutus*, »Isid. Or. V, 27, 26« (ubi Otto: infamia).

infantiliter: Hier. Orig. in Ierem. hom. 1 p. 750 Vall. *neque enim scio (ut ita dicam) infantiliter loqui, et infractis uerbis iam grandaeuus cum pueris sermocinari*, [Fulg.] serm. 23 *unus de paruulis istis, qui infantiliter plangunt, cum illis pedes lauantur;* — *adi.* Iustin. (XVII, 3, 20), App., Dig., ed. Diocl., Hier. Aug. serm. 174, 6, 239, 5 et freq., Rufin. prol. ad intpr. Orig. in Cant., intpr. Iren., Cass. Fel. 37 p. 82 (aetas), Facund. defens. IV, 2.

infatuatio: anon. in Iob III p. 219 *animarum infatuatio atque cordium scandalum.*

infauste: Cassiod. an. 12 *ita perpetuae poenae tradentur, ut infauste semper exsistere comprobentur.*

**infectio*: (*βαφή*, *βάμμα* gl.) Th. Prisc., Ambr., Coel. Aur. t. III, 5, 72, Cass. Fel. 49 in. *ex infectione fellis pallor corporis*, Chalcid., al. Iul. Val.

infectrix: Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. II, 105 *infectrix seminum culpa primi genitoris* (»Aug. gramm. 6«: pluraliter infectores et haec infectricia).

inferax: Hier. Orig. in Cant. hom. 2 p. 523 A, id. eiusd. in Ezech. h. 1, 5 *plurimos peccatorum et inferaces bonorum* al., Boeth. arithm. II, 2 (r. Gg.).

2740 *infernalis*: Hier. (?) in ps. 17 *quae mortem infernalem operantur*, in 23 al., Prud., Alcim.

infertilitas: Hier. Orig. in Ezech. h. 4, 1 *peccatores sine .. posteritate sui aeterna infertilitate damnantur*, ib. 2 *terrae* (locos r. Gg.), gloss. Cyrill.

infestatio: Frontin. Grom. p. 16, Tert., Cypr. ep. 39, 2, 57, 1, 59, 6 al., Th. Prisc. II chr. 16, Lucif. Moriend. p. 1014 (sup. 582), Ambr. ep. 15, 2 *barbarica infestatione*, Eges., Aug. c. duas epist. Pelag. IV, 10, 27 *obsessa mens hominis et undique diaboli infestatione uallata*, id. c. Gaud I, 21 *aduersitatis infestatione*, Oros. h. II, 13 al., Cassian. Coll. II, 13 al., Ps. Cypr. sing. cler. 44, Salu., Cassiod.

*infidelitas: *eccl.* q. incredulitas (2605), irreligiositas: Hier. adu. Lucif. 17 *sub rege Constantio* (sc. in synodo Ariminensi) *sub nomine unitatis et fidei infidelitas scripta est*, c. Pelag. II, 14 (nr. cit.), ep. 60, 5 ex. al., Vulg. Sap., Rufin. Orig. in Rom. II, 14 (nr. cit.), IV, 4 s. f. al., intpr. Orig. in Matth. 27, an. in Iob III p. 231 al., Cl. Mam. an. II, 7, 5 *ignorantiae nubilo caecata et infidelitatis frigore in quandam glaciem durata gentilitas*, Salu. gub. Dei V, 145, alii, — atque *ita infidelis* iam

S. S. uet., Tert., ut adu. Marc. V, 11, Cypr. ep. 30, 3 al., Arn. II, 60 *hoc saepius dicendum est, ut infidelium dissiliat et dirumpatur auditus*, Rufin. Orig. in Num. h. 9, 1 al., intpr. Orig. in Mtth. 70 *quando tam fidelibus fuerit factus manifestus*, an. in Iob I p. 18 *infidelitati atque infidelibus non appropinquare*, alii, itemque fidelitas, ut e. c. Hier. c. Pelag. II, 22, fidelis, ut e. c. intpr. in Mtth. l. l., fides passim eccl.

infidigraphus: anon. in Iob I p. 124 *non exstitit infidelis Deo neque infidigraphus neque ingratus*, ib. p. 115. Cf. recc. artigraphus, satirographus.

infime: Aug. ep. 18, 2 *uides in ista distributione naturarum, quid summe sit, quid infime, et tamen sit, quid medie maiusque infimo et minus summo sit.*

infingere: Tert. cult. fem. II, 5 *quod nascitur, opus Dei est; ergo, quod infingitur, diaboli negotium est*, Chalcid. (quem Gg. maluit aduocare testem).

infinitas: Cic. aliq., Mar. Vict., Hilar. in Matth. 14, 11 *ex Israel populi infinitate uirorum quinque milia crediderunt*, id. Trin. II, 31 al., Amm., Aug. uer. rel. 43 *quae cum habeant infinitatem diuisionis, nox ipsa per se, sed in aliorum et maxime ipsius uniuersi comparatione tam parua sunt* al., Cassian. Inc. IV, 6 al., Eust. Hex. I, 2.

infirmare: (in- praep.) Coel. Aur. acut. III, 4, 36 *insidente atque infirmata et stante passione.*

infirmari: depon. q. aegrotare Vulg. II Cor. 11, 29 *quis infirmatur, et ego non infirmor?* et saep. in S. S.

uers. uet. et Vulg. (Rönsch Itala p. 370sq.), Cypr. op. et eleem. 6 *cum infirmata esset et mortua*, Aug. in Io. tr. 18, 6 *et, si infirmabamur, uisitaretis?*, Rufin. Orig. in Ps. 37 h. 1, 2, — unde et est part. praes. *infirmans* q. aegrotans Aug., Sulp. Seu., Max. Taur., Petr. Chrysol., Cass. (Epiph.) hist. trip. VII, 17 *multi infirmantium, cum in illo* (lecto) *collocantur, salutem fide percipiunt*, Greg. M. (cf. Quicherat Add. lex. lat. et De-Vit s. u.).

2750 **infiscare:** Aldhelm. laud. uirginit. 35 *ne ab imperatoribus locuples gazarum opulentia . . funditus infiscaretur;* — confiscare Suet., Tert., ICti.

infitiabilis: Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. VI, 30 *non infitiabili coniectura, sed certo res tenetur exemplo*, Chalc. in Tim. 15 *certa minimeque infitiabilis arithmeticae disciplinae auctoritas* (locos r. Gg.).

inflatilis: uers. Ignat. ep. ad Trall. 7, Cassiod. mus.

**inflatio*: *trnsl.* q. superbia Hier. in Is. hom. 8, 2 *uideamus inflationem eius, quanta sit, ut eam caueamus* al., intpr. Orig. in Matth. 12 *per inflationem decidunt in iudicium diaboli*, an. in Iob I p. 34, Aug., Sulp. Seu. dial. I, 20, 1, 25, 6, Oros. apol. 22 p. 610 s. f.

inflator: Aug. grat. et lib. arb. 14, 27 *non defensores, sed inflatores et praecipitatores liberi arbitrii*, id. c. sec. resp. Iul. II, 154 al., Anth. Lat. 682 (Ouidio trib.), u. 7 *lubrice, uentisonax, inflator, stridule, anhele* (r. Gg.).

inflatus, us: Cic., Tert. an. 48 (inflatui).

inflexibiliter: Aug. quu. in Hept. II, 18 (et DV), Damas. ep. dub. 2, 9 *per eam* (scientiam) *uias uestras dirigentes inflexibiliter* (adi. iam pA).

*inflexio: *trnsl.* Hier. adu. Iouin. II, 8 *uocum inflexionibus* al., Macr. diff., Boeth.

influxio: Macr., Coel. Aur., Cass. Fel. 22 p. 37 *sanguinis*, 23 p. 39, — influxus, us Firm. m. V, 23 al.

*informatio: Unterweisung Vulg. 1 Tim., [Rufin.] in Am. I ad 3, 1 sq. *quod uos . . elegissem, quos sacris informationibus erudirem*, Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. III, 126, Aug., Cassian. Inc. VII, 31 *illius . . informationem tenete.*

informator: Tert., Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. II, 236 (r. Gg.) *ecclesiarum*, id. ib. III, 98.

2760 **informatus,** u: [Rufin.] Comm. in Ioel, ad 2, u. 21—23 (quia doctores iustae conuersationis acceperis), *quorum informatu et modestus ageres et beatus.*

inframuraneus: Greg. Tur. Hist. Fr. VII, 22 *domus.*

infrangibilis: Hier. in Ier. III ad 17, 1 *lapis adamantinus, qui ex eo quod indomitus sit et infrangibilis hoc nomen accepit* (frangibilis sup. 2069).

infremere: Verg. s., Lucan. I, 210, Stat. Ach. II, 181 et all. ppA, Hier. ep. 38, 2 al.

infrequenter: Ambr. ep. (dub.) 55 (thesaurus) *habentibus non infrequenter perniciosus;* compar. »Boeth. in Arist. de interpr. ed. sec. p. 378«.

infrigidare: trans. Th. Prisc I, 10 *posca frigida infrigidetur*, 21 *infrigidatae partes* al., Pl. Val. V, 2, ib. 35, Coel. Aur., Cass. Fel. 30 *erit infrigidanda facies ex aqua nimis frigida* al., inc. quu. ex uet. Test. 2, Muscio gynaec. I, 64, sch. Iuu., *intr.* Cass. Fel. 2 p. 11 *ceram resolues et cum infrigidauerit rades*, 18 p. 26 al., 35 p. 77 *tolles ab igne, ut infrigidet*, 40 p. 93.

infructiferus: Ps. Aug. ad fratrr. erem. serm. 3 *uere infructiferus es, et infructiferos facis qui te audiunt.* Cf. serm. 18 'o uermis mortifere', 33 'amor mortiferus', hoc quidem (mortiferus pro mortifer) praeitore Celso. Ceterum »infructifer« exhibent Klotz et De-Vit ex inscr. (arbores . . infructiferae), Ott Beitr. z. lat. Lexicogr. II, p. 2 e Don. ad Ter. (ap. quem ait legi: salsa et infructifera); add. Eust. Hexaem. II, 1 'arborum fructiferarum uel infructiferarum' (cod. Colb. II), — quibus tamen e locis, utra fuerit nominatiui sing. masc. forma, non perspicitur. Cf. oenoferus Prob. de nom. exc. p. 211 K., doriferus inscr.

infrugifer: Victor. Tunon. poenit. 20 *quae* (ficulnea arbor) . . *infrugifera iubetur abscindi*, »schol. uet. ad Hor.«

infrunite: anon. in Iob III p. 220 *cum infrunite manducauerint uel biberint*, . . *et* (uiscera) *in dolorem atque in infirmitatem fuerint conuersa*, . . *tunc nimirum dicunt insipienter, quod fascinatus sit quilibet;* — infrunitus Sen., Macr., Vulg. Sirac. (31, 23: cholera et tortura uiro infrunito, et 23, 6).

in-fucatus: Arn., Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. II, 116,

2770 *infusio: »*medial*« (Gg.) Coel. Aur., Cass. Fel. 43 p. 108 *ad splenis debilitatem ex infusione humoris*, *al.* (concr.) id. 61 p. 153 *ipsam infusionem dabis ut in ore contineant*, 29 p. 49 al.

ingeminare: p, Hier. c. Ioann. 29 *et tu semper 'corpus' ingeminas*, adu. Iouin. II, 37 al., Aug.

ingeniare: auct. de S. Hel. 15 *quodam speciali ingenio, quo natura matres pro conseruatione spei et educatione filiarum ingeniauit*, — ingeniatus Plaut., Gell., all.

ingeniculatio: Adaman. u. Col. II, 20 *post ingeniculationem surgens.*

in-genitus: Arn., Ambr., Rufin. Orig. princ. I, 2, 6 *nihil ingenitum id est innatum praeter solum Deum*, 2, 3 et saep., Consent. ap. Aug. ep., P. Nol., Ferrand. ep. ad Seuer. c. 2.

ingerminare: auct. de S. Hel. 32 *ex instinctu quodam, quem sibi* (i. ei) *natura ex nobili sanguine procreata ingerminauit.*

inglutire: (ital. *inghiottire*) Cass. Fel. 44 p. 109 *costum masticandum dabis, ut ipsum humorem inglutiant*, Isid., gloss. (deglutire App. h. 29, 1).

*ingluuies: *transl.* in abstr. Tert. ieiun. 1 al., Eutr., Claud. in Eutr. II, 333, Hier. saep., ut in Is. XVIII pr. *gulae ac uentris ingluuiem.*

ingratificatio: anon. in Iob III p. 212 *cum cuilibet tribulatio aduenerit, tunc uidelicet illi* (amici mendaces)

discedunt et despiciunt, . . obliuionem atque ingratificationem omnium priorum ostendentes. Cf. ad 2351.

ingratificentia: Fulg. Rusp. Ad Monim. III, 4 *dum ingratificentiam reddunt gratiae Saluatoris;* — gratificentia intpr. anon. in Iob sup. 2219, ingratificus Acc. trag. frgm.

2780 *ingrauanter*: auct. consult. Zacch. et Apoll. I, 18 *quam ob causam tot seculorum temporibus absumptis latio legis emerserit, . . si facultas scientiae est, ingrauanter eloquere,* Greg. M.

ingrauatio: Aug. quu. in Hept. II, 30 cordis Pharaonis (r. Gg.), Cod. Theod.

ingressibilis: Nou. uers. uulg. 30, 8 (sup. 2620).

ingressio: Cic., Cypr. hab. uirg. 7 al., Ambr. in ps. 43, 1 *ad altare sacrasanctum,* Hier. in Ez. VIII ad 25, 1 *templum hostium ingressione pollutum*, Atil. Fort., Isid. hist. Goth. 83 *Vandalorum.*

*ingressus: *meton.* Non. p. 37b *quod* (uestibula) *in primis ingressibus . . domorum . . soleant haberi,* Hier. in Ezech. XIV ad 46, 19 sqq. *introduxit me per ingressum, qui erat ex latere portae,* Prud.

ingustabilis: Plin., *act.* Ignat. ep. ad Philipp. uers. uet. 9 *hominem XL diebus et XL noctibus ingustabilem exsistentem cibo humano.*

inherbosus: Hier. nom. hebr. p. 14 *Ophir . . interpretatur irritum uel inherbosum.*

inhianter: Aug. c. sec. resp. Iul. I, 70 al., Greg. in I Reg. V, 4, 37, dial. III, 7, Aldh. Septen. p. 201 M.

7* **inhiator:** Ruric. ep. II, 10 *non alienae possessionis importunus inhiator.*

inhibitor: Nou. uers. uulg. 8, 12 *uiolentiarum inhibitores*, 133, 21 al., thes. nou. lat. p. 268 et 295.

inhonestare: Ouid., Hilar., Aug. in ps. 127, 8 (aliquem sputis).

2790 *inhonestas*: Tert., Aug. c. Iulian. IV, 16, 82 *confusionem inhonestatis esse, non dubium.*

inhonorabilis: Tert., Hilar., an. in Iob I p. 7 *inhonorabiles atque egeni effecti.*

inhonorare: S. S. uet., Tert., Hilar. in ps. 51, 8 et 13, Hier. ep. 148, 4 *per singula quaeque praecepta inhonorantes Deum . . ad iracundiam prouocamus*, in Ez. hom. 12 aliq. et al., an. in Iob I p. 21.

inhumanatio: Flauian. ap. Leon. ep. 22, 3, postt., quos cit. DV.

*iniectio: *i.* enema Coel. Aur., Cass. Fel. 49 p. 132 al.

iniectorius: Cass. Fel. 48 p. 127 *per enetera i. e. tibiam iniectoriam*, 51 p. 133 trociscus.

inimicari: Vulg. Sirac., Rufin. Orig. in Ps. 36 h. 3, 12 *iustis*, Aug. conf. I, 18, 29 (r. Gg.) *inimicando*, unde est inimicans Aug. in ps. 84, 4 *ab hostibus suis circum-*

quaque inimicantibus multas molestias patiebatur (populus Israel).

inimicarius: Thes. nou. lat. p. 295.

inimiciter: pr, Adaman. u. Col. II, 17 *non semel, sed bis inimiciter agens.*

inimitabilis: Vell. s., Quint., Ambr., auct. Zacch. et Apoll. I, 18 al., intpr. Iren., Cassian. Coen. Inst. III, 1, Coll. IX, 25 al., inscrr.

2800 **in-indigens:** uers. uet. Ignat. ep. ad Philipp. 9. Formas negatiuuas (in-priu. praefixa) a part. praes. defiguratas inuenimus uett. c. uiginti, ut sunt impatiens, impudens, indicens, innocens, insciens, insipiens, insolens . ., at recc. aliquanto plures: cf. 2402, 2635, 2722.

ininitiabilis: Hilar., Cassian. inc. Chr. VI, 22 *licet nec homo ininitiabilis, nec Deus passibilis dici debeat*, ib. sup.

inintellegere: inc. quu. ex utroq. Test. 105 *qui ad praesens septies honorantur* (Luc. 18, 30), *potest inintellegi, quia etiam in futuro septem partibus clariores ceteris futuri credantur.*

inintelligibilis: Mar. Vict. gener. uerbi diu. 13 (et DV), Hilar., Ambr., Mar. Mercat. Cyrill. apol. adu. Orient. p. 944 M. *propter* ἕνωσιν *summam et nobis inintelligibilem.*

ininuestigabilis: Tert., Hilar., Hier. in Eph. II ad 3, 8 sq. *ininuestigabiles diuitiae Christi*, et aliq. ib.

initiatio: Suet., Tert. adu. Marc. IV, 33 al., Hier. in Abac. I ad 2, 15 sqq. *initiationes quasdam et mysteria* al., all.

initiator: Tert., Nouat. Trin. 4 *initiator aut artifex mali operis*, al. Hier. (r. Gg.).

iniubilare: Hier. (?) in Iob 38 *iniubilarunt omnes filii Dei.*

iniudicatus: Cat. fr., Hier. in Ier. IV ad 25, 30 sq. *ut nullus iniudicatus abeat*, al. (unbeurtheilt) Quint. s., Gell., Coel. Aur.

iniunctio: Sidon., Ven. u. Alb. 18.

2810 *iniuriare*: S. S. Hebr. 10, 29 ap. intpr. Orig. in Matth. 114 *qui . . spiritum gratiae iniuriauerint* (Vulg. spiritui gr. contumeliam fecerit), Matth. »22, 6« et al. (iniuriauerunt, iniuriabitur), Flauian. ap. Leon. M. ep. 22 *iniuriantis paternas doctrinas*, all., quos cit. DV; saepius part. perf. iniuriatus Tert., Optat., all. (DV et Rönsch p. 298).

iniuriator: Ignat. ep. ad Philipp. 11 *legis Dei.*

iniuriositas: Thes. nou. lat. p. 281.

in-natiuitas: Hilar. op. hist. fr., [Victorin.] de physicis 5 *quae distantia diuinitatem natiuitatis unam constitutam omnibus esse non concedit, ex quo ad unum iterum innatiuitas pertinet, ceteris exclusis ab innatiuitate, unde natos esse necesse est.*

in-natus: Tert. apol. 47 al., Rufin. Pamph. pro Orig. p. 307 *utrum natus sit an innatus* al. (cf. 2774), Prud., Nicet.

in-nauigabilis: Liu., Lact., Hier. in Ez. IX ad 30, 1 sqq. *ubi Nilus innauigabilis est et cataractarum fragor*, Iorn.

innotare: Rufin. Orig. in Rom. II, 13 *aduersari et cum irrisione quadam innotare Deum Legis solet* (Marcion) *non solum ipse, sed et omnes haeretici, qui Vetus Testamentum repudiant*, Prud.

innotescentia: Ps. Eucher. comm. in Reg. I, 14 *ita utcunque surgo ad innotescentiam illius quae appellatur ira Dei.*

*innotescere: *trans.* Rufin. Orig. princ. IV, 1, 1 *nemo eam, quae sibi uisa est, ueritatem . . ne uni quidem genti ita insinuare atque innotescere potuit, ut ad omnes eius scientia uel credulitas perueniret*, Cassiod., Liberat., al.

innouare: Cic. s., Solin. pr. 5 *opiniones eligere potius quam innouare*, Tert. adu. Val. 4, Minuc., Dig., Lact., Veg. u., Hier. in Is. XVI ad 58, 12 *ubi iuxta LXX interpretati sumus, ne quid innovare uideremur*, al., intpr. Orig. in Matth. 143 *magis innouabat monumentum illud nouum*, Cod. Theod.

2820 *innouatio*: App., Tert., Mar. Vict., Hier. in Eph. I ad 2, 15 sqq. al., Vulg., Rufin. Orig. in Rom. IV, 7 *totius creaturae*, id. bened. I, 6 al.

innoxietas: Nou. 119 pr. *innoxietas atque indemnitas nostris collatoribus custodiatur.*

innubilare: Solin., Firm. m. VI, 31 *sed et facies eorum tristis semper uultus innubilat*, Aug., Zosim. pap. (417 p. C. sq.) ep. 3, 7 *totam Africam . . innubilant ad libidines suas duae pestes.*

innumerosus: Hilar. in ps. 122, 6 *quibus dii plures sunt innumerosique domini*, Iuuenc., Petr. Chrysol. serm. 81 *inter miracula innumerosa signorum Christi et multimoda passionis eius genera*, Cassian., Coripp. Cf. 2371.

inobdormibilis: Ignat. ep. ad Polycarp. 1 *uigila, inobdormibilem spiritum possidens.*

inoboedientia: S. S., Tert., Hilar., Ambr., Hier. quu. hebr. in Gen. 22, 20 al., Rufin. Orig. in Cant. II p. 415 al., an. in Iob III p. 232 *propter inoboedientiam eorum*, Aug., P. Nol., intpr. Iren. (cf. DV et Rönsch p. 217).

inobscurabilis: Tert., Aug. in ps. 41, 2 *in illius luce lumen inobscurabile.*

inobseruanter: (ἀφυλάκτως) Ignat. ep. ad Trall. (uers. uet.) 6.

inobumbrabilis: Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. IV 5 *ueritas.*

inolitus: Iul. Val., Vulg., Fulg. Rusp. ad Trasim. I, 4 *inolitam uetustatem demere*, Cssd., inoleuisse trans. Gell., Aus., inolescere Eust. Hexaem. IV, 1.

2880 **inonustus:** Nou. uers. uulg. 59, 7.

inoperare: Rufin. Orig. de princip. I, 3, 7 *hoc, quod donum Spiritus dicitur, manifestatur per Filium, et inoperatur per Deum Patrem*, »Petr. Diac. incarn. 3 (inoperasse) et eadem Fulg. ep. 16«, inoperatus part. perf. pass. Ambros. (cit. Gg.). Sed Rufin. in eodem illo opere al. inoperari deponentium more, citante De-Vit, ut et Tert. adu. Marc. V, 17 'inoperatus est in Christum ualentiam suam' II, 11, Hier. in Ezech. h. 10, 1.

inoperator: Ps. Hier. indicul. haer. 39 *qui . . semper inhabitatorem et inoperatorem habuerit deum.*

inopertus: Sen., Hier. ep. 64, 13 *tertiam partem* (capitis) *a fronte inopertam relinquit*, Prud.

inopinanter: Suet., Fulg. myth. I p. 25 M.

inopinate: Aug. c. Faust. XXII, 50 *cum repente atque inopinate . . reuocaretur*, Conf. VIII, 6, 14 (r. Gg.) al., »intpr. Iren. IV, 33, 4«, Chalcid., Cassiod. (Epiph.) hist. tripart. III, 7 *sic inopinate nos adiit, ut . .*, ib. V, 35 (ex edd. Liu. et Sen. expunctum).

inopportunus: (quod uocabulum Cic. Orat. III, 5, 8 et II, 5, 20 aliquot codd. ostendunt pro eo quod in edd. est importuna et -num) Oros. c. Pelag. p. 618 (r. Gg.) *inopportunam historiam obscenissimo sermone contexens*, id. hist. VI, 12 *inopportuna libertas*, — et adu.

inopportune: Aug. c. Faust. XXII, 72, quu. euang. II, 18 (locos r. Gg.); — inopportunitas Idac. Chron.

inoptabilis: App., Hier. Orig. in Is. hom. 6, 1.

inordinabiliter: Ps.-Soran. quu. medic. 184 (palindromos pulsus) *aut ordinem ascensus ac descensus immutabiliter custodit, aut inordinabiliter hoc perficit*, id. puls. p. 279 Rose (r. Gg.); adi. non comparet.

2840 inordinate: Cels., Cypr. ep. 73, 14 *de fratribus inordinate et contra ecclesiasticam disciplinam ambulantibus* (cf. S. S. Vulg. »2 Thess. 3, 6«), Rufin. Orig. princ. I, 1, 6 *uidetur . . corpus humanum . . uelut quadam sui inaequalitate motus mentis incomposite inordinateque suscipere*, Aug. c. Faust. VI, 9 *uiuere*, id. serm. 302, 14 (damnatum non licere feriri nisi ab illo, qui ad hoc militat — i. e. a quaestionario s. carnifice —) *inordinate ferire homicidium est*, id. unit. eccl. 20, 53, inc. quu. ex uet. Test. 1 (at non »Ps. Cypr. sing. cler. 2«); — inordinatus Cic. (neutr. sing. s.), Liu., Curt. s. (V, 13, 11), Plin. XXII, 45, 91 (DV), Quint., App. M. II, 9 al., Hier. in Luc. h. 25 *quam inordinatam et irrationabilem caritatem cauens* al., Rufin. Orig. in Cant. III p. 19 al., Oros. h. IV, 16 *immaturae inordinataeque militiae*, Coel. Aur. t. I, 4, 67, Cass. Fel. 21 p. 33 *febres*, all.

inordinatio: App. s., Vulg. Sap., Rufin. Orig. princ. II, 10, 5, Aug., Chalcid. in Tim. 350, 351, Cassiod. in ps. 135, 5 *quia nulla confusione, nulla inordinatione . . creati sunt*, Cod. Iust.

inquantumcunque: Aug. Conf. XII, 6, 7 *unde utcunque erat, nisi esset abs Te, a quo sunt omnia, inquantumcunque sunt?*

inquiens: (inquam) Hier. in Eccl. 3 p. 409 *miror quomodo uir disertus rem ridiculam in hoc loco dixerit, de destinatione, inquiens, et aedificatione domorum Salomonis sermo est*, 4 p. 425, quu. hebr. in Gen. 22, 13, in Ezech. comm. XIV ad 46, 12 sqq., in Matth. I ad 1, 18, in Luc. hom. 20 (inquientem), anon. in Iob III p. 206 *putatisne, inquientes, unde haec uniuersa obuenerunt?*, Cassian. Coen. Inst. V, 21 al., »Cl. Mam. an. I, 3, 4 *inquiens scriptum: Domine, ne* . . (Ps. 37, 2)«, Rustic. c. Aceph. p. 1188 *inquientes, sicut unus est homo, sic* . ., 1211 D, »Ps. Cypr. XII abus. 3 p. 155 Hartel, Greg. M. ep. VIII, 24, XII, 8«, Adaman. Columb. III, 3 *taliter ad eos inquiens: si uos, ait, uideretis* . ., id. locc. sanct. II, 6, III, 2, Aldhelm. ep. 1; *inquio* Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. IV, 9 *si igitur, inquio, non nisi per sexum fetus* . ., Rustic. c. Aceph. p. 1250, »Greg. Tur. de mirac. 5 Iul. 45 p. 882 Ruin.«, Vel. Long. ap. Cassiod., Prisc. et Eutych., quorum opiniones Neue lat. Formenl. t. II, p. 612 sq. affert, usus testimoniis nullis.

inquietudo: Solin., Lact. mort. pers. 48, Marc. Emp., Hier., Rufin. Orig. in Gen. h. 2, 1, Oros. h. IV, 18 *quia inquietudo morborum in castris erat* (et grauissima pestilentia uterque exercitus angebatur), id. ib. III, 18 in., V, 1 al., Coel. Aur., Ruric. ep. II, 6, Cod. Iust.

inquilinatus, us: Tert., Aug. in ps. 38, 21 *qaue domus est, quo migrandum est ex hoc inquilinatu?* al., Cod. Theod. XII, 19, 2, Sid.

inquinatio: Vulg. Sap., Aug. mus. VI, 43 *inquinationem et aggrauationem animae*, id. mor. Manich. 16, 51 al., Herm. Past. III, 10, 3 (et DV).

insalare: S. S. »Marc. 9, 48« *insalabitur* (Vulg. salietur), Anthim. 12 *carnes bubulinae insalatae non sunt congruae, . . quia pinguedo . . de sale defluit, et deueniunt siccae ipsae carnes* (a lexicis abest).

insalubris: (-ber masr. Plin. s.) Sen. dial. VI, 17, 5 *grauis et insalubris aestas*, Col., Curt., cett.

2848* **insalutaris:** Hilar. in ps. 118 l. 13, 11 *cupiditatum insalutarium febris.*

insanabiliter: testimoniis lexx. add. post »S. S. uet. Ierem. 8, 17«, si recte cit. DV, ceteris locupletius Aug. c. Cresc. II, 12 (errare).

2850 **insanifusor:** Aug. c. Faust. XIX, 22 interpretans nomen Manichaeum, tanquam a *μανία* et *χεῖν* deriuandum.

insàtiabilitas: Amm., an. in Iob I p. 83 *per insatiabilitatem atque petulantiam.*

insaturabilis: Cic. s., Vulg. (ap. Gg.), Cassiod. inst. diu. 33 *insaturabili dolore.*

insauciatus: Ambr. (Quich.), Cassian. Coen. Inst. VI, 4 *quos . . securos et insauciatos semper exsistere non posse* al.

inscalptio: Iul. Valer. II, 28 *Cyri conditorium erat lapide uisendo, cuius siue natura perspicua, siue inscalptio adeo tenuis erat ut . .*

inscissura: Greg. Tur. Hist. Franc. X, 16 *de illa inscissura quae pallae superfuit.*

in-scrutabilis: Hilar. Trin. VIII, 38 *inscrutabilium iudiciorum* (Dei) *confessam inintelligentiam et ininuestigabilium uiarum demonstratam ignorationem* (Rom. 11, 33) et p. inf., Vulg. Ier. 17, 9 al., Aug., Prosp.

inscrutatus: Martyr. p. 167 *haec inscrutata relinquimus.*

in se i. una, simul C. I. III, 1, 2534 *D*(is) *m*(anibus) *P. Statio Vitali et Statiae Fortun*(a)*tae, qui uixerunt anno*(s) **XXXV** *in se P. Statius Vetu*(stus) *filius p*(osuit), 2113 (cf. ibi annotata), V, 1, 3996 (sup. s. u. coniugius) et al.

insectare: Plaut., Primas. in Apoc. IV ad 17 *odio insectabunt meretricem*, — sectare Varr., S. S. uet. 1 Tim. (Rönsch p. 299), Isid. eccl. off. II, 5 ex. (r. Gg.) *qui ista sectauerit.*

2860 insectator: Liu., Quint., Amm. XXVIII, 4, 1 *calumniarum*, Eges. B. Iud. I, 41, 4, Aug. in ps. 55, 10 al., Paulin. bened. patr. 6, 1.

insectio: (insecare) Ps.-Soran. quu. medic. 235 *quibus insectionibus singulae partes obaudiunt? rectis incisionibus obaudiunt crura et collum . ., caput autem . . et subuentralis pars inferius planis insectionibus.*

inseducibilis: anon. in Iob II p. 188 *ipse ille immobilis, indeclinabilis, insubuertibilis, inseducibilis;* — **adu.** intpr. Orig. in Matth. 43 *animae, quae propter infirmitatem . . non possunt inseducibiliter permanere in conspectu abominationis desolationis*, gloss.

insensatus: S. S. saep. Hier., in Ezech. h. 5, 5 *nos insensati nolentes ea discere, quae nobis incutiant metum* al., Rufin. Orig. princ. IV, 1, 4, intpr. Orig. in Matth. 39 *pseudoprophetae multitudinem insensatorum fallentes*, Aug., intpr. Iren., Herm. Past.

**insensibilis*: act. Arn. II, 28, Lact., Hier. in Eccl. 7 p. 442 *ne se dicat insensibilem et stolidum a Deo esse generatum*, in Is. II ad 5, 14 sq. al., Rufin. Orig. in Leu. 13, 5 *structuram lapidum insensibilium*; — *adu.* Mar. Merc., Cassian., Cass. Fel. 46 p. 116 *urina per guttas insensibiliter excluditur* al.

insensibilitas: uid. 2867.

insensilis: Lucr., Arn. VI, 15 *quae insensilia fuerunt paulo ante, facit ut sint uiua*, Chalc. Tim. 26.

insensualitas: Aug. c. Faust. XV, 4 *per lapidis insensualitatem significatum est cor non intelligens, et per carnis sensualitatem significatum est cor intelligens*, gen. ad lit. op. impf. 5, 24 *insensibilitas quaedam uel si melius insensualitas dicitur* (insensualis Cassiod. res). Vocem 'insensibilitas' praeter Aug. l. l. usurpant Ambr., Mar. Merc. Nest. c. Pelag. tract. 3, 2, [Aug.] Categ. 18 *insensibilitatem, quam Graeci ἀναισθησίαν uocant*, Cl. Mam. an., Cass. Fel. 63 *sensuum pressura somno similis, insensibilitas*, 65 p. 158, 71 p. 169, Boeth., Isid. quu. in Exod. 31, 1, Ps.-Soran. quu. medic. 208.

inseparabilitas: Rufin. Pamph. pro Orig. p. 333 *de inseparabilitate Eius a Patre*, Aug., Faustin. »Trin. 8«.

inseparabiliter: Lact., Mar. Vict., Hier. Didym. spir. snct. 4 al., Rufin. Orig. princ. I, 2, 7 al., Aug. serm. 52, 15 (inf. 4952), Macr., Ps. Hier. assumpt. B. Virg. 13 p. 143.

2870 *inseparatus*: Tert., an. in Iob III p. 214 (in 2671), Maxim. Taur. serm. 48.

**insertio*: Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. III, 102 (te id, quod fueras propulsare conatus, statim absolutis arripuisse sermonibus,) *etiam illorum scriptorum, quae ad Bonifacium miseras, insertione patefeci,* Chalcid.

insessio: Cassiod. in ps. 21, 12 *obsidio dicta est quasi hostium insessio, id est hostilis circumdatio* (sim. insessor q. obsessor, insidiator Symm. uiarum, Merobaud. Libyes, P. Diac. Fest. (p. 111), al. ac propr. Iul. Val. sc. currus), al. insessio q. encathisma Cass. Fel. 46 *adhibendae sunt insessionis fomentationes ex calida et oleo.*

insibilator: Aug. in Ioann. tr. 8, 6 (r. Gg.) *serpens ueternosus, uenenorum insibilator et inspirator antiquus.*

insiccabilis: Aug. in ps. 41, 2 fons (r. Gg.) Sidon.

insiciale: gl. Isid. 891 *ius.*

insidiatio: intpr. Orig. in Matth. 103 *nullam habet rationem idoneam neque insidiatio uestra aduersus me neque militia uestra cum gladiis et fustibus facta*, gloss.

insidiatrix: Ed. Diocl., Amm., Ambr., Hier. nom. hebr. p. 25, Ennod. u. Ant. p. 424 *insidiatricis famae linguis innotuit*, Cod. Iust.

insigni-ficatus: Arn. III, 8 (corpora) *insignificata esse generum disiunctione.*

2880 insimulatio: Cic., App. (M. X, 33), Hilar., Oros. h. II, 15 *ad iudicium pro quadam insimulatione detentus.*

insinuatrix: Aug., Ennod. dict. 11 *insinuatricis linguae officio*, *-tor* Tert., Arn. (?), Cassian. Coen. Inst. V, 31 *huius infructuosae atque carnalis* (collationis) *insinuator*, Salu., Cod. Iust.

insistenter: Ianuar. Nepot. 21, 1 *cum Etrusci in urbem Romam insistenter irruerent.*

*insistere: Vel. Long. 2236 *non euellendam* (ex uocibus, ut sunt coniunx, seiunx) *hanc n literam, quam sonus enuntiationis insistit.*

insolabiliter: Hor. s., Ennod. ep. VIII, 41 *insolabiliter amantum ferretur absentia, nisi opem darent remedia literarum.*

insolubilis: Sen., Quint. s., App. Ascl., Hier. ep. 120, 10 (quaestio), Rufin. Orig. in Rom. III, 7 p. 201.

insomnietas: Th. Prisc., Pl. Val., Cass. Fel. 48 p. 122 *insomnietatem patiuntur et fastidium*, 71 p. 170 al., Ps.-Soran. quu. medic. 116 *cum siti et insomnietate.* Cf. 2888.

insomnis: Verg., Sen. contr. VII, 20 p. 217 Burs. *insomne et experrectum est animal canis*, cett.

insomnitas: schol. Pers. III, 84 (r. Gg.).

insonare: post Verg. Sen. contr. I, 7, 4 *insonuit tumultus*, . .

2890 inspectatio: Traian. ap. Plin. ep. (X, 48), Tert., Chalc. in Tim. 156.

inspectionalis: Ps.-Soran. quu. medic. 7 *semiotica est inspectionalis* (pars medicinae), 28.

inspectiuus: Rufin. prol. in Cant. p. 307 *theoricen nos dicere possumus inspectiuam*, ib. p. 308 *inspectiua dicitur, qua supergressi uisibilia de diuinis aliquid et coelestibus contemplamur*, Cassiod. in ps. 33, 8, [Boeth.] geom., Prisc., Isid.

*inspector: Hier. in Ier. II ad 11, 18 sqq. renis et cordis, [Rufin.] in Am. II ad 7, 14 sq. *a Deo inspectore cordis*, Aug.

insperabilis: Amm., Dict. ephem. I, 20, intpr. Iren.

insperate: Vulg. Sap., an. in Iob II p. 136 *repente, subito, insperate . . filios . . pariter mortuos . . audiuit* al., intpr. Orig. in Matth. 100, Cassiod.

inspiramen: S. S. Gen. ap. Vigil. Taps., Cassiod. in ps. 102, 21 *inspiramine suo uoluntates eorum ad suum uelle conuertit* al., Isid.

inspiratio: Solin., Tert., Cypr. ep. 73, 13 *post inspirationem et reuelationem factam*, id. ad Fortun. 1 al., Lact. opif. 19 (animae), Firm. m. VI, 31 *talis genitura Pindaro dulcissimos carminis modos diuina inspiratione largita est*, Hilar. in ps. 118, 10, 8, Philastr., Hier. in

Is. VI ad 15, 3 sqq. *omne dogma contrarium ueritati, quod absque inspiratione Dei de humano sensu in erroris tenebris nascitur* al., Vulg., Rufin. Orig. in Rom. VI, 13 *ex inspiratione diuina* al., an. in Iob II p. 131, Aug. grat. Chr. 39 *inspiratio caritatis per Spiritum sanctum*, id. anim. orig. I, 14, 19 *quod Graecus dicit πνοήν, hoc Latini uarie interpretati sunt, aliquando flatum, aliquando spiritum, aliquando inspirationem* al., Chalcid.

inspiratrix: Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. I, 98 *Manichaeus dicit: in omnibus hominibus inspiratrix malae uoluntatis tenebrarum natura delinquit, et aliud facere non potest; — inspirator* Coel. Aur., Cassian. inc. Chr. VII, 5 (r. Gg.)

instabilitas: Plin., Tert. adu. Iud. 11, Arn., Ambr., Rufin. Orig. in Cant. II p. 379 *inconstantia sua et instabilitate*, schol. Pers. III, 115 (quod r. Gg.).

2900 instanter (pA): locis lexx. add. et Hier. ep. 5, 3 *ut . . instanter . . negotium persequatur* al., Rufin. h. eccl. X, 10 al.

*instantia: transl. *spec.* (sc. petendi uel rogandi) App., Dig., Tert. adu. Marc. IV, 36 (orandi), Cypr. domin. orat. 8, Hier., ut in Ierem. II ad 11, 11 sq. *quod instantia orationis ac fletuum a Domino debuit extorquere*, Rufin. Orig. in Iesu N. h. 5, 1 *cum haec singula cum omni instantia et celeritate conquisierimus* al., an. in Iob I p. 9 *singularis prae omnibus iuxta spiritus instantiam et animae sinceritatem.*

instauratio: Cic. har. resp., Liu., Val. Max., Gell., Paul. sent., Eumen., Hier. in Eph. II ad 4, 22 *exterioris hominis* al., Vulg., Aug. Ciu. D. XVIII, 45 *templi.*

instaurator: Amm., Hier. adu. Heluid. 7 *Ezram eiusdem instauratorem operis* al., Alcim., inscr.

instigatorius: Cass. Coll. XVI, 20 (r. Gg.) *nisi etiam instigatoriis uerbis ut feriantur irritent;* — instigator Tac. s., App. s., Dig., Arn. V, 7 (r. Gg.), Aug. Ciu. D. XIV, 3 (r. Gg.), intpr. Orig. in Matth. 27 *cum diabolo ascensore et instigatore.*

instinctio: (in lexx. non inuenio) Rufin. Orig. princ. III, 2, 2 *etiamsi nulla diaboli prouocasset instinctio* (pro instinctus, quod habet p. sup. et al.); — instinctor Tac., Tert., Amm., Rufin. Orig. in Iesu N. hom. 1, 6 *instinctores horum malorum.*

instratus, u: Plin. VIII, 64, 154 (r. Gg.) *neminem hic* (Bucephalus) *alium quam Alexandrum regio instratu ornatus recepit in sedem.*

*instructio *al.* Unterricht Arn. »V, 15« (sed e coni.), Hier. ep. 130, 15 *legere . . ad delectationem et instructionem animae* al., Rufin. h. eccl. X, 31 *ut* (sc. libris suis) . . *et longe positos . . perfectissima instructione corrigeret* al.

instructor: Cic. p. red. in sen. (conuiuii), Cypr., Rufin., Aug. c. duas epp. Pelag. IV, 9 *ecclesiarum in uerbo ueritatis*, Praedest. III, 6 *o sapientem architectum et bono-*

rum omnium instructorem, Cassiod. Var. VII, 5 *instructor parietum aut sculptor marmorum.*

instructus, us: Cic. de or., Aug. quu. in Hept. II, 47 et Exod. 12, 37 ib. (cf. Rönsch p. 315), Oros. h. V, 4 *cum magno instructu belli contra Viriathum missus*, ib. 6, ib. 14, IV, 6 *se neque bello parem instructu copiarum, neque obsidionis patientem* . .

2910 *instruere: *trnsl.* q. adstruere (sup. 89) opp. destruere App. dogm. Plat. III p. 266 sq. Hild. *destruitur utrauis* (propositio) *uniuersalis* (h. e. siue affirmatiua, ut: omnis uoluptas bonum est, seu contraria ei, ut: omn. uol. bonum non est) *trifariam . . Instruitur autem uno modo, si alterutra eius falsa ostenditur*, et ib. inf.

*instrumentum: *eccl.* dictum de libris sacris, ut Tert. »adu. Hermog. 19 ʻoriginale instrumentum Moysi' i. e. pentateuchus, »ap. 19« al., et spec. ita, ut pro Testamentum uetus uel nouum, quod et ipsum usitatum erat, diceretur Instrumentum uetus uel nouum: Hier. c. Pelag. I, 23 *alii, cum in Instrumento Nouo optime senserint, in Psalmis et Veteri Testamento muti sunt*, adu. Rufin. II, 24 *Veteris Instrumenti*, adu. Iouin. I, 4 *si illum utriusque Instrumenti nube oppressero* et saep., Rufin. Orig. in Rom. I, 18 *uetus* al., Gaudent., Eucher. (qs cit. DV). Cf. Rönsch Das Neue Testam. Tertullian's (Leipz. 1879) p. 47—49.

*insuadibil*iter: Adaman. u. Col. II, 17 *ille immitis insuadibiliter permanens sanctum despexit* (adi. S. S. uet. ap. Lucif., Hilar.).

insuauiter: Aug. catech. 14 *propterea tristis insuauiter catechizas*, id. doctr. christ. IV, 11, Boeth.

insubstantiuus: Ambr., Rufin. in Symb. 8 *si insubstantiua scintilla, quae ignis est, ex se creaturam . . gignit*, ib. inf. et al., intpr. Iren., Rustic. c. Aceph. p. 1184 BC.

insubuertibilis: anon. in Iob II, p. 188 (in 2862).

insuccidus: Ps. Aug. serm. 17, 1 *insuccido tepore ueterascens iam corpus* (r. Gg.), — succidus iam uett.

insuete: Coel. Aur. etiam salut. praec. 56, comp. Aug.

insufferibilis: intpr. Orig. in Matth. 62 *compulsi tormentis insufferibilibus.*

insufficiens: Tert., schol. Luc VIII, 376; **adu.** Muscio gynaec. I, 88 *unus cibus insufficienter duobus animalibus subministratur.*

2920 *insufflare*: S. S. uet. (et Vulg.), Tert., Cypr. ep. 77, 18 *insufflauit in faciem eius flatum uitae* (e Gen. 2, 7), Firmilian. ap. Cypr. ep. 75, 16 *in solos apostolos insufflauit*, Veg. u., Marc. Emp. p. 250 A, Pl. Val. I, 26, Hier. Did. spir. snct. 2 *cum insufflasset in faciem discipulorum*, in Is. XII ad 42, 5 sqq. al., Rufin. pro Orig. p. 339 al., Aug. an. orig. IV, 6 al., intpr. Iren., Prud., Cass. Fel. 30 p. 61 *naribus calamo*, 31 p. 63, Coel. Aur., Salu.

insufflatio: Ambr. parad. 5, 28 *quomodo lignum uitae plus operari uidetur ad uitam quam insufflatio Dei?*, ib. 29 et 7, 35, Hier. c. Ioann. 15, ib. 18 al., Rufin. pro

Orig. p. 400, Aug. De Gen. contra Manich. II, 8 *animae sensus est additus ista insufflatione*, et ib. aliq., id. anim. orig. I, 14, 22 *cum et spiritum hominis* (Deus) *in ipso fingat, quaerendum est, utrum noua insufflatione, an tractum ex propagine*, ib. 19, 33 ex. al., intpr. Iren., Oros. apol. 26, Leo M. serm., Cassian. Coll. VIII, 21, Coel. Aur., Cassiod. an. 1.

insultabundus: Aug. c. Iul. VI, 12, 38 al. (cf. DV).

insultanter: Don. ad Ter. (nunc add. Gg.), Aug. c. sec. resp. Iul. VI, 25 *eorum me principem insultanter appellas contra scientiam et conscientiam tuam*, id. serm. 88, 18 (r. Gg.) al., [Rufin.] in Am. I ad 4, 4 sqq. al.

insultatio: Val. Max. VI (non VII), 8, 4 *obtruncatum insultationi hostium subtraxit*, Quint., Flor., Solin. (propr.), Hier. in Ez. VIII ad 26, 1 *Tyri pro insultatione eius et gaudio munimenta destruxit* al., Aug. de Gen. c. Manich. II, 21 (r. Gg.), Oros. VII, 34 (it.), Arn. iun. in ps. 136 (r. Gg.) *nobis daemones insultantes quasi in his uerbis insultationum suarum uoces adhibere* . ., Ennod.

insultator: Aug. c. Faust. XV, 9 *nec curat* (Ecclesia) *imperitum insultatorem*, serm. 105, 8 *ut . . respondeatis insultatoribus et blasphematoribis nominis christiani* (qs locos r. Gg.), in ps. 41, 8, in 74, 3 al., Aldh. laud. uirg. 45; — *insultator-ius* Tert., Aug. in ps. 34 serm. 2, 11 *quomodo simulata erat pax ipsorum, . . sic iam insultatoria laus eorum.*

insultus, us: [Lact.] carm. de pass. Dom. 33, Aug. (?) ad fratrr. erem. serm. 2 *insultus daemonum te in nullo laedere possunt*, 8, 11, 17.

*insumere: *q. pro* consumere Coel. Aur., Cass. Fel. 47 p. 121 *ne uires minuto nutrimento insumantur*, — atque ita **insumptio* Coel. Aur., Cass. Fel. 49 p. 128 *cum totius corporis insumptione.*

insuperabiliter: Aug. corr. et grat. 12, 38 al., Chalcid. in Tim. 310 (r. Gg.).

insupportabilis: anon. in Iob I, p. 95 (subito spiritus uenit ab eremo ita fortis . .) *ita terribilis atque insupportabilis, ut . . illideret eam* (domum) *super filios tuos, et mortui sunt*, II, p. 196 *poena insupportabilis;* — cf. inf. 5344, 5345.

2980 **insurrectio:** intpr. Orig. in Matth. 36 (r. Gg.) *ut . . fiant insurrectiones aliorum aduersus alios, et gens pugnet aduersus gentem*, 37 *insurrectiones gentium super gentes et regnorum aduersus regna*, »gl. Philox.«, al. Cass. Fel. 76 p. 182 *insurrectio uentris et distensio praecordiorum*, 43 in. *est splenetica passio causatio in splene quae contingit cum insurrectione. sequitur patientes extantia et dolor circa sinistram praecordiorum partem.*

insuspicabilis: Vulg. Sirac., Zeno, auct. Zacch. et Apoll. cons. III, 8 *insuspicabiles sceptris iustarum sedium Augustos depellunt*, Facund. defens. V, 2 *illius insuspicabilis blasphemiae . . testes.*

insustentabilis: Lact., Th. Prisc. II, 4 *dolor*, Eust. Hex. I, 9, Coel. Aur., Rustic.

insustinibilis: Ps. Cypr. de Sina et Sion 8 *et tonitrua facta sunt et tenebrae insustinibiles;* — insustentabilis cf. 2932; sustentabilis Lact., Chalcid.

insusurratio: Capitol., Ambr. Cain et Abel II, 1, 2 *ne cuius saeua insusurratio rudis fidei tentaret infantiam*, Chalcid.

intaminabilis: Aug. c. aduers. Leg. et Proph. I, 50 *Spiritus sanctus intaminatus et intaminabilis.* Cf. in-taminatus Hor., Tert. cor. mil., Eges. V, 26 p. 302 et 306 Web., an. in Iob I p. 13 *indissociatae*, *intaminatae*, adu. *intaminate* intpr. Iren. III, 2, 2 (et DV).

intaminare: Egesipp. II, 10, 4 (r. Gg.) *ne templum intaminarent;* — notum est contaminare, recc. etiam attaminare.

integraliter: auct. de S. Hel. 41 *confiscata Helenae et Constantino . . tradidit integraliter*, adi. schol. Cic.

intellectibilis: Mar. Vict. adu. Ar. I, 24, IV, 2 al., Candid. Ar. gen. diu. 11 (et DV), Philastr. haer. 150 (et DV) *quod haec rationabilia sunt et intellectibilia*, ib. 155, Eust. Hexaem. I, 5, Boeth.

intellector: Aug., ut serm. 126, 8 *hic periculum est mali intellectoris*, Iul. ap. Aug. contra Iul. IV, 15, 80, intpr. Iren., Cassiod. in ps. 89, 12 *utriusque Testamenti intellector egregius.*

2940 *intellectualis*: Tert., Hier. Did. spir. snct. 10 *inuisibilia et intellectualia*, 26 al., Rufin. pro Orig. p. 322 *in omnibus intellectualibus id est incorporeis* et saep., Aug., ut Conf. XII, 8, 9 *creatura aliqua intellectualis*, ib. 13, 16 *coelum coeli*, *coelum intellectuale* et saep., Cl. Mam. an. I, 5 al., Dionys. Exig. Greg. Nyss. cr. hom. 25 *cum intellectualis natura intelligibiles potentias faciat*, Cassiod. in ps. 148 pr. al., all., — *adu*. Mar. Vict., Aug. Gen. ad lit. I, 9, 17 *intellectualiter sibimet impressas ab incommutabili Dei sapientia rationes* al., Cl. Mam. an. II, 5, 2 ex. (et DV), Cassian. Coll. VI, 10, Ps. Cypr. duodec. abus. 9, Boeth.

intellectuare: Mar. Vict. gener. diu. uerbi 7 (habet DV) *excitatus in anima ὁ νοῦς intellectualem potentiam animae illustrat . . et intellectuat ac figurat*, Aug. in ps. 118 serm. 18, 4 *intellectum dare homini*, *et quasi*, *ut ita dicam*, *intellectuare hominem.*

intellegenter: Cic. et Plin. ep. ss. ll., S. S. Ps. 46, 8 ap. Aug. in ps. 46, 9 *psallite intellegenter* (Vulg. sapienter), Hilar. in ps. 52, 10 *non repertis Deum intellegenter exquirentibus* (quos locos r. Gg., at non) Aug. saepius, ut retr. II, 57 *quod indicare poterit*, *quisquis intellegenter legit*, c. adu. Leg. et Proph. I, 41 *non insipienter*, *sed intellegenter ei dicitur* . ., adu. Iud. 2, Ciu. D. XVI, 2 al., [Rufin.] in Os. I ad 2, 8 sq.

intellegentia: Cic. saep., praeter quem Klotz, DV, Gg. auctorem citant nullum nisi Iustin., Mühlmann Ter. Hec. alt. prol., Quint., Plin. ep., addimus Arn. V, 35 *quod*

simpliciter scriptum est et communem ad intellegentiam publicatum al., Lact. opif. 3, 7 *ut* (aues) *interdum aliquid humanae intellegentiae habere uideantur* al., Hier. freq., ut ep. 140, 13 *quae* (h. e. explanatio) *non doctrinae gloriam in multiplicatione sermonum, sed legentis debet intellegentiam quaerere* (interdum etiam, ut 'sensus' — uid. inf. 4946 —, pass. id quod intellegitur, der Sinn, ut in Is. XVIII ad 65, 15 sq. *quod uerbum multas habet intellegentias, et pro diuersitate accentuum uariatur'*, ep. 36, 13, 140, 17 al.), Rufin. Orig. in Leu. h. 5, 5 *triplicem in Scripturis diuinis intellegentiae inueniri modum, historicum, moralem et mysticum*, h. 1, 1 *sed haec secundum literam, . . ut possimus legis intellegentiam spiritualem intueri* et saep., [Rufin.] in Ioel 1, 13 sq. *non debet nobis opportunitas intellegentiae subtilis elabi* al., Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. II, 117.

intelligibilis: Sen. s., Tert. adu. Marc. IV, 25 *ex operibus . . intelligibilem Deum*, id. adu. Prax. 7 *sermo . . aer offensus, intelligibilis auditu*, Mar. Vict., ut adu. Ar. I, 32, Ambr. in ps. 118 s. 21, 11 *Iesus intelligibilis Goliae caput . . amputauit* et saep., Hier. in Is. III ad 7, 10 sq. *αἰσθητὰ et νοητά, quae nos possumus sensibilia dicere et intelligibilia* al., Vulg., intpr. Orig. in Mtth. 35, Aug. aliq., Macr., Chalc., Boeth.

intelligibiliter: Mar. Vict., Rufin. Orig. in Rom. VIII, 7 *non uisibiliter haec, sed intelligibiliter, hoc est spiritualiter facturus* al., Aug., Chalcid. in Tim. 136 ex., Iulian. uit. cont. I, 6, 2 *intelligibiliter Deum uidere per fidem.*

intemperate: Cic. uniu., Ps. Hier. scient. diu. leg. 8 *intemperate cibus sumptus.*

intemporaliter: q. intempestiue Coel. Aur. (ut ac. II, 9, 50 *intemporaliter utitur cataplasmatibus*, tard. IV, 3, 79 al.) et ita adi. id. et Aug. in ps. 39, 13, it. Coel. Aur. et intemporalitas), *al.* inc. unit. Trinit. p. 1210 t. XL M. *cum generaretur ab intemporali intemporaliter*, Fulg. Rusp., Pelag. pap. (qs cit. DV), et ita adi. App., Hilar., aliique eccl., intemporalitas Arn. iun. de deo trino II, 21 (loc. r. Gg.).

*intendere: trnsl. aliquid *pro* (animum) in aliquid (unde est *entendre*) Ambr. (si semper Christum intendat), Hier. in Luc. hom. 8 '*respexit in humilitatem ancillae suae*' (Luc. 1, 48) . . *quomodo intendat humilitatem*, *non satis liquet*, h. 19 *si diligenter sensum intendimus Scriptuarum*, Vulg. »4 Esdr. 8, 27«: nec intendas impia gentium studia, Rufin. princ. I, 1, 5 s. f. *cuius* (Dei) *natura acie humanae mentis intendi . . non potest,* Vict. Vit. pers. Vand. V, 7 *alios sine manibus*, *alios sine oculis . . intendas.*

intenebrescere: Greg. in I Reg. I, 1, 25.

intenebricare: S. S. uet. s., intpr. Orig. in Matth. 70 *in erroribus intenebricati.* »S. S. uers. uet. Luc. 23, 45«.

2950 **intenibilis:** Aug. c. Fortunat. 1, 3 *quod incorruptibilis sit Deus*, . . *quod inadibilis*, *intenibilis*, *impassibilis.* Alia in -bilis Augustiniana sunt int. cett. amissibilis (sup. 176), copulabilis (sup. 1084), imperturbabilis (sup. 2423), inconuersibilis gestt. Pelag. 6, 20 al., ineuulsibilis, irregressibilis, irretractabilis, irrisibilis.

intensio: uid. sup. in 1544.

intensiose: schol. Iuu. XI, 15 *intensiose* (ita codd.) *ea emunt*, *quae carius distrahuntur*. Cf. 2958.

intentatio: pr. Sen., *trnsl.* Tert. (i. obiectio, ut apol. 27 satis haec aduersus intentationem laesae diuinitatis), Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. VI, 14 *cur mortis intentatione quaterentur qui nesciebant*, *quid incommodi afferret interitus?*, et ib. sup. *quos intentatio periculi territabat.*

in-tentabilis: inc. auct. (sec. V) de uocat. omn. gentium II, 35 *neminem Dei gratia intentabilem facit,* gloss.

in-tentatus: Verg. s., Hor. bis, Sen. suas. 1, 2 *humanae intentatum experientiae*, L. Sen. dial. VI, 18, 7, Sen. Med. »62«, Tac. ann. I, 50, Frontin. strat. I, 2, 2, Gell. »IX, 4«, postt.

*intentio: (sc. uoluntatis, consilium, *l'intention*) Tert. adu. Marc. II, 29 *intentionem atque propositum operis*, Dig., ut Papin. XXXI, 77, 26, Hier. in Ez. h. 12, 1 *Deus unicuique pro modo intentionis amaritudinem poenarum restituit*, Vulg., Aug. nuptt. et concup. I, 1 *intentio huius libri haec est*, *ut . . carnalis concupiscentiae malum . . discernamus a bonitate nuptiarum*, c. Iul. IV, 1 *haec est et esse debet piorum coniugum intentio, ut regenerationi generatio praeponatur*, c. sec. resp. Iul. IV, 116 *ac per hoc . . docere intenderas*, *in natura non esse peccatum*: *uanam ergo fuisse intentionem tuam . .*, *si non es nimium uanus*, *intellegis*, ib. 123 *posuit ex isto libro*, *quae inten-*

tioni suae credidit conuenire, et saep. ita, Iulian. ap. Aug. op. cit. IV, 106 *o intentionem nefandam*, al.

intentiosus: auct. Zacch. et Apoll. consult. I, 20 *intentiosa prauitate designans . . .*

intentus, us: Cic., App., trnsl. Pompei. comm. p. 144 K. *aut intentu loquentis aut per usurpationem fieri deriuatiua.*

2960 **interare** = intrare: C. I. III, 2 p. 945 et 947 (in interiore et exteriore exemplo tabulae ceratae) *domus partem interantibus dextram.*

intercapedinatus: M. Cap., Coel. Aur., Cass. Fel. 40 p. 90 febricula.

interceptio: Cic. s., Hilar. in ps. 51, 18 (r. Gg.) *interceptio corporum affert temporarium mortis occasum* al., Hilar. (?), in Gal. 68, Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. VI, 29 *fructuum*, intpr. Iren., Cassiod. in ps. 49, 20 (r. Gg.) *qui . . interceptiones, quibus innocens capiatur, excogitat*, all. postt.

intercisiue: schol. Pers. ad I, 3 (uel duo uel nemo) *intercisiue dixit 'uel', non addens unus uel tres*, adi. Grom.

interclinus: Thes. nou. lat. p. 127.

interclusio: Cic. (animae), Th. Prisc. II, chr. 1 *uocis*, Aug. (add. Gg.), al. Quint.

intercutanus: Thes. nou. lat. p. 120.

interdianus: Faust. ap. Aug., Coel. Aur. et. salut. praec. 31 sq., Isid. nat. rer. 1, 1 *spatia diei duo sunt, interdianum et nocturnum*, id. reg. monach. 11, 1.

2967* **interdictalis:** Ps. Hier. uer. circumcis. 4 *tendit sententia interdictalis in Iudam.*

interdictor: Tert., Salu. gub. D. IV, 127 *cum interdictor ac uindex malorum omnium Christus sit*, [Fulg.] serm. 62 *factus est spectator plangentium, interdictor portantium, consolator lacrimarum.*

interdictus, us: Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. VI, 20 (s. u. pomulum).

2970 *interdigitia*: Marc. Emp., Pl. Val. II, 52.

interemptio: auct. decl. in Catil., Tert., Phoebad. Fil. diuin. 8 *translatio omnis interemptio est pristini*, sch. Cic., Boeth.

interfectorie: Aug. c. epist. Parmen. III, 2, 14 *non interfectorie percutitur, sed medicinaliter uritur;* — adi. Ambr. Aug. Isid.

interfectrix: Hyg. f., Tac., Hier. in Gal. II ad 5, 3 (litera), Vulg., intpr. Orig. in Matth. 28, Aug. in ps. 72, 4 al., Coel. Aur., Orest. trag.

interfusio: Lact., Ambr. Hexaem. II, 3, 11 *ut . . in profundo interfusiones aquarum terrae medio separentur*, Eges. III, 26, 1 (Iordanes) *inde . . sine ulla interfusione progreditur usque ad urbem, cui Iulias nomen*, eademque hinc Adaman. locc. sanct. II, 19.

***interiectio**: t. t. gramm. Quint., Charis., Diom., Hier. in Is. XV ad 54, 16 sq. *quod uel interiectionem uocantis uel uae significaret* al., Aug., Prisc.

interminabilis: Tert., Hier. in Ez. IX ad 28, 11 sqq. *interminabiles quaestiones* al., Salu., Sid., Boeth.

interminatio: Cypr. ep. 4, 4 (r. Gg.) *ad ecclesiam admittantur hac tamen interminatione, ut, si ad eosdem masculos . . reuersae fuerint, . . grauiore censura eiciantur*, Don. ad Ter., Rufin. Orig. in Rom. IV, 4 *nulla legis interminatione deterritus*, Cassian. Coen. Inst. X, 12, Cod. Theod., Cassiod. (Epiph.) hist. trip. IV, 16 (epistolam . . ironia maxime plenam) *non sine interminationis qualitate confectam* al.

internatare: Auien., schol. Lucan. III, 574.

internecare: Plaut., *trnsl.* Ambr. Noe 15, 55 al., Eges. IV, 17 (sata), Amm., Prud.

2980 **internectere**: Verg., Stat., Eges. I, 46, 2 *purpurea diploide, quam internectebat fibula*, Chalc. in Tim. 40, Boeth.

interpedire: Aug. uer. relig. 55 *nullis molestiis interpedientibus* al., intpr. Iren. (DV), Macr.

interpolator: Tert., Hier. (?) ad amic. aegr. ep. II, 20 *per sapientiam mundi, qua sibi mundus collusor interpolatores* (sc. ueritatis, uti habet Tert.) *inuenerat, suam* (Dei) *sapientiam fuisse desertam.*

interpretator: Tert., Charis., Aug. serm. 197 ex. (r. Gg.), intpr. Orig. in Matth. 5 *secundum intellectum simplicis interpretatoris*, Salu.

interroganter: Aug. in Iob 34 *interroganter pronuntiandum.*

interrogator: (quam uocem Acr. ad Hor. inusitatam esse asserit) Aug. (Gg.), Arn. iun. de Deo trino II, 23 *cum quidam interrogator cuidam diceret erudito . .*, spec. Vlp. Dig.

interrogatorie: intpr. Orig. in Matth. 118 *Romano iudici dicenti interrogatorie . . 'tu es rex Iudaeorum?'*, adi. Tert., Dig.

intersecare: Vitr., Stat., Auien. perieg. 940, id. or. mar. 632 al., Amm., cett.

interseptio: Eust. Hex. VII, 1 (piscibus) *faucium interseptio complicabilis modo suscipiens modo diffundens aquam respirandi explet officium* (r. Gg.).

interserere: Lucr., Col., Hier. adu. Lucif. 15 *inter dominicam messem zizania*, in Eph. III ad 6, 4 et saep., Rufin. Orig. in Rom. III, 11.

2990 **intersilere:** Aug. ord. I, 19 *post hoc intersiluit modice.*

intersistere: Quint. saep., Aug. quaestt. 80, 1 *ita Verbum uolunt carni esse copulatum, ut nulla ibi . . anima humana intersistat.*

intersonare: Stat., [Rufin.] in Ioel 3, 4 sqq. *ut . . per excessus* (i. euentus) *interdum uaticinio congruentes ea intersonent, quae futuris etiam possint conuenire mysteriis*, Cassian. (DV).

interstrepere: Verg., Ambr. in ps. 43, 5 al., Claud., Hier. ep. 29 s. f. *ut loquentibus quoque nobis stridor quidam non latinus interstrepat*, P. Nol., Boeth.

intertrudere: Aug. de ord. I, 7 *folia* (decidua) . . *angustiis canalis intertrusa.*

interuallatio: Coel. Aur. signif. diaet. pass. 42 *cum uentris nimio fluxu, quo humor spumosus atque creber . . . frequenti interuallatione egreditur, uirium concadente substantia cum membrorum frigido torpore*, ib. 45.

***interuentor**: *i.* uicarius alieni muneris Fulg. Ferrand. breu. canon. 22 *ut nullus episcopus cathedram cui datus fuerit interuentor plus quam annum teneat, sed ipse eis episcopum petat*, ib. 23 (locos et DV), Criscon. breu. canonic. 267.

intimatio: Auien. or. mar. 74 *ut aperta tibimet intimatio . . laboris sit mei*, Mart. Cap., Chalc. in Tim. 198, C. Iust.

intitubabilis: Cassiod. in ps. 134, 2 *qui perseueranti et intitubabili uoluntate in Ipsius sancta credulitate consistitis*, in 120 s. f. (titubabilis non agnoscitur).

intitulare: Rufin. apol. II (non I), 8 p. 633 (Hier. opp. ed.) Vall., Gennad. (?), inc. quu. ex Nouo Test. 72 *euangelium quod cata Ioannem intitulatur*. Cf. 313.

3000 *intolerabiliter*: Col., Rufin. Orig. princ. II, 10, 5 (ferre mala), Fulg. Rusp. ad Monim. III, 1 *legi Dei intolerabiliter inimica*, Myth. Vat. I.

intracoelestis: Mar. Vict. adu. Arium IV, 31 *locis uel supracoelestibus uel coelestibus uel intracoelestibus;* — cf. intercoelestis Cl. Mam. an., subcoelestis inf. 5169, supercoelestis Tert., Mar. Vict., Hier. in Ezech. I ad 1, 5 al., Rufin. princ. II, 3, 6 al., Aug., supracoelestis inf. 5568.

intransgressibilis: Aug. Gen. ad lit. II, 10 *propter intransgressibilem terminum superiorum et inferiorum aquarum*, id. Trin. XI, 11, 8, Ps. Aug. serm. c. Iud., Pagan. et Arian. 6, Ps. Ambr. serm. 21, 2, Maxim. Taur., Cssd. (Epiph.) hist. trip.

intransmeabilis: Rufin. Orig. princ. II, 3, 6 (Oceanus hominibus), Maxim. Taurin. serm. 61, Cl. Mam. an., Iorn., Isid.

3003* *intrepidanter*: Non., Hilar. op. hist. fr., Ps. Hier. ad Tyras. consol. 8.

intrimentum: App. s., Zen. II tr. 38 *intrimentorum lenocinio.*

intrinsecus, a, um: Ps.-Aug. ad fratr. erem. 5 *intrinseca bella*, Cassiod. in ps. 118, 82 *lumina cordis intrinseca.* Cf. extrinsecus adi. Greg. M., Beda (uita Cuthb. 16: quia . . pressuras contemneret extrinsecas), — penitus, a, um, uti iam Plaut. 'ex penitis faucibus' . ., deinceps, cipitis App. 'deincipiti die' (Neue FL II, p. 686 sq., qui confert etiam impunis App. Met. III, 6: non tam impunem me . . credebam fore), mordicus Hyg. fab. 273 'quem equi mordici distraxerunt', pereger, gris Vlp., Aus., Venant., incassus Sulp. Seu. dial. »III (II), 10, 3

non incassa temptamina«, clauculus Aldh. Septen. col. 169 M. 'clanculo cordis cogitatu', id. laud. uirg. 44 'clanculis latebris' al. (unde adu. clanculo App., Macr., Amm., Aug. — cf. Freund Lex. s. u. — et clancule gloss. Vatic.), et hoc genus alios linguae uel potius loquentium errores.

introcludere: Isid. ord. creat. 4, 1 *an* (coelum) *uti testa oui introclusam creaturam undique cingat*, gl. Philox. ἐγκατακλείω (intraclusus Agg. Vrb.).

*introducere: *q.* instituere (anleiten) an. in Iob I p. 95 *quos ut inuicem se diligerent introduxisti.*

introgressus, us: Tert. adu. Marc. III, 21 *inspice . . etiam ipsum introgressum atque decursum uocationis in nationes . ., non in proselytos.*

introitum: subst. Nou. uers. uulg. 139, 1 *nullo modo gratis expendere milites a collatoribus . . introitorum nomine, quorum etiam ipsum uocabulum perimimus* (cf. Iulian. epit. Nou. 123).

3010 *intuitio*: Tert. adu. Valent. 33 *quae, ne ordini obstreperent, et lectoris intuitionem* (ita codd., — ed. intentionem) *interiectione dispargerent, hunc malui in locum distulisse*, Rufin. Pamph. pro Orig. p. 322 *cum* (mens nostra) *ad incorporea nititur, atque eorum intuitionem rimatur*, id. Orig. in Gen. h. 1, 7 et in Ps. 37 h. 1, 2 s. f., intpr. Iren., Chalcid.

intuitus: *pass.* Rufin. Pamph. pro Orig. 3 in. *intuitis creaturis eius uisibilibus*, inf. intueri pass. Amm.

intumescere: Cels. IV, 2 *ubi humor cutem inflat eaque intumescit*, 15, 16, V, 26, 26 al. (intumuisse iam Ou., Sen. rh.), cett.

inturbabilis: intpr. Orig. in Matth. 119 *ut exhibitus ad criminale iudicium inturbabilis maneret.*

inuectabilis: Eust. Hex. IV, 7 *classibus inuectabilem accessum.*

*inuectio: *transl.* Ambr. in Luc. VIII, 21 (r. Gg.) *ne quem uel austera percellat inuectio*, Eges. (ap. Gg), Hier. in Mich. I ad 2, 9 sq. *nec arbitrandum, quod generaliter ad omnes haec dirigatur inuectio, sed quod eos qui tales sunt pulset sermo propheticus,* in Is. V, ad 15, 1, adu. Rufin. I, 11 al., Rufin., Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. III, 203 (r. Gg.), schol. Gron. ad Cic., Fulg. m.

inuector: Ambr. Hex. II, 3, 12 *Padus maritimorum commeatuum Italicis subsidiis fidus inuector*, Symm.

in-uelatus: Ambr., Eges. I, 37, 4, M. Cap. (r. Gg.).

inuenibilis: Hier. in Is. hom. 2, 2 *ut, si inueniremus mel, inuenibile est siquidem mel, comedamus quod sufficit.*

inuergere: Plaut. et p, Honor. cosm. Caes. 46 (Nilus) *per octo brachia se inuergit mari Carpathio*, ib. 47.

3020 **in-uersabilis:** Mar. Vict. adu. Arium I, 22 *inuersabili et impassibili exsistente uniuersali λόγῳ qui semper est ad Patrem;* — uersabilis Sen. all.

inuersibilis: Candid. Arian., Mar. Vict. de gener. diu. uerbi 9 al. *inuertibilis* Hilar., frgm. Arian., Aug. lib. arb. II, 8, 24 (et DV, et corr. Gg.), Mar. Merc. Cyrill. apol. adu. Theodoret. p. 973 M. *inuertibilis et incommutabilis est Deus* al., Rustic. c. Aceph. p. 1172.

inuertibilitas: Aug. De morib. eccl. cath. I, 13, 23 (r. Gg.) *nisi Dei naturae esset ac ipsius substantiae, cui soli incommutabilitas atque, ut ita dicam, inuertibilitas semper est* (*γρ.* inconuertibilitas uel inconuersibilitas); »frgm. Ambros.« habet De-Vit.

inuesticeps: Thes. nou. lat. p. 293 al.

in-uestigabilis: S. S. Rom. 11, 33 ap. Tert. adu. Marc. V, 14 et Cassian. Coll. XIII, 17, Lact., Hier., ut in Abac. I ad 1, 1 *nescientes iudicia Dei inuestigabilia,* Aug., gl. Cyr. *ἀνεξιχνίαστος* inuestigabilis (uestigabilis inf. 5844, cf. sup. 2804).

inuestigatio: Cic., Tert. adu. Val. 9 s. f. *declinata inuestigatione patris conquieuit,* Firm. m. (ap. Gg.), Vulg., Iul. ap. Aug. c. Iul. V, 15, 53.

inuestigator: Cic., Sen. ben. III, 26, 2, Hier., ut nom. hebr. p. 89, Vulg., Ambr. hymn. 61 *Tu nostrorum pectorum Solus inuestigator es.*

inuestire: Enn., Maec. ap. Sen., Sen. Herc. Oet. 384 *siluas . . quas . . primus inuestit tepor.*

inuicte: Aug., etiam Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. V, 62 *inuicte ergo collectum est, uoluntatem malam exortam . . a possibili, non a necessario.*

inuincibilis: Tert., Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. II, 12 *ut inuincibilis cluat,* Cassiod. in ps. 135, 12.

3030 **inuiolabilitas:** Rustic. c. Aceph. p. 1249 *in propriae impassibilitatis inuiolabilitatibus permanens.*

inuiolabiliter: Hier. (?) in ps. 14 *qui praecepta Dei inuiolabiliter custodierit,* Aug. serm. 117, 4, 6 (r. Gg.), Boeth., hist. Apoll. Tyr. 40.

inuirtuosus: Thes. nou. lat. p 293, uirtuosus Max. Taur., uers. uet. Ignat., schol. Cic.

inuiscare: Tert. an. 1 (?), [Fulg.] serm. 69 *de istis pullis uolebat auceps tentationis inuiscare laqueis perpetuae mortis; sed ille recurrit ad matrem, et dulcem repetit nidum,* Not. Tir., Thes. nou. lat., intr. Cass. Fel. 18 *pulicinum semen calida infundes, et cum infrigidauerit et inuiscauerit* (h. e. uiscosum factum erit), *induces.*

inuisibilitas: Tert., Nouat. trin. 18, Hilar. synod. 15, Phoebad. Fil. diuin. 8, Rufin. apol. I, 18 *ubi inuisibilitatis aequalitas inter Patrem et Filium et Spiritum sanctum confirmatur,* Aug. c. Maximin. I, 13 *omnipotentis Dei,* al., intpr. Iren., Arn. iun. (DV).

inuisibiliter: Tert., Hier., ut Did. spir. snct. 31, P. Nol., intpr. Orig. in Matth. 83 *nisi ab ipso inuisibiliter custodita fuissent corda eorum*, Sulp. Seu., adi. Cels., Lact., Hier., ut ep. 98, 10, Vulg., P. Nol., Sulp. Seu. dial., III, 9, 2, all.

inuitator: Mart., S. S. Luc., Tert., Zen. II, tr. 38, Hier. in Matth. I ad 9, 13 *ut . . spirituales inuitatoribus*

suis praeberet cibos, Aug. ad Donat. 20, postt., — *inuitatrix* Symm., Cassiod. Var. XI (non I, ut Gg. corr.), 38.

inumbratio: Hilar. Trin. II, 26 *ut ad sementiuam ineuntis Spiritus efficaciam substantiam corporalem diuinae uirtutis inumbratio temperaret* al., Mart. Cap.

*inungere: al. Plin., Cass. Fel. 76 p. 185 (epithema) *panno inunctum*.

inuoluntarie: Cass. Fel. 46 p. 116,6 (urina) *inuoluntarie exclusa ostenditur*, Boeth., adi. Coel. Aur., Cass. Fel. 46 p. 117.

3040 inuolutio: Vitr., Don. de com. p. 10 Reiffersch., Coel. Aur., Cass. Fel. 51 p. 134 *intestinorum* al.

inurbaniter: Aug. c. Faust. Manich. XII, 1 *non improuide nec inurbaniter*.

inustio: Iul. Val., Rufin. Orig. in Iesu N. h. 10, 1 *non absque alicuius notae inustione*, h. 5, 6.

inuulneratus: Cic. s., Arn. V, 31, Aug. in ps. 33 serm. 2, 3 *salus ista inuulnerata et incorrupta persistit*.

4043* **iocalis:** Ps. Hier. ad Pammach. et Ocean. 6 *ne fides nostra magis iocalis sit, quam . . illorum*, adu. Amm. (?).

iocatorius: Thes. nou. lat. p. 282.

iocularis: *subst.* Vict. epit. 2, 2 *Claudius Tiberius Nero . . eleganter a iocularibus Caldius Biberius Mero ab uinolentiam nominatus est*.

ios: (ἰός) h. e. aerugo Pl. Val. II, 37 *io xysti unam* (unciam), 56 *io sideron*, item multis aliis locis, in quibus yo editum est in ed. Ald., ut I, 31, 37 . . .

irascibilis: Firm. m., Hier. in Mtth. II ad 13, 33 *τὸ θυμικόν, quod dicamus plenum irae uel irascibile*, sim. Cassian. coll. XXIV, 15, Aug. (?) ad fratrr. erem. serm. 9 *fortiter spiritum irascibilem continere*, Dionys. Exig. Greg. creat. hom. 12 *tristificas atque irascibiles hominis affectiones*, ib. 30.

irradiatio: Firm. math. IV, 12 *si Mars Venerem minaci aliqua irradiatione respexerit;* cf. irradiare VIII, 17.

irrationabilis: Quint. inst. II, 16, 16 codd., decl. 325 (et DV) al., App., S. S. uet. 2 Petr., Ps. 48, 21 ap. Tert. res. carn. 52, Lact., Hier. in Ezech. IV ad 13, 4 sqq. *isti congregauerunt irrationabiles quosque* al., Rufin. Orig. princ. I, 3 6 et saep., intpr. Orig. in Matth. 50 *irrationabiles equi*, an. in Iob II p. 191 *mulieres*, intpr. Iren., Salu., Cod. Iust., all., — *adu.* Tert., Amm., Charis., Hier. adu. Lucif. 4 *tam irrationabiliter inclementes* al., intpr. Orig. in Matth. 17, Coel. Aur., Prisc. (irrationalis Sen., Quint. VIII, 6, 13, Tert. scorp. 10, Diom., Hier. in Ier. II ad 9, 10, Rufin. Orig. in Rom. III, 6 *omne, quod irrationale est*, opp.: rationalis creatura, Mart. Cap., Boeth., Cassiod.; — ceterum rectene omnibus quos citant locis nunc diiudicare nequeo).

3050 *irrationabilitas*: App. Ascl., an. in Iob II p. 192 *Eua prima mulier, prima in insipientia, maxima in irrationabilitate*, ib. III p. 226, Aug. Gen. ad lit. 5, 24 *huic*

contrariae tenebrae sunt irrationabilitas, intpr. Iren., Boeth., Dionys. Exig. Greg. cr. hom. 29, Gelas. adu. Pelag. haer. p. 123 Migne (in 4534).

irrecessibilis: act. intpr. Orig. in Matth. 63 *Christus a se ipso irrecessibilis est.*

irreconciliabilis: Eges. B. Iud. I, 40, 8 (r. Gg.) *insimulatis irreconciliabilis*, *amicis incredulus*, »actt. Niceph. mart. n. 6«.

irrefragabilis: Ps.-Aug. ad fratrr. in eremo serm. 55 *uerum est* . . *et irrefragabile*, Thes. nou. lat., — adu. *irrefragabiliter* Venant. Fort. uita Hilar. I, praef. 1 *irrefragabiliter ueteris dispositionis catholici dogmatis fundamenta custos obseruas;* »auct. hist. Datian. 1 et 20«.

irrefrenabilis: Aug. bon. coniug. 5 (r. Gg.) *concupiscentia* . . *habens de se ipsa irrefrenabilem carnis infirmitatem*, Chalcid. in Tim. 323 (r. Gg.) *irrefrenabili quodam impetu* al.

irrefutabiliter: Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. I, 48 *his irrefutabiliter concessis*, ib. 63, II, 16, IV, 51 al.; adi. Arn., Rustic. c. Aceph. p. 1188 *rationes.*

irregularis: Thes. nou. lat. p. 17 anomalus i. irregularis, 46, — regularis Plin., all.

irreligiositas: Tert., Hilar. in Matth. 5, 13 *ne* . . *inexpiabilis irreligiositas contrahatur*, id. Trin. I, 36 *amotis uitiosarum praemeditationum* . . *irreligiositatibus*, ib. 23 al., intpr. Iren.

irremediabiliter: Ambr. (Quich.), Rufin. Orig. princ. I, 6, 2 *non irremediabiliter moti . . ordinibus*, Vigil. Taps. c. Arian. I, 5, Primas. in Apoc. IV ad 16 *irremediabiliter perierunt*, ib. inf. (cf. DV), adi. Plin., all.

3058* **irremediatus:** Ps. Hier. Valerius Rufino 16 *languor, qui doloribus irremediatis non cessat affligere.*

irremissus: Hilar., Eucher., Cassian. Coll. XIII, 6 *irremissam operis sedulitatem*, XVII, 29, VI, 14 al.

3060 *irremotus*: Prud., Hier. (?) assumpt. B. Virg. 17 *uirtutum pudicitia comes irremota*, Prosp. (?) carm. ad uxor.

irremuneratus: Aug. (?) ad fratrr. erem. serm. 41 ex. al., Cassiod. Var. VII, 32 et saep., Greg. M. in I Reg. I, 3, 26.

irreparabiliter: Aug. c. Faust. XV, 3 (r. Gg.) *nisi mihi uerus . . sponsus tuus . . remissionem peccatorum posuisset, . . terram factum serpens irreparabiliter deuorasset*, id. de uirgin. 29, Vigil. Taps. c. Eutych. V, 26 *irreparabiliter cecidit.*

irreprehensibilitas: Greg. M. reg. pastor. 8.

irreprehensibiliter: Ambr., Hier., ut Did. spir. snct. 11 *uiuens irreprehensibiliter*, intpr. Orig. in Matth. 107, Claud. Mam. an., auct. Praedest., *adi.* S. S. uet. (et Vulg.), Tert., Arn., Firm. m., Hier., ut ep. 148, 16, postt.

irreprehensus: Ouid., Charis. I p. 57 *utrumque irreprehenso sermone dicetur*, Hier. in Gal. II ad 4, 10 sq. *nec irreprehensos reliquit.*

irreseratus: Hier. (?) ad am. aegr. ep. II, 5 *cum irreserato aditu seminali clauso utero concepit.*

irreuerberatus: Adaman. uit. Columb. III, 23 *nullus solem rectis et irreuerberatis potest intueri oculis.*

3067* **irreuerendus:** Ps. Hier. uer. circumcis. 8 *ut . . irreuerenda in ipso uideretur humanitas.*

irreuerenter: Plin. ep., App. bis, intpr. Iren., Petr. Chrysol. serm. 175.

irridenter: Laber., Aug. Ciu. D. XX, 30, 3 *irridenter flexis genibus adorato*, id. anim. orig. II, 17 al., Acr. ad Hor. S. II, 3, 130 sqq. *ironicōs h. e. irridenter*, compar. Fronto.

3070 *irrigator*: Auien. or. mar. 393, Aug., Innocent. ep. 28, 7 *plantator et irrigator.*

irrisorie: Seru., auct. Praedest. I, 88; — *adi.* Aug. don. perseu. 2 (r. Gg.) *irrisoria illa actio gratiarum*, id. c. sec. resp. Iul. IV, 112, Mart. Cap., Cassian. (ap. Gg.).

irritatio: Liu., Val. Max. VI, 3, 10, cett.

irrorare: Verg., Ou. (etiam p postt.), Cels. V, 26, 8 *sudores . . tanqua mirrorato corpore oriuntur* al. (unum l. et DV), Col., Apic., Hier. in Eph. III ad 6, 12 *nubes, ex quibus fundantur pluuiae et imber irroret* al., Aug., — irroratio Aug. in ps. 38, 6 (r. Gg.), Cassiod.

irrotare: Minuc., Cassiod. in ps. 58, 4 *quorum uita tortuosis semitis irrotatur.*

irrumabiliter: inscr. Pompei. (ed. Zangemeister) n. 1931 (r. Gg.).

irruptus: Hor., Prosp. de ingrat. uers. 662.

irruptus, us: Fab. Claud. Gord. Fulgent. aetatt. mundi XI, p. 141 *urbis irruptum anserinae uocis indicio * erutum.*

ischiasis: pro ischias (morbi genus) Ps. Cypr. dupl. mart. 40 (r. Gg.) *pleuritis, ischiasis, podagra . .*

ischiaticus: pro ischiadicus (Plin., all.) Dynam. II, 10, ib. 22 al.

3080 **itinerator:** Ven. Fort. u. Mauril. 24 *peregrinus quidam . . Maurilium . ., quatenus ab ipso uerbum salutis audire potuisset, . . cum aliis peregrinis itinerator auidus expetebat.*

iubilatio: App. s. (plur.), S. S. (Rönsch p. 74), Rufin. Orig. in Iesu N. h. 7, 2 sq., Aug. in ps. 88 s. 1, 16 (e Ps. 88, 16) al., Paulin. Nol. ep. 13 et 14, Cassian. coll. XXI, 26 (r. Gg.) *hostiam iubilationis suae Deo offerentes*, Arnob. iun. in Ps. 26, id. in 88 et al., Petr. Chrysol. s. 46, all.

iubilus: pro iubilum Vigil. Trid. ep. 2, 6 *inter strepentes et horridos iubilos pastorales.*

iudaice: Hier. in Abac. II ad 3, 11 sqq. *isti semichristiani* (Theodotionem et Symmachum dicens) *iudaice*

transtulerunt, et Iudaeus Aquila interpretatus est ut christianus, Vulg., postt.

iudaizare: Mar. Vict., Hier. in Is. IV ad 11, 6 sqq. *ut iudaizantes nostros conuincamus* al., Vulg., intpr. Orig. in Matth. 16, Aug., uers. uet. Ignat.

iudicabilis*: **act. Ambr. in ps. 37 *iudicabili quodam uigore et auctoritate censoria odit uitia;* pass. M. Cap.

iugabilis: Macr., inc. quu. ex utroq. Test. 106 *si hoc tacuisset* (sc. factas esse substantias), *aeternae fortasse putarentur esse substantiae, Deo iugabiles aestimatae.*

iugalis: *subst.* i. coniunx S. S. ap. Ambr., eoque respiciens Ambr. off. min. III, 19, 112 (r. Gg.) *uir leuita acceperat sibi iugalem,* ib. inf. *ut cum sua iugali repararet gratiam*, ib. 115, id. Hexaem. V, 7, 18 *tu iugalem repudias tuum* al., Cassiod. in ps. 50, 19 (r. Gg.) *Eudoxia iugalis eius* (Theodosii), id. Var. X, 24 (r. Gg.) *legatum domni iugalis nostri*, 23 al., hist. trip. II, 14, Ven. Fort., De miracc. S. Steph. I, 6 *iugalis eiusdem, mariti sui luctu perculsa*, carm. Sodom., Anth. Lat., inscr.; al. iugales s. (sc. equi) Verg., Ou. Met. V, 661, Sil., saep. Stat., ut Th. VI, 330, Tert. ad natt. II, 9, Claudian. saep., ut rapt. Proserp. II, 319 *uertunt emeritos ad pascua nota iugales*, III, 138, Vulg.

iugalitas: Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. I, 36 (r. Gg.) *illam ueram esse uirtutem, quae hac quadrua iugalitate perficitur* (i. e. prudentia, fortitudine, temperantia, iustitia coniunctis), Fulg. m., Aldh. laud. uirg. 8, ib. 19 al.

iugiter: temp. App. mund. s., S. S. uet. (et Vulg.), Cypr. bon. patient. 7 al., deinde freq. scrr. sec. IV et V, ut Mamertin., inc. paneg. (VI) Maxim. et Const. 11 *facilius fuerat iugiter imperasse, . . intermissa desiderant nouas uires*, Aus., Amm., Veg. m. (at non Eutr., Vict., Claudian.), Marc. Emp. 27 p. 370 *si triduo iugiter bibatur*, 23 p. 350 B et saep., Pl. Val. I, 37, III, 6, Zeno II tr. 10, Lucif., Hier. adu. Iouin. II, 25 et saepe, Rufin., ut Orig. princ. II, 3, 4 [Rufin.] in Os. II ad 7, 13 sqq. *a me, qui eram abundantiae ipsius collator, iugiter recedebant* al., Iulian. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. I, 100 *ut . . uoluntas appetendae iugiter prauitatis incumberet*, an. in Iob I p. 33 al., Oros. h. VII, 15 al., Paulin. Nol. carm. 27, 53, Prud., Tichon. sept. regul. 3 . ., Vigil. Trid. ep. 1, Mart. Cap., Coel. Aur. ac. II, 39, 228 al., Cass. Fel. 29 p. 50 al., Chalc. Tim. 23 . ., in Tim. 326 . ., Cod. Theod. XVI, 10, ∴ al., Cassian. coen. inst. I, 2, II, 10 . ., Maxim. Taur. serm. 53 s. f., Saluian. gub. D. I, 30, III, 69, 76, ep. 2 . ., Sedul. ap. Pasch. dedic., Cl. Mam. an. I, 6, Ruric. ep. II, 15 . ., uita Hilar. Arel. 8 . ., Iulian. uit. cont. I, 12, 1, Cod. Iust., Greg. Tur. hist. Franc. VIII, 15 . .

3090 iugulatio: auct. Bell. Hisp., Tert. an. 25 al., Primas. in Apoc. III ad c. 8 *sacrificium non placationis, sed iugulationis.*

iugulatorius: Thes. nou. lat. p. 280.

iunctio: Cic. (dub.), Arn. VI, 17 cod., Ven. Misc. VIII, 7, 29 *noua iuncto facta salutis.*

iuramentum: S. S., Dig. XII, 2, 34 (Vlp.) al., Hier. in Is. XVIII ad 65, 15 sq. al., Rufin. Orig. princ. I, 8, 2

ut . . cum iuramento affirmarit, nescire se quis sit al., Sulp. Seuer. chron. I, 8, 2. Vocem hac aetate fuisse usitatam attestatur et Don. ad Ter. Andr. IV, 3, 13: iusiurandum aut, ut uulgo dicitur, iuramentum.

iuratio: S. S. Sirac., Tert., Aug. mendac. 8 *hic* (Matth. 5, 34) *omnis iuratio circumcisa est*, id. serm. 308 (r. Gg.), id. quu. in Hept. I, 55 al., Chromat. tr. 10, 3 *a nobis usum iurationis auferre*, intpr. Iren., Macr., Isid. sent. II, 31, 1.

iusquiamus: corr. ex hyoscyamus Plin. Val. I, 14 et 58 (r. Gg.), II, 28, 30, III, 6 . ., Pallad., Veg. u., Dynamid. II, 10 (r. Gg.).

iussio: Mod. Dig., Arn., Lact., postt., ut et Hier. in Zach. I ad 5, 5 sqq. *Domini iussione* et saep., Vulg., Rufin. Orig. in Gen. h. 1, 12 *omnes reliquae creaturae iussione Dei fiunt*, [Rufin.] in Os. III ad 11, 10 sq., Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. I, 38, an. in Iob I p. 74, Oros. h. VI, 1 p. 370 Hauerc., Sulp. Seu. chr. II, 42, 3, Ps. Cypr. sing. cler. 15 s. f. (plur.), 16 al., Cod. Th. VI, 7, 2, C. Iust., inscr., al.

iussorius: Ps.-Aug. ad fratrr. erem. serm. 56 *si aliquis nostrum ad procuratorem suum literas dirigat, et ille non solum non impleat, quod praecipitur, sed etiam ipsa iussoria relegere dedignetur.*

*iustitium: *trnsl.* q. sublatio iuris Amm. XXVIII, 1, 15 *nouo furore sine retinaculis iuris summa miscente, cum iustitium esse, quod timebatur, non iudicium aperte*

constaret, XXIX, 2, 15 *horret reminisci*, *quo iustitio humilitati tot rerum apices uisebantur et praecipue consulares.*

iusum: pro deorsum (corr. in deosum, unde zosum, iosum, iusum, ital. giuso, giù etc.) Tert., Aug. (sursum me honoras, iusum calcas), Cass. Fel. 19 p. 29 *ut orificium pendiginis iusum meatum habeat*, Muscio gynaec. I, 103 (iniusum ib. II, 14 *ab umbilico iniusum*, II, 50, ut insursum ib. II, 18). Cf. Rönsch It. p. 460 sq., Diez Rom. Gramm. II p. 469.

3100 *iuuamen*: Hilar. (?) in Gal. 64, Eustath. Hexaem. VIII, 6 *certae uolucres ad nutriendos . . fetus masculorum iuuamine non utuntur*, Boeth., Cassiod., auct. hist. Datian. (DV), Acr. ad Hor. ep. 5, 8 (r. Gg.) *a iuuamine hominum Iouis dictus*, Greg. M.

iuuenalitas: Thes. nou. lat. p. 279.

Labescere: Rufin. Orig. in Rom. IX, 32 (r. Gg.) *quod tempus labescentibus quotidie diebus appropiat*, *et spatia*, *quae praeteritis augentur*, *futuris sine dubio minuuntur*, Aldh. laud. uirg. 50 *in luxum labescit.* Sed idem uidetur esse notum pridem per Diomedem *labisci*: »I p. 344« lapsor iteratiuum, inchoatiuum labiscor. Etenim utroque inclinatu et labascere et labasci, fatiscere et fatisci (defetisci) loquebantur, omninoque saepius uerba inchoatiua a passiuis oriunda formis actiuam tamen constat induisse formam, ueluti u. c. augescere, generascere.

labascere: Plaut., Ter., Lucr., Cl. Mam. an. II, 3, 6 *ne istiusmodi rationibus sententia tibi placita labascat*, I, 3. Complura etiam alia apud Mamertum denuo comparent

obsolēta uel certe uetustiora, ueluti: blanditer, concipilare (sup. 818), creper II, 11, dispudet, fringultire, impraesentiarum (sup. 2454), medioximus (inf. 3371), medullitus III, 10, 1 (etiam App. ter, Amm. bis, Sid. ep. VIII, 7), oppido I, 1 'oppido studiose', II, 3, 1 'oppido obscure dissertans' III, 8, 1 'oppido patefacit', II, 7, 5 et saep. (Quint.: 'oppido' quidem usi sunt paulum tempore nostro superiores, uereor ut iam nos ferat quisquam, — at recc. nonnunquam usurpant, ut App. saep., Tert. pall., Vulg. Gen., Sid. ep. II, 10 al.), opprobrare (inf. 3729), opulens III, 13 (negotium), quaesunt III, 13, — quibus comprobatur, quod Sidon. Apollinaris, amicus Mamerti, de eloquio illius dicens sententiam ep. IV, 3 ait: noua ibi uerba, quia uetusta.

labefactio: Oros. h. VII, 41 *etsi cum labefactione nostri*, — labefactor gloss. Hild.

labiliter: Aug. Gen. ad lit. III, 3 *quidquid aquarum siue labiliter undosum et fluidum est, siue uaporaliter tenuatum atque suspensum* al.; — adi. Arn., Amm., Aug. l. l. 7, 9, in Ioann. tr. 124, 5 'labilis uitae', Hier. (?) ad am. aegr. ep. I, 4 'quos . . infelix felicitas in interitum pronos et labiles ducit', Coel. Aur. acut. I, 1, 30 'labiles in passionem', II, 37, 316 'cuiusquam labilis qualitatis, quod facile lubrica faciat intestina', Cassiod.

labina: (unde est Lawine, — non »Erdfall«) Aug. in ps. 36 serm. 3, 12 (r. Gg.) *liberat a uia praua uerbum Dei in corde, liberat a labina* (γρ. lauina) *uerbum Dei in corde*, Hier. (?) ad am. aegr. ep. I, 3 *quibus fabrica . .*

cogitur in labinam, 4 *sicuti aliquem . . aut marmoris leuitas aut labina pauimenti subuersa pedum tutela contorsit*, »Isid. Or. XVI, 1, 4 'labina eo, quod ambulantibus lapsum inferat', gl. Vat. 'labina lapsum inferens, uel aquae per uim alluuiones uel terra aquosa et mobilis, in qua labimur', all. gloss.« Cf. ruina (ruere), agina (?), angina, culina (colina), concubinus, -na, *foetutinae*, indicina, inquilinus (h. e. incolinus), Iugatina, *molinus* et s. *molina (molendinum)*, *mundicinae* (mundare), rapina, Sentinus, Volutina . .

laboratio: Fronto, Adaman. u. Col. I, 1 *ieiunationum . . indefessus laborationibus*, III, 13.

laboriositas: Thes. nou. lat. p. 307.

3108* **labyrinthius:** Hier. in Zach. II pr. *labyrinthios patimur errores* (graece hac forma non uidetur exstare, — labyrinthēus Catull⌐ M. Cap., Sedul.

⌐64,114 (gloss. fulg. 54,114). Mart. Cap. 6. 579 p. 196,25. Sedul. carm. pasch. 1,27

lacerator: Hier. in Ezech. IX ad 29, 1 διασκεδαστής, *interfector uidelicet et lacerator*, Aug., Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. IV, 3.

3110 **laceratura:** Cass. Fel. 75 p. 180 *crura multis laceraturis scarificare*, 18, p. 26, 24 p. 41, 54 p. 140 al.

lacessitio: Amm., Hier. nom. hebr. p. 84 (γρ. lacessiones).

*laciniosus: *transl.* q. prolixus, diffusus App., Tert., saep. Hier., ut in Dan. 11, 21 sqq. *haec Porphyrius sermone laciniosissimo prosecutus est, quae nos breui com-*

pendio diximus, in Is. IX, ad 30, 21 *euangelicus sermo . . qui pro laciniosis Legis obseruationibus atque mandatis in uno uerbo recapitulauit omnia*, postt.

lacrimabilitas: Adaman. uit. Col. III, 26 *ingenti lacrimabilitate prolocutus est.*

*lactare: (lac) aliq*uem* Vulg., Hier. in Luc. h. 9 *matris lactatus uberibus*, trnsl. Zen. II tr. 55 *qui eius* (legis) *fructu lactatur* »i. pascitur«.

lactatio: [Rufin.] in Os. I ad 2, 14—17 '*ecce ego lactabo eam*' (u. 14): *lactatio cibum mannae uidetur ostendere*, intpr. Iren. IV, 38, 1 *per talem lactationem assueti manducare et bibere uerbum Dei* (et DV), Mar. Merc. (DV).

lacticolor: Aus., Ven. exc. Thuring. I, 16.

lacticulosus: Petr. 57 (r. Gg.) *tu lacticulosus nec mu nec ma argutas*, »gl. Philox.«: lacticularius, lacticulosus, λιπογάλακτος.

lactineus: uita Fulgent. 18 *nigello uel lactinio pallio*, Ven. Fort.

laesibilis: *act.* Liberat breuiar. 12 *Flauianum laesibilis nouitatis reum dignum mortis debitum suscepisse.*

3120 laetamen: *pr.* inc. gramm., quem cit. DV, Adaman. u. Col. III, 26 *ne illius laetaminis causam nec et tristificationis a me nunc inquiratis manifestari*, ib. inf.; spec. q. fimus uel quaecunque res laetificat segetes (ital. *letame*) Plin., all. (schol. Bern. Verg.: fimus, qui per agros iacitur, uulgo laetamen dicitur).

laetatio: Caes., S. S. (cit. DV), Adaman. u. Col. II, 20 *plangor in laetationem conuertitur*, 30, III, 27, id. locc. sanct. I, 10.

laetificatio: Adaman. uit. Col. II, 26 *suauis laetificatio in maestam conuertitur tristificationem.*

laicalis: Eutychiani pap. († 283) exhort. ad presbyteros (quam tamen spuriam esse puto) p. 166 t. V Migne *uestimentis laicalibus*, Cassiod. (?) in Cant. 4, 1 *simplicium fidelium in laicali ordine constitutorum*, Venant. uita Hilar. I, 3, Greg. Tur. h. Franc. IX, 42 *uinclis laicalibus absoluta . . ad religionis normam uisa sum uoluntarie translata.*

lamentabiliter: an. in Iob III p. 233 *conquiritur ita et amariter et miserabiliter et lamentabiliter ut* . ., Cassiod. in ps. 9, 30 *uelut nodo peruersitatis lamentabiliter alligantur*, Beda.

lamentator: Adaman. uit. Col. III, 29 *illum flebilem lamentatorem*, inscr. (Quich.), gloss.

lampabilis: Cassiod. in psalt. praef. 17 (de diuersis gentibus sanctorum beata collatio,) *serenarum mentium lampabilis coetus*, in ps. 48 in. al., — a *lampare*, quo uerbo Cassiod. saepe utitur, ut inst. diu. 21 *eius quoque* (Hieronymi) *ab Oriente lamparet eloquium*, in ps. 4, 6, in 44, 3 (r. Gg.), [Fulg.] serm. 52 ex. *lampantibus faculis.*

laniatorium: Thes. nou. lat. p. 312.

lanuginare: Aug. in Iob 38 *tanquam lanuginantem tramam.*

lanuginositas: Cass. Fel. 29 p. 53 *lanuginositatem, quam in se detinet* (cerussa).

lapidatrix: intpr. Orig. in Matth. 28 (A, et r. Gg.), — lapidator Cic. dom., Aug. serm. 49, 10 *ut oraret pro lapidatoribus suis*, 315, 6 et saep.

3130 **lapillosus:** ex Aldh. Septen. col. 218 t. 89 Migne, it. col. 227 prolatum nunc Gg. e schol. Bern. ad Verg. p. 903 Hag. recepit.

lapsabundus: Iulian. uita comtempl., inc. de sobriet. et castit. 3 *lapsabunda gressu ac innuens* (mulier temulenta); — lapsare Stat. (lapsare), Flor. (lapsaret), Ven. Misc. VIII, 7, 193 *ne sarcina lapset*, part. lapsans Verg., all.

largifer: Drepan. Vulfino u. 5 *sic liquidas puteus profundit largifer undas.*

largiflue: Criscon. breu. canon. praef. *ut spiritalis alimonia panis gregem l. nutriatis;* — adi. Lucr.

largiri: pass. Tibull. (-tus), Papin. Dig., Hier. Did. spir. snct. 4 *in his bonis, quae a Domino largiuntur.*

largitudo: Charis. cum dicat nusquam inueniri nisi apud Nepotem, adhibet tamen Hier. in Ezech. h. 13, 2 *iuxta largitudinem et misericordiam eius.*

laruula: Aldh. Septen. aenigm. 14, n. 9 *quoniam me laruula terret*, gloss.

lasciuiositas: Thes. nou. lat. p. 322, lasciuiosus Isid.

lassulus: Catull., Hier. adu. Rufin. II, 2.

*laterale: *subst.* Iust. ep. ad Serg. pap. p. 962 t. LXVII Migne (sic accedit, ut membranis desistentibus eandem scripturam in paribus quaternionibus susciperent,) *nec studiose fabrefactis lateralibus ambiretur*, al. Scaeu. Dig., all.

3140 **laticosus:** Thes. nou. lat. p. 301.

latificare: S. S. Gen. ap. Ambr. (citat Rönsch. Itala p. 177) et ap. Aug. c. Faust. XII, 24, Aug. l. l. *hoc doletis* . ., *quia latificat Deus Iapheth*, gloss. Philox.

latinare: Coel. Aur. et sign. diaet. pass. 121.

lator: legis, rogationis Cic., Liu., artis Gramm., **al.** Aug. ep. 45, 2 *per latorem huius epistolae*, [Fulg.] serm. 38 *angeli erant baiuli et delectabiles latores.*

latrocinanter: Aug. ep. 35, 3 *uiolenter uel latrocinanter si quid audendum putauerint* al.

laturarius: Aug., [Fulg.] serm. 63 *non habeo laturarios* . ., *non habeo baiulos ad piscinam.*

lauamentum: Ps. Hier. uirg. laus 11 *lauamentis spiritualibus emundetur.*

laudatiuus: locis lexx. add. Cassiod. in ps. 40, 14 *laudatiua conclusio.*

laudatorius: [Rufin.] in Am. I ad 4, 4 sqq. *fermentatosque panes altari, qui, ut ita dicamus, laudatorii*

uel uoluntariae oblationes appellabantur, *imponant*, Fulg. m., Eugraph. ad Ter.

laurinus: Scrib. 156, cett.

3150 ***laxitas**: *transl.* Schlaffheit Arn., Hier. (?) ad amic. aegr. ep. I, 7 et 8 *morbida.*

laxitudo: Hier. nom. hebr. p. 38 *laxitudo*, *quam Graeci χαύνωσιν uocant.*

laxus, us: (?) Plin. Val. II, 49 *uitulinus item fimus laxuiſet tortis aliquo casu* (talis) *continuo impositus.*

Plinii ad. laxis (sc. membris); cf. p. 463 [illegible] laxus.

lecte: Varr., Sidon. ep. IX, 9 (scripseras) *cuncta moraliter*, *lecte*, . . *eloquentissime.*

***lectio**: *meton.* Tert. apol. 22, Arn., Seru., Amm., Hier. in Ion. 1, 5 *euangelicam lectionem* (sc. uerba, quae habentur Io. 17, 5), *in qua scriptum est* . ., in Ezech. XIV ad 47, 6 sqq. al., an. in Iob pr. p. 1 *nisi uim ac sensum cognouerit lectionis*, C. Theod., pstt.

legaliter: Consult. uet. ICti, Petr. Chrysol. »serm. 171«, Cassiod. Var., Cassiod. (Epiph.) hist. trip. V, 21, [Fulg.] serm. 55 *quia uobis legaliter interdixit incestum*, — **legalis**: Quint., Tert., Spart., Cons. uet. ICti 2, Hier. ep. 121, 7 *contra scita legalia* al., Rufin. Orig. in Iesu N. h. 8, 2 al., [Rufin.] in Os. I ad 2, 3 *institutionum legalium* al.

***legatarius**: q. *pro* legatus Cassiod. (Epiph.) hist. trip. X, 33 *superuenit legatarius Romanorum pro aliis causis acturus* et ib. aliq., VII, 24, XI, 15 p. 371 Gar., —

genere significationis minus rationali et exemplorum parum certorum, ut sunt coniectarius Gell. XIV, 3, 1 argumenta (ita Hertz, al. coniectatoria), fermentarius Isid. Or. XX, 2, 15 *fermentarius* (panis) *fermentis confectus, azymus dicitur non fermentatus* (Otto: fermentacius, quod et Dynam. I, 7 legitur), farratarius (?) Apic. VIII, 359, mittendarius Cod. Theod.

legatiuncula: Adaman. uit. Columb. I, 17.

legislatio: Vulg., Rufin. Orig. princ. IV, 1, 15 *quod praecipue in legislatione frequentari inuenitur* al., Cassiod. (Epiph.) h. trip. (DV); — *legisdatio* intpr. Iren. IV, 4, 2 et 9, 1 (r. Gg.) al.

legumlator: Liu. XXXIV, 31, 18 noster legumlator (Lycurgum dicens), Quint. inst. VII, 6, 8 *cum in ipsis uerbis legis reperimus aliquid, per quod probemus, aliud legumlatorem uoluisse*, 8, 7 al., Quint. decl. 329 *interpretanda nobis legis ipsius uoluntas est . . ego mihi arbitror pauca pro legumlatore esse dicenda, ne tam obscure hoc occulteque scripsisse uideatur*, 334, 340 al. (quos dissimulans Ampel. cit. Gg.).

lenificare: Cass. Fel. 48 p. 124 *uentris asperitatem*, 29 p. 50, 73 p. 177.

8161 **lenificus:** Cass. Fel. 34 p. 73 (foeni graeci sucus) *est lenificae uirtutis*.

lenocinatio: Cassiod. in ps. 15 concl. *inanium lenocinatione uerborum* (lenocinator Tert.).

lenticulatus: (i. lenticulae formam referens) Cass. Fel. 24 p. 41 *lenticulatam herbam de stagnis uirentibus colliges*, 52 p. 37, App. herb. 90 *foliis lenticulatis.*

leopardus: scrr. hist. Aug., Hier. adu. Iouin. I, 30, II, 6 al., Acr. ad. Hor. ep. II, 1, 194, all.

lepida: sup. n. 1680.

lepiditas: Thes. nou. lat. p. 306.

leprosus: Tert. adu. Marc. IV, 9 al., Hier. in Eccl. 10 p. 472 al., Vulg., Prud., Sedul.

leptopyrexia: Marc. Emp. 20, fol. 116 (b), 52 p. 337 E *leptopyrexias sanat.*

letabilis: Amm., [Rufin.] in Ioel ad 2, 4—11 *sic uniuersos . . incolas letabilis anxietas occupabit, ut eis coeli moueri et tremere terra uideatur.*

letaliter: Plin., Iul. Val., Amm., Aug. c. Iul. II, 10 33 (r. Gg.) *non letaliter, sed uenialiter* al., Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. II. 213, intpr. Iren., Cassian. Coll. VI, 9, Facund. epist. fid. cath. p. 874 M. *perniciose et letaliter.*

3170 *leuatio: ut t. t. metr. q. ἄρσις Aug. Mus. II, 18 *partem pedis sibi leuatio uindicat, partem positio* et aliq., IV, 29 al.; propr. Vitr., Hier. in Zach. III ad 12, 1 *nec prius ad agonem quenquam descendere, quam ex leuatione ponderis sciatur, quis cui debeat comparari.*

leuatorium: Thes. nou. lat. p. 306.

leucoma: Marc. Emp. p. 276 E *ut leucomata . . ex oculo detergeas*, al., Placit. 17, 1.

leucophlegmatia: Plin. Val. III, 12 (Coel. Aur. nunc cit. Gg.).

lĕuiare: Venant. uita Leob. 23 *ad leuiandum fratris sui infirmitatem;* — alleuiare Vulg., Ambr.

leuicutis: Carm. de Sodoma 143 *aliquam de gurgite gentem Squamicutem uel leuicutem uel cortice septam.* Cf. testicutis Eust. Hex., lanicutis Laber.

lēuificare: Hier. (?) in Iob 40 *alia attritu leuificans, sed ipse asper esse non desinens;* — cf. *lĕuifacere* Gl. Philox. p. 131, 1 *leuefecit, ἐξουθένησεν.*

lĕuigare: Gell. IV, 11, 4 (ut puto, l. laeuigatur), App., Hilar., Coel. Aur. acut. II, 1, 7 *dimissionis intercapedine leuigatur* (pressura lethargici), ib. 14, 94, ib. 37, 204, III, 5, 50, id. tard. III, 8, 118 (non 182), Acr. ad Hor., Greg. M.,

lĕuigatio: Coel. Aur. ac. II, 10, 68 *sine febrium leuigatione,* id. sign. diaet. pass. 21 *leuigatione doloris attestante* (locos r. Gg.; — non habebant lexx., sed Rönsch p. 81).

lēuigatio: Vitr., Iul. Val. III, 22 (r. Gg.), Diom. (DV), Chalc. Tim. 24, in Tim. 217, lēuigare Varr., Vitr. VII, 3, 7, cett.

3180 **leuisticum:** (*libesticum* Dynam. I, 63) i. e. herba medicinalis, franc. *livèche*: Plin. Val. II, 30, 36, Veget. uet. III, 52, 2 Gesn., — corruptum e **libysticum** Vindician. ep. p. 248 St. *absinthio, in quo libysticum fuerat decoctum*, Th. Prisc. II, chr. 8, 16, IV, f. 311b, 312a, Plin. Val. I, 62 . . uel e ligysticum (Diosc., Orisbas. . .) siue ligusticum (Col. Plin. Apic.).

leuitissa: sup. 1198.

leunculus: Hier. in Ez. VI, ad 19, 1 al., Vulg.

lexiua: (*lessive*) corr. pro lixiuia Plin. Val. II, 14 *lexiuae qua utuntur saponarii.*

libamen: post p App. Flor. in., Arn. VII, 20 *thura, salsas fruges atque uniuersa libamina*, Vop. Tac. 9, Hier. in Is. VI ad 57, 6, Vulg., Rufin. Orig. in Leu. h. 4, 7, in Iesu N. h. 2, 1 (pl.).

84* *libellulus*: Tert. adu. Marc. II, 1, adu. natt. I, 20, M. Cap., Fulg. m.

libentiose: hist. Apoll. Tyr. 39 *quod omnes tam libentiose discumbitis, — nauis dominus quis est?* (r. Gg.), — adi. non comparet.

*liber: subst. *sing.* i. filius Quint. decl., Vict. Caes. 26, 4 *liberi quoque exitum denuntiauere*, Vict. epit. 12, 9 *hic Traianum in liberi locum . . cooptauit*, Cod. Iust.

*liberare *i.* sanare: sup. 1655.

libitus, us: Paulin. bened. 5, 2 *proprio libitu ferebatur*, Alc. Auit., Ps. Eucher. in Reg. comm. III, 20 *pro suo libitu*, it. Facund. ep. fid. cath. p. 871 D, Primas. in Apoc. II ad 7.

libramen: Pacian. ep. 8 s. f., Rufin. Orig. in Cant. II p. 379 *sol . . ea corpora, quibus a summo libramine insederit, infuscat et urit*, carm. de Sodoma 152 (r. Gg.) Max. Taur., Cl. Mam. an.

3090 *libratio: (Vitr., pstt.) *transl.* Hier. c. Ioann. Hier. 3 *dispensatio ac libratio ista prudens uerborum indoctos decipere potest.*

licentiose: Aug. gen. ad lit. VIII, 11 *licentiose abuti propria potestate* (adi. Sen., Quint., postt.).

lichena: sup. in 1680.

licinium: Veg. u., Cass. Fel. 36 p. 80 *ex leptospathio* (ita Rose) *ferramento licinio inuoluto*, 32 p. 67.

licite: Marcian. Dig., Hieron. ep. 48, 15 *ab uxoribus, quibus licite iungebantur*, Aug. coni. adult. I, 12, id. Ciu. D. I, 9, 2 al., Oros. h. V, 20, auct. Praedest. III, 31.

ligatio: pr. Scrib., Cael. Aur. ac. II, 37, 195 (r. Gg.) *tunc . . ligatione paulo tenaci utemur articulorum*, ib. III, 6, 66, Gelas. ep. 4 (t. t. rhet. q. zeugma Aquila, Iul. Rufin.).

ligator: Acr. ad Hor. Serm. I, 6, 121 *cuiusdam feneratoris et ligatoris*, — ¿ an: litigatoris.

lignicola: uita Caesarii I, 5, 42 *praedicationes . . contra augures, lignicolas, fonticolas . . facit.*

limatura: Pl. Val. I, 25 (r. Gg.), Cass. Fel. 32 p. 66 *cum limatura corali*, 72 p. 174 *propinare . . sucum coliculi aut limaturam cornu ceruini in modum coclearii unius*, S. Placit. 10, 1 (et DV), Greg. M. ep. IV, 30, gloss.

liminare: **subst.** Hier. in Is. III ad 6, 4 *templi* al.

3200 **limositas:** Cass. Fel. 32 p. 65 *hoc adiuuamenti genus limositatem excludit et humores superfluos depurgat*, »cf. 46 p. 117: limosa qualitate solidato sanguine«.

limpidare: Zen. II tr. 45 *peccatorum paleis limpidatus*, Veg. u., gloss.

*limpidus: *transl.* Coel. Aur. tard. I, 4, 73 *lenimentorum* (cf. 1477, nam Gg. hoc ignorat) *aliqua pura ac limpida, aliqua turbata concurrunt*, 1, 34, acut. II, 36, 189 *in . . limpida dimissione* (cf. tard. I, 1, 18 *si purius occurrerit lenimentum*), — tard. I, 4, 97 *panis limpidus atque studiose elaboratus*, II, 1, 18 *lana limpida* opp. succida et sim.

linguosus: Petr., Vulg. Sirac. et Ps. s., Hier. p. 108, 19 *quam linguosam, garrulam et procacem cognouerat* al., Aug. serm. 9, 2 *linguosis artibus* al., Ps. Aug. serm. 228, 3, all. recc.

liniger: Ou., Lucan. X, 175, Iuu. s.

linimentum: Th. Prisc. I, 1, 2 . ., Pall., Coel. Aur. tard. III, 2, 40.

linostimus: Aug. c. Faust. VI, 9 *linostima ueste indui aliquando peccatum fuit* (cf. Vulg. Deuter. 22, 11: non indueris uestimento, quod ex lana linoque contextum est), ib. 1, linostema Isid. Orig. Cf. DV, qui unde habeat i penultimae esse correptum non uideo.

*linquere: intr. et, ut uidetur, *pro* delinquere trnsl. Dracont. satisf. 39 *liquit et antistes senior pater ille Ioannis elinguisque fuit.*

lippescere: Hier. in Sophon. ad 3, 19 sq. *cum Lea lippescit, et non amatur a Iacob.*

lipposus: [Fulg.] serm. 17 *caeci, claudi, surdi, lipposi.*

3210 **liquefactio:** inc. auct. de tripl. habitac. 2 *fletus et liquefactio oculorum.*

liquiritia: (Lakritze) Th. Prisc. II, chr. 20 al., Veg. u., Cass. Fel. 33 p. 71 cod. Par. al. corr. e glycyrrhiza Plin., quod tenent Pl. Val. I, 47, III, 2 . ., Isid. Or. XVII, 9, 34, et ipse Th. Prisc. II, chr. 16.

literatorius: Tert., Hier. (?) ad am. aegr. ep. II, 8 *in ludo aliquo literatorio.* Cf. Gg. s. u.

*literatura: *meton.* prope i. q. nos dicere solemus Literatur Tert. ad natt. II, 2 *per curiositatem omnimodae literaturae inspiciendae diuinis quoque scripturis ut antiquioribus uideri incursasse et inde nonnulla dempsisse*, ib. 12 et I, 10, id. apol. 18 bis et 47 *hoc mihi proficit antiquitas praestructa diuinae literaturae, quo facile credatur thesaurum eam fuisse posteriori cuique sa-*

pientiae, idol. 15 *si quos latet per ignorantiam literaturae secularis* al., Hier. in Abac. I ad 2, 9 *ponamus literaturae quoque secularis exempla*: *Crispus loquitur in historiis* . ., *simile quid et Tullius* . . *pro Marcello* . ., in Am. III ad 6, 2 sqq. *et in seculari literatura legimus*: *sed fugit interea*, *fugit irreparabile tempus* (Verg. Georg. III, 284), adu. Iouin. I, 4, II, 35 (concr. pro scriptura, Geschriebenes iam Cic. s.), — i. eruditio literaria (q. philologia) Vitr. VI pr. 4 et 6, M. Aur. ap. Front. ep. ad M. Caes. et inu. II, 6 *ego*, *qui a graeca literatura tantum absum*, Tert. test. an. 1, Capit. Ant. P. 2 *eloquentiae nitidae*, *literaturae praecipuae*, Aug., Cod. Theod. XIV, 1, 1 (Constantii A. et Iul. Caes.) *ne literaturae*, *quae omnium uirtutum maxima est*, *praemia denegarentur*, *eum qui studiis et eloquio dignus primo loco uidebitur*, *honestiorem faciet nostra prouisio;* spec. grammatice latine literatura dicebatur, uti ait Quint., it. Diom., sed etiam elementaris, quae et literatio, et ipsa scribendi elementa ita dicebantur, ut Sen. »ep. 88, 20«, App. dogm. Plat. I, 2, Tert. test. an. 5 *numquid credendum est ante literaturam eiusque diuulgationem mutos* . . *homines uixisse?*, Mart. Cap. III, 229; cf. Tac. ann. »XI, 13 ex.«, et Vitr. V, 4, 1, qui harmonicen dicit musicam literaturam.

literio: (contemptim pro literatus i. grammaticus) Amm., Aug. ep. 118, 26 *nomen Anaxagoras*, *quod propter literatam uetustatem omnes*, *ut militariter loquar*, *literiones libenter sufflant*, id. c. adu. Leg. et Proph. I, 24 (it.).

litigatio: Lact. (dub.), Aug. serm. 359, 4 (r. Gg.) *uidete, quam concors sit eorum litigatio*, *quam pacifica*, gloss.

litigiose: Aug. c. duas epp. Pelag. III, 4, 13 (sed dicat aliquis: quomodo uetus appellatur, quod post CDXXX annos factum est per Moysen, et nouum dicitur, quod ante tot annos factum est ad Abraham?) *Qui ex hoc non litigiose, sed studiose mouetur, intelligat primum, quia . .* (transscripsit ad uerbum Primas. In Ep. ad Gal. c. 3; cf. s. u. praecipitator).

liuere: post p Cels. VII, 30, Tac.

liuescere: Lucr., Claud., Coel. Aur. t. III, 1, 3.

liuorosus: Adaman. u. Col. III, 5 *sanctum percussit flagello, cuius liuorosum in eius latere uestigium . . permansit.*

3220 *lixiuium*: s. Pl. Val. I, 21, Coel. Aur., Placit. 16, 15, lixiuum Pall. II, 15, 18.

lixoperita: Th. Prisc. II, 1 *lixoperita pro cataplasmatis adhibita*, Pl. Val. III, 3 *lixoperita ambrosia ualde optima* corr. e *ληξοπύρετος* Galen., lexipyretus Plin., Marc. Emp.

localitas (das im Raum Sein): Cl. Mam. I, 15, 18, 3, III, 12, 1 al., Ps. Hier. indic. haeres. 29.

localiter: Tert., Amm. (XV, 12, 3), Aug. immort. anim. 24 *si . . corpori anima tamen non localiter iungitur*, Gen. ad lit. VIII, 21, 40 *temporaliter et localiter* al., intpr. Orig. in Matth. 70 *ut non localiter audiamus omnes gentes fieri ante Eum, sicut nec localiter audimus iustos ea dicturos, quae sunt dicturi*, Cl. Mam. an. I, 14, Cassiod. Var.,

id. in ps. 60, 3 *nec localiter defendit, sed per totum mundum famulos suas custodit*, Fulg. ad Monim. II, 6 *nec Filii nec Spiritus sancti missionem localiter factam quisquam debet Christianus accipere*, ib. inf. III, 7 et saep., Isid. eccl. off. II, 23, 2 localiter ab inuicem discedentes.

locularis: i. localis Chalcid. Tim. 11 *quoniam ex septem motibus non locularis ei quisquam, sed rationabilis competebat, qui animarum proprius est circuitus*, Comm. in Tim. 120 *loculares motus septem sunt*, 136, 221, 260; al., ut uidetur, Pall. III, 25, 23 'resina locularis'.

locupletatio: Vulg. Iudith, Arn. in ps. 118 p. 513 M. *in suis locupletationibus glorientur*, uita S. Eugeniae 12 *possessionum locupletatio infinita.*

locutorium: Hier. in Eph. I ad 2, 19 sqq. *Dabir, quod . . possumus . ., ut contentiosius uerbum exprimamus e uerbo, λαλητήριον, id est locutorium, dicere.*

longaeuitas: Ambr., Hier. ep. 36, 6 *longaeuitate moeroris compulsus*, Aug. in Io. tr. 32, 9, Macr., Ruric. ep. II, 10, Cassiod. in ps. 38, 5 *si posset ad illam sanctam incarnationem . . eius longaeuitas peruenire.*

longanimis: S. S., Hier. Orig. in Ier. h. 11 p. 850 V. *longanimis fuisti semper huic populo delinquenti*, an. in Iob II p. 137 *longanimior*, Aug. serm. 9, 1, 2, Oros. c. Pelag. p. 606 *propter longanimem sui aeternamque clementiam*, N. Tir., adu. *longanimiter* Vulg., Aug. serm. in circumcis. p. 1138 D (t. XLVII). M., an. in Iob I p. 47 *peccantibus longanimiter parcendo*, uers. uet. Ignat., Cassiod., Isid.

sent. I, 2, 6 (longanimus frgmm. Ambr. Paru. Gen. 19, 8; cf. inf. n. 3285).

longanimitas: S. S. uet. et Vulg. aliq., Hier. (?) in ps. 56, Aug. quant. anim. 30 *solemus eam quam Graeci μακροθυμίαν uocant longanimitatem interpretari*, c. Iul. V, 4, 14, an. in Iob I p. 27 al., [Rufin.] in Am. I ad 5, 25 sqq., Cassd. (Epiph.) hist. trip. Cf. in 4889.

3230 **longarius:** Anecd. Helu. p. 222 *sunt et aliae longariae* (literae), — et rec. Gg; cf. longurius Varr. Caes.

longiare: Diom. III, p. 505 (r. Gg.) *choriambicum metrum . . a dimetro in tetrametrum longiatur*, it. ibid. (bis), 494, 13. Cf. Z. f. vergl. Sprchf. N. F. VI, p. 263 n. 2.

longinquosus: Thes. nou. lat. p. 313.

longiuscule: Donat. ars II, 13 p. 386, Aug. in Io. Ep. ad Parth. tr. 4, 11 (r. Gg.) *haec dixi longiuscule*, Cl. Mam. an. I, 1 (et DV) *longiuscule quam uolui praefatus sum*, Sid., adi. Cic., Plin. X, 52, 107, Lampr., Aug. Conf. XI, 27, 36 (r. Gg.) *si uoluerit aliquis edere longiusculam uocem.*

*loqui: c. acc. subst. transitiuo i. dicere, nominare post pr (Holtze synt. prisc. scriptt. lat. t. I p. 272) Solin. 11, 17 *orbem cyclon Graeci loquuntur*, id. 11, 26, id. 32, 1, Cypr. laps. 25 *facinus commissum loqui et indicare non potuit*, ep. 45, 4.

lorandrum: Isid. Orig. XVII, 7, 54 *rhododendron*, *quod corrupte uulgo lorandrum uocatur.*

loricatus: B. Hisp. 4 al., B. Afr., all. (DV, — sed loricandus trnsl. iam Varr.).

lotio: Vitr. (plur.), Pl. Val. I (non II), 4 *lotione aquae marinae.*

*lubricare: *intr.* Vulg. Thren., Iul. ap. Aug. c. sec. resp. Iul. V, 30 *ut nobis ista non lubricant, ita a Traducianis . . repelluntur.*

lubricatio: S. S. Dan. 11, 32 Wirc., Eustath. Hexaem. III, 4 *meatum aquarum lubricationemque*, Cassiod. in ps. 120, 3 *hos pedes* (i. e. cogitationes suas) . . *ad animam suam loquens optat propheta ne peccatorum lubricatione uertantur.*

3240 **lubrice:** Hier. adu. Iouin. II, 24 *tu peruerse et lubrice praesentis seculi conuersationem in futurorum exempla proponis.*

lucidare: in n. 1471.

luciditas: intpr. Orig. in Matth. 32 *quoniam non pos sunt uidere luciditatem pulchritudinis.*

lucificus: Aug. c. Faust. XXII, 9 *inaccessibilis illa lucifica lux*, Coel. Aur.

lucifluus: Iuuenc., Zen. »I tr. 16, 8«, sch. Germ., Ven. Fort. u. Mart. 265 *Sol lucifluas circumflectebat habenas*, id. Misc. XI, 29, 7.

lucipeta: Aug. c. Faust. XIX, 24 *muscas lucipetas et blattas lucifugas*, Isid. (musca lucipeta). Cf. lucripeta

arg. acrost. Plaut. Most., heredipeta Petron., recc. altipeta, cornupeta (1088), honoripeta, compositi in -petus exemplum non inueni.

lucrare: »Actt. S. Luciani et Marc. 5«, Vict. pers. Vand. I, 11 *lucrauerunt*, auct. de S. Hel. 29 *lucrabimus* (at depon. 31), Cod. Iust. lucratum est pass.

lucrificare: Tert., Aug. catechiz. 10 *ut infirmos lucrificaret.*

lucrosus: Ou., Plin., Tac., Hier. in Matth. III ad 26, 15 *ut saltem lucrosa uideretur proditio*, Ennod. dict. 9, Isid. eccl. off. II, 16, 3.

luctabundus: Thes. nou. lat. p. 322.

3250 lucubratus *adi.*: superl. Oros. c. Pelag. p. 618 *in epistola tua lucubratissima haec ipsa intellegere uix potuimus.*

ludibriosus: Gell., Hilar. in ps. 41, 11 *in ludibriosum habitum componitur, exsultat et subsannat inimicus*, Firm. m., Amm., Aug.

ludicre: pr, App. s., Aug. bapt. VII, 53, 102 *ubi . . totum ludicre et mimice et iOculariter ageretur.*

ludificabundus: Sidon. ep. VII, 14 *qui amicos ludificabundi non tam iudicialiter quam oculariter (iaculariter?) intuentur*, — r. Gg.

ludificatio: Cic. s., Liu., Aug. Ciu. D. VI, 7, 2 *humanarum mentium* al., Ennod. ep. IX, 31.

ludificatorius: Aug., Leo serm. 36, 4.

ludiuagus: Cassiod. in ps. 1, 6 *uentorum ludibriis, quae corpora facile mobilia in auras aethereas ludiuaga compulsione transponent.*

lues *plur.*: exemplis Neue FL I p. 423 (Cypr., Prud., cl. Placid. gloss.) addideram Vict. ep. 16, 3 *lues crebrae.*

lugubriter: App., Cassian. Coll. XXI, 4, XXIV, 6.

luminarium: parag. ex luminare Eust. Hexaem. VI, 8 *pro luminariorum dispositis cursibus*, ib. 2, ib. 9, ib. 11, VII, 1, intpr. Iren. I, 29, 2 *luminario*, Isid. ep. 1, 13 *pro luminariis deportandis*, Spicil. Solesm. t. III p. 451. Cf. recc. int. cett. altarium (n. 157), angularius, consularius Iul. epit. Nouell, contubernarius gl. Philox. *σύνοικος, σύσκηνος*, epistolarius Ennod., Ruric. ep. II, 15 *epistolario sermone*, Greg. M. (subst. Salu.), exemplarium (n. 1797), funarius Isid. (equus), gemellarium (2149), linearius Grom. (linearis pA), litorarius Coel. Aur., lupanarium Dig., manipularius, manuarius, ministeriarius gl. Philox., originarius (3743), pabularius s. inscr., perticarius, scalarius inscr., secularius (4895), uicinarius . .

3260 *luminatio*: Ps. Cypr. ad Vigil. 7 *eas qui aduersus sui luminationis claritatem obstinata etiam tunc mentis caecitate durabant*, intpr. Iren., inscr.

luminator: Aug. c. Faust. Manichaeum XX, 12 *sicut unam rem dicitis et lunam et nauem minorem et luminatorem nocturnum.*

lumineus: Thes. nou. lat. p. 299.

lupinaceus: App. h., Dynam. II, 98 *cum lomento lupinaceo.*

luricula: [= loricula ap. Hirt., Veget.] Ps. Eucher. in Regg. comm. III, 11 *quibus tabulatis seu muris uel cancellis, cum ad tutelam uiae ponuntur, uulgus luricularum nomen indidit; haec autem tabulata s. luriculae supra* [Regg. III, c. 6, u. 5] *sunt latera uocata.*

lustramentum: S. S. uet. 1 Cor. (Rönsch p. 24), Marcian. Dig., Aldh. laud. uirginit. 35 *foetentis lotii lustramentum*, gl. Isid. 'lustramentum, foetor, putor, oletum, foetulentia'.

lustriuagus: Anth. Lat. 682 (Ouid. trib.), u. 1 *Rustice, lustriuage, capripes.*

lutefieri: Marc. Emp. p. 376 D *non patitur lutefieri nec intus uulnus conuerti.*

lutosus: pr, Col., Hier. ep. 127, 9 *uestigia.*

luxatura: Marc. Emp., Pl. Val. II, 49 luxaturam sanare, Dynam. I p. 401, ib. c. 62, II, 12, 42.

3270 **luxatus,** us: Th. Prisc. IV, f. 312a *unice faciens . . ad luxatum, ad praecisuram . .*, 314b; cf. *luxatura* Plin. Val. II, 49 *luxaturam sanare,* Marc. Emp.

luxus, us: i. luxatio, -tura Cat. r. r. (?), Scrib. 266 al., App. Flor., App. herb. (tumoribus ex luxu concitatis), Querol. V, 4 p. 60 P. *in luxu et ossibus loco motis.* vgl. p. 448 fr. laxus

lymphare: (praeter part. perf. lymphatus, quod usitatius erat) act. Val. Fl., Stat. Theb. VII, 113 al., [Rufin.] in Os. III ad 11, 3 *quod aures suas ministris daemonum lymphantibus permisissent*, pass. Plin., Dosith. p. 60 (r. Gg.) *lumfor ἐνθεάζομαι*, [Rufin.] in Os. I ad 4, 8 *cum pars populi . . simili errore lymphatur.*

lymphosus: Thes. nou. lat. p. 324.

Typis Drægerianis (C. Feichtii) Berolini.